Alcoran

Der Korân

aus dem Arabischen ins Hebräische übersetzt und erläutert

von

Herrmann Reckendorf,
ordentlichem Mitgliede der deutschen morgenländischen Gesellschaft in Halle und Leipzig, und des Schillervereins daselbst.

Leipzig, 1857.
In Commission bei Wolfgang Gerhard.

אלקוראן או המקרא

נעתק מלשון ערבית ללשון עברית ומבואר

מאת

צבי חיים רעקענדארף

לפסיא ה' תרי"ז

בדפוס המשובח של האחון ק. ה. פולראט

זכרון אהבה

לכבוד

אדוני אבי מורי התורני הצדיק היקר והנכבד

המנוח מו"ה **שלמה רעקענדארף** ז"ל,

אשר למד את בני יהודה קשת התורה והמדעים בק"ק טרעביטש אשר במדינת מוראוויא; נולד שם בליל עשׂרה באב ת"ק"ל"ז לפ"ק ומת בשם טוב בעיר מולדתו מו"ש"ק יום י"ג תשרי, ונקבר למחרתו ערב סכות ת"ר"ז ל"פ"ק, ויספדו לו כל אנשי קהלתו וכל מכיריו.

Die Herren Buchbinder werden ersucht, diese Dedication nebst Einleitung an den Anfang des Buches zu setzen.

אָבִי הַיָּקָר!

זֶה עֶשֶׂר שָׁנִים מֵחֶלֶד נִתַּקְתָּ,
אֶל מְרוֹמֵי עַל אֶת אָהָלְךָ הֶעְתַּקְתָּ,
בֵּין מְטִיבֵי לֶכֶת וּבֵין תְּמִימֵי דָרֶךְ;
אַךְ עוֹד לֹא נִשְׁכַּח בָּאָרֶץ זִכְרֶךָ,
עוֹד יְהַלְלוּ בַשְּׁעָרִים אֶת תֹּם דַּרְכֶּךָ,
עוֹד נוֹדַעְתָּ בְּשֵׁם צַדִּיק-יְקַר הָעֵרֶךְ!

עַל מַעְגַּל צֶדֶק פְּעָמֶיךָ דָרָכוּ;
עַד כִּי שְׁבִיבֵי יְמֵי חַיֶּיךָ נִדְעָכוּ,
בְּתוֹרַת אֵל הָגִיתָ יוֹמָם וָלָיִל;
בָּהּ אֶת יַלְדֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל עֵת הִנְחִיתָ,
טוּב טַעַם וָדַעַת אוֹתָם הוֹרֵיתָ,
לְהוֹסִיף חָכְמָה וְלֶקַח אִזַּרְתָּם חָיִל.

לֹא בִנְעִימִים יְמֵי חַיֶּיךָ חָלָפוּ,
נַחֲלֵי הַיְגוֹנוֹת עַל רֹאשְׁךָ שָׁטָפוּ,
לֹא הוֹקִירוּ עֶרְכְּךָ אַנְשֵׁי מְקוֹמֶךָ;
בִּהְיוֹת הַטּוֹבָה, אֵינֶנָּה מֻכָּרָה,
יְקַר עֶרְכָּהּ יוּבַן אַחֲרֵי עָבְרָה;
חַיֶּיךָ הֵחֵלּוּ אַחֲרֵי מוֹתֶךָ.

עוּרִי נֶפֶשׁ אָבִי, מִשְּׁנָתֵךְ עוּרִי!
אֶל פְּרִי בִכּוּרֵי בְּנֵךְ בְּרֹב שָׂשׂוֹן שׁוּרִי,
אֶל הַתּוֹדָה אֲשֶׁר לָךְ בְּמוֹ פִּי הוּבָאָה;
עַל נֵצֶר מַטָּעֵךְ שִׂישִׂי וְגִילִי,
עַל סְפָרַי כְּרֹב רָצוֹן לִרְאוֹת תַּשְׂכִּילִי,
עַל הָאַהֲבָה אֲשֶׁר אֶת לִבִּי מָלֵאָה! —

לְמַעְיַן גַּן הֶחָכְמָה קַמְתִּי לָשׁוּחַ,
שָׁמָּה סוֹבֵב סוֹבֵב הָלַךְ הָרוּחַ,
מִפִּרְיָהּ הַמָּתוֹק מִדְּבַשׁ-אָכַלְתִּי;
לִבִּי וְכִלְיוֹתַי לִרְכוּשָׁהּ הָמָרוּ,
יוֹם וָלַיְלָה עַל דַּלְתוֹתֶיהָ שָׁקָדוּ,
וּמִפְּרִי מְגָדֶיהָ בְּרָכָה אָצַלְתִּי.

הִיא מִשְׁעָן לַחַיִּים, מַרְפֵּא לַנֶּפֶשׁ,
מִלֵּב בֶּן הָאָדָם תְּגָרֵשׁ טִיט וָרֶפֶשׁ,
הִיא תָּאִיר נֵרוֹ וְאֶת חָשְׁכּוֹ תַּגִּיהַּ;
יָגוֹן וַאֲנָחָה מִפָּנֶיהָ נָסוּ,
כָּל הַחוֹסִים בְּצִלָּהּ הִתְעַנְּגוּ וְשָׂשׂוּ,
וְאֶת רוּחָם עַל בָּמֳתֵי אֶרֶץ תַּגְבִּיהַּ.

אַךְ הַחָכְמָה הָעוֹלָה עַל כְּלָיְנָה,
וַיִּגְדַּל עֶרֶךְ טוּבָהּ מֵעֶרְכָּנָה,
הֲלֹא הִיא הָאֱמוּנָה, בַּת אֱלֹהַּ? —
בְּדֶרֶךְ אֱמוּנָה בָּחַרְתִּי, הִיא תְּנַהֲלֵנִי,
בִּימֵי מְרוּדַי אָמַרְתִּי: הִיא תְּנַחֲמֵנִי
וְעַל פִּגְעֵי הָעֵת תְּשִׂימֵנִי גָּבוֹהַּ!

אִם עֹנְנַת יְמֵי עָמָל עָלַי עוֹבֶרֶת,
אֲשֶׁר כּוֹבֶד פְּקוּדָּתָם רוּחִי שׁוֹמֶרֶת,
בַּצַּר לִי עָלַי בַּל תֶּאֱבַל הָרוּחַ;
כִּי אֹמַר: הֵן יַד אֵל עוֹד לֹא נְטָשַׁתְנִי,
יַעַן תִּקְוָתִי בּוֹ תָּמִיד תְּמָכַתְנִי!
וְנַפְשִׁי מֵרֹב הֶמְיָתָהּ מְעַט תָּנוּחַ.

אַךְ בֶּאֱמוּנָתָם בְּנֵי אִישׁ הִתְפָּרָדוּ,
אֵלֶּה בְּכֹה וְאֵלֶּה בְּכֹה יוֹצְרָם עָבָדוּ,
דַּת אֵל תָּמִיד סֶלַע מַחְלְקוֹת הָיְתָה;
בְּחַרְבָּם הוֹכִיחוּ, אֱמוּנַת מִי יְקָרָה,
וְהָאֱמוּנָה, אֲשֶׁר יַד מְכַבְּדֶיהָ גָּבְרָה
לְבַלַּע אֶת רֵעוֹתֶיהָ פִּיהָ פָּצְתָה.

לֹא כֵן אֱמוּנַת אֱמֶת! אַךְ שָׁלוֹם בְּחֵילֶיהָ,
הִיא קוֹשְׁרָה בְּחַבְלֵי אַהֲבָה אֶת מְכַבְּדֶיהָ,
הִיא מְאִירָה אֶת הַסְּנֶה, אַךְ לֹא תֹאכְלֵהוּ;
אוֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ, שָׂשׂוֹן וְנַחַת,
הִיא מְפִיקָה אוֹר, אַךְ לֹא אֵשׁ מִתְלַקַּחַת
וְכָל הוֹלֵךְ בְּדַרְכָּהּ לֹא יִמּוֹט רַגְלֵהוּ. —

וְעַתָּה אָבִי, קֵץ לְאִמְרֵי פִי אָשִׂימָה,
וְאֶת כַּפַּי אֶל שׁוֹכֵן שְׁחָקִים אָרִימָה,
לְמַעַן מִטַּל חַסְדּוֹ עָלַי יוֹפִיעַ! —
אַתֶּם בְּנֵי עַמִּי! אֶת מִנְחָתִי קָחוּ.
וְאִמְרֵי פִי בְּקֶרֶב לִבְּכֶם יִסְתַּפָּחוּ:
שָׁלוֹם לַקָּרוֹב וְלָרָחוֹק יַגִּיעַ! —

פה ק״ק ליפסיא ע״ר״ח סיון לשנת: איש אמו ואביו ת״י״ר״א״ו לפ״ק.

המחבר.

הקדמה.

אין אמונה בכל האמונות הנודעות אשר בפתע פתאום שטפה על כל אפיקיה והפכה פני תבל כדת מחמד. דת היהודים שמה לה למטרה את ארץ כנען, את נחלת אבותיהם, ולא היה בלבם לכבוש ארץ אחרת זולתה; דת הנוצרים לא הוסדה, לפי מחשבות לב יוסדה, למשול בארצות כי אם לכבוש לבות בני האדם; אמנם דת מחמד בהוסדה היתה כנחל שוטף העולה על כל גדותיו, משבר הרים ומפוצץ סלעים ומכסה את פני האדמה בחרבות וגיים ומעי תפלה.

ואם תשאל, איך נהיתה זאת, כי יושבי מדבר, אשר לא למדו מנעוריהם כי אם לשוט בארצם הנה והנה עם עדרי צאניהם, היו למושלי תבל וחרשו בחרבותם את תלמי אמונתם החדשה על פני רוב האדמה הידועה בעת ההיא; וכל זאת בקרב מספר מעט ימים? הקנאת דתם עשתה זאת או יקר ערך אמונתם? — אשיב: אולי שניהם! — אמונה מעוררת את מאמיניה להלחם לה ומבטיחה אותם את מחמדי התבל ואת תענוגי העולם הבא בהלחמם את מלחמתה ומדברת על לבם בקול גדול לאמר: על חרבכם תחיו!; התתמה בבַּאַת הרועה את אתו לחרב ואת מזמרתו לחנית למען נאת בנבא בעד דתו הקודחת בקרבו כשלהבת יה? — את אשר לא תשיג לשון המפתה בקרב מספר שנים, תפעל החרב השלופה במו רגע; ואיה איפא האיש אשר לא יבטא בשפתים יסודי דת האיש החזק ממנו, למען הציל את נפשו ואת הונו? הלא נמצאו אנשים ממירים את דתם בעד עניינים גרועים מהצלת הנפש וההון? —

ועתה דע, הקורא הנעים, כי איננו דבר נקל לכתוב הקדמה הגונה ומשגת את מטרתה על הספר הזה; כבר יגעו בענין הזה חכמי הנוצרים: Maracci, Padua 1688; Sale, London 1734; Wahl, Halle 1828; Weil, Bielefeld 1844 u. a. m. אמנם להריק את כל הענין עד תומו, הזמן יכלה והמחבר לא יכלה; לכן שמתי מגמתי לקצר את מלא המלאכה הזאת ולהציע פה כפי אשר יאותו לי שני אויבי כל מחברי ספרים, והם: המקום והזמן, והנני מחלק את ענין ההקדמה הזאת לשמונה ראשים, והם: (א) ארץ ערב ויושביה לפני בוא מחמד. (ב) חיי מחמד. (ג) הקוראן. (ד) מה לקח מחמד מאמונת ומספרי היהודים, (ה) מה מאמונת הנוצרים, (ו) מה מעובדי האלילים. (ז) הסונ"ה או התורה שבעל פה אשר לישמעאלים. (ח) הכיתות היותר חשובות על דת מחמד.

(א) ארץ ערב ויושביה לפני בוא מחמד(*.

לארץ ערב, אשר יושביה יכנוה גם כן בשם גזר"ה אלערב (Peninsula Arabica), נקרא שמה על מושבה המערבי לנגד כל ארצות אזיא; ולדעת קצת יקרא לה השם הזה מירב אבן קחטאן (אולי יובב בן יקטן; עיין בראשית י', כ"ט), אבי כל בני ארץ ערב. חכמי הנוצרים קראו את יושבי הארץ הזאת בשם: שרקין (Saraceni), והמלה הזאת מורה בלשון ערבית: אנשי קדם, על מושבה המזרחי לנגד ארצות איירופא ואפריקא. והנה, באשר תוך הארץ הזאת נודע אך מעט מזער לחכמי איירופא, באשר היא לרוב ארץ מדבר וציה, לא תשיג ידיעת חכמי הארצות האחרות להציב את גבולותיה על נכון; לכן נודיעם בדרך כללי מול צפון לנגד ארם נהרים, מול מזרח לים הפרסיים (Sinus Persicus) וים הודו (Oceanus Indicus), מול דרום לים כוש (Mare Aethiopicum) ומול מערב לים סוף (Mare Rubrum) וקצת הים האמצעי (Mare Mediterraneum). ועתה, על אודות חלוקת הארץ הזאת אגיד לך, הקורא הנעים, כי גם דעות חכמי יושביה נחלקו עליה; קצתם מחלקים אותה

*) Sale's Koran: The Preliminary Discourse Section 1, 1—32. Edition London 1734.

לשתים, קראם לשלש, קראם לחמש, ומהם גם לשש מדינות; ואני הנני נוטה אחר חלוקת החמש המורגלת מכל שאר החלוקות לכל חכמי בני קדם ואגזר את הארץ הזאת למדינות: ימן, הֹגז, תהאמ״ה, נגד, וימאמ״ה (Jemen, Hidjas, Tehâmah, Nedjd & Jamâmah). מדינת ימן היא המבורכה מכל שאר המדינות; היא המצמיחה מקרבה את הקאפפיה (Café), את הקאמפיר (Campharum), את הצרי (Balsamum), את הלוט (Lotos) ואת המאננ״ה (Manna). הערים הנכבדות אשר בה, הן: מוקק״ה (Mokkah), עיר מולדת את הקאפפיה היותר נחשב למינהו, ועדן (Aden), בימינו עיר מרכולת ליושבי אינגלאנד. הערים הנכבדות במדינת הֹגז הן: מיכ״ה (Mekkah), מדינ״ה (Medinah); הראשונה על היותה עיר מולדת מחמד והשניה על היותה מקום קבורתו. והנה חכמי איירופא מחלקים את ארץ ערב לשלש, והן: המאושרה, השוממה והמסולעה (Arabia Felix, Deserta et Petraea); אמנם יושבי ערב אינם מכירים את החלוקה הזאת.

לדעת חכמי בני קדם הערביים נחלקים לקדמונים ואחרונים. ממספר הקדמונים היו העמים העצומים עאד, תמוד, תבע, תסם, גרהם, מדין, עמלק (’Ad, Thamud, Tobba, Tassm, Djorham, Madain & ’Amalek); ועתה נכיר פה קצת קורותיהם. — רעת אנשי עאד, תמוד, תבע ומדין ואחריתם הנוראה נזכרות הרבה פעמים בספר הקוראן; עיין שם חזון ז׳, ע״א — ע״ח; ס״א, ס״ד — ע״ב; כ״ב, מ״ג; כ״ה, מ׳; כ״ו, קמ״א — ק״ס; כ״ז, מ״ו — נ״ה; כ״ט, ל״ז; ל״ח, י״ב; מ׳, ל״ב; מ״א, י״ב — י״ח; נ׳, י״ב; נ״א, מ״ג — מ״ו; נ״ג, נ״א; נ״ד, כ״ג — ל״ו; ס״ט, ד׳ — ו׳; פ״ה, י״ח; פ״ט, ח׳; נ״א, י״א — ט״ז. אנשי עאד ניקבו בשם אביהם עאד, אשר לדעת הישמעאלים היה בן עוץ בן ארם (עיין בראשית י׳, כ״ג), ויתקע את אהלו אחרי בלול ד׳ את שפת כל הארץ, בעמק אחקאף (Achkaf) בגליל הצ׳ר מות (Hadramauth) אשר במדינת ימן, ויפרץ שם מאד מאד, ויהיו לו נאצלים רבים ועצומים, אשר בנו להם טירות וערים לרוב. ויהי בעזבם את ד׳ וישתחוו למעשי ידיהם, וישלח להם ד׳ נביא את הוד (זה עבר בן שלח בן ארפכשד בן שם; עיין בראשית י׳, כ״ה) למען הורותם את

הדרך אשר ילכו בה; ויהי בהקשותם את ערפם ובהמרותם את פי הנביא וישלח עליהם ד׳ רוח זלעפות אשר נשבה שבעת ימים ושבעת לילות רצופים, ותמית את כלם מלבד היראים את פי ד׳ והשומעים לקול הוד אשר העתיקו אחרי כן את אהליהם אל מקום אחר. — אנשי תמוד נקראו בשם תמוד בן גתר בן ארם (עיין שם כ״ג), אשר נטה את אהלו במדינת חגר בארץ ערב. ויהי בסור האנשים האלה מאחרי ד׳ ויעבדו אלהי נכר, וישלח להם ד׳ את צאלח (זה שלח, ולדעת קצת זה פלג; עיין שם י׳, כ״ה; י״א, ט״ו) למען השיבם אל הדרך הטובה; וישאלו ממנו לאות על אמיתת נבואתו, כי יוציא להם גמלה מנקיק הסלע; וגם אחרי עשותו זאת לא האמינו בו ויעקרו את הגמלה וימיתוה. ויפקדם ד׳ ברעם שלושת ימים ושלושת לילות אשר הפך את אהלי החוטאים האלה וגם אותם המית. אלה דברי הקוראן במקומות הנ״ל. גם על אנשי תבע ומדין יצאו פגעים דומים לאלה על האטימם את אזניהם לקול מזהיריהם. — אנשי תסם, מצאצאי לוד בן שם, ואנשי גדהם, מצאצאי גתר בן ארם, גרו יחד במדינה אחת מעט ימים ואין מכלים איש את אחיו; אמנם בגבור יד אנשי תסם, וישימו את אנשי גדהם להם למס ויעבידום בפרך ויהי היום ויתנשא איש אחד גבור חיל מקרב אנשי תסם למלך על עמו וישם חק לאנשי גדהם, כי לא יקח איש מהם בתולה אשר לא ידעה המלך מקדם. וישבעו אנשי גדהם להנקם מאויביהם ומלוחציהם ויעשו ככה: יום אחד קראו אותם לבוא אל קהלם למען הועץ אתם על דבר מה; ויבואו אנשי תסם אליהם בטח ואין חרב ביד איש מהם, ואנשי גדהם התקבצו אל הקהל וכלי מלחמתם היו חגורים תחת מעיליהם, ויקומו על עושקיהם ויכו בהם הרג רב; רק מעט אשר מלטו את נפשם וינוסו אל דו חבשאן אבן אקראן מלך ימן ויתחננו אליו למען ינקום את נקמתם; ויעתר להם ויצא בצבא על אנשי גדהם ויכחידם, לא השאיר בהם עד אחד; ופליטי אנשי תסם התערבו בעם המלך הזאת. -- קורות עם עמלק נזכרות בספר שמות י״ז, ח׳ — ט״ז. —

הערביים אשר היו בימי מחמד נפרדו לתולדותם לשני ראשים: בני קחטאן (יקטן) ובני אסמעיל (ישמעאל). הראשונים היו מצאצאי יקטן בן עבר ויקראו את עצמם בשם:

ערב אלעריבא (ערבי הערביים, כלומר ערביים קדמונים), והאחרונים נקראו בשם ערב אלמסתעריבא (ערביים אשר עשו את עצמם ערביים, כלומר ערביים חדשים). כפי עסקיהם נחלקו לשני סוגים; בדווין (נוסעים ממקום למקום, כלומר רועי צאן), ופלאח (עובדי אדמה, יושבי ערים, אנשי מסחר וכו'). על קורותיהם הקדמוניות לא נכיר פה כי אם מבול גדול אשר שטף על כל גדותיו במדינת ימן מעט ימים אחרי מות אליקסאנדרום מוקדן וישימה לשממה; זולתי זאת לא היה כל חדש בארץ ערב לפני בוא מחמד כי אם מלחמות והריגות בין שבט לשבט ולרוב על סיבות פחותות וגרועות; כמו כן ד"ת מעט שנים לפני בוא מחמד כל ארץ ערב היתה נבוכה במלחמה ארבעים שנים רצופות על סוס אחד, אשר בן שבט אחד גזל לבן שבט אחר. — לענין ממשלת הארץ הזאת אגיד, כי לא היה מעולם מלך על כל ארץ ערב; לכל ראש בית אב היתה הממשלה בחיי וברכוש אנשי ביתו, וכל המשפחות אשר גרו יחד במקום אחד בחרו מקרבן איש נבון וגבור חיל אשר שפטן ויצא לפניהן בצבא ותקראנה אותו בשם: שייח (זקן). עוד כל ימי הארץ לא שמעו הערביים קול נוגש מארץ אחרת ולא דרכו בקרב ארצם פעמי רגלי לוכדי ארצות; אליקסאנדרום מוקדן שם מגמתו ללכוד את הארץ הזאת אחרי כבשו את ארץ הודו, אמנם המות חתפהו בחצי ימיו וימנעהו מהשיג את חפצו; פומפיוס, שר צבא הרומיים, לא נצח כי אם את יושבי גבול ארץ ערב, אשר שריהם הוליך לפני מרכבתו אסורים בזיקים בשובו אל ארץ מולדתו, אמנם אל קרב הארץ לא בא; איליוס גאללוס, שר צבא יוליוס קיסר, אפס קצה הארץ ראה וכולה לא ראה, כי בבואו אל קרבה ותהפך רוח סערה במדבר ותוליך את האבק הדק אל פני אנשי המלחמה ויקבר את רובם בחול, עד כי כמעט שר הצבא ומתי מספר נמלטו עמו. טראיאנוס, קיסר רומי, שם גם כן מגמתו ללכוד את הארץ הזאת אך לא השלים את חפצו.

ועל אודות אמונת הערביים תדע זאת: בני קחטאן שמרו את אמונתם הקדמונית באל האחד, אשר היתה נחלתם מאביהם קחטאן; אולם בני אסמעיל ערכו לאלהים העליון, אשר קראו בשם: אללה תעאלי אלהים אחרים אשר קראו בשם אללהית כמו הכוכבים, המלאכים, הגין (genii) וכו', ויאמרו כי האללהית

הן בנות אללה תעאלי; ועל זאת מוכיחם מחמד הרבה פעמים בקוראן, עיין שם חזון ט"ז, כ"ח ובהרבה מקומות. הערביים עבדו את אלהיהם בהיכלים, אשר הנכבד מכלם היה היכל הקאאבה* אשר במיכ"ה. לפי דמיונם (עיין קוראן חזון ב', ק"י"ט) ההיכל הזה נבנה מאברהם וישמעאל בנו; בקרבו לפנים האבן, אשר אדם הראשון לקח אתו לזכרון מגן העדן, והבאר אשר הראה המלאך את הגר (עיין שם ק"י"ז ופירושי). בראשונה לא נעבד בהיכל הזה כי אם האל העליון, אמנם אחרי כן, בתעות הערביים אחרי אלהים אחרים, מלאו אותו פסילים משפתו עד שפתו (עיין שם ה', ק"א; ע"א, כ"ב — כ"ג). מלבד עובדי האלילים גם יהודים, נוצרים ושבא (עובדי האש) נמצאו שם לרוב בימי מחמד. היהודים בקשו מנוח בארץ הזאת, אשר מימי קדם היתה מקלט לכל הלחוצים ולכל העשוקים, אחרי חורבן הבית השני ולעת השמד בימי הדריאנוס, ויהיו שם לגוי גדול עצום ורב; גם רבים מעובדי האלילים התיהדו ויחסו בצל כנפי השכינה. דו נוואס (Dhu Nowas) ראש שבט המיאר (Himjâr) במדינת ימן, חבק את דת היהודים וילכד את כל מדינת ימן ויכריע את כל יושביה תחת דתו. — דת הנוצרים כבר שלחה שם את יונקותיה בשנה הראשונה ללידתה**; ולעת רדיפת מיני הנוצרים בימי הקיסרים קונסטאנטינוס, טהיודוזיאוס והיראקליאוס ארץ ערב היתה מנוס לכל כיתות הנוצרים אשר גורשו מארצות אחרות; אמנם רוב הנוצרים אשר היו שם לעת מחמד היו מכת הניסטוריאנר; ועל קרבות ארץ פרס לארץ ערב גם דת שבא נטתה שם את פארותיה; אמנם מחבקיה אך מעט מזער היו לנגד שאר בעלי דתות. זה משפט הארץ הזאת לפני בוא מחמד; טרם דברנו על האיש הנפלא הזה, נגיע פה מעט על חקי ולשון בני הארץ הזאת.

לערביים כאשר לכל יושבי תבל יש יתרונותיהם וחסרונותיהם. יתרונותיהם המה: נדיבות לב, התרועעות לכל אורח, אהבת המליצה, ידיעת וחקירת לשונות; חסרונותיהם המה: אהבת נקם, אכזריות חמה במלחמה, ואהבת גזל. תאוות נפשותיהם הן:

---

* בלשון ערבית נכתבה המלה הזאת כזה: קעב"ה (Ka'bah); אמנם למען הקל על הקורא את מבטאה ההגונה, כתבתיה: קאאב"ה. המחבר.

** Epistola ad Galatas 1, 17.

הורות בהלים ומשל משלים; ולמען עורר את רוח מליציהם היה להם חג מדי שנה בשנה בעיר עוקץ׳ (Okadh), אשר שם קראו מחברי המליצות את שיריהם באזני כל העם, ושירי המשורר אשר נלה את חביריו נכתבו באותיות מוזהבות על גויל משי ויוקעו לפני דלתות היכל הקאאבא אשר במיכ״ה ויקראו בשם: מדהבאת (מוזהבות). — לשון הערביים היא בלי ספק, מלבד לשוננו הקדושה, הקדמונית לכל לשונות הארץ וגם העשירה מכולן; היא קרובה מאד ללשוננו הקדושה אמנם עוד יותר קרובה ללשון ארמית. אכן לא שוה דיבורה בכל ארצות ערב, כי אם נחלקה לכמה שפות; שפת הקוריישים, משפחת מחמד, היתה הנקייה מכולן, ובה נכתב הקוראן.

(ב) חיי מחמד*.

מחמד (Mohammed), גם כן נקרא בשם אחמד (Achmed), (שתי המלות האלה ענינם בלשון ערבית: המפואר) אבן עבד אללה נולד בעיר מיכ״ה במדינת הג׳ז בחודש אפריל לשנת 571 אחרי לידת ישו. משפחתו, אנשי קורייש, היתה הנכבדת מכל משפחות עיר מולדתו. מעט ימים אחרי לידתו אביו מת במלחמה ולא הנחילו כי אם חמשה גמלים ושפחה כושית; אחרי מלאת לו שש שנים ויחתף לו המות גם את אמו אמינ״ה (Aminah), ויאספהו אבי אביו ושמו עבד אל מטלב ('Abdul Motallib) הביתה, ובמות גם זה לקחו אחי אמו ושמו אבו טלב (Abu Taleb) לו לבן. באשר האיש הזה איש מסחר היה, לקח את בנו האמון אתו בעברו אל ארצות ארם ונגב הערב, ושם אסף מחמד מלא חפניו מידיעות וחקי ואמונות יושבי הארצות האלה, וירוה את נפשו השוקקה להוסיף דעת ולקח. גם בהיותו נער לא השתעשע עם נערים אחרים אשר כגילו כי אם פנה אל הגיוני לבו. בשנת עשרים וחמש לימי חייו אלמנה אחת ושמה הדיג׳״ה (Chadidjah) הפקידתו על מרכלתה, ובאשר איש נאמן וחרוץ היה, לקחתו לה לאיש. ולה דוד אחד ושמו ואראקא אבן נופייל (Waraka ibn Nofail) אשר עזב את עבודת האלילים וחבק את דת היהודים וגם אל זאת פנה ערפו ויתנצר; והאיש

* Sale's Preliminary Discourse 38—56.

**

הזה ידע היטיב את ספרי אמונת היהודים והנוצרים וספרי התלמוד והאגדה. מחמד, בהכירו את האיש הזה, לא שקט ולא נח מדלות פנינים מים ידיעותיו הגדול ורחב ידים ולא יכול לתת מרגוע לנפשו משמוע את דבריו; ומהעת הזאת והלאה שם את מגמתו ליסד אמונה חדשה. אמונת היהודים בעתתו על רוב חקיה ומשמרותיה, ואמונת הנוצרים היתה מכוערה עד מאד בהבלי הכיתות; ובאשר שמע כי אברהם אבינו ע"ה האמין בד' ויעבדהו בלב תמים בלי חקים ומשמרות הרבה, שם מזימתו לחדש את אמונת אברהם ולנשא אותה בארץ מולדתו. למען הקל מהיהודים ומהנוצרים לחבק את דתו החדשה ולהנעימה בעיניהם חשב לאסף בה קצת מחקי היהודים וקצת מאמונת הנוצרים; ולמען הגות בהשלמת חפצו בלי הפוגות ישב בדד במערה אצל מיכ"ה שש שנים רצופות. ויהי בהתבוננו תמיד רעיוניו בעתוהו ותבוך רוחו ויתנבא וישתגע וידמה בנפשו, כי המלאך גבריאל ממתיק סוד אתו ומגלה לו חזיונותיו; לכן יש להאמין, כי לא בזדון גלה את שיחותיו עם גבריאל ואת משאו השמימה (עיין קוראן חזון י"ז, א; ע'ב, א' -- ט'ו); כי אם במבוכת רוחו. ויהי אחרי דמותו בנפשו, כי כבר השלים את בנין דתו ויעזב את המערה וישב אל ביתו ויגלה אל אשתו חדיגה, אל דודו עלי ('Ali) ואל חותנו אבו בכר (Abu Bekr) כי אלהים שמהו לנביא לאנשי ארץ מולדתו ביד המלאך גבריאל. שלשת האלה היו מאמיניו הראשונים, ובתוך זמן ארבע שנים העביר ארבעים איש מיושבי מיכ"ה אל דתו החדשה. אחר כלות הימים האלה עשה משתה ויקרא אליו את כל נכבדי עירו; ויהי בטוב לבבם ביין ויקם מחמד מעל כסאו ויאמר אל הקרואים: לא ידעתי איש בכל ארץ ערב, אשר יוכל לכבד את אוהביו בתשורה טובה מתשורתי אשר אני עושה לכם היום; הנני מבטיח אתכם את כל טוב העולם הזה ואת חיי העולם הבא! האל העליון שמני לנביא למען קרוא אתכם אל עבודתו; מי מכם יתמוך את ידי ויהיה לי לאח ולעזר? — ויקם עלי מעל כסאו ויאמר: אני הראשון מהמאמינים בך! — אמנם כל שאר הקרואים נתנו את קולם בצחוק גדול וילעגו לו, ודודו המצא (Hamza) קללהו קללה נמרצת ויחשבהו למשגע, ואיש אחד ושמו אבו להב (Abu Laheb, עיין חזון קי"א) השליך אבן

אחריו. אמנם עוד לא כלה המשתה ויאחז השבץ את המצא ויפול ארצה. ויהי אחרי קומו ויאמר מחמד אליו: אלהים יסרך על קללך אותי והחיה אותך למען תאמין בי ותהיה לי לעזר להרים את קרן אמונתי! — ויאמין המצא בו מהיום ההוא והלאה ויהי לו לעבד נאמן (עיין שם ו׳, קי״ט). אכן בכל זאת רוב אנשי מכ״ה נהפכו לו לאויבים וירדפוהו ויקללוהו תמיד. ויהי בשמוע מחמד כי אויביו חורשים עליו רעה וזוממים לקחת את נפשו ויקם בלילה הוא וחמיו אבו בכר ויברחו אל מדינ״ה אשר שם כבר רב היה מספר המחבקים את דתו. הלילה ההוא (26. September 622 A. Ch.) נקרא לישמעאלים ליל אלחגר״ה (Leil al Hedjirah) כלומר: ליל המנוסה, וממנו מונים את מספר שנותיהם עד היום הזה (עיין שם ט׳, מ׳). ויהי בהגיעו אל מקום מפלטו ויגילו אנשי העיר לקראתו, כי איבה היתה מקדם בין יושבי מכ״ה ליושבי מדינ״ה, וישישו אלה למצא תואנה להלחם באויביהם ולהיות להם איש אשר יצא לפניהם בצבא. שם בנה מחמד את המסגד (Mesdjed, בית תפלה) הראשון ויכהן בו, ושם גלה את רוב חזיונותיו. ויהי בראותו כי גברה ידו וכי רבים העבדים המתחברים אליו ותחשק נפשו להשיב נקם לצריו. ויהי היום וישמע כי אורחת אנשי מכ״ה שבה מארץ הנגב אל מקומם, ויקם ויארב להם אצל מקום בדר (Bẹdr) אשר לדרום מדינ״ה, ושלוש מאות וארבעה עשר איש אתו, ומספר אויביו היה כשש מאות; ותגבר יד אנשיו ויניסו את אנשי מכ״ה ויכו מהם שבעים איש ושבעים השבו, ולמלקוח אין מספר (עיין שם ג׳, י״א; ח׳, י״ז). ויהי אחרי התשועה הזאת וינהרו אליו אנשים לרוב מכל קצוי ארץ ערב למען צאת אתו בצבא ולחלק שלל אתו, עד כי מעט ימים אחרי כן יכול לערוך מלחמה את בני קיינוקע (Kainokóa), שבט יהודי היושב אצל מדינ״ה, להרוס את טירותם ולשימם לו למס. אמנם אנשי מכ״ה לא יגעו מהתנקם בו ויצאו בחיל כבד מול מדינ״ה למען אסוף את חרפתם על מקום בדר. ותפגענה שתי המערכות אצל ההר אהוד (Ohud; עיין שם ג׳, קכ״ט), ותעז יד מחמד בראשונה ויניס את אויביו; אמנם בנפול אנשיו כזאבי ערב על השלל ויקומו האויבים מהמארב ויכו שבעים איש מאנשי מחמד וגם את המצא דודו; גם מחמד החלה במלחמה עד כי חשבוהו למת. ויוציאו דבה בכל הארץ

כי מחמד מת, למען השיב את מאמיניו מאחריו; אמנם הוא,
למען העיד על כחשם, ערך מלחמה את בני נציר (Nadhir),
שבט יהודי, ויכבוש את ארצם. ויהי בשנה החמישית למנוסתו
(627 A. Ch.) ויקומו אנשי מיכ"ה בחיל כבד כעשרת אלפים
איש ויצורו על מדינ"ה עשרים יום; אמנם בהפוך עליהם רוח
זלעפות, אשר הדפה את החול הדק אל פניהם, סרו מאחרי
העיר (עיין שם ל"ג, ט'). ויהי אחרי כן ויצא לצבא על עיר
מולדתו ויבוא עליה למצור ויספך עליה סוללה עד כי פתחה לו,
ויכחשו לו אויביו ויאמינו בנביאותו. ומהיום ההוא והלאה משלה
ידו בכל ארץ ערב, אשר יושביה שלחו לו מנחות יקרות ויתנוהו
לנביא עליהם. אחרי שוב מחמד אל עיר מולדתו ויטהר את
היכל הקאאבה מהגילולים אשר בו ויתוץ את כל הפסילים אשר
בארצו ויעש את ההיכל ההוא לבית תפלה לאל עליון כאשר היה
מימי קדם ויעביר חק בכל ארצו, כי לא יקרב איש, אשר לא
מדת מחמד הוא, אל העיר מיכ"ה בתוך מהלך יום אחד (עיין
שם ט', ג', כ"ח). ויהי בשנה ההיא וישלח מלאכים אל היראקליאוס
קיסר יון, אל קוסרוים מלך פרס ואל מלך חבש (Habesch,
Abyssinia) למען יחבקו את דתו. הראשון לא השיב אותו
דבר, השני קרע את האגרת ויחרף את השלוחים, והשלישי שלח
לו מנחה יקרה אך לא חבק את דתו. הנוצרים אשר בארץ ערב,
בראותם כי יד מחמד הולכה הלוך וחזק, ויצר להם על דתם
ויתחננו אל היראקליאוס למען יבוא להם לעזר ויכניע את
מחמד. ויעתר להם הקיסר ויבוא בחיל כבד אל ארץ ערב,
ותפגשנה המערכות בעמק חוניין (Honain) ותגבר באחרונה
יד מחמד (עיין שם ט', כ"ה—כ"ו). ויהי אחרי התשועה הזאת
וישם מחמד מגמתו לרדוף אחרי היראקליאוס ולכבוש את
ארצו; אמנם אנשיו מאנו לצאת מפני השרב הגדול אשר היה
בימים ההם. אחרי כן יצא בצבא על היהודים אשר במדינת
חייבר (Chaibar) על הכעיסם אותו במאנם להאמין בנביאותו,
וילכד את ארצם. ויען כי היהודים הביסוהו בויכוחיהם ובגידופיהם
יותר מהנוצרים, לכן גדלה שנאתו אותם משנאתו את הנוצרים
כאשר תראה בקוראן חזון ה', פ"ה. יהודית אחת ושמה ויינאב
(Zainab), אשר נשבתה במלחמה וכל בית אביה מתו במערכה,
נתנה סם המות אל מאכלו, אשר ממנו לא מת כרגע כי אם

מהיום ההוא והלאה חלה את חליו למות. ויהי בראותו כי קרבו ימיו למות ויקרא אליו את אנשי עירו וישנה להם את תוכן דתו ויעירם להחזיק בה כל ימי חייהם, אז יצליחו בכל דרכיהם (עיין שם ה', ה'); וישא כל העם את קולו בבכי. וימת בעיר מולדתו מיכ"ה בשנת שלושה וששים לימי חייו ושלושה ועשרים לנביאותו (10. Junius 632 A. Ch.) בלי צוות מי אחרי לבאו ימלוך אחריו, ולא השאיר אחריו כי אם בת אחת ושמה פאטמה (Fâtimah) אשת דודו עלי; ואנשי מדינ"ה בקשו כי גוייתו תנוח בקרב עירם, באשר הם היו עוזריו הראשונים.

מהמעט אשר הגדנו פה על חיי מחמד נוכל להבין את טבעו המוסרי. כל יתרונות אנשי ארצו וכל חסרונותיהם דבקו בו, ועל אודות נביאותו נוכל לומר, כי אי אפשר לחקור אם חזיונותיו עלו מזדון לבו או אם היו ילדי שרעפיו הנבוכים. מופתים לא עשה ולא יכול עשות; הוא בעצמו מודה בכמה מקומות בספר הקוראן כי אין לאל ידו לעשות מופתים (עיין שם ו', מ"ט וכו'), אמנם שם את התרוממות ספרו למופת נבואתו (עיין שם ב', כ'ב). אם באמת לא ידע קרוא וכתוב, כאשר מגיד על עצמו (עיין שם ז', ק'ס'ד; כ'ט, מ'ז), או אם בזדון אמר זאת למען השיב מעליו את עלילת אויביו אשר אמרו כי הוא מחבר את ספרו ולא גבריאל גלהו לו, — הוא דבר אשר לא יחקר לעולם. מהרבה מקומות בספרו נראה היטיב, כי לא קרא מעולם את ספרי תנ'ך ואך למשמע אוזן ידע את ענינם; כמו כן ד"מ שם את יעקב אבינו לבן אברהם, את המן ליועץ פרעה, את מרים הנביאה ואת מרים אם ישו לנפש אחת; אמנם כל זאת איננו ראיה כי לא ידע מחמד קרוא או כתוב כי אם למבוכת שכלו ומדעיו.

מלבד אהבתו העצומה אל הנשים וקנאת דתו אשר אכלתהו, טבעו המוסרי טוב מאד היה; כמה פעמים כל ימי חייו הראה את נדיבות לבו לנגד אויביו אשר חרפוהו וגרשוהו ויבקשו המיתו. מלבד מבוכת ידיעותיו שכלו גדול מאד היה; הוא ידע היטיב למשוך אחריו את בני האדם בעבותות האהבה או בחבלי היראה, ברכּות או בפרך כפי המקרה אשר קרהו וכפי צרכי המקום והזמן; ומזה נוכל לבאר את מצותיו הסותרות כמה פעמים זו את זו; ד"מ במקום אחד אמר כי היין והשחוק תועלת הם

לבני האדם (עיין שם ב׳, ר״יד), ובמקום אחר אומר כי תועבת ד׳ ומעשה שטן המה (עיין שם ה׳, צ׳א); במקום אחד אמר כי לכל מכבדי ד׳ יש שכר לפעלתם (עיין שם ב׳, נ״ט), ובמקום אחר אומר כי אך למאמיניו יש חלק לעולם הבא (עיין שם ג׳, כ״א), והרבה כדומיהם.

(ג) הקוראן*.

אלקראן (המקרא) הוא הספר אשר לדעת הישמעאלים נגלה מהמלאך גבריאל אל מחמד חזון אחר חזון, וגם לכל מאמר ומאמר מהספר הלז יקרא השם הזה. גם מכנים אותו בשמות אחרים כמו: אלפרקאן (Alfurkân, הפורקן), אלמשאף (Almuschaf, החיבור), אלדכר (Aldsikr, הזכרון), אלהודי (Alhudâ, קו הישר) וכו׳. לדעת הישמעאלים הספר הזה הוא קדמון לבריאת העולם וחקוק על לוח שם ברקיע העליון; הוא עלת ד׳ הנצחית אשר אין לה חילוף ולא תמורה. הוא נחלק למאה וארבעה עשר חזיונות הנקראים בלשון ערבית: סור״ה (Surah, חזון). יש ממנו שבע נוסחות נפרדות לענין שמות החזיונות וחלוקת פסוקיהן; שתים מהן יש במדינ״ה, אחת במיכ״ה, אחת בקופ״ה (Kufa), אחת בבצרה (Bossrah), אחת בדמשק והאחת המצויה בידנו והמורגלת לרוב הישמעאלים. כל חזון וחזון נחלק לפסוקים הנקראים בלשון ערבית: איח (Ajât) אותות. כפי הנוסחא אשר בידנו יש בכל ספר הקוראן ששת אלפים מאתים ותשעה וחמשים פסוקים, שבע רבבות שבעת אלפים שש מאות ותשעה ושלושים מלות, ושתים ושלושים רבבות שלושת אלפים וחמשה עשר אותיות. גם לא יגעו הישמעאלים ממנות, כמה פעמים ימצא בכל הספר כל אות ואות מאלפא ביתא, כל גזם (Djesm, שוא) וגזם, כל תשדיד (Teschdid, דגש) ותשדיד. האחרונים גם כן חלקו את הספר לשלושים אגזת (Idjsât, פרקים) וכל אגז״ה לשני אחזב (Achdsab, חצי פרק).

אמנם כל החלוקות האלה לא נעשו על פי מחמד, באשר הוא לא כתב את ספרו כי אם גלה את כל החזיונות כפי המקרה אשר קרהו; אמנם תלמידיו ושרי צבאו כתבו את אשר שמעו

* Sale, Prel. Disc. 56—122.

אפיו, כפי זכרונם וכאשר מצאו ידיהם, על גויל, עלי תמרים, עצמות ואבנים וכו׳. אחרי מות מחמד, אבו בכר, חותנו ומשנהו הראשון, קבץ את כל הזכרונות האלה וכתבם בספר אחד בלי ענין או המשך או סדר זמן היגלותם, רק לפי גדלותם וקטנותם; את החזיונות הגדולים שם בראש הספר ואת הקטנות בסופו, כאשר יראה הקורא; שמות החזיונות, שמות מקום היגלותם וחלוקותיהם לפסוקים גם כן על פיו נעשו. בכ״ט חזיונות נמצאו על ראשם ראשי תיבות, אשר עליהם מודים מפרשי הישמעאלים כי אלהים לבדו יודע את ענינם; ואני בפירושי הלכתי באשורי חכמי הנוצרים Maracci, Sale וכו׳ האומרים כי אלה דברי הסופר, כמו ד״מ אותיות: א׳ל׳מ בראש החזון השני וכו׳ עיין שם. והנה כבר יגעו רבים ממפרשי הקוראן לערוך את חזיונותיו כפי סדר זמן היגלותם וכלם לשוא עמלו, ולמה זה אני הבל איגע? — יספיק לקורא אם אערך לפניו את אשר לקטתי מדבריהם.

לענין מקום היגלותם יחלקו חזיונות הקוראן לשבעה ושמונים הנגלים במיכ״ה, תשעה עשר אשר במדינ״ה, ושמונה תולים על בירור מקומם. לענין הזמן נחלקים לראשונים הנגלים במיכ״ה טרם נוס מחמד משם, לאשר גלה במדינ״ה בעת מקלטו שם, ולאחרונים הנגלים במיכ״ה אחרי שובו שמה בעז וחיל. גם לא יאמין הקורא הנעים, כי כל הפסוקים הנכללים בחזון אחד ביום אחד נגלו, כי אם כאשר כבר אמרנו: אבו בכר לקט בחפזון את כל אשר מצאה ידו וקבץ כעמיר גורנה תבן ובר, חקים ותוכחות וויכוחים, ויעשם גדיש אחד כאוות נפשו. כמו כן ד״מ כל המפרשים מסכימים כי חמשת הפסוקים הראשונים בחזון צ״ו הם החזון הראשון אשר נגלה למחמד, באשר גבריאל שם בהם את מחמד לנביא, עיין שם; והפסוקים האחרים של החזון ההוא נגלו בזמן מאוחר מאד. כמו כן לדברי הכל חמשת הפסוקים הראשונים של החזון החמישי הם החזון האחרון אשר בו מחמד מזהיר את מאמיניו לאמר: היום הזה השלמתי לכם את האיסלאם וכו׳ עיין שם; והפסוקים האחרים קודמים מאד בזמן; ועוד הרבה כדומיהם.

לפי ענין דבריו יחלק הקוראן לשני חלקים: אימאם (Imâm) זה: תורת האמונה, דיוו (Dîw) וזה: תורת החקים. תוכן

אמונת הישמעאלים הוא המאמר: לא אללה אלא אללה, מחמד רסול אללה (אין אל מבלעדי אל, מחמד שליח אל). תורת האמונה נחלקת לששה עיקרים והם: האמין באלהים, במלאכים, ובכתבי הקודש, בנביאים, בתחיית המתים וביום הדין, ובדעת אל הקדמונית אשר יען על מקרי ועלילות בני האדם והיא לא תופר (Fatalismus & Praedestinatio). תורת החקים נפרדת לארבעה ראשים: צלות (Ssalât), והוא: תפלה ורחיצת הגוף, ציאם (Ssiâm) והוא: צום, זכות (Sakât), והוא: נתינת צדקה, וחג (Chadj), והוא: עליית הרגל למכ"ה. על ערך המצוות האלה יורנו המשל אשר היה תמיד בפי מחמד: התפלה מעלה את האדם עד חצי דרך השמימה, הצום מנחהו עד שער השמים והצדקה פותחת את השער.

לענין עצמית אלהים הישמעאלים מסכימים עם אמונת היהודים על היותר נכון; הם מערכים לו את האחדות הגדולה מכל האחדיות; אין בו חילוק ופירוד, אין לו גוף, הוא יודע כל, חכם לב, אדיר על כל, טוב לכל, רחום לכל וכו'*. — המלאכים הם רוחות בלי גוף. החשובים מהם הם: גבראיל (Djebrajil), הממונה לגלות לנביאים את החזיונות; מיכאיל (Mikaïl), המבלע את אמרות ועונשי אל; עזאיל (Asaïl), מלאך המות המוכיח את בני האדם בקבריהם שלושת ימים אחרי מותם על אודות מעלליהם (כמו חיבוט הקבר על ידי המלאך דומה לדעת היהודים); ואסרפיל (Issrafîl) הממונה על יום התקומה; הוא יתקע בשופר ביום תחיית המתים ויעורר את ישיני עפר מקבריהם. גם יש לכל אדם שני מלאכים הסובבים אותו בכל דרכיו ומעידים ביום התקומה על מעלליו (עיין קוראן י"ג, י"ב). מלבד המלאכים יש גם רוחות הנקראות בשם ג'ין (genii), והם אמצעים בין המלאכים לבני האדם; יש להם כנפים, טסין מסוף העולם ועד סופו ושומעים מאחורי הפרגוד את אשר עתיד להיות; אוכלים ושותים, פרים ורבים ומתים (עיין חגיגה ט"ז, א'). כפי דברי מחמד גם הרוחות הקשיבו לקולו בקראו להם את הקוראן וחבקו את דתו (עיין חזון ע"ב כולו). — את כתבי הקודש מחלקים הישמעאלים לארבעה ראשים והם: תורית (Taurât) והוא: ספרי

* הישמעאלים מערכים לאלהים צ"ט כינויים עיין קוראן חזון ז', ק'פ'ז ופירושי.

ת"נ"ך מלבד ספר תהלים; זבור (Subbur) והוא ספר תהלים; אנגיל (Indjil) והוא תורת הנוצרים, והקוראן; כל האחרון מאלה הכביד על הקודם לו. — מלבד נביאי היהודים הישמעאלים שמים לנביאים את אדרים (Idris, חנוך), את הוד, את צאלח, את לוט, את שעיב (Schoaib, יתרו), את דולכפל (Dulkefl, עובדיה עבד אחאב), את זכריה (אבי יוחנן המטבל), את יחיי (Jahia, יוחנן המטבל), את איסי בן מרים (Issa ben Mariam, ישו) ואת מחמד אשר יכנו בשם: חותם הנביאים, כי אחריו לא יקום עוד נביא. ששת הנביאים הגדולים מכלם הם לדעת הישמעאלים: אדם, נח, אברהם, משה, ישו ומחמד, וכל האחרון מאלה חשוב יותר מכל הקודמים לו. — על אודות תחיית המתים מחמד בעצמו אומר כי אלהים לבדו יודע את יום בואה; אמנם שם לה אותות ומופתים אשר יקדמוה, ואלה יחלקו לגדולים וקטנים. האותות הקטנים הקודמים לתחיית המתים ודומים קצת לחבלי משיח אשר ליהודים (עיין סוף מסכת סוטה) הם: (א) פריעת מוסר בקרב בני האדם. (ב) התנשאות אנשים רקים ופוחזים אל המדרגות העליונות. (ג) שפחות תהיינה אמות גברותיהן. (ד) מלחמות ושפיכות דם בכל ממלכות הארץ. (ה) מלחמת אדום עם ישמעאל. (ו) רעב וחוסר כל בכל הארץ עד כי כל איש העובר על קבר אוהבו יאמר: מי יתן והייתי במקומו! (ז) מדינות אירק וארם ימאנו לתת מס למלך ישמעאל; והרבה כדומיהם. —

האותות הגדולים הם: (א) השמש יצא במערב. (ב) חיה גדולה ונוראה תצא מן הארץ בהיכל הקאאבא. (ג) מלחמת ישמעאל עם מלכות יון וכבישת העיר קונסטאנטינא על ידי שבעים אלף אנשי מלחמה מצאצאי יצחק. (ד) ביאת המשיח ליהודים, וישו ינצחהו במלחמה ויהרגהו. (ה) ירידת ישו ארצה. (ו) מלחמת גוג ומגוג. (ז) מלחמת ישמעאל עם היהודים. (ח) קיטור עב אשר יכסה את פני כל הארץ. (ט) הירח יחשך. (י) הערביים יהפכו לעובדי אלילים. (יא) שני מטילים גדולים, אחד כסף ואחד זהב ימצאו בנהר פרת. (יב) הכושיים ילכדו את העיר מיכ"ה ויהרסו את הקאאבה, וזאת לא תבנה עוד לעולם. (יג) כל החיות וכל היצורים הבלתי חיים ישיחו. (יד) תבערה גדולה במדינות הגז וימן. (טו) רוח זלעפות אשר תמית

את כל ישרי לב. — אורך היום הנורא ההוא מוגבל במקום אחד בקוראן לאלף שנים (עיין שם ל״ב, ד׳), ובמקום אחר לחמשים אלף שנה (עיין שם ע׳, ד׳). ביום ההוא יתקע שלש פעמים בשופר; לקול השופר הראשון יקיצו ישני עפר, לקול השני יובאו בדין לפני אלהים ולקול השלישי הצדיקים יבואו אל גן העדן והרשעים לחרפות ולדראון עולם.

למען עורר את מאמיניו להלחם בעז וחיל את מלחמת האמונה, מחמד אמר להם כי כבר כתוב מימי קדם בספר המקרים באי זה יום ובאי זה שעה כל איש ואיש ימות, ובבוא השעה הזאת לא יאחרה ולא יחישה אפילו רגע אחד; גם אמר כי הקב״ה כותב בספר המקרים קודם לידת כל אדם: פלוני לחיי עד ופלוני לבאר שחת; פלוני יהיה צדיק ופלוני רשע וכו׳. הוללות וסכלות הדעה הזאת, המונעת מבן האדם את בחירתו וחופשתו כצאן אשר לטבח יובל, ידועות לכל משכיל; לכן לא אאריך בה ואשים למטרתי את הענינים האחרים הראויים יותר לערוך מלין עליהם והם: חקי הישמעאלים.

(א) תפלה ורחיצת הגוף. שתי המצות האלה לאחת תחשבנה לישמעאלים, כי התפלה מביאה לידי טהרת הנפש והרחיצה לידי טהרת הגוף. לישמעאלים יש חמש תפלות קבע בכל יום: בעלות השחר, בצאת השמש, בצהרים, בבוא השמש ובצאת הכוכבים. מצותן להיעשות בבית התפלה, ואם אי אפשר, גם כן בכל מקום; ובתפלה שמים הישמעאלים את מגמת פניהם לאל קבל״ה מול מיכ״ה, ולפני התפלה רוחצים את פניהם, את ידיהם ואת רגליהם ונכנסים יחפים אל המסגד. את עת התפלה מודיע המואזן (Muezzin, משמיע) בעלותו על המנר״ה (Minarat, מגדל בית התפלה) בקול גדול לאמר: לא אללה אלא אללה, מחמד רסול אללה; אללה אכבר, לא אללה אלא הו (La Allah ila Allah; Mohammed rassul Allah; Allah Akbar, la Allah ila hu; אין אל מבלעדי אל, מחמד שליח אל; אלהים אדיר, אין אל מבלעדו). עיקר תפלת הישמעאלים הוא החזון הראשון אשר בקוראן, והוא הנכבד מכל החזיונות; לכן יקרא בשם אם אלכתב (Um al Kitab, אם הספר). — יש שני מיני רחיצה: עֻסל (Ghossl, טבילת כל הגוף) ווודו (Wodu, רחיצת הפנים, הידים והרגלים). על הראשון מצוים

האנשים אחרי תשמיש מטתם, שפיכות זרע וטומאת מת, והנשים בימי נדת דותן ואחר הלידה. על השני מצווים אחרי השך את רגליהם ולפני התפלה. ובמדבריות, אשר אין שם מים, יוצאים ידי חובתם בשימם חול דק על פניהם ועל ידיהם ועל רגליהם (עיין קוראן הזון ד׳, מ״ד).

(ב) צום. מחמד קרא את הצום: שער האמונה; גם היה משל בפיו: ריח פי המתענה ערב לד׳ מנופת צופים. חכמי הישמעאלים מחלקים את הצום לגופני, חושי ורוחני. הראשון כולל את ההעדרה מאכל ומשתה ומתשמיש המטה; השני את המניעה מהריח בבשמים, מעשן ואבק הטאבאק, משמוע קול שיר וכלי זמר; השלישי, והוא העיקר, את ההבדלה מהרהורים רעים וכו׳. בקוראן מצוה לישמעאלים צום-הרמצאן; בחודש הזה, אשר בו נגלה הקוראן (עיין שם ב׳, ק״ע״ז—ק״פ״א), מצוה להתענות כל החודש כולו מעלות השחר עד צאת הכוכבים ולמנוע את עצמו מכל התענוגים הגופנים והחושיים והרוחניים הנזכרים למעלה. אחר כלות החודש הזה יש לישמעאלים חג שלושת ימים הנקרא בעירם (Baïram) אשר בו שׂשים ושמחים ומטיבים לנפשותיהם בעד התמזרותם בימי הצום. — אחרי מות מחמד גם כן הוסם צום שלושת ימים אחרי ראש כל חודש, אמנם הישמעאלים בזמננו אינם מקפידים בו כל כך.

(ג) נתינת צדקה. זאת נחלקת לשתים: זכות (Sakât), ובה יובנו המסים אשר לכל איש לתת אל אוצר המלך, וצדקת (Ssadakât), מתנות לאביונים אשר כל איש נותן כמתנת ידו וכנדבת לבו. לענין הראשון כל ישמעאלי מוכרח לתת מכל רכושו, מבקרו, מכספו, מפרי אדמתו וממרכלתו וכו׳ שנים וחצי ממאה מדי שנה בשנה אל גנזי המלך.

(ד) עליית הרגל למיכ״ה עם מנהגיה כבר חק היתה לישמעאלים מימי קדם, אמנם מחמד העביר את התועבות אשר נעשו בה; כמו כן ד״ת לפני בוא מחמד הערביים התפשטו ערומים בהקיפם את הקאאב״ה וכו׳. — טרם דברנו על חקי החג הזה, נציע פה תבנית קטנה על היכל הקאאבה אשר במיכ״ה. היכל החרם (Charâm) הוא באמצע העיר ונקרא מסגד אלחרם, ובאמצעו בנין משלוש דפנות הנקרא קעב״ה או בית אללה, כ״ד אמה על אמה ארכו, כ״ג אמה על אמה רחבו וכ״ז אמה על

אמה קומתו. בקרן זוית אצל הפתח נמצאה האבן השחורה ממולאה כסף, והיא האבן אשר לדעת הישמעאלים אלהים נתן לאדם הראשון לזכרון מגן העדן, ואת האבן הזאת שם יעקב מראשותיו וישכב עליה בנוסו מבאר שבע חרנה. הישמעאלים מכבדים אותה מאד ונושקים אותה מדי עברם עליה. לצפון הקאאב"ה מונחת אבן לבנה המכסה את קברי ישמעאל והגר. למזרחו הוא הבאר זמזם (Zamzam), אשר המלאך הראה את הגר בבקשה מים. אנשי מיכ"ה עושים סחורה גדולה במי הבאר הזה ומשלחים אותה בצלוחיות נחתמות בכל ארצות ישמעאל, באשר לדעת הישמעאלים המים האלה מחזקים את כח הזכרון, מעוררים את רוח המליצה ומרפאים מחליים שונים וכו'. אצל הבאר הזה הוא מקאם אברהים (Makâm Ibrahim, מכון אברהם) והוא האבן אשר עמד עליה אברהם בבנותו את הקאאבה. כל גבול מיכ"ה לקודש יחשב לישמעאלים; בהיקף י' פרסאות מסביב הוא גדר, אשר בקרבו אסור לעשות מלחמה, להרוג איש, ולצוד ציד; ואיש אשר לא מדת מחמד הוא, בעברו את הגדר הזאת, אחת דתו להמית. כל ישמעאלי השלם בבריאת גופו מצווה לעלות לכל הפחות פעם אחת כל ימי חייו לרגל אל מיכ"ה ולהתפלל שם בהיכל הקאאבה; חדשי השנה המועדים לעליית הרגל הם: שוול, דולקדי ודולחגי (Schewâl, Dulkadi, Dulhadji); בחודש האחרון הזה כל העולים לרגל כבר נקהלים במיכ"ה, יען כי קרבנות הרגל נקרבים בעת ההיא. העולים לרגל מתעטפים בקרבם אל גבול מיכ"ה באדרת צמר לבנה הנקראה: אחרם (Ihram); כל עת עלותם אסור להם לצוד ציד, להלחם באויביהם, לגשת אל אשה, לגלח את שער ראשם ואת צפרניהם, ולדבר דברים בטלים. אחרי כל מאה ומאה צעדים אשר צעדו משתחוים ואומרים: לביית אללה (Labaith Allah, הנני אדוני!), גם זורקים אבנים מתחת רגליהם למען השיב את השטן מרדוף אחריהם (עיין חזון ג', ל"א). בבואם אל מיכ"ה שמים את פעמיהם בלי התמהמה אל היכל החרם אשר בתוכו הקאאבה, ונושקים את האבן השחורה ומקיפים משם את הקאאבה שבע פעמים, ובכל הקפה והקפה נושקים את האבן מדי הגיעם אליה; אז הולכים לבקר את שני ההרים צפה ומרות (Ssafa & Merwat) אשר אצל מיכ"ה ומתפללים שם ומשקיפים בתפלתם פעם לימין ופעם לשמאל, זכר

להגר אשר עיניה שוטטו הנה והנה לכל פינה למען מצוא מים לשתות. משם שמים את דרכם אל עמק מינ״ה אשר שם המערה אשר נחבא בה מחמד שלושת ימים מפני אויביו בנוסו ממיכ״ה, ועומדים שם שלושת ימים בתפלה. משם הולכים אל ההר ערפת (Arafât) אשר שם הראה המלאך להגר את באר המים, ועולים עליו לאט לאט כאיש עיף ויגע, ויורדים ממנו במרוצה זכר להגר אשר עלתה עליו לאט מעייפות ומצאה וירדה ממנו במרוצה למען השקות את בנה אחרי ראותה את עין המים. בהר הזה מתפללים וקוראים את הקוראן כל הלילה ההוא. אחרי שובם משם אל עמק מינ״ה מקריבים שם את קרבנות הרגל: צאן או בקר או עזים או גמלים, ואוכלים מבשרם כדי שבעה ואת הנותר נותנים לאביונים. אחר הסעודה מגלחים את שער ראשם ואת צפרניהם ומבעירים מדורה גדולה אשר בה ישליכו את השערות ואת הצפרנים. אז שבים אל הקאאבה וחוזרים ונושקים את האבן השחורה ועושים בה תפלה ארוכה, ואז — חסל סדר עליית הרגל כהלכתו. — זולתי ארבע המצוות האלה: תפלה ורחיצת הגוף, צום, נתינת צדקה ועליית הרגל, יש עוד לישמעאלים חק אשר לא הזכירו מחמד בקוראן, והוא: מצות מילה, והיא נפרדת ממילת היהודים כי היא בלי פריעה ומציצה, וזמן עשייתה בשנת שלוש עשרה לחיי הישמעאלים, זכר לישמעאל אשר נמול בשנת שלוש עשרה לימי חייו. ויען כי החק הזה איננו נזכר בקוראן, הנוצרים העוברים אל דת מחמד אינם נזקקים לו. — עוד יש לישמעאלים מצוה אחרת והיא: מלחמת האמונה, אך איננה נוהגת כי אם בהחל אויבי דת מחמד להלחם.

טרם אחל מדבר על הקוראן, אגיד מעט על האיסורים אשר בו, על מליצותו ועל ערך ענינו.

הקוראן אסר לישמעאלים את היין, את שחוק הקוביא ובכללו כל השחוק המאבד את הממון, את הפסילים, את החלוקה על פי הגורל (עיין שם ה׳, ל״א), את הריבית (עיין שם ב׳, ר׳ס״ח—ר״ע), את הנבלה, את דם הנפש (אמנם דם האיברים מותר לישמעאלים, לכן אין להם תורת מליחה), את בשר החזיר, את תקרובת עבודת אלילים, את החנוקה, את השבורה, את הנפולה ואת הנגוחה מקרני בהמה אחרת ואת הטרפה (עיין שם ה׳, ד׳). גם יש להם מצות שחיטה בלי בדיקה, ובשחטם שמים את פניהם

לאלקבלח (Alkiblah, דרום) אל מכ"ה ולאמרם לפני השחיטה: בסם אללה אלרחמן אלרחים (Bismillah alrachman alrachim, בשם אלה הרחמן והרחום). ארבעה מיני בהמות מותרים לאכול לישמעאלים: הבקר והצאן והעזים והגמלים (שם ו', קמ"ז—קמ"ח); מהעופות והדגים ושאר החיות לא נאסר להם מאומה.

דיני העריות חמורים לישמעאלים מליהודים, באשר גם כן אסור להם לקחת את בנות אחיהם ואת בנות אחיותיהם (שם ד', כ"ז); ביאה שלא כדרכה והחזרת הגרושה משנשאת ומת או גרשה בעלה האחרון מותרות (שם ב', רכ"א—רכ"ח); גם אסור לישמעאלים לקרב אל נשיהם בימי נדת דוותן (שם ר"כ); על הטבילה לא הוזכרו הנשים בפירוש בקוראן, אמנם נוהגות בה.

שפת הקוראן היא הנאה והנכבדת מכל השפות הערביות אשר דובר בהן בימים ההם, כאשר כבר באַרנו לעיל, ומלמדת להועיל את כל בעלי לשון ערב ההוגים בה; המליצה אשר בו היא לפעמים נעימה ורוממה, אמנם לרוב פחותה, גרועה, בזויה ומלאה דברי ריק וכזבים האמורים מאה פעמים וּמְלאים את אזן השומע, ועליהם הכתוב אומר: ככלב שב אל קיאו, כסיל שונה באולתו. — ומה אומר ומה אדבר על ערך ענינו? הוא נופל כל כך מערך תורתנו הקדושה כיקר נפש מחמד מיקר נפש משה רבינו ע"ה; הבט נא וראה את קורות יוסף הצדיק כאשר הם כתובים בקוראן חזון י"ב, לנגד ספר בראשית ל"ז עד תומו, — או את קורות משה בקוראן חזון כ"ח לנגד ספר שמות ב'—י"ב והרבה כדומיהם; אז תדע להבחין בין סגים לכסף ובין שמרים ליין. ואם אגיד לך האמת, הקורא הנעים, לולי היה הקוראן ספר כולל את יסודי דת נפרצת עד מאד, לפי ערך ענינו לא היה כדאי לראותו אף כי לקרא בו.

(ד) מה לקט מחמד מאמונת ומספרי היהודים.

על אודות הענין הזה כבר כתב החכם המפואר גייגר את ספרו הנודע בשערים לתהלה ולתפארת: **Was hat Mohammed aus dem Judenthume aufgenommen? Bonn 1833,** והנני נוטל רשות ממנו ללקט איזה פרחים מגן חכמתו הגדול

ורחב ידים ולשתלש בספרי זה. כאשר כבר אמרנו לעיל, מספר היהודים אשר בארץ ערב גדול ועצום מאד היה, לכן לא בזה מחמד לשיתם לו לאוהבים גם אם שנאם בכל לבו (עיין שם ה׳, פ״ה); הוא ידע היטיב כי גדולים היו ממנו בחכמה ובמדע, לכן יגע ועמל לדעת מעט מעט מענין ספרי קדשיהם ותלמוד ואגדה, למען יוכל להתווכח עמהם. מצאנו הרבה פעמים בקוראן כי היהודים שטנו את מחמד בשאלות נשגבות ממנו, ולמען הכעיסו בקשו ממנו מופתים באשר ידעו כי אין לאל ידו לעשותם, והוא ענם בקושי תשובות רפות ואלשות הסותרות זו את זו ומורות על שקרותו וסכלותו, ולפעמים הודה על האמת לאמר: אין בידי לעשות מופתים, אינני כי אם מזהיר! — את דברי המדרש והאגדה אשר הביא בקוראן למד לשמוע אזן מפי דודו ווארקא, כאשר כבר ביארנו לעיל, וגם מפי עבד אללה אבן סלאם ('Abd Allah ibn Salâm), אחד מחכמי היהודים אשר מאהבת בצע חבק את דתו; ומחמד נטה עליהם קו תהו ואבני בהו ויתארם כמתכונת שכלו הנבוך וכפי המקרה אשר קרהו. — הנני מחלק את אשר לקח מחמד מדת היהודים לשלושה, והם: חקי היהודים, סיפורי התורה, ודברי תלמוד ואגדה ומדרש. חקי היהודים אשר אסף מחמד אל דתו נראים מאשר פירשנו בפרק הקודם; את סיפורי ספרי תנ״ך אשר ניוול וכיער מחמד בכזביו נשמיט פה, באשר ידעתי כי כל המבין לקרא את ספרי בקי היטיב בספרי תנ״ך; אם כן לא אציע פה כי אם את דברי התלמוד ואגדה ומדרש הנמצאים בקוראן ואערכם כפי סדר החזיונות:

חזון ב׳.

פסוק כ״ח: הוא נטה שמים ויתתחם לשבעה שחקים וכו׳.

חגיגה י״ב, ב׳: אמר ר׳ יהודה שני רקיעין הן שנאמר: הן לה׳ אלהיך השמים ושמי השמים; ר״ל אמר: שבעה ואלו הן: וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות.

פסוק כ״ט—ל״ד: באמור אדונך אל המלאכים: שום אשום לי משנה בארץ, ענו: התשים לך שם אחד אשר ישחית בארץ וישפוך דם וכו׳ ויורה את האדם שמות כל הדברים וכו׳ ויאמר אלהים: אדם! קרא אתה; ויקרא וכו׳.

מדרש רבא במדבר י"ט: בשעה שבא הקב"ה לברא את האדם נמלך במלאכי השרת ואמר להם: נעשה אדם בצלמנו וכו' אמרו לפניו: מה אנוש כי תזכרנו? אדם זה מה טיבו? אמר להם: חכמתו מרובה משלכם. הביא לפניהם את הבהמה ואת החיה ואת העוף, אמר להם: זה מה שמו? ולא היו יודעים; כיון שברא אדם העבירם לפניו, אמר לו: זה מה שמו? אמר: זה שור, זה חמור, זה סוס וזה גמל. ואתה מה שמך? אני נאה להקרא אדם, שנבראתי מן האדמה. ואני מה שמי? לך נאה להקרא: אדוני, שאתה אדון לכל בריותיך וכו'. — גם תמצא במסכת סנהדרין נ"ט, ב': אדם הראשון מסב בגן עדן היה, והיו מלאכי השרת צולין לו בשר ומסננין לו יין.

פסוק ל"ה: אבל השטן גרשם והוציאם משם וכו'.

פרקי דרבי אליעזר י"ג: היה סמאל השר הגדול שבשמים לוקח את הכת שלו וירד וראה כל הבריות שברא הקב"ה ולא מצא חכם להרע כנחש עלה ורכב עליו וכל דבריו שדבר לא דבר ולא עשה אלא מדעתו של סמאל.

פסוק נ"א: ותאמרו: משה! לא נשמע בקולך עד כי אם נראה אלהים עין בעין וכו'.

עבודה זרה ג', ב': שני דברים שאלו ישראל מלפני הקב"ה שיראו כבודו וישמעו קולו וכו'.

פסוק נ"ח: בכרתנו לכם ברית ונרם עליכם את ההר וכו'

שם ב', ב': ויתיצבו בתחתית ההר אמר ר' דימי בר חמא: מלמד שכפה הקב"ה הר כגיגית על ישראל ואמר להם: אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם.

פסוק ק'כ'ה, ק'כ'ו: — — בקרב ימי יעקב למות ויאמר אל בניו: את מי תעבדו אחרי מותי? ויענו: את אלהיך נעבד ואת אלהי אבותיך וכו'

בראשית רבא נ'ח: בשעה שהיה יעקב אבינו נפטר מן העולם קרא לשנים עשר בניו ואמר להם: שמעו אל ישראל אביכם! שמא יש בלבבכם מחלוקת על הקב"ה. אמרו לו: שמע ישראל אבינו! כשם שאין בלבך מחלוקת על הקב"ה כך אין בלבנו מחלוקת אלא: ד' אלהינו ד' אחד! פירש בשפתיו ואמר: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד! —

פסוק ר״כו: האשה הגרושה תאמר להינשא עד טהרתה השלישית.

יבמות מ״ח, א׳: וכן כל שאר הנשים לא יתארסו ולא ינשאו עד שיהו לכן שלושה חדשים.

פסוק ר״ל״א: האם תיניק את בנה שתי שנים שלמות.

כתובות ס׳, א׳: יונק תינוק והולך עד עשרים וארבעה חודש, מכאן ואילך כיונק שקץ.

פסוק ר״כד: הלא התבוננת על האיש אשר הריב באברהם על אלהיך הנותן לו המשרה וכו׳

ברא‍שית רבא י״ז: נסביה ומסריה לנמרוד אמר ליה נסגד לנורא! א״ל אברהם ונסגד למיא דמטפין לנורא א״ל נמרוד נסגד למיא; א״ל נסגד לעננא דטעין מיא; א״ל נסגד לעננא א״ל א״כ נסגד לרוחא דמבדר עננא א״ל נסגד לרוחא א״ל נסגד לבר אנשא דסבל רוחא. אם מלין את משתעי, אני איני משתחוה אלא לאור, הרי אני משליכך לתוכו ויבוא אלוה שאתה משתחוה לו ויצילך הימנו. ירד אברהם לכבשן האש וניצל.

חזון ד׳.

פסוק מ״ד: אל תתפללו בשכרותכם וכו׳ גם אל תתפללו אחרי צאת מכם שכבת זרע וכו׳

עירובין ס״ד, א׳: שכור אסור להתפלל וכו׳; ברכות כ״ח, ב׳: בעל קרי אסור להתפלל וכו׳.

חזון ה׳.

פסוק ד׳: ואת החנוקה ואת השבורה ואת הנפולה וכו׳ עיין חולין פרק ג׳ משנה א׳.

פסוק ל״ד: וישלח אלהים עורב אשר גרר את האדמה להורות את קין איך יכסה את נבלת אחיו וכו׳.

פרקי דרבי אליעזר כ״א: היו אדם ועזרו יושבים ובוכים ומתאבלים עליו ולא היו יודעים מה לעשות להבל שלא היו נהוגים בקבורה; בא עורב אחד שמת לו אחד מחביריו לקח אותו וחפר בארץ וטמנו לעיניהם; אמר אדם: כעורב אני עושה; מיד לקח נבלתו של הבל וחפר בארץ וטמנו.

***

פסוק ל"ה: לכן צוינו את בני ישראל: איש כי יכה נפש אחת וכו' יחשב לו כאלו המית את כל בני האדם, ואיש כי יחיה נפש אחת כאלו החיה את כל בני האדם.

סנהדרין ל"ז, א': מצינו בקין שהרג את אחיו שנאמר: דמי אחיך צועקים, אינו אומר דם אחיך אלא דמי אחיך וכו' ללמדך שכל המאבד נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו איבד עולם מלא וכל המקיים נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו קיים עולם מלא.

חזון ו'.

פסוק ע"ב: זכור את אשר אמר אברהם אל אזר אביו: האתה עובד אלהים אחרים וכו'

בראשית רבא י"ז: תרח עובד צלמים היה; חד זמן נפק לאתר הושיב לאברהם מוכר תחתיו; הוי אתי בר אנש, בעי דיזבן והוא אמר ליה: בר כמה שנין את? והוה אמר ליה: בר חמשין או שתין; והוה אמר ליה: וי ליה להאי גברא דהוי בר שתין ובעי למסגד לבר יומי! והיה מתבייש והולך לו. חד זמן אתת חדא אתתא טעינא בידה חדא פינך דסולת, אמרת ליה: הא לך, קרב קדמיהון! קם נסב בקלסא בידיה ותברינון לכלהון פסיליא ויהב בקלסא בידא דרבא דהוה ביניהון; כיון דאתא אבוהי אמר ליה: מאן עביד להון כדין? אמר ליה: מה נכפר מנך? אתת חדא אתתא טעינא לה חדא פינך דסולת ואמרת לי: הא לך קרב קדמיהון! קרבית לקדמיהון. הוה דין אמר: אנא איכול קדמי, ודין אמר: אנא איכול קדמי! קם הדין רבא דהוה ביניהון, נסב בקלסא ותברינון! — אמר ליה: מה אתה מפלה בי; וידעין אינון? אמר ליה: ולא ישמעו אזניך מה שפיך אומר וכו'.

חזון ז'.

פסוק מ"ג: מסך ביניהם (בין הצדיקים ובין הרשעים לעתיד לבוא), ועל המחילה אנשים אשר יכירום בסימניהם.

קוהלת רבא ז', י"ד: כמה ריוח ביניהם (בין גן עדן לגיהנם)? ר' יוחנן אמר: כותל; ר' אחא אמר טפח: ורבנן אמרי: שתיהן שוות כדי שיהיו מצינות מזו לזו.

פסוק נ"ז, כ"ז: הן שלחנו את נח אל עמו לאמר: עמי! את ד' לבדו תעבוד וכו' ויאמרו אליו זקני עמו: הן שוגה אתה מאד וכו'.

סנהדרין ק"ח, ב': דרש רבא מאי דכתיב: לפיד בוז לעשתות שאנן נכון למועדי רגל, מלמד שהיה נח הצדיק מוכיח אותם ואמר להם דברים שהם קשים כלפידים והיו מבזין אותו; אמרו לו: זקן! תיבה זו למה? אמר להם: הקב"ה מביא עליכם את המבול וכו'.

פסוק ס"ו: ואל אנשי עאד שלחנו את אחיהם הוד לאמר: עמי! את ד' לבדו תעבד וכו'

ילקוט בראשית ס"ו: נביא גדול היה עבר שקרא את שמו פלג ברוח הקודש שנאמר: כי בימיו נפלגה הארץ. — גם תמצא בבראשית רבא ל"ח: ויהי בנסעם מקדם, הסיעו עצמם מקדמונו של עולם; דור הפלגה אמרו: בואו ונעשה לנו מגדל ונשים עבודה זרה בראשו.

פסוק פ"ג: ואל אנשי מדין שלחנו את אחיהם שעיב (יתרו) לאמור: עמי! עבדו את ד' כי אין לכם אל זולתו וכו'.

שמות רבא א': ולכהן מדין שבע בנות, והלא הקב"ה שונא ע"א ונותן מנוס למשה אצל עכו"ם? אלא אמרו רבותינו: יתרו כומר היה לע"א וראה שאין בה ממש ובסר עליה והרהר לעשות תשובה. עד שלא בא משה, קרא לבני עירו ואמר להם: עד עכשיו הייתי משמש אתכם, מעתה זקן אני; בחרו לכם כומר אחר! והוציא כלי תשמיש ע"ז ונתן להם; הכל עמדו ונידוהו שלא יזדקק לו אדם ולא יעשה לו מלאכה ולא ירעה את צאנו, ובקש מן הרועים לרעות לו את צאנו ולא קבלו. ויבואו הרועים ויגרשום, אפשר הוא כהן מדין והרועים מגרשים בנותיו? אלא ללמדך שנידוהו וגירשו בנותיו.

פסוק קי"ח: ויאמר פרעה: התאמינו בו בלתי אם רצוני וכו'

שמות רבא ה': אמר להם פרעה: מתחלה שקר אתם אומרים, כי אני אדון העולם ואני בראתי את עצמי ואת נילוס שנאמר: לי יאורי ואני עשיתני.

פסוק קמ"ז: ונגד רצון משה עשה עמו עגל שורק מנזמיהם וכו'

פרקי דרבי אליעזר מ״ה: ויצא העגל הזה גועה, וראו אותו ישראל; רבי יהודה אומר: סמאל נכנס לתוכו והיה גועה להטעות את ישראל.

פסוק קכ״ד: ויאמר אהרון: בן אמי! העם הזה גבר עלי; עוד מעט והרגוני.

סנהדרין ה׳, א׳: אהרן ראה חור שזבוח לפניו; אמר: אי לא שמענא להון, השתא עבדי לי כדעבדי בחור.

פסוק קע״א: שאל נא אותם על העיר הקרובה אל הים אשר חטאה ביום השבת בהיראות אליהם הדגים ביום שבתם, אך ביום אשר חללו את השבת לא נראו הדגים.

קידושין ע״ב, א׳: בירתא דסטיא (שם עיר) איכא בבבל; היום סרו מאחרי המקום דאקפי פירא בכוורי (הציף הביבר דגים הרבה) בשבתא ואזיל ולדי בהו בשבתא ושמתינהו ר׳ אחי ברבי יאשיה ואישתמוד.

חזון ט׳.

פסוק ל׳: היהודים אומרים: עזרא בן אלהים הוא.
לא מצאתי על העלילה הזאת סמך אחר בספרי חכמינו כי אם במסכת סנהדרין כ״א, ב׳: ראוי היה עזרא שתנתן תורה על ידו לישראל אלמלא לא קדמו משה.

חזון י׳.

פסוק כ״ט: ביום הדין נקבץ את כלם ונאמר אל עובדי האלילים: לכו אל מקומכם אתם ואליליכם! —

סוכה כ״ט, א׳: אין לך כל אומה ואומה שלוקה שאין אלהיה לוקין עמה שנאמר: ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים.

פסוק פ״א: ולא האמין במשה כי אם שבטו בתוך עמו וכו׳

שמות רבא ה׳: שבטו של לוי פנוי היה מעבודת פרך.

פסוק צ׳: אמנם היום נציל למען תהיה לאות לדור נולד.

פרקי דרבי אליעזר מ"ג: תדע לך כח התשובה מפרעה מלך מצרים שמרד בצור עליון הרבה מאד שנאמר: מי ד' אשר אשמע בקולו; ובאותו לשון שחטא, בו בלשון עשה תשובה שנאמר: מי כמוכה באלים ד', והצילו הקב"ה מבין המתים. ומניין שלא מת שנאמר: כי עתה שלחתי את ידי ואך אותך, והעמידו הקב"ה מבין המתים לספר כחו וגבורתו; ומניין שהעמידו שנאמר: ואולם בעבור זאת העמדתיך.

חזון י"א.

פסוק ט': ויכן את כסאו על פני המים.

ר"שי בראשית א', ב': כסא הכבוד עומד באויר ומרחף על פני המים ברוח פיו של הקב"ה.

פסוק מ"ב: ובבוא דברנו ויחם התנור.

סנהדרין ק"ח, ב': אמר רב חסדא: ברותחין קלקלו בעבירה וברותחין נידונו.

פסוק ס"ג: מהרה באה עליהם בעולם הזה ותרבן בהם ביום התקומה.

סנהדרין ק"ז, ב': דור הפלגה אין להם חלק לעולם הבא שנאמר: ויפץ ד' אותם משם על פני כל הארץ, וכתיב: ומשם הפיצם; ויפץ ד' אותם בעולם הזה ומשם הפיצם לעולם הבא.

פסוק ע"ג: אך בראותו כי ידיהם לא נגעו במאכל וכו'

בבא מציעא פ"ו, ב': אמר ר' תנחום בר חנלאי: לעולם אל ישנה אדם מן המנהג, שהרי משה עלה למרום ולא אכל לחם, מלאכי השרת ירדו למטה ואכלו לחם. אכלו סלקא דעתך, אלא אימא נראו כמי שאכלו ושתו.

חזון י"ב.

פסוק כ"ד: ותחשק נפשה בו וגם נפשו חשקה בה, לולי ראה אות מאת אדוניו.

סוטה ל"ו, ב': ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו אמר ר' יוחנן מלמד ששניהם לדבר עבירה נתכוונו וכו' באותה שעה באתה דיוקנא של אביו ונראתה לו בחלון, אמר

ו: יוסף! עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם רצונך שימחה שמך מביניהם וכו׳.

פסוק כ״ו: אם כתנתו קרועה מלפניו, דבריה נכונים והוא דבר כזבים וכו׳.

עיין ספר הישר פרשת וישב.

פסוק מ״ב: וינשהו השטן את זכרון אדוניו וישב עוד ימים במשמר.

בראשית רבא י״ט: ודבר שפתים אך למחסור, על ידי שאמר לשר המשקים: זכרתני והזכרתני, נתוסף לו שתי שנים שנאמר: ויהי מקץ שנתים ימים.

פסוק ס״ז: בני! אל תבואו בשער אחד כי אם בשערים שונים אל העיר.

בראשית רבא נ״א: אמר להם יעקב: אל תכנסו כלכם בפתח אחד.

פסוק ע״א: ויאמרו: הן גנב, גם אחיו גנב.

בראשית רבא ל״ב: אמרו: הא גנבא בר גנבתא; אמו גנבה את תרפי אביה והוא גנב את לב אביו.

פסוק פ״ה: אני יודע מאתו״את אשר אתם אינכם יודעים.

ילקוט בראשית ק״מ״ג: שאל אפיקורוס אחד לרבנו: אפשר שהמתים חיים? אבותיכם אינם מודים ואתם מודים? מה כתיב ביעקב: ויאמאן להתנחם; אילו היה יודע שהמתים חיים היה ממאן להתנחם? אמר לו: שוטה! לפי שהיה יודע ברוח הקודש שהוא חי ואין מקבלין תנחומין על החי.

חזון י״ג.

פסוק י״ב: לכל אדם יש מלאכים הולכים לפניו חליפות ונבא; הם שומרים את ארחותיו כדבר אל וכו׳.

תענית י״א, א׳: דבי רבי שילא אמרי: שני מלאכי השרת המלוין לו לאדם הן מעידין עליו שנאמר כי מלאכיו יצוה לך וגו׳.

חזון ט״ו.

פסוק י״ז: ונשמרם מכל שטן נסקל.

חגיגה ט"ז, א': ששה דברים נאמרים בשדים, שלושה כמלאכי השרת ושלושה כבני אדם; שלושה כמלאכי השרת: יש להם כנפים וטסין מסוף העולם ועד סופו ויודעין מה שעתיד להיות; יודעין סלקא דעתך אלא שומעין מאחורי הפרגוד; שלושה כבני אדם: אוכלים ושותים, פרים ורבים ומתים.

פסוק מ"ד: לגיהנם שבעה שערים וכו'

עירובין י"ט, א': אמר ר' יהושע בן לוי: ז' שמות יש לגיהנם: שאול ואבדון ובאר שחת ובור שאון וטיט היון וצלמות וארץ התחתית. ובספר הזוהר שמות ק"ג איתא: שבעה פתחין אינון לגיהנם.

חזון י"ט.

פסוק נ"ה, נ"ו: הזכיר נא גם את אדרים (חנוך) בספרך, כי צדיק היה, ונרוממהו על במתי על.

עיין ספר הישר בראשית ה'.

חזון כ'.

פסוק מ"א: ונשיבך אל אמך למען תבליג עינה וכו'

סוטה י"ב, ב': האלך וקראתי לך אשה מינקת מן העבריות, מאי שנא מעבריות? מלמד שהחזירוהו למשה על כל המצריות כלן ולא ינק; אמר (הקב"ה): פה שעתיד לדבר עמי יינק דבר טמא?

פסוק ס': הן נראך קסמים כקסמיך.

ילקוט שמות ק"פ"ב: אותו פרעה שהיה בימי משה אמגושי גדול היה.

חזון כ"א.

פסוק פ': ונשם את הרוח עבד לשלמה.

תרגום שני על מגלת אסתר א': ליה ישתמעון שדין ופגעין וחיין, ורוחין בישין אתמסרו בידיה.

חזון כ"ז.

פסוק י"ז—מ"ה; עיין תרגום שני שם.

חזון כ"ח.

פסוק ע"ו: קארון (קורח) מעם משה היה וירש לבו על תתנו לו אוצרות לרוב, עד כי המון אנשים גבורי חיל לא יכול שאת את מפתחות בית גנזיו.

ילקוט קוהלת ה', י"ב ומסכת סנהדרין ק"י, א': עושר שמור לבעליו לרעתו, אמר ר"ל זה עשרו של קורח וכו' ואמר רב לוי: משוי ג' מאות פרדות לבנות היו מפתחות של בית גנזיו של קורח וכולהו אקלידי וכלפי דגילדא. אמר ר' חמא בר' חנינא: שלוש מטמוניות הטמין יוסף במצרים; אחת נתגלתה לקורח ואחת נתגלתה לאנטונינוס בן אסוירוס ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבוא.

חזון כ"ט.

פסוק ז': אך אם יפצרו בך לדמות לי אלהי נכר אשר לא ידעתם, אל תשמע בקולם.

יבמות ו', א': אמר לו אביו: היטמא או שאמר לו: אל תחזיר יכול ישמע לו, תלמוד לומר: איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו כלכם חייבים בכבודי.

פסוק ל"ח: גם את קארון ואת פרעה ואת המן הכרתנו.

במדבר רבא י"ד: קורח היה קתוליקוס לביתו של פרעה.

חזון ל"ג.

פסוק כ"ג: והוא יבוש מהגידו לכם וכו'

פסחים פ"ו, ב': כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה חוץ מצא. דרך ארץ פרק ו': הנכנס לבית כל מה שיגזר עליו בעל הבית יעשה.

פסוק ס"ט: אל תהיו כאנשים אשר הכעיסו את משה בדיבותיהם וכו'

סנהדרין ק"י, א': וישמע משה ויפול על פניו, מה שמועה שמע? מלמד שחשדוהו באשת איש וכו' אמר ר' שמואל בר יצחק מלמד שכל אחד ואחד קנא את אשתו ממשה וכו'. תנחומא במדבר כ': כיון שירדו משה ואלעזר מן ההר נתקבצו

כל הקהל עליהם; אמר להם: היאך מלאך המות יכול לפגוע באדם שעמד במלאך המות ועצרו, דכתיב: ויעמד בין החיים ובין המתים ותעצר המגפה? אם אתם מביאים אותו, מוטב, ואם לאו נסקל אתכם! — באותה שעה עמד משה בתפלה ואמר: רבש״ע, הוציאני מן החסד! — מיד פתח הקב״ה את המערה והראהו להם שנאמר: ויראו כל העדה כי גוע אהרון.

חזון ל״ד.

פסוק י״ג: לא גלה להם איש את מותו כי אם תולעת הארץ אשר אכל את מטהו.

סנהדרין כ, ב׳: אמר ריש לקיש: בתחלה מלך שלמה על העליונים וכו׳ ולבסוף מלך על התחתונים וכו׳ ולבסוף לא מלך אלא על ישראל וכו׳ ולבסוף לא מלך אלא על ירושלים וכו׳ ולבסוף לא מלך אלא על מטתו וכו׳ ולבסוף לא מלך אלא על מקלו שנאמר וזה היה חלקי מכל עמלי. — גטין ס״ח, ב׳: וזה היה חלקי מכל עמלי, מאי וזה? רב ושמואל חד אמר מקלו וחד אמר גונדו, (כלומר: לבושו; עיין ר״ש״י שם).

חזון ל״ח.

פסוק ל״ב: ויאמר: הגישו אלי את סוסי.

סנהדרין כ״א, ב׳: אמר ר׳ יצחק: מפני מה לא נתגלו טעמי תורה? שהרי שני מקראות נתגלו טעמן ונכשל בהן גדול העולם. כתיב: לא ירבה לו נשים ולא יסור לבבו, אמר שלמה: אני ארבה ולא אסור וכתיב: ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו; וכתיב: ולא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה, ואמר שלמה: אני ארבה ולא אשיב וכתיב: ותצא מרכבה ממצרים כשש מאות וכו׳.

פסוק ל״ג: ונשם על כסאו גוף דומה לו עד כי שב מפשעו.

גיטין ס״ח, ב׳: אותביה (אשמודאי לשלמה) לחד גפיה ברקיעא ולחד גפיה בארעא פתקיה ארבע מאה פרסי; על ההיא שעתא אמר שלמה: מה יתרון לאדם בכל עמלו וכו׳ היה מחזר על

הפתחים, כל היכא דמטא אמר: אני קוהלת הייתי מלך על ישראל וכו׳

חזון מ׳.

פסוק ח׳: ויאמר איש מאמין מעם פרעה וכו׳
שמות רבא א׳: אמר אחד מהחרטומים: אלולי יוסף לא היינו חיים.

חזון נ׳.

פסוק כ״ט: ביום ההוא נאמר אל הגיהנם: האיך עוד מלא? — יענה: היש לך עוד? —
אותיות דרבי עקיבא ה׳, א׳: מניין שסרה של גיהנם אומר בכל יום ויום: תן לי מאכל כדי סיפוק? שנאמר: לכן הרחיבה שאול נפשה ופערה פיה לבלי חק וכו׳.
פסוק מ׳: חכה ליום קרוא הקורא ממקום קרוב.
אותיות דרבי עקיבא ט׳, ב׳: הר הבית עומד באמצעו של עולם.

חזון נ״ז.

פסוק כ״א: ואת גן העדן אשר רחבו כרוחב השמים והארץ
תענית י׳, א׳: עולם אחד מששים בגן, גן אחד מששים לעדן ועדן אחד מששים לגיהנם; נמצא כל העולם כולו ככיסוי קדרה לגיהנם.

חזון ס״ב.

פסוק ט׳: בהקראכם להתפלל ביום הקהל וכו׳
פירוש הרא״ב״ע שמות ט״ז, א׳: בלשון ערבי קראו חמשה ימים על דרך המספר ויום הששי: אלגומע״ה (הקהל) על שם חיבורם, כי הוא להם היום הנכבד בשבוע, ויום השבת קוראים אותו סבת (Ssibt) כי ה״ש״י״ן וה״ס״מ״ך מתחלפים בכתיבתם ואלה מישראל למדו.

אלה הם לפי עניות דעתי כל מאמרי הש"ס ואגדות ומדרשים הנזכרים בספר הקוראן.

(ה) מה לקט מחמד מדת הנוצרים.

על הענין הזה אומר דרך כלל, כי מחמד עשה לספרי אמונת הנוצרים כאשר עשה לספרי תנ"ך אשר ערבב ובלבל את סיפוריהם. והנה לדעת רוב מפרשי הנוצרים לקט מחמד את כזביו על ענין ישו מאיוואנגיליאום אפוקריפי הנקרא בשם: Evangelium Barnabae, והוא הוסיף עוד עליהם נופך משלו. כמו כן דרך משל דבר ישו אל בני ישראל: הנה אצור לכם דמות צפור מחומר ואפח בו רוח חיים (חזון ג', מ"ג; ה', ק"י); או כי תלמידי ישו בקשו ממנו כי יוריד להם שלחן מן השמים (שם ה', קי"ב), והרבה כדומיהם: לעניין עצמית ישו מחמד הסכים לדעת כת המונופיזיטן האומרים כי לישו היה אך טבע אחד. והוא אלהי ורק דמות גוף היה לו בשעת היתלותו, וטרם נתלה העלהו אלהים חי השמימה ותשאר אך דמות גופו בארץ (עיין שם ג', מ"ו; ד', ק"מ"ז, ופירושי). את אשר חשב מחמד על ערך ישו נראה מהמאמר הזה (שם ד', קס"א, קס"ב): באמת, המשיח ישו בן מרים שליח ד' היה, דברו ורוחו אשר שם במרים. האמינו בד' ובשלוחו ואל תוציאו את הדבר: שלוש! חדלו לכם מזאת, אז טוב לכם. אין אלהים כי אם אחד; חלילה לו להוליד בן! — האומרים: ישו בן מרים אלהים הוא, בוגדים המה (שם ה', ע"ו). — גם האומרים: אלהים הוא השלישי מהשלושה בוגדים המה וכו'.

(ו) מה מעובדי האלילים.

בימי מחמד היו לערביים חקים ומנהגים רבים מימי קדם, אשר מחמד לא העיז פניו לשלוח יד בהם ולטאטאם במטאטא השמד על יקר ערכם בעיני בני עמו, לכן אסף אותם אל דתו החדשה כמו דרך משל: עליית הרגל למיכ"ה, הקפת הקאאבה ז' פעמים בעת הרגל, העלייה על הרי ערפת, צפה ומרות, מנהגי הקרבנות וכו'.

(ז) הסונ"ה (Sunnah) או התורה שבעל פה אשר לישמעאלים.

כל הקורא את הקוראן יבין, כי מאמרי הספר הזה הם סתומים ונפלאים עד מאד ובלי פירוש הרי הם כספר חתום; גם ימצא, כי החקים והמשפטים הנמצאים בקוראן לא יספיקו בעד דרכי המקום והזמן. את כל זאת הבינו היטיב חכמי הישמעאלים, לכן יגעו ועמלו לבאר את כל מאמר ומאמר בספר הלז על אפניו ולהזכיר את כל מקרי מחמד אשר עליהם גלה את חזיוניו; גם אמרו, כי מחמד נתן חקים ומשפטים לרוב אשר לא נכתבו בספר הקוראן ונעלמו מעיני כותבי הספר; לכן אספו את כל מאמרי מחמד השגורים בפי יודעיו ומכיריו וילקטום בספר הנקרא סונ"ה* (מסרה, Tradition); וכל הישמעאלים המכבדים ומוקירים את הספר הזה, באשר גם הוא מוצא פי מחמד ושלום הקוראן, נקראים בשם: אחצב אלסונ"ה (עדת המסרה, Achssab alsunnah, Sunnitae).

(ח) הכתות החשובות על דת מחמד(**.

לא יפלא בעיני כל מבין אם רבו כמו רבו הכיתות על אמונה מיוסדת בספר חתום אשר כל מאמר ומאמר שלו יוכל להתבאר על כמה פנים. לפני מלאת מאה שנה למיתת מחמד היו יותר ממאה כיתות בדתו, ואחרי הימים ההם נוספו עוד רבות עליהן; ואני לא אזכיר מהן כי אם שם החשובות מכולן: כת הסונ"ה (Sunnitae), כת המוטאציל (Motazelitae), כת הסיפאטי (Ssefatitae), כת החאריגי (Charedjitae), כת העלי ('Alitae) וכת הויחאבי (Wechabitae).

כת הסונ"ה היא הנעלה מכולן; היא מוקירה את ערך הסונ"ה באשר היא תשלום הקוראן, ואומרת, כי לאבו בכר חותן מחמד יאתה במשפט המלוכה אחרי חתנו, ומכחשה בבחירת האדם באשר כל מעלליו נכתבים מימי קדם בספר המקרים;

---

*) Sale 132—147.

**) Ibidem 147—151.

גם מאמינים כי הקוראן אינו נברא כי אם הוא נצחי. הכת ההיא נחלקת לארבעה סדקים הנפרדים אך למנהגיהם (כמו ד"ת מנהג היהודים האשכנזים והספרדים) אמנם שוים בעיקרי הדת; ושם: חאניפי (Hanefitae), מאליכי (Malekitae), שפעי (Schafeïtae) והנבלי (Hanbalitae). המנהג הראשון נפרץ לרוב בארץ טורקיא וטרטריא, השני בארצות אפריקא, השלישי בארצות ארם וערב והרביעי אך במתי מספר בארץ ערב.

כת המוטאציל אומרת, כי גם אם ידועים לאלהים מימי קדם כל מעללי בני האדם, בכל זאת יש ביד האדם לבחור בטוב ולמאום ברע; גם אומרים, כי הקוראן אינו נצחי כי אם נברא.

כת הסיפאטי אומרת כי אלהים הוא גופני, אמנם אין אדם בארץ אשר יוכל לערוך ממנו דמות.

כת החאריגי אומרת כי גם איש אשר אינו ממשפחת קורייש יכול לשבת על כסא מחמד, מה שאין אומרות כן שאר הכיתות.

כת העלי (כת הסונ"ה מכנה אותה בשם: שעית, Schiït כלומר: מורדים) והיא המושלת בארץ פרס, הודו, מונגוליא, יאווא וכו' מכחשת בקדושת הסונ"ה, ולענין זה היא לנגד כת הסונ"ה כמו כת הקראים לנגד כת הרבנים; גם אומרת כי לעלי חתן מחמד יאתה המלוכה אחרי מותו ואבו בכר היה גזלן ואיש חמס, ונמשכת אחרי חקי הקוראן אות באות.

זה כמעט חמשים שנה קם איש אחד בארץ ערב ושמו עבד אללה, אשר העז פניו לאמור כי מחמד איש חסיד היה אך אינו נביא וכי הקוראן לא נגלה מאלהים כי אם מעשה ידי מחמד הוא; וילך אחריו עם רב ויעש חיל כבד אשר בו לכד את הערים הקדושות מיכ"ה ומדינ"ה וכל מדינות הגז ונגד; וילך לקראתו מחמד עלי פחת ארץ מצרים בחיל כבד, ותעז ידו ויתפוש את עבד אללה חי, ויאסרהו בזיקים וישלחהו מתנה אל הקיסר סלים (Sselim) אשר בקונסטאנטינ"ה ויומת שם ביסורים קשים (1825). פליטי הכת הזאת הנקראים ויחאבי (Wechabitae) אך מעט מזער הם במדינת ימן.

סוף דבר.

ועתה אשים קנצי למלין ואחלה את פני צורי וקוני למען יסלח לעוני אשר נשאתי עלי בחללי את לשוננו הקדושה בהעתיקי

אליה דברי כזבים וריק. הטעמים אשר הסיבוני להעתיק את הקוראן אל הלשון העברית שלושה הם; הא׳: כי הלשון הזאת נוחה יותר מכל שאר הלשונות להשיב את ענין ותוכן הקוראן מלה במלה באשר אחות היא ללשון הערבית אשר בה נכתב הקוראן. הב׳: כי הלשון העברית מובנת לכל חכמי בני עמנו. הג׳ והוא העיקר: כי כל הקורא את חקי תורתנו הקדושה ואת חקי הקוראן, את הסיפורים הנעימים ואת המליצות הנשגבות אשר בספרי ת״נ״ך ומעריך כנגדם את הבלי השוא הנכללים בקוראן, ידע ויבחין בין קודש לחול, בין טהור לטמא ויוקיר בעיניו את ערך אמונתנו הקדושה; כי לא יוכר ערך הטוב והאמת כי אם מתוך ידיעת התפל והשקר. ובזה הֱשִׁבֹתִי את חורפי דבר, אשר בחנפי לעגי מעוג חרקו עלי שניהו על השליחי את העבודה הזאת; ואם אין פעולתי רצויה, תהי נא מחשבתי רצויה. גם אשלם נדרי במו פי ואקריב את תודתי אל החכמים המפוארים, אבני נזר מתנוססות על ראש קהלת יעקב אשר פה ק״ק לייפציג, והם: יעללינעק ופירסט, אשר עוררוני וירחיבו בנפשי עז ויתמכו את ידי בספרים מועילים להשלים את מלאכתי ולתת מהלכים לשמי בין השוקדים על דלתות התורה והמדעים. ישלם ד׳ את פעלם בהקימם אותי מעפר, ותהי משכורתם שלמה מאת המרים מאשפות אביון! —

שלום לך, הקורא הנעים, מאת

המחבר.

לייפציג יום א׳ ר״ח סיון לשנת: אלה דברי ה׳ב׳ר׳י׳ת ביני וביניך לפ״ק, אחרי מלאת לי שתים ושלושים שנה וארבעה חדשים לימי חיי.

לוח החזיונות.

סליק

חזון פותח הספר או אם הספר

נגלה במיכ"ה ובו שבעה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) השבח לאלה רב העולמים. (ב) הרחמן והרחום. (ג) מלך ביום הדין. (ד) אותך נעבד ואליך נשוע. (ה) הורנו דרך המישרים ארחותיהם[1]. (ו) דרך האנשים אשר חנות אותם. (ז) ולא דרך מכעיסיך[2] ולא דרך התועים[3].

---

[1] אלו המאמינים בדת מחמד. [2] אלו היהודים אשר הכעיסו אל במעלליהם.
[3] אלו הנוצרים.

חזון הפרה[1]

נגלה במדינ"ה ובו מאתים וששה ושמונים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) **א"ל"מ**[2]. הספר הזה, אשר אין דופי בו, הוא קו הישר
לצדיקים. (ב) המאמינים בסודותי, ומתפללים, ומפזרים לאביונים
ממה שנתתי להם[3]. (ג) ומאמינים באשר גלה לך[4] ולנביאים אשר
היו לפניך[5], וביום האחרון[6]. (ד) האנשים האלה הם על קו הישר
הניתן להם מאדוניהם[7], והם יצליחו. (ה) אך הרשעים, שוה להם
אם תזהירם אם אין; לא יאמינו. (ו) אל האטים את אזנם ואת
לבם, ואת עינם עור; ולהם עונש גדול. (ז) יש אנשים[8] אשר
יאמרו: אנחנו מאמינים באלהים וביום האחרון; אמנם אינם מאמינים.
(ח) בלבם להתעות אל ואת המאמינים; אך לא יתעו כי אם את
נפשם; לא יבינו. (ט) חלי בקרב לבם, ואלהים לא יגהה מהם
את מזורם ולהם עונש גדול, על אשר שקרו באל. (י) ואם יאמר
להם: אל תשחיתו בארץ! יאמרו: הן כנים אנחנו. (יא) אמנם הם
משחיתים; לא יבינו. (יב) ואם יאמר להם: האמינו כשאר בני
האדם! יאמרו: הנאמין, כאשר מאמינים הכסילים? אך הם
הם הכסילים והבוערים. (יג) אם יקרו אל המאמינים, יאמרו:

---

[1] שם החזון הזה נקרא מפרשת פרה אדמה הנזכרת לקמן פסוק סב — סה.
[2] חכמי ישמעאל נסתפקו על ענין האותיות האלה; ולדעת קצת הם דברי הכותב וראשי תיבות: אמר לי מחמד. [3] הקב"ה מדבר אל מחמד. [4] האלקראן. [5] משה וישו. [6] תחיית המתים. [7] הקב"ה. [8] בזה יובנו החנפים אשר בשפתם יכבדו אל, ולבם בל עמם.

אנחנו מאמינים; ואם יועדו אל עדת פריצידם, יאמרו: לכם אנחנו ולאלה[1] אנחנו לועגים. (יד) אך ד׳ ילעג למו ויזנחם אל שגגתם. (טו) הם המירו האמת בשגגה; ולא שוה להם, כי סרו מדרך הטוב. (טז) דמיונם כאיש אשר יבעיר אש[2]; ובהתלקח הלהבה, אלהים יכבה את נרם, והיו ממששים באפלה, לא יראו מאומה. (יז) חרשים, עורים, אלמים הם; לכן לא ייטיבו את דרכם. (יח) או אם השמים לבשו קדרות, ובזרם ברד וקולות וברקים העבים על הארץ יריקו, או יקבצו פניהם פארור, ומאימת מות יתנו את אצבעם באזניהם לבלתי שמוע[3]; אמנם יד אל תקח את הבוגדים בו. (יט) ברק הברק יחשיך את עיניהם; בעוד נגהו ילכו באורו, ואם עלטה תהיה, יצבו כמו נד; לו חפץ אל, אזנם הכבד ועינם השע, כי הוא אדיר על כל. (כ) בני אדם[4]! עבדו את אלהיכם, אשר ברא אתכם ואת כל האנשים אשר היו לפניכם, וכבדוהו! (כא) הוא נטה לכם את הארץ כיריעה, ואת השמים עשה צפוי לראשיכם; הוא מוריד את המים מן השמים, להרוות עצי פרי למזונכם; לכן אל תדמוהו לאלהים אחרים, באשר אתם יודעים, כי הבל המה. (כב) ואם לא תאמינו בדברים אשר גלינו לעבדנו[5], הביאו חזון אחד כחזיונות האלה[6], ועדיכם זולתי אל יקומו ויעזרוכם, אם כנים דבריכם! — (כג) ואם לא תוכלו זאת, (כאשר באמת לא תוכלו) יראו את האש המכלה אנשים ואבנים[7], הוכנה לעוזבי אל! — (כד) בשר[8] למאמינים ולעושי טוב, כי יבואו אל גנות מלאים כל טוב, ובתוכם מעינות מים; ובכל עת אשר יאכלו מפרים, יאמרו: אך זה הפרי אשר אכלנו מקדם! כן ישוו להם. גם נשים טהורות תהיינה להם למנה, ועד עולמי עד ישבו שם[9]. (כה) אמנם אל לא יכלם במשלו משלים משרצים וקטני ארץ[10]; המשכילים יבינו, כי מפי עליון לא תצא כי אם האמת; אולם הבוגדים יאמרו: מה לאל ולמשלים האלה? אכן רבים יכשלו

---

[1] זה המאמינים. [2] כלומר הם ידמו להאיר את עיני בני האדם,׳ והם עצמם בחשכה יתהלכו. [3] בזה יכון, כי האנשים הלועגים לאמונה בבוא עליהם שואה יחרדו ויאבדו כל תקוה, כי להם אין בטחון באל. [4] פה מדבר אלהים אל עובדי האלילים. [5] זה מחמד. [6] בזה יכון מחמד, כי חממות מכתבו היא מופת לאמתת נבואתו; בדמיונו אין ספר בכל ספרי קדש וחול אשר יערך לספרו. [7] אש הגיהנם; עיין זכריה ה׳, ד׳. [8] לדמיון מחמד שכר הצדיקים לעתיד לבא תענוגים גופניים. [9] בגן עדן. [10] אויבי מחמד הוכיחוהו, כי ממשל משלים מדברים בזוים ומאוסים.

בהם, ורבים יגיעו בהם אל נתיב היושר; אך רק הרשעים יכשלו. (כו) המפירים ברית אל, ומפרידים את אשר קשר[1], ומשחיתים בארץ, יחדיו יספו. (כז) איך תבגדו באל? פגרים מתים הייתם; הוא החיה אתכם, הוא ימיתכם וישוב ויחיה אתכם; אז תשובו אליו. (כח) הוא ברא כל בארץ, הוא נטה שמים ומתחם לשבעה שחקים[2]; הוא מבין ויודע כל. (כט) באמור אדונך[3] אל המלאכים: שום אשים לי משנה בארץ, ענו: התשים לך שטה אחד, אשר ישחית בארץ וישפך דם[4]? ואנחנו מספרים את תהלתך ומקדשים את שמך! — ויאמר אלהים: אני יודע את אשר אתם לא ידעתם. (ל) ויורה את האדם שמות כל הדברים, ויראהו את המלאכים, ויאמר: קראו לי את שמות כל הדברים האלה, אם אמת אתכם! (לא) ויאמרו: יהולל שמך! איננו יודעים כי אם את אשר אתה הוריתנו, כי אתה יודע כל וגדול עצה. (לב) ויאמר אלהים: אדם, קרא אתה! ויקרא. ויאמר ד׳: הלא הגדתי לכם, כי אני יודע רזי שמים וארץ; גם ידעתי את אשר תודו ואת אשר תכחדו. (לג) ונאמר[5] אל המלאכים: השתחוו ארצה לפני אדם! ויעשו כן; אמנם השטן מאן, ויהי מספר הבוגדים בי[6]. (לד) ונאמר: אדם! אתה ואשתך שבו בגן עדן ואכלו מטובו ככל אות נפשכם; אך אל העץ הלזה אל תקרבו, פן תחטאו! (לה) אבל השטן[7] גרשם והוציאם משם; ונאמר: צאו מזה! איבה תהיה ביניכם; בארץ תגורו ותאכלו מטובה מספר ימים! (לו) אז למד אדם מאלהים דברי תפלה ותחנונים[8], וישב אליו, כי סלח ורחום הוא. (לז) ונאמר: קומו, צאו מזה! ואני אורה אתכם את הדרך אשר תלכו בה; אם תשמרוה, פחד ושואה לא יבאו עליכם. (לח) אך הבוגדים ומשקרים באותותי יהיו מאכולת אש שאול תחתית, ועד עולמי עד ישבו בה. (לט) בני ישראל! כרו את הטובה אשר גמלתיכם! שמרו את בריתי, ואף אני אשמרה;

---

[1] האמונה האמתית תקשור בעבותותיה את כל בני האדם, ותעשה כלם אגדה אחת; והמתקוממים בה מפרידים את בני האדם, בשלחם מדינים ביניהם. [2] לדעת חכמינו ז״ל שבעה רקיעים הם. [3] גבריאל המלאך מדבר אל מחמד. [4] המדרש הזה רוע, כי שני מלאכים ושמם שמחזאי ועזאל התקוממו לאל בבראו את האדם, ויאמרו: מה אנוש כי תזכרנו וכו׳; ויורידם אלהים ארצה ויצאו מהם אנשים רעים וחטאים. [5] הקב״ה מדבר. [6] ידוע, כי אלהים הורה את אדם דרך תשובה, וכי אדם עשה תשובה ימים רבים אחרי הגרשו מגן עדן. [7] לדעת הנוצרים השטן מלאך טוב היה מקדם, ועל התקוממו באלהים השלך לשאול תחתית. [8] לדעת חכמינו השטן דבר אל חוה בדמות נחש.

אך אותי תעבדו; האמינו באשר שלחנו אליכם[1] לחוק את אשר גלינו לכם מקדם[2], ואל תהיו המתקוממים הראשונים בבריתי, ואל תמירוה בלא הועיל; אך אותי כבדו! — (מ) אל תלבישו את האמת בכסות השקר, ואל תכחדוה באשר תדעוה! (מא) התפללו ופזרו לאביונים והשתחוו עם המשתחוים[3]! (מב) איך תורו את בני האדם עשה משפט, באשר אתם אשר תסלפוהו? אתם הוגים בתורה, הלא תאבו הבינה? (מג) הצניעו בהתפללכם[4]; זה לא יקשה מהצדיקים, המאמינים, כי ישובו אל אלהידם[5]. בני ישראל! זכרו את הטובה אשר גמלתיכם, בדעתי אתכם מכל משפחות האדמה! (מד) יראו את היום אשר בו נפש לא תפדה נפש, לא יוכרו פנים ולא ילקח שחד וכפר, ואיש לא יצילכם מידי! (מה) זכרו את אשר הצלנו אתכם מיד פרעה ועמו, אשר הכבידו את עולכם, וימיתו את בניכם, ורק את בנותיכם חייו; זה יהיה לכם אות אהבתי הגדולה אליכם! (מו) זכרו את אשר בקענו את הים לפניכם להצילכם, ונשקע בתוכו את עם פרעה לעיניכם. (מז) זכרו את אשר השתחויתם לעגל, בהועדי למשה ארבעים לילה, ותחטאו לי. (מח) שם כפרנו בעד חטאתכם, למען תתנו לי תודה. (מט) שם נתנו אל משה את התורה ואת הפורקן[6] למען תלכו בהם. (נ) שם אמר משה אל עמו: עמי! טמאתם את נפשותיכם בעגל הזה; שובו אל אדוניכם, והמיתו את נפשכם[7]; זה ייטב בעיני בוראכם, וישוב ויפן אליכם, כי סלח ורחום הוא. (נא) ותאמרו: משה! לא נשמע לקולך, עד כי אם נראה אלהים עין בעין[8]; ותוסרו מאל למען תבינו. (נב) אחרי כן החיינוכם אחרי מותכם למען תתנו לי תודה. (נג) וניתן לכם את העבים לצל יומם, ונמטיר עליכם את המן ואת השליו לאמר: אכלו את הלחם הטוב הזה! אמנם הרשעים לא לי, כי אם לנפשם חטאו[9]. (נד) ונאמר: עלו אל העיר הזאת[10], ואכלו בה דיש בעכם

---

[1] זה האלקראן. [2] זו התורה; לדעת מחמד האלקראן חזוק ותשלום התורה.
[3] לישמעאלים הרבה קידות וכריעה בתפלתם. [4] כלומר שלא יבקשו הון ועושר לרוב בתפלתם. [5] בתחית המתים. [6] זה האלקראן, המציל את בני אדם מדינה של גיהנם.
[7] כלומר הרגו איש את אחיו הנצמד לעגל. [8] זאת בדה מחמד מלבו, כי בני ישראל בקשו לראות ד׳ עין בעין, ויראה להם; אך לא יכלו לישא את מראהו, וימותו כלם; ובהתפלל משה בעדם החיים ד׳. [9] האנשים אשר אכלו יותר מכדי שבעם, ויהי להם לזרא. [10] זו מיכ״ה; לדעת מחמד צוה ד׳ את בני ישראל לבוא אל העיר בנסעם במדבר פארן, ולומר בבואם אל השער חטתון כלומר: חטאנו; אמנם הם החת שוב מדרך פשעם בזו ושסו את העיר, ויבאו עליהם הנחשים השרפים.

והצניעו לכת אל השער, ואמרו בהתפללכם: חטתון; אז נכפר בעד חטאתכם, ונרים את קרן הצדיקים. (נה) אכן הרשעים המירו את הדבר הזה באחר, אשר לא צויתים; לכן שפכנו עליהם זעמנו מרום שמינו, יען לא שמעו בקולו. (נו) בהתחנן משה בעד עמו למים, אמרנו: הך במטך על הסלע! ויצאו ממנו שתים עשרה עינות מים, למען יכירו כלם איש עינו[1]; ונאמר: אכלו ושתו ממתת אלהים, ואל תוסיפו לחטוא בארץ! — (נז) בדברכם: משה! לא נוכל החיות את נפשנו ממזון אחד[2], העתירה בעדנו אל אלהיך, למען יתן לנו מפרי הארץ; ירק, קישואים, שומים, עדשים ובצלים! ויען משה: אם תבחרו ברע מבטוב, שובו מצרימה! שם תמצאו את שאהבה נפשכם; וינגע אותם אלהים ברעב וחסר, וישפך עליהם את חרון אפו, על אשר לא האמינו באותותיו, ויהרגו חנם נביאיו[3], וימרו ויבגדו באל. (נח) כל המאמינים, אם יהודים, אם נוצרים, אם שבא[4]; אם יאמינו באלהים, ביום האחרון, ויעשו את הטוב והישר בעיני ד׳, יש שכר לפעולתם מאתו, ולא יבוא אליהם פחד ושואה. (נט) בכרתנו לכם ברית, ונרים עליכם את ההר[5], אמרנו: עשו, כאשר צויתוכם, דבקו בתורתי, שמרוה וזכרוה! (ס) ותמרו עוד באל; לולי ד׳ הצילכם ורחמכם, כי עתה נכחדתם מן הארץ! — הן ידעתם, את אשר עשיתי למחללים את השבת; ונאמר אליהם: היו קופים[6], והבדלו מבני האדם! — (סא) ונשימם למשל לדור נולד, ולשנינה לצדיקים. (סב) באמר משה אל עמו: ד׳ צוה אתכם לזבח לו פרה[7]! ויאמרו לו: התלעג לנו? ויאמר: בלעדי, אינני סכל! ויאמרו: התפלל לאדוניך, למען יורנו את משפט הפרה הזאת; ויאמר: אל תהי זקנה מאד ולא קטנה מאד, כי אם עודנה באבה, ועשו כאשר צויתם! (סג) ויאמרו: התפלל בעדנו אל אלהיך, למען יודיענו את מראה; ויאמר: מראה יהי אדום וצהב, נחמד למראה. (סד) ויוסיפו עוד לאמר: התפלל עוד לאדוניך, למען יראנו את מראה, כי פרותינו דומות זאת לזאת;

---

[1] כנגד שנים עשרה שבטים; מעין מעין לשבט. [2] זה המן. [3] זה חור, אשר לדברי חכמינו ז״ל נהרג, על אשר מאן לעשות את העגל. [4] לדעת קצת הם הפרסים (גיברן), ולדעת קצת הם הנוצרים מכת יוחנן המטבל (יאהאנים קריסטן). [5] ידוע מדברי חכמינו ז״ל, כי הקב״ה כפל על בני ישראל את הר סיני בתתו להם את התורה, ויאמר: אם תאבו לקחתה, טוב לכם, ואם לא, הרי זה קברכם. [6] זה ברחת מלב מחמד, כי אנשים מישראל הללו את השבת, וישימם אל לקופים. [7] פרה אדומה.

ובלבנו לעשות ככל אשר צוה ד׳! (סה) ויאמר: אל תהי רוה ממשך בעול ומהשקות את האדמה; תמימה תהיה בלי מום; ויאמרו: כן דברת; ויזבחו את הפרה, וכמעט לא זבחוה[1]. (סו) ואם נפש תהרג[2] ולא תדעו מי המכה, אלהיכם יגלה את אשר תכחדו. (סז) ונאמר: הכו את החלל[3] בעצם הפרה, ואלהיכם יחיה את המת; הוא יראה לכם את נפלאותיו למען תשכילו. (סח) אז חזקתם את לבכם כמו אבן ועוד רב ממנו; כי האבנים, מהם יצאו נחלי מים, מהם יבקעו מעינות מים, מהם יפלו מפחד אל. אמנם אלהים יודע את כל תעשו. (סט) רצונכם[4], כי יאמינו[5] לכם; אך יש מהם שמעו את דבר אלהים ויש מהם סלפוהו. (ע) אם יקרו למאמינים, יאמרו: גם אנחנו מאמינים; אך ביניהם יאמרו איש אל אחיו: התספרו להם, את אשר גלה לכם ד׳ למען יוכחו עמכם בפני אדוניהם[6], הלא תדעו[7]? (עא) אמנם האינם יודעים, כי גלוי לאל כל אשר יעלימו וכל אשר יגידו? (עב) יש בהם אנשים בוערים, אשר לא יבינו את התורה כי אם דברי שקר, באשר אינם יודעים. אוי לכותבי ספר התורה בידיהם, ואומרים במחיר קטן: זה יצא מפי אלהינו! אוי להם על כתב ידיהם[8], אוי להם על מחירם! — (עג) יאמרו: אש הגיהנם[9] לא תלהטנו ימים רבים; אמור להם: הד׳ הבטיחכם זאת? היפר בגללכם את דברו[10]? או התענו באל את אשר לא תדעו? (עא) אכן כל בוגד ועושה עול יהיה מחברת שאול תחתית ולעד ישב שם. (עה) וכל המאמינים ועושי טוב יבאו אל גן העדן, ועד עולמי עד ידורו שם. (עו) בכרתנו ברית לבני ישראל, אמרנו: רק את ד׳ תעבדו, היטיבו להוריכם, לאחיכם, וליתומים ולדלים; דרשו טוב לכל אדם, התפללו ועשו צדקה! אז בגדתם בי ותעזבוני; רק מעט מכם אשר מלאו אחרי. (עז) בכרתנו ברית עמכם לבלתי שפך דם

---

[1] לדעת מחמד מאנו בני ישראל לזבח את הפרה, לולי אל הענישם. [2] משה מדבר אל בני ישראל. פה ערבב מחמד פרשת פרה אדמה עם פרשת עגלה ערופה. [3] לדעת מחמד צוה אל להכות את החלל בעצם העגלה הערופה, והוא יפתח את פיו, ויגיד מי הכהו. [4] היהודים והנוצרים. [5] היהודים המאמינים. [6] מדבר אל המאמינים. היהודים המתיקו סוד יחד לבלתי הוכח עם המאמינים, כי ידעו שלא יצלחו. [7] כי חוקים הם ממנו. [8] לדעת מחמד הרבה מקומות היו בספרי הנ״ך, אשר העידו על אמתת נבואתו; והיהודים משנאתם עליו השמיטום, וישימו אחרים תחתיהם ועיין Beiträge zur Geschichte der Kabbala von Jellinek I, 56 ff. [9] לדעת חכמינו ז״ל משפט הרשעים בגיהנם י״ב חדש. [10] אשר דבר ביד ישעיהו הנביא כי אשם לא תכבה.

ולבלתי גרש איש ממעונתו, ותואילו; אך לא הקימותם את בריתכם אתי, כי הרגתם איש את אחיו, ותגרשו רבים מכם[1] ממעונתם; רק בעשות עול ובהשית איבה עזרתם איש את אחיו; אמנם אם תשבום[2], עליכם לפדותם, יען צויתם לבלתי גרשם. התאמינו במקצת הכתב ובאחרת תגעל נפשכם[3]? — כל עושה זאת יבוש בחיים, ויוסר ביום האחרון, כי לא נסתרו מד׳ דרכיכם. (עח) אנשים האלה קנו את ימי חיי הבלם במחיר חיי העולם הבא; גמול פעלם יושב להם, איש אל יוכל להושיעם. (עט) למשה גלינו את התורה; ונשלח אחריו נביאים אחרים, ונאזר חיל את ישו בן מרים, וניתן לו את רוח הקדש[4]. אך באמר לכם הנביאים את אשר לא חפצתם בו, שמתום לנביאי שקר והרגתם רבים מהם. (פ) היהודים אומרים: לבותינו לא נמלו[5]; אך אל אררם על קשה ערפם ורק מעט מהם האמינו. (פא) בשלוח אל אליהם את הספר[6] לקים את הקודמים אותו[7], לא אבו שמוע, גם אם התחננו לד׳ למען יושיעם מיד הבוגדים[8]; קללת ד׳ תרבץ על המכחשים בו! — (פב) בלא הועיל האשימו את נפשותיהם; לא אבו שמוע את משא דבר ד׳ מקנאה[9], יען גלה סודו ברב רחמיו לנביאים אשר כנפשו; קצף על קצף יבוא אליהם; תכביד אל על הבוגדים בו! — (פג) אם יאמר להם: האמינו באשר גלה ד׳! יאמרו: לא נאמין כי אם באשר גלה לנו; ואת היתר יחרימו, גם אם הוא אמת ורק לקים את אשר היה לפניו. אמור אליהם: אם מאמינים אתם, מדוע הרגתם את נביאי ד׳ אשר שלח אליכם? (פד) ובכל האותות, אשר הראה משה אתכם, השתחויתם לעגל, ותחטאו לד׳. (פה)[10] בכרתנו לכם ברית, ובהרימנו עליכם את ההר לאמר: חזקו ואמצו באשר צוינוכם!

---

[1] מוסב על מטה בנימין במעשה פילגש בגבעה. [2] מצוה בתוך תוכחה!! כלומר אם היהודים יעשו מלחמה עם אחיהם וישבו מהם שבי, חייבים לפדותם חנם. פה ובהרבה מקומות אחרים יראה הקורא, כי אין ענין וסדר, אין מוקדם ומאוחר בכל ספר האלקראן; פה יוכיח ופה יצוה, פה ידבר בלשון נכח ופה בלשון נסתר, פה יחיד ופה רבים, פה מדבר הקב"ה, ופה גבריאל ופה מחמד; לשון כל הספר כלשון איש שוכב הוזה בתרדמה. [3] מקצת הכתב זה התורה והאחרת היא האלקראן, כי לדעת מחמד הקוראן הוא חזוק ותשלום התורה. [4] לדעת מחמד ששה נביאים הם הגדולים מכלם, ואלה הם: אדם, נח, אברהם, משה, ישו ומחמד, וכל אחד מהם עולה על הקודמו. [5] כלומר אין לנו חפץ לקבל תורה אחרת מתורת משה. [6] זה האלקראן. [7] התורה והעון גליון. [8] בשם בוגדים יבין מחמד את שאינם מאמינים בתורת אל. [9] על אשר גלה את הקוראן לנכרי ולא ליהודי. [10] כאן ערבב מתן תורה עם מעשה העגל.

אמרו: שמענו, אך לא נקשיב לקולך; ויתן להם משה את העגל לשתותו[1]; אמור אליהם: אם מאמינים אתם, גם את הרע[2] תקבלו מאת ד׳! (פו) אמור אליהם: אם תחפצו לבקר בהיכל ד׳[3] אחרי מותכם מפורדים מכל בני האדם, בחרו במות[4], אם כנים אתם! אך לא יבחרוהו על מעשי ידיהם כי אל זועם לרשעים. (פז) הם יבחרו בחיים מכל גויי הארץ; כל אחד מהם יחפץ לחיות אלף שנים. (פח) וגם אם אלף שנים יחיה, לא ינצל מזעם אל המבין אל פעלם. (פט) אמור להם: אוי לאויבי גבריאל, אשר גלה לך סוד אל לקים את תורתם לנטות קו ולסל דרך למאמינים! (צ) אוי לאויבי אל ומשרתיו עושי רצונו גבריאל ומיכאל! אל זועם לרשעים. (צא) אמנם נתנו בידך מופתים גדולים: אך הרשעים יתנו בהם דופי. (צב) ובכל עת אשר יודו בפיהם על אמונתנו, בלבם ימאסוה, ורובם לא יאמינו בה. (צג) בבוא אליהם שליח ד׳[5] לקים את אשר גלה להם מקדם, רוב סופריהם השליכו את הספר אחרי גיום ולא אבו שמוע. (צד) וילכו אחרי עצת השטן אשר זמם במלך שלמה[6]; אך שלמה לא בגד באל כי אם השטן, אשר הורה את בני האדם לקסם קסמים, ויתנם ביד שני מלאכי בבל, ושמם הרות ומרות; אמנם אלה לא אבו ללמד את קסמיהם, בלתי אם דבר איש: מוכן אנכי לנסיון[7]; לכן אל תבגדו[8]! מהם למדו בני האדם לחרחר ריב בין איש לאשתו[9]; אך לא יוכלו לאיש מבלעדי ד׳; כל אשר למדו ירע ולא יועיל; גם ידעו, כי כל אורח לחברתם, יאבד חלקו בעולם הבא. הם מכרו את נפשיהם בלא הועיל; מי יתן ויבינו זאת! — (צה) לו האמינו באל ויראוהו, מה רב טובם הצפון למו! לו חכמו, ישכילו זאת. (צו) אל תאמרו: ראינו, כי אם: שמרנו בלבבנו[10], ושמעו לקולי, כי גדול העונש לרשעים!

---

[1] זה אשר טחן משה את העגל וישקהו את בני ישראל. [2] שתיית עפר העגל. [3] בגן עדן. [4] הלחמו בעבור האמונה. [5] מחמד. [6] יחוץ מדברי חכמינו ז״ל, כי המלך שלמה משל גם על השדים, וארח לחברה אל אשמודאי רב השדים, ואחרי מות שלמה הביא אשמודאי את הכשפים לבבל; ולרעה מחמד היו שם שני מלכים ושמם הרוה ומרות אשר למדו מהאשמודאי לקסם קסמים. [7] בזה יכון, כי השטן אין שליט באיש אשר כל חפצו לעשות הטוב והישר בעיני ד׳, כי אם במרעים אשר יושיטו לו את ידם. [8] פה מדבר אל המאמינים, כלומר אם תדרשו בכל לבבכם לעמד בנסיון, אז לא יוכל לכם השטן. [9] כלומר הנשים נוחות יותר לקסם קסמים מהאנשים, ובכשפיהן תהיינה מריבות בינן ובעליהן. [10] כלומר לא די לראות ולשמוע את תורת אל, כי אם לכתבה על לוח הלב.

— (צז) הבוגדים באל, אם אנשי הכתב[1] אם עובדי אלילים לא יבקשו כי ייטיב לכם אלהיכם; אך אל ברחמיו יחן את אשר יחן, כי אל רחום הוא. (צח) אם נשמיט פסוקים מהספר הזה או נשכחם[2], נשימה טובים מהם או טובים כמוהם תחתיהם; האתך יודע, כי אלהים שליט על כל? — (צט) או אינך יודע, כי הוא קנה שמים וארץ, ומבלעדו אין משגב ועזר! (ק) או תבקשו מנביאכם את אשר בקשו ממשה[3]? אמנם כל הממיר האמונה בשקר, תעה מדרך הישר. (קא) רב סופריכם מבקשים כי תשובו ותכחשו באל, אחרי אשר האמנתם בו, מקנאתם, פן יראו האמת; לכן סלחו ומחלו עד יצוה ד'[4], כי הוא אדיר על כל. (קב) התפללו ועשו צדקה! והטוב אשר תעשו פה לשלום נפשכם, צפון לכם אצל אלהיכם, כי כל מעשיכם גלוים לו. (קג) יאמרו[5]: רק היהודים והנוצרים יבאו אל גן העדן; אמור להם: תנו לכם מופת אם כנים דבריכם! (קד) אמנם כל נושא לבבו אל אל בשמים, והולך תמים, שכרו גדול מאד מעם ד', לא יפחד ולא תאנה אליו רעה. (קה) היהודים אומרים: אין אמת עם הנוצרים, והנוצרים אומרים: אין אמת עם היהודים, גם אם אלה ואלה קוראים את הכתב[6]; כזה יאמרו גם האנשים אשר אין להם תורה[7]; אולם אל ישפוט בינידם ביום התקומה. (קו) מי רע מסוגרי דלתות בית אלהים והורסי היכלו[8]? אך ברעדה יבאו שמה[9]; כלמה תשיגם בעולם הזה ויד אל תקחם בעולם הבא. (קז) ממזרח שמש עד מבואו יד אל משלה; ואל כל אשר תפנו, עין ד' תשגיח עליכם, כי הוא בכל ויודע כל. (קח) יש אומרים: אל הוליד בנים[10]; חלילה לו! לו השמים והארץ, וכלם

---

[1] היהודים והנוצרים. [2] היהודים והנוצרים הוכיחו את מחמד, כי אין סדר והמשך הפסוקים בספרו, ויען, כי הוא מדבר את אשר ישים ד' בפיו, איננו מוסיף ואיננו גורע. [3] כלומר לעשות אותות ומופתים. באמר היהודים והנוצרים אל מחמד, כי יעיד באותות ובמופתים על אמתת נבואתו, כאשר עשו משה וישו; ויען, כי אותות ומופתים אינם מכרחים לקיים אמתת הנבואה, יען כי נביאי שקר יוכלו גם כן לעשות אותות בלטיהם; האמת דיה לעצמה, ואינה צריכה למופתים. [4] כלומר שלא יתגרו מלחמה באויביהם עד יערה אליהם רוח ממרום. [5] אנשי הכתב. [6] כלומר איך יוכלו הנוצרים לאמר כי אמונת היהודים שקר, באשר היא משען לאמונתם; ואיך יוכלו היהודים לאמר כי דת הנוצרים שקר באשר ספרי קדשיהם מביאים ראיות לאמתת דת הנוצרים. [7] עובדי אלילים. [8] עובדי האלילים אשר במיכ"ה סגרו את דלתות הקאבא לפני מחמד ואנשיו, לבל יכנסו שמה להתפלל; והקאבא כבר היתה בית תפלה לישמעאלים טרם בוא מחמד. [9] אל עולם הבא. [10] בזה יכון את הנוצרים.

לקולו ישמעו[1]. (קט) הוא ברא את השמים ואת הארץ; הוא אמר ויהי. (קי) הם אומרים: לא נאמין, עד כי ד׳ בכבודו יראה אלינו, או עד תראנו נפלאות; גם אחרים אשר היו לפנידם דברו כן; לבותם דומים זה לזה. אמנם אל כבר הראה נפלאות למאמינים. (קיא) אנכי שלחתיך לבשר טוב[2] ולהזהיר[3]; אך בני שאול תחתית לא ישאלוך[4]. (קיב) היהודים והנוצרים לא יאהבוך, עד אם תלוה אל אמונתם; אמור אליהם: אך תורת ד׳ היא קו הישר; אמנם אם תלוה לאמונתם, אחרי היות לך התורה מאל, אין משגב ומעוז לך באלהיך. (קיג) הקוראים את הכתב הניתן להם, כאשר להם לקראתו[5], יאמינו בך; והממאנים לעשות כן, יחד יספו. (קיד) בני ישראל! זכרו את הטובה אשר גמלתיכם בידעי אתכם מכל משפחות האדמה! (קטו) יראו את היום אשר בו לא תציל נפש בעד נפש ולא ישא פנים ולא יקח כפר, ואין מליץ ואין עזר! — (קטז) כאשר נסה אלהים את אברהם, וזה עמד בכל נסיוניו כעבד נאמן, ויאמר לו ד׳: אשימך לכהן על כל בני האדם; ויאמר אברהם: וזרעי? ויענהו ד׳: הרשעים לא יהיו אנשי בריתי! (קיז) ובהקימי בית הועד[6] לבני האדם ומעון לצדיקים לאמור: שמרו את הבית הזה, מקום מושב אברהם, כי בית תפלה יקרא לכל העמים! ונכרת ברית לאברהם ולישמעאל, למען יטהרו[7] את הבית הזה בגלל הסובבים אותו[8], ומבקרים בהיכלו, ומשתחוים בו בכריעת ברך. (קיח) באמר אברהם: אדוני, שים את המקום הזה לנות שלום, והשביע את יושביו המאמינים בך וביום האחרון מטובך! ויען ד׳: גם הרשעים ירויון מדשן ביתי[9], אך במעט[10]; אחרי כן אדיחם אל שאול תחתית, והדרך הזאת תקשה להם מאד. (קיט) ביסד אברהם וישמעאל את הבית הזה, התחננו:

---

[1] כלומר אלהים לבדו יוכל לשלט בתבל, ואין צריך לו לבן בעזרתו. [2] לצדיקים. [3] את הרשעים. [4] כלומר האנשים אשר לא יאמינו בך, לאחת תחשב להם אם תבשר להם טוב או רע. [5] שלא ישמטו בו מאומה משנאתם על מחמד, כמבואר לעיל פסוק ע״ב. [6] זה הקאבא; וזה דבר הבית הזה לדעת הישמעאלים: בגרש ד׳ את האדם מגן העדן, התחנן אדם אליו, למען יוכל לקחת אתו אחד מאבני הגן לזכרון; ויעתר לו ד׳, ויתן לו אבן לבנה כספיר; ואדם בהנחמו על פשעו שכב על האבן הזאת יום ולילה, וירד עליה דמעות שליש, עד כי חשך משחור תארה; ואצל האבן הזאת הראה אל להגר את באר המים להשקות את בנה. אז בנו אברהם וישמעאל בנו סביב האבן והבאר את היכל הקאבא, וסביב להיכל הזה הוא היכל ההרם כאשר תראה לקמן. [7] מגילולים. [8] הישמעאלים טרם בואם אל היכל הקאבא, מקיפים אותה שבע פעמים, זכר להגר, אשר סבבה את המקום הזה לבקש מים. [9] התבל. [10] בעולם הזה.

ד׳, קח נא ברצון את מנחתנו, כי אתה שומע ויודע כל! (קכ) חן לנו מהלכים בין חסידיך, ושים את זרענו לעם מקדש את שמך! הראנו את הדרך אשר בה נעבדוך! שעה נא אלינו כי אתה הטוב והרחום! (קכא) הקם בקרבם את שליחך[1] אשר יראם אותותיך, ויורם את הכתב[2] ואת המדע, ויקדשם, כי אתה אדיר ויודע כל! — (קכב) מי יוכל למאס בדת אברהם[3]? אך כסיל ובער; כל ימי חייו אהבנוהו[4], ואחרי מותו השבנוהו בין חסידינו. (קכג) באמר לו רבו: היה תמים! ענה: את אלהי השמים אני ירא. (קכד) וינחל אברהם את הדת הזאת את בניו; וגם יעקב אמר: בני, הדת הזאת ניתנה לכם מאלהים; דבקו כל ימי חייכם ומותו בה! (קכה) העדים הייתם[5], בקרב ימי יעקב למות, ויאמר אל בניו: את מי תעבדו אחרי מותי? (קכו) ויענו: את אלהיך נעבד, ואת אלהי אבותיך אברהם ישמעאל ויצחק; הוא אלהים לבדו, ואחריך נלך; הדור הזה[6] כבר אבד; גמול ידיו נעשה לו; גם אתם פרי מעלליכם תאכלו, ולא יזכר לכם את אשר אלה עשו[7]. (קכז) הם[8] אומרים: היו יהודים או נוצרים, אז תלכו במעגל יושר! אמרו להם: אנחנו הולכים בתורת אברהם, אשר לא עבד אלהי נכר. (קכח) אמרו: מאמינים אנחנו באלהים ובאשר גלה לנו ולאברהם ולישמעאל וליצחק וליעקב ולשבטים, ובדברו אשר היה אל משה ואל ישו ואל הנביאים; לא נבדיל ביניהם, ובו נדבק. (קכט) אם הם מאמינים כמוכם, אז הם על מעגל הטוב; ואם לא, מפרידים הם[9]. אמנם אלהים יצילך[10] מידיהם, כי הוא שומע ויודע כל. (קל) ברית אל עמנו, ומה טוב מתורתו? אותו נעבד. (קלא) התריבו עמנו על אל[11]? הוא אדונינו ואדונם; מעשינו לנו ומעשיכם לכם; לא נמוש מתורתו. (קלב) או תאמרו, כי אברהם ישמעאל יצחק ויעקב והשבטים יהודים היו או נוצרים? התחכמו מאל? מי רע ממעלים עדות אל[12]? אין נסתר מנגד ד׳[13]. (קלג) הדור הזה כבר אבד; גמול ידיו נעשה לו; גם אתם

[1] מחמד. [2] הקוראן. [3] לדעת מחמד גלה אל לאברהם את חקי האלקראן והוא האמין בהם. [4] את אברהם. [5] מדבר אל המאמינים. [6] בני יעקב. [7] כלומר שלא יבטחו היהודים כי זכות אלהיהם יעמד להם בעת צרתם; לכל אדם ישב מאל כפי מעשיו ולא כמעשה אבותיו. [8] היהודים והנצרים. [9] כלומר מחרחרים ריב. [10] מדבר אל אל מחמד. [11] המאמינים מדברים אל הנוצרים ואל היהודים. [12] כלומר ממשמיט מן התורה את הכתוב בה. [13] אלהים יגלה את הפסוקים אשר השמיטו היהודים והנוצרים מספרי קדשיהם.

פרי מעלליכם תאכלו, ולא יזכר להם את אשר אלה עשו[1]. (קלד) הכסילים אומרים: למה ימיר מגמת פניהם קדימה במערבה[2]? אמור אליהם: לאלהים קדם ומערב; הוא ידריך במעגל טוב את אשר יחפץ. (קלה) שמנוכם[3] לגוי מבדיל ביניהם[4]; למען תעידו בבני האדם[5], וגם שליחנו יעיד בכם. (קלו) מגמת פניכם המירנו להבדיל בין ההולכים אחרי הנביא[6] ובין הפונים לו את ערפם. יש אנשים[7] אשר תגעל נפשם בזה; אך לא ההולכים בתורת אל; משכורתכם תהי שלמה מעם אל, כי חנון ורחום הוא לבני האדם. (קלז) ראינו בשאתך עיניך השמימה, ושמנו מגמת פניך אל המקום אשר תבחר; שא עיניך מול היכל חרם[8]; בכל המקום אשר תהיה, שים עיניך שמה בתפלתך! אנשי הכתב יודעים, כי זה אמת מאדוניהם; אכן אל ידע את פעלם. (קלח) ובכל המופתים אשר תראם, לא ישמעו בקולך, לכן גם אתה לא תשמע בקולם; הלא גם המה איש לאחיו לא ישמעו[9]. ואם תלוה אליהם אחרי הודיעך אל את דברו, גם אתה תהיה מן הבוגדים. (קלט) אנשי הכתב הכירוהו[10] כאשר יכיר איש את בנו; אך רובם יעלימו את האמת, גם אם ידעוה. (קמ) מפי אלהיך לא תצא כי אם האמת, לכן אל תריב בה. (קמא) לכל גוי מגמת פניו בתפלתו; בחרו בטוב[11]! אז ישוב ויקבצכם[12] אל בכל המקום אשר תהיו, כי הוא אדיר על כל. (קמב) ומאין תבוא שים פניך אל היכל חרם! זאת חקת אלהיך, ולו גלוי כל אשר תעשה. (קמג) מאין תבוא, שים פניך אל היכל חרם; בכל מקום אשר תהיה, שים עיניך שמה, למען לא יוכלו האנשים לריב בכם[13] כי אם בבוגדים. אל תיראו מפניהם, כי אם מפני; אז תמצאו חן בעיני ואדריככם במעגל יושר. (קמד) הנה שלחנו לכם את נביאנו מקרבכם, להראותכם את אותותי, לקדשכם, להורותכם חכמה ומדע וללמדכם את אשר עדן לא תדעו. (קמה) זכרוני ואזכרכם! תנו לי תודה ואל תבגדו בי! (קמו) אתם המאמינים! שאו את עולי והתחננו אל אלהיכם למען יעזרכם; כי חנון ד׳ לחוכים

---

[1] עיין לעיל פסוק קכ״ז. [2] היהודים שמים את פניהם בתפלתם מזרחה מול ירושלים ומחמד צוה את מאמיניו לשום את פניהם בתפלתם מערבה מול הקאבא אשר במיכ״ה. [3] מדבר אל המאמינים. [4] בין היהודים והנוצרים. [5] ביום הדין. [6] מחמד. [7] היהודים. [8] עיין לעיל פסוק קי״ז ופירושי. [9] כלומר גם ליהודים גם לנוצרים יש כתות רבות מריבות זו בזו. [10] את דבר ד׳. [11] להשים את פניכם בתפלתכם מול היכל חרם. [12] בתחית המתים. [13] אם יראו כי אתם מתאמצים באמונתכם.

לו. (קמז) אל תאמרו על המתים בדרך אל[1]: מתו; כי אם עודם בחיים; ואתכם מבינים זאת. (קמח) אמנם ננסת אתכם בפחד, רעב, ואבדן הונכם חייכם ופרי אדמתכם; אשרי מחכי הקץ! (קמט) אשרי האומרים בימי רע: דבקים אנחנו באלהינו ואליו נשובה. (קנ) עליהם תבוא ברכה, וד׳ יחנם, כי הם על נתיב היושר. (קנא) גם צפה ומרות[2] מקדשי אל המה; וכל עולה לבקר בהיכל הקאבא לא יחטא בהקיפו את ההרים האלה; וכל אשר ידבנו לבו לעשות את הטוב בעיני ד׳[3], שכרו גדל מאד מאלהים העושה חסד ויודע כל. (קנב) כל מעלימי התורה והמצוה, אשר גלינו והורינו בכתבינו, תבוא עליהם מארה, וכל המקללים[4] יקללום. (קנג) אך את השבים מדרכם הרעה ומודים ועזבים פשעיהם אחן כי חנון ורחום אני. (קנד) אך על מכסי פשעיהם ומתים בהם תבוא מארת אל והמלאכים ובני האדם. (קנה) עד עולמי עד תרבץ בהם, מכתם לא תחבש, ורחוקה ישועה מהם. (קנו) ואלהיכם אחד ואין עוד מלבדו, חנון ורחום הוא. (קנז) בבריאת השמים והארץ, בתקופת הימים והלילות, בדרך האניה המשוטטת בלב הים ומכינה מזון לבני האדם, במים היורדים משמים ארצה להרוות ארץ עיפה, במיני החיות הממלאות את פני כל הארץ, במרוצת העבים והרוח המרחפים, הלא רב מופתים למתבוננים בהם[5]? — (קנח) ובכל זאת יש אנשים עובדים אלהי נכר מבלעדי אל, ומשתחוים להם; אולם אהבת המאמינים באל עצמה מאהבת הבוגדים אל אליליהם. לו יבינו הרשעים, בבוא עליהם שואה, כי עז לאלהים, וכי קנא ונוקם הוא! — (קנט) אם הנדחים יפרדו ממדיחיהם[6], ואלה יראו את מכתם האנושה ואת מוסרות הרשע כי נתקו, (קס) אז יאמרו: לו נשוב ארצה, למען נפרד מהם כהפרדם עתה ממנו! — את זאת יראם אלהים; אז ינהמו באחריתם, כי אשם לא תכבה. (קסא) בני האדם! אכלו את מיטב

---

[1] את מלחמת האמונה קורא מחמד: דרך אל, ובלשון ערבי נקרא סביל אללה. [2] שני הרים אצל מכ״ה, ועליהם היו פסילים, אשר להם השתחו הישמעאלים, אחרי סבם את ההר שבע פעמים, ואחרי כן באו אל הקאבא להתפלל שם; ומחמד בראותו, כי יקשה ממנו לעקור את המנהג הזה, התיר לישמעאלים לסב את ההרים; אך את הפסילים אשר עליהם נתץ. [3] כלומר מותר לכם להקיף את ההרים האלה, וכל החדל עשות זאת, הרי זה משובח. [4] הן ד׳ הן מלאכים הן בני אדם. [5] במאמר הזה יכון, כי הטבע עצמו הוא המופת הגדול מכל המופתים, ואין צריך לאל למופתים אחרים. [6] אלה לגן עדן ואלה לגיהנם.

הארץ; אך אל תלכו בדרך השטן[1], כי שונאהוא לכם מתמול שלשום. (קסב) הוא יצוה אתכם לעשות רע ועול, ולדבר באלהים את אשר לא תדעו. (קסג) אם יאמר להם[2]: שמרו את תורת ד'! יאמרו: לא, כי בחקות אבותינו נלך; אך הלא אבותיהם בוערים ועקשים היו? — (קסד) הבוגדים נמשלו כבהמות, אשר תשמענה את קול הקורא ולקולו לא ישמעו. חרשים, אלמים, עורים הם, לא יבינו. (קסה) אתם המאמינים! אכלו את הטוב אשר נתנו לכם! הודו את ד' וכבדוהו! — (קסו) אך את הנבלה ואת הדם ואת החזיר לא תאכלו, ואת אשר לא נשחט בשם ד'[3]. ואיש אשר יאכל מהם בשגגה, ולא נודע לו, לא ישא עליו חטא, כי אל סלח ורחום הוא. (קסז) המעלימים את אשר גלה ד' בכתבו, וממירים אותו במחיר קטן, אש תלהט את קרבם, ואלהים לא ישא פניהם, לא ינקה אותם ביום התקומה, ולהם עונש גדול. (קסח) הממירים אמת בשקר, עונש ברחמים, מה רבה להבתם אשר הוכנה להם! (קסט) יען כי אלהים גלה את הספר הזה באמת, והם הריבו בו, וינזרו לשקר. (קע) לא זאת הצדקה, בשאתכם עיניכם קדמה וימה; אך זה הצדיק, אשר מאמין בד' וביום האחרון ובמלאכים ובכתב ובנביאים, ומפזר מהונו לקרובים ליתומים לדלים ולגרים ולכל מתחנן אליו; הפודה שבויים ומתפלל ועושה צדקה ומקים את דברו, נושא עול ונוטה שכמו לסבל רעה וחרב; — אך זה הוא הצדיק וירא אלהים בכל לבבו. (קעא) אתם המאמינים! אם תהרג נפש אחת מכם, השילום ניתן לכם; תפשי תחת חפשי, עבד תחת עבד, אשה תחת אשה. אך אם אחיו[5] ההרוג יסלח לרוצח, זה יוכל להענש בפלילים במשפט[6]. (קעב) החסד והרחמים האלה[7] ניתנו לכם מאלהיכם; אך לנוקם אחרי כן[8] עונש גדול יהיה. (קעג) חק השילום הזה יחיה את נפשכם[9], אם תשכילו ותיראו את ד'. (קעד) אתם צויתם: איש כי יקרבו ימיו למות, יצוה לביתו, ויעזב את הונו להוריו או לקרוביו במשפט; זה חק לצדיקים. (קעה) כל נותן דפי[10] בצואה הזאת,

---

[1] כלומר לאכל יותר מכדי שבעה. [2] ליהודים. [3] יש מפרשים זה תקרובת ע"א, ויש מפרשים, כי מנהג הישמעאלים לומר קודם השחיטה: בשם אלה הרחמן והרחום; וסבירא ליה לפחמד כי ברכה מעכבת. [4] בהפלתכם. [5] לאו דוקא אחיו, כי אם גואל דם. [6] כלומר גם אם קרובי ההרוג יסלחו לו, יענש מבית דין. [7] שיוכל גואל הדם לסלוח לרוצח. [8] אם יהפך לבב גואל הדם להרוג את הרוצח אחרי סלחו לו. [9] תשבו בטח בארצכם. [10] מחליף אותה או עושה בה דבר שקר.

ישא את עונו, כי אל שומע ויודע כל. (קעו) ואם נודע כי המצוה תעה או עשה עול בצואתו, אז תוכלו לתקן את המעוות בפלילים, ולא תשאו עליו חטא, כי אל סלח ורחום הוא. (קעז) אתם המאמינים! צום נקרא עליכם כעל אבותיכם, למען תיראו אלהים. (קעח) מספר ימים תצומו[1]; אך אם יהיה איש מכם חולה או בדרך, יצום תחתיהם ימים אחרים כמספרם. איש כי יוכל וחדל לצום, יזון דל לכפר בעד נפשו; אך טוב לכם לעשות זאת מנדבת לבכם[2], וטוב ממנו אם בזה תצומו[3]. לו תבינו! — (קעט) בחדש רמצאן[4], אשר בו נגלה הקוראן קו הישר לבני האדם ותורת אמת וטוב, תצומו כלכם; כל חולה או עובר דרך יצום בעת אחרת, כי רצון אל להקל ולא להכביד עולכם. קדשו את ימי הצום האלה וכבדו אל, אשר נחכם בדרך הטובה, ותנו לו תודה! — (קפ) אם ישאלוך עבדי עלי, אמור אליהם, כי קרוב אני לכל קוראי, ושומע תפלתם בשועם אלי; אך הם ישמעו בקולי ויאמינו בי למען יצדקו. (קפא) בליל הצום תוכלו לבוא אל נשיכם, כי הן כסות לכם ואתם להן[5]. אלהים יודע כי מנעתם מכם זאת[6], ובטובו הגדול לא ימנעה מכם; לכן באו אליהן ובקשו את מחת אלהים[7]. אכלו ושתו עד אור הבקר, עד יוכל איש להכיר בין פתיל לבן לשחור; אחרי כן צומו עד הלילה; אל תגשו אל אשה, ולכו אל בית התפלה. אלה החקים אשר שם לכם ד׳, אל תפרעום. אל יורה את בני האדם את רצונו למען יכבדוהו. (קפב) אל תחטאו להשחית את הונכם בתתכם שחד לשופט למען עות את משפט ריעכם; ואתם ידעתם כי זה עול. (קפג) ישאלוך על תקופת הירח; אמור להם: הוא מגלה לכם את עת החג[8]; לא זאת הצדקה, בשובכם אל בתיכם מאחורי הפתח[9], כי אם ליראה את אלהיכם ולשוב אל בתיכם מצד הפתח. יראו את ד׳ כי אז תצליחו. (קפד) הרגו במלחמת האמונה את הזוממים להרגכם;

---

[1] כל החדש רמצאן ושלשת ימים אחרי ראשי חדשים. [2] לזון דל. [3] לזון דל ולצום. [4] הישמעאלים מונים שנות הלבנה, ובכל השנה שנ״ד יום; וי״ב חדשים להם, לראשון ל׳ יום ולשני כ״ט יום, וכלם כסדר הזה. חדש עבור אין להם; אם כן כל אחד מחדשיהם עובר במשך זמן ל״ה שנה את כל חדשי הנוצרים. [5] כלומר אתם צריכים זה לזה. [6] ביום הצום שאסור בתשמיש המטה. [7] פריה ורביה. [8] עלית הרגל למיכ״ה, אשר לה קבועים שלשה חדשים בשנה. [9] מנהג הישמעאלים היה טרם בוא מחמד להכנס אל בתיהם מאחורי הפתח בשובם ממיכ״ה, על אשר חשבו כי השטן אורב להם בפתח, כאשר ארב לאברהם בשובו מעקידת יצחק.

אך אתם לא תחלו להלחם בהם, כי אל שונא לאנשי ריב. (קפה) הרגום באשר תמצאום; גרשום מאשר יגרשוכם, כי המסה רעה מהקטל[1]; אך אל תלחמו בהם אצל המקדש[2], ואם יצורו אתכם, הרגום שמה; זה חלק הבוגדים[3]. (קפו) אולם אם ישובו מדרכם הרע, אז אל חנון ורחום הוא. (קפז) הלחמו בהם עת תם המסה והורמה קרן האמונה; אמנם אם ישובו מדרכם הרעה, אז תשימו קץ למריבה, כי אך הרשעים אוהבי מצה הם. (קפח) גם בחדש חרם[4] ובגללו[5] ובמקדש מיכ"ה שלמו גמול לאויביכם; הלחמו בצורריכם, ועשו להם כאשר זממו לעשות לכם; יראו את ד' ודעו, כי קרוב הוא ליראיו. (קפט) פזרו מהונכם על מלחמת ד', אך אל תוידו ליפול ברעה[6]; עשו טוב, כי ד' אוהב את עושי הטוב. (קצ) קדשו את החג[7], וראו את פני מקדש אלהיכם; ואם לא תוכלו לעשותו, הביאו קרבן לד'; אך אל תגלחו את שער ראשכם[8] עד הגיע הקרבן למקומו. כל חולה או נגוע יכפר בעדו בצום או במתנה לאביון או בקרבן. ואם תשבו בטח מכל צר ואויב ותחדלו לראות את פני ההיכל לעת החג, הביאו קרבן; ואשר לא יוכל להקריב קרבן, יצום שלשת ימים[9] בעת החג ושבעת ימים בשובו מהחג[10]; בכל עשרה ימים. כה יעשה גם איש, אשר אנשי ביתו לא קדשו את החג; יראו את ד', ודעו, כי אל נוקם הוא! — (קצא) החג יהיה בשלשת החדשים הידועים[11]; העולה לחג לא יגש אל אשה, לא יעשה עול ולא יריב בדרך. את הטוב אשר תעשו יראה אלהיכם. הכינו לכם צדה לדרך; אך הצדה הטובה מכלן יראת אלהים היא; לכן כבדוני, אם חכם לבכם. (קצב) גם לא תשאו חטא, בבקשכם מותר[12] מאת אדוניכם. ברדתכם חיש מההר ערפת[13], זכרו את ד' במקום הקדוש הזה, והתבוננו, כי הוא נתן לכם התורה לנחותכם את הדרך הטובה, כי תועים הייתם בדרך. (קצג) אז מהרו ללכת,

[1] הנסיון ללמד את דרכי הרשעים רע מהרגם. [2] מיכ"ה. [3] להרג. [4] אשר בו אסור לעשות מלחמה, יען כי בו נבנתה הקאבא. [5] כלומר למען תוכלו לקדשו כדת, ולא יפריעוכם אויביכם. [6] אל תבקשו תואנה להלחם. [7] זמן עלית הרגל למיכ"ה. [8] מנהג הישמעאלים לגדל פרע שער ראשם עד שובם ממיכ"ה. [9] מצאת השמש עד צאת הכוכבים. [10] אחר זמנו. [11] ואלה הם: שול, צולקדי וצולהגי. [12] אם תעשו סחורה בעלותכם לרגל. [13] סמוך למיכ"ה הוא הר ושמו ערפת, אשר עליו ראתה הגר את באר המים מרחוק, ועל רדתה במהירות ממנו למען השקות את בנה, מנהג הישמעאלים בעלותם לרגל לעלות על ההר הזה ולמהר לרדת ממנו.

כאשר יעשו האחרים; ובקשו רחמים מאת ד׳, כי חנון ורחום הוא. (קצד) ובכלותכם לעשות כאשר צוויתם, זכרו את ד׳ כאשר זכר את אבותיכם, והוסיפו לזכרהו. (קצה) יש אומרים: ד׳, תן לנו חלקנו בעולם הזה! אמנם אין לאלה חלק בחיי העולם הבא. (קצו) ויש אומרים: ד׳, תן לנו חלקנו בעולם הזה ובעולם הבא, והצילנו מגיהנם! לאלה פרי מעלליהם יושב, כי אל יודע לחשב[1]. (קצז) זכרו את ד׳ בימים הידועים[2]; הממהר לעשות זאת בתוך שני ימים, לא ישא חטא; כמו כן המאחרים לשבת שם, אם ייראו את ד׳[3]; לכן יראו את אלהים, ודעו, כי אחרי מותכם תאספו אליו! — (קצח) יש איש[4] אשר יתעך בדבריו על חיי העולם הזה, ויעיד את אלהי השמים על תם לבבו; השמר מפניו, כי אויבך הוא! (קצט) בצאתו באחך, ישחית בארץ, ויאבד שרש וגזע[5], ואל שונא למשחיתים. (ר) בהאמר לו: ירא את האלהים! ילבש גאוה וזדון; שאול תחתית מנת כוסו תהיה, ושם ירבץ עדי עד. (רא) ויש אשר ימכר את עצמו מאהבת אל[6]; באמת, אל חנון לכל אוהביו. (רב) אתם המאמינים! קבלו את תורתי התמימה והמחכימה. ואל תדרכו בנתיב השטן, כי אויב הוא לכם. (רג) ואם תשובו מתורתי אחרי היותה לכם למנה, דעו כי אל אדיר ויודע כל! — (רד) או יאמרו בלבם[7] כי אלהים יבוא עם מלאכיו להגלות אליהם בערפלי טהר? — אמנם כבר נודע כי ישובו אליו. (רה) שאל את בני ישראל על התורה אשר נתתי להם! — אל קנא תוקם על ממירי חסדו בלא הועיל. (רו) יקרים בעיני הבוגדים חיי העולם הזה, ועל כן ילעגו למאמינים[8], אך ביום האחרון ירום קרן הצדיקים, כי אל חנון לחסידיו. (רז) לבני האדם אמונה אחת היתה מקדם; ואל שלח להם נביאים לבשר

---

[1] כלומר ינכה להם את גמול אשר קבלו בעולם הזה. [2] כלומר בשלשת הימים אשר בהם הישמעאלים מתפללים בעמק מינ״ה אחרי שובם ממיכ״ה; בעמק הזה היא המערה, אשר בה הסתתר מחמד שלשה ימים מפני אויביו בנוסו ממיכ״ה. [3] שלא יעשו שם דבר שלא כהוגן. [4] בזה יכון מחמד איש אחד במיכ״ה, ושמו אקנז אבן שוריק, אשר פתה אותו, כי מאמין בנבואתו, וכי משליך אחרי גיוו את ענגי העולם הזה; אך שונא היה לו והדיח רבים מהמאמינים. [5] כלומר אבות ובנים. [6] זה האיש צוביד, עבד נאמן למחמד, אשר אבד את כל הונו לתמוך את המאמינים במלחמתם ועזב את ארצו למען לכת אחרי מחמד. [7] היהודים אמרו אל מחמד, כי לא יאמינו בו, עד כי יראו אלהים מדבר בו כבמשה. [8] המשליבים את נפשם מנגד בשביל חיי העולם הזה.

שלום ולהוכיחם; להם גלה את הכתב באמת, להוכיח בין ריבות בני האדם. אמנם אלה הריבו יחד מקנאה, אחרי היות להם הכתב. אך אל ינחה את המאמינים בו על דרך האמת. כי כל אשר יחפוץ יעשה. (רח) או תדמו בנפשכם לבוא אל גן העדן בלתי היות לכם למנה את אשר נהיה לקודמים לכם? רעה, צרה וצוקה מנת כוסם היו, עד כי נביאי אל והמאמינים צעקו: מתי תבוא ישועת אל! אכן קרובה ישועת אל — (רט) ישאלוך, למי יפזרו מהונם; אמור להם: להורים, לקרובים, ליתומים, לדלים ולעוברי דרך; אל יודע את הטוב אשר אתם עושים. (רי) צויתם להלחם, ותמאנו? — (ריא) או תמאסו בטוב לכם ותבחרו ברע? אל יודע זאת[1] ולא אתם. (ריב) ישאלוך על המלחמה בחדש חרם; אמור אליהם: לא טוב הלחם בו; אך לסור מדרך ד׳, לבגוד בו ובהיכל קדשו ולגרש את עמו מבקר בהיכלו עוד רע ממנו. המסה רעה מהמלחמה[2], לא ישובו[3] מהלחם בכם, עד התיקם אתכם מאמונתו. מי בכם בוגד באמונתו, לא יהיה לו שכר למעשיו הטובים, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. שאול תחתית תהיה מנת חבלו, ולעד ישב בה. (ריג) אך המאמינים והולכים להלחם בעבור אמונתו יוכלו לחכות לרחמי אל, כי חנון ורחום הוא. (ריד) ישאלוך על היין ועל השחוק; אמור אליהם: בשניהם עון גדול ותועלת[4] לבני האדם; אך עונם גדול מתועלתם. (רטו) ואם ישאלוך, כמה יתנו לאביונים, אמור אליהם: את המותר[5]. זה החק, אשר נתן לכם ד׳ למען תזכרו את העולם הזה ואת העולם הבא. (רטז) ישאלוך על דבר היתומים; אמור אליהם: טוב לכם להיטיב עמם. (ריז) התחליפו את הונכם בהונם[6]? הלא אחיכם הם? אל יודע להבחין בין צדיק ובין רשע, ואת אשר יחפוץ ידכא תחת רגליו[7]. כי עזוז וגבור הוא ויודע כל. (ריח) אל תקחו נכרית לאשה, עד תאמין כמוכם; אמה מאמנת טובה מחפשית נכרית,

---

[1] את הטוב ואת הרע לכם. [2] עיין לעיל פסוק ק״פ״ה. [3] הבוגדים. [4] עון, כי היין משכיר, והשחוק מאבד את הממון ואת הזמן; תועלת, כי היין משמח את הלב והשחוק מחדד את השכל. בשחוק הנזכר כאן מובן שחוק הקוביא והקארטין וכדומה להם, אשר בהם יוכל האדם לאבד את כל הונו; אבל שחוקים שכליים, כמו השאך וכיוצא בו לא אסר מחמד. [5] כלומר את העודף לכם מכדי צרככם. [6] כלומר אלהים לא נתן לכם יותר מכדי צרככם, למען תאספוהו בצחורות בכספכם, כי אם למען החזק את יד האביון. [7] כלומר על הכילי ישלח אל הרבה מקרים רעים, אשר בהן יאבד את הונו.

גם אם חפצתם בה. אל תתנו את בנותיכם לנכרי, עד יאמין כמוכם; עבד מאמין טוב מחפשי נכרי, גם אם חפצתם בו. (ריט) כי אלה[1] יקראוכם לשאול תחתית, ואלהיכם לגן עדן ולכפור אשמות כרצונו; הוא יראה לכם את אותותיו למען תזכרוהו. (רכ) גם על טהרת הנשים מנדת דוחן ישאלוך; אמור אליהם: זה חלק רע[2]; לכן הבדלו מנשיכם כל ימי נדת דוחן, ואל תגשו אליהן עד תטהרנה. אחרי הטהרן, באו אליהן כמצות ד', כי אל אוהב את הנקיים והטהורים. (רכא) נשיכם שדיכם הן, באו אליהן מאין תחפצו, אך טהרו את נפשותיכם[3] טרם בואכם אליהן. יראו את ד', ודעו, כי יום אחד תשובו אליו; ובשר טוב למאמינים. (רכב) אל תעשו את אלהיכם הדום שבועותיכם[4]; היו נקיים ותמימים ושלמים עם כל בני האדם, כי אל שומע ויודע כל. (רכג) אם תבהלו על פיכם בהשבעכם[5], ישא אל לחטאתכם; אך לא ינקה את זדון לבכם[6]. אל חנון ורחום הוא. (רכד) הנודרים להפרד מנשיהם, יוכלו להתבונן על עצתם ארבעה חדשים; ואם יפירו אחרי כן את נדרם[7], אל חנון ורחום הוא. (רכה) ואם לא ינחמו על מחשבתם, אז אל שומע ויודע כל. (רכו) האשה הגרושה תאחר להנשא לאיש עד טהרתה השלישית[8], ולא תכחד את אשר אל יצר בקרבה[9], אם מאמינה באל וביום האחרון. אך טוב ממנו, כי אישה הראשון ישוב לקחתה, אם היא תואיל, ויעשה לה כמשפט הראשון; אך האיש ימשל בה. אל אדיר ויודע כל.. — (רכז) פעמיים יוכל איש לגרש את אשתו; אחרי כן לא יגרשה או לא ישלחנה ריקם מאתו[10], אל תקחו מאתן את אשר נתתם להן[11], רק מפחד, פן תעברו על מצות ד'; ואם באמת תיראו זאת, לא תשאו חטא בפדותה את עצמה בהונה[12]. אלה משפטי אל, אל תעברו עליהם; כל מפריעם, ישא עונו. (רכח) ואם ישוב ויגרשה[13], לא יוסיף עוד לקחתה, בלתי אם היתה לאיש אחר וזה גרשה; אז לא ישאו עון בהנשאם יחד[14], אם מחשבתם, להקים את דבר ד'[15]; אלה משפטי אל, אשר הורה

---

[1] הנכרים. [2] לבוא אל אשה בימי נדת דותה. [3] הישמעאלים מתפללים ונותנים צדקה קודם תשמיש מטהם. [4] שלא להשבע חנם בשם ד'. [5] בזה יכון, כי ד' יכפר על הפרת שבועה נמהרה, אך לא על הפרת שבועת בית דין. [6] שבועת שוא. [7] ביום מלאת ד' חדשים. [8] שמא הרה היא. [9] אם הרה היא, תמתין להנשא עד לידת הולד, למען יודע מי אביו. [10] יתן לה כתובתה. [11] את המוהר כדרכן ושלא כדרכן. [12] האשה יכולה לתת כסף לבעלה למען ישלחה. [13] פעם שלישית. [14] הגורש וגרושתו. [15] להוליד בנים.

את מביניו. (רכט) בהפרדכם מנשיכם, וכלה מועדן[1], או עשו להן כמשפט[2], או שלחון; אך לא תשמרון בחזקה; כל עושה זאת ישא עונו. אל תלעגו לאותות אל, וזכרו את חסדו אשר עשה עמכם, ואת הכתב ואת המדע אשר גלה לכם להזהירכם. יראו את ד׳, ודעו, כי הוא יודע כל. (רל) בגרשכם את נשיכם והגיע עתן[3] אל תמנעו מהן להיות לאיש כמשפט. זה חק למאמינים באל וביום האחרון, וצדקה וחסד תחשב לכם. אל יודע זאת ולא אתם. (רלא) האם[4] תיניק את בנה שתי שנים שלמות, אם יחפץ האב כי היונק יהיה בריא; ולו[5] לתת לה שארה וכסותה כמשפט[6], אך לא יותר מכדי יכלתו, לא האב ולא האם. גם על היורש הושת החק הזה[7]. אם נועצו יחדיו[8] לגמול את היונק לפני כלות העת, לא ישאו עליו חטא. גם יוכלו לתת את הילד למינקת, אם יתנו שכרה כמשפט. יראו את ד׳, ודעו, כי הוא משגיח אל כל אשר תעשו. (רלב) אם תמותו ותשארנה נשים אחריכם, לא תהיינה לאיש אחר עד כלות ארבעה חדשים וארבעה ימים אחרי מותכם[9]. אחר כלות הימים האלה, לא תשאינה חטא בהיותן לאיש אחר כמשפט. אל יודע את אשר תעשו. (רלג) גם לא תשאו חטא, בארשכם אשה[10] לפני מלאת העת הזאת[11], או תחשבו לעשות זאת, כי אל יודע את אוות נפשכם. אך אל תסתרו להן, והצניעו דבר אליהן. (רלד) אך אל תקחון עד מלאת העת, ודעו, כי אל מביט אל מצפוני לבכם, לכן השמרו; אמנם דעו, כי אל חנון ורחום. (רלה) גם לא תשאו חטא, בגרשכם את נשיכם טרם קרבכם אליהם או כתבכם להן שטר נישואין; אך אז תתנו להם די מחסורן, כדל כעשיר, איש כמתנת ידו. זה חק לצדיקים. אך אם תשלחון טרם קרבכם אליהן ואחרי כתבכם להן שטר נישואין, אז תתנו להן מחצית מכסת הכתובה בשטר הנישואין, אם לא יקל מעליכם מי שהשטר בידו[12]. אך אם תאותו להן[13], צדקה תהיה לכם. היו טובים איש אל אחיו כי ד׳ מביט אל כל אשר תעשו. (רלו) אם יצר לכם[14], התפללו

---

[1] ארבעה חדשים. [2] שמרתן בבתיכם. [3] ד׳ חדשים. [4] הגרושה אשר יש לה בנים מבעלה הגורש אותה. [5] לגורש. [6] כל ימי היניקה את הילד. [7] כלומר אם הבעל הגורש ימות, על יורשיו לספק צרכי האשה וילדיה. [8] הבעל והגרושה. [9] שמא הרות הן ויהיה ספק ממי הולד. [10] אלמנה. [11] ד׳ חדשים וד׳ ימים. [12] האשה או יורשיה. [13] לתת להן יותר ממחצית. [14] אם יגיע זמן התפלה ואתם בדרך מתיראים מפני לסטים או חיות רעות.

בלכתכם או על הסוס; אך אם בטח תשבו בבתיכם, זכרו את ד'[1]
אשר הורה אתכם בעודכם תועים. (רלו) איש כי ימות מכם, ולו
נשים, ישאיר להן די מחסורן בשנה תמימה, ובל תגרשנה מביתו.
ואם מנדבת לבן תעזבנה את הבית, לא תשאו חטא, בהיותן לאיש
אחר, כי אל אדיר ויודע כל. (רלח) גם לנשים הגרושות תתנו די
צרכיהן כמשפט, כאשר נאה לצדיקים. זה החק אשר נתן לכם ד'
למען תבינוהו[2]. (רלט) הלא ראיתם את אשר עזבו את בתיהם
לאלפים מפחד מות? — ויאמר ד' אליהם: מותו! אחרי כן החיה
אותם, כי אל חנון לבני האדם; אך רב האנשים לא יתנו לו תודה.
(רמ) הרגו בעבור האמונה[3], ודעו, כי אל שומע ויודע כל. (רמא)
מי בכם יתן לאלהים משאות בנשך[4]? אלהים ישלם לו כפלים;
הוא חונן ונותן, וגם יקפץ את ידו, ואליו תשובו. (רמב) הלא התבוננת
על קהל בני ישראל, באמרם אל נביאם[5] אחרי מות משה: תן לנו
מלך, למען נלחם בעבור אמונת אל? ויענם: התלחמו באמרי לכם
להלחם? ויאמרו: איך לא נלחם בעבור אמונת אל; הלא גורשנו[6]
עם בנינו ממעונותינו! אך בצותם להלחם נסו רובם[7]; אמנם אל
יודע את הרשעים. (רמג) באמר להם הנביא: ד' המליך עליכם
את שאול; ויאמרו: איך ימלוך עלינו, ואנחנו טובים ממנו? איך
ישיענו זה? ויאמר שמואל: ד' שמו לנגיד עליכם, ויתן בו רוח
חכמה וגבורה; הוא נותן את המלוכה למי יחפוץ בו, כי הוא
אדיר ויודע כל. (רמד) ויוסף עוד דבר שמואל: זה לכם האות, כי
ד' בחר בו: ארון הברית, אשר בו שכן ד' את שמו, ובו שארית
משה ומשפחת עמרם[8], ילך לפניכם; מלאכים ישאוהו. זה לכם
האות, למען תאמינו בי. (רמה)[9] בעבור שאול לפני חילו, ויאמר:
אלהים יבחנכם על הנהר הזה; כל השותה ממנו, לא ילך עמי;
וכל אשר לא ישתה ממנו, ילך לרגלי; גם השואבים בכפות ידיהם,

---

[1] התפללו כהוגן בקידה ובכריעה. [2] המאמר הזה מוסב על המתים אשר החיה יחזקאל, עיין יחזקאל ל"ז; ולדעת מחמד כך היה; בהיות דבר בארץ כנען נסו יהודים רבים מצרימה, למען הציל את נפשם; וימיתם אלהים במדבר על אשר לא שמו כסלם בו, ותהי נבלתם כסוחה על פני המדבר; ובעבור יחזקאל על פגריהם החיה אותם על פי ד'. [3] את המתקוממים בכם [4] חיי העולם הזה בשביל חיי העולם הבא. [5] שמואל. [6] מהפלשתים. [7] התחבאו במערות ובכפים; עיין שמואל א, י"ג פסוק ו'. [8] ואלה הם: מטה משה, ציץ אהרן, צנצנת המן והלחות הנשברות. [9] כאן ערבב מחמד מעשה דוד וגלית עם מעשה גדעון; פה יראה הקורא את מבוכת ידיעת מחמד בספרי ת"נ"ך.

לא יעברו בחילי. אך מעט היו אשר לא שתו. אחרי עברם את הנהר הוא והמאמינים, אמרו: קצרה ידנו היום להלחם בגלית ובחילו; אך המאמינים בכל לבם כי ישובו אל אלהים, אמרו: הלא זה כמה פעמים חיל גדול ועצום נס מפני מתי מספר? הלא אל תומך את ידי המחכים לישועתו? (רמו) בקרבם אל המלחמה בגלית ובחילו, התפללו: אמץ את ידינו וחזק את רגלינו והצילנו מיד העם הבוגד בך! (רמז) ותגבר ידם על אויביהם בתשועת אל, ודוד המית את גלית. לו נתן אל מלכות וחכמה, ויורהו ככל חפצו. לולי אל ימשיל יד אדם באדם[1], כי עתה אבדה כל הארץ. אך אל חנון לבני האדם! אלה האותות, אשר גלה לך אלהיך באמת, כי אתה אחד מנביאיו. (רמח) בחרנו במקצת הנביאים[2] מבכל האחרים; במקצתם דבר ד׳, ובאחרים בחר מהם, לישו בן מרים נתנו עז לעשות נפלאות, ונאזרהו ברוח הקדש. לו חפץ ד׳, לא הפרידו האנשים[3] הבאים אחריו באמונתם, אחרי היות להם תורתו; אך מפרידים הם; זה מאמין, וזה מכחש. לו חפץ ד׳, לא הריבו; אמנם אלהים כל אשר חפץ עשה. (רמט) אתם המאמינים! פזרו מהונכם, אשר נתתי לכם, לאביונים, בטרם יבוא היום אשר בו אל לא יכיר פנים, ואין מליץ ואין עוזר, ולא יצדק בוגד בדין. (רנ) ד׳ הוא האלהים. אין עוד מלבדו, הוא חי לעולם; לא ינום ולא יישן; כל אשר בשמים ובארץ, לו הוא; מי יליץ אליו, בלתי אם רצונו? הוא יודע את אשר היה ואת אשר יהיה; ובני האדם לא יכירוהו כי אם כרצונו; כסאו נכון בשמים ובארץ; לא ייעף ולא ייגע מהשגיח עליהם, כי הוא עוז וגבור. (רנא) אל תפצרו באיש להאמין כמוכם יען כי תורת אמת נבדלה היטב מהשקר[4]. כל השב מדרכו הרע,

---

[1] בלומר שאלמלא מורא מלכות, איש את רעהו חיים בלעו. [2] כלומר לא כל הנביאים שוים זה לזה; במקצתם דבר אל פנים אל פנים כמו במשה, ובמקצתם אך בחלום. אדם, נח, אברהם, משה ישו ומחמד הם מן הראשונים לדעת הישמעאלים. [3] כלומר אם דת ישו היתה הגדולה מכלן לא היו בה כמה כתות מריבות זו בזו; אמנם אלהים הפריד בין הנוצרים, להודיע, כי דתם איננה הטובה, כי אם הדת העתידה לבוא אחריה, וזאת היא דת מחמד, אשר בה לא יהיה חלוק ופירוד בין מאמיניה. לו ידע מחמד, כי מעט שנים אחרי מותו יחלקו מאמיניו לשתי כתות שונאות ומריבות זו בזו: הסוניטן והעליטן, לא הביא את אחדות המאמינים ראיה לאמתת הדת! [4] כלומר אל תפתה בחרבך את האנשים להאמין בך, כי אם השיבם אליך באמתת אמונתך. ואם תאמר, הלא לעיל פסוק ר״ם אמר: הרגו בעבור האמונה? ויש לומר, כי לעיל איירי בשהבוגרים מתחילים להלחם, ואז מותר להרגם; אך המאמינים לא יגעו מהן.

ומאמין באל, משענתו[1] לא תכזבהו ולא תשבר, כי אל שומע ויודע כל. (רנב) אלהים מעוז למאמינים; הוא יוציאם מחשך לאור. (רנג) השקר מעוז לבוגדים; הוא יוציאם מאור לחשך; שאול תחתית מנס כוסם תהיה, ועד עולמי עד ישבו בה. (רנד) הלא התבוננת על האיש[2] אשר הריב באברהם על אלהיך הנותן לו המשרה? אברהם אמר: הממית והמחיה הוא אלהי; ויען נמרוד: גם אני ממית ומחיה; ויאמר אברהם: הנה אלי מביא את השמש ממזרח; הביאהו אתה ממערב! ותבוך עצת הבוגד, כי אל לא ינחה את הרשעים. (רנה) או ההתבוננת על האיש[3] אשר עבר על קריה נהפכת עד היסוד, באמרו: אך ישוב ויחיה אל את הפגרים האלה? וימיתהו ד׳, ומקץ מאה שנה הקיצו משנת המות, וישאלהו: אמור לי מספר הימים אשר גרת פה! ויען: יום אחד, או מקצתו; ויאמר ד׳: לא כי מאת שנה; הבט אל לחמך ואל מימיך; עוד לא בצקו! הבט אל חמורך[4], למען נשימך לאות לבני האדם; הבט אל העצמות האלה, איך נלבישם בשר! בראותו את הנפלאות האלה, אמר: עתה ידעתי, כי אל הכל יכול. (רנו) באמר אברהם: ד׳, הראני נא, איך תחיה את המתים! ויאמר ד׳: העוד לא תאמין בי? ויען: רק להשקיט את לבבי[5] שאלתי. ויאמר ד׳: קח ארבעה צפרים ובתרם, ושים על כל אחד מההרים האלה בתר אחד; קראם אחרי כל, וחיש יבאו אליך; אז תדע, כי אל אדיר ויודע כל! (רנז) המאבדים את הונם בעבור אמונת אל נמשלים לזרע דגן העושה שבעה שבלים, ובכל שבולת מאה זרעים. אל חונן ונותן לכל הישר בעיניו, כי הוא טוב ויודע כל. (רנח) כל מפזר מהונו בעבור אמונת אל, ולא יבקש השבתו, ולא יחרחר עליו ריב, שכרו גדול מאד מאת אלהיו, ופחד ורעה לא יאונו אליו. פנים יפות ואמרי נועם טובים ממתנה בפנים נזעמים. אל עשיר וחנון הוא. אתם המאמינים! אל תמעיטו את מחיר מתנותיכם בדברי תוכחות[6] ופנים נזעמים! — (רנט) אל תהיו כאנשים הנותנים לדל אך למען הראות לבני האדם, ולא יאמינו באלהים וביום האחרון! הם דומים

---

[1] מבטחו בר׳. [2] זה נמרוד. ידוע, כי נמרוד התוכח עם אברהם על אמונתו ועל החזק אברהם באלהיו, צוה להשליכו אל כבשן האש. [3] יש אומרים שזה יחזקאל, ויש אומרים שזה נחמיה; הקורא יבין, כי בזה ובזה בחת הוא. [4] אשר עמד שם במקומו מאה שנים שלמות!!! — [5] האקום ואחיה אחרי מותו. [6] בדברכם אל הדל קשות.

לחלמיש אשר על פני האדמה; גם אם העבים יריקו עליו את כל מימיהם, יעמד בקשיו; אין שבר לפעלתם, כי אל לא ינחה את הבוגדים. (רס) אמנם הנותנים לדל מתאוה לישר בעיני ד׳ נמשלו לגן עומד על פני הגבעה, אשר בהמטר עליו מטר יעשה פרי כפלים, ואם לא יפול עליו גשם, הטל ירוהו. אל יודע את כל אשר תעשו. (רסא) מי בכם איש אשר לא יבקש לו גן מלא תמרים וגפנים ובו מעינות מים להשקותו, וכל עץ עושה פרי, להאריך ימים ולראות זרע? — אך מה יעשה, אם הסערה תשופנו או להבת תאכלנו? — אלה האותות אשר הורה אתכם אלהיכם למען תתבוננו[1]. (רסב) אתם המאמינים! פזרו לאביונים מהונכם אשר רכשתם ומכל צמח אדמתכם; אך לא תבחרו ברע לתתו לדל! (רסג) לולי אם רומיתם[2]; ודעו, כי אל עשיר ואדיר על כל. (רסד) השטן יפחידכם בעני[3] ויצוה אתכם לעשות הרע; אך אלהים יבטיחכם עושר וכפרת עונותיכם, כי חנון הוא ויודע כל. (רסה) הוא נותן חכמה לכל הישר בעיניו; ולמי חכמה, לו הון; רק חכמי לב יבינו זאת. (רסו) את אשר תתנו ואת אשר תדרו יודע אל; אין שלום לרשעים; אם תודיעו את נדבותיכם, טוב; ואם לא תודיעו[4], טוב ממנו; זה יצילכם מכל רע, ואל יודע את אשר תעשו. (רסז) לא עליך להוכיח את הרשעים; אל ינחה את הישר בעיניו; כל הטוב אשר תעשו, לשלום נפשכם תעשוהו; כל אשר תתנו, תנו, למען תמצאו חן בעיני ד׳; כל אשר תתנו לדל, יושב לכם; לא תשולם לכם רעה תחת טובתכם. הדלים הנלחמים בעבור אמונת ד׳ לא יוכלו לעבור בארץ ולבקש לחם; הכסילים יחשבום לעשירים על ענותם; במעשיהם תכירום, כי לא יבקשו מאומה בחזקה. אל כל הטובה אשר תגמלום יביט אלהיכם. (רסח) הנותנים מהונם לדל, ביום ובלילה, בסתר ובגלוי, שכר פעלתם גדול מאד, ופחד ושואה לא יגיעו אליהם. הנותנים את כספם בנשך יקומו אחרי מותם כמשגעים, וינוגעו מן השטן על אמרם: מרכולת ונשך שוים זה לזה; אמנם המרכולת ישרה בעיני אל, והנשך רע בעיניו. אך החדל להלות בנשך וישמע לקול ד׳, עונו יסור ממנו, אם יעשה כרצון אל[5]. (רסט) אך אם ישוב לתת בנשך,

[1] כי כל מחמדי התבל הבל המה. [2] הפסוק הזה הוא המשך הפסוק הקודם לו וזה ענינו: אם אין לכם טוב ממנו לתתו לדל, תוכלו לתת את הרע. [3] יצר לבבכם הרע ימנעכם מתת לאביון. [4] שתתנו צדקה בסתר. [5] אם ישיב את הנשך ללוה.

יחיה מחברת שאול תחתית, ועד עולמי עד ישב שם. אלהים לא יצוה את ברכתו ברכוש האיש המלוה בנשך; אך יוסיף את הון האיש המטיב לדל. ד׳ שונא לרשעים. אמנם המאמינים, עושי טוב, המתפללים וחונני דל, שכרם גדול מאד מאת אדניהם, ופחד ורעה לא יאונה אליהם. (רע) אתם המאמינים! יראו את ד׳ והשיבו את הנשך אשר בידיכם, אם מאמינים אתם. (רעא) ואם לא תעשו זאת, חרב הועדה לכם מאת אל ונביאו; אך אם תשובו מדרכבם הרע, לא תאבדו את רכושכם; אם לא תעשו עול, לא יעשה לכם כל עול. (רעב) אם יכבד מהלוה לשלם לכם, אל תגשוהו עד תשיג ידו; ואם תשמטו את נשיו, טוב לכם; לו תבינו. (רעג) יראו את היום, אשר בו תשובו אל אדונכם; אז כל נפש תשא שכרה, ולא יעשה עול לכל אדם. (רעד) אתם המאמינים! אם תלוו כסף לעת קצוב, עשו זאת בכתב, והסופר יכתב כמשפט. (רעה) הסופר לא יכתב כי אם באשר אל הורהו[1] וכאשר הלוה יגיד לו, באמת, ויירא את אלהיו ולא ישקר. (רעו) אך אם הלוה איש נדהם ובער, ולא יוכל להגיד. משנהו יגיד תחתיו, וקחו שני אנשים לעדים. (רעז) ואם לא יהיו שם שני אנשים, קחו איש אחד ושתי נשים כאות נפשכם לעדים; ואם תשגה האחת, השנית תעזרה. העדים אל ימאנו להעיד בהקראם לדין. (רעח) אל יבז בעיניכם לכתב את מכסת הנשיון ומועד השילום על הספר, אם קטן הנשיון או גדול. זה ייטב בעיני ד׳ ויבטיחכם מכל ריב ומדון. (רעט) אך אם תעשו סחורה ביניכם ליום ההוא, לא תשאו חטא בחדלכם לכתוב עליה מאומה; אמנם עשו את מרכלותיכם בפני שנים עדים. (רפ) אמנם אל תעשו עול לסופר או לעדים[2], ובעשותכם עול תשאו עונכם. (רפא) יראו את ד׳ והוא יורכם, כי הוא ידע כל. (רפב) ואם תהיו בדרך, ולא יהיה לכם סופר, קחו עבט מהלוה; ואם תאמינו איש באחיו בלא ערבון, ישיב הלוה את הנשיון באשר תשיג ידו, וייראֿ אלהים. אל תכחדו את עדותיכם בהקראכם לדין להעיד. כל מכחד עדותו, לו לב רע; ואל יודע את אשר תעשו. (רפג) כל אשר בשמים ובארץ לד׳ הוא; הוא יביאכם במשפט על כל אשר בלבבכם אם טוב אם רע, אם תגלוהו או תכחדוהו. הוא יסלח וישלם גמול לכל אשר יחפץ, כי הוא אדיר על כל. (רפד) הנביא[3] מאמין בכל

---

[1] לכתוב בלי מרמה ובלי הכרת פנים. [2] שתשלמו להם את אבוד זמנם. [3] מחמד.

אשר גולה לו, וכל הישרים מאמינים בד׳, במלאכיו, בתורתו ובנביאיו.
לא נבדיל בין נביאיו. יאמרו[1]: נשמע ונעשה, ונשוע אליך, ד׳
למען תרחמנו; כי אליך נשובה. (רפה) לא יאבה ד׳, כי יעשה
איש רב מכדי יכלתו; אך שכר המעשים הטובים והרעים יושב לכל
איש. (רפו) ד׳, אל תקצוף עלינו, אם חטאנו לך בזדון או בשגגה!
אל תכבד את עולנו כאשר הכבדת לאנשים אשר היו לפנינו! אל
תתן עלינו עול כבד מדי יכלתנו! סלח לנו, מחל לנו, רחם עלינו,
כי אתה מושיענו! והצילנו מהבוגדים בך! —

[1] המאמינים.

חזון עמרם[1]

נגלה במדינ״ה ובו מאתים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) **א״ל״מ**[2] ד׳ הוא האלהים, אין עוד מלבדו, הוא חי וקים לעד. (ב) הוא גלה את הכתב באמת, לקים את אשר כבר גלה. הוא גלה את התורה ואת האיוואנגיליאום לבני האדם לנחותם בהם, ועתה הנה מגלה לך את הקוראן[3]. (ג) אכן למכחשים באותות אל עונש גדול, כי אל גבור ונוקם הוא. (ד) לו גלוי כל אשר בשמים ובארץ; הוא יצרכם בבטן; בלעדו אין אלהים; הוא אדיר ויודע כל. (ה) הוא גלה לך את הכתב, אשר מקצת פסוקיו גלויה ומובנת לעיני כל[4] והם יסודי הדת; ומקצתם סתומים[5], ואך במראה יובנו ולא באות. האנשים אשר אינם מאמינים בכל לבבם, יבקשו לדעת את את ענין המשלים האלה, למען חרחר ריב בין איש לאחיו[6]; אך אלהים לבדו יודע את ענינם. המאמינים באל, יאמרו: בכל נאמין כי הכל מוצא פי ד׳ הוא. כה יאמרו כל חכמי לב: (ו) ד׳, אל תתעה את לבנו אחרי הנחותך אותנו במעגל הטוב; רחם עלינו כי

---

[1] שם החזון הזה מעמרם אבי מרים אם ישו הנזכר להלן פסוק לא — נג; שם אשת עמרם חנה, והיא ילדה לו שתי בנות: מרים אם ישו ואלישבעת אם יוחנן המבטל. את מרים לקח לו לאשה יוסף אומן ישו, ואת אלישבעת זכריה הכהן. עיין איוואנגיליאום לוקאס פרשה א. [2] על ענין האותיות האלה עיין לעיל פירושי חזון ב׳ פסוק א׳. [3] גבריאל המלאך מדבר אל מחמד. [4] המצות השכליות. [5] המצות השמעיות, אשר לכל אחת מהן יש ענין מוסרי סתום לעיני בני האדם. [6] כלומר לעשות כתות על האמונה, כי כל הכתות בכל האמונה אינן מפרידות כי אם במצות השמעיות אשר באמונתן, אמנם במצות השכליות מודות זו לזו.

אתה חונן ונותן! (ז) ד׳, לא נכחש, כי תקבץ אליך את בני האדם לעת מועד[1]; כי אתה לא תפר את דבריך. (ח) אך לבוגדים הונם חרעם לא יועילו; להבת שאול תחתית תאכלם. (ט) כאשר נהיה לאבותיהם ולעם פרעה אשר כחשו באותותי. אך יד אל לקחם על מרים, כי אל קנא ונוקם הוא. (י) אמור אל הבוגדים: תאסרו ותורדו אל גיהנם; שם תחי נות רשעכם[2]. (יא) בשני החילים, אשר ערכו מלחמה יחד, ראיתם את אותותי; המערכה האחת נלחמה בעבור אמונת אל, והאחרת בגדה בו. לזאת היתה עצמה כפלים מלראשונה; אך ד׳ יאזר חיל את מי יחפץ בו. אכן זה היה אות נפלא למתבוננים בו. (יב) בלב כל איש חרותה אהבת נשים ובנים וכסף וזהב וסוסים יקרים ועשתרות צאן ושדות; אך כל אלה רק טרף הם לחיי העולם הזה; טוב מהם לשוב אל ד׳. (יג) אמרו: האוכל לבשר לכם טוב מזה? זה חלק הישרים מאת אלהים: גנות ובתוכם נחלי מים, ועד עולמי עד ישבו שם. נשים טהורות ורצון אל[3] תהיינה להם למנה, כי עיני ד׳ אל יראיו, האומרים: (יד) ד׳ מאמינים אנחנו בך; כפר לנו על כל עונותינו, והצילנו מאש הגיהנם! (טו) כה יאמרו כל נושאי עלי, אנשי אמת, חרדים על דברי, המתפללים, וחונני דלים ומתחננים בתפלת השחר על כפרת עונותיהם. (טז) אלהים העיד עליו, כי אין עוד מלבדו; והמלאכים וכל חכמי לב יגידו את אמתו, כי אין צור מלבעדו; אדיר הוא ויודע כל. (יז) האמונה האמתית היא האיסלאם[4]. לא נפרדו אנשי הכתב עד היות להם המדע[5] ויחלקו מקנאה. כל המכחש באותות אל, ידע, כי אלהים יודע לחשב. (יח) אם יריבו בך, אמור להם: אני וכל אנשי עצתי דבקים בד׳. (יט) אמור אל אנשי הכתב ואל הבוערים[6]: התאבו ללכת באמונתי? אם יואילו, יהיו על הדרך הטוב; ואם ימאנו, פתם, כי עין ד׳ על יראיו[7]. (כ) ואל המכחישים באמונת אל והורגים נביאיו חנם ומרצחים את המורים אותם צדק ומשפט, בשר עונש גדול. (כא) אין שכר לפעלותיהם הטובות לא בעולם הזה ולא

---

[1] בתחיית המתים. [2] המאמר הזה מוסב על המלחמה הראשונה אשר עשה מחמד את אויביו על המקום בדר; למחמד היו כשלש מאות אנשי מלחמה ולאויביו כשש מאות, ובכל זאת גברה ידו עליהם. [3] מה טוב ומה נעים המזג הזה!!! [4] דת מחמד; המלה הזאת מורה בלשון ערבית: התחוללות לד׳. [5] הקיראן. [6] עובדי אלילים. [7] הוא יעזרך לפתוהם. פה סותר מחמד את דבריו לעיל חזון ב׳ פסוק רנ״א כי שם אמר שלא לפצר באיש לקבל את אמונתו.

בעולם הבא, ואיש לא יושיעם. (כב) הלא ראית את האנשים אשר נתן להם הכתב? בהעידך בהם את תורת אל, למען תשפט בינך וביניהם, פנו עורף וילכו לדרכם[1]. (כג) ואת עשו על אמרם: אש הגיהנם לא תאכל כי אם מספר ימים; וילכו אחרי ההבל על בדות לבם. (כד) אך מה יעשו, בקבצנו אותם ביום הפקודה, אשר אין ריב בו, ולכל נפש ישוב גמולה בראשה? גם להם לא יעשה עול[2]. (כה) אמור: ד׳ אשר בידך המשרה, אתה נותן את המלוכה לכל הטוב בעיניך, ותמנעה מהרע בעיניך; אתה משפיל ומרומם את אשר תחפץ; כל הטוב בידיך הוא, כי אתה אדיר על כל. (כו) אחר היום תביא את הלילה, ואחר הלילה את היום. מהמות תוציא את החיים, ומהחיים תוציא את המות; לכל היקום תתן טרף בלי גרעון. (כז) אתם המאמינים! אל תבקשו עזר מהבוגדים[3], אם יש מאמינים בכם; כל עושה זאת, אין ישועתה לו באלהים; רק אם תיראו מהם[4]. ד׳ אלהיכם יגן בעדכם, ואליו תשובו. אמור: אם תכחדו את אשר בלבבכם, אם תגלוהו, אל ידעהו, כי הוא מביט אל כל אשר בשמים ובארץ, והוא אדיר על כל. (כח) ביום ההוא[5] ימצא האדם את כל אשר עשה, ויבקש נחל איתן בינו ובין הרע אשר עשה[6]. אלהים יגן בעדכם, כי חנון הוא לעבדיו. (כט) אמור: אם תאהבו אל, לכו אחרי, וד׳ יאהב אתכם, ויסלח לכם את חטאותיכם, כי סלח ורחום

---

[1] מחמד התוכח עם היהודים, והביא להם ראיות מן התורה על אמתת נבואתו, ואלה הם לדעת הישמעאלים; הא׳ בראשית ג׳ ז׳, כ׳: ולישמעאל שמעתיך; הנה ברכתי אותו והפריתי אותו והרביתי אותו במאד מאד; במאד מאד הוא בגמטריא מחמד (והחכם הנוצרי Maraccio אמר על זה: אם נוכל להביא ראיה מגמטריאות, אף אני אביא ראיה, כי מחמד נביא שקר הוא, יען כי נביא כזב גם כן בגמטריא מחמד)!! — הב׳ דברים י״ח ט״ו: נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך; מי זה הנביא מקרב אחיהם? אחי אברהם היו נחור וחרן, ומהם לא יצאו נביאים; אחי יעקב היה עשו, ובזרעו לא היה נביא; על כרחך מאחי יצחק וזה ישמעאל; וממנו לא נולד נביא אחר כי אם מחמד. — הג׳ דברים ל״ג ב׳: ד׳ מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן; מסיני בא זה מתן תורה; משעיר זה האיואנגיליאום, מהר פארן זה הקוראן; וכאשר עריפי השמש גדולים בזרחו מבבואו, ובהופיעו מבזרחו, כנגם האיואנגיליאום גדול מהתורה, והקוראן מהאיואנגיליאום. — היהודים, בראותם כי מעטים המה, ואנשי מחמד חוקים מהם, לא השיבו לו דבר וילכו לדרכם. [2] יאכלו את פרי מעלליהם. [3] כלומר אל תשאו ותתנו עמהם. [4] מהמאמינים; כלומר מהמאמינים אשר בכם רעים הם, ולא תוכלו לשאת ולתת עמהם. [5] ביום הדין. [6] כלומר יתעצב על לבו על הרע אשר עשה, ויאמר: הלואי לא יכלתי עשותו.

הוא. שמעו בקול ד׳ ונביאיו; ואם תפנו לו עורף, דעו, כי אל שונא לבוגדים. (ל) באמת, ד׳ בחר באדם, בנח בדור אברהם ובצאצאי עמרם[1] מכל בני אדם; דור יצא מחלצי דור[2], כי אל שומע ויודע כל. (לא) זכור את תפלת אשת עמרם באמרה: אלהי! לך הקדשתי את פרי בטני; קחהו נא ברצון, אתה הצופה ומביט לכל! ויהי בלדתה ותאמר: ד׳ הנה ילדתי בת; (ואלהים ידע את אשר ילדה) אולם בת לא תערך לבן[3]! הנה קראתי את שמה מרים; היה נא מגן בעדה ובעד זרעה נגד השטן הנסקל[4]! — (לב) וישמע אלהים את קול תפלתה, ויוציא ממנה נטע שעשועים; וזכריה היה לה לאומן. מדי באו אל חדרה, מצא מזון אצלה[5]; וישאלה לאמר: מאין לך המזון הזה? ותען מרים; מאלהי, כי הוא נותן טרף לכל אשר יישר בעיניו בלי גרעון. (לג) ויתחנן זכריה אל ד׳, ויאמר: ברכני גם אני, ותן לי בן משכיל! ידעתי, כי אתה שומע תפלה. ויהי בהפילו תחנתו בחדרו, ויקראו אליו המלאכים לאמר: (לד) אלהים מבשר לך את יוחנן, והוא יקים את דבר ד׳ הבא[6]; הוא יהיה איש תם וסור מרע ונביא תמים. (לה) ויאמר: ד׳ איך יולד לי בן, ואנכי באתי בימים ואשתי עקרה! ויען המלאך: אלהים, כל אשר חפץ עשה. (לו) ויאמר זכריה: ד׳ תן לי מופת! ויען המלאך: זה האות; שלשת ימים לא תוכל לדבר אל בני האדם כי אם במראה פניך[7]; זכור את אדוניך ושבחהו ערב ובקר! (לז) ויוסיפו עוד דבר המלאכים: מרים! אלהים גדלך וקדשך ובחר בך מכל נשי הארץ. (לח) יראי את ד׳ וכבדיהו, וכרעי עם הכורעים[8]! (לט) זה דבר אמת, ולך גלינוהו; לא היית שם בהפילם גורל, מי יהיה אומן את מרים, בהריבם יחד[9]. (מ) ויוסיפו עוד דבר המלאכים: מרים! אלהים מבשרך את

---

[1] יוחנן המטבל וישו. [2] בן צדיק יולד מאב צדיק. [3] כלומר ילדה אינה ראויה לעבוד את עבודת הקדש. [4] הישמעאלים אומרים, כי השטן הלך אחרי אברהם ברצותו לעקוד את יצחק, למען מנעו משמוע בקול ד׳; ואברהם גער בו וסקל באבנים אחריו; על כן חק הוא לישמעאלים להשליך אחריהם אבנים בעלותם לרגל למיכ״ה למען מנוע את השטן מלכת אחריהם. גם במדרש רבה פרשת וירא איתא, כי השטן הוליך את אברהם בשבלת הנהר וכו׳ עיין שם; אך מסקל באבנים לא מצאתי שם דבר. [5] הישמעאלים אומרים, כי מרים אם ישו לא יצאה חוץ לביתה בעת הרונה, כי אם עמדה תמיד בתפלה, והמלאך גבריאל הכין לה מזונה. [6] הוא יעיד על ישו אשר נקרא מהנוצרים דבר ד׳. [7] כלומר תהיה אלם. באיואנגיליאום לוקאס פרשה א׳ יראה הקורא מה אמת מספור הזה לדעת הנוצרים ומה בדה מחמד מלבו. [8] גבריאל מדבר אל מחמד. [9] למי יהיה הכבוד לגדלה.

דברו הבא, ויקרא שמו ישו המשיח בן מרים; תגדל תפארתו בעולם הזה ובעולם הבא, ויהיה מן הקרובים לאל. (מא) בעודנו ילד רך ובהיותו איש יורה את האנשים, ואיש תמים יהיה. (מב) ותען מרים: איככה אלד בן, ואיש לא נגע בי? ויען המלאך: אלהים כל אשר חפץ עשה; ואם יגזר אמר ויאמר: יהי! אז יהיה. (מג) הוא יורהו כתב ומוסר השכל, את התורה ואת האיוואנגיליאום, וישלחהו אל בני ישראל לאמור: באתי אליכם באותות מאת ד׳ אלהיכם; הנה אצור לכם דמות צפור מחומר, ואפח בה נשמת חיים, ותהי לנפש חיה ברצון אל[1]. את העורים ואת המצורעים ארפא, וברצון אלי אחיה מתים; גם אגיד לכם את אשר תאכלו ואת כל אשר תעשו בחדרי משכבכם; זה לכם האות, למען תאמינו בי! (מד) אני אקים את התורה אשר נהיתה לכם מאז; אני אקל מעליכם מקצת מאשר הושת עליכם, כי באתי באותות מאת אלהיכם. יראו את ד׳ ולכו אחרי, כי ד׳ אדוני ואדונכם. אותו כבדו; אז תהיו על הדרך הטובה. (מה) בראות ישו, כי רבים מהם אינם מאמינים ויאמר: מי יתיצב לי בעבור אמונת אל? ויענו תלמידיו: אנחנו נקנא לד׳; אנחנו מאמינים בו; העד בנו, אם מאמינים אנחנו! (מו) אדוננו! אנחנו מאמינים באשר גלה לך; בנביאך נדבק; לכן כתבנו בספר העדים[2]. (מז) היהודים הערימו עליו[3]; אך ד׳ התחכם להם[4], כי חכמתו עולה על ערמת כל בני האדם. (מח) ויאמר ד׳; ישו! אני אמיתך וארוממך אלי, ואצילך מיד הבוגדים, ואת אשר הלכו אחריך אגדל על המכחישים בך עד יום התקומה; אז תשובו אלי ואשפט ביניכם. (מט) תכבד ידי על המכחישים בך, בעולם הזה ובעולם הבא; ואיש לא יושיעם. (נ) אך למאמינים בך ולעושי טוב נתן שכר גדול, ואת הרשעים לא ארחם[5]. (נא) זה האות והמדע אשר גלינו לך; בעיני ד׳ יקרה נפש ישו כנפש אדם[6], אשר נוצר מאדמה, ובאמרו[7]: יהי ויהי. (נב) זה האות מאלהיך; לכן אל תריב בו! — (נג) אם יריב איש אחך על אמתת דברי אשר נגלה לך, אמור לו, באו ונקהילה את בנינו ואת בניכם, את נשינו ואת נשיכם, את

---

[1] חפשתי ולא מצאתי בכל האיואנגיליאום את המופת הזה. [2] המעידים על אמתת דתך. [3] על ישו להרגו. [4] מחמד מסכים לדעת כת המאנאפיזיטען, האומרים כי ד׳ העלה את ישו חי השמימה טרם נהרג, וישם בארץ דמות גוף ישו, חאת נתלה על העץ. [5] גבריאל מדבר אל מחמד. [6] כי את שניהם לא הוליד בן אדם. [7] הקב״ה.

עבדינו ואת עבדיכם, ונעתר אל ד׳ למען ישפוך את זעמו על הבוגדים בו[1]. (נד) אמת הדבר; אין אלהים מבלעדי אל; עזוז וגבור הוא. (נה) ואם ישובו מאחריו, אל יודע את הרשעים. (נו) אמור: אתם אנשי הכתב, נכרתה ברית יחדיו; את אלהי השמים לבדו נעבד, ולא נדמה לו אחר, ולא נשתחוה לאיש מקרבנו[2], ולא נעבדנו! ואם ימאנו לעשות זאת, אמרו[3]: העידו בנו, כי אנחנו מאמינים. (נז) אנשי הכתב! אל תריבו על אודות אברהם[4]! הלא התורה והאיוואנגיליאום אחרי מותו נגלו; הלא תדעו זאת? — (נח) הריבו על דברים אשר אתם יודעים, ולא על אשר אינכם יודעים! — (נט) אלהים לבדו יודע זאת ולא אתם; אברהם לא יהודי ולא נוצרי היה כי אם צדיק תמים מאמין בד׳; לא השתחוה לאל נכר. (ס) אלה הקרובים לאברהם: ההולכים בדרכיו כמו הנביא מחמד[5] והשומעים לקולו; אל מגן בעד המאמינים בו. (סא) יש מאנשי הכתב זוממים להשחית אתכם; אך את נפשם ישחיתו, ולא יבינו. (סב) אנשי הכתב! אל תכחשו באותות אל, כי אם העידו אליהם. (סג) אנשי הכתב! אל תכסו את האמת בצעיף השקר למען העלם את האמת באשר אתם יודעים טוב ממנו[6]. (סד) יש מאנשי הכתב יאמרו איש אל אחיו: בבוקר האמינו באשר גלה למאמינים; ובערב כחשו בו, למען השב אותם מאמונתם[7]! אל תאמינו כי אם לקול אנשי דתכם[8]! — (סה) מעגל הטוב הוא מעגל אל, גם אם ידרכו בו אחרים זולתכם[9]. אם יריבו עמכם בפני אל, אמור אליהם: כל הטוב ביד ד׳ הוא, לכל אשר יחפץ יתנהו, כי טוב הוא ויודע כל. (סו) הוא חונן ברחמיו את הישר בעיניו, כי גדולים חסדיו. (סז) יש מאנשי הכתב אשר תוכל להפקיד בידו ככר זהב אחד, והוא ישיבהו לך; אך יש אשר לא ישיב לך משאת דינר אחד, אם לא תגשהו לשלם. (סח) כי יאמרו: אין לנו לשמור את מוצא שפתינו לבוערים[10];

---

[1] ועל מי מאתנו יחרה אף ד׳, הוא הבוגד. [2] בזה יכון את הנוצרים המשתחוים לפסילי קדשיהם. [3] שהריבותם בנו ולא יכלתם לנו. [4] היהודים אומרים, כי אברהם יהודי היה וקים את כל התרי״ג מצות, והנוצרים אומרים, כי אלהים גלה לו את דת ישו. [5] לדעת הישמעאלים אברהם שמר את כל חקי הקוראן. [6] את האמונה האמתית. [7] היהודים המתיקו סוד ביניהם לאמר אל אנשי מחמד, כי הם מאמינים כמוהם, למען משך את לבם אליהם, ואחרי כן יעבירום מדתם בערמה ובתחבולה. [8] פה מזהיר את המאמינים. [9] פה מדבר מחמד אל המאמינים, וזה ענינו: אם אני מביא ראיה מהתורה והאיואנגיליאום על אמתת נבואתי, אל תדמו בנפשכם, כי אמונת היהודים והנוצרים טובה. [10] היהודים והנוצרים קראו את שאינם מאמינים כמוהם בשם בוערים.

כן ידברו כזבים באל, והם יודעים כי לא כן הוא. (סט) אמנם אלהים אוהב את מקים דברו ואת כל יראיו. (ע) וכל מפיר את ברית ד׳ ואת אלתו מאהבת בצע, אין לו חלק לעולם הבא. אלהים לא ידבר אליו ביום התקומה, לא יביט אליו ולא ינקהו; ולו עונש גדול. (עא) רבים קוראים את כזביהם מכתב הקדש, למען תאמינו בהם. אך לא כן הוא כדבריהם. הם יאמרו: כה דבר ד׳; אך שקר עמם; וידברו באל כזבים, בדעתם כי לא כן הוא. (עב) לא נאוה לבן אדם[1], אחרי תת לו אלהים את הכתב ואת החכמה ואת הנביאות לאמר לבני האדם: עבדו אותי ולא אל! אך יאמר: לכו בתורת אל והגו בה! (עג) אלהים לא צוה אתכם לעבוד את מלאכיו או את נביאיו; היצוה אתכם לבגוד בו, אחרי היותכם מאמינים? (עד) בכרת אל ברית לנביאים, אמר: זה הכתב והמדע, אשר אני נותן לכם; אחרי כן יבוא שלוחי אליכם לקים את אשר בידכם; בו תאמינו, ותתמכו בידיו; ויוסף עוד דבר ד׳ אליהם: התאבו לקחת את בריתי בכל לבבכם? ויענו: נאבה. ויאמר אלהים: העידו בי ואני אעיד בכם. (עה) וכל השב מאחרי, יהיה ממספר הבוגדים. (עו) התאבו דת אחרת כי אם דת אל? כל אשר בשמים ובארץ, הולך בדרכיה[2], אם ברצון אם לא; והכל ישוב אל אלהים. (עז) אמור: מאמינים אנחנו באלהים ובאשר גלה לנו, לאברהם, לישמעאל, ליצחק, ליעקב ולהשבטים, ובאשר צוה אל ביד משה, ישו והנביאים. לא נבדיל ביניהם; משלימים אנחנו[3]. (עח) כל המחבק דת אחרת מהאיסלאם[4], לא יחבקנו אל; הוא יאבד חלקו בעולם הבא. (עט) איך ינחה אל גוי, אשר האמין והעיד על אמתת הנביא המראה אותם מופתים נאמנים, ובכל זאת בגד בו? לא כי אלהים לא ינחה את הרשעים על הדרך הטובה. (פ) קללת אלהים והמלאכים ובני האדם תבוא עליהם. (פא) עד עולמי עד תרבץ בהם; אין תרופה למכתם, ואלהים לא יביט עליהם ברצון. (פב) אך לשבים מדרכם הרעה ולעושי טוב אל סלח ורחום הוא. (פג) ואשר יוסיפו לעשות הרע אחרי האמינם, אל לא ישעה לתשובתם, כי התמכרו להבל[5]. (פד) כל ההולך אחרי ההבל ומת בו, כל שכיות החמדה לא ישפקו לכפר

[1] בזה יכון את אותו האיש. [2] כל יצירי התבל ממלאים את רצון קונם מדעתם ושלא מדעתם. [3] כלומר אמונתנו משלימה את אמונת היהודים והנוצרים. המאמינים במחמד מכנים את עצמם בשם הזה. [4] עיין לעיל פסוק י״ז. [5] לאמונת שוא.

בעד נפשו; עונש גדול לו ואיש לא יושיעו. (פה) לא תפיקו רצון מד׳ עד תחכם ממיטב הונכם לדלים; ולא תסתר מתחכם מנגד ד׳. (פו) כל אוכל הותר לבני ישראל לפני תת אלהים את התורה, זולתי אשר אסרו בני ישראל על נפשם[1]. אמור: הגישו את התורה וקראו בה אם כנים דבריכם. (פז) וכל המדבר כזבים באל[2] ממספר הבוגדים הוא. (פח) אמרו: ד׳ אלהים אמת; לכו בדת אברהם אשר האמין באלהים ולא השתחוה לאל נכר. (פט) ההיכל אשר במיכ״ה היה בית המקדש הראשון לבני האדם, וד׳ נתנו לברכה ולקו היושר לאנשי תבל. (צ) בו תראו מופתים ידועים[3]; הוא מקום אברהם; כל שוקד על דלתותיו, שאנן יהיה[4]. אלהים צוה את בני האדם לבוא להתפלל אל הבית הזה כפי יכלתם. (צא) וכל איש אשר אינו מאמין ידע, כי יש רב לאל בלתי העולמים האלה[5]. (צב) אמור: אנשי הכתב! למה תכחשו באותות אל? הוא יעיד בכל אשר תעשו! — (צג) אמור: למה תשיבו את המאמינים באל מלכת אחריו, באשר עליכם להעיד עליו? לא נסתרה דרככם מד׳. (צד) אתם המאמינים! אם תשמעו בקול מקצת אנשי הכתב, ישיבו אתכם מאמונתכם לאמונתם. (צה) אמנם איך תבגדו באלהים, באשר אותותיו נגלו לכם, ושלוחו בקרבכם הוא? אכן כל הדבק בד׳ הולך בדרך הטוב. (צו) אתם המאמינים! יראו את ד׳ בכל לבבכם ואל תאמינו כי אם באמונת האיסלאם! (צז) החזיקו בעבותות אהבתו אליכם ואל תרפו מהן; זכרו את טובותיו אשר גמל עליכם. שונאים הייתם והוא קשר את לבותיכם[6]; וברחמיו הנכם אחים זה לזה. (צח) כמעט הייתם בשאול תחתית, והוא פדכם משם; לכן הודיעכם את אותותיו למען תדרכו בנתיב היושר ולמען תהיו עם דבק באמונה הטובה המצוה את הישר ואוסרה את הרע בעיני ד׳. העם הזה יצליח. (צט) אל תהיו כאנשים המתפרדים איש מעל אחיו ומריבים יחד אחרי היות להם דבר ד׳; להם עונש גדול. (ק) ביום ההוא[7] פני

---

[1] לדעת הישמעאלים יעקב אבינו נדר נדר בחליו שלא לאכול בשר וחלב הגמל.
[2] האוסר את אשר אל התיר כמו בשר הגמל, אשר לדעת הישמעאלים לא נאסר בתורה.
[3] כמו האבן השחורה (עיין לעיל חזון ב׳ פסוק קי״ז ופירושי) והבאר אשר הראה המלאך להגר, והוא נקרא זמזם. [4] הקאבא וכל בתי התפלה מקום מקלט הם לישמעאלים.
[5] כלומר כל ברואי תבל משבחים ומהללים את שם ד׳, לכן לא יתעצב אלהים אל לבו אם בן אדם לא ישבחו. [6] טרם בוא מחמד הישמעאלים נפרדים היו לכמה שבטים ומריבה היתה תמיד ביניהם; ובאמונת מחמד נקשרו לאומה אחת. [7] תחיית המתים.

מקצת בני האדם ילבשו קדרות, ומקצתם ילבינו מראיהם[1]. אל חשכי המראה יאמר אלהים: הבגדתם בי אחרי אשר האמנתם? הא לכם גמול רשעכם! אך ללבני המראה רב טוב צפון עד עולמי עד. (קא) אלה אותות אל, אשר גלינו לך באמת; אל לא ישקר בבריתו עם יראיו. (קב) כל אשר בשמים ובארץ לד׳ הוא, ואליו ישובו כל הברואים. (קג) אתם[2] הטוב מכל עמי הארץ; אתם אוהבים את הישר ושונאי עול, ומאמינים בד׳. לו האמינו אנשי הכתב, אז טוב להם מעתה! אמנם יש מאמינים בהם, אך רבם חוטאים. (קד) לא יוכלו להרע לכם; ואם ילחמו בכם, ינוסו מפניכם, כי אין עוזר למו. (קה) כלמה תשיגם באשר תמצאום, אם לא יכנעו מפני ד׳ ומפני בני האדם. חרון אף ד׳ ירד עליהם, וחסר כל, על אשר כחשו באותות אל, ויהרגו את נביאיו חנם, ויזרעו שוד וחמס. (קו) אך לא כל אנשי הכתב דומים זה לזה; יש מהם תמימי דרך, המתבוננים באותות אל מדי לילה בלילה, ומכבדים את אלהים. (קז) ומאמינים באלהים וביום האחרון; אין חפצם כי אם בישר בעיני ד׳, שונאים את העול, וכל מזמתם להוסיף מעשים טובים איש על אחיו. אלה ממספר הצדיקים. (קח) לא יועיל לבוגדים הונם וזרעם; הם מחברת שאול תחתית ועד עולמי עד ישבו בה. (קט) כל מעלליהם בארץ כשער קטב המה, העובר על שדי האנשים המשחיתים את נפשם[3]. אלהים לא יעות אותם[4]; אמנם הם אויבי נפשם. (קי) אתם המאמינים! אל תתרועעו אל אנשי דת אחרת; לא ישובו מהדיח אתכם, ולא ידרשו כי אם רעתכם. שנאתם אליכם כבר יצאה מפיהם; אך עוד רע ממנו צפון בקרב לבם. כבר נתנו לכם אותות על זאת, אם הבינותם אותם. (קיא) אתם אוהבים אותם, אמנם הם אינם אוהבים אתכם; אתם מאמינים בכל הכתב, והם אם יקרוכם, יאמרו: אנחנו מאמינים; אך בסתר ישכו את צפרניהם מכעס עליכם. אמור: אכן תמותו מכעסכם, כי אל יודע את חדרי לבכם. (קיב) בעת טובתכם יזעפו פניהם, ובעת רעתכם יגילו; אך אם תחכו לאל ותיראוהו, לא יתחכמו לכם, כי אל יודע את פעלם[5]. (קיג) הזכרת

---

[1] הרשעים ילבישו את פניהם קדרות מאימת אש הגיהנם, והצדיקים יזהירו כאור הרקיע. [2] מדבר אל המאמינים. [3] האנשים אשר לא יניסו את היבול אל בתיהם טרם בוא הסערה. [4] את הרשעים בענשו אותם. [5] המאמר הזה מוסב על המלחמה השנית אשר היתה למחמד עם אויביו על הר אחוד, ובה נפלו שבעים איש מאנשיו וגם הוא החלה; ובכל זאת גברה ידו על אויביו.

את אשר התרחקת ממשפחתך בעלות הבוקר, למען הכין למאמינים מחנה להלחם בו? אלהים שמעו וידעו. (קיד) שני צבאות פחדו וירך לבבם; אמנם אלהים הרבה עצמה לשניהם. בד׳ יבטחו כל המאמינים. (קטו) גם במלחמה על המקום בדר[1] הושיעכם אל; לכן יראו אותו והודו לו! גם במתי מעט יושיע. (קטז) ובאמרך אל המאמינים: הלא רב לכם בשלוח אלהים אליכם שלשת אלפים מלאכים[2] למען חזק את ידיכם? (קיז) לכן אם תחכו לאל ותיראוהו הוא ישלח לכם עוד חמשת אלפים מלאכים למען אמץ את ידיכם על הצר הצורר אתכם פתאום. (קיח) אל מבשר לכם את השמועה הטובה הזאת למען יבטח לבבכם בו. (קיט) אין ישועתה כי אם באלהים, כי הוא אדיר ויודע כל. (קכ) אם ישרש את גזע החוטאים או יסלהו, או יאבדם או ישוב וירחם עליהם, או ישחיתם או ייסרם — לא עליך לדעת; דיך, חוטאים המה[3]! — (קכא) כל אשר בשמים ובארץ לד׳ הוא; הוא יסלח וישיב גמול למי יחפץ בו, כי סלח ורחום הוא. (קכב) אתם המאמינים! אל תרדפו אחרי הנשך למען הרבות את הונכם; יראו את ד׳ למען תצליחו! — (קכג) יראו את האש המוכנה לבוגדים; שמעו בקול ד׳ ונביאו למען יחנכם! (קכד) אל תריבו איש באחיו כי אם על רחמי אל[4] ועל גן העדן הרחוק מכם כרחוק שמים מארץ והוכן לצדיקים[5]. (קכה) לחונני דלים בעת טובתם ובעת רעתם, ומאריכי אף, ועוברים על פשעי בני האדם (כי אל אוהב את האנשים הטובים). (קכו) וגם לשבים אל ד׳ אחרי עשותם את הרע ואשמם, ויתחננו בעד כפרת עונותיהם, ולא ידבקו ברע אשר עשו בדעתם. (קכז) הם יפיקו רצון מד׳, וינחלו גנות ובתוכם מעינות מים, ועד עולמי עד ישבו בהם. מה יקר חסד אל לחמימי דרך! — (קכח) גם בימים אשר היו לפניכם אלהים עשה שפטים. עברו בארץ וראו את גורל האנשים המכחשים באל! שם תמצא תורה וקו הישר ומוסר השכל לצדיקים. (קכט) אל תפחדו ואל תרהו! אם תאמינו באל, תעז ידכם. (קל) אם תנגפו

---

[1] עיין לעיל פסוק י״א ופירושי. [2] בהלחם אנשי מחמד באויביו על מקום בדר, לא נלחם מחמד עמהם, כי אם עמד להתפלל באהלו; ועל היות מספר אויביו כפלים מאנשיו, אמר, כי לא לו היתה התשועה כי אם מד׳, אשר שלח את מלאכיו להלחם למאמינים. [3] כלומר לא עליך לדעת את אשר יעשה אל בשונאיו; עליך להלחם בהם. [4] כלומר בקשו לעלות איש על חבירו ביראת ד׳. [5] שלשת הפסוקים הבאים המשך לשתי מלות האחרונות של הפסוק הקודם.

במלחמה, גם אויביכם ינגפו; מקרי בני האדם שונים מדי יום ביומו, למען יכיר אל את הדבקים בו[1] ואת המעידים על אמתת דתו; אך שונא אל לרשעים. (קלא) אלהים מנסה את חסידיו וישמיד את הרשעים. (קלב) התדמו בנפשכם לנחול את גן העדן, טרם ידע אלהים את הנלחמים לו ואת הדבקים בו? -- (קלג) ואתם בקשתם את המות, טרם קרבו אליכם; עתה הנה ראיתוהו, ותוסיפו עוד לראותו[2]. (קלד) מחמד איננו כי אם נביא; הנביאים אשר היו לפניו, כבר מתו; אם הוא ימות או יומת, התשובו ללכת בדרכיכם הרעים כבראשונה? אכן כל עושה עול לא ירע לד׳ כי אם לנפשו. אך למודים לאל שכר גדול יהיה. (קלה) לא ימות איש בלתי אם ד׳ צוה, ככתוב בספר המקרים לכל הברואים[3]. כל מבקש שכר פעלתו בעולם הזה, לו יהיה; וכל מבקשהו בעולם הבא, לו יהיה; ואת המודים לד׳ לא תכזב תוחלתם. (קלו) זה כמה נביאים נלחמו באויבים חזקים מהם עשרת אלפים מונים; אך לא הרפו ידיהם מעמליהם במלחמת אל; לא פחדו ולא רהו; אל אוהב את המחכים לו. (קלז) לא אמרו כי אם: כפר לנו ד׳ את חטאינו ואת אשר עוינו לך במעללינו; אמץ את רגלינו והושיענו מיד הבוגדים בך! ויתן להם אלהים שכר טוב בעולם הזה ושובע שמחות בעולם הבא, כי אלהים אוהב את עושי הטוב. (קלח) אתם המאמינים! אם תשמעו בקול הבוגדים, ישיבוכם על מעגליכם הראשונים, למען תכחשו באל ותספו. (קלט) אך עוזרכם בשם ד׳, כי אין עוזר מבלעדו. (קמ) חיל ורעדה יאחזו לבות הבוגדים, על אשר דברו דפי באלהים; לבת אש תהי מושבם; זה חלק עוזבי אל[4]. (קמא) אל הקים את דברו, בהניסכם את אויביכם בתשועת ד׳; אך רעדה אחזתכם, ותמרו את פי נביאכם ותזידו עליו, גם אם מלא את משאלותיכם. (קמב) יש בכם אוו את חיי העולם הזה ויש בכם את חיי העולם הבא;

---

[1] כלומר ינסם אם יקבלו ממנו גם את הרע. [2] במלחמת אל. [3] לדעת הישמעאלים יש ספר, אשר בו יכתב אלהים את כל אשר יקרה את בני האדם, באי זה יום יולד באי זה יום ימותו; ועל מצח כל איש כתוב באותיות בלתי נראות, באי זה יום ובאי זה שעה ובאי זה רגע ימות. הדעת הזאת נקראה: פאטאליסמוס. [4] שמונת הפסוקים האלה מוסבים על המלחמה אשר היתה על הר אהוד; רבים מאנשי מחמד נסו בראותם את המון האויבים הגדול; ואחרי הכות מחמד את אויביו, קמו אנשיו לשלל שלל ולבז בז, ולא שמעו בקולו אשר צום לרדוף אחרי האויבים; ובהריבם על השלל קם האויב מהמארב וימת עם רב מהם.

ויתן אותם ד׳ עורף לאויביכם למען נסותכם; אמנם כבר סלח לכם כי חנון הוא לעבדיו. (קמג) זכרו את אשר מהרתם לעלות על הגבעה, ולא הבטתם אחריכם בקרא הנביא אליכם; ויביא ד׳ עליכם שבר על שבר, למען לא תעצבו על אבדן השלל, ולא ירך לבכם, אם יקרכם דבר רע; אל יודע את מחשבותיכם. (קמד) אחרי השבר הזה הפיל אלהים תרדמה על מקצת אנשים מכם[1] לסעד את לבם: אך יש מכם התעצבו על לבם, בדברם כזבים ואולת באל לאמר: היקים לנו אל את דברו[2]? אמור להם: מד׳ יצא הדבר. (קמה) הם ממתיקים בלבם סוד אשר לא יגלו לך, באמרם: לו הקים לנו אל את דברו, לא נגפנו לפני אויבינו. (קמו) ענה אותם: גם אם נשארתם בבתיכם, כל עתידי מות יצאו למלחמה למות שמה. (קמז) בלב אל היה לבחון את מחשבותיכם ואת לבבכם; אמנם גלויים לאל כל חדרי לבבכם. (קמח) כל הנסים ביום המלחמה משני הצבאות, הודחו מהשטן לעשות עול[3]; אך אלהים כפר בעדם, כי חנון ורחום הוא. (קמט) אתם המאמינים! אל תהיו כבוגדים, האומרים על אחיהם העוברים בארץ או יוצאים בצבא: לו נשארו אתנו בבית, לא מתו ולא הומתו; מד׳ יצא הדבר, למען הכאיב את לבם. החיים והמות ביד אלהים המה, והוא יביט אל כל אשר תעשו. (קנ) וגם אם תומתו על אמונת אל, או תמותו כמקרה כל בני אדם, רצון אל ורחמיו רבים מכל שכיות החמדה אשר אתם אוגרים פה בארץ. (קנא) כי במותכם או בהומתכם אל אלהים תאספו[4]. (קנב) על הרחמים אשר בשרת אותם מאת אלהיך הרבית לחנם; לו דברת אתם קשות, אז נפרדו מעליך. סלח להם והתפלל בעדם! — (קנג) הועץ אתם על דבר המלחמה הזאת, ואחרי הועצך בטח בד׳, כי הוא אוהב את הבוטחים בו. (קנד) אם אלהים יעזרכם, איש לא יוכל לכם; ואם הוא יטשכם, מי יעזרכם מבלעדו? לכן בטחו בד׳, אתם המאמינים! — (קנה) אמנם לא כן דרך הנביא לעקבכם[5]; כל המכחש בעמיתו ישא עונו ביום התקומה ולכל נפש ישוב גמולה, ולא יעשה עול לכל איש. (קנו) היהיה

---

[1] אשר שמעו בקול מחמד. [2] להלחם לנו במלחמותינו. [3] לשלול שלל ולבז בז. [4] אחרי מלחמת אהוד הלכו רבים מאויבי מחמד אחרי רגלו, והוא הבטיחם כפרת עונותיהם על תנאי שידבקו בו ולא יזיחו עוד. [5] אנשי מחמד חשדוהו, כי לקח לו מהשלל יותר מהראוי לו.

מקרה האיש ההולך בדרכי ד׳ כמקרה האיש המכעיס אל במעלליו? התהיה שאול תחתית מושב שניהם? מה כבד הדרך שמה! — (קנז) לא כן! דרכים רבים לאל להשיב גמול על גאים ולתת שכר לצדיקים; הוא יודע את כל מחשבותיכם. (קנח) אלהים היטיב למאמינים, בשלחו להם נביא מקרבם, למען יורם את אותותיו ויקדשם וילמדם חכמה ומדע, באשר היו תועים בדרך. (קנט) בהנגפכם על הר אהוד, אמרתם, גם אם גברה ידכם זה פעמים: מאין לנו זאת? אמור אליהם: מכם יצא הפגע הזה, כי הוא אדיר על כל. (קס) כל אשר קרכם ביום הקרב בין שני הצבאות, ברצון אל נהיה למען יכיר את המאמינים ואת החנפים. בהאמר אליהם: הלחמו בעבור אל והניסו את האויב, ענו: לו ידינו למדו לקרב, כי אז שמענו בקולך. ויבגדו באל תחת האמן בו. בשפתם כבדו אל ולבם בל עמם! אך אל יודע את אשר טמון בקרב לבם. (קסא) הנשארים בבתיהם דברו על אחיהם: לו שמעו בקולנו, לא הומתו! אמור אליהם: הרחיקו את יום המות מכם, אם כנים דבריכם! (קסב) אל תאמר למומתים במלחמת אל: מתו; לא מתו! עודם בחיים, ואלהים ירום מדשן ביתו. (קסג) שובע שמחות ינחלו מאת ד׳, ונפשם נכספה לראות את אחיהם אשר עוד לא נאספו אליהם אך לא יתמהמהו לבוא; ושד ופחד לא יקרבו אליהם. (קסד) יתעדנו על חסדי ד׳, בראותם כי תוחלתם לא נכזבה. (קסה) כל ההולכים בדרך אל ונביאו, עושי טוב ויראי אלהים גם אם יחלו במלחמה, להם שכר גדול. (קסו) בהאמר אליהם: אנשו מיכ״ה יצאו לקראתכם למלחמה בחיל כבד; יראו מפניהם! אך זה לא גרע את מבטחם בד׳, כי אמרו: אלהים משגבנו, כי אין עוזר מבלעדו. (קסז) וברחמי אל שבו שלמים אל בתיהם ורעה לא אנתה אליהם. ברצון אל חפצם היה, כי חנון הוא. (קסח) השטן ימס את לבבם מפחד אויביכם אנשי בריתו; אך לא תיראו מפניהם כי אם מפני, אם מאמינים אתם. (קסט) אל תתעצב אל לבך על נכלי הרשעים הרודפים אחרי ההבל; לא ירעו לאל כי אם לנפשם. אין להם חלק בעולם הבא ועונש גדול צפון למו. (קע) הממירים אמונת אל בהבל לא ירעו לאל כי אם לנפשם; להם עונש גדול. (קעא) הבוגדים בל יאמרו: אורך ימים בעולם הזה טוב מחיי העולם הבא; לא כן! הם יאריכו ימים למען יוסיפו לחטא ולהשלים את עונם.

(קעב) אלהים לא יניח את חסידיו כאשר הם כיום הזה[1], בהבדילו בין הרע ובין הטוב. (קעג) גם אוהבי הבצע לא ידמו בנפשם, כי אלהים נתן להם את עשרם לטוב להם; אמנם לפוקה ולמשחתם. (קעד) כל אשר אצרו, יקשר להם על גרגרותיהם[2] ביום התקומה. לד׳ השמים והארץ; הוא יודע את כל אשר תעשו. (קעה) הן שמע אל את קול האנשים המדברים: אלהים עני, ואנחנו עשירים[3]; דבריהם יחקו בספר כאשר עשינו בהרגם את נביאיהם; ונאמר אליהם: שאו את עונכם, ואש הגיהנם תאכלכם. (קעו) זה פרי מעשי ידיהם; אל לא יעשה עול לחסידיו. (קעז) יש אומרים[4]: עברנו בברית ד׳ אלהינו, כי לא נאמין בנביא, עד כי יקריב בפנינו קרבן, ואש תבוא מן השמים לאכלו. (קעח) דבר אליהם: הלא כבר באו אליכם נביאים לפני במופת אשר תבקשו ממני; למה הרגתום אם כנים דבריכם? (קעט) שקר מעידים בך? גם בנביאים אשר היו לפניך ויורום דעת ומוסר השכל, ענו שקר. (קפ) כל בני אדם בני מות המה; ולכל איש יושב גמולו ביום התקומה. כל הנמלט מאש הגיהנם ובא אל גן העדן, אשרהו! חיי העולם הזה אך כלי נשבר המה! (קפא) תבחנו בהונכם ובגויותיכם[5]; האנשים אשר קבלו לפניכם את הכתב, יענוכם ויכעיסוכם; אך קוו אל ד׳ ויראוהו, כי ממנו יצא הדבר. (קפב) בכרת אל ברית לאנשי הכתב למען הודיעה את כל בני האדם ולא למען העלימה, השליכו אותה אחרי גוים וימכרוה בלא הון. איך הרעו לעשות! — (קפג) אל תדמה בנפשך, כי השמחים על מעשיהם והמהללים על אשר לא עשו[6] לא ישאו את עונם! להם עונש גדול. (קפד) כי לד׳ המלוכה על כל אשר בשמים ובארץ; הוא אדיר על כל. (קפה) בבריאת השמים והארץ בתקופת הימים והלילות רבים המופחים למתבוננים. (קפו) מצות אל תנחם[7] בעמדם, בקומם ובשבתם; בהתבוננם על השמים והארץ יאמרו: ד׳ לא תהו בראת את כל אלה; ישתבח שמך! — (קפז)

[1] בזה המאמר יכון כי לעתיד לבוא הרשעים לא יוכלו להרע לצדיקים כבעולם הזה. [2] לדעת הישמעאלים לכל אוהבי בצע תענדנה שרשרות זהב חם על צואריהם בעולם הבא. [3] מחמד, ברצותו להשיב את היהודים אל אמונתו, כתב להם: אם תחבקו את דתי ותתמכו את ידי, תתנו לאלהים כסף בנשך רב! וישיבו אותו דבר: מה עני ואביון אלהיך, אם מבקש לקחת מהיהודים כסף בנשך! [4] אלו היהודים. [5] פה מדבר אל המאמינים. [6] בזה יכון את החנפים ואת עושי הטוב רק למען הראות לבני האדם. [7] את המאמינים.

הצילנו נא מאש שאול תחתית! (קפח) את אשר תשליך במו אש כלמה תשיגהו, כי אין עוזר לרשעים. (קפט) ד׳, שמענו את נביאך בהזהירו אותנו להאמין בך באמרו: (קצ) האמינו בד׳ אלהיכם! ונאמין. (קצא) סלח נא על חטאתינו וכפר בעד אשמתינו, ותהי אחריתנו מות ישרים! (קצב) הקם לנו את דברך ביד נביאך, ולא נבוש ביום התקומה! (קצג) ידענו, כי אתה לא תפר את בריתך! (קצד) ויען אותם ד׳: שכר פעלה טובה לא תאבד מאתי, איש או אשה כי יעשנה! (קצה) כל הגולים ממעונתם בעבור אמונתי, או הומתו עליה במלחמה, כל חטאיהם לא יזכרו, ואביאם אל גנות ובתוכם מעינות מים. (קצו) זה חלקם מאל, ומה שפרה הנחלה הזאת! — (קצז) אל תקנא בשלום עושי עול! אך הבל הוא; התפתה בית מגורידם יהיה; ומה נורא המקום הזה! — (קצח) אך מכבדי אל יבואו אל גנות ובתוכם מעינות מים, ועד עולמי עד ישבו בהם. זאת מתת אלהים הוא; טוב לחזות בנעם ד׳ מכל חיי העולם הזה! (קצט) גם לאנשי הכתב המאמינים באל ובאשר גולה להם וסרים למשמעת אל ובלתי ממירים אותות אל בלא הועיל, יש שכר לפעלתם, כי אל יודע לחשב. (ר) ואתם המאמינים! צפו לתשועת ד׳, והריבו איש את אחיו מי יגדל מכם במבטחו בד׳ ובהפיקו רצון ממנו; יראו את ד׳ למען תצליחו! —

חזון הנשים[1]

נגלה במדינ"ה ובו מאה ועשרים ושבעה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) בני אדם! יראו את ד׳ אשר בראכם מאדם ואשתו, ויוציא מחלציהם אנשים ונשים לרב; כבדו את ד׳ אשר אתם מפילים תחנתכם לפניו, ואהבו את אמכם אשר ילדתכם; כי אל שומרכם! (ב) תנו ליתומים את הונם ואל תמירו את הטוב ברע[2], ואל תאבדו את הונם למען הרבות את הונכם, כי זה עון גדול. (ג) ואם תפחדו פן תעשו עול ליתומים[3], קחו כאות נפשכם אשה אחת או שתים או שלש ואל תרבו לכם מארבע נשים! ואם בכל אלה יצר לבכם להרע ליתומיכם, קחו אך אשה אחת, או באו אל שפחותיכם אשר קניתם. כן יקל לכם לכתכם במעגל טוב. תנו לנשיכם את מהרן בטוב לבב, ואם לבן ידב אותן להקל מעליכם[4], אכלוהו בשמחה, ואל תאבדוהו בלא הועיל. (ד) ולפתאים[5] אל תתנו את הונם, אשר נתן לכם אל להמציא להם די מחסורם; כי אם תנו להם לחם לאכול ובגד ללבוש, ודברו אליהם רכות. (ה) עליכם לבחון את היתומים בבוא עת דודיהם[6]; אם תראו כי יוכלו להכין להם טרף לנפשם, תנו להם את הונם; אך השמרו לבל יאבדוהו אחרי בו עת גדלם. (ו) האיש אשר הפקד עליהם ישמר מקחת שכר

---

[1] שם החזון הזה נקרא על עסקי נשים המחוברים בו. [2] האפוטרופס לא יקח לו את הטוב בתתו ליתומים נחלה גרועה. [3] שלא תוכלו להנחיל את יתומיכם די מחסורם. [4] שתניחנה לכם את המוהר. [5] אשר לא ידעו לשמור את נחלתם. [6] עת נישואין.

פעלתו, אם הוא עשיר; ואם עני הוא, יעשה לו כמשפט[1]. (ז) אל תתנו להם את הונם כי אם בפני שנים עדים, כי אל יחשב עמכם[2]. (ח) לזכרים יפול חלק[3] מאשר השאירו הוריהם או קרוביהם; אמנם גם הנקבות תקחנה ממנו; אם רב אם מעט, חלק להן יהיה. (ט) אם בפני קרובים יתומים ודלים תחלק הנחלה, תנו לכלם ממנה; ואם תמעט הנחלה, דברו על לבם[4]. (י) המתעצבים אל לבם בהשאירם אחריהם בנים ואין עוזר למו, יבטחו בד׳ ואל ידברו תפלה בו. (יא) הגוזלים את הון היתומים, אש תאכל קרבם, ולהבת הגיהנם תלהטם. (יב) וזה הדבר אשר צוה אתכם אל על בניכם: כל יורש זכר יהיה לו פי שנים על נקבה; ואם אך נקבות תשארנה אחריכם, רבות משתים[5], שתי שלישיות הנחלה תהיינה להן למנה[6]; ואם רק אחת תשאר, חצי הנחלה לה יהיה[7]. ואיש כי ימות והשאיר אחריו בן, והוריו עודם בחיים, ששית הירושה להם תהיה; ואם הוריו בחיים ולא ישאיר בן, שלישית הנחלה לאמו[8]; ואם יש לו אחים, לאמו תהיה ששיתה אחרי הנתן לכל היורשים את נחלתם[9]. אם הוריכם או בניכם טובים לכם[10], אינכם יודעים. זה הדבר אשר צוה ד׳, כי הוא שומע ויודע כל. (יג) חצי נחלת נשיכם יהיה לכם, אם תמותינה ערירִיות; ואם בנים להן, רביעית הנחלה תהיה לכם אחרי הגרע את אשר הניחה לקרוביה או שלמה לנושיה. (יד) גם לנשיכם תהיה רביעית מכל אשר תניחו אחרי מותכם ערירים; אך אם תשאירו בנים, תהיה להן שמינית הונכם אחרי גרעון נשייכם ואשר הנחתם לקרוביכם. (טו) ואיש או אשה כי ינחילו אח רחוק[11], ולמנחיל אח או אחות, לכל אחד מהם תהיה ששית הירושה; ואם יהיו לו אחים או אחיות, שלישית הירושה תהיה לכלם יחד. (טז) זאת חקת אלהיכם, כי הוא טוב ויודע כל. (יז) אלה משפטי ד׳; כל השומע לקול ד׳ ונביאו יובא אל גנות ובתוכם מעינות מים, ועד עולמי עד ישב שם; מה רב הטוב הזה! — (יח) אך כל ממרה את פי ד׳ ונביאו, ועובר על מצותיו, שאול תחתית תהי נחלתו, ועד עולמי עד

---

[1] משלמים לו את אשר הוציא בעד היתומים. [2] היו נקיים מד׳ ומבני אדם. [3] לכל יורש זכר יפול פי שנים על נקבה כאשר תראה לקמן פסוק י״ב. [4] אל תשספום בדברים קשים. [5] ושתים בכלל. [6] והשאר יבוא אל גנזי המלך. [7] והחצי האחר יבוא אל גנזי המלך. [8] ושני החלקים האחרים לאביו. [9] כלומר ששית מאשר ישאר אחרי הנתן ליורשים את חלקם. [10] למי מהם היתרון בהנחילכם אותם. [11] לא דוקא אח כי אם קרוב.

ישב שם; לו עונש גדול. (יט) אם ארבעה עדים מקרבכם יעידו על נשיכם, כי נאפו, אסרון בבתיכם והניחון במשמר עד כי המות יגאלן או אלהיכם יוציאן למרחב[1]. (כ) ושני אנשים כי יעשו זמה איש באחיו[2], יסרו את שניהם; אך בהנחמם על פשעם ובשובם ממנו, חדלו מהם, כי אל סלח ורחום הוא. (כא) אמנם אלהים עובר על פשעי החוטאים בשגגה ושבים מדרכם הרע כי חנון הוא ויודע כל; אך לא ינקה את עושי הרע עד יום מותם, ואם המות ישיגם, יאמרו: נחמנו על פשעינו; גם לא יסלח למתים באמונת שקר. (כב) אתם המאמינים! אל תקחו נשים בנחלה בלתי אם תואלנה[3]; אל תעצרו אותן מלהיות לאיש אחר, למען עשק את מוהרן, בלתי אם חטאנו בגלוי[4]; דברו אתן רכות! ואם תשנאו אותן אולי תשנאו את הטוב לכם מאלהיכם[5]. (כג) ואם תמירו את אשתכם באחרת, ותתנו לזאת ככר למוהר[6], אל תשובו לקחתו ממנה! התשובו לקחתו ממנה? חרפה זאת לכם ועון גדול. (כד) איך תוכלו לעשות זאת אחרי בואכם אליה וכרתכם לה ברית? — (כה) גם לא תקחו לכם את אשת אביכם, בלתי אם כבר נהיה[7]; זמה זאת לכם ותועבה ונבלה. (כו) לא תקחו לכם לאשה את אמותיכם, את בנותיכם ואת אחיותיכם ואת דודותיכם הן מאביכם הן מאמכם, את בנות אחיכם ואת בנות אחיותיכם, את מיניקותיכם ואת בנותיהן, את חמותיכם ואת בנות נשיכם אשר גדלתם (הנולדות מנשים אשר כבר באתם אליהן; ואם לא עוד באתם אליהן, תוכלו לקחת את בנותיהן), את נשי בניכם היוצאים מחלציכם, ואת אשה על אחותה — אם לא כבר נהיה — כי אל חנון ורחום הוא. (כז) גם לא תשאו לכם נשים חפשיות אשר לאיש אחר הנה; אך לא כן הוא בשפחות; זאת חקת אלהיכם, ואת כל הנשים אשר לא נזכרו פה תוכלו לקחת. שאו לכם נשים כפי יכלתכם, אך לא רעות ופרוצות, תנו להן מוהר בעד הטוב אשר תגמלנה אתכם; אמנם גם תוכלו לעשות עמהן כתב כמשפט[8], כי אל חנון ויודע כל. (כח) ואם לא תשיג

---

[1] במותכם. [3] משכב זכר. [3] אין האיש רשאי להנחיל את אשתו לאחר במותו. [4] כלומר יורשי הבעל לא יעכבו את אלמנתו מהנשא לאיש אחר בלתי אם נאפה בחיי הבעל. [5] כל השונא את אשתו שונא את עזרו הניתן לו מד'. [6] כלומר אם בלב האיש לגרש את אשתו, ונתן לאחרת מוהר ובא עליה, ואחרי כן התנחם לשמור את אשתו הראשונה, לא יתבע מהשניה את החזרת המוהר. [7] אם לקחתם אותן טרם היות לכם הקוראן, אז תוכלו לשמרן. [8] שתמחלנה על כתובתן.

יד איש מכם לקחת לו אשה חפשית, יקח לו שפחות מאמינות בדתכם; כי אל יודע את אמונתכם, וכלכם מצור אחד חוצבתם; אך לא תקחון מבלעדי אדוניהן, ותנו להן מוהר כמשפט; והשמרו עליהן, למען לא תשחתנה את מעלליהן, ותשאנה את לבן לאנשים אחרים. (כט) ואם תנאפנה אחרי היותן לכם, עליהן חצי העונש אשר על הנשים החפשיות[1]. לא יקחו להם שפחות לנשים כי אם האנשים אשר לא תשיג ידם לקחת נשים חפשיות, למען לא יפלו ברע[2]; אך טוב לכם, אם לא תקחו שפחה לאשה, כי אל סלח ורחום הוא. (ל) אל הודיעכם את כל אלה, למען הנחותכם בדרך הטוב ובמעגל האנשים אשר היו לפניכם[3]; הוא יחנכם, כי טוב הוא ויודע כל. (לא) הוא ירצכם; אך ההולכים בשרירות לבם הרע יסיתוכם מלכת אחריו. אל הקל את עולכם בדעתו, כי אך הבל כל אדם. (לב) אתם המאמינים! אל תאבדו את הונכם בלא הועיל[4], כי אם במכרכם ממכר לעמיתיכם. אל תמיתו את נפשכם, כי אל רחום עליכם. (לג) כל עושה עול ומרמה, נקל לאלהים לחתו מאכלת אש הגיהנם. אם תשמרו מפני העונות אשר אסרנו לכם[5], נשמרכם מכל רע, ונכבדכם בגן העדן. (לד) אל החמדו את אשר נתן אל לעמיתכם בבחרו בו[6]! לאיש תהיה מנת חבלו וגם לאשה; בקשו את רצון ד׳, כי הוא יודע כל. (לה) לכל אדם נתנו קרובים הנוחלים את אשר ישאירו הוריהם וקרוביהם; ואם האמרתם את איש על ירושתכם[7], תנו לו את חלקו, כי אלהים עד בכל דבר. (לו) לאנשים שכם אחד על הנשים, על אשר אלהים בחר באלה מבאלה[8] ויען כי האנשים יכינו מזון לנשים. נשי חיל תשמענה לקול בעליהן, ואל תדברנה דפי, למען תישרנה בעיני ד׳. הוכיחו את הנשים המכעיסות אתכם במעלליהן; אל תבאו אליהן; אסרון בחדריהן ויסרון; אמנם אם תשמענה לקולכם, אל תבקשו תואנה לקצף עליהן כי אל אדיר ונשגב הוא. (לז) ואם תהיה מריבה בין איש ובין

---

[1] כלומר תאבדנה חצי כתובהן; והטעם, יען כי שפחות לא למדו בנעוריהן עשות טוב. [2] שלא יחטאו באשת איש. [3] הנביאים. [4] זה ריבית; אך במכר אם הקונה לא יתן את כסף המקנה מיד, מותר למוכר לקחת שכר המתנה. [5] לרעת הישמעאלים שבעה גופי עבירה הם: עבודת אלילים, ושפיכות דמים, עדות שקר, גזל יתומים, מאן להלחם במלחמת האמונה, זלזל הורים, ורבית. [6] הנשים לא תשנאנה את האנשים מקנאה על אשר ד׳ בחר בהם מבהן. [7] כלומר הבטחתם את איש לתת לו נחלה. [8] באנשים מבנשים.

אשתו, ובלבבם להפרד, השימו מוכיחים ממשפחתו וממשפחתה, למען ישפטו בינו ובינה; ואם שלום יענו, אלהים יחנם, כי טוב הוא ויודע כל. (לח) את ד׳ לבדו כבדו, ואל תדמוהו לכל יצור; והיטיבו להורים, לקרובים, ליתומים ולדלים, לשכנים, אם קרוב אם רחוק[1], למודעכם, לעוברי דרך ולעבדיכם; ואת גאים וגבהי לבב שנא ד׳. (לט) כל אוהבי בצע ומדיחי עמיתיהם לבצע, ומעלימים את אשר גלה להם אל ברב חסדיו[2], בוגדים הם, ולהם עונש גדול. (מ) כל עושי טוב רק למען הראות לבני האדם, ומכחשים בד׳ וביום האחרון רעי השטן הם; ומה רע הרע הזה! (מא) אשרי המאמינים באל וביום האחרון והמפזרים מהונם לדל! כי אל יודע כל. (מב) אכן אלהים לא יעשה עול לכל איש; גם בדבר קטן כנמ״לה; אך לעושי טוב ישלם גמול כפלים, וישיב להם שכר גדול כרב חסדיו. (מג) מה יהיה לנפש הבוגדים בהעידנו בהם את כל עמי הארץ ומה יהיה לנפש העם הזה[3] בהעידנו בו אותך? — ביום ההוא יאמרו הבוגדים הקמים על נביאי אל אל הארץ: כסינו! אך אין נסתר מנגד אל. (מד) אתם המאמינים! אל תתפללו בשכרותכם, למען תדעו מה אתם מתפללים; גם אל תתפללו אחרי צאת מכם שכבת זרע; רק בהיותכם בדרך, ואחרי רחצכם את בשרכם. אם תחלו או תהיו בדרך או תסכו את רגלכם, או תבאו אל נשיכם, ולא יהיה לכם מים, קחו חול דק והשימו ממנו על פניכם ועל ידיכם, כי אל סלח ורחום הוא[4]. (מה) הלא התבוננת על אנשי הכתב? אך תעות הם ממציאים לכם, ובלבם להדיחכם מהדרך הטוב; אמנם אל מכיר את שונאיכם; בלעדו אין עוזר ומגן. (מו) יש מהיהודים מניעים דברים ממקומם[5] ואומרים: שמענו, ולא נשמר; שמענו והתבונן בנו, ונורה אותך את אשר לא ידעת[6]! בלב ולב ידברו ויתנו דפי באמונתם. (מז) לו דברו: נשמע ונעשה, וגם אתה שמע והתבונן בנו[7], אז טוב להם. אלהים יאררם על בגדם בו. רק מעט מהם יאמינו. (מח) אתם אנשי הכתב! האמינו באשר גלינו לכם עתה לקים את אשר גלינו

---

[1] אם מאמין בדתכם אם לא. [3] פה מכון את היהודים והנוצרים, אשר לדעתו השמיטו מספרי קדשיהם הרבה מקומות המורים על אמתת נבואתו. [3] אלה היהודים. [4] כלומר אם אין לכם מים, אלהים יסלח לכם אם תקחו חול. [5] משמיטים מספרי קדשיהם. [6] מחמד התוכח עם היהודים על אמונתו; ובראותם, כי איננו בקי בספרי ת״נ״ך, אמרו לו: עוד ימים רבים לך לקרוא בספרי קדשנו ולהגות בהם; אז תוכל להתוכח עמנו. [7] שמע בקול אלהיך כמונו.

לכם מקדם; פן נשחית את פניכם ונשימם כאחוריכם, או נקללכם כאשר עשינו למחללים את השבת[1]. אמרנו ויהי. (מט) אלהים לא ינקה את מדמהו ליצור; אך יסלח עונות אחרים למי יחפץ; כל מדמה אל ליצור, ישא את עונו. (נ) הלא התבוננת על הצדיקים בעיניהם? אל יצדיק את הישר בעיניו, ולא יעשה עול לכל איש, גם כחוט הפרי[2]. (נא) הבט על הכזבים אשר דברו באל, והוא עון גדול. (נב) הלא ראית את אנשי הכתב? הם מאמינים באלהים אחרים[3], ואומרים כי דרכם טובה מדרך המאמינים! (נג) הם מקנאים באחרים[4] על יתרונם אשר נתן להם אל; אמנם נתנו למשפחת אברהם[5] כתב וחכמה וממשלה גדולה. יש מהם האמינו בו[6], ויש מהם פנו לו ערף; אכן יהיו מאכלת אש הגיהנם. (נה) הבוגדים באותותי יצלו באש הגיהנם; ובכל עת אשר עורם יהי שרוף נשים אחר תחתיו, למען הרבות את מכאובם, כי אל אדיר ויודע כל. (נו) אמנם המאמינים ועושי טוב יובלו אל גנות מפיקים מים, ועד עולמי עד ישבו שם; נשים טהורות תהיינה להם למנה, ובצל שדי יחסו ויתלוננו. (נז) ד' צוה אתכם להשיב את אשר הפקד לכם; ואם תשפטו בין איש לאחיו, משפט צדק תשפטו; ואלהיכם יחשב לכם זאת צדקה, כי הוא שומע ויודע כל. אתם המאמינים! שמעו בקול אל ושלוחו ופקידיכם; ואם יהיה ריב ביניכם, הביאוהו לפני ד' ונביאו, אם מאמינים אתם באלהים וביום האחרון. מה טוב ומה נעים יהיה לכם המשפט הזה! (נח) הלא התבוננת על האומרים כי מאמינים הם באשר גולה לך ולנביאים אשר היו לפניך? ובכל זאת יביאו את דברי ריבותיהם אל שופטים עובדי אלילים, גם כי יודעים כי אין להאמין בהם. אך השטן ידיחם אל המשגה הזה. (נט) אם יאמר להם: לכו בתורת אל ונביאו, אז תראה, איך יפנו לך ערף. (ס) ומה יעשו בבוא עליהם גמול מעשי ידיהם? אז יבואו אליך וישבעו באלהים כי אך את הטוב ואת השלום דרשו. (סא) אמנם אל יודע את מחשבות לבם; לכן הבדל מהם אחרי הזהירך אותם ודברך על לבם. (סב) אנחנו משלחים[7] נביאים, למען ישמע בקולם כרצון אל; ואם יבואו אליך אחרי חטאם, ותראה, כי שבים

---

[1] עיין לעיל חזון ב' פסוק ס'. [2] כלומר דבר מועט. [3] בזה יכון את הנוצרים המשתחוים לפסילי קדושיהם. [4] בישמעאלים, על אשר גלה להם את הקוראן. [5] הערבים יוצאים לרב מחלצי ישמעאל בן אברהם. [6] במחמד. [7] הקב"ה מדבר.

אלי בכל לבם, אז העתירה בעדם, ויראו כי חנון ורחום אני. (סג) אמנם חי אני; לא יאמינו בך עד הוכיחך בינידם על דברי ריבותיהם[1]; ואם לא ימצאו עול במשפטך, אז ישמעו בקולך. (סד) לו צוינום להמית את נפשידם או לעזב את מגוריהם[2], מה מעט שמעו בקולי! לו עשו כאשר צוינום, אז טוב להם, ויחזקו באמונתם. (סה) ונתן להם שכר גדול כרב רחמינו, וננחם בדרך הטובה. (סו) כל השומע לקול אל ונביאו יבוא אל עדת האנשים אשר חנן אל אותם, אל הנביאים ואל הצדיקים, אל המעידים על אמונת אל ואל הישרים. מה יקרה העדה הזאת! (סז) החסד הזה מאלהיך, כי הוא יודע כל. (סח) אתם המאמינים! שמרו על נפשותיכם במלחמת אל; צאו לקראת אויביכם במערכות או כל החיל יחד. (סט)[3] איש כי יפגר מכם, וקרכם אסון, יאמר: מה מאד חנני אלהים, כי לא הלכתי עמם! — (ע) ובהצליח ד׳ את דרככם, יאמר (כי לא היתה אהבה בינכם ובינו): לו הלכתי אתם, מה גדול היה שכרי! (עא) אל יצאו עמכם בצבא, כי אם המחרפים את נפשם למות בעבור מלחמת אל וחיי העולם הבא; כל הנלחם בעבור אמונת אל, אם ימות או תעז ידו, שכרו גדול מאד. (עב) ומה יעצרכם מהלחם בעבור אמונת אל, ולהושיע את הנחלשים בכם, את טפכם ואת נשיכם האומרים: ד׳ הוציאנו נא מן העיר הזאת[4], אשר יושביה חטאים, ותן לנו כחסדך עוזר ומושיע! (עג) המאמינים ילחמו בעבור אמונת אל, והבוגדים בעבור אמונת השקר; הלחמו ברעי השטן, יכל תוכלו להם, כי תחבולות השטן אך הבל המה. (עד) הלא ראית את האומרים: התפללו, וחננו דלים, אך חדלו לכם מהמלחמה! בהאמר אליהם להלחם, יראו מקצתם את בני האדם כאלהים או יותר ממנו, ויאמרו אליך: אדוננו, מדוע צויתנו להלחם ולא נטשתנו לחכות אל יום קצנו? אמור אליהם: ליראי ד׳ גדול בצע העולם הבא מחיי העה״ז; שם לא יעשה לכם עול. (עה) אין מעצור למות להשיג אתכם בכל המקום אשר תהיו; גם אם תהיו על מגדל גבוה, לא תמלטו מידו. בעת טובתם

---

[1] היהודים אמרו אל מחמד, שינסוהו בשלשה דברי ריבות אשר יביאו לפניו; ואם ישפטם כדין אז ילכו אחריו. [2] ללכת בדת מחמד ולהלחם במלהמותיו. [3] ענין שני הפסוקים האלה הוא, כי האיש אשר לא ידבק בד׳ בכל לבו, יירא מהלחם במלחמת האמונה, וינוס ממערכתו בקרבה אל המלחמה; אם יגבח האויבים, יגיל על עזבו את אנשיו; ואם תעז יד המאמינים, יתעצב על לבו, על אשר לא יוכל לחלק עמהם שלל.
[4] ז מיכ״ה.

יאמרו: מד׳ היא; ואם יפלו ברעה, יאמרו: הכל ממך[1]. אמור אליהם: גם הטובות גם הרעות מד׳ יצאו; אך רחוק העם הזה מהבין את אשר דובר אליו! (עו) הטוב אשר יגיעך, מד׳ הוא; והרעה אשר תאנה אליך, אתה הסבות לך[2]. הנה שלחנוך אל בני האדם, ואלהים יעיד עליך. (עז) כל השומע לקול השליח, שומע לקול ד׳; וכל השב מאחריך, לא נתנוך שומר עליו[3]. (עח) יאמרו: הן מקשיבים אנחנו! אך מקצתם מדי צאתם מעמך ידברו בך כזבים, ויאמרו בשמך את אשר לא דברתי. אמנם אלהים יכתוב בספר את אשר יהגו בקרב לבם, ואתה הבדל מהם ושים מבטחך בד׳, כי אין עוזר מבלעדו. (עט) הלא יתקוננו על הקוראן? לולי יצא מפי ד׳, הלא ימצאו בו דברים רבים המכחישים זה את זה? — (פ) אם תגיע דבה אליהם אם לשלום אם לפחד, יוציאוה בראש כל חוצות[4]; לו יודיעוה את שליח ד׳ או את פקידם, אז יבינוה וידעו, האמת עמה. לולי חסד ורחמי אל, כמעט הלכתם בדרכי השטן[5]. (פא) הלחם בעבור אמונת אל, ואל תשלך מנגד כי אם את נפשך! אמנם הזהר את המאמינים; אולי יחפץ אל להמס את לבב הבוגדים; כי יד אל תגבר באויביו להלחם בהם וליסרם. (פב) כל שופט משפט צדק בין איש ובין אחיו, גמולו יושב לו; וכל מטה את המשפט, יאכל פרי מעלליו, כי אל יודע כל. (פג) אם יברככם איש, ענו אותו כפלים או כברכתו, כי אל משלם גמול לכל. (פד) אין אל מבלעדי אל; הוא ישוב ויקבצכם אליו ביום התקומה; בטחו בו, כי מי נאמן בכל דבריו כמוהו? (פה) מדוע נחלקתם לחצי[6] על הרשעים האלה? הלא נטשם אל מעל פניו על פשעיהם! התשיבו אל מעגל הטוב את אשר אל יזנח לשגגתו? לאשר אלהים יתעה לא תמצא מעגל טוב. (פו) הם יחפצו כי תבגדו באל ותהיו חטאים ורשעים כמוהם. אל תכרתו להם ברית עד יעזבו את מגוריהם בעבור מלחמת אל, ואם יסורו מכם, אחזום והמיתום באשר תמצאום; אל תתרועעו

[1] היהודים ענו במחמד, כי הוא סבת כל הרע אשר נעשה בימיו. [2] ואם תאמר: הלא אמר בפסוק הקודם כי גם הטובות גם הרעות מד׳ יצאו? ויש לומר כי כן ענינו: האדם מסובב במעשיו את אשר ישית לו ד׳. [3] הוא ישא את עונו, ואתה לא תעדבנו. [4] אחרי מלחמת אהוד היהודים הוציאו דבה, כי אנשי מחמד נגפו במלחמה וגם הוא מת; למען הסב את לב המאמינים בו מאחריו. [5] פה מדבר אל המאמינים, כי כמעט הטו אזנם לעצת היהודים לשוב מאחרי מחמד. [6] רבים מאנשי מחמד עזבוהו על אשר פחד פן ימותו במלחמה.

להם, גם אם יבקשו לעזרכם. (פז) רק הנסים אל עם, אשר כרתם לו ברית, או הבאים אליכם על אשר מאנה נפשם להלחם בכם או בעמם[1], אותם תחיו; כי לו חפץ ד׳, אז נלחמו בכם ונגפוכם. אם יפרדו מכם ולא יצרוכם, כי אם שלום יענוכם, אלהים צוה אתכם לבלי תתגרות בהם מלחמה. (פח) יש אשר יבקשו לכרת לכם ברית ולדבק בעמם[2]; מדי התקוממם בכם, אבדום; ואם לא יפרדו מכם ולא יענוכם לשלום, אך ירימו ידם בכם, אז אחזום והרגום באשר תמצאום; הנה נתנום בידיכם. (פט) כל מאמין לא ימית מאמין אחר בזדון; ואם בשגגה ימיתהו, יכפר בעד נפשו בפדותו מאמין משביו, ובתתו כופר למשפחת המומת, בלתי אם היא תניחנו לו. ואם המומת היה מאמין, אך מעם הצורר אתכם, תכפרו בעד נפשכם בפדותכם מאמין משביו; אך אם עמו יכרת לכם ברית אהבה, תתנו כופר למשפחת המומת ותפדו מאמין משביו. ואם לא תשיג יד המכה, יצום תחת כפרו שני חדשים זה אחר זה[3]; זאת חקת אלהיכם, כי הוא אדיר ויודע כל. (צ) וכל ממית את מאמין בזדון; ינחל שאול תחתית, ועד עולמי עד ישב בה. זעם ד׳ ירבץ עליו, ארור יהיה, ועונש גדול לו. (צא) אתם המאמינים! כי תצא למלחמה בעבור אמונת אל, השמרו, ואל תאמרו לכל מברככם: אינך מאמין, למען תשסו את הונו; רב לכם שלל באלהיכם[4]. כן הייתם טרם חנן ד׳ אתכם[5]; חקרו היטב, כי אל יודע את אשר אתם עושים. (צב) המאמינים אשר על חלִים פגרו מצאת בצבא, חלקם בשלל לא ישוה לחלק האנשים אשר השימו את נפשם בכפם על מלחמת אל. ליוצאים בצבא רב שלל מלנשארים בבתיהם. (צב) אל הבטיח את כלם להביאום אל גן העדן; אמנם הוא יבחר בנלחמים לאמונתו מבמפגרים; הוא יחנם וירחמם, כי חנון ורחום הוא. (צג) החוטאים המומתים מהמלאכים[6] בהשאלם: מה אמונתכם? ענו: הרפינו את ידינו בארץ. ויאמרו המלאכים: הלא הארץ רחבת

---

[1] כלומר הם מאמינים בדתכם, אך אינם חוצים להלחם בעיר מולדתם. [2] הם מאמינים בדתכם ורוצים לשבת בבתיהם. [3] שני חדשים רצופים מצאת השמש עד בואו. [4] כלומר אין לכם לבקש הואנה למען שלול שלל; די לכם שכרכם מאת אלהיכם. [5] כלומר קודם נתינת הקוראן הייתם גוזלים ושסים; אמנם אחרי היות לכם דת מחמד היו עם שקט ושאנן, בלתי אם אויביכם יתגרו בכם מלחמה. [6] רבים מאנשי מחמד בראותם כי חיל האויבים עצום מהם, הניחו את מקומם ויחברו אל האויבים; אך מדי הניחם את משמרתם המלאכים הורו חצים עליהם, וימותו.

ידים; למה לא נטשתם את נחלתכם[1]? השאול יהי מגורכם ויקשה מכם הדרך שמה! (צד) החלשים הנשים והטף אשר לא מצאו עזר ופליטה יצאו מהחק הזה[2]; לאלה יסלח ד׳, כי סלח ורחום הוא. (צה) העזב את ארץ מולדתו על מלחמת אל, יראה, כי רבים אשר עשו כמוהו לקחו חלקם מאל. הנוטש את נחלתו מאהבתו אל ד׳ ונביאיו, שכרו גדול מאד, גם אם המות ישיגהו בדרך, כי אל סלח ורחום הוא. (צו) בצאתכם למלחמה לא תשאו חטא בהתפללכם תפלה קצרה מפחד אויביכם, כי הבוגדים שונאים הם לכם. (צז) אם אתה[3] תצא לפניהם[4] ותשא את לבבך אל כפים מקצתם יתפללו עמך ואחרי כן יחזיקו בשלח[5]. ככלות אלה להתפלל יעמדו מאחריכם; והאחרים אשר עוד לא התפללו, יגשו אליך ויפילו עמך את תחנתם; אחרי כן ישמרו על נפשם ויערכו את כלי מלחמתם. הבוגדים יבקשו, כי לא תשמרו את נשקכם ואת כלי מלחמתכם, למען יוכלו להמכם פתאום. (צח) לא תשאו עליו חטא, בהסירכם מעליכם את כלי מלחמתכם ביום סגריר או בחלותכם; אך השמרו לנפשותיכם[6]! — לבוגדים הכין אל עונש גדול. (צט) ככלותכם להתפלל, זכרו את ד׳ בקומכם בשבתכם או בשכבכם[7]. אם תהיו שאננים, התפללו כדת[8], כי חק הוא למאמינים להתפלל בעת מועד[9]. (ק) אל תרפו ידיכם מרדוף את הבוגדים, גם אם יקשה לכם; גם להם יקשה כמוכם[10], ואין שכר לפעלתם כפעלתכם, כי אל שומע ויודע כל. (קא) הנה גלינו לך את הכתב באמת, כאשר הורך אל; לכן אל תשית ידך עם איש חמס, כי אם העתירה אל אלהיך למען כפר לך בעד חטאתך[11], כי סלח ורחום הוא. (קב) אל תשת ידך עם המרמים איש את אחיו[12], כי אל שונא לאנשי מרמה. (קג)

---

[1] ללכת אחרי מחמד. [2] הניתן לעיל פסוק צ״א על המפגרים מלכת בצבא. [3] מחמד. [4] לפני המאמינים. [5] ענין המאמר הזה; אם יצאו למלחמה, ותגיע זמן התפלה, לא יתפללו כלם יחד, פן יקומו עליהם האויבים פתאום בשעת תפלתם; כי אם חצים יתפללו וחצים יחזיקו בכלי מלחמתם. [6] לבל יקומו האויבים פתאום עליכם. [7] כלומר לעת הקרב כל אדם מתפלל כדרכו. [8] כלומר לעת שלום יתפללו כהוגן בקידה ובכריעה. [9] בחמשת זמני התפלה, ואלה הם: בעלות הבוקר, בצאת השמש, בצהרים, בבוא השמש ובצאת הכוכבים. [10] להכנע תחת ידיכם. [11] המאמר הזה מוסב על מעשה שהיה במאמין אחד שגנב וגלל מעליו את אשמתו על יהודי; ומחמד משנאת על היהודים הצדיק את המאמין והרשיע את היהודי; וגבריאל מוכיחו על אשר עוה את המשפט. [12] היהודים.

מהאנשים יוכלו לכחד את אשר בלבם, אך לא מאל; הוא יודע את כל אשר יהגו בלילה נגד פניו[1]; הוא מבין אל כל מעשיהם. (קד) בעודם חיים אתם הייתם בעוזרם; אך מי יושיע אותם ביום התקומה? מי עוזר למו? — אכן כל עושה רע ואשם ומתפלל לאל בעד כפרת עונו, יראה כי אל חנון ורחום הוא. (קה) כל חוטא על נפשו חוטא, כי אל שומע ויודע כל. (קו) כל מעול וחוטא וגולל את אשמתו על אחרים, ישא עונו, כי הולך רכיל ורשע הוא. (קז) לולי חסדי ורחמי אל היו בעזרך, כי אז הדיחוך[2]; אמנם אך את נפשם ידיחו, ולא יוכלו לך. אלהים גלה לך את הכתב ואת החכמה, ויורך את אשר לא ידעת מקדם, ויגדל חסדו עמך. (קח) ברוב דבריהם[3] אין מתם רק ביועצים לעשות משפט וצדקה ואת אשר יועיל לבני האדם; כל עושה זאת למען מצא חן בעיני ד׳, לו שכר גדול. (קט) וכל השב מאחרי הנביא אחרי היות לו תורת האמת, ולא ילך בדרך המאמינים, לו נִתַּן את אשר יחפץ בו, ונשליכהו אל שאול תחתית; מה קשה הדרך שמה! (קי) לא יאבה ד׳ סלוח לכל מדמהו ליצור; אמנם בעד כל העונות זולתי זה יכפר למי יחפץ בו; אכן רבה שגגת האיש המדמה אל ליצור. (קיא) הבוגדים יקראו אל אלילים נקבות[4] זולתו אל, ואל השטן המסית והמדיח. (קיב) אחרי ארר אל את השטן, זה אמר: עתה אשיב מאחריך ואסית את קצת יראיך[5], ואפיל שרירות בקרב לבם ואצום לגדוע את אזני זבחיהם[6] ולהשחית את יצורי אל; אכן כל שם מבטחו בשטן מבלעדי אל משחית את דרכו. (קיג) השטן יבשרם טוב למען עורר את יצרם הרע; אמנם דברי השטן אך הבל המה. (קיד) שאול תחתית מדורם תהיה, ואין עוזר למו. (קטו) את כל המאמינים ועושי טוב נביא אל גנות ובתוכם מעינות מים; ועד עולמי עד ישבו שם כדבר ד׳; ומי נאמן בדבריו כד׳? לא משאלותיכם ולא משאלות אנשי הכתב תמלאנה[7]. (קטז) כל עושה רע ישא עונו, ולא יהיה לו עוזר ומושיע מבלעדי אל; וכל עושה טוב, אם איש או אשה, אם יאמינו באל, יבוא אל גן העדן, ולא יעשה להם

---

[1] את הרע בעיני ד׳. [2] אנשי הכתב בהוכיחם אתו. [3] של אנשי הכתב.
[4] בהיכל הקאאבא היו לעת מחמד פסילי אלילים נקבות. [5] את הרפים באמונתם.
[6] חק היה לעובדי אלילים אשר במיכ"ה לגדוע את אזני הקרבן טרם זבחם אותו לאליליהם. [7] אנשי הכתב הסיתו את אנשי מחמד, כי יבקשו ממנו אותות ומופתים על אמתת נבואתו.

עול. (קיז) אמונת מי טובה מאמונת איש תמים עם אלהיו ועושה טוב והולך בדרך אברהם המאמין בד׳? באמת, לאברהם נתן אל מהלכים בין העומדים לפניו. (קיח) כל אשר בשמים ובארץ לד׳ הוא; הוא יכיל את כל הנבראים. (קיט) ישאלוך על דבר הנשים; אמור אליהם: כבר נתן לכם אל חק ומשפט עליהן ועל היתומות אשר לא תוכלו לעשות להן כמשפט לתתן לאיש[1], ועל נערים חלשים ועל הצדק אשר תרדפו במשפט היתומים. אלהים יודע את כל אשר אתם עושים. (קכ) אם איש יענה את אשתו בקצפו או משנאתו אותה, לא תשאו חטא בעשותכם שלום ביניהם, כי אהבה טובה מפרידה. יצר לב האדם נוטה לכילות; אם תיטיבו לנשיכם[2] ותיראו מעשות הרע בעיני ד׳, אל יודע את אשר תעשו. (קכא) מן הנמנע כי תוכלו לאהב את נשיכם אשה כרעותה; אך אל תראו להן את שנאתכם; ואם תאהבו שלום ותיראו את ד׳, אז יחנכם וירחמכם. (קכב) ואם יפרד איש מעל אשתו[3], אלהים יריק על שניהם את קרן ברכתו[4], כי אדיר הוא ויודע כל; כל אשר בשמים ובארץ, לו הוא. (קכג) צוינו את האנשים אשר נתנו להם את הכתב וגם לכם ליראה את ד׳; וגם אם תכחשו באלהים, לו כל אשר בשמים ובארץ[5]; הוא די לעצמו, ושמו מהולל בשמים ובארץ, כי מבלעדו אין עוזר ומגן. (קכד) אם ייטב בעיניו, יוכל להכחידכם מעל פני האדמה ולהשים דור אחר תחתיכם, כי הוא אדיר על כל. (קכה) איש מכם כי יבקש שכרו בעולם הזה, לו יהיה; כי יש עוז לאלהים להשיב גמול בעולם הזה ובעולם הבא; הוא שומע ויודע כל. (קכו) אתם המאמינים! דבקו באמת אם תעידו לפני האלהים בכם או בהוריכם או בקרוביכם, בעשיר או בדל, כי יד אל עולה על כלמו. אל תלכו ביצר לבכם הרע, ואך בצדק תשבעו. אלהים יודע אם תעקשוהו[6] או תעותוהו או תעלימוהו. (קכז) אתם המאמינים! האמינו באלהים ובשלוחו ובכתב אשר גלה לשלוחו ולנביאים אשר היו לפניו; וכל המכחש באל ובמלאכיו ובתורתו ובנביאו וביום האחרון, תעה מני דרך. (קכח) המאמינים

---

[1] כלומר שינחילו אותן די מחסורן. [2] כלומר רוב מריבות בין איש לאשתו הן על כילות הבעל, אשר לא יאבה לתת לה די צרכיה. [3] שנאתו אותה גדלה כל כך, כי לא יוכל לדבר אליה לשלום; אז טוב בהפרדו ממנה. [4] את השלום. [5] גם אם אתם לא תפארו את שמו, כל ברואי התבל יהללוהו. [6] את המשפט.

באל ואחרי כן שבים מאחריו, ומאמינים בו ושבים אל דרכם הרע[1], מרים חרות על לוח לבם, ולא יאבה ד׳ סלוח להם, ולא ינחם בדרך הטובה. (קכט) בשר את הבוגדים, כי להם עונש גדול. (קל) הם ישימו כסלם בבוגדים; היוכלו אלה להושיעם, באשר אין ישועתה כי אם באלהים? — (קלא) הלא גלה אל לכם[2] את הכתב? אם תראו את מופתי אל, הם ילעגו למו, ולא יאמינו בם. לכן אל תבואו בקהלם, כי אם בדברם אליכם על דברים זולתי האמונה, פן תפילו גורלכם בתוכם[3]. אמנם אל ידיח את הרשעים ואת הבוגדים אל שאול תחתית. (קלב) השומרים אתכם[4] יאמרו, בתת ד׳ לכם את הישועה מאויביכם: הלא היינו עמכם? ואם תגבר בכם יד האויבים, יאמרו אליכם: ידינו רמה, כי חזקנו את ידיכם במאמינים! אך אלהיכם ישפט ביניכם ביום התקומה, ואלהים לא ימשיל בכם את הבוגדים. (קלג) החנפים מכחשים בד׳, אך הוא יכחש בהם; בתפלתם לבם בל עמם; הם מתפללים רק למען הראות לבני האדם ולא למען הפיק רצון מד׳. (קלד) הם פוסחים בין האמונה והתעות; לא לד׳ המה ולא לצריו; אכן כל איש אשר אל יתעהו, לא ימצא את מעגל הטוב. (קלה) אתם המאמינים! אל תבקשו עזר מבוגדים בהיות מאמינים בקרבכם! התאבו לתת יד לאל ליסר אתכם? (קלו) החנפים יבאו אל שאול תחתית, ואיש לא יושיעם. (קלז) אך השבים מפשעם ועזבים את עונם ומחזיקים בתורת אל ותמימים עם ד׳, למאמינים יחשבו, ולהם שכר גדול. (קלח) הייסרכם אל בתתכם לו תודה ובהאמינכם בו? הלא הוא עושה חסד ויודע כל! (קלט) לא יישר בעיני ד׳ בהוציאכם דבה על רעכם לולי בעשותו עול לאיש[5], כי אל שומע ויודע כל. אם תגלו או תכחדו את מעשיכם הטובים או תעברו על פשע רעכם, אז יחנכם אל, כי הוא אדיר על כל. (קמ) הבוגדים באל ובנביאו ומבדילים בין נביאיו באמרם: (קמא) בקצתם נאמין, ואת היותר החרמנו, רשעים המה, ולהם עונש גדול. (קמב) והמאמינים באל ובנביאיו, ולא יבדילו בינידם, שכר גדול להם, כי אל חנון ורחום הוא. (קמג) אנשי הכתב יבקשו ממך, כי תביא

[1] בזה יכון את היהודים אשר כמה פעמים האמינו וכחשו באל. [2] מדבר אל המאמינים. [3] תהיו כמוהם. [4] ענין המאמר הזה, כי האנשים אשר ידבקו בכם בכל לבם, יפגרו מלכת עמכם במלחמת אל, ויחברו אל מי אשר תגבר ידו. [5] אם תקראו לבית דין להעיד.

להם כתב מן השמים[1]; הלא רב מואת בקשו ממשה באמרם: הראנו את ד׳ עין בעין! ועל העון הזה ירדה אש מן השמים ותשרפם[2]. אז עשו להם עגל אחרי תתנו להם את התורה; ונכפר בעדם על החטא הזה, ונאזר את משה חיל עליהם[3]. (קמד) בכרתנו להם ברית, ונרם עליהם את ההר לאמר: הצניעו לכת אל שער העיר הזאת[4]! ונוסף עוד דבר אליהם: אל תחללו את השבת! ויעברו בבריתנו. (קמה) אמנם יען כי הפרו את בריתנו, ויכחשו באותות אל, ויהרגו את נביאיו חנם, ויאמרו: לבותינו לא נמלו, (ואלהים חזק את לבם על קשיות ערפם, לכן רק מעט מהם יאמינו). (קמו) ויען לא האמינו בישו, וידברו דפי במרים אמו[5]; לכן אררנום. (קמז) ויאמרו עוד: הרגנו את המשיח ישו בן מרים שליח אל; אך לא הרגו אותו ולא תלו אותו כי אם את דמותו[6]. אכן לא נודע דרך מותו; נפרדו עליו דעות בני האדם[7]; אמנם לא נהרג, כי אם אלהים העלהו אליו, כי הוא אדיר ויודע כל. (קמח) אך לפני מותם[8] כל אנשי הכתב יאמינו בו, וביום התקומה יעיד בהם. (קמט) ליהודים אסרנו הרבה מהדברים אשר התרנו להם מקדם[9] על מרים ועל שובם מאחרי ד׳. (קנ) על אשר נתנו כספם בנשך ויבלעו את הון בני האדם; גדול יהיה עונש הבוגדים האלה. (קנא) אך לדבקים בד׳ ולמאמינים בכל אשר גולה לך ולנביאים אשר היו לפניך ומתפללים וחוננים דלים ומאמינים באלהים וביום האחרון, להם שכר גדול מאד. (קנב) אמנם גלינו לך את סודנו כאשר גלינוהו לנח ולנביאים הבאים אחריו, לאברהם, לישמעאל, ליצחק, ליעקב ולשבטים, לישו, לאיוב, ליונה, לאהרן ולשלמה; גם נתנו לדוד את זמירות ישראל. (קנג) במשה דבר אלהים פה אל פה. (קנד) הנביאים בשרו טוב

---

[1] היהודים בקשו ממחמד, כי יביא להם אש מן השמים, כאשר עשה משה.
[2] מוסב על מקריבי הקטרת בפרשת קרח, במדבר ט״ז ל״ה. [3] להשקותם את עפר העגל. [4] עיין לעיל חזון ב׳ פסוק נ״ד ופירושי. [5] כי לא הרתה מרוח הקדש. [6] עיין לעיל חזון ג׳ פסוק מ״ו ופירושי. [7] כת הקאטוליקן והמונופיזיטן נחלקו על טבע ישו; הקאטוליקן אומרים, כי לישו היו שני טבעים, אנושי ואלהי, וישו בעצמו נתלה; והמונופיזיטן אומרים, כי לישו אך טבע אחד היה והוא אלהי, ורק דמות גוף היה לו; וטרם תלו אותו, העלהו אל השמימה, והשאר אך דמות גוף ישו בארץ. מחמד מסכים לדעת המונופיזיטן כאשר בארתי לעיל חזון ג׳ פסוק מ״ו. [8] לא לפני מותם בארץ, כי אם לפני מותם לנצח ביום התקומה, אשר אז ירדו לשאול תחתית ולא יקומו עוד.
[9] קודם מתן תורה, כמו הגמל אשר לדעת הישמעאלים בהמה טהורה הוא.

וגם הוכיחו, למען לא ימצאו בני אדם תואנה באל לכסות את פשעיהם[1] אחרי שלחו להם את שלוחיו, כי אל אדיר ויודע כל. (קנה) אלהים יעיד באשר גלה לך בחכמתו; גם המלאכים יעידו; אמנם דיך עדות אל. (קנו) הבוגדים המתעים את בני האדם מאמונתם לא ישובו מדרך פשעם. (קנז) לא יאבה ד׳ סלוח לבוגדים בו ולעושי הרע; לא ינחם בדרך הטוב. (קנח) לבאר שחת יורידם, ועד עולמי עד ישבו בה; וזה נקל לאלהים. (קנט) בני אדם! השליח הביא לכם את האמת מאלהיכם; האמינו בו, וטוב לכם; ואם לא תאמינו בו, כל אשר בשמים ובארץ לד׳ הוא[2], כי הוא אדיר ויודע כל. (קס) אנשי הכתב! אל תשיגו גבולי אמונתכם[3]! אל תענו באלהים כי אם האמת! (קסא) באמת, המשיח ישו בן מרים שליח ד׳ היה, דברו[4] ורוחו אשר שם במרים. (קסב) האמינו בד׳ ובנביאו ואל תוציאו את הדבר: שלוש[5]! חדלו לכם מזאת, אז טוב לכם. אין אלהים כי אם אחד; חלילה לו להוליד בן! (קסג) לו כל אשר בשמים ובארץ, ואין עוזר מבלעדו. (קסד) ישו איננו גבה לבב, כי יכלם להקרא בשם: עבד ד׳; גם המלאכים העומדים על כסא אל אך משרתיו המה. (קסה) וכל אשר יבזה בעיניו להיות עבד ד׳, אלהים יביאו לפניו במשפט ביום התקומה. (קסו) ולמאמינים ולעושי הטוב ישלם את פעלם, ויוסיף להם את גמולם כרב חסדיו; אך לגאים ולגבהי לבב עונש גדול יהיה. (קסז) ולא יהיה להם עוזר ומושיע מבלעדי אל. (קסח) בני אדם! עתה נהיו לכם מופתים מוכיחים מאת אדוניכם, ונופיע עליכם אור גדול. (קסט) המאמינים באל ודבקים בו, הוא יחנם כרחמיו וכרב חסדיו וינחם בדרך הטוב. (קע) ואם עוד ישאלוך[6], דבר אליהם לאמר: (קעא) זאת חקת אל על דבר אחיכם הרחוקים לכם: (קעב) איש כי ימות ובנים אין לו כי אם אחות, חצי נחלתו לה תהיה[7]; ואם היא תמות

---

[1] למען לא יאמרו: לו שלח אל לנו נביאים להזהירנו, לא חטאנו. [2] עיין פירושי לעיל פסוק קכ״ג. [3] היהודים לא יכחשו בנבואת ישו, והנצרים לא יאמרו, כי הוא בן אלהים. [4] יוחנן תלמיד ישו קורא אותו באיואנגיליאום שלו: דבר אל, ואלה דבריו בפרשה א׳ פסוק א׳: בראשית היה הדבר, והדבר היה אצל אלהים, ואלהים היה הדבר. [5] כלומר כי באלהים שלש גופים, והם: האב והבן ורוח הקדש. [6] פה חזר מחמד אל ענין הירושה, אשר בו פתח את החזון הזה. [7] והחצי האחר יבוא אל אוצר המלך.

הוא יירש את כל נחלתה. (קעג) ואם תהיינה לו שתי אחיות,
תנחלנה שתי שלישיות מירושתו[1]. (קעד) ואם יש לו אחים ואחיות,
לכל זכר יהיה חלק שתי נקבות. (קעה) כן יורכם אל, למען לא תשגו,
כי הוא יודע כל.

1 והשליש השלישי יבוא אל אוצר המלך.

חזון השלחן[1]

נגלה במדינ"ה ובו מאה ועשרים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) אתם המאמינים! הקימו את בריתכם[2]! כל הבהמה תאכלו זולתי אשר נאסר לכם[3]; ואל תצודו ציד בעלותכם אל החג[4]; כי אלהים מצוה את אשר יחפץ. (ב) אתם המאמינים! אל תחללו את מנהגי ד׳[5] ואת החדש חרם[6] ואת הזבחים ואת עטרותיהם[7]; ואל תענו את העולם אל החג למען הפיק רצון מד׳. (ג) ואל תסיתכם שנאת האנשים, אשר מנעוכם מלכת אל היכל חרם, לעבור על מצות אל. עזרו איש את אחיו לעשות צדק ומשפט ולא לעשות עול ואת הרע בעיני ד׳! אל תיראו כי אם את אלהים כי נורא הוא ביסרו. (ד) אל תאכלו את הנבלה ואת הדם ואת החזיר ואת אשר לא נשחט בשם ד׳[8], ואת החנוקה ואת השבורה ואת הנפולה ואת הנגוחה מקרני בהמה אחרת ואת הטרפה, אם לא שחטתוה כמשפט טרם מותה ואת הזבוחה על הגל[9]. אל תחלקו ביניכם על פי הגורל[10]. אוי ביום ההוא[11] לשבים מאחרי דתכם! אל תיראו כי אם אותי. (ה) היום הזה השלמתי לכם את אמונתכם, ואחון אתכם בתתי לכם את האיסלאם[12] למען

---

[1] שם החזון הזה נקרא מהשלחן אשר נתן אלהים לישו, הנזכר לקמן פסוק קט"ו.
[2] עם אל. [3] את החזיר. [4] למיכ"ה. [5] בעלית הרגל, כמו שלא לעשות מלחמה ושלא לצוד ציד ודומיהם. [6] עיין לעיל חזון ב׳ פסוק קפ"ח. [7] הישמעאלים מקריבים זבחים לעת החג ומעטרים את קרני זבחיהם. [8] עיין לעיל חזון ב׳ פסוק קס"ו. [9] מנהג עובדי אלילים אשר במיכ"ה היה לזבוח לאליליהם על גל. [10] בעיני מחמד החלוקה על פי הגורל ניחוש הוא. [11] ביום הדין. [12] זה אמר מחמד אל מאמיניו לפני מותו.

תאמינו בו; וכל העובר על דברי מחוסר ולא בזדון[1] לו אל סלח ורחום הוא. (ו) ישאלוך, מה יאכל להם[2]; אמור: את כל הטוב לכם תאכלו ואת כל הציד אשר צדו לכם חיותיכם הלמודות לצוד ציד כמו הכלבים, והמיתוהו כאשר הורכם אל[3]. את כל אשר תצודינה לכם אכלו, ובאכלכם ממנו זכרו את ד׳ ויראוהו[4], כי הוא יודע לחשב. (ז) היום הזה יאכל לכם כל הטוב לכם, גם מאכלי אנשי הכתב; וגם מאכליכם יאכלו להם[5]. גם תוכלו לקחת נשים חפשיות[6] מאמינות בדתכם, וגם נשים חפשיות מאת האנשים אשר קבלו לפניכם את הכתב, אם תתנו להן את מהרן ותצניעו לכת עמהן, ואל תעשון למנאפות ושגלים. וכל המכחש באמונתו, שוא פעלו ויספה בעולם הבא[7]. אתם המאמינים! אם תקומו להתפלל רחצו את פניכם ואת ידיכם עד הזרוע, ושטפו במים את ראשיכם ואת רגליכם עד הארכובה; ואם נטמאתם בבואכם אל נשיכם, רחצו את כל בשרכם. (ט) ואם תחלו או תהיו בדרך, או תסכו את רגליכם או נגשתם אל אשה ולא תמצאו מים, קחו חול דק ושימו ממנו על פניכם ועל רגליכם. לא יכביד אל את עולכם, כי אם יטהרכם וירחמכם למען תודו לו. (י) זכרו את רחמי ד׳ ואת הברית אשר כרת לכם באמרכם: שמענו והקשבנו. יראו את ד׳ כי הוא יודע את כל חדרי הלב. (יא) אתם המאמינים! דרשו את האמת בהעידכם לפני האלהים; ואל תסיתכם שנאתכם את איש לעשות עול; אך צדק תרדפו; זאת תקריבכם אל מעגל היושר. אך את ד׳ תיראו, כי הוא יודע את פעלכם. (יב) אלהים בשר למאמינים ולעושי טוב כפרת עונותיהם ושכר גדול. (יג) ולבוגדים ולמשקרים באותותי בשר כי יהיו מחברת שאול תחתית. (יד) אתם המאמינים! זכרו את אשר היטיב אתכם ד׳ בשלוח אויביכם את ידיהם בכם וישיבם אלהים מעליכם; לכן יראוהו, ואך בו שימו את מבטחכם. (טו) אלהים כרת ברית לבני ישראל, ויבחר מהם שנים

---

[1] כלומר כל האוכל דבר אסור בשעת הדחק, אם אין לו מזון אחר. [2] מה מותר להם לאכול. [3] אחרי שחטכם אותו כדין; אך אם הכלבים המיתוהו בצודם אותו, אסור לאכלו. [4] בברכת המזון. [5] כלומר מותר למאמינים לאכול משחיטת יהודי ונוצרי, אם נשחט כהוגן; וגם יוכלו המאמינים להאכיל את היהודים והנוצרים. [6] מותר למאמינים להתחתן באנשי הכתב ולקחת את בנותיהם לנשים על תנאי שתעברנה אל דת מחמד. [7] כלומר כל השב מאחרי דת מחמד, אחרי האמינו בו, אין לו חלק לעולם הבא, ולא תחשבנה לו כל פעלותיו הטובות, אשר עשה כל ימי חייו.

עשר נשיאים, ויאמר: עמכם אהיה, אם תתפללו ותחוננו דלים, ותאמינו בנביאי ותתמכו את ידיהם, ותלוו את אלהים כסף בנשך[1]; אז אכפר בעד חטאתיכם ואביאכם אל גנות ובתוכם נחלי מים; וכל השב מאחרי אל דרך פשעו, תעה מני דרך. (טו) ויען כי הפרו את בריתם, לכן ארדנום ונקשה את לבם, על אשר העתיקו את דברי[2] ממקומם וישכחו את אשר הזהרתים. ואתה אל תחדל מגלות את כחשיהם. רק מעט מהם, אשר לא אנשי מרמה הם; אמנם סלח ומחל להם, כי אל אוהב את עושי הטוב. (יז) גם לאומרים: נוצרים אנחנו כרתנו ברית; אמנם גם הם שכחו קצת מאשר צוו[3]; לכן שתנו איבה ושנאה ביניהם[4] עד יום התקומה. אז יראם אלהים את אשר עשו. (יח) אנשי הכתב! הנה בא שלוחנו אליכם, להורותכם בכתב הרבה מקומות[5] אשר השמטתם; גם ישמיט רבים ממנו[6]. עתה נגה אליכם אור וכתב יושר מאלהיכם, בהם ינחה אלהים את האנשים, אשר חפצם בתורתו, על דרך השלום ויוציאם מאפלה לאור כרצונו, וידרכם במעגל יושר. (יט) אכן בוגדים הם האומרים: ישו בן מרים אלהים הוא. אמור אליהם: מי יוכל לעצר באל, אם יאבה להכחיד את ישו בן מרים ואת אמו עם כל יושבי הארץ? (כ) הלא לד׳ המלוכה על כל אשר בשמים ובארץ ועל כל אשר ביניהם? כל אשר חפץ עשה, כי הוא אדיר על כל. (כא) היהודים והנוצרים אומרים: אנחנו בני אל וידידיו. אמור אליהם: מדוע מיסרכם אלהים על עונותיכם? לא כי אך בשר אתם כשאר יצוריו! הוא יסלח לטוב בעיניו וייסר את הרע בעיניו. לד׳ המשרה על כל אשר בשמים ובארץ ועל כל אשר ביניהם, ואליו תשובו. (כב) אנשי הכתב! הנה בא אליכם שלוחנו לעת ימים אחרי נביאים אחרים; ולמען לא תאמרו: לא בא אלינו מבשר ומזהיר עתה הנה בא מבשר ומזהיר; ואל אדיר על כל. (כג) זכרו את אשר אמר משה אל עמו: עמי! זכור את הטובה אשר גמל לך ד׳ בהשימו עליך מלכים ונביאים, ויתן לך את אשר לא נתן לכל עמי הארץ. (כד) ועתה עברו בארץ הקדושה, אשר הנחיל ד׳ אתכם. אל תשובו[7], פן תאבדו ותספו! (כה) ויענו: משה! רפאים יושבים בה; לא נעבור

---

[1] בזה יכון, כי יפזרו מהונם על מלחמת האמונה. [2] השמיטו מספרי קדשיהם את המקומות המורים על נבואת מחמד. [3] כלומר הנוצרים אינם שומרים כי אם את מנהגי אמונתם, אך לא את דרך מוסרה. [4] חלקנום לכתות רבות. [5] המורים על נבואת מחמד. [6] אשר שמתם תחתיהם. [7] מצרימה.

עד הגרשם. אחרי הגרשם נבוא שמה. (כו) ויאמרו שני אנשים[1] יראי אלהים המכירים את חסדי ד': עברו את שער העיר, ואחרי עברכם אותו, התשועה תהיה לכם בטחו בד', אם מאמינים אתם! — (כז) ויענו[2]: משה! לא נעבור כל עת היותם[3] שמה; לך אתה ואדונך והלחמו; ואנחנו נשאר פה. (כח) ויאמר משה: אדוני, אין לי המשרה כי אם על נפשי ועל נפש אחי; הבדל נא בינינו ובין העם הבוגד הזה! (כט) ויען ד': החרמה להם הארץ ארבעים שנה; וכל העת הזאת יהיו תועים בארץ; אל תשים את לבך על העם הבוגד הזה! (ל) ספר להם את מעשי שני בני אדם, כאשר היה באמת. בהקריבם את מנחתם וירצה אלהים את קרבן האחד ואת קרבן האחר לא רצה; ויאמר קין: אהרגך! ויען הבל: אלהים לא ישע כי אם אל קרבן הצדיקים. (לא) ואם תשלח את ידך להרגני, אני לא אשלח את ידי להרגך, כי ירא אנכי את ד' אדון העולמים! (לב) מי יתן ותשא את עוני ואת עונך, ותהיה מחברת שאול תחתית! זה חלק הרשעים. (לג) אמנם קין הקשה את לבו ויהרג את אחיו; ויהי ממספר הבוגדים. (לד) וישלח אלהים עורב אשר גרר את האדמה[4] להורות את קין איך יכסה את נבלת אחיו; ויאמר קין: אוי לי כי אין בי חכמת העורב הזה, למען אוכל כסות את נבלת אחי! ויהי ממספר השבים מדרך פשעם. (לה) לכן צוינו את בני ישראל: איש כי יכה נפש אחת אם לא משילום[5] או על אשר השחית בארץ[6], יחשב לו כאלו המית את כל בני האדם[7]; ואיש כי יחיה נפש אחת כאלו חיה את כל בני האדם. (לו) כבר באו אליהם[8] שלוחינו במופתים גדולים; ובכל זאת רבם ישחיתו בארץ. אמנם גמול הממרים את ד' ונביאו ומשחיתים בארץ יהיה: או יומתו, או יתלו, או תגדענה ידיהם ורגליהם[9] זאת הפך האחרת או יגורשו מן הארץ. זה חלקם בעולם הזה, וגם בעולם הבא להם עונש גדול. (לח) אך לשבים מפשעם טרם הכניעכם אותם[10], דעו, כי להם אלהים סלח ורחום הוא. (לט) אתם המאמינים!

---

[1] יהושע וכלב. [2] בני ישראל. [3] הרפאים. [4] המדרש כתב, כי קין לא ידע מה יעשה לנבלת אחיו, עד כי ראה עורב אשר גרר את האדמה לקבר את עורב אחר. [5] לגאול את דם אחיו. [6] על פי בית דין. [7] על אשר אמר קין אל ד': והיה כל מצאי יהרגני, על כרחך כל בני האדם גואלי דם נפש אחת המה. [8] אל היהודים. [9] יד השמאלית ורגל הימנית, או יד הימנית ורגל השמאלית. [10] כלומר טרם הלחמכם בהם.

יראו את ד׳ ודבקו בו והלחמו לאמונתו למען תצליחו. (מ) אמנם הבוגדים, גם אם יהיו להם כל אוצרות התבל ועל כל אלה כדי לפדות את נפשם ביום התקומה, לא ילקח מהם כופר; ולהם עונש גדול. (מא) הם יבקשו להנצל מאש שאול תחתית; אך לא יצאו משם, ועד עולמי עד ישאו את עונם. (מב) לגנב ולגונבת תקוצו את ידיהם על חטאם. העונש המוזהר הזה מאלהים הוא, כי הוא אדיר ויודע כל. (מג) ואיש כי ינחם על פשעו ויעזבהו, ירצה מד׳, כי אל סלח ורחום הוא. האינך יודע כי לד׳ הממשלה על כל אשר בשמים ובארץ? הוא ייסר את מי יחפץ ויסלח למי יחפץ; כי הוא אדיר על כל. (מד) השלוח! אל תתעצב אל לבך על הממהרים לבגד בך ועל האומרים: מאמינים אנחנו ולבם בל עמם, או על היהודים המקשיבים אל דברי שקר ואינם שומעים כי אם לקול האנשים אשר לא יבואו אליך[1]. הם[2] מעתיקים את דברי הכתב ממקומם, ואומרים: אם הספר הזה[3] יובא אליכם, קבלוהו; ואם לא, השמרו מפניו! אל תליץ לאל בעד האנשים אשר בלבו לנסותם; אלהים לא יטהר את לבם; יבושו בעולם הזה ויוסרו בעולם הבא. (מה) אך על דברי שקר הם מקשיבים, ואוכלים את אשר לא יאכל להם[4]. אם יבואו אליך[5] הוכח ביניהם או הבדל מאתם; ואם תפרד מעליהם, לא יוכלו לך. ואם תוכיח ביניהם, אך בצדק תשפוט, כי אל אוהב את הצדיקים. (מו) אמנם איך יועצו אתך, באשר להם התורה ומשפטי אל? הם ישובו מאחריך[6], כי אינם מאמינים. (מז) גלינו את התורה, קו הישר ואור החיים; בה שפטו הנביאים הישרים את היהודים; גם החכמים והסופרים שפטו כדבר אל אשר צום, ויעידו עליו. (מח) אל תירא מלפני האנשים כי אם מלפני, ואל תמכור את אותותי בלא הון, כי כל איש אשר לא ישפט כדבר אל, ממספר הבוגדים הוא. (מט) צוינו אותם לתת נפש תחת נפש, עין תחת עין, אף תחת אף, אזן תחת אזן, שן תחת שן, חבורה תחת חבורה, הכל בשילום; ובכפר יוכל לכפר בעדו. וכל איש אשר לא ישפט כדבר אל, ממספר הבוגדים הוא. (נ) ונדריך בעקבותיהם[7] את ישו בן מרים לקים את התורה אשר

---

[1] חכמיהם. [2] החכמים. [3] תורת משה. [4] בזה יכון את הנוצרים. [5] אם היהודים והנוצרים יביאו לפניך דברי ריבות על אמונתם, יש לאל ידך להוכיח ביניהם או להפרד מאתם. [6] לא ישמעו את דברי משפטך. [7] של הנביאים.

בידיהם, ונתן לו את האיוואנגיליאום קו הישר ואור החיים ותשלום התורה אשר בידיהם, שביל אמונה חכרון עולם. (נא) אנשי האיוואנגיליאום ישפטו כדבר אל; וכל אשר לא ישפט בו, ממספר הבוגדים הוא. (נב) ונגלה לך את הקוראן באמת, לקים את כתביהם אשר בידיהם, ונתנוך צופה עליהם. שפוט כדבר אל אשר גלה לך, ואל תשמע בקולם לסור מאחרי האמת אשר היתה לך למנה. לכל עם נתנו חק ומנהג. (נג) לו חפץ ד׳, שמכם לעם אחד; אמנם הוא יבחנכם באשר גלה לכם[1]. הפתלו איש עם אחיו בעשות טוב, כי כלכם תשובו אל אל; והוא יורכם את אשר הריבותם עליו[2]. (נד) ואתה שפוט בינהם כדבר אל, ואל תשמע לקולם. השמר מפניהם, פן יסיתוך לשוב מאחרי ד׳ ומדברו אשר שלח לך. ואם יפנו אליך ערף, דע, כי אל ייסרם על עונותיהם. אכן רב האנשים בוגדים המה. (נה) היבקשו חכמה מאת הפתיות[3]? מי יורה דעה את עם משכיל יותר מאל? (נו) אתם המאמינים! אל תכרתו ברית אהבה ליהודים ולנוצרים, כי רק איש את אחיו יעזרו[4]; ואיש מכם כי יתרועע להם, יהיה כמוהם; אמנם אל לא ינחה את הבוגדים. (נז) תביט במהר רכי הלבב לבוא אליהם[5] לאמר: יראים אנחנו, פן יקראנו אסון; ואם יתן ד׳ לכם את התשועה ויפליא לעשות לכם, אז ינחמו על אשר כחדו בקרב לבם. (נח) אז יאמרו המאמינים[6]: האלה האנשים אשר נשבעו בד׳ להיות עמכם? שוא פעלתם ויחד יספו. (נט) אתם המאמינים! מי בכם ישקר באמונתו ישים ד׳ תחתיו עם אחר דבק בו ומוצא חן בעיניו, חונן את המאמינים ומיסר את הבוגדים ונלחם לאמונת אל, ולא יפחד משפתי הולכי רכיל. החסד הזה מאלהים; הוא יתנהו למי יחפץ בו, כי אדיר הוא ויודע כל. (ס) מגנכם ד׳ ושלוחו והמאמינים המתפללים וחונני דלים ומשתחוים לד׳; כל הדבק בד׳ ובשלוחו ובמאמינים, מחברת ד׳ הוא, ובכל דרכיו ישכיל. (סא) אתם המאמינים! אל תתרועעו לאנשים אשר קבלו לפניכם את הכתב, ולא לבוגדים הלועגים וחורקים

---

[1] כלומר בעבור זה נתן לכם ד׳ את התורה ואת האיוואנגיליאום טרם תתו את הקוראן, למען נסות אתכם התשמעו בקולו ותלכו בתורתו. [2] אמונת מי הטובה מכלן. [3] הישמעאלים קוראים את הזמן אשר כלה טרם מתן הקוראן: עת הפתיות. [4] כלומר שונאים הם לכם. [5] ענין המאמר הזה, כי האנשים אשר לא נכון לבם באמונתם, לא יהיו עמכם בעת רעתכם, כי אם ישיתו את ידיהם עם אויביכם, ואם תעוז ידכם, יבושו. [6] ברתת ד׳ להם את הישועה.

שן לאמונתכם; יראו את ד׳, אם מאמינים אתם! (סב) אל תארחו לחברה עם האנשים הלועגים לכם ומשחקים בקראכם אותם להתפלל כי גוי אבד עצות המה. (סג) אמור אל אנשי הכתב: הלא נפרדים אתם ממנו על אשר אנחנו מאמינים באלהים ובאשר גלה לנו ולאנשים אשר היו לפנינו, ויען רבכם חוטאים המה? (סד) אמור אליהם: האוכל לבשר לכם רע מגמול ד׳? האנשים אשר אררם אלהים, ואשר חרה אפו בהם, שם לקופים ולחזירים[1]; והרודפים אחרי התעות הרעו לנפשם כי סרו מדרך הטוב. (סה) אם יבואו אליכם, יאמרו: מאמינים אנחנו; אמנם לא האמינו בבואם ולא האמינו בצאתם; אכן אלהים יודע את אשר מכחדים בקרב לבם: (סו) תראה רבים מהם ממהרים לעשות עול ולאכל את אשר נאסר להם; אמנם כל אשר עושים, הוא לרעתם. (סז) גם חכמיהם וסופריהם לא יוכלו לעצר בהם מדבר מרמה ומאכול את האסור להם; אוי להם על פעלם! (סח) היהודים אומרים; יד אל קפוצה[2]; אמנם ידיהם קפוצים, ארורים הם על אמרי פיהם! לא כי ידי אל פתוחות למען פזר למי יחפץ בו. (סט) החזון אשר נהיה לך מאת ארוניך[3] ירבה את פשעם ואת מעלם. איבה ושנאה שתנו ביניהם עד יום התקומה. (ע) מדי בערם את אש המלחמה אלהים יכבהו. בלבם להשחית בארץ; אמנם אל שונא לרשעים. (עא) לו יאמינו אנשי הכתב ויראו את אלהים, אז נכפר בעד חטאתיהם ונשיבם אל גנות מלאים כל טוב. אם ישמרו את התורה ואת האיוואנגיליאום ואת אשר גלה להם מאדוניהם, יאכלו מטוב חשמים ומשמני הארץ; אכן יש בהם תמימי דרך, אך רבם עושי עול המה. (עב) השליח! הגד את כל אשר נגלה לך; ואם לא תעשה זאת, ולא תגיד את בשורתך[4], אלהים יצילך מהאנשים, כי אל לא ינחה את עם הבוגד. אמור אליהם: אנשי הכתב! אין מאומה בידיכם בלתי אם תשמרו את התורה ואת האיוואנגיליאום ואת אשר גלה לכם מאת אלהיכם. אמנם רבם יוסיפו למרות באל, ולחטוא אחרי דברך אליהם. אל תתעצב אל לבך על העם הבוגד הזה! (עג) באמת, כל המאמינים אם יהודים אם שבא אם נוצרים; אם יאמינו באלהים וביום האחרון ויעשו את הישר בעיני ד׳, לא תאנה אליהם רעה ופחד. (עד) בכרתנו

---

[1] עיין לעיל חזון ב׳, ס׳. [2] כלומר אלהים לא יחן את כל בני האדם כי אם רק את בני ישראל. [3] הקוראן. [4] לא יאבו שמוע את דבריך.

בריות לבני ישראל, שלחנו אליהם נביאים; ובבואם אליהם בדברים אשר לא ישרו בעיניהם, ענו בהם שקר ומקצתם הרגו. (עה) הם דמו בנפשם כי ינקו מהעון הזה; עורים וחרשים היו. וגם אם היטיב ד׳ להם, עצמו את עיניהם והכבידו את אזניהם; אמנם אל ידע את פעלם. (עו) האומרים: ישו בן מרים אלהים הוא בוגדים המה. הלא דבר ישו: בני ישראל! עבדו את ד׳, אדוני ואדונכם! כל המדמה אל ליצור אין לו חלק בגן העדן, ושאול תחתית תהיה מושבו; ולרשעים אין עוזר. (עז) גם האומרים: אלהים הוא השלישי מהשלשה בוגדים הם; כי אין אל מבלעדי אל; אם לא יחדלו מדבר כן, גדול יהיה ענשם. (עח) הלא ישובו אל ד׳ ויכפרו את פניו? אל סלח ורחום הוא. (עט) ישו בן מרים אך שלוח היה כשלוחים אשר היו לפניו; ואמו אך אשה היתה כשאר הנשים[1]; שניהם אכלו לחם[2]. הבט וראה את המופתים אשר נתנו להם, ואיך סרו מני דרך. (פ) אמור אליהם: התעבדו מבלעדי אל יצור אשר לא יוכל להיטיב או להרע לכם? הלא אל שומע ויודע כל! (פא) אמור אליהם: אנשי הכתב! אל נא תשיגו את גבולי אמונתכם נגד האמת, ואל תשמעו לקול האנשים אשר תעו והתעו אתכם[3]; הם תעו מני דרך. (פב) בני ישראל הבוגדים כבר קללו מלשון דוד וישו בן מרים, על אשר מרו וחטאו ולא עצרו איש את אחיו מעשות רע; אוי להם על פעלם! (פג) תראה בהשיתם את ידיהם עם הרשעים; אוי להם על אשר הכינה לה נפשם[4]. חרון אף ד׳ יחר בהם, ועד עולמי עד יותרו בענשם. (פד) לו האמינו באלהים ובנביאים ובאשר גלה להם לא התרועעו אל הבוגדים; אך רבם חוטאים המה. (פה) תמצא, כי היהודים ועובדי אלילים הם השונאים הגדולים מכל בני האדם למאמינים; גם תמצא, כי האנשים האומרים: נוצרים אנחנו טובים לך מכל בני האדם, על אשר להם כהנים וכמרים[5], ויען לא גבה לבם[6]. (פו) אם ישמעו את אשר גלה לשליח, תראה

[1] לא היתה אם אלהים, כי אם אם בן אדם. [2] כלומר לשניהם היו מקרי וטבעי שאר בני אדם. בזה יכון את כת הקאלוריאנר אשר היתה בימיו בארץ ערב, והם הודו רבוע באלהות: האב, האם, הבן ורוח הקדש. [3] החכמים והרבנים. [4] לחיי העולם הבא. [5] זה הנקרא בלשון אשכנז: מינכי והטעם כי שנאת מחמד ליהודים גדולה היתה מלנוצרים, על אשר רבים היו הנוצרים היוצאים לדתו מהיהודים. [6] היהודים מרמים בנפשם, כי הם סגלה מכל העמים, לכן לא יתערבו בגוים אחרים, מה שאין כן בנוצרים.

את עיניהם יורדות מים[1] משׂשׂון על האמת הנודעת להם, ויאמרו: אדוננו! מאמינים אנחנו בך; כתבנו בספר המעידים בך! (פז) ומדוע לא נאמין באלהים ובאמת אשר שלח אלינו; ולא נאבה, כי יושיבנו אל בין תמימי דרך? (פח) ועל דבריהם אלה יושיבם אלהים בגנות ובתוכם נחלי מים, ועד עולמי עד ישבו בהם. זה גורל הצדיקים; והבוגדים אשר ענו שקר באותותינו יהיו מחברת שאול תחתית. (פט) אתם המאמינים! אל תאסרו על נפשכם את הטוב אשר ד׳ התיר לכם, אל תעברו על מצותיו[2], כי שונא הוא לעוברים על מצותיו. (צ) אכלו את אשר ד׳ נתן לכם לאכלה, את הטוב ואת המותר לכם; ויראו את ד׳, אשר אתם מאמינים בו. אלהים לא ייסרכם על אשר מהרתם לבטא בשפתיכם; אמנם לא ינקה אתכם על אשר נשבעתם בפני בית דין. כפרתו[3] תהיה: לזון עשרה אביונים במזון אשר תכינו למשפחתכם; או להלבישם; או לפדות שבוי. כל אשר לא תשיג ידו, יצום שלשת ימים. זאת כפרת שבועותיכם אשר מהרתם לבטא בלי דעת. לכן שמרו את שבועותיכם! — אל יראה לכם את אותותיו למען תודו לו. (צא) אתם המאמינים! היין והשחוק והפסילים והחלוקה על פי גורל[4] תועבת ד׳ ומעשה שטן המה; חדלו מהם, למען ייטב לכם! ביין ובשחוק השטן ישית איבה ושנאה ביניכם וימנעכם מזכור את ד׳ ומהתפלל אליו. הלא תחדלו מהם? שמעו לקול ד׳ ונביאו והשמרו! ואם תסורו ממנו, דעו, כי על נביאכם היה להזהירכם. (צב) המאמינים ועושי טוב לא ישאו חטא על התענגם בהם[5] מקדם[6], אם יראים עתה את האלהים ומאמינים ועושים את הטוב בעיניו, וגם ייראו את אלהים ויעשו טוב; כי אל

---

[1] מחמד שלח מלאכים אל ארץ חבש הנקראת אביססיניען, אשר יושביה נוצרים הם מכת המונופיזיטן, למען הסב את עמה אחרי דתו. בבואם אל המלך, ויקרא לכל חכמי וכמרי עיר ממלכתו, למען יתורו את עצת המלאכים האלה. ויאמרו הכמרים אליהם: מה יחשב אחנכם מחמד על אחננו ישו? ויענו המלאכים כדבר מחמד אשר דבר חזון ד׳, ק״ס: באמת, המשיח ישו בן מרים שליח ד׳ היה, דברו ורוחו אשר שם במרים. בשמוע המלך והכמרים את הדברים האלה, וישמחו עד מאד, כי הם דמו בנפשם, כי מחמד נוצרי הוא ובלבו להמשיל את דת ישו בכל ארץ ערב, ויאמרו: ברוך ד׳ אשר נתן תשועה לדתינו גם בארץ ערב! וישלחו ביד המלאכים מנחה יקרה למחמד. אך בראותם אחרי כן, כי מחשבת מחמד ליסד אמונה חדשה וישובו מאחריו.
[2] פה יסון את כמרי הנוצרים אשר אוסרים על נפשם לגשת אל אשה ולאכל בשר.
[3] על שבועת שוא בבטוי שפתים. [4] עיין לעיל חזון ב׳, רי״ד, וחזון ה׳, ד׳. [5] ביין בשחוק. [6] טרם נתינת הקוראן.

אוהב את עושי הטוב. (צג) אתם המאמינים! אלהים ינסה אתכם בציד[1], אם תצודוהו בידיכם או ברמחיכם, למען יכיר אל את מכבדיו; וכל העובר על דברו, לו ענש גדול. (צד) אתם המאמינים! אל תמיתו ציד בעלותכם אל החג; וכל איש אשר יזיד לצוד, ישלם כמספרו בהמות אחרות ככל אשר יושת עליו מפי שנים אנשים תמימי דרך מקרבכם, וזה יקרב קרבן אל הקאבא; או יתן מזון לדל או יצום למען כפר בעד חטאתו. (צה) את אשר נהיה, כבר סלח אל; וכל המוסיף לחטוא נקום ינקם, כי אל אדיר ונוקם הוא. (צו) ציד המים[2] מותר לכם, ויהיה לכם ולעוברי דרך לאכלה; אך ציד הארץ אסור לכם בעלותכם אל החג. יראו את ד׳ אשר אליו תשובו. (צז) אלהים נתן את הקאבא בית המקדש ומעון לבני האדם, ויצום על החדשים הידועים[3] ועל הזבחים עם עטרותיהם[4], למען תדעו, כי אל יודע את כל אשר בשמים ובארץ, ואין נסתר מנגד עיניו. דעו, כי נורא אלהים בהשיבו נקם; אכן גם סלח ורחום הוא. (צח) על השליח להזהירכם; ואלהים יודע את אשר תכחדו ואת אשר תעלימו. (צט) אל נא ישוו בעיניך הטוב והרע, גם אם תועלת הרע תסיתך! יראו את ד׳ כל חכמי לב, למען ייטב לכם. (ק) אתם המאמינים! אל תשאלו לדברים המדיבים את נפשכם בדעתכם אותם[5]! אמנם אם תשאלו להם אחרי הנתן לכם הקוראן[6], יגולו לכם, ואלהים ישא לפשעכם[7], כי סלח ורחום הוא. גם האנשים אשר היו לפניכם שאלו להם, ובכל זאת לא האמינו[8]. (קא) על בחירה, סאיבה, וצילה, חמי לא צוה אל דבר[9]; אך הבוגדים ידברו כזבים באל, ורבם בוערים המה. (קב) ואם יאמר להם: לכו בתורת אל ונביאו! יענו: תורת אבותינו דיינו; אמנם הלא אבותיהם בוערים היו ותעו מני דרך? (קג) אתם המאמינים! השמרו לשלום נפשותיכם, ולא יוכלו התועים להרע לכם, באשר תלכו בדרך הטוב. אל ד׳ תשובו כלכם, והוא יגיד לכם את אשר עשיתם. (קד) אתם

---

[1] בעלות אנשי מחמד אל החג, בא להם בדרך ציד לרב, עד כי לא יכלו לשאת את רגליהם; ויאמר אליהם מחמד, כי אלהים מנסה אותם הישמרו את מצותו שלא לצוד לעת החג. [2] דגים. [3] עיין חזון ב׳, קצ״א. [4] עיין חזון ה׳, ב׳. [5] את אשר יהיה באחרית הימים. המאמינים בקשו ממחמד כי יגיד להם את העתידות. [6] אחרי האמינכם בו. [7] כי נסיתם את מחמד. [8] בזה יכון את היהודים אשר להם הגיד משה את אשר יקרה אותם באחרית הימים, ובכל זאת מרו את פי ד׳. [9] שמות פסילים בדמות גמל, אשר להם השתחוו אנשי מכ״ה.

המאמינים! איש מכם כי יקרבו ימיו למות, ותגיע עתו לצות לביתו, קחו שני עדים מקרבכם[1], ישרי לב; ואם תשיגכם המות פתאום בהיותכם בדרך, תקחו גם אנשים אשר לא מקרבכם המה. (קה) אחרי התפללכם[2] הסגירום, אם לא תאמינו בתם לבבם, למען ישבעו באלהים ויאמרו: לא נמכר את עדותנו בשחד, גם לטובת איש קרוב למת; לא נכחד את עדות אל, פן נחטא לאלהים. (קו) ואם נודע כי עשו עול, יקומו שני עדים אחרים קרובי המת, אשר הוכיחום על כחשם, וישבעו באלהים לאמור: כנים דברינו מדברי האנשים האלה; אין אשמה בנו; ואם לא כדברנו הוא, נהיה ממספר הבוגדים. (קז) גם נקל לעשות, כי יעידו בפניהם[3], אם לא ייראו פן ישבעו נגד שבועתם[4]. לכן יראו את ד׳ ושמעו בקולו, כי לא ינחה את עם בוגד. (קח) ביום ההוא[5] יקבץ אלהים את כל הנביאים ויאמר: דבר מה הושב לכם[6]? יענו: איננו יודעים; אמנם אתה יודע את כל נעלם. (קט) אז יאמר אלהים: ישו בן מרים! זכור את הטובה אשר גמלתי אותך ואת אמך! אזרתיך ברוח הקדש, למען תטיף לאנשים בעודך ילד ואחרי גדלך. (קי) הוריתיך את הכתב ואת החכמה, את התורה ואת האיוואנגיליאום; ברצוני יצרת דמות עוף מחומר[7], ותפח בו רוח חיים ברצוני, ויהי לנפש חיה. עור ומצורע רפאת ברצוני, ותוציא משחת את המתים. מנעתי מבני ישראל לשלוח יד בך, בתתך להם מופתים גדולים; והבוגדים אמרו: אך שקר הוא! (קיא) בצוי את תלמידיך, כי יאמינו בי ובשלוחי, ויענו: מאמינים אנחנו; העד בנו, אם שלמים אנחנו אתך. (קיב) וזכור את אשר אמרו התלמידים: ישו בן מרים! היוכל אדונך להוריד לנו שלחן מן השמים[8]? ויען: יראו את ד׳, אם מאמינים אתם! (קיג)

---

[1] מאמינים בדת מחמד. [2] ענין המאמר הזה: איש מהמאמינים כי ימות בדרך ויקח לו שני עדים אשר לא מדת מחמד המה, אז יסגירו קרובי המת את העדים אחד אחד בחרר ויחקרום היטיב אם נכונה עדותם; ולפני חקרם יתפללו הקרובים אל אלהים, למען יאיר את עיניהם, ולא יוכלו העדים לרמות אותם. [3] העדים בפני הקרובים. [4] כלומר אם העדים מובטחים, כי לא יוכלו הקרובים להזימם. [5] בתחיית המתים. [6] כלומר איך קבלו האנשים את דבריכם. [7] עיין לעיל חזון ב׳, מ״ב. [8] לא מצאתי בכל האיוואנגיליאום מאומה מספור הזה, ואולי יכון בזה את הלחם, אשר עליו הנוצרים אומרים, כי הוא גוף ישו. והנה יוחנן תלמיד ישו כתב באיוואנגיליאום שלו פרשה ו׳, מ״ט—נ״א, כי כן דברי ישו אל תלמידיו: אבותיכם אכלו מן במדבר, וימותו. זה הלחם הבא מן השמים; כל אוכלו לא ימות. אני לחם החיים הבא מן השמים; כל אוכל

ויאמרו: האכילנו נא ממנו, למען ישקט לבבנו, ונדע כי אמת אתך;
אז נעיד בך. (קיד) ויען ישו בן מרים: ד׳ אלהינו! שלח לנו שלחן
מן השמים, למען יהיה לנו היום הזה יום מועד לגדול ולקטן ממנו
ומופת מאתך. וזננו, כי אתה הטוב והמטיב! (קטו) ויאמר ד׳:
לכן אוריד לכם שלחן מן השמים; וכל איש אשר לא יאמין בי
אחרי כן, אייסרנו כאשר עוד לא יסרתי יצור תבל עד הנה. (קטז)
ואם ישאל אלהים את ישו לאמר: ישו בן מרים! הדברת אל האנשים:
עבדו אותי ואת אמי מבלעדי אל? יענה: חלילה לי מדבר כזב! לו
דברתיו, כי אז ידעתו; כי אתה יודע את כל אשר בקרבי, ואני אינני
יודע את אשר בקרבך; כי אתה יודע את כל הנעלם. (קיז) לא
דברתי אליהם כי אם את אשר צויתני לאמר: עבדו את ד׳, אדוני
ואדונכם! ואעיד בם כל עת היותי עמהם; ועתה אחרי קחתך אותי
מאתם, אתה שומרם, כי אתה תעיד בכל. (קיח) אם תיסרם, עבדיך
הם; ואם תסלח להם, אתה אדיר ויודע כל. (קיט) ואלהים יאמר:
היום הזה איטיב לתמימים על תמם; יבואו אל גנות ובתוכם נחלי
מים, ועד עולמי עד ישבו שם. אל חפץ בהם, והם יחפצו בו.
גדול יהיה הששון הזה! (קכ) לד׳ המלוכה על כל אשר בשמים
ובארץ ועל כל אשר בהם; הוא אדיר על כל.

את הלחם הזה, יחיה לנצח. הלחם אשר אני נותן, הוא בשרי אשר אני נותן בעבור
חיי כל העולם. במאמר הזה כון ישו, כי כל אוכל את הלחם הנקרא: אבינדמאהל
מובטח שיהיה בן עולם הבא.

חזון הבהמה[1]

עלה במדינ"ה ובו מאה וחמש וששים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) השבח לאלהים בורא שמים וארץ, יוצר אור וחשך; ובכל זאת[2] הבוגדים ידמוהו אל יצור. (ב) הוא יצרכם מחומר, וישם גבול לימי חייכם, ויתן חק ימי הארץ[3]; ובכל זאת אתם מריבים בו. (ג) הוא אלהים בשמים ובארץ; הוא יודע את אשר תגלו ואת אשר תכחדו; הוא יודע את כל מעשיכם. (ד) לא בא אליהם[4] אות מאותות אדוניהם, כי מרדו בו. (ה) הם יענו שקר באמת הבאה אליהם; אמנם יודע להם, את אשר עתה לועגים עליו. (ו) הלא ידעו, כי השמדנו כמה דורות אשר היו לפניהם, אשר מגוריהם בארץ לא היו כמגוריכם[5]? תמטר עליהם גשם לרב, ואל נהרותיהם נבקעו מעינות תהום; ויכחדו מן הארץ על עונותיהם, ונשם דור אחר תחתיהם. (ז) הם אומרים: אם לא ישלח אלינו מלאך, לא נאמין; גם אם שלחנו אליהם מלאך, כן הדבר, לא ישובו מדרכם. (ח) גם אם שלחנו אליהם מלאך, הלבשנוהו בבגד אדם, כאשר הם נלבשים[6]; ולו שלחנו אליך ספר כתוב על גויל, הבוגדים משמשוהו בידיהם, ואמרו: אך שקר גלוי הוא[7]. (ט) אמנם גם לעגו לשלוחי' אשר היו לפניך, והעונש אשר לעגו לו בא אליהם.

---

[1] שם החזון הזה מענין הבהמות הטהורות לישמעאלים, הנזכרות להלן פסוק קמ"ז. [2] גם אם יודעים כי הוא אדיר על כל. [3] השחתת עולם לפני תחיית המתים. [4] אל אנשי מיכ"ה. [5] דור המבול, אשר רבו שנות חייו משנות חייכם. [6] גם אם מלאך אלהים יבא אליהם יתחפש בגוף ארם למען הראות להם. [7] גם אם הנביא יראם אותיות כתובים באצבע אלהים, לא יאמינו בו.

(י) אמור אליהם: עברו בארץ, וראו את אחרית המדברים כזבים באל! (יא) אמור: למי כל אשר בשמים ובארץ? לאלהים; הוא שב רחמים חק לנפשו; הוא יקבצכם ביום התקומה אשר אין ריב בו. אמנם האנשים המשחיתית את נפשם לא יאמינו. (יב) על פיו יהיה כל מקרה יום ולילה, כי הוא שומע ויודע כל. (יג) אמור: החבקש עזר מאחר זולתי אל בורא שמים וארץ? הוא זן ולא נזון[1]. אמור: אני האמרתי להיות ראש המשלימים[2], ולא אשתחוה לאל נכר. (יד) אם אכעיס את אדוני, יראתי פן יקרני גמול היום הגדול[3]; אשרי הנמלטים ממנו, להם רחמים ושלום רב. (טו) אסון כי יקרך, לא יצילך איש מבלעדי אל; ואם תראה בטוב, ממנו הוא, כי הוא אדיר על כל. (טז) הוא השליט בכל עבדיו, כי הוא חכם לב ויודע כל. (יז) אמור: עדות מי הגדולה מכלן[4]? עד ד׳ ביני וביניכם, ולי נולה הקוראן הזה, להזהיר בו אתכם ואת כל האנשים אשר יגיע עליהם. (יח) איך תעידו, כי יש אל זולתי אל? אני לא אעיד עמכם. אין אל זולתי אחד; ולא אשא את עונכם אם תדמוהו לאל נכר. (יט) האנשים אשר נתנו להם את הכתב, הכירוהו[5] כאשר הכירו את בניהם. אמנם בלבם להשחית את נפשם, ולא יאמינו. (כ) מי רע מעונה שקר באל? אכן הרשעים לא יצליחו. (כא) ביום ההוא נקבצם כלם ונשאל את עובדי האלילים: איה האלילים אשר זממתם? (כב) אז לא יהיה להם פתחון פה לדבר, כי אם יאמרו: ד׳ אלהינו! לא היינו עובדי אלילים. (כג) הבט נא איך יענו שקר בנפשם ואיך יבצר מהם את אשר זממו! (כד) יש מהם אשר ישמע לקולך, אמנם חזקנו את לבם והכבדנו את אזנם לבלתי שמוע לקולך; ובכל האותות אשר יראו לא יאמינו בך; גם יבאו להריב בך; הבוגדים יאמרו: אך שוא הכל! (כה) הם מתעים את נפשם ואת אחרים; אמנם הם משחיתים את נפשם ולא יבינו. (כו) לו תראה בהשליכם אל אש הגיהנם! אז יאמרו: לו תעלנו ארצה! לא נשקר באותות אל, כי אם נאמין. (כז) אז יגלה להם את אשר כחדו מקדם; ולו ישובו ויעלו ארצה, ישובו אל דרך פשעם כי אנשי כזב המה. (כח) הם אומרים; אין חיים זולתי חיי החלד; לא נקיץ משנת העפר. (כט) לו תראה בהראותם לפני אדונם[6], אז ישאלם:

---

[1] הוא מכין מזון לכל, ואינו נצרך למזון. [2] המאמינים באלהים. [3] עונש יום הדין. [4] עדות ד׳ או עדות בני האדם. [5] את מחמד. [6] הקב״ה.

האמת זאת[1]? יענו: אמנם ד׳; אז יאמר: קחו את גמולכם על אשר בגדתם בי! (ל) אוי למכחשים ביום הדין עד קרב ימיהם למות! אז יאמרו: אוי לנו כי חטאנו! אז ישאו את עונם על גיום; מה כבד המשא הזה! (לא) חיי העולם הזה אך הבל וריק המה; המעון האחר[2] טוב לצדיקים; הלא תבינו זאת? (לב) הן ידענו, כי אמרי פיהם יכעיסוך; אמנם הבוגדים לא יוכלו לך, גם אם יריבו באותות אל. (לג) גם בנביאים אשר היו לפניך דברו כזבים; אמנם בענותם בהם שקר ובהכעיסם אותם, אלה הוחילו ודמו עד בא אליהם תשועתנו. איש לא יוכל להמיר את דבר ד׳; בזאת הורוך הנביאים אשר היו לפניך. (לד) וגם אם תקוץ מפני שנאתם ותבקש מחלת עפר או סלם לעלות בו השמימה, למען הראותם את אותותיך, שוא תהיה פעלתך; לו חפץ ד׳, הדריך את כלם במעגל ישר. לכן אל תהי סכל[3]! (לה) הוא יחן את המקשיבים לקולו, ויחיה את המתים; אז ישובו אליו. (לו) הם אומרים; אם לא יביא אלינו אותות מאת אדוניו, לא נשמע לקולו; אמור: לא יפלא מד׳ לעשות מופתים; אך רבם לא ישכילו. (לז) אין בין חית הארץ ועוף השמים הדאה בכנפיו ובין העם הזה[4]; לא השמטנו מאומה בכתב[5]. אולם ישובו אל אדוניהם. (לח) העונים שקר באותותי חרשים ואלמים הם; בחשכה יתהלכו. אלהים יתעה את מי יחפץ, וינחה בדרך הטוב את הישר בעיניו. (לט) אמור: מה תדמו בנפשכם? אם יושב לכם גמולכם מאת האלהים או יבוא יומכם, התנוסו לעזרה אל אחר מבלעדי אל, אם כנים דבריכם? (מ) אכן לא תבקשו עזר כי אם ממנו, וימלא את משאלותיכם אם יחפץ; אז תשכחו את אליליכם. (מא) כבר שלחנו לפניך נביאים אל העמים, וניסרם בצרות ורעות למען יכנעו. (מב) ובכל הצרות והרעות אשר מצאום, הקשו את לבם, והשטן אורם חיל למעשי ידיהם. (מג) אחרי שכחם את אשר הזהרתים, ונפתח להם את שערי כל הדברים; ובשמחם על אשר הגיע אליהם, אצלנום מהם, ויתאבלו[6]. (מד) ויכחד דור החוטאים

---

[1] כלומר העוד לא האמינו בתחיית המתים? [2] עולם הבא. [3] לדעת הישמעאלים מחמד בקש מאת הקב״ה כי יראה בידו נפלאות, למען יאמינו בו האנשים; אמנם הקב״ה ענהו, כי האותות לא יועילוהו מאומה; גם אם יפליא לעשות, הבוגדים לא יאמינו בו. [4] אין להם מותר מן הבהמה. [5] פה מדבר הקב״ה אל מחמד, כי בתורתו אשר צוה ביד משה לא השמיט את המקומות המורים על אמתת נבואת מחמד. [6] ענין המאמר הזה, כי הקב״ה מיטיב לעובדי אלילים למען יכיח את חסדו ואהבתו;

מן הארץ, תהלה לאל אדון העולמים. (מה) אמור: התתבוננו בהכבד אל את אזנכם ובעורו את עיניכם ובחתמו את לבכם? מי יושיעכם מבלעדי אל? ראה את המופתים אשר אנחנו מודיעים אותם, ובכל זאת שבים מאחרי! (מו) התתבוננו בבוא עליכם גמול ד' פתאום או בגלוי[1]? היכרתו אחרים זולתי הרשעים? (מז) לא שלחנו נביאים כי אם לבשר טוב ולהזהיר; וכל המאמין בהם לא יירא ולא יתאבל. (מח) וכל המכחשים באותותי רעה תבוא אליהם על רשעם. (מט) אמור: לא אומר לכם כי אוצרות אלהים בידי[2], או כי אני יודע את כל הנעלם, או כי מלאך אני; אולם אני הולך בדרך אשר הראיתי[3]; היערכו העורים לפקחים[4]? (נ) והזהר את יראי אלהים, כי ישובו אל אדוניהם, וכי מבלעדו אין עוזר ומליץ; למען ישמרו. (נא) אל תגרש את הקוראים בשם אדוניהם ערב ובוקר, ומבקשים לראות את פניו[5]. לא עליך לדעת את מחשבותיהם, ולא עליהם לדעת את מחשבותיך. ואם תגרשם, תהיה ממספר הבוגדים. (נב) כן בחנו אלה באלה, למען יאמרו: האלה האנשים אשר חנן אל? הלא יכיר אל את יראיו[6]? (נג) אם יבואו אליך המאמינים באותותי, אמור אליהם: שלום עליכם! אלהיכם שם רחמים חק לנפשו; ואיש מכם כי חטא בבלי דעת, ושב מפשעו ונחם עליו, לו אל סלח ורחום הוא. (נד) גלינו את אותותינו, למען יודע דרך הרשעים. (נה) אמור: לא צויתי לעבד את אשר אתם עובדים מבלעדי אל; לא אשלים את חפצכם, פן אשגה ואהיה ממספר התועים. (נו) בתורת ד', אשר אתם עונים בה שקר, כל חפצי; אין לאל ידי למלא את משאלותיכם[7]; המשפט לאלהים הוא; הוא יגיד את האמת, כי הוא הטוב מכל המוכיחים. (נז) לו יש לאל ידי למלא את משאלותיכם, כי אז כבר הוכח הריב ביני וביניכם; אמנם אל יודע את הרשעים. לו מפתחות כל הרזים, אשר לא ידע איש זולתו. הוא יודע את כל אשר ביבשה ובים; לא יפול עלה מהעץ בלי דעתו; אין זרע בחיק האדמה, אין לח ואין יבש אשר לא כתוב בספר הנודע[8]. (נח) הוא נותן שנה

ואם בזאת לא יעבחהו, יסיר מהם את חסדו וייסרם, למען יבירוהו בקצפו עליהם וייראוהו.
[1] בלא התראה ובהתראה. [2] כי יש לאל ידי לעשות מופתים. [3] בדרך האמונה האמתית. [4] המתבוננים על דרכי ד' ושאינם מתבוננים. [5] כלומר אם איש יבוא להתפלל אל בית תפלתך, לא עליך לבחון את מחשבתו; יען כי רק ד' יודע מחשבות הוא. [6] כלומר בגמול מעשי ידיהם תכיר את ישרי לב ואת החנפים. [7] לעשות מופתים.
[8] בספר המקרים.

לעיניכם בלילה, ויודע את אשר תעשו ביום; הוא יקיצכם מעפר בבוא עתכם; אז תשובו אליו ויאמר לכם את אשר עשיתם. (נט) הוא השליט בכל עבדיו; הוא יתן לכם צופים[1]; ואם יקרבו ימי אחד מכם למות, מלכינו יביאו את המות ולא יתמהמהו[2]. (ס) אז ישובו אל ד׳ אלהיהם. הלא לו המשפט? הוא יודע לחשב. (סא) מי יוציאכם מחשכת היבשה והמים[3], אם תכנעו לפניו, ותקראוהו בחדרי לבכם לאמר: הצילנו נא מהצרה הזאת, למען נודה לך? (סב) הלא ד׳ מצילכם מכל צרה וצוקה? ובכל זאת אתם עובדים אלהי נכר! (סג) יש לאל ידו ליסרכם ממעל לכם או מתחת רגליכם[4], ולשלח מדינים ביניכם, למען יויד איש באחיו. ראה נא את האותות אשר אנחנו נותנים להם למען ישכילו! (סד) אמנם עמך יכחש באמתם; אמור אליהם: לא אהיה עוד מגן בעדכם; לכל דבר הנביא יש קץ לבוא; הן תבינוהו באחריתכם! (סה) ואם תראה אנשים הלועגים לאותותי, הפרד מעליהם עד ידברו בדבר אחר; ואם תשה אותך השטן את דברי, אל תשב במושב לצים אחרי שובך לזכרו[5]. (סו) לא יחשב לצדיקים; אמנם יזכרוהו, למען יחזיקו בתמתם[6]. (סז) הפרד מעל האנשים הלועגים ובוזים לאמונתם ואין חפצם כי אם בחיי העולם הזה! אמנם הזהירם לאמור: איש כי ישחית את נפשו במעלליו אין לו עוזר ומושיע מבלעדי אל, וכל הכפר אשר יאבה לתת בעד נפשו לא ילקח ממנו. ולכל המשחיתים את נפשם במעלליהם מים רותחים יהיו לברות[7], וגדול יהיה ענשם על אשר בגדו. (סח) הנעבד זולתי אל את אשר לא יוכל להיטיב או להרע לנו, ונלך בעקבותינו הראשונים אחרי הדרך אל אותנו, כאיש אשר יתעהו השטן בארץ גם אם לו אוהבים[8] אשר בלבם להדריכהו במעגל הטוב וקוראים לו: בוא אלינו? אך דרך אל היא הדרך הטובה, והוא צונו להתחולל לו. (סט) להתפלל לו וליראהו, כי אליו נשוב. (ע) באמת הוא בורא שמים וארץ; הוא צוה ויעמד. (עא) דברו

---

[1] מלאכים המגנים בעד חייכם. [2] לא תוכלו לאחר את שעת מותכם אפילו רגע אחד. [3] מהצרות העוברות על ראשכם בים וביבשה. [4] יתן את שמיכם כברזל ואת ארצכם כנחשה. [5] כלומר אם תשכח את אזהרתו שלא לשבת במושב לצים, ותבוא בקרבם, הפרד מעליהם מיד אחרי הזכרך. [6] ענין המאמר הזה, אם הצדיקים יארחו לחברה עם הבוגדים, ויחזיקו בתמתם, לא יחשב להם עון; אמנם טוב לצדיקים להבדל מתוך הרשעים. [7] כלומר כל הבוגדים ישתו בגיהנם מים רותחים. [8] נביאים.

אמת; לו המשרה ביום התקע בשופר גדול[1]; הוא יודע את כל הנסתרות והנגלות, חכם לב ויודע כל. (עב) זכור את אשר אמר אברהם אל אזר אביו[2]: האתה עובד אלהים אחרים? באמת, אתה ועמך שגים עד מאד! (עג) אז הראינו את אברהם את מלכות השמים והארץ למען יהיה מן המאמינים[3]. (עד) בכסות אותו צעיף הליל ראה כוכב אחד, ויאמר: אך זה אלהי! אמנם באסף הכוכב את נגהו, אמר: אינני אוהב את אוספי נגהם[4]! (עה) וירא את הירח בצאתו: ויאמר: אך זה אלהי! אמנם בהתקדרו אמר: לולי אלהים ינחני, גם אני אהיה ממספר העם התועה. (עו) וירא את השמש בצאתו ויאמר: אך זה אלהי! הוא הגדול מכל היקום; ובבוא גם זה, אמר: עמי! נקי אנכי מעבודתך[5]. (עז) אשא עיני אל בורא השמים והארץ; אאמין בו, ולא אעבד אלהי נכר. (עח) ובהריב עמו עמו אמר: מה תריבון עמדי באל? כבר נחנו בדרך הטוב; לא אירא את היצורים אשר להם תדמוהו, באשר לא ייטיבו ולא ירעו כי אם ברצונו, כי הוא יודע כל; הלא תתבוננו? (עט) ואיך אירא את אשר אתם עובדים, באשר לא תכלמו מהשתחוות לאשר לא נתן לכם המשרה עליו[6]? אמונת מי הטובה, אם אתם יודעים? (פ) המאמינים ואינם מכסים את אמונתם בעול[7] שאננים הם ועל הדרך הטובה. (פא) אלה האותות אשר נתנו לאברהם נגד עמו. אנחנו מרימים על מעלת החכמה את הישר בעיננו, כי אדונך חכם לב ויודע כל. (פב) ונתן לו את יצחק ואת יעקב, ננחה את שניהם; ואת נח ואת דורו נחינו מקדם, ואת דוד ואת שלמה ואת איוב ואת יוסף ואת משה ואת אהרן. כה נתן שכר לעשי טוב. (פג) ואת זכריה ואת יוחנן[8] ואת ישו ואת אליהו; כלם ממספר הצדיקים. (פד) גם בישמעאל באלישע ביונה ובלוט בחרנו מכל העולם[9] ומקצת אבותיהם ובניהם ואחיהם בחרנו וננחם בדרך הטוב. (פה) זה דרך ה׳, אשר בו ינחה את עבדיו היקרים בעיניו. לו עבדו אלהים אחרים, שוא היתה פעלתם. (פו) לאלה נתנו את הכתב ואת החכמה ואת הנבואה; ואם הלזו[10] לא יאמינו בו, נתנם לעם אשר

---

[1] בתחיית המתים; עיין זכריה ט׳, י״ד. [2] לא מצאתי בכל המקרא, כי להרח גם כן נקרא שם אזר. [3] למען יכיר מהטבע את הבורא. [4] כלומר איך יוכל זה להיות אלהים, אם ענן יכסהו? [5] לא אעבד את אשר אתם עובדים. [6] לו השתחוו ליצורי התבל אשר בעבורכם נבראו, אז אמחל לכם; אבל אתם משתחוים גם למעשי ידיכם. [7] באמונת שוא. [8] המטבל. [9] מכל בני האדם. [10] אנשי מיכ״ה.

לא יכחש בהם. (פו) את האנשים האלה נחה אל; לכן לך בעקבותיהם; אמור: לא אשאל מכם שכר על תורתי; אין זאת כי אם הזהרה לבני האדם. (פח) לא יכבדו את אלהים כאשר עליהם לכבדו באמת; יאמרו: לא גלה אל דבר[1] לבני האדם; אמור: מי גלה את הכתב אשר הביא משה, אור חיים וקו הישר לבני האדם, אשר כתבתם על גויל, והודיתם על קצתו ואת רבו העלמתם[2], ואשר למדתם בו את אשר לא ידעתם אתם ואבותיכם? ד׳, הניחם, למען ישעו בדברי שקריהם! (פט) הספר הזה אשר גלינו, מבורך, ומקים את אשר בידיהם[3]. הודיעהו בקריה[4] ובכל בנותיה! המאמינים בעולם הבא יאמינו בו, וישמרו את עת התפלה. (צ) ומי רע ממדבר כזבים באל ואומר: נקרה אלי דבר ד׳ ולא נקרה לו, או אומר: אביא חזון כחזון הזה אשר מאלהים הוא? — לו תראה את הבוגדים בצוקת מותם, בשלח המלאכים אליהם את ידיהם לאמר: פרקו את נפשותיכם! היום הזה ענשכם יגיעכם על דברכם כזבים באל ולא אמת, ועל שקרכם באותותיו. (צא) ועתה הנה באתם אלינו לבדכם[5] כאשר בראנוכם מקדם, ותעזבו את חילכם אשר נתנו לכם, ואיננו רואים עמכם את המליצים אשר דמיתם בנפשכם כי הם אוהביכם. עתה הופרה בריתכם אתם, ויבצר מכם את אשר זמותם לעשות. (צב) הוא ברא את זרע הדגן ואת חרצן התמר[6]; הוא מוציא את המות מהחיים ואת החיים מהמות; הכל ביד ד׳, ובכל זאת לא תשובו מאחריו? (צג) הוא מעלה את השחר, וישם את הלילה להשקט ואת השמש ואת הירח למועדים. החק הזה מאלהים, כי עזוז הוא וחכם לב. (צד) הוא שם לכם את הכוכבים לנחותכם ביבשה ובים; כן הראינו את אותותינו למתבוננים בהם. (צה) הוא הוציאכם מנפש אחת, ויתן לכם מנוח ומעון; כן הראינו את אותותינו לחכמי לב. (צו) הוא מוריד את הגשם מן השמים; בו נוציא את זרע כל הדברים ואת כל ירק ואת כל דגן הארץ ואת התמרים עם פירותיהם המטיפים עסים, וגנות מלאים ענבים זיתים ורמונים למיניהם. הביטו אל פרים בצמחו ובהבשילו! די האות הזה לעם המאמין. (צז) ובכל זאת השוו[7] לו את השדים[8], בסכלותם אמרו, כי הוליד בנים ובנות.

[1] מהקוראן. [2] המקומות המוסבים על מחמד. [3] התורה והאיואנגיליאום. [4] מיכ״ה. [5] בלי כספכם וזהבכם אשר בטחתם בהם. [6] כלומר הכל מקטן ועד גדל. [7] עובדי אלילים. [8] בלשון ערבית נקראו גין, genius, ובמלה הזאת מבין

יהולל שמו! חלילה לו את אשר ידמו אליו! (צח) הוא ברא את השמים ואת הארץ; איך יהיה לו בן, באשר אין לו אשה? הוא ברא את כל היקום, ויודע כל. (צט) כן ד' אלהיכם; אין אל מבלעדו; הוא בורא כל; עבדוהו, כי הוא משים את עינו על כל הדברים! (ק) לא תראנו עין; אך עינו משוטטת בכל; אין חקר לתבונתו, כי גדול עצה הוא. (קא) אלה האותות אשר הגיעוכם מאת אדונכם. כל המתבונן בהם שומר נפשו; וכל עוצם עינו מראותם משחית נפשו; אינני צופה לכם. (קב) ככה הראינו את אותותינו; אמנם הם יאמרו: דרשת היטב! לחכמי לב נבארהו[1]. (קג) ואתה שמע אל אשר גלה לך מאת אדונך, והפרד מעדת עובדי האלילים. (קד) לו חפץ ד', לא עבדו אלהים אחרים. לא נתנוך צופה אליהם. (קה) אל תגדף את אשר הם עובדים מבלעדי אל, פן יגדפו גם הם בסכלותם את אלהיך. לכל גוי הכנו את מעלליו, למען נראהו את אשר עשה בשובו אל אדוניו[2]. (קו) הן נשבעו בד' להאמין בבוא אליהם מופת; אמור: לד' המופתים, אך אתם לא תבינום; וגם בבואם אליכם לא תאמינו בהם. (קז) נכביד את לבם ונעור את עיניהם על אשר לא האמינו בראשונה; לכן נונחם אל שגגתם. (קח) וגם אם נשלח אליהם מלאכים, ונשיח את המתים ונעלה משחת את כל היקום, לא יאמינו בלתי ברצון אל[3], כי רובם בוערים המה. (קט) לכל נביא שמנו אויב; לבני האדם ולרוחות את השטן המדבר באזניהם דברי כזב וריק. לו חפץ ד', השטן לא יוכל להם; לכן הפרד מעליהם, ואל תשמע לכחשיהם. (קי) לבות האנשים אשר אינם מאמינים בעולם הבא ישמעו לכחשיהם ויתענגו עליהם

מחמד את הרוחות הן הטובות הן הרעות. לדעת הערבים וכל עובדי אלילים יש לכל יצור תבל רוח המגנה עליו.

[1] היהודים והנוצרים אמרו אל מחמד: נפלאות הטבע אינם מופת לאמתת נבואתך כי אם על מציאות וגדלת הבורא; אם רצונך כי נאמין בך, עשה אתה נפלאות! ויען מחמד: לא לבן אדם לעשות נפלאות כי אם לד'. ויאמרו לו: אם כן, התפלל לד' אלהיך, למען יעשה אות. ויען: אלהים יודע, כי לא תאמינו גם בתתו מופת; לכן לא יתנהו. ויאמרו אליו: לא נתוכח עוד עם טפש כמוך, כי אם עם חכמי לב.

[2] מחמד מכחש בבחירת האדם, ואומר כי הקב"ה כתב בספר המקרים קודם לידת כל איש: זה יהיה צדיק וזה רשע. הדעה הזאת נקראה: פרידסטינאציאן. גם רבים מראשי כתות הנוצרים כמו פילאגיאוס וקאלווין האמינו בה. גם אויגוסטינוס ראש חכמי הקאטוליקן נוטה לדעה הזאת. [3] אם אלהים לא גזר קודם לידתם כי יאמינו.

ויאכלו את פרי מעלליהם. (קיא) האשאל[1] מוכיח מבלעדי אל? הוא אשר גלה לכם את הספר הזה להבדיל בין הטוב ובין הרע. האנשים אשר נתנו[2] להם את הכתב, גם כן יודעים, כי הספר הזה נגלה באמת מאת אלהיך; לכן אל תריב בו. (קיב) נאמן דבר אלהיך באמת ובצדק; לא יוכל איש להפר את עצתו כי הוא שומע ויודע כל. (קיג) אם תשמע לקול רוב עם הארץ, ישיבוך מאמונת אל; הם ישמעו לשרירות לבם ואך כזבים ידברו. (קיד) הן יודע אלהיך את התועים מדרכו ואת ההולכים בה. (קטו) אל תאכלו כי אם את אשר נשחט בשם ד', אם מאמינים אתם באותותיו. (קטז) ומדוע לא תאכלו את אשר נקרא עליו שם ד'? כבר הודיעכם את האסור לכם זולתי בשעת דחקכם. אמנם רבים יסיתוכם במרים ובסכלותם, ואלהים יודע את עוברי בריתו. (קיז) השמרו מפנים החטא וממראהו[3]! לכל עושה רע יושב גמולו אל חיקו. (קיח) אל תאכלו את אשר לא נקרא עליו שם ד', כי עון הוא. אמנם השדים יסיתו את אנשי בריתם להריב עמכם; אם תשמעו בקולם, לעובדי אלילים תחשבו. (קיט) או הידמה האיש אשר החיינוהו אחרי מותו ואשר שמנו בידו נר להאיר את בני האדם, לאיש ההולך בחשך אשר אין תוצאות לו[4]? — כן יאכלו הבוגדים את פרי מעלליהם. (קכ) בכל עיר נתנו אנשים רשעים המשחיתים בה; אמנם אך את נפשם ישחיתו ולא יבינו. (קכא) ואם יבוא אליהם מופת, יאמרו: לא נאמין עד היות לנו חזון כאשר היה לנביאים הקודמים[5]; אל יודע למי ישלח את דברו. (קכב) כלמה תשיג את הבוגדים ויוסרו על כחשם. (קכג) אל ינחה את הישר בעיניו ויפתח את לבו לאיסלאם; ואת הרע בעיניו ישגה ויציק את לבו כבעלותו השמימה[6];

[1] מחמד מדבר אל המאמינים. [2] הקב"ה מדבר. [3] כלומר אל תחטאו בסתר או בגלוי. [4] מחמד אחרי התבוננו ימים רבים על האמונה החדשה אשר בלבו ליסד קרא את כל קרוביו ואוהביו אל המשתה אשר הכין להם. וכטוב לבבם ביין קם מחמד מעל כסאו ויאמר: אלהים נתנני נביא לכם! וישאו כל הקרואים את קולם בצחוק ובלעג; והמצא רוח שספחו בדברים קשים: אחרי כלותו לדבר, אחזהו השבץ ויפל מעל כסאו ארצה; ויאמר מחמד, כי זה גמולו מאלהים. ואחרי חיות רוח המצא אמר לו מחמד: אלהים יסרך אל אשר קללתני וברב רחמיו החיה אותך למען תזהיר את בני האדם לבלתי דבר בו חפי. ויהי מקץ ימים וימת איש ושמו אבו יהל, אשר קלל את מחמד, ויאמרו אנשי מיכ"ה למחמד: החיה נא גם את זה למען יספר את תהלתך! ויאמר: אלהים יודע את לבבו הקשה; וגם אם יחיהו, לא יכנע לבבו הערל. [5] באותות ומופתים. [6] כלומר ירך לבבו כלבב איש אשר בלבו לעלות השמימה.

זה גמול הבוגדים באל. (קכד) זה מעגל הישר מאדונך; כה הודענו את אותותינו לבני האדם למען יזכרום. (קכה) להם סכת שלום מאת אדוניהם; הוא מגן בעדם על אשר טוב עשו. (קכו) ביום ההוא[1], יקבץ אלהים את כל היקום, ויאמר: דור השדים! מאד התרועעת לבני האדם! אז יאמרו אנשי בריתם: הם היטיבו לנו ואנחנו להם; ועתה הננו על מטרתנו אשר שמת לנו. אז יאמר אלהים: אש הגיהנם תהי מגורכם, ובה תשבו עד יישר בעיני ד׳ להוציאכם, כי חכם לב ויודע כל הוא. (קכז) אז נושיב קצת הבוגדים ממעל לקצתם כמעשי ידיהם[2]. (קכח) דור האנשים והשדים! הלא באו אליכם שלוחים מקרבכם להודיעכם את אותותי ולהזהירכם על בוא יומכם[3]! יענו: אכן אנחנו מעידים בנו. חיי החלד התעום, ועתה עליהם לחעיד על נפשם, כי בוגדים היו. (קכט) כה יעשה אלהים; לא ישחית את העיר ברשעתה, ויושביה באפלה[4]. (קל) ויש מדרגות שונות[5] לכל בני האדם כפי פעלם; לא נסתרו דרכיהם מד׳. (קלא) ואלהיך מלא רחמים; אם יחפץ ישמידכם וישים אחרים תחתכם כאשר השימכם תחת דור אחר. (קלב) את אשר הועד בכם יבא לכם; לא תוכלו להשיבו מכם. (קלג) אמור: עמי! עשה עמי כפי יכלתך, ואני אעשה את אשר צויתי[6]. (קלד) ובאחריתכם תדעו למי מושב הצדיקים; הרשעים לא יצליחו. (קלה) הם[7] הקריבו לאלהים מפרים אשר הצמיח להם ומבהמתם, ויאמרו בסכלותם: זה לד׳ וזה לרעינו[8]. (קלו) אמנם כל הבא אל אליליהם לא בא אל ד׳, וכל הבא אל ד׳ בא אל אליליהם[9]; שוא יהגו בקרב לבם!— (קלז) האלילים הסיתו את עובדיהם להמית את בניהם[10], למען השחיתם ולהחשיך את אמונתם. (קלח) לו חפץ ד׳, לא עשו זאת לכן הניחם והשמר מהבליהם. (קלט) הם אומרים: הבהמה הזאת

---

[1] בתחיית המתים. [2] כלומר עונש הרשעים לא ישוה זה לזה, כי אם יש מדרגות רבות בגיהנם. [3] כה ידבר הקב״ה בתחיית המתים אל הבוגדים. [4] בלתי אם הזהרו קודם לכן. [5] בגיהנם, ואלה הן: בשאול תחתית יהיו עובדי אלילים; ממעל להם הפרסים עובדי האש; ממעל להם היהודים, אז הנוצרים, אז החנפים אשר בשפתם יכבדו מחמד ולבם בל עמם, אז הרוצחים, עדי שקר, גוזלי יתומים, ממאנים להלחם במלחמת האמונה, מקללי הוריהם ומלוים ברבית, ושאר עוברי עברה. [6] כלומר הרעו לי ככל אות נפשכם אני לא אחשך פי מהשמיעכם את דבר ד׳. [7] אנשי מיכ״ה. [8] האלילים. הישמעאלים ידעו את אלהי השמים קודם ביאת מחמד, אמנם ערכו לו גם אלהים אחרים. [9] כלומר לא חפץ ד׳ בקרבנותיהם, על אשר השתחוו לאחרים זולתו. [10] להקריבם עולה לאליליהם.

ופרי הארץ חוזה קדש המה; לא יאכלם כי אם מי חפצנו בו[1]. (קמ) כן ידמו בנפשם; גם אומרים: יש בהמות אשר אסור לגעת בגיום ולקרא עליהם את שם ד׳ בהשחטם"; כזבים האלה ידברו בו. אמנם גמולם יושב להם על אשר יהגו בקרב לבם. (קמא) גם אומרים: כל החי אשר ימצא בקרב הבהמות האלה, יאכל לזכרים ולא לנקבות, וכל פטר רחמם יאכל לשניהם; אך אלהים ייסרם על שקריהם. (קמב) הן ספו כל ההורגים את בניהם בסכלותם ובפתיותם וכל האוסרים את אשר נתן להם אל לאכלה[2] בדברם כזבים באל. הם שגו ויתעו בדרך הטוב. (קמג) הוא ברא את הגנות הנטועים ואת אשר אינם נטועים ואת התמרים ואת זרע הדגן עושה פרי לאכלה ואת הזיתים ואת הרמונים למיניהם. (קמד) אכלו את פרים אחרי הבשלו, ותנו ממנו ביום קצרכם לאשר לכם לתת[3]; אך אל תאבדו ממנו[4], כי אל איננו אוהב את המאבדים! (קמה) יש בהמות אשר הוכנו להוציא את משאכם, ויש מהן אשר נתנו לכם לאכלה. (קמו) אכלו את אשר אלהים נתן לכם לאכלה[5], ואל תלכו בעקבות השטן, כי שונא גלוי הוא לכם! — (קמז) שמנה מכל הבהמה נתן לכם אל לאכלה[6]: שנים מהצאן ושנים מהעזים. אמר אליהם: האסר עליכם אל את שני הזכרים מהצאן ומהעזים או את שתי הנקבות או את אשר בבטנם? הגידוהו לי אם צדקו דבריכם! (קמח) מהגמל נתן לכם אל שנים לאכלה, ושנים מהבקר. אמר: האסר לכם אל את שני הזכרים או את שתי הנקבות או את אשר בבטנם? העדים הייתם באסר אל את אלה? מי רע ממדבר כזבים באל[7] ממשגה את הבערים בדרך? באמת, אלהים לא ינחה את הרשעים. (קמט) אמר: בכל אשר גלה לי לא מצאתי אסור לאכל כי אם את הנבלה ואת הדם הנשפך[8] ואת החזיר, כי תועבה הוא, ואת המחרם הנשחט בשם אלהים אחרים ולתי אל. וכל האוכל ממנו בשגגה ולא בזדון או בשרירות לבו, לו אל סלח ורחום הוא. (קנ) על היהודים אסרנו כל הבהמה אשר איננה מפרסת פרסה; מן הבקר ומן הצאן אסרנו עליהם את

[1] כהני אליליהם. [2] את הגמל. [3] מעשר עני. [4] אל תתנו יותר מדי, פן תרעו למשפחתכם. [5] להוציא את הסוס ואת החמור ואת השנהב. [6] את הבקר ואת הצאן ואת העזים ואת הגמל. [7] פהיכון את היהודים, האומרים כי הגמל בהמה טמאה הוא; לדעת מחמד לא הובא הגמל בתורת משה בכלל הבהמות הטמאות. [8] להוציא את דם האברים שמותר לישמעלים; לכן אין להם מליחה.

החלב זולתי את אשר על הכסלים ובקרבים ובין השוקים; בזאת יסרנום על מרים[1] ואני הצדיק. ואם ידברו בך כזבים, אמור: רבים רחמי אלהיכם; אך לא ישיב את חרון אפו מהעם הבוגד בו. (קנא) עובדי האלילים אומרים: לו חפץ ד׳, לא עבדנו אלהים אחרים אנחנו ואבותינו; לא אסר עלינו דבר. גם האנשים אשר היו לפניהם ענו שקר בנביאים עד חרות אפנו בהם. אמר: אם באמת אתם יודעים זאת, תנולכם מופת! אמנם אתם הולכם אחרי הבלכם ואך אנשי כזב אתם. לד׳ לבדו היא האמת; ולו חפץ, נחה את כלכם. (קנב) אמר: הביאו עדיכם כי אלהים אסר זאת! ואם יעידו, אל תעיד עמם, ואל תשמע לקול המכחשים באותותי ואינם מאמינים בעולם הבא ומדמים אל אל יצור. (קנג) אמר: באו ואקרא לכם את אשר צוכם ד׳: לא תעבדו אלהים אחרים זולתו; היטיבו להוריכם; אל תמיתו את בניכם מפחד החסר, וכי אנחנו משימים את עינינו עליהם ועליכם; ואל תקרבו לעונות הן בסתר הן בגלוי; אל תהרגו איש בלתי על פי המשפט, פן תחטאו לד׳; אלה משפטי אל, למען תשכילו. (קנד) אל תשלחו יד בהון היתומים בלתי אם להרבותו עד יגדלו. איפת צדק ומאוני צדק יהיו לכם. לא נוסיף להשית על נפש מאשר תוכל לשאת. שפטו משפט צדק גם נגד קרוביכם, והחזיקו בברית אל. זה אשר צוה אתכם ד׳ למען תזכרוהו. (קנה) זה דרכי, נאם ד׳, לכו בה, ואל תלכו בדרך אחרת, פן תבדלו ממנו; זה הדבר אשר צוה אתכם, למען תיראוהו. למשה נתנו את הכתב, קו הישר לבוחרים בטוב, ולהבדיל בין כל הדברים[2]; שביל האמונה ורחמים מאל; למען יאמינו בני ישראל, כי ישובו אל אדוניהם. (קנו) והספר הזה אשר גלינו לך עתה, מבורך; לכו אחריו ויראו את ד׳ למען תרוחמו, ואל תאמרו: הכתב לא גולה כי אם לשני גוים אשר היו לפנינו; איננו מבינים את הכתוב בו[3]. (קנז) גם אל תאמרו: לו נגלה אלינו הכתב, כי אז הלכו אחריו טוב מהם. הנה הגיעו אליכם בינה, קו הישר ורחמים מאת אלהיכם. מי רע ממכחש באותות

---

[1] כלומר אלהים אסר על היהודים כל כך למען הכניע את ערפם הקשה. [2] בין אסור להיתר, בין טמא לטהור וכו׳. [3] פה מדבר מחמד אל המאמינים: אל תאמרו כי אין לכם לשמור את דבר התורה והעוואנגעלאום, יען כי נתנו ליהודים ולנוצרים בלשון אשר אינכם יודעים.

אל וסר מאחרידהם? את השבים מאחרי אותותינו ניסר על אשר סרו מדרך הטוב. (קנח) ומה להם ליחל בבוא אליהם מלאכי המות או בבוא אדונך ליסרם או בבוא אליהם אותות אדוניך? (קנט) ביום בוא אותות אדונך לא תועיל האמונה את הנפש בלתי אם האמינה מקדם ועשתה טוב באמונתה. אמר: [1] התיחלו ליום הזה? אנחנו מיחלים.[2] (קס) עם מפרידים באמונה ועם ראשי כתות אל תתערב! דברם יבוא לפני אלהים; הוא יגיד להם את אשר עשו. (קסא) לכל עשה טוב ישלם עשרת מנים; ולכל עושה רע לא ישלם כי אם כפי רשעתו. לא יעשה עול לכל איש. (קסב) אמר: באמת, אל נחני בדרך הטוב, באמונה הישרה, באמונת אברהם אשר האמין בד׳ ולא עבד אלהי נכר. (קסג) תפלתי, עבודתי, חיי ומותי לד׳ המה, לאדון העולמים; אין לו ריע[3]. כה האמרתי, ואני הראשון מהמשלימים. (קסד) איך אעבד אחר זולתי אל? הלא הוא אדון כל היקום? — לכל נפש יושב גמולה בראשה; רק את משאה[4] תשא, ולא את משא נפש אחרת; אז תשובו אל אלהיכם, והוא יורכם את אשר חריבותם עליו[5]. (קסה) הוא שמכם למשנים לכל הקודמים אתכם בארץ; הוא העלה קצתכם על קצתכם, למען נסותכם באשר נתן לכם[6]. אדונך נורא ביסרו; אכן גם חנון ורחום הוא.

---

[1] אל המאמינים. [2] כה יענו המאמינים. [3] אלהים אחר אשר יערך לו. [4] את גמול עונה. [5] אמונת מי הטובה מכלן. [6] כלומר ד׳ מוריש ומעשיר את בני האדם לנסותם אם העשיר לא ילבש גאות על עשרו ויפזר מהונו, ואם הדל יסבל את העני אשר נטל עליו ויקוה אל ד׳.

חזון המחיצה[1]

נגלה במיכ"ה ובו מאתים וחמש פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) **א"ל"מ"צ**[2]. כתב שולח לך[3]; אל ירך לבבך מפניו להזהיר בו: הוא זכרון למאמינים. (ב) לכו אחרי אשר גלה לכם אלהיכם, ואל תשמעו לקול אחר זולתו. אהה! מה מעט מכם יזכרוהו! (ג) כמה ערים שחתנו, ותבואם רעה ביום או בשכבם. (ד) ולא הוציאו דבר בבוא עליהם גמולנו כי אם: אבל אנחנו אשמים! (ד) את כל האנשים אשר שלחנו אליהם נביאים, וגם את הנביאים נביא במשפט. (ה) אז נדבר אליהם בחכמתנו; לא נסתרו דרכיהם מנגד עיני. (ו) והפלס ישקול במשפט[5]; אשרי האנשים אשר תכבדנה מאזניהם[6]! (ז) והאנשים אשר תקלנה מאזניהם, השחיתו את נפשם על בגדם באותותינו. (ח) מושבכם שמנו בארץ ונוציא לכם בה מזון לרב; אך מה מעט מכם יתנו לי תודה! (ט) הן בראנוכם ויצרנוכם; ונאמר אל המלאכים: השתחוו ל א ד ם! וישתחוו; אולם השטן מאן, ויהיה ממספר הבוגדים[7]. (י) ויאמר אלהים: מה מנעך מהשתחוות כאשר צויתיך? ויען השטן: טוב אני ממנו, כי אותי בראת מאש[8] ואותו מחומר (יא) ויאמר אלהים: צא

---

[1] שם החזון הזה מהמחיצה אשר בין גן העדן ובין הגיהנם הנזכרת לקמן פסוק מ"ג. [2] אולי האותיות האלה ראשי תיבות: אמר לי מחמד צדיק. [3] גבריאל מדבר אל מחמד. [4] בלילה. [5] לדעת הישמעלים אלהים ישקול ביום תחית המתים את מעשי כל איש במאזנים; בפלס האחד יתן את מעשיו הטובים, ובאחר את מעשיו הרעים. [6] פלס מעשיהם הטובים. [7] עיין לעיל חזון ב', ל"ג. [8] לדעת הישמעלים אלהים ברא את המלאכים מאש, יען כי האש הוא אך כח טבעי בלי גוף, כמו כן המלאכים.

מזה[1])! לא יהיה לך מאומה להתפאר בו; גש הלאה כי מאסתיך! (יב) ויאמר השטן: המתן לי עד יום התקומה[2]! (יג) ויען אלהים: גם לזה נשאתי פניך. (יד) ויאמר השטן: יען כי גרשתני, אארב לאנשים בדרך הטוב[3]. (טו) אאחזם מפנים ומאחור, מימינם ומשמאלם; אז תמצא כי רובם יבגדו בך. (טז) ויאמר אלהים: צא מזה נבזה ונמאס! ואיש מהם כי ילך בדרכך, אורידכם יחד אל שאול תחתית! (יז) ואתה אדם! שב אתה ואשתך בגן הזה, ואכלו מפריו ככל אות נפשכם; אך אל העץ הזה אל תקרבו פן תחטאו! (יח) אמנם השטן לחש באזניהם כי יגלה להם את הנסתר, את ערותם[4], ויאמר: לא צוה אתכם אלהים על העץ הזה כי אם מפחד פן תהיו מלאכים ותחיו לעולם. (יט) וישבע להם לאמר: אכן טובה עצתי. (כ) ויסיתם בערמתו. ויהי אחרי אכלם מן העץ ותיגלה להם ערותם, ויתפרו עלי הגן למען כסותה. (כא) ויקרא אליהם אדוניהם: הלא צויתיכם לבלתי אכל מהעץ הזה? הלא אמרתי לכם, כי השטן שונא גלוי הוא לכם? (כב) ויאמרו: אדוננו! האשמנו את נפשותינו; ואם לא תסלח לנו ותרחמנו, נאבד. (כג) ויאמר אלהים: צאו מזה! איבה תהיה ביניכם ובארץ תגורו עת ימים[5] (כג) בה תחיו, בה תמותו ומקרבה תצאו[6]. (כד) בני אדם! שלחנו אליכם בגדים נאים לכסות את ערותכם; אמנם הלבוש היקר מכלם מעטה הצדקה הוא. זה אחד מאותות אל למען תזכרוהו. (כה) בני אדם! אל ישיאכם השטן כאשר השיא את אבותיכם בהוציא אותם מגן העדן, ויסר מעליהם את בגדיהם[7] למען הראותם את ערותם. הוא יראכם הוא ורעיו, גם אם אתם לא תוכלו לראותם.[8] אכן שמנו את השטן עזר לבוגדים. (כו) ואם יעשו עול, יאמרו: גם אבותינו עשו זאת, ואלהים צוהו. אך אתה אמר: אלהים לא יצוה עול; התגידו באל את אשר לא תדעו? (כז) לא צוה אדוני כי

גם החכם הנצרי אויגוסטינוס מסכים לדעה הזאת ואומר, כי במאמר הקב"ה יהי אור, בראשית א׳ ג׳, מובנים המלאכים ולא אור השמש ואור הירח, באשר אלה נבראו ביום הרביעי.

[1] מגן עדן. [2] כי אז תראה במעללי בני האדם כי לא טובים הם ממני. [3] בכל מקום אשר יהיו אשיאם לחטא לך. [4] כלומר יאיר את עיניהם ויגיד להם את אשר לא ידעו עד הנה. [5] זמן בלתי קצוב. [6] בתחית המתים. [7] את מעטה הצדקה. [8] השטן אורב לכל האנשים, והם לא יוכלו תמיד להשמר מפניו.

אם את האמת; שימו את פניכם נגד כל בית תפלה[1], והראידו[2]
את תם לבכם! כאשר בראכם כן תשובו אליו. את קצת האנשים
נהה ואת קצתם התעה, יען כי נשענו בשטן מבלעדי אל, ודמו
בנפשם כי בדרך הטוב המה. (כח) בני אדם! הניחו שמלותיכם
עליכם בבית התפלה[3]! אכלו ושתו[4] אך אל תוללו, כי לא אוהב
אל את הוללים. (כט) אמור: מי צוה לפשט את הבגדים לפני
אל? הלא הוא נתנם לעבדיו? ומי מנע מכם את המזון? הדברים
האלה נתנו למאמינים בעולם הזה וביום התקומה[5] כן הודענו את
אותותינו לגוי מבין. (ל) אלהי החרים את כל התעבות הן בגלוי
הן בסתר, ואת כל חחמס ואת כל עול במשפט; ואל תערכו לאל
את אשר לא המשילכם בו[6], ואל תדברו באל את אשר לא ידעתם.
(לא) לכל גוי שמנו קץ; לא יאחרהו ולא יחישהו גם שעה אחת.
(לב) בני אדם! נביאים מקרבכם יבואו אליכם להראותכם את
אותותי; כל הירא אלהים ועשה טוב לא יירא ולא יתאבל. (לג)
וכל המכחשים באותותי ושבים מאחריהם יהיו מרעי אש הגיהנם
עד עולמי עד ישבו שם. (לד) ומי רע ממדברים כזבים באל
מכחשים באותותיו? הם יקחו חלקם ככתוב בספר המקרים, עד
יבאו מלאכינו אליהם להמיתם ויאמרו אליהם: איה אפוא האלילים
אשר עבדתם מבלעדי אל? אז יענו: סרו מעלינו. כן יענו בנפשם
כי בגדו באל. (לה) אז יאמר אליהם: לכו באוראשכם, אתם
והאנשים והשדים אשר היו לפניכם! ובכל עת אשר יבא גוי אחד[7],
יקלל את אחותו[8] עד באם כלם. אז יאמרו האחרונים על הראשונים:
אדונינו! אלה השיאונו; יסרם כפלים[9] מאש הגיהנם! אז יאמר
אלהים: לכלם יושב גמול כפלים; אך אתם לא תבינו זאת. (לו) אז
יאמרו הראשונים אל האחרונים: לא טובים אתם ממנו! קחו את
גמולכם על מעשי ידיכם! (לז) למכחשים באותותינו ולסרים מאחרי
לא יפתחו שערי השמים, ולא יבאו אל גן העדן עד בא גמל מתוך

---

[1] בתי התפלה אשר לישמעלים נקראים מסגד; ובכל אחד מהם יש בכתל מראה מקום מול מיכ"ה למען השים שמה את פניו בתפלה. [2] את ה"ק"ב"ה. [3] מנהג הישמעלים קודם בוא מחמד היה להסיראת בגדיהם מעליהם בהקיפם את הקאאבא. [4] עובדי האלילים צמו בימם עלותם אל החג. [5] כלומר האיש הישר לא יאסר אסר על נפשו אשר לא צוהו אל ולא יתענג יותר מדי על תענוגי התבל; יאחז בעולם הזה ואל יניח ידו מהעולם הבא. [6] כוכבים ומזלות. [7] אל הגיהנם. [8] את הגוי האחר אשר הסיתו לעשות את הרע. [9] על חטאם ועל החטיאם.

נקב המחט[1]. כן נשיב גמול על גאים. (לח) גיהנם יהי מושבם ואשו תחיה כסותם; כן נשיב גמול על הרשעים. (לט) אכן המאמינים ועשי טוב — לא נשית על נפש בלתי כפי יכלתה — יהיו רעי גן העדן, ועד עולמי עד ישבו שם. (מ) אז נסיר כל איבה מקרב לבם[2]; תחתיהם יזלו נחלימים; אז יאמרו: תחלה לאל אשר נחנו! לולי נחנו, כי אז לא הלכנו בדרך הטוב. נביאי אלהינו הביאו אלינו את האמת. אז נקרא אליהם: זה גן העדן אשר נחלתם על מעשי ידיכם! (מא) אז תקרא עדת גן העדן אל עדת הגיהנם: עתה ידענו, כי דבר אלהינו אמת: העוד לא תדעו, כי דבר אלהיכם אמת? יענו: כן הדבר. וכרוז יקרא אליהם: מארת ד' תבא על החוטאים! (מב) הסרים מדרך אל ומעותים אותה ומכחשים בעולם הבא. (מג) מסך ביניהם[3]; ועל המחיצה[4] אנשים אשר יכירום בסימניהם[5], ויאמרו אל עדת גן העדן: שלום עליכם! לא יבא אליו[6] גם אם כלתה נפשם. (מד) ובהשימם את עיניהם אל עדת הגיהנם יאמרו: אדונינו! נא אל תושיבנו בתוך עם הבוגדים! (מה) אז יאמרו אנשי המחיצה אל האנשים אשר יכירו בסימניהם:[7] מה הועילו לכם הונכם וגאונכם? (מו) האלה[8] האנשים אשר נשבעתם עליהם, כי לא יצילם אל ברב רחמיו? באו אל גן העדן[9]! אל תפחדו ואל תתאבלו לעולם. (מז) ועדת הגיהנם תאמר אל עדת גן העדן: הציקו נא עלינו מעט מהמים או מהמשקים אשר נתן לכם אל! וזאת תענה: אל אסר זאת על הבוגדים בו. (מח) על המהתלים ומשחקים באמונתם ורודפים אחרי חיי החלד לכן נשכחם[10] ביום הזה כאשר שכחו את יום בואו, ועל אשר שקרו באותותינו. (מט) הן באנו אליהם בכתבנו, וניסדו בחכמה למען יהיה קו הישר ורחמים לעם המאמין. (נ) היחכו ליום בוא דברו?

---

[1] כלומר לעולם; והמשל הזה תמצא בבבא מציעא פרק הזהב אשר שם אמרו רבותנו על נהרדעי: דמיילי פילא בקופא דמחטא; גם בעוואנגעליאום מאטהעי י"ט, כ"ד כתוב, כי ישו אמר על עשיר כילי: נוח להכנים גמל בנקב המחט מהביא עשיר כזה אל גן העדן. [2] בעולם הבא אין קנאה ושנאה ותחרות. [3] בין הצדיקים ובין הרשעים. [4] לדעת מחמד יש מחיצה בין גן העדן ובין הגיהנם, ועליה עומדים האנשים אשר מספר זכיותיהם עולה למספר חובותיהם, ויביטו כה וכה. [5] את הצדיקים ואת הרשעים, כי ממספר שניהם היה. [6] אל גן העדן. [7] אל הרשעים. [8] הצדיקים. [9] זאת יאמרו אנשי המחיצה בפנותם את פניהם אל הצדיקים. [10] הק"בה מדבר.

ביום בואו יאמרו האנשים אשר שכחהו מקדם[1]: עתה ידענו, כי נביאי אל הגידו לנו את האמת; הנמצא מליץ בעדנו? או הנשוב ארצה למען לא נעשה עוד את אשר עשינו[2] הם השחיתו את נפשם ויבצר מהם את אשר זממו. (נא) הוא ד׳ אלהיכם אשר ברא את השמים ואת הארץ בששת ימים, ובשביעי ישב על כסאו. בו יחפה הלילה את היום, וחיש ינום ממנו. הוא ברא את השמש ואת הירח ואת הכככים הסרים למשמעתו. הלא לו התבל והמשרה עליו? ברוך ד׳ אדון העולמים! (נב) לכן הצניעו לקרא אל אלהיכם, והתחננו אליו ברממה, כי איננו אוהב את הרשעים[3]. (נג) ואל תשחיתו את הארץ באשר נרפאה[4]; התפללו באימה ובתקוה, כי קרובים רחמי אל ליראיו. (נד) הוא שולח את הרוחות לבשר את חסדו[5], לקבץ את העבים ולהוריד את גשמם על ארץ עיפה להוציא עץ כל פרי. כן יחיה את המתים למען תזכרוהו[6]. (נה) ארץ טובה תעשה פרי לקמצים ברצון אדונה; וארץ מלחה אך מעט תוציא מקרבה[7]. כן נודיע את אותותינו לעם מכבדנו. (נו) הן שלחנו את נח אל עמו לאמר: עמי! את ד׳ לבדו תעבד, כי אין לך אל זולתו! צר לי עליך בבואך גמול היום הנורא[8]! (נז) ויאמרו אליו זקני עמו: הן שגה אתה מאד. (נח) ויען: לאכן עמי, כי אם אדון העולמים שלחני. (נט) אני מביא לכם שמועתי מאלהים; טובה עצתי, כי אני יודע מאת אל את אשר אתם אינכם יודעים. (ס) התתמהו בבוא אליכם זכרון מאת אלהיכם ביד איש מקרבכם להזהירכם כי תיראו את ד׳ למען תרחמו? (סא) ויענו בו שקר; אמנם אנחנו הצלנוהו מידם אותו ואת אשר אתו בתיבה[9], ונצף את המשקרים באותותינו יען כי טחו עיניהם מראות. (סב) ואל אנשי

---

[1] הרשעים. [2] נתקן את אשר עותנו. [3] הצועקים בהפלתם ומדמים בנפשם כי יענם על זאת. [4] במתן הקורן. [5] את המטר. [6] פה מדמה את המות אל הרעם; בבוא הקולות והברקים יחרדו כל יצורי תתבל, ואחרי כלותם תגל ערבה ותפרח חבצלת; כן המות מחריד את בני האדם בקרבו אליהם, ואחרי כלותו יקיצו בשמחה וגיל משנת העפר ביום תחית המתים. [7] כלומר הזורעים צדקה לרב בעולם הזה, יקצרו הרבה בעולם הבא, וכן בהפך. [8] המבול; רבותינו פירשו על מאמר: והיו ימיו מאה ועשרים שנה, בראשית ו׳, ג׳, כי נח עסק במלאכת התיבה ק״כ שנה, וכהשאלו מאנשי דור מה טיבה של תיבה זו, הוכיחם על מעלליהם והזהירם על הענש הבא עליהם. [9] במאמר: יסגר ד׳ בעדו, בראשית ז׳, ט״ז פירשו רבותינו, כי בבוא המבול על הארץ דור נח פצר בו ליכנס אתו אל התיבה, ולולי ד׳ היה בעזרו, כי אז הרגוהו.

עָאד[1] שלחנו את אחיהם הוּד[2] לאמר: עמי! את ד׳ לבדו תעבד, כי אין לך אל זולתו; הלא תיראוהו? (סג) ויאמרו אליו זקני עמו הבוגדים: סכל אתה בעינינו, ולאנשי כזב נחשבך. (סד) ויען: עמי! אין סכלות בי, כי אם אדון העולמים שלחני. (סה) אני מבשר מאת אלהי, ויועץ נאמן אנכי לכם. (סו) התתמהו בבוא אליכם זכרון מאת אלהיכם ביד איש מקרבכם להזהירכם? התבוננו כי אלהים שמכם בארץ תחת דור נח, ויאורכם כח גדול[3]; זכרו את ד׳ למען תצליחו! (סז) ויענו: הבאת אלינו למען נעבד את ד׳ לבדו ונעזב את אשר אבותינו עבדו? החישה עלינו את אשר הזהרתנו אם כנים דבריך! (סח) ויאמר: חיש יבוא עליכם נקם וחרון אף ד׳! התריבו עמדי על השמות אשר כניתם מבלעדי ד׳[4]? חכו! גם אני עמכם מהמחכים. (סט) ונצילהו ברחמינו, אותו ואת אנשי בריתו, ונכרת את זרע המכחשים באותותינו והבוגדים בנו. (ע) ואל אנשי תמוד[5]) שלחנו את אחיהם שלח לאמר: עמי! עבד את ה׳; אין לך אל זולתו. הן בא אליכם אות מאת אלהיכם; הגמלה הזאת תהיה לכם מופת[6]). (עא) הניחוה ותאכל בארץ אלהים; אל תרעו לה, פן תגע בכם יד ד׳! (עב) זכרו את אשר שמכם אל בארץ תחת אנשי עָאד, ויושיבכם על פני האדמה, למען תבנו טירות בבקעותיה ותחצבו בתים בהריה; לכן זכרו את אלהים ואל תשחיתו בארץ! (עג) ויאמרו זקני עמו בגדל לבב אל רכי הלבב[7]) ואל המאמינים בדבריו: המאמינים אתם, כי שלח שלח אליכם מאת אלהיכם? ויענו: מאמינים אנחנו באשר שלח לנו. (עד) ויאמרו גבהי הלבב: איננו מאמינים באשר האמנתם. (עה) ויעקרו את הגמלה ויעברו את פי אלהיהם באמרם: שלח! החישה עלינו את אשר הזהרתנו בו, אם שליח אל אתה! (עו) ותאחזם הרעש; וימצאו נופלים על פניהם מתים. (עז) ויעבר שלח על פניהם ויאמר: עמי! הן הבאתי לכם את דבר אלהי ואיעצכם; אך לא אהבתם את יועצי

[1] שם גוי מהור הפלגה. [2] זה עֶבֶד בן שלח בן ארפכשד בן שם בן נח; לדעת חכמינו ז״ל הוכיח עבר את אנשי דורו על בנותם את המגדל, והזהירם על הענש הבא עליהם. [3] עיין בראשית ו׳ ד׳. [4] לאלהים אחרים אשר דמיתם אל אלהים. [5] גוי מהור הפלגה. [6] ליום בוא דברו. [7] לדעת מחמד אנשי תמוד אמרו אל שלח: אם נביא אלהים אתה, הוציא לנו גמלה הרה מהסלע הזה! ואחרי עשותו את המופת הזה, קצתם האמינו בו.

הטוב. (עח) באמר לוט אל עמו[1]: התעשו זמה אשר לא תעשה לכל יצור תבל[2]? (עט) התקרבו בזמה אל אנשים מלבד הנשים? אך בני בליעל אתם! (פ) אך עמו לא השיבו דבר כי אם: גרשום[3] מתוך עירכם[4], כי טהורים הם בעיניהם! (פא) ותצילהו אותו ואת משפחתו, זולתי את אשתו אשר נשארה[5]. (פב) ונמטר עליהם גפרית. הבט אל אחרית הבוגדים! (פג) ואל המדינים שלחנו את אחיהם שעיב[6] לאמר: עמי! עבדו את ד׳ כי אין לכם אל זולתו; הן בא אליכם אות מאת אדונכם[7]. איפת צדק ומאזני צדק יהיו לכם; אל תונו את האנשים בהונם, ואל תשחיתו את הארץ באשר נרפאה. אז ייטב לכם, אם מאמינים אתם. (פד) אל תארבו בדרך[8] ואל תחשכו את המאמינים מדרך האמונה ואל תעותו אותה! זכרו, כי מתי מספר הייתם, ואלהים הרבה אתכם. הביטו באחרית המשחיתים בארץ! (פה) ואם קצתכם יאמינו באשר שולחתי וקצתכם לא יאמינו, חכו עד ישפט ד׳ בינינו, כי הוא הטוב מכל המוכיחים. (פו) ויאמרו זקנו עמו בגאון לבם: שעיב! נגרש אותך ואת המאמינים כמוך מעירנו, או שובו לדתנו! ויען: ואם לא נאבה ללכת? (פז) לו נשוב אל דתכם, כי אז נדבר כזבים אחרי הצילנו אותנו; מה יהיה לנו בשובנו אל דתכם מבלעדי ד׳ אלהינו? הוא יכיל בחכמתו את כל הדברים. בד׳ בטחנו; אדונינו! שפטה נא בינינו ובין עמנו באמת, כי אתה הטוב מכל השופטים! (פח) ויאמרו זקני עמו הבוגדים[9]: אם תלכו בעצת שעיב, תאבדו כלכם. (פט) ותאחזם הרעש; וימצאו נופלים על פניהם מתים. (צ) ויעבר על פניהם ויאמר: עמי! מלאתי דבר אדוני, ואיעצכם; ואיך אתאבל על

[1] אל אנשי סדם. [2] משכב זכר; עיין פירוש רש״י על מאמר הכתוב: הוציאם אלינו ונדעה אותם, בראשית י״ט ה׳. [3] את לוט ואת משפחתו. [4] זאת אמרו אנשי סדם איש אל אחיו. [5] היתה נציב מלח. [6] זה יתרו. [7] במטה משה. לדעת המדרש ובעלי הקבלה אדם הראשון קטף ענף מעץ החיים אשר בגן עדן, וינחילו את שת וזה את בניו עד נח; נח הנחילו את שם וזה את ארפכשד וזה את עבר וזה את בניו עד אברהם; אברהם הנחילו את יצחק וזה את יעקב וזה את יוסף. אחרי מות יוסף הגיע המטה את יתרו אשר היה בימים ההם כהן במצרים. בנסע יתרו ממצרים למדין, לקח עמו את המטה ויעש בו אותות לעיני מדין; ויתרו נתנו למשה אשר עשה בו מופתים לעיני פרעה ולעיני כל ישראל; ומשה נתנו אל ארון העדות; והמלך יאשיהו גנזו עם הארון. עיין בספר פרקי דברי אליעזר פרשה מ׳ ובשלשלת הקבלה ו׳ א׳.
[8] המדינים לסטים היו. [9] אל המאמינים בדברי יתרו.

עם בוגד? (צא) האנשים הענים שקר בשעיב יחשבו כלא היו; האנשים העונים שקר בשעיב השחיתו את נפשם. (צב) לא שלחנו נביא אל עיר בלתי אם עינינו את יושביה בצרה וצוקה למען יכנעו[1]; אז הוספנו להיטיב להם תחת הרעה אשר גמלנום, וירם לבם, ויאמרו: גם אבותינו צרה וששון השיגו; ונשב להם נקם פתאום.[2] (צג) לו האמינו אנשי העיר הזאת ויראו את ד׳ כי אז פתחנו להם את ברכות שמים וארץ; אמנם הם ענו שקר ונכחידם על מעשי ידיהם. (צד) ההיו אנשי העיר הזאת שאננים לבלתי בוא אליהם רעה בלילה בעת שכבם? (צה) או ההיו שאננים לבלתי בוא אליהם רעה ביום בשחקם? (צו) ההיו שאננים מערמת אל[3]; אך עם המוכן לרעה לא יאמין בערמת אל. הלא נודע לעם היורש את הארץ תחת יושביה מקדם, כי נוכל ליסרם על רעתם אם נחפץ? אכן נחתם את לבם למען לא ישמעו. (צז) על הערים האלה נספר לך הרבה. נביאינו באו אליהם באותותינו; אך לא האמינו את אשר כחשו בו מקדם. כן יחתם אל את לב הבוגדים. את רבם מצאנו מפירים את בריתנו ועושי עול. (צט) אחריהם[4] שלחנו את משה באותותינו אל פרעה ואל עמו; אך אלה כחשו בהם. אמנם תראה את שלמת הרשעים. (ק) משה אמר: פרעה! אדון העולמים שלחני. (קא) נאוה לי להגיד את האמת באל; הן באתי אליכם באותות מאת אדונכם; לכן שלח עמי את בני ישראל! ויען פרעה; אם באת באותות, הראם, אם כנים דבריך! (קב) וישלך משה את מטהו, ויהי לנחש. (קג) ויוציא את ידו[5] ותראה לבנה. (קד) ויאמרו ראשי עם פרעה: הן יודע זה קסם קסמים. (קה) בלבו לגרשכם מן הארץ[6]; מה תחשבו? ויענו[7]: שלח אותו[8] ואת אחיו ושלח אנשים אל הערים, (קו) למען יקראו אל כל היודעים לקסם קסמים. ויבאו המכשפים אל פרעה ויאמרו: היהיה לנו שכר אם תעז

---

[1] כלומר הרשעים לא שמעו מעולם בקול הנביא טרם ביא אליהם ענש ד׳. [2] הק״ב״ה ברחמיו יחן את הרשעים אחרי ענשו אותם; אך בראותם כי היתה הרוחה יכביד את לבם ויאמרו: הרעה אשר באה עלינו אך מקרה טבעי היה ולא ענש אל; אז ישוב וייסרם אל כפלים ככל חטאתיהם. [3] ה״ק״ב״ה מיסר את הבוגדים בהיותם שלוים ושקטים ולא ידאגו מאומה. [4] אחרי הנביאים הנזכרים. [5] בתורת משה לא כתוב כי משה עשה את המופת השני, אשר הראהו ד׳ לפני פרעה. [6] זאת אמרו ראשי העם אל המצרים. פה מערבב מחמד את דבריהם עם מאמר פרעה: ונלחם בנו ועלה מן הארץ, שמות א׳ י׳. [7] המצרים. [8] את משה.

ידנו[1]? (קח) ויען: כן הדבר; קרובים תהיו אל כסאי. (קט) ויאמרו: השלך את מטך; אז נשליך את מטינו! (קי) ויאמר: השליכו אתם! ויעורו את עיני ראיהם[2]. (קיא) ויפחידום; כי ידעו קסם קסמים. (קיב) ונאמר אל משה: השלך אתה את מטך; וישלך; ויבלע מטהו את אשר השליכו[3]. (קיג) ותגבר יד האמת, ומעשיהם[4] היו לתהו. (קיד) ויכנעו הבוגדים ויהיו לחרפה. (קטו) ויקדו המכשפים וישתחוו. (קטז) ויאמרו: מאמינים אנחנו באדון העולמים. (קיז) אלהי משה ואהרן. (קיח) ויאמר פרעה: התאמינו בו בלתי אם רצוני? (קיט): אך זאת[5] כי אם ערמה אשר חשבתם על הערים, למען גרש מהן את יושביהן. (קכ) הן תדעו בקצותי את ידיכם ואת רגליכם זאת הפך האחרת[6] ואתלכם יחד. (קכא) ויאמרו[7]: תמימים אנחנו עם ד׳ אלהינו. (קכב) הן תשיב לנו נקם על אשר האמינו באותות הבאים אלינו מאל; ד׳ חזק את רוחינו למען נמות באמונתך! (קכג) ויאמרו ראשי עם פרעה אליו: התשלח את משה ואת עמו למען ישחיתו בארץ ויעזבו אותך ואת אלהיך.[8]? ויען פרעה: הבה נמית את בניהם ונחיה את בנותיהם; כן נוכל להם. (קכד) ויאמר משה אל עמו: התחננו אל ד׳ וחכו לו, כי לו הארץ והוא ינחילה לעבדיו היקרים בעיניו; מה טובה אחרית יראי ד׳! (קכה) וישיבו אותו דבר[9]: הן רוצצנו טרם באכם אלינו, וגם עתה אחרי בואכם. ויאמר משה: אולי יגרש אלהיכם את אויבכם מפניכם, וינחילכם תחתיו את הארץ, למען ראות את מעשיכם[10]. (קכו) הן פקדנו מקדם את עם פרעה ברעב וחוסר כל, למען יזכרוני. (קכז) בהיות הרוחה אמרו: זה לנו[11]; ובבא אליהם שואה גללו את אשמתם על משה ועל עמו. התבא רעה מבלעדי אל? אך רבם לא יבינו. (קכח) גם אמרו אל משה: בכל האותות, אשר תביא אלינו להחרידנו, נכחש, ולא נאמין בהם. (קכט) ונשלח עליהם שבלת מים, ארבה, כנים, צפרדעים ודם, אותות גדולים; אמנם הקשו את לבם ויבגדו. (קל) ובבוא עליהם הנגע אמרו: משה! התפלל אל אלהיך בברית אשר כרת לך! ואם תסיר מעלינו את הנגע הזה, נאמין בך ונשלח

---

[1] אם יודע כי קסמינו גדולים מקסמי משה. [2] בלטיהם. [3] את מטיהם. [4] של החרטמים. [5] אלה דברי פרעה אל משה ואל אהרן. [6] יד הימנית ורגל השמאלית או להפך. [7] משה ואהרן. [8] את היאר אשר השתחו לו המצרים. [9] בני ישראל. [10] אם לא תעזבו את ד׳ בעת טובתכם. [11] כלומר לא ד׳ פעל כל זאת.

עמך את בני ישראל; ואחרי הסירנו מעליהם את הנגע ובכלות
המועד הקשו את לבם. (קלא) ונשב להם נקם וננערם בתוך הים
על ענותם שקר באותותינו. (קלב) וננחיל את העם הנדכה את
מזרח ואת מערב הארץ המבורכה, ויקם אלהים את דברו אשר הבטיח
ברחמיו את בני ישראל, על אשר חכו לו; ונפר את עצת פרעה
ועמו ונשחית את מבצריהם[1]. (קלג) ונבקע לבני ישראל את הים,
ונביאם אל עם משתחוה למעשי ידיו[2]; ויאמרו: משה! עשה לנו
אלהים כאלהי הגוי הזה! ויען: אך עם סכל אתם! (קלד) אין בצע
באליליהם, ושוא כל פעלתם. (קלה) האעשה לכם אל זולתי אלהים
אשר בחר בכם מכל העמים? (קלו) הן הצלנו אתכם מיד פרעה
ועמו אשר הכבידו את עלכם וימיתו את בניכם ואת בנותיכם החיו.
זאת היתה מסה מאת אלהיכם. (קלז) ונקרא אל משה צום שלשים
ימים ונוסף עליהם עשרה עד תם מועד אדוניו בארבעים לילה.
ויאמר משה אל אהרן אחיו: היה לי משנה בעם הזה! חזק ואמץ
ואל תלך בדרך הבוגדים! (קלח) בבוא משה לעת המועד ובדבר
אליו אדוניו, ויאמר: הראה נא לי[3]! ויענהו ד׳: לא תראה את
פני; הבט אל ההר הזה[4]! אם יעמד על מקומו אז תראני. בעבר
ד׳ על ההר וישימהו עפר; ויפל משה ארצה כאיש נדהם.
(קלט) ובהתעוררו אמר[5]: יהולל שמך! שבתי אליך[6] ואהיה הראשון
מהמאמינים בך. (קמ) ויאמר אלהים: משה! בחרתי בך מכל בני
האדם בשליחותי ובדברי; קח את אשר נתתי לך ותן לי תודה!
(קמא) ונכתב לו על הלוחות תורה ומשפט כל הדברים. (קמב) ונאמר
אליו: קחהו ברעדה וצו את עמך למען יחזיק בו; אז אראה אתכם
את מושב הבוגדים[7]. (קמג) וארחיק מאותותי את כל גבהי לבב
ואת כל המשחיתים בארץ. (קמד) גם אם יראו את הדרך הישרה,
לא ילכו בה; אכן אם יראו את דרך התועים ידבקו בה. (קמה)
זה גמולם על כחשם באותותי ויעפילו. (קמו) שוא תהיה פעלת
המכחשים באותותי ובעולם הבא; הלא יעשה להם גמול ידיהם.

---

[1] את הרכב ואת הפרשים. [2] זה עמלק. [3] הראני נא את כבודך; עיין שמות ל״ג, י״ח—כ״ג. [4] בהר הזה מכון את הגוף; כלומר כל עת היות נשמת האדם בתוך הגוף, לא יוכל האדם להכיר את הבורא; אמנם אחרי שוב הגוף אל העפר אשר לוקח משם, אז תעלה הנשמה מעלה מעלה ותכיר את הבורא. [5] משה אל ד׳. [6] נחם על בקשתו לראות את ד׳. [7] את ארץ כנען אשר בה ישבו עובדי אלילים.

(קמז) ונגד רצון משה עשה עמו עגל שורק[1] מנומיהם. (קמח) הלא ראו כי לא ידבר אליהם[2] ולא ידרכם בדרך? (קמט) ובכל זאת דבקו בו ויחטאו לד׳. (קנ) ובהשקט ידיהם[3] הכירו את שגגתם ויאמרו: לולי ד׳ ירחמנו ויכפר לנו כי אז נאבד כלנו. (קנא) בשוב משה אל עמו חרה אפו וימלא חימה. (קנב) ויאמר: חטאתם חטאה גדולה בעת הרחקי מאתכם; העברתם את פי ד׳! (קנג) וישלך את הלוחות, ויאחז בראש אחיו ויגרהו אליו. (קנד) ויאמר אהרן: בן אמי! העם הזה גבר עלי; עוד מעט והרגוני. (קנה) אל תעליץ בי את איבי ואל תחשבני לבוגד! (קנו) ויאמר משה: ד׳! כפר לי ולאחי, והשיבנו אליך ברחמים, כי רחום אתה. (קנז) המשתחוים לעגל רעה תבוא עליהם מאת אדונם וכלימה תשיגם בעולם הזה; כן נשיב גמול לטופלי שקר. (קנח) וכל עשי רע השבים מפשעם ומאמינים באל, להם אל סלח ורחום הוא. (קנט) כשך חמת משה וישב ויאחז בלוחות אשר נכתבו עליהם קו הישר ורחמים ליראי ד׳. (קס) ויבחר מעמו שבעים איש לעת מועד; ובאחז אותם הרעש[4] אמר: אדוני! לו חפצת כי אז המתה אותם מקדם; התשחיתנו על מעשה הכסילים? (קסא) הן מסה היא מאתך; תתעה בה את הרע בעיניך ותנחה בה את הטוב בעיניך. (קסב) אתה מושיענו; כפר לנו ורחמנו, כי אתה הטוב מהמרחמים! (קסג) כתוב עלינו טובה בעולם הזה ובעולם הבא, כי שבנו אליך! ויען ד׳: גמולי יבוא לכל אשר אחפץ, ורחמי יכילו את כל הדברים, אכתב טובה על יראי וחונני דלים ומאמינים באותותינו. (קסד) ועל ההולכים אחרי נביאי גם אם בער[5] הוא; עליו ימצאו כתוב בתורה ובעוואנגעליאום. הוא יצום את הטוב ויזהירם על הרע. אז יאכל להם כל הטוב אשר נאסר עליהם מקדם[6], ויאסר עליהם הרע אשר לא נמנע מהם מקדם[7]; הוא יקל את עלם אשר היה עליהם; אשרי המאמינים בו ומכבדיו ועוזריו וההולכים אחרי האור אשר הופיע בבואו. (קסה) אמר: בני אדם! אני שלוח מאת אלהים אל כלכם יחד. (קסו) לו מלוכת השמים והארץ; אין אל מבלעדו: הוא מחיה וממית. האמינו באלהים ובשלוחו הנביא הבער המאמין

---

[1] שורק מענין שריקות עדרים שופטים ה׳ ט״ז. [2] העגל. [3] כלומר בהניח להם יצרם הרע להסיתם. [4] בחרוד הר סיני. [5] בזה מכון מחמד את עצמו, כי לא ידע קרא וכתב עד הורהו גבריאל. [6] כמו בשר הגמל ושאר מאכלים אסורים. [7] כמו היין.

באלהים ובדברו, ולכו אחריו למען תלכו בדרך הטוב! (קסז) גם בעם משה יש אנשים המדריכים בדרך האמת והולכים בה. (קסח) ונחלקם לשנים עשר שבטים וגויים, ונורה את משה בהריב עמו עמו[1] ונאמר: הך במטך על הסלע! ותצאנה ממנו שתים עשרה עינות מים למען יכירו כלם איש עינו[2]; וניתן להם את העבים לצל יומם, ונשלח אליהם את המן ואת השליו לאמר: אכלו את הטוב אשר נתנו לכם. אמנם הם לא השחיתו אותנו כי אם את נפשם[3]. (קסט) ובהאמר אליהם: שבו בעיר הזאת ואכלו מטובה כטוב בעיניכם ואמרו: חטתון[4], והצניעו לכת אל השער! אז נכפר בעד חטאתכם ונרים את קרן הצדיקים. (קע) וימירו הבוגדים את הדבר הזה באחר אשר לא צוינום; ונשלח עליהם את חרון אפנו מהשמים על חטאם. (קעא) שאל נא אותם על העיר הקרובה אל הים[5] אשר חטאה ביום השבת, בהראות אליהם הדגים ביום שבתם; אך ביום אשר הללו את השבת, לא נראו הדגים. בן בחנו אותם על פשעם. (קעב) ובאמר קצת העם[6]: למה תזהירו את עם אשר אררו ד׳ ויכינהו לענש גדול? ויענו אחיהם: זה ייטב בעיני אלהיכם אולי ייראו[7]. (קעג) ועל שכחם את אשר הועד בהם הצלנו את מזהיריהם מכל רע וניסר את הבוגדים על מרים. (קעד) ובהזיקם במרים אמרנו אליהם: היו קפים והבדלו מבני האדם[8]! זכור את אשר אמר אלהיך, כי יביא על היהודים גוי אשר ירוצצם ואשר יענם עד יום התקומה[9]! כי אל נוקם הוא, אמנם גם סלח ורחום. (קעה) ונפיצם על פני כל הארץ. יש מהם תמימי דרך ויש מהם לנגדם; וננסם בטוב ורעה למען ישובון אל ד׳. (קעו) ויקם אל תחתיהם את זרעם וינחילם את הכתב; אמנם אלה רודפים רק אחרי אוצרות התבל ואומרים: זאת תכופר לנו; ואם יגיעם עוד מותר כזה[10], יאהזוהו. הלא כרת להם אלהיהם ברית בתורתו, כי לא יגידו באל כי אם האמת[11]? ובכל זאת הוגים בה[12]. אך מושב העולם הבא טוב לצדיקים; הלא תבינו? — (קעז) לדבקים בכתב

---

[1] בבקשם מים לשתות. [2] כנגד י״ב שבטים. [3] באכלם יזהר מדי שבעם. [4] עיין לעיל חזון ב׳, נ״ד. [5] לא נודעה העיר הזאת. [6] קצה המאמינים אל האחרים. [7] כלומר עלינו לדבר; השומע ישמע והחדל יחדל. [8] עיין לעיל חזון ב׳, ס׳. [9] עיין דברים כ״ח, מ״ט. [10] כאוצרות התבל. [11] כי קנא ונוקם הוא. [12] היהודים הגים בתורה אך אינם שומרים אותה.

ומתפללים לא נחשך את שכרם אשר יאה לתמימי דרך. (קעח) בהרימנו עליהם את ההר ככפרת[1], וידמו בנפשם כי יפל עליהם. ונאמר: קחו את אשר נתנו לכם ברעדה וזכרו את אשר בה למען תיראו! (קעט) בהוציא אל בנים מבין חלצי בני אדם ויעידם בנפשם לאמר: הלא אנכי אדונכם? ויאמרו: מעידים אנחנו: למען לא תאמרו ביום התקומה: נסתרה זאת ממנו[2]! (קפ) או תאמרו: אבותינו עובדי אלילים היו, ואנחנו הלכנו בעקבותיהם, התשחיתנו על מעשה אנשים רקים? (קפא) כן נראה את אותותינו למען ישובו אל ד'. (קפב) ספר להם את קורות האיש אשר גלינו לו את אותותינו[3], ויסר מאחריהם; והשטן ארב לו ויסיתו: (קפג) לו חפצנו הרמנוהו; אמנם הוא שם את עיניו ארצה[4] וילך בשרירות לבו. דמיונו ככלב חורץ לשונו אם תגרשהו או תניחהו; כן העם הבוגד באותותי. ספר נא להם את המעשה הזה למען יתבוננו! (קפד) מה רע משל העם הבוגד באותותינו וחוטא על נפשו[5]! (קפה) כל איש אשר ינחהו אל, בדרך הטובה הוא; וכל איש אשר יתעהו אל, יספה. (קפה) הן בראנו אנשים ושדים הרבה לגיהנם. לב להם ולא יתבוננו; עינים להם ולא יראו, אזנים ולא ישמעו, נמשלו כבהמות: גם שוגים יותר מאלה, כי ממששים באפילה[6]. (קפו) לאלהים שמות נאים[7]; קראוהו בהם והבדלו מהמחללים אותם; הם ישאו עונם! (קפז) הן בראנו עם[8] מדריך בנתיב האמת והולך בו. (קפח) ואת המכחשים באותותינו נוריד מטה מטה בלי דעתם. (קפט) אמלא את ימיהם כי קמה עצתי[9]. (קצ) הלא יבינו[10] כי אין בריעם רוח רעה? איננו כי אם מזהיר. (קצא) הלא יביטו על ממלכת השמים והארץ ועל כל אשר ברא אל, ויבינו כי קרובה אחריתם לבוא? איה אפוא החזון אשר יאמינו בו? — כל איש אשר יתעהו אל, אין לו מדריך; הוא ינחם אל שגגתם. (קצב) ישאלוך על תחיית המתים; אמור אליהם: לא ידעה איש בלתי אלהי;

---

[1] עיין לעיל חזון ב' נ"ט. [2] כלומר למען לא יהיה פתחון פה לרשעים לומר כי לא חזהרו. [3] זה בלעם. [4] רדף אחרי תענוגי התבל. [5] פה יתנצל מחמד על דמותו את היהודים לכלבים באמרו, כי לא ימצא להם דמיון אחר. [6] כלומר האנשים הרודפים רק אחרי תענוגי התבל הם למטה מהבהמה, כי היא השיג את שלמותה בארץ. [7] הישמעלים ערכו לאלהים צ"ט כנוים. [8] המאמינים במחמד. [9] הקב"ה מאריך את ימי הרשעים למען השלם את עונם או אולי ישובו מפשעם [10] באמור מחמד אל אוהביו כי אלהים שמהו לנביא, אמרו, כי רוח רעה מבעתתו.

הוא יגלה את עתה. תכבד ידה בשמים ובארץ[1], ופתאם תבוא.
(קצג) הם יחקרוך כאם ידעתה היטב; אמור אליהם: אין איש יודעה
מבלעדי אל, אך רב האנשים לא ידעו זאת. לא אוכל להיטיב או
להרע לי בלי רצון אל. לו ידעתי את רזי אל, הרביתי את הוני,
ובל רע לא יבאני. אינני כי אם מזהיר ומבשר לעם המאמין.
(קצד) הוא בראכם מנפש אחת[2], ויוציא ממנו אשה אשר יבוא
אליה. ואחרי בואו אליה חבליה נפלו לה בנעימים ותוכל שאתם;
אך בכבד עליה המשא ויתפללו אל ד׳ אלהיהם: אם תצליחנו[3]
נודה לך! אמנם אחרי הצליח אל אותם דמו אליו אלהי נכר;
חלילה לו את אשר דמוהו אליו! (קצה) הידמו אל אלהים יצורים
אשר לא בראו כי אם נבראו? לא יושיעום ולא יושיעו את נפשם;
אם תתחננו אליהם למען ידריכוכם, לא ישמעוכם; שוה לכם אם
תעבדום או תעזבום. (קצו) אכן כל אשר אתם עובדים אך עבדים[4]
הם כמוכם; קראום ויענוכם, אם צדקו דבריכם! הרגלים להם
ללכת או ידים למשש או עינים לראות או אזנים לשמוע? קראו
את אלהיכם וטימנו לי פחים! לא יושיעוכם[5]. (קצז) כי אלהי
אשר גלה לי את הכתב, מגן בעדי; הוא מושיע את החסים בו.
ואליליכם אשר אתם עובדים אותם מבלעדי אל לא יעזרוכם ולא
יעזרו את נפשם. (קצח) ואם תקראום למען ינחוכם לא ישמעוכם.
ראה נא איך יביטו בך ולא יוכלו לראות את פניך! שא את עונם
ודבר אליהם כמשפט והבדל מתוך הבערים! (קצט) ואם יפתך
השטן, נוס לעזרה אל ד׳, כי הוא שומע ויודע כל. (ר) כל היראים
את ד׳ יבינו את ערמת השטן ויזכרו את אלהיהם ויפקחו את עיניהם
(רא) אמנם אחיהם הבוגדים יפלו ברשת השטן ולא ינצלו ממנה.
(רב) ואם תבוא אליהם בלי אותות, יאמרו: הלא בללת זאת[6]?
אמור אליהם: אני הולך בדרך אשר נחני אלהי. הספר הזה
חקה מאת אלהיכם, קו הישר ורחמים לעם המאמין. (רג) בהקרא
הקורן שמעוהו[7] ודומו למען תרוחמו! (רה) וזכור בלבך את

[1] במתים ובהיים. [2] זה ארם. [3] אם יקלו ציריה בלדתה. [4] כל ברואי תבל
אך משרתי אל המה ועושי רצונו. [5] התפללו לאליליכם למען ירעו לי. [6] היהודים
והנוצרים אמרו אל מחמד, כי ספרו אך עירבוב מדברי התורה והעוואנגעליאום וכזבים
אשר בדא מחמד מלבו. [7] מחמד מדבר אל המאמינים.

בוראך[1] באימה וברעדה, ואל תקרא בקול גדול בבקר ובערב[2], ואל תרף ידיך[3]! — (רה) גם המלאכים העומדים על ימין אדונך לא ירימו את לבבם מעבדהו, כי אם יהללוהו וישתחוו לו.

---

[1] גבריאל מדבר אל מחמד. התפלל בלחש ואל תצעק בתפלתך. [3] אל תאחר ואל תשכח את עת התפלה.

חזון השלל[1]

נגלה במדינ"ה ובו ששה ושבעים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) ישאלוך על השלל; ענה אותם: השלל לאלהים ולשלוחו. יראו את ד' והשלימו ביניכם ושמעו בקול אל ונביאו אם מאמינים אתם! (ב) המטים את אזניהם בהזכר שם ד', והמחזיקים באמונתם בהודע להם אותותינו, והבוטחים בד'. (ג) המתפללים ומפזרים מאשר נתנו להם; אלה הם המאמינים. (ד) הם יעלו מעלה מעלה אל אדוניהם; להם כפרת עון ושפע ברכה מאת אדוניהם. (ה) בהוציא אותך אלהיך מביתך[2] קצת המאמינים מרדו בך[3]. (ו) ויריבו עמך על האמת גם אם נודעה להם; וידמו בנפשם כי הוכנו לטבח נגד פניהם. (ז) בהבטיחכם אל לתת בידכם אחד משני הצבאות, התאויתם לרשת את האחר רפה ידים[4]; אמנם אלהים חשב להקים את דברו ולשרש את גזע הבוגדים. (ח) למען הקים את האמת ולהפר את השקר גם בהתקומם הבוגדים. (ט) בהתפללכם אל אלהיכם ויאמר: הן אשלח לכם את מלאכי לאלפים אלה אחר אלה[5]. (י) לא עשה אל זאת כי אם לבשרכם טוב ולאמץ את לבכם. אין ישועה כי אם באלהים, כי עזוז הוא וחכם לב.

---

[1] אחרי הכות אנשי מחמד את אויביהם על מקום בדר, עיין לעיל חזון ג' קט"ו, היתה מריבה ביניהם על חלוקת השלל, יען כי אנשי המלחמה מאנו לתת חלק למפגרים מצאת בצבא; ויגלה להם מחמד את החזון הזה, אשר בו פרט להם את דיני החלוקה. [2] להלחם באויביך. [3] לא אבו לכת עמו. [4] אנשי מחמד בחרו לארב לארחת ישמעלים סוחרים מהלחם באויבים. [5] עיין לעיל חזון ג' קי"ז.

(יא) בהפילו עליכם תרדמה להשקיטכם[1], ויורד עליכם מטר מן השמים לטהרכם בו, להסיר מעליכם את טמאת השטן[2], לאמץ את לבותיכם ולחזק את רגליכם. (יב) באמר אלהים אל המלאכים: אני עמכם לאזר חיל את המאמינים ולהביא מורך בלב הבוגדים; כרתו את ראשיהם וגדעו את אצבעותיהם[3]! (יג) ויעשו כן על המרותם[4] את פי ד׳ ושלוחו; כל הממרה את פי ד׳ ושלוחו, לו אל קנא ונוקם הוא. (יד) זה גמולכם; קחוהו[5]! אש הגיהנם תהיה למנה לבוגדים. (טו) אתם המאמינים! בפגעכם בהמון הבוגדים אל תפנו אליהם ערף! (טז) וכל הפונה אליהם ערף אם לא תשיבהו חמת המלחמה[6] או ישיבוהו אנשי מלחמתו, חרון אף ד׳ ישיגהו, וגיהנם יהי מושבו. מה קשה הדרך שמה! (יז) לא אתם הכיתם בו[7] כי אם אלהים; ולא אתה השלכת[8] כי אם אלהים; למען נסות את המאמינים במסה גדולה, כי אלהים שומע ויודע כל. (יח) זאת היתה למען הפר את ערמת הבוגדים. (יט) התבקשו מופת[9]? הן בא אליכם! אם תחדלו[10], טוב לכם; אם תשובו[11], גם אנחנו נשוב; לא יועילו אתכם חיליכם העצומים, כי ד׳ הולך עם המאמינים. (כ) אתם המאמינים! שמעו בקול אל ושלוחו, ואל תשובו מאחריו אחרי שמעכם אותו! (כא) ואל תהיו כאנשים האומרים: שמענו, ולא ישמעו. (כב) בעיני אלהים נמשלו כבהמות החרשים והאלמים[12] אשר לא ישכילו. (כג) לו ימצא אלהים דבר טוב בהם, יפקח את אזניהם; אמנם גם בפקחו את אזניהם ישובו מאחריו ויבגדו בו. (כד) אתם המאמינים! הקשיבו לקול ד׳ ושלוחו בקראם אתכם אל אשר יחיכם[13], ודעו כי אלהים הולך בין כל איש ובין לבו[14], וכי תשובו אליו לעת מועד! (כה) השמרו מהזרון[15], כי לא ישחית אך את החוטאים לבדם[16]; הן קנא ונוקם אלהיכם. (כו) זכרו כי מתי מספר וקצרי יד הייתם בארץ ורכי לבב פן יכחידוכם האנשים[17]; ויתמך ויאמץ

---

1 בלילה מיגיעתכם ביום. 2 את דם האויבים אשר נגעלתם בו. 3 זה חק לישמעלים לעשות לאויביהם המומתים. 4 האויבים. 5 מדבר אל האויבים. 6 כלומר כי חיל האויבים עצום כל כך, כי אי אפשר להלחם בו. 7 באויב. 8 במלחמת בדר הפך סער גחל נגד פני האויבים, וישלך חול דק אל פניהם עד כי לא יכלו לראות. 9 מחמד מדבר אל אויביו. 10 מהלחם בי. 11 להלחם בי. 12 אשר לא יאבו שמוע את דבר אל. 13 אל תורת אל כי היא חייכם. 14 יודע את חררי הלב. 15 למרות את פי ד׳. 16 בפקד אלהים את הארץ על עונה ענשו ישיג לפעמים את הצדיק ואת הרשע. 17 שבניכם הנלחמים בכם.

אלהים אתכם בעזרתו, ויפזר לכם את טובו למען תחנו לו תודה. (כז) אתם המאמינים! אל תעקבו את אלהים ואת שלוחו ואל תשקרו באמונתכם באשר תדעוה! (כח) דעו, כי הונכם וזרעכם אך מסה המה[1], ושכר גדול יש באלהים! אתם המאמינים! אם תיראו את ד׳ ישלח לכם פדות ויסלח לכם את עונותיכם ויכפר לכם כי גדולים רחמיו. (כט) בהתנכל עליך הבוגדים לתפשך או להמיתך או לגרשך[2] וימתיקו סוד עליך, אלהים התחכם להם והוא הטוב מכל המתנכלים[3]. (ל) ובהקרא אלידם אותותינו[4] יאמרו: כבר שמענו זאת! לו נחפץ, נאמר לך כאלה; אין בו[5] כי אם משלים קדמונים. (לא) ובאמרם: אלהינו! אם הספר הזה אמת הוא, המטר עלינו אבני אלגביש מן השמים או יסרנו בענש גדול! (לב) לא אבה אל יסרם בעוד היותך בקרבם, יען כי התחננו לו[6]. (לג) לא היה על אלהים לרחמם, באשר סגרו את דלתות החרם[7], גם כי לא הפקדו עליו; רק ליראי אלהים הפקד[8]. אך רבם לא ידעו זאת. (לה) ולא התפללו בבית התפלה כי אם חרקו שן ויספקו כפים[9]. הא לכם גמולכם על אשר בגדתם! (לה) הבוגדים יפזרו את הונם להשיב את אחיהם מדרך אל; הן יפזרוהו! רעה תבוא עליהם וינגפו. (לו) הבוגדים יהיו מאכלת אש הגיהנם. (לז) למען הבדל בין הטובים ובין הרעים יצבר אלהים את הרעים אלה על אלה ויאלמם אלומה אחת וישליכם אל גיהנם; שם יספו. (לח) אמר אל הבוגדים: אם ישובו מדרך פשעם, יכפר להם את אשר עשו; ואם יזידו, תבואם רעת הבוגדים הקדמונים. (לט) הלחמו בהם עד תם המסה והורמה קרן האמונה; ואם ישובו, אלהים יראה את פעלם. (מ) ואם ילחמו בכם, דעו כי אלהים מגנכם! הוא הטוב מכל המגנים והמושיעים. (מא) דעו, כי בשללכם שלל לד׳ ולשלוחו החומש, ולקרובים וליתומים ולדלים ולעוברי דרך, אם מאמינים אתם באלהים ובאשר שלחנו לעבדנו ביום התשועה[10] אשר בו שני הצבאות התראו פנים; אלהים אדיר על כל. (מב) בחנותכם

---

[1] אלהים נתנם לכם לראות התקריבום לו ברצון אם ישאלם מכם. [2] מעיר מולדתך. [3] חכמתו עולה על חכמת כל בני האדם. [4] הקודן. [5] בקורן. [6] נחמו על פשעם. [7] אויבי מחמד סגרו את דלתות היכל החרם, אשר בקרבו הקאאבא, אל מחמד ואל אנשיו. [8] הקורישים, משפחת מחמד, היו מקדם שומרי הקאאבא. [9] מנהג עובדי אלילים היה לחרק שן ולספק כפים בתפלתם. [10] ביום מלחמת בדר.

בעבר הנהר והאויב ממולכם ורכבו מאחוריכם, התפרדתם בהמתיקכם סוד יחד[1]; אמנם עצת ד׳ עמדה. (מג) למען יתבוננו המתים במלחמה ואשר עודם בחיים, כי אל שומע ויודע כל. (מד) אלהים הראך בחלום את האויבים מתי מספר; לו הראך אותם חיל עצום, כי אז נמס לבבכם ותמרו את פיו[2]; אמנם אל הצילכם, כי הוא יודע את כל חדרי בטן. (מה) בקרבכם אל המלחמה הראכם אותם מתי מספר, וכן הייתם בעיניהם, למען יקים אל את דברו; ואל אלהים ישובו כל הדברים[3]. (מו) אתם המאמינים! בפגעכם בחיל הבוגדים אמצו את לבבכם חכרו את ד׳ למען תצליחו! (מז) שמעו בקול ד׳ ושלוחו ואל תמרו את פיו, פן ירך לבבכם ותנגפו! חכו לד׳ כי הוא הולך עם המחכים. (מח) ואל תהיו כאנשים אשר הזידו לעזב את בתיהם למען הראות לבני האדם[4]! הם סרו מדרך הטובה, ואלהים יודע את אשר עושים. (מט) השטן הסיתם אל מעלליהם באמר אליהם: לא תנגפו ביום הזה, כי אנכי מגן לכם! אך בהערך המלחמה נסג אחר על עקביו[5] באמר: נקי אנכי מכם[5], כי אני ראה את אשר לא תראו[6]; את האלהים אני ירא, כי קנא ונוקם הוא. (נ) ויאמרו החנפים ורכי הלבב[7]: האמונה פתתה את האנשים האלה[8]! אמנם כל הבוטח בד׳ לו אל גבור ורחום הוא. (נא) לו תראה בהנגף הבוגדים תחת יד המלאכים המכים את פניהם ואת גויהם באמרם: קחו את גמול אשכם[9]! (נב) זאת היתה להם על מעשה ידיהם; אלהים לא יעשה עול לעבדיו. (נג) הם כחשו באותות אל כעם פרעה וכאנשים אשר היו לפניהם; ויכחידם אלהים על מרים, כי קנא ונוקם הוא. (נה) אלהים לא יסיר את חסדו מעם, עד כי זה יהפך את לבו[10], כי אל שומע ויודע כל. (נה) גם עם פרעה והאנשים אשר היו לפניהם כחשו באותות אלהיהם; ונכחידם על מרים, ונצף את עם פרעה, כי כלם חוטאים היו. (נו) הבוגדים והמכחשים באל נמשלו בעיניו

---

[1] בראות אנשי מחמד כי אויביהם כתרום מפנים ומאחור, וימס לבבם וימאנו להלחם; אך מחמד דבר על לבם. [2] מאנתם להלחם. [3] כלומר אלהים מסובב את כל מקרי בני האדם. [4] יצאו למלחמה נגדכם, כי בטחו בחילם הגדל. [5] סר מהם. [6] את המלאכים אשר שלח אל לעזרת מחמד; עיין לעיל חזון ג׳ קי״ז. [7] מהמון הבוגדים. [8] כלומר לא אלהים היה בעזרם, כי אם קנאת אמונתם עוררם לעשות חיל. [9] רדו אל גיהנם. [10] לשוב מאחרי אל.

כבהמות. (נז) האנשים אשר כרת להם ברית אהבה ויפירוה בכל עת ולא יראו אלהים. (נח) אם תגבר ידך עליכם במלחמה, פזרם, למען יזכרהו דור נולד! (נט) ואם תירא כי גוי אחד יבגוד בך, עשה לו כפעלו[1], כי לא אוהב אל את הבוגדים. (ס) ואל ידמו בנפשם הבוגדים כי ימלטו; לא ינקו! (סא) התאזרו לנגדם כפי יכלתכם באיש רגלי ובפרשים למען הפיל אימה על אויבי אל ועל אויביכם ועל אחרים זולתם אשר לא נודעו לכם כי אם לאל. כל אשר תפזרו מהונכם בגלל מלחמת אל, יושב לכם; לא יעשה לכם עול. (סב) ואם שלום יענוך, השיבם שלום; ובטח בד׳, כי הוא שומע ויודע כל. (סג) ואם ירמוך, אלהים יריב ריבך; הלא הוא מאורך חיל עם המאמינים אשר קשר את לבם? לו פזרת את כל אוצרות התבל, לא קשרת את לבם; לא קשרם כי אם אל, כי אדיר הוא ויודע כל. (סד) הנביא! עזרך בשם ד׳ ובמאמינים ההולכים אחריך. (סה) הנביא! דבר על לב הבוגדים למען ילחמו! עשרים אנשי חיל מכם יניסו מאתים, ומאה מכם יניסו אלף; כי אין תבונה בבוגדים. (סו) אלהים הקל לכם ברעתו כי קצרי יד אתם; מאה אנשי חיל מכם יניסו מאתים, ואלף מכם יניסו אלפים בעזרת ד׳ כי הוא הולך עם המחכים לו. (סז) לא הותר עוד לנביא לחיות את השבוים עד פרצו בארץ[2]. אתם רודפים אחרי חיי החלד[3]; אמנם אלהים שם לכם למטרה את חיי העולם הבא, ואלהים אדיר ויודע כל. (סח) לולי נגלה לכם חזון מאת אלהים[4], כי אז בא עליכם ענש גדול על אשר לקחתם. (סט) אכלו משללכם כטוב וכישר בעיניכם; ויראו את ד׳, כי סלח ורחום הוא! (ע) הנביא! אמור אל השבוים אשר בידיכם: אם ימצא אלהים דבר טוב בקרב לבכם, ישיב לכם טוב מאשר לקח לכם, ויסלח לכם, כי חנון ורחום הוא. (עא) ואם בלבם לרמותך לא ירמו אותך כי אם את אלהים; הנה נתנם בידך, כי הוא חכם לב ויודע כל. (עב) האנשים אשר האמינו בך ויעזבו את בתיהם וישליכו מנגד את הונם ואת חייהם בעבור מלחמת אל, ויעזרוך ויושיעוך, לאחים יחשבו יחד[5]; אמנם

---

[1] יסרם טרם ימרוד בך. [2] כל עת אשר לא גברה יד האיסלאם בכל ארץ ערב, לא חיה מחמד את השבוים; אמנם אחרי משלו בכל אויביו התיר לאנשיו לקחת כפר מהשבוים. [3] פה מוכיח מחמד את אנשיו על קחתם כפר מהשבוים. [4] אשר בו הותר לכם לקחת כפר. [5] הם יקחו חלקם בשלל.

המאמינים אשר לא עזבו את בתיהם לא יחלקו עמכם עד יצאו אתכם בצבא. (עג) אך אם יבקשו מכם עזרה בגלל האמונה[1], עליכם להושיעם לולי נגד אנשי בריתכם; ואל מביט אל כל אשר תעשו. (עד) והבוגדים אך איש אל אחיו אחים הם[2]; ואם לא תעשו זאת, מריבה גדולה ורעה חולה תהיה בארץ. (עה) המאמינים בך ועזבים את בתיהם ונלחמים לאמונת אל, עוזריך ומושיעך, אלה הם המאמינים; להם יכפר עונם, ושפע ברכה ישיגו. (עו) והמאמינים אחרי כן[3] ועזבים את בתיהם ונלחמים לכם, לכם יחשבו. אמנם קרובי משפחתכם אחיכם הראשונים הם[4] כדבר אל, כי הוא יודע כל.

[1] אם הבוגדים יצררו אותם. [2] אל יצאו אתכם בצבא, כי לא שלם לבם עמכם. [3] אחרי תת ד' לכם השועה באויביכם. [4] אנשי מחמד יקחו שכם אחד על רל המאמינים.

חזון התשובה[1]

נגלה במדינ"ה ובו מאה ושלשים פסוקים

(א) רחמים מאת אלהים ושלוחו לעובדי אלילים אשר כרתו לכם ברית[2]. (ב)[3] עברו בארץ ארבעה חדשים[4], ודעו כי לא יסור כח אלהים[5]; אמנם אלהים יכלים את הבוגדים. (ג) הן הגיעה שמועה מאת אלהים ושלוחו אל בני האדם, כי נקיים הם ביום החג מעובדי האלילים[6]. אם תיטיבו, טוב לכם; ואם תשובו ותמרו, דעו כי לא תוכלו לענות את כח אל! בשר לבוגדים ענש גדול. (ד) רק לעובדי אלילים, אשר עברו בבריתכם ולא יצררוכם ולא יעזרו את אויביכם, עליכם להקים את בריתכם עד עת מועד[7]; כי אל אוהב את תמימי דרך. (ה) אמנם אחר כלות החדשים הקדושים הרגו את עובדי האלילים באשר תמצאום, אחזו וצררו אותם וארבו להם בכל הדרכים! ואם ייטיבו את דרכם ויתפללו ויחוננו דלים, הניחום, כי סלח ורחום אלהים. (ו) ואם איש מעובדי אלילים ינוס אליך לעזרה[8], עזרהו, למען ישמע את דבר ד' והניחהו אל מחוז חפצו. כה תעשה לעם הבוגד. (ז) ולא יעברו עובדי

---

[1] שם החזון הזה מענין השלום אשר בשר מחמד את אויביו, אם ישובו מאחר אליליהם ויחבקו את דתו. לא נודע הטעם, למה לא הושם בראש החזון הזה הפסוק: בשם אלה הרחמן והרחום„ כבשאר חזיונות הקורן. [2] חבקו את דתכם. [3] מחמד מדבר אל אויביו. [4] כלומר בארבעה החדשים רמצאן, צולחגי, צולקדי, חרם אסור לישמעלים להלחם באויביהם. [5] גם אם תנוחו בד' חדשים האלה, לא תשוב יד אל מיסרכם. [6] כלומר כי עובדי האלילים לא יפריעו עוד את המאמינים מלכת להתפלל אל הקאאבא. [7] אם השלמתם אתם לזמן קצוב. [8] יצא לדתך.

האלילים בברית אל ושלוחו כי אם במקדש חרם[1]; כל עת דבקם בכם דבקו בהם, כי אל אוהב את תמימי דרך. (ח) אמנם איך יעברו בבריתכם באשר לא ישמרו לכם אחוה ורעות במשלם בכם? בשפתם יכחשו לכם ולבם בל עמם, כי רבם חוטאים המה. (ט) בלא הון ימכרו את אותות אל, ויתעו את אחיהם מדרך הטוב; רק רע כל מעשיהם. (י) לא ישמרו אחוה ורעות למאמינים כי בוגדים המה. (יא) ואם ייטיבו את מעלליהם ויתפללו ויחוננו דלים, לאחיכם יחשבו באמונה; כן נראה את אותותינו לעם המאמין. (יב) ואם ישקרו באמונתם אחרי עברם בבריתכם ויגדפו את דתכם, הלחמו בראשי המרי, כי אין אמן במו, למען יפחדו. (יג) הלא תלחמו בעם בוגד באמונתו ואשר בלבבו לגרש את הנביא ולהמכם פתאום? התיראו מפניהם? הן טוב לכם ליראה את ד׳ אם מאמינים אתם. (יד) הלחמו בהם, כי אלהים יתנם בידיכם ויכלימם; הוא יצילכם מידם וירפא את לבב העם המאמין. (טו) הוא יסיר מעליכם את חמת לבבם וייטיב למי יחפץ בו, כי אלהיכם יודע כל וחכם לבב הוא. (טז) התדמו בנפשכם כי אלהים יטשכם ולא ידע את הנלחמים לו ואת הדבקים בו ובשלוחו ואת אוהבי המאמינים בו? הן יודע אל את אשר אתם עושים! (יז) לא נאוה לעובדי אלילים לבקר בהיכל ד׳ באשר יעידו בנפשם על מרים. שוא פעלת האנשים האלה; אל אש הגיהנם יבואו. (יח) המאמינים באלהים וביום האחרון ומתפללים וחונני דלים ויראים אך את ד׳ לבדו, אלה יבקרו בהיכל ד׳[2]; את אלה ינחה בדרך הטוב. (יט) התדמו בנפשכם, כי השקות את העלים אל החג ובקר בהיכל ד׳, או האמן בד׳ ובשלוחו וביום האחרון והלחם לאמונת אל לאחת יחשבו[3]? לא ישוו בעיני אל, כי לא ינחה את הבוגדים! (כ) המאמינים ועוזבי בתיהם ומשליכים את נפשם מנגד בעבור אמונת אל, יעלו מעלה מעלה אל אדוניהם, ואך אלה יצליחו. (כא) להם מבשר אלהים חסד ורחמים וגנות מלאים כל טוב עד עולם.

---

[1] שם ישבע לך באלהים כי ידבקו בך. [2] מכאן חק לישמעלים שלא להכניס איש אל בתי תפלתם, אשר לא מדת מחמד הוא. [3] אנשי מחמד תפשו במלחמה את אל אבאס דוד מחמד, ובהוכיח זה אותו על מריו אמר: חן אמת הוא כי לא האמנתי בך; אמנם שקדתי יום יום על דלתות הקאאבא, ואקרם את העלים להתפלל שם בלחם ובמים; ועליו אמר מחמד את הפסוק הזה.

(כב) לנצח ישבו בהם, כי שכר גדול באלהים. (כג) אתם המאמינים! אל תשאו את פני אבותיכם ואחיכם וקרוביכם, אם יבחרו בשקר מבאמת! כל מתרועע להם מספר הבוגדים הוא. אמור: אם תבחרו באבותיכם, בבניכם, באחיכם, בנשיכם, בקרוביכם ובהונכם אשר רכשתם, ובמרכלתכם אשר יראתם כי אין קונה לה, ובבתי חמדכם מבאלהים ובמלחמת אמונתו: חכו עד יקים אל את דברו, כי לא תנחה את עם הבוגדים! (כה) הן הושיעכם אל במלחמות רבות. במלחמת חונין[1]. ברום לבבכם על חילכם הגדול, לא עזר אתכם; ותצר לכם הארץ רחבת ידים[2], ותנוסו ותפנו עורף. (כו) וישרה אלהים את שכינתו על שלוחו ועל המאמינים בו, וישלח חילים[3] אשר לא ראיתם, וייסר את הבוגדים; זה חלק עוזבי אל. (כז) אלהים ישע אל כל אשר יחפץ, כי סלח ורחום הוא. (כח) אתם המאמינים! הבוגדים טמאים הם; לכן אל יקרבו עוד אל היכל החרם מיום כלות השנה הואת והלאה[4]; ואם יצר לבבכם פן תורשו[5], דעו, כי אלהים יעשיר משפע ברכתו את הישר בעיניו, כי הוא יודע כל וחכם לב. (כט) הלחמו באנשים אשר לא יאמינו באלהים וביום האחרון ולא יאסרן את אשר אסר אל ושלוחו ובאנשי הכתב אשר לא ישפטו משפט צדק[6] עד יובילו לך שי ויכנעו מפניך. (ל) היהודים אומרים; עזרא בן אלהים הוא[7]; והנוצרים אומרים כי משיחם בן אלהים הוא. מפיהם יוציאו את הדבה הזאת כאשר עשו הבוגדים אשר היו לפניהם. הן ייסרם אל על כחשיהם! (לא) הם עובדים את חכמיהם ואת כהניהם מבלעדי אל ושלוחו ישו בן מרים[8]; הלא צוו לעבד את ד׳ לבדו? חלילה לו את אשר ידמו אליו! (לב) בלבם לכבות את נר אלהים[9]; אך

---

[1] זאת היתה המלחמה השלישית אשר עשה מחמד את עובדי האלילים אשר בארצו בשנה השמינית אחרי נוסו ממיכ״ה. מספר האויבים היה ארבעת אלפים, ואנשי מחמד כשנים עשר אלף; ובכל זאת יד האויבים גברה בראשונה, ואנשי מחמד הפכו את פניהם לנוס, לולי דבר מחמד על לבם. [2] לא היה להם ידים לנוס אנה ואנה, כי חונין יושב בעמק צר. [3] מלאכים. [4] מכאן חק לישמעלים שלא להניח איש אשר לא מדת מחמד הוא, לקרב אל העיר מיכ״ה בתוך מהלך יום אחד. [5] כי מיכ״ה עיר רכלת היתה. [6] המשחיתים את ספרי קדשיהם משנאתם על מחמד [7] חכמינו ז״ל השוו את עזרא למשה, כי זה נתן את התורה וזה קימה למען לא תשכח מפי זרע ישראל; אמנם כי עזרא בן אלהים הוא, לא מצאתי בשום מקום. [8] בזה יכון את הנוצרים המשתחוים לפסילי קדשיהם. [9] את הקורן.

אלהים ישוב ויעלה את נרו גם בהתקומם הבוגדים. (לג) הוא שלח ביד נביאו קו הישר ותורת אמת אשר תהל אורה על כל האחרות[1] גם בהתקומם הבוגדים. (לד) אתם המאמינים! רוב החכמים אוכלים את הון האנשים בלא הועיל[2] ומשיבים מאחרי דרך ד׳; אכן ענש גדול יבוא על האנשים האוגרים זהב וכסף ולא יפזרו ממנו על דרך האמונה. (לה) ביום הדין יחם הונם באש הגיהנם ויכוו בו על מצחיהם על צדיהם ועל גויהם. הא לכם[3] את אשר אספתם לנפשכם! אכלו את אשר צברתם! (לו) מספר החדשים שנים עשר הוא כדבר אל וככתבו ביום בראו את השמים ואת הארץ[4]; ארבעה מהם קדושים הם[5] לאמונת אל. אל תחטיאו בהם את נפשותיכם[6]; אך בבוגדים תוכלו להלחם בכל עת, יען כי גם המה יצררוכם תמיד, ודעו כי אלהים הולך עם יראיו. (לז) העתק את החדשים עון גדול הוא, ובו יתעו הבוגדים[7]; בשנה הזאת יקדשו חדש אחד ובאחרת יחללוהו למען השלם את המספר[8]; ובזה מתירים את אשר אסר אל[9]. הן הועד בהם גמול מעשיהם ואלהים לא ינחה את הגוי הבוגד. (לח) אתם המאמינים! מה היה לכם כי שחותם ארצה[10] בהאמר אליכם להלחם לאל[11]? התבחרו בחיי העולם הזה מבחיי העולם הבא? מה מך ערך חיי התבל מרכוש העולם הבא! — (לט) אם תמאנו להלחם, יככם אל מכה גדולה וישים גוי אחר תחתכם אשר לא תוכלו לו; כי אל אדיר על כל. (מ) אם לא תעזרוהו,[12] אלהים יהיה בעזרו, כאשר כבר

---

[1] על כל האמונות. [2] בזה יכון את כומרי הנוצרים אשר לקחו כסף מאנשי דתם בעד כפרת עונותיהם. [3] כה ידבר אלהים אליהם. [4] יודע במדרש כי באמר אלהים: יהי מארת ברקיע השמים בראשית א׳, י״ד, אמר הירח: למה זה ישבו שני מלכים על כסא אחד? הלא די אחד? ויאמר אלהים: טוב דברת! לכן השמש לבדו ימלוך ברקיע, ואתה תהיה לו למשנה; ויאסף הירח את נגהו וילבש קדרות. ויאמר אלהים: אל תתאבל ואל יצר לבך! בך ימנו היהודים את שנותיהם ואת חדשיהם; ועל זאת חק ליהודים למנות את שנותיהם בתקופת הירח סביב לשמש בהמשך זמן שנ״ה ימים, ואת חדשיהם בתקופת הירח סביב לארץ בהמשך זמן כ״ט ימים. [5] עיין לעיל פסוק ב׳. [6] אל תעשו בהם מלחמה. [7] פה יכון את היהודים המוסיפים ז׳ חדשי עבור במחזור קטן. [8] להשוות את שנות הלבנה לשנות החמה העולים עליהם בי׳ ימים לשנה. [9] יעשו מלאכה אם עליהם לשבת. [10] נמס לבבכם. [11] בשנה התשיעית אחרי נוס מחמד ממיכ״ה עשה מלחמה את העראקליאוס קיסר יון אצל העיר תבוק אשר בין מדינ״ה ודמשק, וימאנו אנשיו להלחם, באשר היה לעת הקיץ בהכות שרב ושמש. [12] את מחמד.

הצילו בגרש הבוגדים אותו והוא השני מהשנים[1]. בהיותם במעדה, ויאמר[2] אל רעהו: אל יצר לך, כי ד׳ עמנו! וישך ד׳ בכבודו בעדו, ויחמך את ידו בחילים[3] אשר לא ראיתם ויסכל את דעת הבוגדים ויקם את דברו כי עוז הוא וחכם לב. (מא) צאו למלחמה קלים וכבדים[4] והשליכו מנגד את הונכם ואת נפשכם בעבור מלחמת אל; זה טוב לכם אם תבינו. (מב) לו ראו תועלת ונקל עליהם[5] הדרך כי אז שמעו בקולך; אכן קשה מהם הדרך, ובכל זאת נשבעו באלהים: לו יכלנו, יצאנו אתכם[6]. כן ישחיתו את נפשם; אכן אל יודע כי מדברי כזב המה. (מג) לו יסלח לך אלהים זאת[7]! מדוע שמעת בקולם טרם ידעת אם אמת או שקר אתם? (מד) המאמינים באלהים וביום האחרון לא יעזובך, אם עליהם להשים את נפשם ואת הונם בכפם; הן יודע אל את יראיו. (מה) אכן המכחשים באלהים וביום האחרון יעזבוך, כי לבם לא נכון באמונתם והם פוסחים על שתי הסעפים. (מו) לו אבו הלחם כי אז התאזרו; אך לא חפץ ד׳ בצאתם למלחמה, לכן הרך את לבבם ויאמר: שבו בבתיכם עם היושבים בבתיכם[8]! (מז) וגם לו יצאו אתכם, היו עליכם לטרח וירוצו הנה והנה למען הסיתכם למרות את פי ד׳; ויש אנשים מכם אשר הטו אזנם לדבריהם. הן יודע אל את החוטאים. (מח) הן מקדם הסיתו בך וימרו את פיך עד בוא אליהם האמת ואמרת ד׳ הצרופה[9] גם בהתקוממם. (מט) יש מהם אומרים: שלח אותי ואל תנסני[10]! אך הלא הם במסה בהיותם שלוים? — הגיהנם נחלת הבוגדים. (נ) אם ייטב לך, יאבלו; ובצר לך יגילו ויאמרו: הן הצלנו את נפשותינו[11]! או יפנו אליך ערף וישישו על אידך. (נא) אמור: לא יקרנו מאומה בלתי אם ד׳ צוה;

---

[1] באמר מחמד אל אנשי מיכ״ה כי נביא אלהים הוא, שלחו בלילה אנשים להרגהו; וינס משם אל מדינ״ה ולא הלך איש אתו זולתי אבו בכר חותנו; וברדוף אחריו אויביו התחבא במערה איזה ימים. והישמעלים אומרים, כי אויביו בקשו לבא אל המערה, אך אלהים שלח עכביש אשר ארגה את קוריה על פי המערה הזאת, וישובו לדרכם. [2] מחמד. [3] מלאכים. [4] רגלים ופרשים. [5] רבים מאנשי מחמד נסו מהמערכה במלחמת תבוק ואחרי כן התנצלו אליו באמרם כי לא יכלו לשאת את טרח המלחמה ואת השרב הגדול. [6] מחמד שלח אנשים רבים כי לבב מאת אנשיו, וגבריאל מוכיחו על זאת. [7] כי שלחת אותם. [8] עם נשיכם וטפיכם. [9] ליסרם על מרים. [10] למרות את פיך ולנוס מהמלחמה. [11] בפגרנו מצאת בצבא

הוא מגננו ועליו יבטחו כל המאמינים. (נב) אמור: הלא תחכו כי יבואכם אחד משני הדברים הטובים מכלם[1]; אנחנו מקוים, כי ייסרכם אלהים בענש גדול או מידו או מידנו; חכו! גם אנחנו מחכים. (נג) אם תתנו[2] ברצון או נגד לבכם, לא ילקח מכם, כי עם בוגד אתם. (נד) ולא מנע אל מהם לבלתי הלקח מהם כספם כי אם על אשר כחשו באל ובשלוחו, ולא התפללו כי אם בקרי ולא נתנו כי אם במרי. (נה) ואל תתמה על הונם ועל זרעם[3]! בלב אל ליסרם בחיי העולם הזה ולהשחית את נפשותיהם על מרים. (נו) הם נשבעים בד' כי לכם המה; אך לא לכם המה; רק מיראה אומרים זאת. (נז) לו ימצאו מנוס או מערה או מחבוא, יחישו לבוא שמה. (נח) יש מהם אשר ידברו בך דפי בתתך צדקה[4]; כל עת קחתם את חלקם יחרישו ואחרי כן ילינו. (נט) לו קבלו ברצון את אשר נתן להם אלהים ושלוחו, ואמרו: דיינו מתת אל ושלוחו אשר נתן לנו ברחמיו, ולפניו נשפוך שיחנו! (ס) הצדקה הוכנה לדלים לאביונים ולמקבציה[5] ולמטיבים את דרכם[6] ולאשר לא יוכלו לשלם את נשייהם[7] ולמלחמת אל ולעוברי דרך. זאת חקת אלהיכם, כי הוא יודע כל וחכם לב. (סא) יש מהם דברו דפי בנביא לאמור: הוא מקשיב אל דברי שקר[8]; אמור: הוא מקשיב לטובתכם[9]; הוא מאמין באלהים ובמאמינים. (סב) הוא מבשר רחמים למאמינים בו, וענש גדול למדברים דפי בשליח אל. (סג) הם נשבעים בד' כי יבקשו למצא חן בעיניכם; מה טוב להם למצא חן בעיני ד' ושלוחו אם מאמינים הם! (סד) הלא יבינו כי כל הממרה את פי ד' ושלוחו יהיה מאכלת אש הגיהנם ולעד ישב שם? אך חרפה גדולה זאת! (סה) החנפים יראים פן יגלה

---

[1] את התשועה או חיי העולם הבא. [2] מהונכם למלחמת אל. [3] כלומר אל יקשה בעיניך אם יש צדיק ורע לו, רשע וטוב לו! אין צדיק אשר אין בו חטא, ואין רשע אשר לא ימצא בו דבר טוב; את הצדיק ייסר אלהים על חטאו בעולם הזה למען הנחילו את חיי העולם הבא בלי גרעון, ולרשע ישלם אלהים את גמול מעשיו הטובים בעולם הזה למען הורידו לבאר שחת. גם רבנו סעדיה הגאון בספר האמונות והדעות פרק ה' מסכים לדעה הזאת. [4] כי תמעל בכסף המוכן למלחמת אל. [5] פה מכון מחמד את עצמו. [6] לעובדי אלילים העוזבים את ארצם ואת הונם והולכים אחרי מחמד. [7] אשר לוו למען התאזר למלחמת אל. [8] מאמין בתורת היהודים והנוצרים ובדברי אגדה. [9] מתורת היהודים והנוצרים אני מביא מופתים לאמתת נבואתכם.

להם חזון מוציא לאור את אשר בלבם; אמור: התלוצצו! הן
יגלה אלהים את אשר תכחדו. (סו) ואם תשאלם[1], יאמרו:
אנחנו מדברים ומשחקים[2]; אמור: התלעגו לאל, לאותותיו
ולנביאיו? (סז) ואל תכסו את פשעכם כי בגדתם אחרי אשר
האמנתם! אם נסלח לקצתכם[3], ניסר את קצתכם[4] כי בית מרי
המה. (סח) כלם חנפים וחנפות המה איש כאחיו; יצוו את הרע
ויחרימו את הטוב ויקפצו את ידיהם מהאביון. הם שכחו את
אלהים, לכן גם הוא ישכחם, כי החנפים בוגדים המה. (סט)
לחנפים ולחנפות ולבוגדים מבשר אלהים את אש הגיהנם, ולעד
ישבו בו; זה גמולם. אלהים אררם ולהם ענש גדול. (ע) כאנשים
אשר היו לפניכם, עצומים מכם ומברכים בחיל וזרע ומתענגים על
חלקם בעולם הזה, כן גם אתם ששים בחיי התבל ודברתם דפי
כאשר הם דברו. שוא פעלתם בעולם הזה ובעולם הבא, ויספו יחד.
(עא) הלא הגד להם את אשר נהיה לאנשים אשר היו לפניהם,
לדור נח, לאנשי עאד, תמוד[5], לדור אברהם, לאנשי מדין ולערים
ההפוכות[6]? נביאיהם באו אליהם במופתים נגלים; אלהים לא אבה
עשות להם עול, אמנם הם השחיתו את נפשם. (עב) רק המאמינים
והמאמינות קרובים זה לזה; הם יבחרו בטוב וימאסו ברע, יתפללו
ויחוננו דלים וישמעו בקול ד׳ ונביאו. אלהים ירחמם, כי אדיר
הוא וחכם לב. (עג) אלהים הבטיח את המאמינים ואת המאמינות
גנות ובתוכם נחלי מים, ועד עולמי עד ישבו שם. מה נעים מושב
גן העדן! אך רצון אל נעים ממנו; מה גדול הששון הזה! (עד)
אתה הנביא! הלחם בבוגדים ובחנפים והכבד את ידך עליהם.
התפתה יהי מושבם; מה קשה הדרך שמה! (עה) הם נשבעים
באלהים כי לא דברו מאומה[7]; אמנם דברו בו כזבים אחרי האמינם
בו, ויחשבו מחשבות אשר לא הקימו[8], ולא הרפו את ידיהם עד
ברכם אל ושלוחו ברחמיו[9]. אם ישובו מדרך פשעם, טוב להם;
ואם ישובו וימרדו, ייסרם אל ענש גדול בעולם הזה ובעולם הבא,
ואין להם עוזר ומושיע בארץ. (עו) יש מהם עברו בברית ד׳
לאמר: אם יברכנו ברחמיו, נתן צדקה וניטיב את מעללינו. (עז)

---

[1] מה מדברים, איש אל אחיו. [2] איננו לועגים לך. [3] השבים מאחרי ממרך לבבם. [4] אשר יזיח בי. [5] עיין לעיל חזון ז׳, ס״ט—ע״ב. [6] סדם ועמורה. [7] לא דבת דפי. [8] להמית את מחמד. [9] עד כי ראו כי יצליחו בתמכם את יד מחמד.

ואחרי ברכם אלהים ברב רחמיו וירם לכם ויזרו אחור וימרו את פיו. (עח) ויחנף אלהים את לבבם עד יום פגעם בו[1], על אשר לא שמרו את מוצא שפתם ויכזבו באלהים. הלא יבינו כי אל יודע את מחשבותיהם ואת אשר מדברים בסתר? הלא כל רז נגלה לו? (עט) הלעגים לחונני דלים ולתומכי יד אביון כפי יכלתם, אלהים ילעג למו וייסרם ענש גדול. (פ) שוה להם אם תתפלל בעדם שבעים פעמים, לא ירצם אלהים, יען כי בגדו בו ובשלוחו; ואלהים לא ינחה את עם הבוגדים. (פא) הן ששו המפגרים מצאת בצבא[2] על מאנם ללכת אחרי השליח ולהשליך את נפשם ואת הונם מנגד בעבור מלחמת אל, ויאמרו: אל נא תצאו בצבא בחם השמש! אמר: אש הגיהנם חמה ממנו! לו ישכילו זאת! (פב) הניחם ויצחקו; הן יורידו כנחל דמעות בבוא אליהם גמול פעלם! (פג) והיה כי ישיבך אלהים בשלום אליהם, ויבקשו לצאת עמך בצבא, אמור אליהם: לא תצאו אתי בצבא ולא תלחמו עמי באויבי! אתם בחרתם לשבת בבתיכם בראשונה; שבו בבתיכם עם היושבים בבתיכם! (פד) ואל תתפלל בעד אחד מהם במותו ואל תעמד על קברו[3] יען כי בגדו באלהים ובשלוחו וימותו במרים. (פה) ואל תתמה על הונם וזרעם, כי בלב אל ליסרם בהם בעולם הזה ולהשחית את נפשם על אשר בגדו. (פו) ואם ישלח אליהם חזון, למען יאמינו באלהים ויצאו בצבא עם נביאו, יתחננו אליך העשירים בהם לאמר: הניחנו בבתינו! (פז) הם יחפצו לשבת בבתיהם; אמולה לבתם; לא ישכילו. (פח) אך הנביא והמאמינים עמו יצאו בצבא עם הונם ונפשם; לכן יקצרו טוב ויצליחו. (פט) אלהים הכין להם גנות ובתוכם מעינות מים; לעד ישבו בהם. מה גדול הששון הזה! (צ) הן באו אנשים ערבים להתחנן אל הנביא למען יוכלו לשוב אל בתיהם המכחשים באלהים ובשלוחו; אמנם יוסרו בענש גדול הבוגדים האלה. (צא) לא על הנחשלים והחולים והדלים, אשר אין להם די מחסורם, לצאת בצבא; אך יהיה נכון לבם באלהים ובשלוח. אין קצף על תמימי דרך[4], כי אלהים סלח ורחום הוא. (צב) גם לא ישאו חטא האנשים אשר באו אליך ויתחננו למען תאזרם[5], ותאמר אליהם: אין בידי לאזרכם. ותורדנה

[1] בתחיית המתים. [2] אל מלחמת תבוק, עיין לעיל פסוק ל״ח. [3] אל תלוהו בקבורתו. [4] אשר חפצם להלחם מלחמת האמונה ואין לאל ידם. [5] רבים באו אל

עיניהם דמעות בשובכם מאתך, על אשר אין לאל ידם לעזרך. (צג) הן יוסרו האנשים אשר יש לאל ידם לעזרך ויבחרו שבת בבתיהם; אלהים חתם את לבם; לא יבינו. (צד) הם יבקשו לנקות את נפש בשובכם אליהם; אמור: אל תנקו את נפשכם! לא נאמין בכם; הן הודיענו אל את מעשיכם; הוא ושלוחו ראו את פעלכם; אז תובאו אל יודע הנסתרות והנגלות; הוא יודע את אשר עשיתם. (צה) ישביעוכם באלהים בשובכם אליהם כי תחדלו מהם[1]; חדלו מהם, כי תועבה המה! הגהינם יהי מושבם; זה גמול מעלליהם. (צו) הם ישביעוכם למען תרצום; אך גם אם תרצום, אלהים לא ירצה את עם הבוגד. (צז) הערבים בית מרי ועדת חנפים המה; לכן לא יבינו את משפטי אל, אשר שלח אליהם ביד שלוחו; אמנם אלהים יודע כל וחכם לבב הוא. (צח) יש ערבים אשר יובילו לך שי אך בחזקה, ויצפו ליום אידך; אך עליהם יבוא האיד, כי אלהים שומע כל וחכם לבב הוא. (צט) אך יש ערבים המאמינים באלהים וביום האחרון ומבקשים לקרב את לבבם אל ד׳ ושלוחו ולהתרצות בעיניו. הלא זה קירוב הוא? אלהים ירצם ברחמיו, כי חנון ורחום הוא. (ק) ואת ראשי ושרי העוזבים את בתיהם למען עזרך ואת ההולכים בדרכם הטובה רצה אל, והם יתענגו בו; להם הכין גנות ובתוכם נחלי מים, ועד עולמי עד ישבו שם. מה גדול הששון הזה! (קא) גם בערבים אשר בקרבכם יש חנפים; גם קצת יושבי מדינ״ה חוקו את לבם. אתה לא תכירם, אך אנחנו מכירים אותם. ניסרם כפלים[2], ורעה גדולה תבוא עליהם. (קב) יש מהם התודו על פשעם ויחליפו את חטאם במעשה טוב[3]; אולי יסלח להם אלהים, כי חנון ורחום הוא. (קג) קח את אשר פזרו לך מהונם, ובזאת תטהרם ותזכם; התפלל בעדם, כי תפלתך תשקיט את לבם, ואלהים שומע ויודע כל. (קה) הלא ידעו כי חפץ ד׳ בתשובת ובצדקת עבדיו? הלא סלח ורחום הוא? (קה) אמור: עשו כטוב בעיניכם! אלהים ושלוחו והמאמינים יראו את פעלכם. הן תובאו אל יודע הנסתרות והנגלות; הוא יגיד לכם את אשר

מחמד ובקשו לצאת אתו בצבא, והוא הכרח לשלחם על אשר לא היו לו כלי מלחמת לרב למען אזרם.

[1] כי לא תיסרום על מאנם לצאת אתכם בצבא. [2] בעולם הזה ובעולם הבא.

[3] בהתודם את עונם.

עשיתם. (קו) אחרים[1] מצפים לדבר אל אם ייסרם או יחנם, ואלהים יודע כל וחכם לבב הוא. (קז) ואחרים הקימו היכל[2] לצרר ולמרות ולגרות מדון בין המאמינים, ומשגב לאויבי אל ושלוחו; ובכל זאת נשבעים לאמר: הן טוב עמנו! אך אלהים יעיד בם כי כחשו בו. (קח) אל תקרב אל ההיכל הלז! פה בית מקדש אל, אשר יוסד מקדם על יראת ד׳[3] ביום הבנותו; בו תבקר; בו יבקשו האנשים לטהר את נפשותיהם, כי אל אוהב את הטהורים. (קט) הטוב האיש המיסד את היכלו על יראת ד׳ ורחמיו, או האיש המיסד את היכלו על חול אשר המים ישטפוהו ויורידוהו אל שאול תחתית? לא ינחה אל את העם הבוגד. (קי) כל עת היות ההיכל אשר בנו, על מכונו, ריב ומדון לא יכלו מפרד את לבותם; ואלהים יודע כל וחכם לב. (קיא) הן קנה אלהים את חיי ואת הון המאמינים בעד גן העדן בהלחמם את מלחמת ד׳; אם יהרגו או יהרגו, יושב להם גמולם ככתוב בתורת משה ובעוואנגעליאום ובקורן, ומי נאמן בדבריו כאל? שישו ברכושכם אשר רכשתם[4], כי ששון גדול יהיה לכם! (קיב) השבים מדרך פשעם ועובדים ומהללים את אלהים, הצמים וכורעים ומשתחוים, הבוחרים בטוב ומואסים ברע ושומרי פקודי אל, ינחלו את רחמיו. בשר זאת את המאמינים! (קיג) לא נאוה לנביא ולמאמינים להתפלל בעד עובדי אלילים גם אם קרובים להם, באשר נודע למו כי אלה מעדת הגיהנם המה. (קיד) לא התפלל אברהם בעד אביו[5] כי אם אחרי הבטיחו זה לשוב מדרך פשעו; אך בראותו כי זה בוגד באל חדל להתפלל בעדו; ואברהם טוב וחנון היה. (קטו) אלהים לא ישגה עם אחרי הנחותו אותו עד יבינם את אשר יחדלו ממנו[6], כי אל יודע כל. (קטז) לד׳ מלוכת השמים והארץ; הוא מחיה וממית; ומבלעדו אין לכם עוזר ומושיע. (קיז) אלהים שעה אל הנביא ואל העוזבים את בתיהם למען עזרהו

---

[1] אשר מאנו לצאת בצבא ממרך לבבם ולא מחזן. [2] אבו עמר מומר נוצרי ושונא גחל למחמד הקים היכל חדש מכלל יופי בעיר קובה למען הסב את הערבים מלכת להתפלל אל הקאאבא; גם הוא הסית את הקיסר היוני העראקליאוס להלחם במחמד. [3] מאברהם ומישמעל; עיין לעיל חזן ב׳, קי״ט. [4] גן העדן. [5] לדעת רבותינו ז״ל אברהם אבינו הוכיח את אביו על עבדו אלהי נכר; ותרח הכיר את הבורא, אך לא שב מדרכו הרע מאהבת בצע, כי חוצב פסילים היה. [6] לא ייסר את האנשים על אשר חטאו קודם מתן הקורן.

ולעמד לו בעת צרתו; כמעט נהפך לבב קצתם[1], אך אלהים חש לעזרתם ויחנם וירחמם. (קיח) וגם את שלשת רכי הלבב[2], אשר הציקתם הארץ רחבת ידים[3], ויפג לבם על ראותם כי אין משגב מבלעדי אל, חנן אלהים, למען ישובו אליו, כי טוב ורחום ד׳. (קיט) אתם המאמינים! יראו את ד׳ והיו תמימים עמו! (קכ) לא היה לאנשי מדינ״ה ולערבים היושבים סביבותיהם לשוב מאחרי הנביא ולבחר בנפשם מבנפשו[4]; זאת עשו על אשר מאנו לשאת צמא, טרח ורעב בעבור מלחמת אל. (קכא) לא צעדו צעד להרע לבוגדים, למען אלה לא ירעו להם, רק בהכתב עליהם מעשה טוב[5]; אמנם אל לא יעשק את שכר תמימי דרך. (קכב) כל אשר פזרו מהונם. אם קטן אם גדול, וכל עמליהם יחקו בספר; ואלהים יוסיף לשלם להם מאשר עשו. (קכג) לא על המאמינים לצאת כלם בצבא; קצת כל המערכה ישבו בבתיהם למען הורות את נפשם מאת עמם בדרך האמונה ולהזהיר את השבים מהמלחמה להשמר על נפשם. (קמא) אתם המאמינים! הלחמו בבוגדים אשר סביבותיכם! תכבד ידכם בהם, כי אלהים הולך עם יראיו. (קכב) ואם יגלה חזון, יאמרו אנשים מהם: מי בכם חוזק בזה באמונתו? אמנם המאמינים יחוזקו בו באמונתם ויגילו בו. (קכו) אך האנשים, אשר חלי בקרב לבם, יקשו את ערפם וימותו במרים. (קכז) הלא ידעו כי יבאו פעם אחת או פעמים בשנה[6]? אכן לא ישובו לבצרון ולא ייטיבו את דרכם. (קכח) ובהיגלות אליהם חזון יביטו איש באחיו לאמר: הלא יראכם איש[7]? ויסגו אחור. הן אלהים השיב אחור את לבותם, כי עם סכל המה. (קכט) הן בא אליכם נביא מקרבכם איש עזוז; צר לבו בהאשימכם את נפשכם, אך חנון ורחום הוא למאמינים. (קל) ואם ישובו מאחריך, אמור: אלהים יריב ריבי, אין אל מבלעדו; עליו השלכתי את יהבי; הוא אדון הכסא הנורא.

[1] לשוב מאחריו. [2] ואלה שמותם: כאאב אבן מלך, הלל אבן עמיא, מררא אבן רבי. [3] כלומר פחד כל כך במלחמה עד כי הארץ רעשה תחתיהם. [4] שלא לחרף את נפשם בעבור מחמד. [5] כלומר אם ישלם להם מחמד שכר פעלתם. [6] בלומר הרבה פעמים. [7] מבקשים להרחק בהקרא להם הקורן.

חזון יונה [1] עליו השלום

נגלה במיכ"ה ובו מאה ותשעה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) **א"ל"ר**[2] אלה אותות ספר החכם. (ב) היפלא בעיני האנשים כי נגלינו[3] אל איש מקרבם למען הזהיר את הבוגדים ולבשר טוב את המאמינים כי גדול שכרם באלהיהם? — הבוגדים יאמרו: הן קוסם קסמים זה[4]! (ג) ד' הוא אדוניכם; הוא ברא את השמים ואת הארץ בששת ימים ובשביעי ישב על כסאו; הוא השליט בכל; אין עוזר מבלעדו. כן הוא אלהיכם; אך אותו עבדו; הלא תבינו? — (ד) אליו תשובו כלכם, כדברו אשר דבר באמת; הוא בורא כל היצורים ומשיבם אליו לתת גמול למאמינים ולעשי משפט וצדקה; ולבוגדים מים רותחים יהיו לברות, וגדול ענשם על מרים. (ה) הוא שם את השמש לממשלת ביום ואת הירח לממשלת בלילה ברקיע השמים, למען תדעו את מספר השנים ואת חשבון הימים. לא ברא אלהים את אלה כי אם באמת[5]; כן הראה את אותותיו לעם המבין. (ו) בתקופת הלילות והימים ובכל אשר ברא אל בשמים ובארץ די אותות לעם היראים. (ז) אמנם האנשים, אשר לא יקוו לפגע בנו[6], ויבחרו בחיי העולם הזה, יתענגו בהם ויפשעו באותותינו. (ח) אלה יירשו את אש הגיהנם על פעלם.

---

[1] שם החזון הזה מהנביא יונה הנזכר לקמן פסוק צ"ה. [2] אלה דברי הכותב וראשי תיבות: אמר לי רבי. [3] גבריאל המלאך מדבר. [4] בלעג אמרו זאת על אשר מהמד לא עשה מופתים. [5] מדרש רבא, בראשית א', א', אמר, כי הק"ב"ה ברא את העולם באמת, יען כי סופי תבות: בראשית ברא אלהים את,, הם: אמת.
[6] אינם מאמינים בתחית המתים.

(ט) ואת המאמינים ועשי טוב יולך ד' אל גנות חמד ובתוכם נחלי מים, על אשר האמינו בו. (י) שם יברכו בקול גדול[1]: יהולל שמך ד'. והאחרים[2] יענו: שלום! (יא) ואחר כלות תפלתם יאמרו: תהלה לאל אדון העולמים! (יב) לו ימהר אלהים לשלם לבני האדם את הרע כאשר יבקשו את הטוב, כי אז כבר בא קצם[3]; לכן נזנח את האנשים, אשר לא יקוו לפגע בנו, אל שגגתם. (יג) אם יקרה אסון את איש, יתחנן אלינו בשכבו בקומו ובלכתו[4]; ואם נצילהו מצרתו, ישוב לחטא וישכח את מוסרו; זה משפט עשי עול. (יד) הן השחתנו דורות, אשר היו לפניכם[5], על מרים, יען כי לא האמינו באותות אשר הביאו אליהם נביאיהם; כן נשיב גמול על גאים. (טו) אז שמנוכם בארץ תחתיהם, למען נראה את מעלליהם. (טז) בהקרא להם אותותינו הנגלים יאמרו האנשים אשר לא יקוו לפגע בנו: הביא קורן אחר או שנהו! אמור: אין לאל ידי לשנותו כאות נפשי; אינני שומע כי אם לאשר גולה לי, כי ירא אנכי את ענש היום הגדול בהמרותי את פי ד'. (יז) לו חפץ ד', לא קראתיו[6] לכם ולא הוריתיכם בו; הלא גרתי בקרבכם מספר ימים טרם הגלותו?[7] הלא תבינו? (יח) ומי רע ממדבר כזבים באל ומכחש באותותיו? הן לא יצליחו הבוגדים. (יט) הם עובדים מבלעדי אל את אשר לא ייטיב ולא ירע להם, ואומרים: אלה יליצו בעדנו אל ד'[8]; אמור: התורו את ד' דברים אשר לא ידע בשמים ובארץ[9]? חלילה לו את אשר תדמו אליו! (כ) כל בני האדם אך אומה אחת היו[10]; אז נפרדו. לולי יצא הדבר מפי ד'[11], כי אז הוכיחו ביניהם על ריבם. (כא) יאמרו: אם לא ינתן לו מופת מאת אדוניו, לא נאמין בו; אמור: הנסתרות לד'[12]; חכו, גם אני אחכה עמכם! (כב) וברחמנו את האנשים אחרי בוא אליהם צוקה[13] הערימו סוד באותותי; אמור: אלהים ימהר להתחכם

---

[1] הצדיקים הבאים אל גן העדן. [2] הצדיקים אשר כבר שם. [3] לו יענש אלהים את הרשעים מיד אחרי חטאם ולא יאריך אפו, לא היה אדם בארץ. [4] בכל עת. [5] אנשי חור המבול, אנשי עאד, תמוד הנזכרים לעיל חזון ז'. [6] את הקורן: כי מחמד לא ידע קרא בספר טרם הגלות לו הקורן. [7] וידעתם היטב, כי לא ידעתי קרא או כתב. [8] בזה יכון את הנוצרים המאמינים כי קדושיהם מליצים בעדם. [9] כלומר כי בין בעולם הזה בין בעולם הבא כל איש ישא את עונו ואין מליץ בעדו. [10] עיין בראשית י"א, א'. [11] להפיצם על פני כל הארץ. [12] אך הוא לבדו יכול לעשות מופתים. [13] בימי מחמד היה רעב גדול בארץ ערב שבע שנים רצופים.

לכם, ומלאכינו יכתבו בספר את נכליכם! (כג) הוא מנהלכם ביבשה ובארץ, למען ייטב לבכם בהיותכם באניה אשר הרוח נושבת בה. בקום עליהם סערה, וגלי הים יעברו עליהם מכל רוח, יתחננו מיראתם פן יכסום התהומות, ויתחזקו באמונתם לאמר: אם תצילנו מהצרה הזאת, נזבח לך תודה! (כד) ואחרי הצילו אותם ישובו וישחיתו בארץ ויעשו עול. בני אדם! כל אשר תאשימו בו את נפשותיכם לא יועילכם כי אם בחיי העולם הזה; אז תשובו אלינו ונגיד לכם את אשר עשיתם. (כה) חיי העולם הזה נמשלו כמים אשר הורדנו משמים ארצה להשקות בהם את יבול הארץ, לתת טרף לאדם ולבהמה, לענד ולעטר את מראה האדמה.. בני האדם ידמו בנפשם, כי הם השליטים בהם; אך בבוא דברנו, אם ביום אם בלילה, נשים הכל לשמה והיה כלא היה; כן נראה את אותותינו למתבוננים בהם. (כו) אלהים ינהל אל נות השלום וינחה בדרך הטוב את הישר בעיניו. (כז) שכר גדול יהיה לעשי טוב[1]; שחור וכלימה לא יכסו את פניהם; הם רעי גן העדן ולעד ישבו בו. (כח) ולעשי עול יושב גמולם כפי פעלם; כלימה תשיגם; אין להם מציל מיד אל; פניהם יחשכו מעלטת ליל וצלמות; רעי הגיהנם יהיו ולעד ישבו בו. (כט) ביום הדין נקבץ את כלם ונאמר אל עובדי האלילים: לכו אל מקומכם[2] אתם ואליליכם! אז נפרידם איש מעל אחיו, ואליליהם יאמרו: גם אותנו לא עבדתם[3]! (ל) עד ד׳ בינינו וביניכם; לא שמנו את לבנו לעבודתכם! (לא) לכל נפש יושב גמול פעלה, ותשוב אל אלהים כי הוא אדונה באמת; ויבצר מהם את אשר יזמו לעשות. (לב) אמור: מי שלח לכם את ברכת השמים והארץ? מי המושל באזניכם ובעיניכם[4]? מי מוציא את החיים מהמות ואת המות מהחיים? מי אדון כל היקום? יענו: אך אלהים. אמר: הלא תיראוהו? (לג) הלא זה אדונכם באמת? ומה בלתי האמת כי אם שגגה? למה תסורו ממנה? (לד) כן יקום דבר אדונך אל הבוגדים על אשר לא האמינו. (לה) אמר: מי מאליליכם יברא יצור וישיבהו אליו? אך אלהיכם בורא יצור ומשיבהו אליו; למה שבתם מאחריו? (לו) מי מאליליכם ינחה

---

[1] עיין לעיל חזון ג׳, ק׳. [2] אל גיהנם. [3] כלומר ידעתם היטב כי הבל אנחנו; אך למען תבעיס את ד׳ עבדתם אותנו. [4] מי נתן לכם אזנים לשמוע ועינים לראות.

בדרך האמת, הלא אלהים? הטוב ללכת אחרי המנחה בדרך אמת או אחרי אשר לא ינחה כי אם בהינחותו? ומה לכם להריב בזאת? (לז) אך רבם לא יקשיבו כי אם להגיון לבם; אמנם הגיון לבם לא יצא מפי האמת; ואלהים מביט אל פעלם. (לח) הקורן הזה לא נתן מאחר זולתי אל; הלא הוא מקים את אשר בידיהם[1] ומבאר את הכתב? אין דפי בו, כי מאדון העולמים הוא. (לט) יאמרו: הוא[2] בראהו[3] מלבו; אמור: הביאו חזון כחזיונו, והתחננו לאשר תחפצו בו[4] מבלעדי אל, אם כנים דבריכם! (מ) לא כחשו בו כי אם על אשר לא הבינוהו ולא בקשו לדעת אותו. האנשים אשר היו לפניהם גם כן דברו בו כזבים; אמנם תראה את שלמת הרשעים! (מא) קצתם יאמינו בו וקצתם לא יאמינו; אך אלהים יכיר את המרעים. ואם יכחשו בך, אמור: לי מעשי ולכם מעשיכם; נקים אתם ממעשי ואני נקי ממעשיכם. (מב) יש מהם ישמעוך. התשמיע את החרשים אשר לא יאבו שמוע? יש מהם יראוך; התפקח עינים עורות אשר לא תאבינה ראות? (מה) הן אלהים לא ישגה את האנשים; הם משגים את נפשם. (מו) וביום קבצו אותם ידמו בנפשם כי לא חיו אך שעה אחת בכל יום; אז יכירו איש את אחיו; האנשים, אשר כחשו כי יפגעו באל[5], יספו, כי הלכו אחרי ההבל. (מז) אם נראה אותך קצת גמולם או נמיתך[6], הם ישובו אלינו, ואלהים יעיד על מעשיהם. (מח) לכל גוי בא שליח אל; ובבואו אליהם הוכיח ביניהם במשפט ולא עשה להם עול. (מט) יאמרו: מתי יבוא דברך, אם כנים דבריך[7]? (נ) אמור: אין לאל ידי להיטיב או להרע לי בלתי ד׳ צוה, לכל גוי יבא קצו, ובבוא קצם לא יאחרוהו ולא יחישוהו גם שעה אחת. (נא) תראיתם עוד, כי בבואכם גמולכם ביום או בלילה הבוגדים יכלו החישהו? (נב) ההאמנתם בבואו אליכם? ובבואו עתה התבקשו להחישהו? (נג) אז יאמר אלהים לחוטאים: הא לכם גמולכם עד עולם! התבקשו גמול אחר בלתי כפי פעלכם? (נד) ישאלוך האמת דבריך; אמר: חי אדוני, אמת המה! לא תפרו את עצתו. (נה) ולו יהיו לכל נפש החוטאת כל אוצרות התבל, כי אז תתנם בעד פדיון נפשה; אז ינחמו על

---

[1] את התורה ואת העוואנגעליאום. [2] מחמד. [3] את הקורן. [4] לאליליכם למען יושיעוכם. [5] בתחית המתים. [6] כלומר אם ניסרם בעודך חי או אחרי מותך.
[7] הגד לנו את העת, אשר בה יבוא אלינו ענש ד׳, אם נביא אמת אתה.

פשעם בראותם את גמולם. אלהים יוכיח במשפט בינידם ולא יעשה להם עול. (נו) הלא לד׳ כל אשר בשמים ובארץ? הלא כל משפטיו אמת? אך רבם לא יבינו. (נז) הוא מחיה וממית, ואליו תשובו. (נח) בני אדם! הנה באה אליכם עצת אלהיכם[1], רפוי למחלת לבכם, קו הישר ורחמים למאמינים. (נט) שישו בחסד ורחמי אל, כי טובים הם לכם מאוצרות התבל אשר צברתם! (ס) הראיתם את אשר נתן אל לכם לאכלה? למה החרמתם את קצתו והתרתם את קצתו? ההמשילכם אלהים בו, או בדאתם זאת מלבכם? (סא) ומה יחשבו המדברים כזבים באל ביום התקומה? הן חנון ד׳ לבני האדם, אך רבם לא יתנו לו תודה. (סב) לא תשלחו ידכם בכל דבר ולא תקראו מאומה בקורן ולא תעשו דבר בלתי יעיד עליו ד׳[2]; אין נסתר מנגד עיניו כל אשר בשמים ובארץ, גם אם הוא כמשקל הנמלה; אין רב או מצער אשר לא כתוב בספר הנודע[3]. (סג) וכל מכבדי ד׳ לא יבוא פחד ושאה עליהם. (סד) המאמינים בד׳ ויראים אותו, להם מבשר טוב בעולם הזה ובעולם הבא; דבר אל לא יופר; מה גדול הששון הזה! (סה) אל תתעצב אל לבך על דבריהם! כי עז לאלהים[4], והיא שומע ויודע כל. (סו) הלא לד׳ כל אשר בשמים ובארץ? אחרי מי ילכו העובדים אלהי נכר מבלעדו? רק אחרי שרירות לבם ואחרי השקר אשר יהגו בו. (סז) הוא נתן לכם את הלילה למנוחה ואת היום למלאכה; אלה האותות לעם השומע בקול ד׳. (סח) יאמרו: אלהים הוליד בנים; חלילה לו! הוא די לעצמו; לו כל אשר בשמים ובארץ. ההמשיל אתכם בהם? התגידו באלהים את אשר לא ידעתם? (סט) אמור: כל המדברים כזבים באל לא יצליחו. (ע) יתענגו בעולם הזה; אחרי כן ישובו אלינו, ונשב להם גמולם על אשר בגדו. (עא) ספר נא להם את מעשה נח! באמרו אל עמו: עמי! אם מושבי בקרבכם ותוכחתי עליכם לטרח, שתי בד׳ מחסי. אספו את חילכם וקראו את אליליכם! המתיקו סוד והתקוממו בי; אל תאחרו! (עב) לא אשאל מכם שכר בשובכם מדרך פשעכם; שכרי בד׳ אשר צוני להאמין בו. (עג) אך הם דברו בו כזבים; ונציל אותו ואת אשר אתו בתיבה ונשם אותו תחתידהם בארץ; ונשקע אותם על כחשם באותותינו. הבט אל אחרית האנשים אשר הזהיר נח! (עד) ואחריו

---

[1] הקורן. [2] הוא יודע את כל מעשיכם. [3] בספר המקרים. [4] הוא יענשם

שלחנו נביאים[1] אל העמים במופתים גדולים; אך אלה לא האמינו באשר כחשו בו מקדם. כן הכבדנו את לב החוטאים. (עה) אחרי כן שלחנו באותותינו את משה ואת אהרן אל פרעה ואל שריו; אך אלה חזקו את לבם, ויהיו עם בוגד. (עו) ובבוא אליהם האמת מאתנו, אמרו: אך קסם גלוי הוא! ויאמר משה: התאמרו לאמת הבאה אליכם, כי קסם הוא? לא יצליחו קוסמי קסמים. (עז) ויאמרו[2]: הבאתם אלינו למען השיבנו מאמונת אבותינו ולמען תמשלו בארץ? לא נאמין בכם. (עח) ויאמר פרעה: הביאו אלי את כל חוברי חברים מחוכמים! אחרי בואם, ויאמר משה: השליכו את אשר תשליכו! (עט) אחרי השליכם ויאמר משה: לא תצליחו בקסמיכם, כי אלהים יסכלם; אלהים לא יצליח את פעלי הבוגדים! (פ) אלהים יקים את דברו גם בהתקומם הבוגדים. (פא) ולא האמין במשה כי אם שבטו[3] בתוך עמו; והאחרים לא האמינו בו מפחד פרעה ושריו, פן ירעו אותם; כי פרעה השחית בארץ ויהי ממספר הבוגדים. (פב) ויאמר משה: עמי! אם מאמינים אתם באלהים, בטחו בו והיו שלמים אתו! (פג) ויענו: אך בד׳ בטחנו; אדוננו! אל נא תמכרנו ביד העם הבוגד! (פד) הצילנו נאב רחמיך מיד המכחשים בך! (פה) ונרא אל משה ואל אחיו לאמור: בנו בתים במצרים לעמכם והכינו בבתיכם מקום תפלה למען הפיל בו את תחנתכם; ובשר טוב למאמינים! (פו) ויאמר משה: ד׳, הנה הנחלת את פרעה ואת עמו פאר וכל שכיות החמדה, למען יתעו בו מדרכך; אבד נא את הונם והכבד את לבם למען לא יאמינו עד בוא אליהם גמולם הנורא! (פז) ויען ד׳: שמעתי את תפלתכם; התחזקו באמונתכם ואל תלכו בדרך הבערים! (פח) ונכרת את הים לפני בני ישראל; ופרעה וחילו רדפו אחריהם עד שטפמו השבלת. ויאמר פרעה: עתה ידעתי, כי אין אל מבלעדי אלהי ישראל; ואני מאמין בו[4]! (פט) ויאמר אלהים: הן מרית את פי מאז ותשחת בארץ. (צ) אמנם היום נצילך[5] למען תהיה לאות

[1] כמו הוד, שלח, אברהם, שעיב, עיין לעיל חזון ז׳. [2] המצרים. [3] שבט לוי.
[4] עיין שמות י״ד, כ״ה. [5] רבותינו פירשו על מאמר: ולא נשאר בהם עד אחד„ שמות י״ד, כ״ח, כי זה האחד היה פרעה, אשר עשה תשובה בעבור עליו גלי ים סוף, ויעתר לו ד׳ ויצל את נפשו.

לדור נולד; אך רב האנשים לא יתבוננו באותותינו. (צא) ונכן לבני ישראל מקום נאמן[1]; ולא התפרדו עד בוא אליהם המדע[2]; וביום התקומה ישפט ד׳ בינהם על אשר הריבו בו. (צב) אם אינך מאמין[3] באשר שלחנו אליך עתה, שאל את האנשים[4] אשר קראו את הכתב לפני בואך. הן באה אליך תורת אמת מאת אדונך ואל תהיה כאנשים המכחשים באותות אל, פן תספה! (צד) אמנם האנשים אשר בצע בהם אל את אמרתו, לא יאמינו גם בבוא אליהם כל אותותינו, עד יראו את גמולם הנורא. (צה) לו עיר אחת[5] האמינה, כי אז אמונתה הצילה; בלתי עם יונה[6] האמין, ונסר ממנו את כלמת עונו בעולם הזה ונוסף על ימי חייו עד זמן קצוב[7]. (צו) לא חפץ אלהיך כי אז האמינו בו כל יושבי הארץ; התפצר באנשים עד יאמינו? (צז) לא תאמין נפש בלתי אם ד׳ צוה. (צח) אך הוא ישום את פניו בממאנים להכירהו[8]. (צט) אמור: הביטו אל אשר בשמים ובארץ[9]! אך אותות ומופתים לא יועילו את עם הבוגד. (ק) ומה לכם ליחל כי אם גמול האנשים אשר היו לפניהם? אמור: חכו! גם אנכי מהמחכים! (קא) אז נציל[10] את הנביא ואת המאמינים בו, כי עלינו להציל את המאמינים. (קב) אמר: בני אדם: גם אם תריבו באמונתי, לא אעבד את אשר אתם עובדים מבלעדי אל; את ד׳ אני ירא אשר ימיתכם וצוני להאמין בו! (קג) הוא אמר לי: שים פניך אל אמונת אמת, ואל תעבד אלהי נכר! (קד) ואל תתפלל לאלילים מבלעדי אל, אשר לא יוכלו להיטיב או להרע לך; ואם תעשה זאת, תהיה ממספר הבוגדים! (קה) ואם יפקדך אלהים בצוקה, אין לך עוזר זולתו; ואם ייטב לך, לא יוכל איש למנוע ממך את רחמיו. (קו) הוא יחון את עבדיו היקרים בעיניו, כי סלח ורחום הוא. (קז) אמר:

---

[1] את ארץ כנען. [2] העוואנגעליאום. [3] מדבר אל מחמד. [4] את היהודים והנוצרים. [5] מהערים הנהפכות, כמו סדום ועמורה. [6] אנשי נינוה. [7] עד יום מותכם. [8] כלומר גם אם הועד מקדם מאלהים מי יהיה צדיק או רשע, בכל זאת ישלח נביאים אל בני האדם להזהירם, למען הרשעים ישובו מדרך פשעם. [9] ברואי התבל דיכם למופת. [10] מענש יום הדין.

בני אדם! הן באה אליכם האמת מאת אדונכם; כל איש אשר תנחהו, שומר נפשו. (קח) וכל התועה מדרכה, לבדו ישא. לא נתנני איש צפה לכם. (קט) ואתה לך בדרך אשר גולתה לך; חכה למשפט ד׳, כי הוא הטוב מכל השופטים!

חזון הוד[1]

נגלה במיכ"ה ובו מאה ושלש ועשרים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) **א"ל"ר**[2] הספר הזה אשר נאמנים אותותיו נגלה לי[3] מחכם לב וגדל עצה. (ב) אך את ד' לבדו עבדו; ואני[4] — אינני כי אם מזהיר ומבשר. (ג) כפרו את פני אלהיכם ושובו אליו! הוא זבדכם זבד טוב עד עת ידועה[5], וישיב לכם גמול כדרכיכם; ואם תשובו מאחריו, יראתי, פן יבואכם גמול היום הגדול! (ד) אל אלהים תשובו, כי הוא אדיר על כל. (ה) הלא יכסו את לבבם כפלים[6], למען העלם את מצפוניו? (ו) אמנם גם אם יתכסו בלבושיהם, אלהים ידע את אשר יכחדו ואת אשר יגלו. (ז) כי הוא יודע את כל חדרי לב. (ח) אין רמש על פני כל האדמה, אשר אלהים לא יכין לו טרף ולא ידע את שבתו וקומו; הכל כתוב בספר הנודע[7]. (ט) הוא ברא את השמים ואת הארץ בששת ימים, ויכן את כסאו על פני המים[8] למען נסותכם, מי מכם ייטיב את דרכו[9]. (י) ואם תאמר אליהם[10]: אחרי מותכם

---

[1] שם החזון הזה מהנביא הוד הנזכר לקמן פסוק נ"ב. [2] עיין חזון הקודם פסוק א'. [3] מחמד מדבר אל אנשי מיכ"ה. [4] כלומר לא קחש אנכי ולא בן אלהים; אינני מבקש מכם כי תעבדוני. [5] עד יום מותכם. [6] במאנם לשמוע את תוכחתי ולשוב מדרכם הרעה. [7] לדעת מחמד יש לאלהים השגחה פרטית גם על כל חיה וחיה. [8] מחמד נוטה לדעת המחקרים הנקראים: נעפטוניסטען,, כי קודם בריאת הארץ המים כסו את פני כל האדמה; ונשען על מאמר הכתוב: ורוח אלהים מרחפת על פני המים,,; עיין רש"י שם. [9] כלומר למה ברא אלהים את העולם בששת ימים ובעשרה מאמרות, כדי ליתן שכר טוב לצדיקים המקימים את העולם שנברא בעשרה מאמרות; עיין פרקי אבות ה', א'. [10] גבריאל מדבר אל מחמד.

תקיצו, יאמרו הבוגדים: אך קסם זה[1]! (יא) אם נאחר את גמולם עד עת מועד, יאמרו: מה ימנעהו[2]? אמנם פתאום יבוא אידם ואין מפלט למו; אז אקים את אשר עתה לועגים לו. (יב) אם ניטיב לאיש, ונסיר ממנו אחרי כן את רחמינו, יאבד כל תקוה ויבגד בנו. (יג) ואם נשוב ונרחמהו אחרי בוא אליו שאה, יאמר: נמלטתי מצרתי! אז ישיש ויגיל. (יד) אך למחכים ולעושי טוב. יכופר עונם, ושכרם גדול מאד. (טו) התכחד את אשר גלה לך אלהים? היצר לבך באמרם: לולי ישלח אלהים בידו אוצר[3], או יבוא מלאך אתו, לא נאמין בו? הלא מזהיר אתה, ואלהים הכל יוכל! (טז) התאמרו: הוא[4] בדאהו[5] מלבו? הביאו עשרה חזיונות, אשר בדאתם מלבכם, כחזיונותיו, וקראו את אשר תחפצו בו מבלעדי אל למען עוזרכם, אם צדקו דבריכם! (יז) ואם לא יענוכם[6], דעו כי שולח לכם בדעת אלהים! אין אל מבלעדו; הלא תשלימו אתו? (יח) הבוחרים בחיי התבל ובתפארתה, נשלם להם את גמולם בה בלי גרעון; (יט) אך בעולם הבא לא ינחלו כי אם אש הגיהנם; שוא פעלתם ותוחלתם נכזבה. (כ) כל איש אשר בתורת ד׳ חפצו, עדיו[7] ילכו לפניו; ותורת משה, קו הישר ורחמים לבני האדם, תסל לו דרך להאמין בו[8]; וכל המכחש בו, יהיה מחברת אש הגיהנם אשר הוכנה לו. לכן אל תריב בו, כי אמת הוא מאלהיך; אך רב האנשים לא יאמינו בו. (כא) מי רע ממדבר כזבים באל? האנשים האלה יקראו לדין אל אדוניהם, והעדים יעידו בם: אלה האנשים אשר כחשו באלהים! הלא תבוא מארת ד׳ על החוטאים, (כב) המשגים מאחרי דרך אל ומעותים אותה ומכחשים בעולם הבא? (כג) לא תקצר יד ד׳ מיסרם בעולם הזה, ואין להם עוזר מבלעדי אל; הוא ייסרם כפלים, על אשר לא אבו שמוע וראות; הם השחיתו את נפשם, ויבצר מהם את אשר יזמו. (כד) אין ריב בו, כי יאבדו בעולם הבא. (כה) אך המאמינים ועשי טוב, ונכנעים לפני אדוניהם, רעי גן העדן המה, ועד עולמי עד ישבו שם. (כו) שניהם[9] דומים זה אל זה כעורים וחרשים אל פקחים ושומעים; הדומים זה אל זה? הלא תבינו? (כז) הן שלחנו את נח אל עמו לאמר: אני מזהיר אתכם! (כח) את ד׳ לבדו תעבדו, פן יקרכם

[1] בלעג אומרים זאת, כלומר הראנו מופתים בעודנו חיים ולא אחרי מותנו. [2] ליסרנו. [3] כח לעשות נפלאות. [4] מחמד. [5] את הקורן. [6] אלהיכם אשר קראתם לעזרתכם. [7] מעשיו הטובים. [8] בקורן. [9] המאמינים והבוגדים

גמול היום הנורא! (כט) ויאמרו ראשי עמו הבוגדים: לא נחשבך כי אם איש כמונו; לא ילכו אחריך כי אם האנשים הרקים והפוחזים מקרבנו מפחז לבם ומפתיותם; לא יקרת ממנו; איש כזב אתה בעינינו! (ל) ויאמר נח: עמי! הלא ראיתם, כי אדוני הורני ויחנני ברחמיו? הטחו עיניכם מראות? האפשר בכם באשר תמרו את פי? (לא) עמי! לא אשאל מכם כסף, כי שכרי בד׳; לא אגרש את המאמינים[1], אשר ישובו אל ד׳; אך אני רואה, כי עם סכל אתם! (לב) ומי יעזרני לגרשם מבלעדי אל? הלא תתבוננו? (לג) לא אומר אליכם, כי אוצרות אלהים בידי, או כי יודע תעלומות אני, או כי מלאך אני; גם לא אומר, כי לא ייטיב ד׳ לנמאסים בעיניכם[2]; אל יודע את הטמון בקרב לבם; פן אהיה ממספר הבוגדים[3]! (לד) ויאמרו: נח! הן הריבות בנו ולא תחדל הריב; החישה את אשר העידת בנו[4], אם צדיק אתה! (לה) ויאמר; אלהים יביאו אליכם, אם יישר בעיניו; לא תוכלו מנעהו! (לו) גם לא תועילכם עצתי אשר איעצכם[5], בלתי ד׳ יעצה. אם יחפץ ד׳, תשובו אליו, כי אדונכם הוא. (לז) ואם יאמרו[6]: הוא בדאהו מלבו[7], אמור: אם אני בדאתיו, אשא את עוני; אך נקי אנכי מעונכם[8]. (לח) ויאמר אלהים אל נח: לא יאמין איש מעמך בלתי האנשים אשר כבר האמינו[9]; אל תתעצב אל לבך על פעלם! (לט) עשה לך תבה לפנינו[10], וכדברנו, ואל תשא תפלה בעד החוטאים, כי ישקעו יחד! (מ) ויעש נח את התבה; אך בעבור לפניו המון עמו, לעגו לו; ויאמר נח: עתה אתם לעגים לי; הן יבוא היום אשר בו אלעג לכם כאשר לעגתם לי! (מא) הן תדעו, על מי מאתנו יבוא הגמול הנורא, ועל מי תרבץ הכלמה! (מב) ובבוא דברנו, ויחם התנור[11], ונאמר: שים בה[12] שנים מכל החיה ואת ביתך, וזולתי את אשר יצא עליו הדבר מאת אלהים[13] ואת המאמינים[14]! אך מעט האמינו

---

[1] ממלט את נפשם מתבתי. [2] לתמימי דרך. [3] אם אשמע לקולכם. [4] את ענש אל. [5] לשוב אל ד׳. [6] אנשי מיכ״ה. [7] עיין לעיל פסוק ט״ז. [8] כי תכחשו בקורן, באשר מד׳ הוא. [9] אתה ומשפחתך ושבעים איש המאמינים בך; עיין לקמן פסוק מ״ב. [10] לעיני בני האדם למען תזהירם; עיין פירוש רש״י בראשית ו׳ י״ד; ז׳ י״ג. [11] לדעת חכמינו ז״ל מי המבול רותחים היו; עיין סנהדרין ק״ח. [12] בתבה. [13] לדעת מחמד היה לנח בן רביעי אשר לא האמין בד׳ וימאן לבוא אל התבה, וישטפהו המים. [14] לדעת מהמד שבעים איש מחוץ המבול שמעו בקול נח וימלטו אתו בתבה.

בו. (מג) ויאמר נח: באו אל התבה בשם ד'! אם תלך התבה או תנוח, אדוני סלח ורחום הוא[1]. (מד) ותלך התבה אתם על גלים גבוהים כהררי אל; ויקרא נח אל בנו העומד מרחוק: בני! לך אתנו, ואל תהי ממספר הבוגדים! (מה) ויאמר: אמלט אל ההר, הוא יצילני מהמים; ויען נח: לא ינצל איש היום מדבר אלהים, בלתי ברחמיו; ותעל ביניהם שבלת המים ותשטפהו[2]. (מו) ויאמר אלהים: ארץ! בלעי את מימיך; שמים! עצרו את מטרכם; ויקם דבר אל, ותנח התבה על הר גודי[3]; ויאמר אלהים: הן פסו הבוגדים מני ארץ! (מז) ויקרא נח אל אלהיו ויאמר: הן בני ממשפחתי היה, ודברך אמת, ואתה הצדיק מכל השופטים[4]! (מח) ויאמר אלהים: הן בנך לא היה ממשפחתך, כי עשה עול היה; איעצך: אל תשאל ממני את אשר אינך מבין, פן לכסיל תחשב! (מט) ויאמר נח: אדוני! בך שתי מחסי; לא אשאל ממך את אשר אינני מבין; ואם לא תסלח לי ותרחמני, אבדתי! (נ) ויאמר אלהים אל נח: צא מן התבה בשלום, ואת ברכתי אצוה עליך ועל קצת האנשים אשר אתך[5]; והאחרים[6] יגילו בחיי העולם הזה, ואחרי כן יבואם ענש גדול. (נא) המעשה הזה סוד הוא, אשר גלינו לך[7]; לא ידעתו מקדם אתה ועמך; חכה לד', כי טובה אחרית יראיו! (נב) ואל שבט עאד שלחנו את אחיהם הוד[8] לאמר: עמי! אך את ד' לבדו תעבדו, כי אין לכם אל זולתו; ואל תשעו בדברי שקר! (נג) עמי! לא אבקש מכם שכר; שכרי בד' אשר בראני; הלא תשכילו? (נד) עמי! כפרו את פני אדונכם ושובו אליו; אז יפתח לכם את אוצרו הטוב את השמים! (נה) הוא ירבה את זרעכם[9]; לכן אל תשובו ותבגדו בו! (נו) ויאמרו: הוד! לא באת אלינו במופתים! לא נעזב את אלילינו על דברך ולא נאמין בך; (נז) לא נאמר כי אם כי אחד מאלילינו הכה אותך בחלי רע[10]! ויאמר: עד ד' וגם אתם תעידו בי כי נקי אנכי מעבודתכם. (נח) קשרו עלי כלכם; אל תתמהמהו! (נט) בד'

---

[1] הוא יגן בעדנו. [2] את הבן. [3] זה אררט. [4] כלומר הלא הבטחתני להציל אותי ואת משפחתו; למה זה המת את בני? [5] אשר יחזיקו בתמתם. [6] אשר ישוב לחטא. [7] גבריאל מדבר אל מחמד. [8] זה עבר עיין לעיל חזון ז', ס"ב. [9] לדעת מחמד הכה ד' את אנשי עאד בשלש שנות בצרת, ויעצר בהם בעד כל רחם. [10] בשגעון.

שמתי מבטחי, הוא אדוני ואדונכם; אין חיה בארץ, אשר לא יוכל לאחזה בשערת ראשה[1]; בעיניו יקרה דרך הצדיקים. (ס) ואם תשובו מאחריו, הן הקימתי את דברו אשר בו שלחני אליכם; אדוני ישים גוי אחר תחתכם; לא תוכלו להרע לו מאומה, כי הוא צופה אל כל הדברים. (סא) ובבא דברנו הצלנו ברחמינו את הוד ואת המאמינים בו, ונמלטם מהענש הגדול. (סב) מטה עאד הזיד באותות אדוניו וימרה את פי שלוחו וישמע בקול כל מסית ומדיח. (סג) מארה באה עליהם בעולם הזה, ותרבץ בהם ביום התקומה; הלא כחש מטה עאד באלהים? לכן אמרנו: מטה עאד עם הוד כליל יחלוף! (סד) ואל אנשי תמוד שלחנו את אחיהם שלח[2] לאמר: עמי! אך את ד׳ לבדו עבדו; אין לכם אל מבלעדו; הוא הוציאכם מן הארץ וימשילכם בה; כפרו את פניו ושובו אליו, כי קרוב הוא ליראיו ושומע את תפלתם! (סה) ויאמרו: שלח! הן האמנו בך מקדם, ועתה תשיבנו מעבוד את אשר עבדו אבותינו; לא נאמין בדבריך, ותהלה נשים במו. (סו) ויאמר: הלא ראיתם, כי אלהים הורני ויחנני כרב רחמיו? מי יצילני מידו בהמרותי את פיו? אין בלבבכם כי אם להשחיתני! (סז) עמי! הגמלה הזאת[3] תהיה לכם למופת מאת אלהים; הניחוהו ותאכל בארץ ד׳; אל תרעו לה, פן יקרכם אסון גדול! (סח) ויעקרוה; ויאמר שלח: עוד שלשת ימים תשבו במושבותיכם; הן לא תענו שקר בדברי! (סט) ובבוא דברנו הצלנו ברחמינו את שלח ואת המאמינים בו מחרפת היום הלז, כי אלהיך עוז ונוקם הוא. (ע) ותאחזם הרעש; וימצאו הבוגדים בבתיהם פגרים מתים. (עא) ויהיו כלא היו; הלא כחשו אנשי תמוד באלהיהם? הלא נשמדו על מרים? (עב) הן באו מלאכינו אל אברהם למען בשרו טוב לאמר: שלום עליך! ויען שלום! ולא אחר לצלות להם עגל. (עג) אך בראותו כי ידיהם לא נגעו במאכל[4], ויירא ויבוא פחד בלבו, ויאמרו: אל תירא, כי אל עם לוט[5] שולחנו! (עד) ותצחק אשתו בשמעה כי בשרנוהו את יצחק; ומחלצי יצחק יצא יעקב. (עה) ותאמר: איך אלד בן ואנכי שבתי ובעלי זקן? הן דבר נפלא זאת! (עו) ויאמרו: התתמהי

---

[1] כלומר הוא אדיר על כל. [2] עיין לעיל חזון ז׳, ע׳. [3] עיין לעיל חזון ז׳, ע׳, ע״א. [4] זה נגד מאמר הכתוב: ויאכלו„ בראשית י״ח, ח׳; וחכמינו ז״ל אמרו, כי המלאכים נראו כאוכלים; עיין בבא מציעא פ״ו. [5] אנשי סדום.

על דבר ד׳? ברכת אל ורחמיו יחולו על ראשכם ועל אנשי ביתכם; לו התהלה והתפארת! (עז) אחרי הסירנו פחד מלב אברהם ואחרי בשרנו אותו וירב עמנו על אודות אנשי לוט[1], כי אברהם חנון ורחום ודבק בד׳ היה. (עח) ונאמר: אברהם! חדל מהם, כי קמה עצת אלהיך ליסרם, ולא ישיבנה! (עט) ובבוא מלאכינו אל לוט ויצר לו עליהם, כי אין לאל ידו להצילם[2]; ויאמר: מה רע היום הזה! (פ) ויפצר בו עמו; כי מקדם למדו הרע; ויאמר אליהם: עמי! הא לכם בנותי, טהורות הן לכם; יראו את ד׳ ואל תרעו לאורחי; האין בכם איש טוב מעללים? (פא) ויאמרו: הן ידעת כי אין לנו חלק בבנותיך; ידעת היטב את אות נפשנו[3]! (פב) ויאמר: לו גברה ידי בכם, או נשענתי על משענת חזקה! (פג) ויאמרו המלאכים: מלאכי אלהיך אנחנו: לא יוכלו לך האנשים האלה; צא מזה אתה וביתך בחשכת ליל, ואיש מכם אל יביט אחריו! לולי אשתך אשר יקרה מקרה האנשים האלה. מחר בבקר יהיה האות הזה; הלא קרוב הבקר? (פד) ובבוא דברנו השחתנו את הערים האלה, ונמטר עליהם אבני גיר מנפצות כתובות באצבע אלהים[4]; גם העיר הזאת[5] לא רחוקה היא מהבוגדים האלה. (פה) ואל אנשי מדין שלחנו את אחיהם שעיב[6] לאמר: עמי! אך את ד׳ לבדו עבדו; אין לכם אל זולתו; אל תקטינו איפה ומשקל[7]! הן רואה אנכי אתכם בטוב; אך ירא אנכי, פן יקרכם גמול היום הנורא! (פו) עמי! איפת צדק ומאזני צדק יהיו לכם; אל תונו איש את אחיו ואל תשחיתו את הארץ! (פז) ברכת אלהים טובה לכם, אם מאמינים אתם. (פח) לא נתנני איש צופה לכם. ויאמרו: שעיב! שגגתך תשיאך להשיבנו מאחרי אשר עבדו אבותינו; הלא נוכל לעשות לרכושנו את הטוב בעינינו? הן חכם וצדיק אתה בעיניך! (פט) ויאמר: עמי! הלא ראיתם כי אלהים הורני ויזבדני זבד טוב? לא אלך בדרככם; אך טובכם מגמת נפשי! אין לי משען ומשגב כי אם בד׳; בו בטחתי ואליו אשוב. (צ) עמי! אל תחטיאו את נפשכם בהתקוממכם בי, פן יבואכם גמול אנשי נח או דור

---

[1] התפלל בעדם; בראשית י״ח, כ״ד—ל״ב. [2] מרעת אנשי סדום. [3] משכב זכר; עיין פרוש רש״י בראשית י״ט, ה׳. [4] לדעת מחמד על כל אבן ואבן נכתב שם האיש אשר עליו נפלה. [5] זו מכ״ה; גם עליה יעבר כוס סדום ועמורה. [6] עיין לעיל חזון ז׳, פ״ג. [7] כי המדינים לסטים ורמאים היו.

הוד או דור שלח או אנשי לוט; לא רחוקים אתם מהם[1]!
(צא) כפרו את פני ארונכם ושובו אליו, כי חנון ורחום הוא! (צב)
ויאמרו: שעיב! איננו מבינים היטב את אשר הוריתנו; אך איש
נדהם אתה בעינינו, ולולי משפחתך, כי אז נרגם אותך באבנים,
ואיש לא יוכל להצילך! (צג) ויאמר: היקרה בעיניכם משפחתי מד'?
התשליכו אותו אחרי גיוכם? הן יודע אדוני את כל מעשיכם.
(צד) ועתה עמי, עשו כטוב בעיניכם, ואני אעשה כטוב בעיני!
(צה) הן תדעו באחריתכם; את מי מאתנו כלמה תשיג וגמול הנורא,
הוא המדבר כזבים; חכו, גם אנכי מהמחכים! (צו) ובבוא דברתו,
נציל ברחמינו את שעיב ואת המאמינים בו; ויאחז הרעש את
הבוגדים, וימצאו בבתיהם פגרים מתים. (צז) ויהיו כלא היו; הלא
הכחדנו את אנשי מדין כאנשי תמוד? (צח) גם שלחנו את משה
באותותינו ונאורהו חיל לבוא אל פרעה ואל שריו; אך אלה לא
שמעו כי אם בקול פרעה, ודבר פרעה לא נכון היה. (צט) לכן
ילך פרעה לפני עמו ביום התקומה, ויוליכם אל אש הגיהנם; מה
קשה המורד שמה! (ק) מארת אל הלכה אחריהם בעולם הזה,
וקללתו תרבץ בהם ביום התקומה. (קא) זה אשר ספרנו לך על
הערים האלה אשר קצתן עודם המה[2], וקצתן נגזרו מארץ החיים[3].
(קב) לא הרענו להן, אך הן השחיתו את נפשן. לא הושיען
אליליהן אשר עבדו מבלעדי אל בבוא אליהן דבר אל, אמנם השחיתון.
(קג) כן השיב אלהיך גמול לבוגדים בו בהפכו את עריהם; הן גדול
ונורא גמולו! (קד) בזה די אותות ליראים את גמול היום האחרון.
(קה) ביום הזה יקבץ אלהים את בני האדם ויעיד בהם; (קו) לא
נאחרהו בבוא עתו. (קז) ביום ההוא לא תליץ נפש בעדה כי אם
ברצון אל; מהם ילכו לחרפות ומהם יאושרו. (קח) ההולכים
לחרפות יבאו אל אש הגיהנם, מקום אבל ואנחה. (קט) בו ישבו
כל ימי השמים והארץ, לולי אם יחפץ ד' לפדותם, כי כל אשר
חפץ עשה. (קי) והצדיקים יבואו אל גן העדן; בו ישבו כל ימי
השמים והארץ כרצון אלהיך, כי עצתו לא תופר. (קיא) ואל תריב
בדעתך מה עובדים האנשים האלה[4], אינם עובדים כי אם את
אשר עבדו אבותיהם מקדם; לכן נשיב להם גמולם בלי גרעון.

---

[1] במעלליכם. [2] כמו מיכ"ה וערי המצרים. [3] כמו עאד, תמוד, סדום ועמורה.
[4] אנשי מיכ"ה.

(קיב) למשה נתנו את הכתב, ויריבו בו; לולי יצא הדבר מפי ד׳, כי אז הוכיחו ביניהם; לכן עוד מריבים בו[1]. (קיג) לכל אחד מהם ישיב אלהים כפי פעלו; כי הוא מבין אל כל מעשיהם. (קיד) לכן חזק ואמץ כאשר צווית וגם המאמינים אתך; אל תזידו, כי אלהים ידע את פעלכם! (קטו) ואל תטו אחרי הבוגדים, פן תקדחכם אש הגיהנם, ואין עוזר ומושיע לכם מבלעדי אל! (קטז) הפילו תחנתכם בשני קצות היום ובקצה הלילה[2], כי מעשים טובים מגרשים את הרעים[3]; זה זכרון למתבוננים. (קיז) חכה לאל, כי לא יעשק את שכר עושי טוב! (קיח) הלא היו בדורות אשר לפניך אנשים צדיקים ונבונים אשר עמדו בפרץ? אך מעט היו, ואת אלה הצלנו; והבוגדים הלכו אחרי שרירות לבם ויבגדו. (קיט) הן לא השחית אלהים את הערים האלה, לו יושביהן צדיקים היו. (קכ) לו חפץ ד׳, אמונה אחת היתה לבני האדם; אך לא ישימו קץ לריבם כי אם ברחמי אלהיך; ובעבור זה הפרידם, למען יקום דבר אדונך אשר דבר: אמלא את הגיהנם מאנשים ושדים יחד[4]. (קכא) לא ספרנו לך את קורות שלוחינו כי אם למען אמץ את לבך, ולמען הביא אמת, הזהרה, וזכרון למאמינים. (קכב) ולבוגדים אמור: עשו כטוב בעיניכם וגם אנחנו נעשה כטוב בעינינו; חכו לקץ, גם אנחנו נחכה! (קכג) לאלהים נגלים רזי שמים וארץ, ואליו ישובו כל הדברים; לכן עבדוהו ובטחו בו, כי מעשיכם לא נסתרו מנגד עיניו! —

[1] כלומר בעבור זה הפריד ד׳ בין היהודים למען הראות כי אמונתם לא טובה.
[2] בצאת השמש, בבוא ובצאת הכוכבים. [3] כלומר התפלה מרחקת הרהורים רעים מלב האדם. [4] אלהים שם צדיקים ורשעים בארץ למען תת שכר טוב לצדיקים ולהפרע מן הרשעים.

חזון יוסף [1] עליו השלום

נגלה במיכ"ה ובו מאת ואחד עשר פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) **א"ל"ר** אלה אותות הספר הגלוי. (ב) שלחנו אליכם את הקורן בלשון ערבית למען תבינוהו. (ג) בגלותנו לך את הקורן הזה, נספר לך סיפור נעים אשר לא ידעת מקדם. (ד) באמר יוסף אל אביו: אבי! ראיתי אחד עשר כוכבים ואת השמש ואת הירח משתחוים לי! (ה) ויאמר יעקב: בני! אל תגלה את חזונך לאחיך, פן יתנכלו עליך; כי השטן אויב גלוי לבני האדם[2]! (ו) אלהים יבחר בך ויורך פתרון הנעלמות ויתן חינו עליך ועל כל בית יעקב, כאשר צוה את הברכה על אבותיך אשר היו לפניך, על אברהם ועל יצחק, כי אדונך יודע כל וחכם לב הוא. (ז) אכן במעשה יוסף ואחיו אות למתבוננים[3]. (ח) ויאמרו אחי יוסף[4]: הן אבינו אוהב את יוסף ואת אחיו[5] ממנו, ואנחנו עצומים; גדולה שגגת אבינו! (ט) הרגו את יוסף או הביאוהו אל ארץ רחוקה! אז ייטיבו פני אביכם לכם מתמל שלשם, ותהיו אחרי כן גוי מצליח[6]! (י) ויאמר האחד[7]: אל תמיתו את יוסף! השליכו אותו אל מעמקי הבור; ואחרי עשותכם זאת עוברי דרך יוציאוהו משם. (יא) ויהי היום ויאמרו[8]: אבינו! מה לך כי לא תפקיד בידנו את יוסף? הלא שלמים אנחנו אתו? (יב) שלחהו אתנו, למען ישתעשע ויצחק

---

[1] זה יוסף הצדיק. פה אגלה את אזני הקורא, כי החזן הזה, גם אם מצאו בו דברי שקר לרב, הוא הנעים מכל חזיונות הקורן. [2] מדיחם לעשות הרע. [3] גבריאל המלאך מדבר. [4] איש אל אחיו. [5] את בנימין. [6] בברכת אביכם. [7] ראובן. [8] אחי יוסף אל יעקב.

עמנו! אנחנו נערבנו. (יג) ויאמר יעקב: צר לי מאד בלכתו אתכם, כי ירא אנכי פן יאכלהו זאב, באשר אתם לא תשמרוהו! (יד) ויאמרו: איך יאכלהו זאב ואנחנו עצומים? הן נאבד כלנו[1]! (טו) ויהי אחרי קחתם אותו אתם ואחרי המתיקם סוד להשליכהו אל מעמקי הבור, ונגלה ליוסף לאמר: הן תזכירם את פעלם הזה בעת אשר לא ישערוה עוד בנפשם. (טז) ויבואו אל אביהם לעת ערב, ועיניהם ירדו מים, (יז) ויאמרו: הן נפתלנו במרוצתנו, ונשם את יוסף שומר לכלינו, ויאכלהו זאב; הן לא תאמין לנו גם אם צדיקים אנחנו. (יח) ויראוהו את כתנת יוסף מגואלה בדם כזב[2]; ויאמר יעקב: אולי בדאתם זאת מלבכם! הן אסבל הרבה, ואלהים יאמצני לשאת את דברכם. (יט) ויעברו אנשים סוחרים, וישלחו איש מקרבם אל הבור לשאב מים[3]; ויאמר: בגד! הן עלם זה! ויכחדוהו[4] למען מכרהו; אך אלהים הבין אל פעלם. (כ) וימכרוהו במחיר קטן, באיזה אדרכמונים, כי לא הוקירו את ערכו. (כא) ויאמר המצרי, אשר קנהו, אל אשתו: לאט לי לנער הזה, אולי יועילנו או יהיה לנו לבן[5]! כן הרימנו את יוסף בארץ ונורהו את פתרון הנעלמות, כי עז לאלהים להקים את דברו; אך רוב האנשים לא יבינו זאת. (כב) ובהיותו לאיש נתנו לו חכמה ודעת; כן ניטיב לתמימי דרך. (כג) ותחשק נפש גברתו בו, ותסגר את הדלת ותאמר: בוא הנה! ויאמר יוסף: חלילה לי מחטוא לד', אשר עשה עמדי חסד, וינחני בדרך הטוב; הוא לא יצליח את דרך החוטאים! (כד) ותחשק נפשה בו, וגם נפשו חשקה בה, לולי ראה אות מאת אדוניו[6]; כן הסרנו עון וחרפה מעליו, כי עבד נאמן היה לנו. (כה) וברוץ שניהם אל הדלת[7] ותקרע את כתנתו מאחוריו ותפגע בבעלה הבא ותאמר אליו: מה לעשות לאיש החורש רעה על משפחתך? הלא ינתן במשמר או יוסר בענש גדול? (כו) ויאמר

---

[1] אנחנו נשליך את נפשנו מנגד למען הציל את יוסף. [2] בדם שעיר עזים. [3] זה נגד מאמר הכתוב: והבור רק אין בו מים; בראשית ל"ז, כ"ד. עיין רש"י שם. [4] אחי יוסף כחשו בו, כי אחם הוא, למען מכרהו. [5] רבותינו ז"ל פירשו על מאמר הכתוב: ויברך ד' את בית המצרי בגלל יוסף„ בראשית ל"ט, ה', כי לא היו לפוטיפר בנים טרם בוא יוסף אל ביתו, ואחרי בוא יוסף ילדה לו אשתו את אסנת אשת יוסף; כי פוטיפר ופוטיפרע אחד הם לדעת קצת מפרשים. [6] דיוקנא של יעקב; עיין פירוש רש"י על מאמר הכתוב: ויבא הביתה לעשות מלאכתו„ בראשית ל"ט, י"א. [7] הוא לנוס והיא להשיבהו.

יוסף: לא כי היא הסיתתני! ויעד עד אחד ממשפחתה[1] לאמר:
אם כתנתו קרועה מלפניו, דבריה נכונים והוא דבר כזבים; (כז)
ואם כתנתו קרועה מאחריו, היא דברה כזבים ודבריו נכונים. (כח)
ויהי בראותו כי כתנתו קרועה מאחוריו, ויאמר[2]: הן התחבולה זאת,
כי תחבולתכן גדולה! (כט) ואתה יוסף אל תשת לבך אל הדבר
הזה; ואת אשתי הזכי מעונך, כי חטאת חטאה גדולה! (ל) ותאמרנה
נשי העיר אשה אל אחותה: אשת האיש הנכבד נשאה את עינה
על עבדה ותחשק נפשה בו; מה גדולה אולתה! (לא) ויהי בשמעה
את לעגי שפתיהן, ותשלח ותקרא להן לאכל לחם אתה, ותשם
לפני כל אחת מהן סכין, ותאמר אל יוסף: הראה להן! ויהי
בראותן אותו ותהללנה אותו על יפיו ותחתכנה את ידיהן[3] ותאמרנה:
חי אלהים! אין זה בן אדם כי אם מלאך נוצץ. (לב) ותאמר: זה
העלם אשר לענתם לי עליו! הן הסיתיו, אך הוא עמד בצדקו.
אמנם אם לא יעשה את אשר צויתיו, יושם במשמר ויחשב כאחד
הנבלים. (לג) ויאמר יוסף: ד'! בית האסורים טוב לי מהעון אשר
היא תסיתני אליו; ואם לא תצילני מהרשת אשר טמנה לי, אשמע
בקולה ואהיה ממספר הבוערים! (לד) ויעתר לו ד' ויוציאהו
משחיתותיה, כי הוא שומע ויודע כל. (לה) וייטב בעיניהם[4], אחרי
ראותם את נקיון כפיו, להשים אותו במשמר[5] לעת ימים. (לו)
וישמו אתו במשמר שני עבדי המלך. ויאמר האחד[6]: ראיתי
בחלומי והנני שוחט ענבים; ויאמר האחר: ראיתי בחלומי והנה
לחם על ראשי והעוף אוכל ממנו; הגידה נא לנו את פתרונו, כי
לאיש נבון חשבנוך! (לז) ויאמר יוסף: טרם בוא אליכם לחם
חקכם למזונכם אגיד לכם את פתרונם כאשר הורני אדוני; כי
עזבתי את דת האנשים הבוגדים באלהים ומכחשים בעולם הבא:
(לח) אני הולך בדרך אבותי אברהם יצחק ויעקב; לא נאוה לנו
לדמות אלהים אחרים אל ד'; אלהים גלה לנו את תורתו למען
הורותה את כל בני האדם; אך רב האנשים לא יתנו לו תודה.

---

[1] זו אסנת אשר עוד היתה ילדה קטנה, ואשת פוטיפר הסיתה בפניה את יוסף, כי לא יראה מפניה על צעירותה; ולמען גלות את צדקת יוסף פתח ד' את פיה, וישם בו את דברי המאמר הזה. עיין ספר הישר פרשת וישב. [2] פוטיפר. [3] מתמהון לב על יפי יוסף חתכו את בשרם תחת הלחם. [4] בעיני פוטיפר ועבדיו. [5] כי יראה פן תפצר עוד אשתו ביוסף וישמע לקולה. [6] שר המשקים.

(לט) הה אתם רעי משמרתי! הטוב לכם עבוד אלהים נפרדים מעבוד אלהים אחד ואדיר על כל? (מ) אינכם עובדים מבלעדי אל כי אם שמות[1] אשר בראתם אתם ואבותיכם, אשר לא חלק לכם אלהים; כי המשפט לד' הוא, והוא צוה לבלתי עבוד כי אם אותו. זאת אמונת אמת, אך רב האנשים לא ידעו. (מא) רעי משמרתי! אחד מכם ישקה את אדוניו יין; והאחר יתלה על העץ, והעוף יאכל את בשרו מעל ראשו; נכון הדבר, זה פתרון חלומותיכם. (מב) ויאמר יוסף אל האיש, אשר כפי פתרונו יבוא למרחב: הזכירני אל אדונך! וינשהו[2] השטן את זכרון אלהיו, וישב עוד שנים במשמר[3]. (מג) ויהי היום ויאמר המלך: ראיתי בחלומי שבע פרות שמנות ותבלענה אתהן שבע פרות דקות; ושבע שבלים לחות וכמספרן דקות. ועתה נגידי עמי! פתרו נא לי את חלומי אם אתם שומעים לפתר אותו! (מד) ויאמרו: הן קשה החלום הזה; איננו יודעים פתרונו! (מה) ויאמר האיש אשר יצא מהמשמר: (כי זכר את יוסף אחרי עת ימים) שלחוני, ואגיד לכם את פתרונו! (מו) וילך אל יוסף ויאמר: אתה איש הצדיק! הגד נא לי את פתרון שבע פרות שמנות, אשר אכלון שבע דקות; ושבע שבלים לחות וכמספרן רקות; למען אשיב את שולחי דבר וידעוהו! (מז) ויאמר יוסף: שבע שנים שלמות תזרעו; ואת אשר תקצרו הניחוהו בשבלים, ואכלו ממנו רק די מחסורכם! (מח) ואחריהן תבואנה שבע שנות בצורת; ובהן תאכלו את אשר צברתם לכם ורק מעט תותירו. (מט) ואחריהן תבוא שנה אשר בה האנשים יקצרו לרב וידרכו ענבים הרבה. (נ) ויאמר המלך: הביאוהו[4] אלי! ויאמר יוסף אל השליח הבא אליו: לך אל אדונך ושאלהו, מה חשבו עלי הנשים אשר חתכו את ידיהן[5]? הן יודע אלהי את תחבולותיהן. (נא) ויאמר המלך אל הנשים: מה חשבתן כי הסיתן את יוסף לחטוא? ותאמרנה: חי ד' כי לא ידענו עליו דבר רע. ותאמר אשת האיש הנכבד[6]: עתה תודע האמת; אני הסיתיו לחטא, והוא הצדיק! (נב) ויאמר יוסף: עתה ידע אדוני[7] כי לא חטאתי לו בסתר, כי

---

[1] אלהים אשר לא המה. [2] את יוסף. [3] על אשר שם יוסף מבטחו בשר המשקים ולא בד', ישב עוד שנתים במשמר. עיין מדרש רבא על ספר בראשית פ"ט, ומדרש ילקוט קמ"ז. [4] את יוסף. [5] כלומר לא אצא מהמשמר עד יודע נקיון כפי. [6] אשת פוטיפר. [7] פוטיפר.

אלהים לא יתחזאת ערמת אנשי מרמה. (נג) אך לא נקי לבי מעון[1]; יצר לב האדם נוטה לרע, לולי ד' ירחמהו; כי אלהי סלח ורחום הוא. (נד) ויאמר פרעה: הביאו אלי את יוסף ואקרבהו לנפשי[2]! ובבוא יוסף ויאמר אליו המלך: מהיום הזה והלאה תהיה איש שלומי! (נה) ויאמר יוסף: שימני על בתי המסכנות אשר בארצך ואשים את עיני עליהם! (נו) כן הרימנו את יוסף בארץ, למען ישב בכל אשר יחפץ; אנחנו מריקים את רחמינו על הישר בעינינו ולא נגרע את שכר תמימי דרך. (נז) אך שכר העולם הבא טוב מכלם בעיני המאמינים ויראי אלהים. (נח) אז באו אחי יוסף מצרימה ויגשו אליו ויכירם והם לא הכירוהו. (נט) ויהי אחרי תתו להם די מחסורם ויאמר אליהם: הביאו את אחיכם הקטן בן אביכם הנה! הלא ראיתם כי הרביתי לכם אוכל וכי חנון ונותן אני. (ס) ואם לא תביאוהו אלי, לא אשביר לכם בר, ולא תקרבו אלי! (סא) ויאמרו: נפצר באבינו, למען יעשה כדבריך. (סב) ויאמר אל עבדיו: שימו את לחם שברם באמתחותיהם; אך לא יבינו זאת, עד שובם אל בתיהם, למען ישובו ויבואו הנה! (סג) ויאמרו אחי יוסף בשובם אל אביהם: אבינו! האכל ימנע ממנו בשובנו מצרימה ואחינו אין אתנו; לכן שלחהו אתנו ועלינו לשמרו! (סד) ויאמר אביהם: האפקידהו בידכם כאשר הפקדתי את אחיו? אך אלהים הוא הטוב מהשומרים והוא הרחום מכל המרחמים. (סה) ויהי בפתחם את אמתחותיהם, וימצאו כי כסף שברם הושב להם, ויאמרו: אבינו! מה לנו עוד לבקש? כספנו הושב לנו; לכן נשוב ונשבר בר, ועלינו לשמור את אחינו; נוסיף להביא משא גמל אחד על שברינו הראשון, כי זה לא ישפוק לנו. (סו) ויאמר יעקב: לא אשלחנו אתכם עד תשבעו לי באלהים כי תשיבוהו לי, בלתי אם ימנעהו מכם[3]; ואחרי השביעו אותם, אמר: עד ד' בדבריכם! (סז) ויוסף עוד דבר: בני! אל תבואו בשער אחד כי אם בשערים שונים אל העיר[4]! אך זאת לא תועילכם בלתי ד' אתכם, כי החכמה לאלהים. בו בטחתי, ולא יחכו כל המחכים. (ס) בבואם אל העיר כמשפט אשר צום אביהם, לא הועילם זאת נגד עצת ד'[5],

---

[1] כבר היה בלבי לשמוע בקול גברתי, לולי נראה לי זיו איקונין של אבי. [2] יהיה לי למשנת. [3] אלהים. [4] עיין פירוש רש"י על מאמר מרגלים אתם, בראשית מ"ב ט'. [5] כי ד' חשב לענשם על מכרם את יוסף.

אך למלאות את חפץ יעקב, כי הוא ידע את אשר הורינהו[1] ואת אשר רב האנשים לא ידעו. (סט) ובבואם אל יוסף ויקרא אל אחיו[2] ויאמר: אני אחיך; אל תתעצב אל לבך על פעלם! (ע) אחרי האכילו אותם והשבירו להם וישם את הגביע באמתחת בנימין, ויקרא אחריהם הכרוז: אתם עוברי דרך! גנבים אתם! (עא) ויפנו ויאמרו: מה זה אבדתם? (עב) ויאמר: את גביע המלך; לכל מוצאו יהיה בר משא גמל; אנכי אערבנו! (עג) ויאמרו: חי ד'! הן ידעתם כי לא באנו למען השחת בארץ; לא היינו גנבים! (עד) ויאמר: מה יהיה משפט הגנב, אם תודעו אנשי כזב? (עה) ויאמרו: כל איש אשר ימצא הגביע באמתחתו, יהיה עבד; זה לנו משפט החוטאים[3]. (עו) ויחפש באמתחותיהם טרם חפשו באמתחת אחיו; וימצא הגביע באמתחת אחיו. כן הורינו את יוסף[4], כי כמשפט מלכו לא יכול להתעמר באחיו[5]; אך אלהים חפץ זאת. אנחנו מרוממים את הישר בעינינו, וחכמתנו עולה על עצת כל חכמי לב. (עז) ויאמרו: הן גנב, גם אחיו גנב[6]! ויתאפק יוסף ולא דבר אליהם מאומה; אך בלבו אמר: הן רעים אתם משנינו[7], ואלהים יודע את דרככם! (עח) ויאמרו: האיש הנכבד! לנער הזה יש אב זקן ובא בימים; קח אחד מאתנו תחתיו! הן ראים אנחנו, כי איש חנון אתה! (עט) ויאמר: חי ד'! לא נקח כי אם את אשר נמצא הגביע בידו, פן נחטא. (פ) ויסבו מעליו וידברו איש אל אחיו במרת נפשם; ויאמר הגדול מהם: הלא ידעתם כי אביכם השביעכם בד', וכי בגדתם ביוסף? לא אעזב את הארץ הזאת, עד יואל לי אבי[8] או אלהים יריב ריבי[9], כי הוא הטוב מכל השופטים. (פא) שובו אל אביכם ואמרו: אבינו! גנב בנך; איננו מעידים כי אם באשר אנחנו יודעים; הנסתרות לא נגלו לנו[10]. (פב) שאל נא את העיר אשר היינו בה ואת האורחה אשר באנו אתה, ותראה כי כנים דברינו. (פג) ויאמר אביהם: הן בדאתם זאת מלבכם; אך גדולה

---

[1] את העתידות. [2] בנימין; בספר הישר כתוב, כי יוסף התודע אל בנימין טרם התודעו אל שאר אחיו. [3] עיין שמות כ"ב, ב'. [4] לומר כי בנימין יהיה לו עבד, [5] כפי חק המצרים נלקה הגנב ושלם כפל גניבתו. [6] איתא במדרש רבא בראשית צ"ב, כי אחי יוסף אמרו עליו: אמו גנבת היתה והוא גנב; אמו גנבה את תרפי אביה, והוא גנב את לב אביו. [7] ממני ומבנימין. [8] לשוב בלי בנימין. [9] יציל את בנימין מיד יוסף. [10] כי בנימין יגנב.

תוחלתי בד׳! אולי ישיב לי את כלם[1], כי יודע כל וחכם לבב הוא. (פד) ויסוב מעליהם ויאמר: מה גדול כאבי ביוסף! ותכהינה עיניו מכעסו, כי עצם מאד. (פה) ויאמרו: חי ד׳! הבליגה נא מעט מזכור את יוסף, פן תשחית את נפשך ותרד שאולה! ויאמר: הן עלו כעסי ומרת נפשי אל אלהים; אני יודע מאתו את אשר אתם אינכם יודעים[2]. (פו) בני! לכו ושאלו מה היה ליוסף ולאחיו, ואל תאבדו תקותכם בד׳! אך הבוגדים יעשו זאת. (פז) ויהי בשובם אל יוסף ויאמרו: האדון הנכבד! אנחנו ומשפחתנו בחוסר כל, ורק מעט כסף אתנו; הרבה נא לנו אוכל וחננו, כי אלהים ישלם גמול לישרי דרך! (פח) ויאמר: הידעתם את אשר עשיתם ליוסף ולאחיו בפתיות לבכם? (פט) ויאמרו: האתה יוסף? ויען: אני יוסף וזה אחי! אלהים היטיב לנו, כי יראנוהו וקוינו לו; לא יעשק שכר תמימי דרך. (צ) ויאמרו: חי ד׳! הוא גדלך עלינו, ואנחנו הרשעים! (צא) ויאמר: אל תרגזו! היום יכפר ד׳ בעד חטאתכם, כי הוא הרחום מהמרחמים. (צב) קחו את כתנתו זאת ושימוה על פני אבי ותאורנה עיניו; ובואו אלי עם משפחתכם! (צג) ויהי בשוב האורחה ויאמר אביהם: מריח אנכי את ריח בני יוסף[3], גם אם תלעגו לדברי. (צד) ויאמרו: חי ד׳! הן אתה באולתך הנושנה. (צה) והמבשר[4] בא וישם את הכתנת על פני יעקב ותאורנה עיניו. (צו) ויאמר יעקב: הלא אמרתי לכם כי אני יודע מאת אלהים את אשר אינכם יודעים[5]? (צז) ויאמרו: אבינו! כפר נא בעד חטאתנו כי פשענו! (צח) ויען: הן יסלח לכם ד׳, כי סלח ורחום הוא. (צט) ויהי בבואם אל יוסף וילך בגיל לקראתם ויאמר: שבו במצרים שקטים ושאננים ברצון אל! (ק) ויושב את הוריו[6] על כסא רם אחרי השתחום לו, ויאמר: הורי! זה פתרון חלומי[7]; אלהים הקימו; הוא חנני בהוציאו למרחב רגלי מבית האסורים, ויביאכם הנה מארץ מלחה אחרי אשר הרחר השטן ריב ביני ובין אחי; כי חנון אדוני לטוב בעיניו,

---

[1] את כל בני. [2] כי יוסף עודנו חי; לדעת מחמד ידע יעקב מפי השכינה כי יוסף עודנו חי, אך לא ידע איהו. ולדעת רש״י במאמר הכתוב: ״ויבך אותו אביו״ בראשית ל״ז, ל״ה, יצחק ידע מפי השכינה, כי יוסף עודנו חי, ואלהים צוהו לבלתי הגידו ליעקב [3] כלומר רועה אנכי את כתנת בני יוסף. [4] אחד מבני יעקב. [5] כי עוד יוסף חי. [6] את יעקב ואת בלהה, כי אמו רחל כבר מתה בדרך. [7] אשר חלמתי כי תשתחוו לי.

והוא יודע כל וחכם לב. (קא) ד׳ אתה שמתני לנגיד, ותורני את פתרון הנעלמות. בורא שמים וארץ! אתה מגני בעולם הזה ובעולם הבא; אמותה נא באמונתך, והושיבני בין חסידיך! — (קב) הדבר הזה אשר ספרנו לך[1], סוד הוא; כי לא היית שם בהמתק אחי יוסף סוד עליו ויתנכלו בו; אך רב האנשים לא יאמינו לך גם אם תאוה נפשך. (קג) ואל תשאל שכר בעדו[2], כי אך זכרון הוא לבני האדם. (קד) ובכל המופתים אשר בשמים ובארץ יעברו עליהם וירחקו מהם. (קה) רבים לא יאמינו באלהים כי אם באלילים. (קו) הלא יאמינו כי פתאום יבוא אידם מאת אלהים, וכי יום מותם יגיעם בלי דעתם? (קז) אמור; זה דרכי; אני והמאמינים בי קוראים אליכם למען תשובו אל ד׳ ותעבדוהו; יהולל שם ד׳! אינני עובד אלהי נכר. (קח) ולא שלחנו לפניך כי אם בני אדם יושבי ערים[3] אשר גלינו להם; הלא יעברו בארץ[4] ויראו את אחרית האנשים אשר היו לפניהם[5]? מה טוב מושב העולם הבא ליראי אלהים! הלא תבינו זאת? (קט) ובכל עת אשר אבדה תקות שלוחינו על דבר הבוגדים כזבים בהם, באה אליהם ישועתנו. (קי) את אשר ישרו בעינינו הצלנו; אך לא השיבונו אחור את ידינו מהבוגדים. (קיא) הן רב מוסר השכל בדברינו למתבוננים בהם; אין בהם כזבים או דברי שקר, אכן מקימים את אשר בידיהם[6] ופותרים את כל הדברים; קו הישר ורחמים הם למאמינים.

---

[1] גבריאל מדבר אל מחמד. [2] בעד חקירן. [3] כלומר כל שלוחינו היו בני אדם ולא בני אלהים; בזה חמז את הנצרים. [4] עובדי האלילים. [5] אנשי עאד, תמוד וכו׳. [6] את התורה ואת העואנגעליאום.

חזון הרעם[1]

נגלה במיכ"ה ובו שלשה וארבעים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחמן

(א) **א"ל"מ"ר**[2] אלה אותות הכתב והאמת אשר נגלו לך מאת אדונך; אך רוב האנשים לא יאמינו. (ב) אלהים רקע את השמים ויכינם בלי עמודים; אז ישב על כסאו וישם את השמש ואת הירח תחת משמרתו; לכל יצוריו נתן חק ידוע; כלם סרים למשמעתו; הוא מגלה את אותותיו למען תדעו כי תשובו אליו. (ג) הוא מדד את הארץ וישם בקרבה הרים ונחלים, ומכל הדברים נתן בה שני מינים[3]; הוא מביא את הלילה אחרי היום; ובזה די אותות למתבוננים. (ד) ובארץ גלילים נפרדים ומחוברים[4], כרמים, גנות ירק ותמרים; מהם קרובים זה לזה[5] ומהם נפרדים; גשם אחד ירום ובכל זאת נפרדים מיניהם למאכל. די אותות בזה למתבוננים. (ה) ואל תתמה על מרי הבוגדים! הן תתמה על דברם: הנשוב ונחיה אחרי שובנו אל העפר? (ו) האנשים הבוגדים באלהים ישאו שרשרות על צואריהם ויהיו רעי שאול תחתית; לעד ישבו שם. (ז) הם יבחרו בהחישך את הרע מהחישך את הטוב, גם אם ראו את גמול הבוגדים; הן חנון אלהים לחוטאים, אך נורא הוא בהשיבו גמול. (ח) הבוגדים יאמרו: לא נאמין עד יבוא אלינו מופת! אמנם אך מזהיר אתה[6], ולכל גוי נתנו מנהל. (ט) אלהים יודע את פרי בטן כל אשה, בהצר רחמה ובהרחבו; לכל

---

[1] שם החזון הזה מענין הרעם הנזכר פסוק י"ד. [2] אלה ראשי תיבות: אמר לי מחמד רבי. [3] זכר ונקבה. [4] ארץ רחבת ירים ואיי חים. [5] במינם. [6] כלומר לא על נבוא לעשות מופתים כי אם להזהיר את בני האדם.

דבר נתן חק. (י) הוא יודע את הנסתרות והנגלות; אדיר ונשגב הוא. (יא) לאחת תחשב בעיניו, אם תכחדו את הגיון לבכם או תוציאוהו בשפתיכם; אם תמששו באפלה או תלכו לאור היום. (יב) לכל אדם יש מלאכים הולכים לפניו חליפות וצבא; הם שומרים את ארחותיו כדבר אל. הן אלהים לא יסיר חסדו מעם, בלתי ימיר זה את נפשו[1]; ואם יגזר אומר להרע לעם, אין לזה עוזר ומושיע מבלעדי אל. (יג) הוא מראה אתכם את הברק לפחדכם ולתקותכם[2], ומכביד את העננים בגשם. (יד) הרעם מספר את כבודו, ואת המלאכים תכסה פלצות; הוא משלח את ברקיו ומשבר בהם את מי יחפץ; ובכל זאת האנשים מריבים עליו, גם אם הוא אדיר על כל. (טו) לו דומיה תהלה; ועובדי האלילים המתפללים לאחרים זולתו, לא יענו. כאיש אשר פירש את כפו למים ומתחנן להם, למען יבאו אל פיו, אך הם לא יבאו —; כן תפלת הבוגדים, אך שוא היא. (טז) לאלהים תכרע כל ברך בשמים ובארץ אם ברצון אם אין[3]; גם צללי בוקר וערב משתחוים לפניו[4]. (יז) אמור: מי אדון השמים והארץ? הלא ד'? התנוסו לעזרה אל אלהים אחרים מבלעדו אשר לא ייטיבו ולא ירעו לכם? הישוו העורים אל הפקחים או החשך אל האור? הבראו האלילים בריאה כבריאתו?— אלהים ברא כל, יחיד וכביר הוא! (יח) הוא מוריד את המים מן השמים, ומישר את ארחות הנחלים, ומעלה את הקצף על פני המים; מהמתכות יעלה גם כן קצף, בהצרפם באש לעשות מהן חליות אי כלי בית; כן יורכם אלהים להבחין בין האמת והשקר; הקצף ילך לו, והמתכת המועילה את בני האדם תשאר בארץ; כן ממשל לכם אלהים משלים למען הורותכם. השומעים בקול אלהיהם ינחלו טוב, והממרים את פיו רעה תבוא אליהם, גם אם יהיו להם כל אוצרות התבל וכמספרם לפדות את נפשם; הן יחשב אלהים עמהם; הגהינם יהי מושבם, ומה רע המושב הזה! (יט) הישוו יודעי האמת אשר שולחה לך מאת אדונך אל העורים? אך חכמי לב יבינו זאת. (כ) המחזיקים בעדות אל, ולא יפרו את בריתו, (כא) הקושרים את אשר צוה אלהים לקשרם[5], ויראים את

---

[1] לשוב מאחרי ד'. [2] פחד פן ימיתכם, ותקוה כי ירוה את הארץ. [3] כל יצורי התבל עושים את רצון קונם ברעתם ושלא ברעתם. [4] בנטותם ארצה. [5] את בני האדם באמונה האמתית.

אלהיהם ואת יום החשבון[1], (כב) והמצפים לראות את פני אדוניהם, ומתפללים, ומפזרים מאשר נתנו להם הן בגלוי הן בסתר, ומתקנים את מעשיהם הרעים בטובים, להם יהיה המעון הטוב, (כג) גן העדן; יבואו שמה עם אבותיהם ונשיהם ובניהם המישרים ארחותיהם; והמלאכים יבאו לקראתם בכל שער ושער לאמר: (כד) שלום עליכם על אשר חכיתם! מה נעים חלקכם במושב הטוב! (כה) אולם המכחשים בעדות אל ומפירים את בריתו ומפרידים את אשר צוה אלהים לקשר ומשחיתים בארץ, מארה תבוא עליהם ורע יהיה מושבם. (כו) אלהים פותח את ידו וקופצה כטוב בעיניו; הם ששו בחיי העולם הזה, ומה הבל חיי העולם הזה נגד העולם הבא! (כז) הבוגדים אומרים: אם לא יראו לו מופתים מאת אדוניו, לא נאמין בו; אמר: אלהים משגה את אשר יחפץ בו ומנחה את השבים אליו, (כח) מאת המאמינים ומשקיטים את לבם בזכרון אלוה. הלא ישקיט זכרון אלוה את לבות בני האדם? — אכן המאמינים ועושי טוב אשריהם! נעים יהיה מבואם[2]! (כט) הן שלחנוך אל עם, אשר קדמוהו עמים אחרים, למען תקרא לפניהם את אשר הורינוך; אך הם יכחשו ברחמן. אמור: הוא אדוני; אין אל מבלעדו! בו בטחתי ואליו אשוב. (ל) גם אם ינטשו הרים ממקומם ותבקע הארץ או ידברו המתים, לא יאמינו; כי הכל יצא מפי ד׳. הלא ידעו המאמינים, כי לו חפץ ד׳, נחה את כל בני האדם? (לא) לא תשוב הרעה מרדוף את הבוגדים ומלון בתוך בתיהם עד בוא דבר אל, ואלהים לא ימיר את דברו. (לב) גם לשלוחים אשר היו לפניך לעגו, גם אם היטבתי להם; אחרי כן יסרתים, ומה היה אחריתם! (לג) מי חושם על כל נפש ועל מעלליהם? (הלא אלהים[3])? ובכל זאת ידמו לו אלהי נכר. אמור: קראו את שמם! התורו את ד׳ דברים אשר לא ידע בארץ, או בשקר דברתם זאת[4]? הן ידעו הבוגדים את כחשם[5], על תעותם מדרך הטוב; וכל איש אשר אלהים ישגהו, אין לו מנהל! (לד) יוסרו בעולם הזה; אך מוסרם בעולם הבא רב ממנו, ואין להם עוזר מבלעדי אל. (לה) בגן העדן מושב הצדיקים; בו נוזלים נחלי

---

[1] תחית המתים. [2] בגן העדן. [3] שתי המלות האלה לא נמצאו בקורן; אך אני הוספתים למען השלים את ענין המאמר. המחבר. [4] כלומר ידעתם היטב כי הבל המה. [5] בבוא עליהם יום אידם.

מים, פריו נאמן וצלו נחמד; זה חלק יראי ד׳, ואחרית הבוגדים אש הגיהנם. (לו) האנשים אשר נתנו להם את הכתב ישישו באשר גלינו לך; אך רבים מקרבם קשרו קשר להריב בו. אמור: אני האמרתי לעבד את ד׳, ולבלתי עבוד אחר זולתו; אליו אשוע ואליו אשוב! (לז) הן שלחנו אליך את המדע בלשון ערבית; ואם תשמע בקולם אחרי היות לך החכמה, אין לך עוזר ומושיע מבלעדי אל. (לח) הן שלחנו לפניך נביאים, ונתן להם נשים ובנים[1], ולא היה בידם לעשות מופתים זולתי ברצון אל; לכל גוי נתנו כתב. (לט) אלהים ימחה ויקים כטוב בעיניו[2], כי אצלו אם הכתב[3]. (מ) אם נראך את ענשם או נמיתך, עליך להזהיר ועלינו לחשב[4]. (מא) הלא ראו כי בא אלהים אל ארצם ויצר את גבולם[5]? אלהים שופט אמת; לא יפר איש את דברו, כי הוא ממהר לחשב. (מב) גם האנשים אשר היו לפניהם התנכלו; אך חכמת אלהים עולה על כל נכליהם; הוא יודע את פועל כל נפש. הן יבינו הבוגדים למי הוכן מושב גן העדן! (מג) הבוגדים יאמרו: לא שלחך אלהים; אמור: ד׳ וכל יודעי הכתב עדים ביני וביניכם!

---

[1] היהודים והנוצרים הוכיחו את מחמד על תאותו אל הנשים. [2] יעביר את הדתות הישנות ויקים תחתיהן דת חדשה. [3] מקור הדעת והחכמה. [4] אין לך לדעת אם ניכר את הבוגדים בעודך חי או אין; עליך להזהירם ועלינו ליסרם. [5] פה מכוון את אנשי מיכ״ה, אשר מחמד שם שמות בארצם.

חזון אברהם [1] עליו השלום

נגלה במיכ״ה ובו שנים וחמשים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) **א״ל״ר** שלחנו אליך את הספר הזה למען הוציא את
בני האדם מצלמות לאור ברצון ארוניהם אל הדרך הטוב והנעים.
(ב) לאלהים כל אשר בשמים ובארץ; אוי לבוגדים על גמולם
הנורא! (ג) טובים בעיניהם חיי העולם הזה מחיי העולם הבא;
הם משגים מדרך אלהים, ויעותו אותה; מה גדולה שגגתם! (ד)
לא שלחנו נביא כי אם בלשון עמו, למען יורהו; אלהים משגה
את מי יחפץ ומנחה את הישר בעיניו, כי אדיר הוא וחכם לב.
(ה) הן שלחנו את משה באותותינו לאמר; הוציא את עמך מצלמות
לאור והזכירם את יום ד׳[2]! בזה די אותות למחכים ומודים לאלהים.
(ו) באמר משה אל עמו: זכרו את הטובה אשר גמלכם ד׳, בהוציאו
אתכם מתוך עם פרעה אשר הכביד את עלכם וימת את בניכם
ואך את בנותיכם החיה; זאת היתה לכם מסה גדולה מאת אלהיכם.
(ז) בהשמיעכם[3] אלהים לאמר: אם תודו לי, ארבה אתכם; ואם
תבגדו, נורא יהיה גמולכם! (ח) ויוסף עוד דבר משה לאמר: גם
אם אתם וכל אשר בארץ תבגדו באלהים, הן אלהיכם עשיר
מאד[4]! (ט) הלא באה אליכם שמועת האנשים אשר היו לפניכם,
דור נוח, עאד ותמוד, (י) והאנשים אשר היו אחריהם? אך
אלהים יודע זאת. נביאיהם באו אליהם באותות נגלים; אך המה.

---

[1] שם החזון הזה מענין אברהם אבינו ע״ה הנזכר לקמן פסוק ל״ח. [2] יום הדין.
[3] על הר סיני. [4] לו כל יצורי התבל נותנים תודה.

שמו את ידיהם על פיהם[1] לאמר: איננו מאמינים בשליחותכם, ומריבים אנחנו בתורתכם! (יא) ויאמרו שלוחיהם: התריבו באלהים בורא שמים וארץ? הוא קורא אליכם למען כפר לכם את חטאתיכם ולרחמכם עד העת הידועה[2]. (יב) ויענו: גם אתם בשר כמונו! בלבכם להשיבנו מאשר עבדו אבותינו; הביאו לנו מופת גלוי על ממשלתכם! (יג) ויאמרו אליהם השלוחים: אמנם כי אנחנו בשר כמוכם; אך אלהים יחן את הטוב בעיניו מעבדיו, ואין לאל ידינו לעשות מופתים. (יד) לולי ברצון אל; ובו יבטחו המאמינים. (טו) ואיך לא נבטח בד׳ המדריכנו בדרך הטוב? הן נסבל את הרעה אשר תגמלונו, כי לד׳ יחכו כל תמימי דרך. (טז) ויאמרו הבוגדים אל נביאיהם: נגרשכם מארצנו או עבדו את אשר אנחנו עובדים! ויאמר אליהם[3] ד׳: הן נכרית את הבוגדים! (יז) אז נשיבכם תחתיהם בארץ; זה משפט החרדים על דברי ועדותי! (יח) ויצעקו אל ד׳, ויתמו הבוגדים. (יט) לפניהם[4] הגיהנם, ובו ישתו מי צאה. (כ) לאט לאט יגמאום, תמאס נפשם בשתותם; המות יגיע אליהם מכל פנה, ולא יוכלו למות; וענש גדול לפניהם. (כא) זה גורל לבוגדים באלהים. מעלליהם כאפר אשר תדפנו הרוח ביום סגריר; אין שכר לפעלתם, וגדול יהיה שברם. (כב) האינך ראה כי אלהים בורא שמים וארץ באמת? אם יחפץ יכחידכם וישים דור אחר תחתכם. (כג) לא תכבד זאת מאלהים. (כד) לאלהים ישובו כלם; אז יאמרו רכי הלבב אל מדיחיהם: באשר הלכנו אחריכם, הקלו מאתנו קצת ענשנו אשר השים אלהים עלינו! (כה) יענו: לו נחנו אל, כי אז נחינו אתכם; שוה לנו אם נמאן לשאת את עונינו או נאבה; אין לנו מציל. (כו) ואחרי החרץ משפטם יאמר אליהם השטן: הן העיד בכם אלהים עדות אמת; אך אנחנו השגינוכם ותלכו אחרי; לא היתה לי ממשלה עליכם! (כז) הן קראתיכם ותענוני; הריבו בכם ולא בי! אני לא אושיע אתכם, ואתם לא תושיעוני[6]; אני מכחש באשר דמיתוני לאלהים מקדם, כי גדול ענש הבוגדים. (כח) אך המאמינים ועשי טוב יבאו אל גנות ובתוכם נחלי מים; עד עולמי עד ישבו בהם

[1] על פי הנביאים למען יחרישו. [2] תחית המתים. [3] אל הנביאים. [4] לפני הבוגדים. [5] האנשים אשר שמעו לקול המדיחים. [6] לדעת מחמד גם השטן יענש בתחית המתים על הסיתו את האנשים.

ברצון אדוניהם, ושלום יענו איש את אחיו. (כט) האינך יודע את המשל אשר ימשל אלהים על דברו הטוב? דמיונו כעץ טוב אשר שרשיו בארץ יסבכו וענפיו מגיעים השמימה. (ל) בכל עת יתן את פריו ברצון אדוניו; כן ממשל אלהים משלים לבני האדם למען יתבוננו. (לא) ודבר הבוגדים כעץ רע הנגזר מהארץ ואין לו משען. (לב) אלהים יסעד את לב המאמינים בדברו הטוב בחיי העולם הזה ובעולם הבא; ואת הבוגדים ישגה, כי כל אשר חפץ עשה. (לג) האינך ראה את הממירים חסד אל בזדון ומתעים את עמם אל מקום האבדון, (לד) אל הגהינם? מה קשה המורד והמושב שמה! (לה) ידמו לאלהים אלהי נכר, למען התעות מדרכיו; אמור; התענגו! מסעכם יהיה אל אש הגהינם. (לו) אמר אל עבדי המאמינים, כי יתפללו ויפזרו מטובם אשר נתנו להם, בגלוי ובסתר; טרם יבא היום אשר אין בו מרכולת ורעות. (לז) אלהים בורא שמים וארץ, ומוריד את הגשם מן השמים למען הכין לכם מזון לאכלה; בדברו תוליככם האניה בלב הים; הוא המשילכם בנהרים; השמש והירח רצים בעבורכם; הלילה והיום הושמו למענכם; הוא נותן לכם את כל אשר תאוה נפשכם. אין לאל ידכם לספר את כל חסדיו. אך חוטא ובוגד כל איש[1]!— (לח) באמר אברהם אל אלהים: שמר נא את הארץ הזאת[2]! הציל נא אותי ואת בני מעבודת אלהי נכר! (לט) אדוני! אלה התעו רבים מבני האדם; כל ההולך אחרי, לי יהיה[3]; וכל העוזב אותי, היה לו סלח ורחום! (מ) אדוני! הן הושבתי מזרעי[4] בעמק לא זרוע[5] אצל בית מקדשך[6] למען יתפללו בו; תן נא חנם בעיני האנשים, והמציא להם טרף למען יודו לך! (מא) אדוני! אתה יודע את אשר נכחד ואת אשר נגלה; אין נסתר מנגד ד׳ כל אשר בשמים ובארץ; יהולל שם ד׳ על תתו לי אחרי בלותי את ישמעאל ואת יצחק, כי הוא שומע תפלה. (מב) אדוני! שימני נא משוע אליך אותי ואת זרעי[7], וקבל את תפלתי! אדוני! כפר נא לי ולהורי ביום החשבון! (מג) לא יסתרו מעיני ד׳ מעשי הבוגדים; הוא יאחר את גמולם עד היום[8] אשר לו יצפו כל חכמי לב.

[1] כלומר אין איש בארץ אשר יספר את תהלת ד׳ כראוי לו. [2] את ארץ ערב.
[3] ישב אתי במושב הצדיקים. [4] את ישמעאל. [5] בעמק מינ״א אשר אצל מיכ״ה.
[6] אצל הקאאבא. [7] אמץ את לבנו למען נחזיק באמונתך. [8] תחית המתים.

(מד) הם ישאו את ראשיהם וירוצו לקראתו; לא יביטו איש אל אחיו, ורעדה תאחזם. (מה) הוזהר את האנשים על יום בוא גמולם, אשר בו יאמרו הבוגדים: ארוננו! אחר נא אותו מעט ימים! הן נשמע לקולך ולקול הנביאים. (מו) אז יענם אלהים: הלא נשבעתם מאז כי לא תבואכם רעה? (מז) הלא ישבתם במושבות האנשים החוטאים על נפשם[1], ותדעו איך שלמנו להם פעלם, ונשימם לכם למשל? (מח) הם התנכלו באלהים; אך הוא התחכם להם, גם אם חכמתם עולה על כל ההרים[2]. (מט) אל תדמה בנפשך כי ימיר אלהים את דברו אשר דבר אל נביאו, כי עוז הוא ונוקם! (נ) ביום הפך השמים והארץ את מראיהם, ובשוב האנשים אל האלהים היחיד והאדיר, אז תראה את הבוגדים אסורים בזקים. (נא) בגדיהם יחמרו בזפת, ואש תאכל את פניהם; אז ישיב אלהים לכל נפש את גמולה, כי אלהים יודע לחשב. (נב) זאת תהיה הזהרה לבני האדם, למען יוסרו בה, ולמען ידעו, כי אלהים אחד הוא; יתבוננו כל חכמי לב!

---

[1] כמו אנשי עאד, תמוד. [2] כלומר גדולה מאד.

חזון חגר[1]

נגלה במיכ"ה ובו תשעה ותשעים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) **א"ל"ר**. אלה אותות הכתב והקורן הגלוי. (ב) הרבה פעמים יבקשו הבוגדים[2], לו היו מאמינים. (ג) הניחם ויאכלו, ויתענגו על תוחלתם הכוזבת; הן ידעו באחריתם[3]! (ד) לא שחתנו עוד קריה טרם שלחנו אליה ספר גלוי[4]. (ה) לא יעבר כל גוי את קצו ולא יאחרהו. (ו) הם[5] יאמרו אליך: אתה אשר שולח בידך זכרון; הן משגע אתה! (ז) למה לא באת אלינו במלאכים, אם כנים דבריך? (ח) הן נשלח אליהם מלאכים[6]; לא יאחרו לבוא! (ט) הן שלחנו אליכם זכרון[7], ואנחנו נשמרו. (י) הן שלחנו מלאכים אל העמים הקדמונים; (יא) אך לא בא אליהם שליח, אשר לא לענו לו. (יב) כן נתן בלב הבוגדים[8]. (יג) לא יאמינו בו[9], גם אם יודעים את אחרית האנשים אשר היו לפניהם; (יד) גם אם נפתח להם את שערי השמים ויבאו בהם, (טו) יאמרו: טחו עינינו מראות; הן קסם בנו! (טז) הן שמנו מגדלים[10] בשמים, נחמדים למראה, (יז) ונשמרם מכל שטן נסקל[11]. (יח)

---

[1] שם החזון הזה מארץ חגר, מושב אנשי תמוד, הנזכרת לקמן פסוק ע"ט.
[2] בבוא אליהם גמולם. [3] כי רדפו אחרי ההבל. [4] ביד נביא. [5] אנשי מיכ"ה.
[6] מלאכי מות. [7] את הקורן. [8] נקשה את לבם. [9] במחמד. [10] אלה המזלות הנקראים: צאדיאקוס. [11] עיין לעיל חזון ג' ל"א. לדעת הישמעלים היה רשות לרוחות הרעות ליכנס אל המזלות, למען תור את רזי אלהים ולהודיעם למכשפים; אמנם מעת בוא מחמד גורשו משם בלהבות אש. וחכמינו ז"ל אמרו, חגיגה ט"ז, א': ששה דברים נאמרים בשדים; שלשה כמלאכי השרת ושלשה כבני אדם: יש להם כנפים וטסין מסוף

ואם יארב אחד מהם בסתר, תאכלנו שלהבת יה. (יט) ואת הארץ פרשנו, ותשם עליה הרים גבנונים, ותצמח מקרבה מזון לכל מין. (כ) ונתן לכם בה טרף בעבור האנשים[1] אשר אין לאל ידכם לזון. (כא) אוצרות כל הדברים בידינו, ואיננו מפזרים מהם כי אם במשורה. (כב) אנחנו משלחים את הרוחות לקבץ את העבים, ומורידים את המים מן השמים להשקותכם, ואין לאל ידכם להמציאם לכם. (כג) אנחנו מחיים וממיתים, ואנחנו יורשי כל הדברים[2]. (כד) אנחנו יודעים את האנשים אשר קדמו לכם, ואת אשר יהיו אחריכם. (כה) אדונך יאספם אליו, כי הוא חכם לב ויודע כל. (כו) הן בראנו את האדם מחרש יבש ומחומר שחור, (כז) ואת השדים בראנו לפניו מאש הסמום[3]; (כח) ויאמר אלהיך אל המלאכים: הנני בורא בשר מחרש יבש ומחמר שחור. (כט) אחרי יצרי אותו ונפחי באפו את רוחי, כרעו והשתחוו לו[4]! (ל) וישתחוו לאדם כל המלאכים יחד; (לא) אך השטן מאן להשתחוות לו. (לב) ויאמר אלהים: מה לך השטן כי לא תשתחוה לו? (לג) ויען: אין לי להשתחוות לבשר אשר יצרת מחרש יבש ומחמר שחור! (לד) ויאמר אלהים: צא מזה ובאבנים תרגם! (לה) קללה תרבץ בך עד יום הדין. (לו) ויאמר השטן: צפה נא לי עד יום התקומה[5]! (לז) ויען ד׳: הן אצפה לך. (לח) עד העת הידועה. (לט) ויאמר השטן: יען כי גרשתני, אסית את יושבי הארץ ואדיחם יחד. (מ) זולתי את עבדיך המחזיקים בך. (מא) ויען אלהים: כן דברת! (מב) בעבדי המחזיקים בי לא תמשל ידך, כי אם בהולכים אחריך ושומעים לקולך. (מג) לאלה הגיהנם יהיה למושב. (מד) לגיהנם שבעה שערים[6] ולכל שער מספר קצוב[7]. (מה) אך יראי ד׳ יבאו אל גנות ובתוכם מעינות מים. (מו) בשלום ובשלוה ישבו בהם. (מז) אז נסיר כל איבה מקרב לבם; בשלום ישכנו איש

העולם ועד סופו ויודעין מה שעתיד להיות; יודעין סלקא דעתך? אלא שומעין מאחורי הפרגוד. שלשה בבני אדם: אוכלין ושותין, פרין ורבין ומתין.

[1] אל משפחתכם. [2] אחר כלות ימי הארץ ישאר ד׳ לבדו. [3] זה רוח זלעפות הממיתה את כל נפש חיה בנפחה באפה. [4] מאמר רבותינו ז״ל סנהדרין כ״ט: אדם הראשון מסב בגן עדן היה, והיו מלאכי השרת צולין לו בשר ומצננים לו יין. [5] עיין לעיל חזון ו׳, י״ג. [6] רבותינו ז״ל אמרו, עירובין י״ט, א׳: שבעה גיהנם הם: שאול ואבדון ובאר שחת ובור שאון וטיט היון וצלמות וארץ תחתית; ובספר הזהר, שמות ק״ג איתא: שבעה פתחין אנון לגיהנם. [7] אנשים מועדים לבוא שמה.

ממול אחיו על מטות זהב ושן. (מח) לא ייעפו ולא ייגעו, ולא יגורשו משם. (מט) ובשר לעבדי, כי סלח ורחום אני. (נ) אמנם ענשי ענש גדול הוא. (נא) ספר נא להם על אורחי אברהם! (נב) בבואם אליו ויאמרו: שלום! ויען: ירא אנכי אתכם. (נג) ויאמרו: אל תירא! אנחנו מבשרים אותך בן חכם. (נד) ויאמר: התבשרו אותי זאת אחרי בלותי? במה תבשרוני? (נה) ויאמרו: אנחנו מבשרים אותך אמת; אל תריב בה! (נו) ויען: מי יריב ברחמי אל זולתי הבוגדים? (נז) אך מה שאלתכם, אתם השלוחים? (נח) ויאמרו: שולחנו אל העם הבוגד[1]. (נט) אך את משפחת לוט נציל. (ס) זולתי את אשתו אשר תספה יען כי בגדה. (סא) ויהי בבוא המלאכים אל לוט, (סב) ויאמר: הן זרים אתם לי! (סג) ויענו: אנחנו באים בדבר[2], אשר יריבו בו אנשי עירך. (סד) אנחנו מביאים לך את האמת, כי כנים אנחנו. (סה) צא מן העיר אתה וביתך בסתר הליל, ולך אחריהם; אל יביט איש מכם אחריו, ולכו אל אשר צוויתם[3]! (סו) הן צוינוהו זאת למען הבדילו מתוך יושבי העיר אשר נכרתו בבקר. (סז) ויבאו אליו אנשי העיר שבעי זדון. (סח) ויאמר לוט: הן אורחי אלה; אל נא תבישוני! (סט) יראו את ד׳ ואל תכלימוני! (ע) ויאמרו: הלא צוינוך לבלתי הלין אנשים? (עא) ויאמר: הא לכם בנותי אם תעפילו לחטא! (עב) חי נפשך, מחמד! הם חקשו את ערפם בשכרותם. (עג) ותאחזם הרעש בעלות הבקר, (עד) ונהפך את עירם ונמטר עליהם אבני גיר מנפצות. (עה) ותהי זאת אות למתבוננים, (עו) ולמחזיקים בדרך אלהים. (עז) ותהי מופת למאמינים. (עח) גם יושבי היערים[4] בוגדים היו, (עט) ונשב נקם לשניהם, ויהיו למשל ולשנינה. (פ) גם אנשי חגר[5] כחשו בשלוחינו; (פא) גלינו להם את אותותינו והם פשעו בהם, (פב) ויחצבו לחם בתים בהרים למשגבם, (פג) ויהי בבקר ותאחזם הרעש, (פד) ולא הועילום טירותיהם. (פה) כאשר בראנו את השמים ואת הארץ באמת, כן יבאו אותותינו באמת; לכן חמול עליהם[6]! (פו) כי אדונך בורא חכם הוא. (פז) הן גלינו לך את שבע הפסוקים[7]; קראם ושנם!

---

[1] אל אנשי סדם. [2] באמת. [3] ההרה; עיין בראשית י״ט, י״ז. [4] אנשי מדין; עיין עיל החזן י״א, פ״ה [5] ארץ מושב אנשי תמוד; עיין לעיל חזן י״א, ס״ד. [6] לא עליך ליסרם כי אם עלי. [7] הנבללים בחזן הראשון של הקורן; הישמעלים קוראים איתם בתפלתם מדי יום ביומו.

גם את הקורן הנשגב. (פח) אל תשת את עינך על הטוב אשר פזרנו לבוגדים ואל תתעצב עליהם! ופרוש את כנפיך על המאמינים. (פט) אמור: אני מזהיר גלוי לכם! (צ) כאשר עשינו למחרחרי ריב[1], (צא) כן נעשה למפרידי הקורן[2]. (צב) חי אדונך! נוכח עם כלם, (צג) על כל אשר עשו. (צד) ואתה הודיעם את אשר הוריתיך והפרד מעל עובדי האלילים! (צה) הן נצילך מיד הלעגים לך, (צו) העובדים אלהי נכר מבלעדי אל; הן ידעו באחריתם! (צז) ידענו כי אתה מתעצב אל לבך על דבריהם; (צח) אך הלל ופאר את אדונך והשתחוה לו, (צט) ועבד את אדונך עד יגיעך דברו הבא!

[1] אנשי עאה תמוד וכו׳. [2] לאשר לא יאמינו בכל דברי הקורן.

חזון הדבורים[1]

נגלה במיכ"ה ובו מאה ושמונה ועשרים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) הן בא דבר ד'; לכן אל תחישוהו[2]! חלילה לו את אשר תדמו אליו! (ב) הוא ישלח את המלאכים בדבר קדשו למען שפך את רוחו על עבדו הישר בעיניו ולהזהיר; אין אל מבלעדי, לכן יראוני! (ג) הוא ברא את השמים ואת הארץ באמת והוא עליון על כל אשר תדמו אליו. (ד) הוא יצר את האדם מזרע; ובכל זאת יריבו ביום התקומה[3]. (ה) ואת הבהמה ברא בעבורכם להחמכם לרווחתכם ולאכלה לכם! (ו) כבוד הנה לכם באספכם אתהן הביתה ובהוציאכם אתהן אל המרעה[4]. (ז) הן מוציאות את משאיכם אל ארצות[5], אשר לא תוכלו להגיע שמה כי אם בחרפכם את נפשכם; כי טוב ורחום אדונכם. (ח) גם סוסים ופרדים וחמורים ברא למען תרכבו עליהם ותתענגו בהם; גם ברא יצורים אחרים אשר לא ידעתם. (ט) ביד אל לנחותכם בדרך הטובה ולהשגותכם מסנה; לו חפץ, נחה את כלכם. (י) הוא מוריד את הגשם מן השמים לסעד את לבבכם, ולהשקות את העצים אשר

---

[1] שם החזון הזה מענין הדבורה הנזכרת לקמן פסוק ס"ט. [2] אל תבעיסוהו במעלליכם פן ימהר ליסר אתכם. [3] אנשי מיכ"ה הביאו אל מחמד רגל אדם יבשה ויאמרו אליו; היוכל ד' להחיות את הרגל היבשה הזאת, באשר כל בשרה עפש ויהי לעפר? ויען: אם ד' יכול לברא את התבל מאין, גם יוכל להחיות את הרגל הזאת. ועיין סנהדרין צ"א, א'. [4] כל הון הערבים בימים ההם היה במקנה; וכפי מספר מקנה איש הללו את עשרו. [5] אל מדברות, אשר אי אפשר לעברם בלי גמלים; לכן קוראים הערבים את הגמל: אנית המדבר.

תרעו תחתידם. (יא) הוא מצמיח לכם זרע דגן תיתים ותמרים וענבים וכל עץ פרי; בזה אות למתבוננים. (יב) הוא עשה את היום ואת הלילה בעבורכם; השמש והירח והכוכבים רצים בדברו; גם זה אות לחכמי לב. (יג) וכל המינים הנפרדים בארץ ברא בעבורכם, ואות הםה לזוכרים את חסדיו. (יד) הוא המשילכם בים למען האכילכם את לחמו הטוב[1] ולמען הוציא לכם ממנו את פארכם[2] לעטר את בגדיכם; הבט נא אל האניה העוברת בלב הים למען העשירכם! כן ייטיב אלהים לכם, למען תודו לו. (טו) הוא שם הרים גבנונים בארץ, למען לא תמוט, ונחלים ודרכים אשר תלכו בהם; (טז) ואת הכוכבים שם להנחותכם בדרך. (יז) הישוה הבורא אל אשר אתנו בורא[3]? הלא תבינו? (יח) אין לאל ידכם למנות את חסדי ד׳, כי סלח ורחום הוא. (יט) אלהים יודע את אשר תכחדו ואת אשר תגלו. (כ) והאלילים אשר הם עובדים לא בראו כי אם נבראו; (כא) מתים הם, אין חיים בהם; (כב) אינם יודעים מתי יקיצו. (כג) אלהיכם יחיד הוא; וכל המכחשים בעולם הבא ערלי לב וגבהי רוח המה. (כד) אין ריב כי אלהים יודע את אשר יגלו ואת אשר יכחדו. (כה) הוא שונא לגבהי לבב. (כו) ואם יאמר אליהם: מה זה גלה לכם ד׳? יענו: משלים קדמונים[4]. (כז) הן ישאו את עונם ביום התקומה ואת קצת עון האנשים אשר תעו אחריהם בבלי דעת; הלא יכבד מהם המשא הזה? (כח) גם האנשים אשר היו לפניהם התנכלו באלהים; אך אלהים ערה את בנינם עד היסוד[5], ויפל עליהם הגג ממעל להם. (כט) פתאום בא אליהם יום אידם; וביום התקומה יכלימם אלהים לאמר: אנה אפוא אליליכם, אשר בעבורם הריבתם עמדי? אז יאמרו חכמי לב: עתה תבוא חרפה ורעה על הבוגדים! (ל) האנשים אשר הומתו מהמלאכים[6] וחטאו על נפשותיהם יבקשו שלום ויאמרו: לא פעלנו עול; אך אלהים יודע את אשר עשיתם! (לא) בואו בשער הגהינם ושבו בו! מה קשה שם המושב לגבהי לב! (לב) או יאמר אל יראי ד׳: מה זה שלח אליכם אלהיכם? יענו: שמועה טובה. למישרי לכת ייטיב אלהים בעולם הזה; אך טוב ממנו

---

[1] דגים. [2] את הפנינים. [3] כוכבים ומזלות ואלילים. [4] היהודים והנוצרים אמרו אל מחמד, כי אין כל חדש בדבריו, רק מעלה גרה את דברי התורה והעוואנגעליאום. [5] פה מכון את אנשי חר הפלגה. [6] אנשי עאד, תמוד וכו׳.

מעון העולם הבא. מה נעים שם מושב תמימי דרך! (לג) הם יבואו אל גן העדן, ובתוכו מעינות מים; בו ימצאו את שאהבה נפשם; כן ייטיב אלהים ליראיו. (לד) מלאכי המות יאמרו אל אנשי צדק: שלום עליכם! בואו אל גן העדן, שכר מעלליכם! (לה) הלא יאמינו הבוגדים, כי יבאו אליהם מלאכי המות, או כי יבא דבר ד׳? גם האנשים אשר היו לפניהם עשו כמעשיהם; לא השחיתם אלהים, כי אם הם השחיתו את נפשם! (לו) עובדי האלילים אומרים: לו חפץ אלהים, לא עבדנו אלהי נכר זולתו, לא אנחנו ולא אבותינו, ולא קדשנו דבר אחר זולתו. כמו כן עשו האנשים אשר היו לפניהם; אמנם הלא על הנביא להורותם ולהזהירם[1]? רעה תבוא אליהם על מעלליהם, ובאמת יגיעם את אשר לעגו לו. (לז) הן שלחנו נביאים אל כל העמים לאמר: עבדו את אלהים והסירו את תעותכם! מהם נחה אלהים ומהם זנח אל שגגתם. עברו בארץ וראו את אחרית המכחשים באלהים! (לח) גם אם תאוה נפשך לנחותם, אלהים לא ינחה את אשר בלמו להשגות; לא יהיה להם עוזר. (לט) הם נשבעו באלהים לאמר: לא יחיה אל את המתים; אכן יבא דבר אל, גם אם רב האנשים לא יבינו. (מ) הן יודע להם את אשר הריבו בו; והבוגדים יכירו כי שקר עמם. (מא) אם בלבנו להקים דבר, אין לנו כי אם לאמר: יהי! ויהי. (מב) ולאנשים אשר עזבו את ארצם בעבור ד׳ אחרי הענותם[2] ננחיל טוב בעולם הזה; אך שכרם בעולם הבא טוב ממנו; לו יבינו! (מג) למחכים לד׳ ולבוטחים בו[3]. (מד) לא שלחנו לפניך כי אם אנשים[4] אשר נראינו אליהם; שאלו את אנשי הכתב אם אינכם יודעים זאת! (מה) ונשלחם באותות ובמופתים; ונשלח בידך זכרון למען הורות את בני האדם את אשר שלח אליהם[5], למען ישכילו. (מו) הבטוחים הם האנשים המתנכלים בנביא, כי אלהים לא יבקע את הארץ תחתיהם, או ישיב להם את גמולם אשר לא שערו בנפשם? (מז) או יאחזם בהיותם בדרך, והם לא יוכלו להשיב את ידו מעליהם? (מח) או ייסרם אחת אחת?— אך חנון ורחום אלהיכם! (מט) האינם רואים כי כל הדברים אשר

---

[1] גם אם הק״ב״ה ידע מקדם כי לא ישמעו, בכל זאת שלח אליהם נביאים.
[2] מאויבי מחמד. [3] הפסוק הזה הוא המשך הפסוק הקודם. [4] ולא בני אלהים; בזה מכון את הנוצרים. [5] את הקורן.

ברא אלהים מפילים צללים מימינם ומשמאלם למען השתחוות לו
ולהכנע מפניו[1]? (נ) כל אשר בשמים ובארץ משתחוים לאלהים;
גם חיות שדי; גם המלאכים לא ירימו את לבם מעבדהו. (נא)
הם יראים את ד׳ אשר ממעל להם ויעשו את אשר צוים. (נב)
ואלהים דבר אליהם לאמר: אל תעבדו שני אלהים! אין אלהים כי
אם אחד ואך אותו עבדו! (נג) לו כל אשר בשמים ובארץ; בו
תאמינו ולקולו תשמעו; התיראו אלהים אחרים זולתו? (נד) כל
הטוב אשר לכם מידו נתן לכם; ובצר לכם קראו אך אותו! (נה)
ובסור הרעה מעליכם קצתכם ידמו לאלהים אלהי נכר, (נו) ויכחשו
בטובה אשר נתן להם. התענגו! הן תדעו באחריתכם. (נז) גם
ישימו לאכל לאלילים הבערים מהמזון אשר נתנו להם; חי ד׳!
הוא יחשב עמכם על אשר זממתם. (נח) הם יערכו לאלהים
בנות[2], חלילה לו, ולהם את אשר תאוה נפשם[3]. (נט) אם תבשר
לאחד מהם בת, יחשך תארו ויכאב מאד. (ס) אז יתחבא מפני
בני האדם על הרע אשר בושר לו, ויריב בלבו אם יחיה או יחפרה
בארץ; הלא רע המשפט הזה? (סא) האנשים המכחשים בעולם
הבא, לרעים יחשבו; ואלהים הוא הטוב, עזוז וחכם לב. (סב) לו
ייסר אלהים את בני האדם על פשעיהם, אין כל חי בארץ; אמנם
הוא יאחר את גמולם עד עת ידועה, ובבואה לא יאחרוה ולא
יחישוה. (סג) גם ידמו לאלהים את הרע בעיניהם[4], ולשונם תדבר
כזב באמרם, כי טוב יבואם; לא כי אש הגיהנם מנת כוסם, ושם
יהיו נפרדים מכל בני אדם. (סד) חי ד׳! הן שלחנו לפניך נביאים
אל העמים; אך השטן הוקיר בעיניהם את מעלליהם; הוא עוזרם
ביום הזה[5], אך נורא יהיה גמולם. (סה) לא שלחנו אליך את
הכתב כי אם למען הורותם את אשר הריבו בו, להנחות ולרחם
את המאמינים. (סו) אלהים מוריד את הגשם מן השמים למען
החיות את הארץ אחרי מותה; זה האות[6] למתבוננים. (סז)
גם הבהמות תורינה אתכם; אנחנו משקים אתכם מאשר בבטנן
בין פרש ובין דם, את החלב הצח, נחמד לשותיו. (סח)
ומפרי התמר והענב נוציא שכר ומזון; גם זה אות למתבוננים.

---

[1] עיין לעיל חזון י״ג ט״ז. [2] הערבים אמרו כי השדים בנות אלהים המה.
[3] הערבים התעצבו על לבם בהולד להם בת; אך בהולד בן ששו. [4] בנות. [5] בחיי
העולם הזה. [6] לתחית המתים.

(סט) ואל הדבורה אמר אדונך: בני לך בתים בהרים ובעצים, מאשר יבנו בו בני האדם. (ע) ואכלי מכל פרי ושמרי את הדרך אשר נחך אלהיך[1]! אז יצא מקרבה משקה[2] אשר מראהו יפרד[3]; גם בזה אות למתבוננים. (עא) הוא יצרכם והוא ימיתכם; יש מכם אשר ישביע ימים עד כי לא ידעו את אשר ידעו[4]; כי אלהים יודע כל ואדיר הוא! (עב) ואלהים בחר בקצתכם מקצתכם בהיטיבו להם; אך האנשים אשר בחר בהם להיטיב להם לא יעניקו מהונם לעבדיהם, באשר גם לאלה חלק בו[5]; היכחשו בחסד אל? (עג) ואלהים נתן לכם נשים מעצמכם[6], ויוציאו לכם מקרבן בנים תכדים, וישביעכם כל טוב; התאמינו בהבל ובחסד אל תבגדו? (עד) הם עובדים זולתי אל את אשר לא ייטיב להם בשמים ובארץ ולא יעזרם. (עה) אל נא תדמו יצור אל אלהים, כי אלהים יודע כל ואתם אינכם יודעים מאומה! (עו) הן ימשל לכם אלהים משל: עבד מסכן, אשר לא ימשל בכל; ואיש חפשי אשר ברכנוהו בכל טוב, ומפזר ממנו בסתר ובגלוי[7]; הישוו אלה? יהולל שם ד'! אך רבם לא יבינו. (עז) עוד ימשל לכם אלהים משל: שני אנשים אשר האחד אלם, לא יצלח לכל, ואך לטרח הוא לאדוניו; בכל אשר ישלחהו, ישוב ריקם ולא יביא מאומה; הישוה זה אל מדבר טוב ואל ההולך בדרך הישרה? (עח) לאלהים גלוים כל רזי השמים והארץ; הוא מקים את דברו בתגע ועוד מעט ממנו, כי הוא אדיר על כל. (עט) אלהים הוציאכם מבטן אמכם, ואתם לא ידעתם מאומה; ויתן לכם אזנים לשמוע ועינים לראות ולב להבין, למען תתנו לו תודה. (פ) הלא יראו את בעלי כנפים דואים באברותיהם תחת השמים? לא יעצר איש בידם מבלעדי אל; גם זה אות לעם המאמין. (פא) גם נתן לכם אלהים בתים לשבת בהם, ויעש לכם אהלים מעורות הבהמות; תהרסום ביום נסעכם ותקימום ביום חנותכם; מצמרן ומעורן ומשערם תעשו לכם כלים ובגדים כפי העת. (פב) גם נתן לכם אלהים דברים אשר תחסו בצלם[8], ויברא לכם הרים למשגבכם וילבישכם בגדים להצילכם משרב וביום

---

[1] לעשות דבש. [2] נופת צופים [3] דבש וחנג. [4] יזקנו כל כך, כי לא יזכרו עוד את אשר היה בימי ילדותם. [5] כלומר גם אם נתן להם ד' רכוש לרב, למען ייטיבו בו, אינם מפזרים ממנו לעבדיהם. [6] מצלעכם. [7] בעבד מסכן יבין את האלילים, ובאיש חפשי את הק"ב"ה. [8] עצים.

מלחמתכם; כן הרבה אל להיטיבכם למען תשלימו אתו. (פג) ואם יסורו מאחריך, לא עליך כי אם להזהירם. (פד) היום יכירו את טובת אל, ומחר ינכרוהו; אך רבם בוגדים המה. (פה) יבוא היום, אשר נקים לכל גוי עד, ולא יהיה להם מליץ ולא ירוחמו. (פו) והיה כי יראו הבוגדים את ענשם אשר אין תרופה לו, ולא יאחר לבוא, (פז) וביום ראות עובדי האלילים את אליליהם, יאמרו: ד'! אלה אלילינו אשר עבדנו זולתך; אז יענו האלילים: אנשי כזב אתם[1]! (פח) ביום ההוא יכנעו הבוגדים לפני האלהים ויענו לו שלום; ויבצר מהם את אשר חמו. (פט) שבר על שבר יבוא על הבוגדים והמתעים מדרך אל, יען כי השחיתו בארץ. (צ) ביום ההוא נקים עד בכל הגוים, אשר יעיד בהם; ואותך נקים להעיד באנשים האלה[2], כי שלחנו בידך את הספר הזה מוסר השכל לכל הדברים, קו הישר ורחמים ובשורה טובה למשלימים עם אל. (צא) הן מצוכם אלהים צדק וטוב לקרוביכם[3], כי נפשו שנאה חמס עול ומרמה; הוא יועצכם למען תזכרוהו. (צב) החזיקו בברית אל, אשר כרתם לו, ואל תפרו את שבעותיכם אשר העידותם אלהים בהם, כי הוא יודע את פעלכם! (צג) ואל תהיו כאשה אשר התירה את חוטיה[4] אחרי קשרה אותם, ואל תהתלו איש באחיו בשבועותיכם אם תגבר יד עם בעם[5]; כי מנסה אלהים אתכם, והוא יורכם ביום התקומה את אשר הריבותם עליו. (צד) לו חפץ ד' עשכם עם אחד; אמנם הוא מתעה ומנחה את מי יחפץ, והוא ישאלכם את אשר עשיתם. (צה) לכן אל תהתלו איש באחיו בשבועותיכם, פן תמוט רגלכם אחרי הכונה[6], ויקרכם רע על אשר שבתם מאחרי דרך ד', וענש גדול יהיה לכם. (צו) אל תפרו את ברית אל במחיר קטון, כי טוב לכם באלהיכם אם מבינים אתם! (צז) כל אשר לכם אצלכם, יכלה; וכל אשר לכם אצל אלהיכם, יקום לעולם; מה נעים שכר פעלת המחכים לאלהים! (צח) כל עושה טוב, אם איש או אשה, (והוא מאמין) ננחילו טוב כל ימי חייו ונעים יהיה שכר פעלתו. (צט) ואם תקרא את הקורן, התפלל אל אלהיך, למען

---

[1] לא מאהבה עבדתם אותנו כי אם להכעים את הק"ב"ה. [2] באנשי מיכ"ה. [3] בלומר לאנשי דתכם. [4] זו פענעלאפע אשת אוליססעס, אשר למען התעות את חושקיה ארגה ביום, ותתיר את החוטים בלילה. [5] כלומר אם עם רפה ידים נשבע לעם חזק ממנו להיות לו לעבדים, לא יפר את בריתו בהחליפו כח. [6] באמונה.

יצילך מיד השטן הנסקל[1]! (ק) כי לא שליט הוא[2] במאמינים ובבוטחים באלהים, (קא) אך ימשל בעבדיו ובמשתחוים לו. (קב) ואם נסיר פסוק אחד מהקורן, תשים אחר תחתיו — הן יודע אל את אשר יגלה — יאמרו אליך: אך מדבר כזבים אתה[3]! ורבם לא יבינו. (קג) אמר: רוח הקודש שלחהו[4] מאת אדונך באמת, למען אמץ את לב המאמינים ולהנחות ולבשר טוב את המשלימים. (קד) גם יודעים אנחנו, כי יאמרו: איש נכרי מורהו[5] ועוזרהו לחבר את הקורן בלשון זרה, והוא ידבר אלינו בלשון ערבית. (קה) אכן כל המכחשים באותות אל, לא ינחם אלהים, ולהם ענש גדול. (קו) הבוגדים עונים שקר באותות אל; אך הם הם אנשי כזב המה. (קז) כל הבוגד באלהים אחרי האמינו בו, (אם לא בחוקה, ולבו שלם אתו) וכל ההולך בדרך הבוגדים מלבו, חרון אף ד' ירבץ בו, ולו ענש גדול. (קח) יען כי בחר בחיי העולם הבא; ואלהים לא ינחה את הבוגדים. (קט) חתם אלהים את לבם ואת אונם ואת עינם, לא יבינו; אין ריב, כי יספו בעולם הבא. (קי) אמנם לעוזבים את בתיהם אחרי הבנעם, ולנלחמים ומחכים לאל, להם אדונך סלח ורחום הוא. (קיא) יבוא היום, אשר בו כל נפש תליץ בעד נפשה, ולכל נפש יושב גמולה; לא יעשה עול לכל איש. (קיב) ואלהים ישים למשל את העיר הזאת[6], אשר היתה שלוה ושקטה ולא חסרה כל בכל מקום, ותכחש בטובת אל; לכן פקדה אלהים ברעב גדול ובחרב על רוע מעלליה. (קיג) הן בא אליהם נביא מקרבם ויענו בו שקר; ויבואם מוסרם על מרים. (קיד) אכלו את הטוב אשר נתן לכם אלהים לאכלה, ותנו תודה לאלהים על טובתו ועבדוהו! (קטו) לא אסר עליכם אלהים כי אם את הנבלה ואת הדם ואת החזיר; וכל אוכל מהם בשגגה ובבלי דעת, לו אל סלח ורחום הוא. (קטז) ואל תדברו בפיהם כזב לאמר: זה מותר וזה אסור למען ענות שקר באל; המדברים כזבים באל לא יצליחו. (קיז) מעט ישתכרו; וענש גדול להם. (קיח) ועל היהודים אסרנו את

---

[1] עיין לעיל חזון ג', ל"א. לדעת הישמעלים השטן אורב ליראי ד' בהתפללם וטורדם בכונתם, לכן חק לישמעלים לומר קודם תפלתם: אנוסה לעזרה אל ד' למען יצילני מהשטן הנסקל. [2] השטן. [3] אויבי מחמד הוכיחוהו, כי הרבה פעמים דבריו סותרים זה את זה. [4] אויבי מחמד אמרו עליו, כי חכם יהודי ושמו עבד אללה אבן שלאם עוזרהו לחבר את הקורן. [5] את מחמד. [6] מיכ"ה, אשר היו בה שבע שני רעב בימי מחמד.

אשר כבר הודענו לך מקדם[1]; לא הרענו להם, אך הם השחיתו את נפשם. (קיט) החוטאים מבלי דעת ושבים ומטיבים את דרכם, להם אדונך סלה ורחום הוא. (קכ) אברהם איש תמים, דבק באלהיו ומאמין היה; לא עבד אלהי נכר. (קכא) הוא הודה ד׳ בעד חסדיו, לכן אהבהו וינחהו בדרך הטובה. (קכב) ונגמלהו טובה בעולם הזה, ובעולם הבא מושבו בין המאושרים. (קכג) לכן גלינו לך: לך בדת אברהם המאמין אשר לא עבד אלהי נכר! (קכד) השבת ניתן לאנשים אשר הריבו בו[2]; ואדונך יופיח ביניהם ביום התקומה על אשר הריבו עליו. (קכה) קרא את האנשים בחכמה ובעצה טובה אל דרך אדונך; ואם תריב עמם, דבר אליהם רכות; כי אדונך מכיר את התועים מדרכו ואת ההולכים בה. (קכו) אם תשיבו נקם לצריכם, אל תנקמו כי אם כפי הרעה אשר עשו לכם. (קכז) אך טוב לכם כי תשאו ותסבלו את הרעה אשר יגמלוכם. (קכח) לכן שא עונם מאהבת ד׳, ואל תתעצב אל לבך עליהם ועל נכליהם, כי אלהים הולך עם יראיו ועם תמימי דרך.

[1] עיין לעיל חזון ה׳ א׳. [2] היהודים הוכיחו את מחמד, על אשר שם את יום הששי ליום מנוחה; ויענם: מתחלה יום הששי קדש היה, יען כי בו נברא האדם; גם מדברי הכתוב: וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, ויהי ערב ויהי „בקר יום הששי„ מוכח כי היום הששי המבחר מכל הימים, כי הוא היה תכלית הבריאה „במאמר הכתוב, בראשית ב׳, ג׳, צריך לומר תחת: ויברך אלהים את יום השביעי„ את יום הששי„. והנה משה בקש לעשות את יום הששי יום מנוחה; אך היהודים הריבו בו, וינח להם משה את רצונם.

חזון מסע הליל[1]

נגלת במיכ"ה ובו מאה ואחד עשר פסוקים.

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) ברוך המנחה את עבדו בלילה מבית מקדש החרם אל בית המקדש הרחוק[2]! הן ברכנו את מסעו למען הראותו את אותותינו כי אל שומע ומביט אל כל. (ב) אל משה נתנו את הכתב להנחות בו את בני ישראל לאמר: אל תבטחו באחר זולתי! (ג) אל תבטחו בדור האנשים אשר הצלנו אותם ואת נח[3]; אכן נח עבד נאמן היה! (ד) ונאמר אל בני ישראל בכתבנו: פעמים תשחיתו בארץ[4], ולבבכם ירום מאד! (ה) ובבוא מוסרם על עונם הראשון, שלחנו עליהם את עבדינו[5] אשר הרעו לכם מאד, ויחפשו את חררי בתיהם למען הקים את דברי[6]. (ו) אחרי כן הכבדנו את ידכם עליהם, ונרבה את הונכם ואת זרעכם, ונשימכם לגוי עצום. (ז) ונאמר: אם תיטיבו לכת, תיטיבו לנפשכם; ואם תמרדו, לבדכם תשאו! ובבוא מוסרכם על עונכם השני, נחשכו מראיכם, ויבאו אויביכם[7] אל בית מקדשכם כבראשונה, ויבזוהו ויהרסוהו. (ח) אולי ישוב וירחמכם ד'; אך אם תשובו אל דרך פשעכם, נשוב ליסר אתכם, ונשים את הגהינם משמר לבוגדים. (ט) הקורן הזה

---

[1] שם החזון הזה מענין המסע הנזכר פסוק א'; וזה דבר המסע הזה: בלילה אחד העלה גבריאל את מחמד מועף ביעף ממיכ"ח לירושלים, ויראהו את בית המקדש, ומשם השמימה ויראהו את תוך השמש והירח, ומשם אל גן העדן, אשר בו השתעשע עם כל הנביאים, ואל הגהינם; ומשם השיבו אל מיכ"ח. ולדעת קצת מפרשי הישמעלים המסע הזה אך חלום היה. [2] אשר בירושלים. [3] כלומר באדם. [4] קודם חרבן בית ראשון והרבן בית שני [5] שלמנאסר סנחריב ונבוכדנאצר, אשר היו שבט אף ד'. [6] עיין מלכים ב', כ', י"ז; ישעיהו א' ל"ט, ו'. [7] אנטיאכוס עפיפאנעס וטיטוס.

ינחה בדרך הטובה ויכשר טוב את המאמינים. (י) לעושי טוב יהיה שכר גדול. (יא) ולכל המכחשים בעולם הבא הכנו ענש גדול. (יב) בן אדם יבקש לו את הרע, וידמה בנפשו כי טוב הוא; נמהר לב כל אדם! (יג) הן שמנו את הלילה ואת היום לשני אותות; אנחנו מכבים את אות היום להאיר לכם, ולהפיק ברכת ד׳ בעבודתכם, ולהורותכם את חשבון השנים והימים; לכל דבר שמנו תכלתו. (יד) לכל איש קשרנו את צפרו בצוארו[1]; וביום התקומה נראהו את ספר מעלליו פתוח[2], (טו) ונאמר אליו: קרא בספרך! נפשך תחשב עמך היום! (טז) כל איש אשר ינחהו אלהים, אשרהו; וכל התועה, לנפשו תועה; לא ישא איש את עון אחיו; לא יסרנו עוד טרם שלחנו נביא. (יז) טרם שחתנו עיר הזהרנוה; ובהמרותה את פינו ויבא דברנו, ונשימוה מעי מפלה. (יח) כמה דורות השחתנו מימי נח עד הנה! אלהים יודע את עונות עבדיו ומביט אליהם. (יט) כל הרודף אחרי חיי החלד ניתן לו מהם כטוב בעינינו; אז נכין לו את הגיהנם; שם יבער ויהיה ללעג ולקלס. (כ) וכל הבוחר בחיי העולם הבא ורודף אחריהם ומאמין באלהים, ינחל טוב. (כא) לזה ולזה[3] נשפיע את טוב אדונך; לא יגרע להם דבר מאותות אלהיך. (כב) הבט נא איך הבדלנו קצתם מקצתם בעולם הזה! אך בעולם הבא עוד רבות המדרגות ורבים היתרונים. (כג) אל תדמה אל אלהים אלהי נכר, פן תכלם ותורש. (כד) הן צוך אלהים לבלתי עבוד אחר זולתו ולכבד את הוריך ולהיטיב להם בעת זקנתם הן לאביך הן לאמך הן לשניהם; אל תבוז ואל תחרפם, כי אם דבר אליהם רכות! (כה) פרש עליהם את אברות הענוה[4] ואמור: ד׳! רחמם כאשר הם רחמוני בעת ילדותי! (כו) אלהיכם יודע את אשר בנפשכם, אם תיטיבו לכת. (כז) הוא חנון לתמימי דרך. (כח) ותן לקרובך ולדל ולעובר דרך כמשפט[5]; אך אל תאבד את הונך[6]! (כט) כי מאבדי הונם אחי השטן המה; והשטן בגד באלהים. (ל) ואם תפנה מאחריהם[7], בבקשך רחמים מאת אדונך[8], דבר אתם טובות.

[1] כלומר כל אשר יעשה איש בחדרי הדרים יגלה לעין כל; עיין קהלת י׳, כ׳.
[2] לא ייסר אלהים את בני האדם טרם הראוהו אותם את כל מעלליהם. [3] לרודף אחרי חיי העולם הזה ולבוחר בחיי העולם הבא. [4] היה ענו נגדם. [5] כפי יכלתך.
[6] לתת יותר מדי יכלתך. [7] אם אין בידך לתת להם. [8] כי אתה בעצמך עני הוא.

(לא) אל תקשר את ידך בצוארך ואל תפשטה יותר מדי[1], פן תכלם ותורש. (לב) אלהיך יפתח את ידו ויקפצה כטוב בעיניו; הוא יודע את עבדיו ומביט אליהם. (לג) אל תמיתו את בניכם מפחד העוני! אנחנו נכין מזון לכם ולהם; עון גדול לכם בהמיתכם אותם. (לד) אל תקרבו אל הזמה! היא עון גדול ודרך רעה. (לה) אל תמיתו איש להכעים את ד׳, לולי במשפט. ואיש מכם כי יומת בזדון, חזקנו את ידי גואלו לנקם את נקמתו; אך לא יעבר חק[2] בהנקמו. (לו) אל תשלחו יד בהון היתומים כי אם לטובתם[3] עד יגדלו. שמרו את בריתכם, כי אלהים יחשב עמכם. (לז) ואם תמודו ותשקלו, מדת צדק ומשקל צדק יהיו לכם. (לח) זה טוב לכם ולכל הארץ. (לט) ואל תלך אחרי אשר לא ידעת[4], כי אלהים יביאך במשפט על כל משמע אזנך ועל כל מראה עיניך ועל כל אות נפשך. (מ) ואל תלך הלוך וטפוף בארץ[5], כי אין לאל ידך לבקע, את הארץ או להגיע עד ראשי ההרים. (מא) כל אלה תועבה המה ונגד פני עליון. (מב) זה אשר צוך אלהיך בחכמתו: אל תדמה אליו אלהי נכר, פן תושלך אל אש הגיהנם נבזה ונמאס. (מג) הברך אתכם אלהים בבנים, וישם את המלאכים לבנותיו[6]? הן כבדו דבריכם באלהים[7]! (מד) הן שמנו אותות בקורן הזה למען הזהירם; אך הם יקשו את לבם. (מה) אמור: לו יש אלהים אחרים זולתי אל, כאשר הם אומרים, הלא יבקשו האלהים האלה לעלות על כסאו[8]? (מו) חלילה לו! רחוק מאתו את אשר ידברו בו! (מז) שבעת הרקיעים[9] והארץ מהללים את שמו, וכל אשר בהם; אין דבר אשר לא יספר תהלתו; אך אתם אינכם מבינים את תהלת פיהם; אכן חנון ורחום הוא[10]! (מח) בקראך את הקורן נשים בינך ובין המכחשים בעולם הבא מסך עב. (מט) נקשה את לבם ונכביד את אזנם למען לא יבינו. (נ) ואם תזכיר את שם אלהיך האחד בקורן, יפנו אליך עורף. (נא) אנחנו יודעים

---

[1] אל תהי כילי ואל תפזר יותר מדי. [2] לא ישיב נקם לקרובי הרוצח, כי אם לרוצח עצמו. [3] לעשות בו סחורה להנאתם. [4] אחרי ההבל. [5] אל תהי גס רוח.
[6] עובדי אלילים אמרו, כי המלאכים והשדים בנות אלהים המה. [7] דברתם בו כזבים.
[8] לו יהיו אלהים רבים, היהיו תמיד שלום ואחוה בינידם, ולא ישחיתו את העולם?
[9] ואלה הם: וילון, רקיע שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות; עיין חגיגה ט׳ ב׳. [10] כי לא ייסרכם על אשר לא תתנו לו די תודה.

את אשר בלבם בשמעם אותך; הם אומרים איש אל אחיו: התשמעו לקול האיש המשגע הזה? (נב) ראה נא את אשר יערכו לך! אמנם תועים המה, ולא ימצאו את הדרך הטובה. (נג) גם אומרים: איך נשוב ונברא אחרי היותנו לעפר ועצמות? (נד) אמור; גם אם תהיו אבן או ברזל, או כל דבר אשר בעיניכם קשה לחיותו, תשובו ותחיו! ואם יאמרו: מי יעירנו? אמור: בוראכם מקדם. ואם יניעו את ראשם ויאמרו: מתי יהיה האות הזה? אמור: אולי מהרה. (נה) ביום ההוא יוציאכם מקבריכם ויעירכם למען השמיע את תהלתו, ותדמו בנפשכם כי לא שכנתם בעפר כי אם רגע. (נו) אמור לעבדי, כי ידברו אל הבוגדים רכות; השטן מחרחר ריב בניהם, כי אויב גלוי הוא לבני האדם. (נז) אדונכם מכיר אתכם; הוא ירחם את מי יחפץ וייסר את מי יחפץ; לא נתנוך צפה עליהם. (נח) אדונך יודע את כל אשר בשמים ובארץ; בחרנו בקצת הנביאים מקצתם, וניתן לדוד את הזמירות. (נט) אמור: קראו את אשר בראתם מבלעדי אל! אין לאל ידם למלט אתכם מהרעה או להשיבה מכם. (ס) האלילים אשר אתם עובדים יבקשו גם הם למלאות את חפץ אדונם ולקרב אליו: הם מקוים אל חסדיו ויראים את מוסרו, כי נורא אדונך ביסרו. (סא) אין עיר[1], אשר לא נשחית טרם בוא יום התקומה או ניסרה בענש גדול; כל זה כתוב בספר המקרים. (סב) אין מעצור לנו לשלח מופתים; אמנם ידענו, כי גם האנשים אשר היו לפניכם כחשו בהם. הן נתנו לאנשי תמוד גמלה לאות גלוי, ויחטאו בה; לכן לא נשלח אותות כי אם להחריד[2]. (סג) גם אמרנו אליך, כי אלהיך יכיל בהכמתו את כל בני האדם; לא הראינוך את המראה[3] כי אם לנסות את בני האדם; גם הראינוך בקורן את העץ הארור[4] למען החריד את בני האדם; אך בכל זאת יוסיפו לחטא. (סד) באמרנו אל המלאכים: השתחוו לאדם! וישתחוו; זולתי השטן מאן, ויאמר: האשתחוה לאשר יצרת מחומר[5]? (סה) מה מחשבתך בבחרך באיש הזה ממני? חכה לי עד יום התקומה, ואדיח את זרעו; אך מעט אשר ימלאו אחריך!

---

[1] ויושביה חטאים. [2] כלומר מופתי הטבע ולא מופתים בידי אדם. [3] את הגיהנם ואת גן העדן. [4] לדעת מחמד יש בגיהנם תמר, אשר ממנו יצא עשן וגפרית; ורבותינו ז"ל אמרו: שתי תמרות יש בגי בן הנם ועולה עשן מביניהם, וזו היא פתחה של גיהנם; עיין סכה ל"ב. [5] עיין לעיל חזון י"ד, ל"ב.

(סו) ויאמר אלהים: כדברך כן יהי; אך כל ההולכים אחריך גדול ונורא יהיה גמולם בגיהנם! הדיח בקולך את אשר תוכל לו מהם, וארוב להם בפרשיך וברגליך[1]! תן להם הון הרע ובשרם טוב; אך בשורותיך רק הבל המה. (סז) אך בעבדי לא תמשול, כי אדונך עוזר למו. (סח) אלהיכם מוליך את האניה בלב הים, למען תעשרו ברב חסדו, כי חנון הוא לכם. (סט) ואם יקרכם אסון בים, אליליכם אשר אתם עובדים מבלעדי אל מסתירים את פניהם מכם; ואחרי הוציא אלהים אתכם אל היבשה, תשובו אל אליליכם; אך בוגד כל אדם! (ע) החדמו בנפשכם כי לא יוכל אלהים לבקוע תחתיכם את הארץ או לשלח עליכם סערה אשר תשופכם, ואין עוזר לכם? (עא) או התאמינו כי לא יוכל להטות את לבכם לעבור שנית את הים, ולהרים עליכם גלי הים ולהציפכם על מריכם ואין עוזר לכם? (עב) הן בחרנו בבני אדם, ונפזר להם כל הון היבשה והים, ונכחילם כל טוב, וניטיב להם מכל יצור תבל. (עג) ביום ההוא נביא את כל בני האדם עם נגידיהם במשפט; לכל אחד נשים את ספר מעלליו ביד ימינו למען קרא בו; לא יעשה להם עול גם כחוט. (עד) וכל איש אשר עצם עינו מראות בעולם הזה, גם יהיה עור בעולם הבא וישגה מהדרך הטוב. (עה) עוד מעט והשיבוך מאחרי אשר גלינו לך[2], והסיתוך לשים כזבים תחתיו; אז דברו אליך לשלום. (עו) לולי חיזקנו את רוחך כי אז נטית אליהם. (עז) לו הקשבת לקולם, יסרנוך בעודך חי ואחרי מותך; ואין לך מציל מידי. (עח) כמעט הסיתוך לעזוב את ארצך[3], כי בלבם היה לגרשך; אמנם גם הם לא ישבו בה כי אם מעט ימים. (עט) כמו כן עשינו לנביאים אשר היו לפניך; לא נמיר בך את דרכינו. (פ) עשה את תפלתך בבוא השמש עד תהיה עלטה, וגם בשחר, כי תפלת השחר תעיד בך[4]. (פא) ואם תעור בחצי הלילה ותתפלל, צדקה תחשב לך; ואלהיך יגדלך וירומם את כסאך. (פב) וכה תתפלל: ד'! יהי צאתי ובואי בצדק, וחזקני בתשועתך! (פג) אמור[5]: הן באה האמת, והשוא הלך לו; כי השוא לא יאריך ימים. (פד) הן שלחנו

---

[1] בכל השדים והרוחות. [2] היהודים והנוצרים אמרו אל מחמד, כי יחבק את דתם, אז ישמעו לקולו. [3] היהודים אמרו אל מחמד, כי ינבא בארץ ישראל אם נביא אמת הוא, כי אין הנביאה שורה בחוצה לארץ. [4] תבריעך לכף זכות בתחית המתים. [5] אל אנשי מכ"ה.

אליך את הקורן, מרפא ורחמים למאמינים; אך יוסיף מכאוב לבוגדים. (פה) אם ניטיב לאדם, ישוב מאחרינו ויבגד בנו; ובבוא אידו יאבד תקותו. (פו) אמור: כל איש יעשה כפי יכלתו; ואלהיכם ידע את המישרים ארחותיהם! (פז) ישאלוך על הרוח הקדוש[1]; אמור: הרוח נבראה בדבר אלהים, ואינם מבינים מאומה עליה. (פח) לו חפצנו, נשיב את אשר גלינו לך[2]; ואז אין ישועתה לך בנו. (פט) אין רחמים כי אם באלהיך, וחסדו גבר עליך. (צ) אמור: גם אם יתקבצו כל האנשים וכל השדים למען הביא ספר כקורן הזה, לא יצליחו, גם בעזרם איש את אחיו. (צא) הן שמנו בקורן הזה אוחות ומשלים לבני האדם; אך רבם בגדו בו מקשי ערפם, (צב) ויאמרו: לא נאמין בך, עד תוציא לנו מעין מן הארץ. (צג) או תוציא גן תמרים וענבים, ובקרבו נחלי מים. (צד) או תשליך עלינו את השמים כפתים, כאשר הזהרתנו; או תראנו את ד׳ ואת המלאכים. (צה) או יהיה לך בית זהב, או תעלה בסולם השמימה; גם לא נאמין במסעך[3], עד ישולח אליך ספר[4] אשר נקרא בו. אמור: יהולל שם ד׳; אינני כי אם שליח בשר ודם! (צו) לא ימנע את האנשים מהאמין בבוא אליהם קו הישר, כי אם אמרם: היקים ד׳ אדם לנביא? (צז) אמור: לו נאוה למלאך להתהלך בארץ בקרב בני אדם, כי אז שלחנו מלאך לנביא. (צח) אמור: עד ד׳ ביני וביניכם, כי צפה ומביט הוא אל עבדיו. (צט) כל איש אשר ינחהו אלהים, בדרך הטובה הוא; וכל אשר יתעהו, אין לו עוזר מבלעדי אל. הן נקבצם כלם ביום התקומה; עורים, אלמים וחרשים יהיו; מושבם יהי גיהנם; ובכל עת אשר תכבה אשם נשוב ונעלה. (ק) זה גמולם על אשר כחשו באותותינו לאמר: איך נשוב ונלבש בשר אחרי היותנו עצמות ועפר? (קא) הלא יבינו, כי יש עוז לאלהים בורא שמים וארץ להלבישם בשר מחדש? הן שם קץ להם, אשר אין ריב בו; אך הבוגדים יכחשו בו. (קב) אמור: גם אם כל אוצרות אלהים, אשר נתן לכם ברחמיו, יהיו בידיכם, לא תגעו בהם[5]; אך כילי כל אדם! (קג) הן נתנו למשה תשעה אותות מובנים[6]; שאל את בני ישראל עליהם! —

---

[1] הנוצרים שאלו את מחמד, באשר הוא מכחש בשילוש אלהים, מה יחשב על הרוח הקדוש. [2] נתן לך דת אחרת. [3] במסע הליל; עיין לעיל פסוק א׳. [4] מן השמים. [5] למען פזר מהם לאביונים. [6] לדעת מחמד לא היו כי אם תשע מכות, כי ארבה בכלל ערוב הוא.

ובבאו אליהם ויאמר פרעה אליו: משה! בעיני קוסם קסמים אתה! (קד) ויאמר משה: אותות כאלה לא יוכל לשלח כי אם אלהי השמים והארץ; פרעה! בעיני מוכן לשחת אתה! (קה) ויבקש פרעה להכחידם מן הארץ; ונשקע אותו ואת כל אשר אתו. (קו) אחרי כן אמרנו אל בני ישראל: גורו בארץ הזאת, ובבוא מועד העולם הבא נביא את כלכם במשפט! הן שלחנו אליך את הקורן באמת, ובאמת בא אליך; לא שלחנוך כי אם לבשר טוב ולהזהיר[1]. (קז) ולא נתנו את הקורן לחלקים כי אם למען תקראהו בנחת לבני האדם; לכן גלינודו אחת אחת. (קח) אמור: אם תאמינו בו או לא תאמינו, האנשים אשר שולח אליהם המדע מקדם[2] יפלו על פניהם בהקראו אליהם וישתחוו לאמר: יהולל שם ד'! הן בא אלינו דברו! (קט) ישתחוו ארצה ויורידו דמעות ולבבם יוסיף ענוה. (קי) אמור: קראוהו: אלהים, או רחום! זה ישוה בעיניו, כי לו שמות מפוארים[3]. אל תצעק בתפלתך ואל תלחש; לך בדרך האמצע[4]! (קיא) אמור: תהלה לאלהים אשר לא הוליד, ואין לו עזר במלכותו ולא חבר לתמוך את ידו! ומלל את גבורתו!

---

[1] ולא לעשות מופתים. [2] עיין לעיל חזון ה' פ"ו. [3] היהודים חשדו את מחמד כי מאמין בשתי רשויות, על אמרו תמיד בראש חזיונו: בשם אלהים הרחמן והרחום. [4] רבותינו ז"ל אמרו: רק שפתיה נעות,, מכאן למתפלל צריך שיחתך בשפתיו, וקולה לא ישמע,, מכאן למתפלל שלא ישמיע קולו. עיין ברכות ל"א, ב.

חזון המערה [1]

נגלה במיכ"ה ובו מאה ועשרה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) תהלה לאל אשר שלח אל עבדו את הכתב, אשר אין בו דבר נפתל! (ב) הוא הקימו למען הזהיר על מוסרו הנורא הבא מאתו, ולבשר טוב את המאמינים ועושי טוב, כי רב טוב צפון להם[2], ועד עולמי עד ישבו בו. (ג) ולהזהיר אה האנשים האומרים: אלהים הוליד בן. (ד) אין תבונה בהם ולא באבותיהם; דברי עזות יוצאים מפיהם, ואך כזב מדברים. (ה) אולי בלבך להמית את נפשך מכעס, על אשר אינם מאמינים בתורה החדשה הזאת. (ו) הן הלבשנו את הארץ פאר בעבורם, למען נסותם היעשו טוב. (ז) אז[3] נשים את כל אשר עליה לעפר יבש. (ח) ההתבוננת על עדת המערה[4] ועל אלרקים[5]? אותות גדולים היו! (ט) בנוס הבחורים אל המערה ויאמרו: ד'! תן לנו רחמים מאתך, והטה לטוב את דברנו! (י) ונכה על אזנידם מספר שנים[6] (יא) אז העירונום, למען נדע מי משניהם[7] ייטיב לחשב את העת אשר

---

[1] שם החזון הזה מענין המערה הנזכרת בו פסוק ח'. [2] בעולם הבא. [3] בהשחתת העולם. [4] לעת רדיפת הנוצרים תחת ממשלת הקיסר הרומי דעציאוס התחבאו שבעה בחורים נוצרים במערה אצל העיר עפעזוס; ויפיל אלהים תרדמה עליהם, ויישנו שם במערה עד מלוך הקיסר טהעאדאזיוס אשר הרים את קרן אמונת הנוצרים וישבית את עבודת הגילולים מארצו; וכלבם שכב על פי המערה כל עת היותם בה, ולא נתן איש ליכנס שם. [5] זה שם הכלב; ולדעת הישמעלים גם לכלב הזה חלק לעולם הבא. [6] כלומר הפלנו תרדמה עליהם משך זמן ש"ט שנים, כאשר תראה לקמן פסוק י"ח. [7] אם הם או שאר בני אדם.

גרו שם. (יב) אנחנו נספר לך את קורותם באמת; הבחורים האלה האמינו באדונם, וננחה אותם. (יג) ונחזק את רוחם בקומם בדין[1], ויאמרו: אלהינו הוא אלהי השמים והארץ; לא נעבוד אחר זולתו, פן נוציא כזב מפינו. (יד) בני עמנו עובדים אלהים אחרים, אך אין לאל ידם להביא מופת על צדקם; ומי רע ממדבר כזבים באל? (טו) ואם תבדלו מהם[2] ומהאלילים אשר הם עובדים זולתי אל, נוסו אל המערה, ואלהיכם ירחמכם ויוציא לאור צדקכם! (טז) לו ראית[3] בנטות השמש את עריפיו ממערתם לימין בצאתו[4], ובבואו נטה לשמאל כל ימי היותם במערה! זה אחד מאותות אדונך; כל איש אשר ינחהו אלהים, הוא במעגל הטוב; וכל אשר ישגהו, אין לו עוזר ומנהל. (יז) גם בשנתם דמית בנפשך כי נעורים המה[5], ונפנם אז לימין ואז לשמאל[6]; וכלבם פשט את זרועיו על פי המערה[7]; לו קרבת אליהם, כי אז חלחלה אחזתך ותנוס מפניהם. (יח) ויהי בהעירנו אותם וישאלו איש את אחיו, ויאמר האחד: כמה ימי מגוריכם במקום הזה? ויענו: יום אחד או קצתו; ויאמר: אלהיכם יודע את ימי מגוריכם פה[8]; שלחו אחד מכם בכספכם אל העיר[9], למען יראה אם ימצא שם אוכל טוב ויביאהו למען סעוד את לבכם; אך ישמר פן יסגיר את אחד מכם[10]! (יט) כי בהכירם אתכם ירגמוכם באבנים או ישיבוכם אל דתם ותאבדו לנצח! (כ) אכן אנחנו הודענו את קורותם, למען ידעו האנשים כי דבר אלהים אמת, וכי אין ריב בשעה האחרונה[11]. (כא) ויריבו אז האנשים איש את אחיו[12]; קצתם אמרו: בנו עליהם בית, כי אלהיהם יודע את אשר אתם[13]; והאנשים אשר גברה

---

[1] לפני הקיסר דעציוס. [2] זאת אמרו איש אל אחיו. [3] גבריאל מדבר אל מחמד. [4] למען לא יטרדו משנתם. [5] כי ישנו ועיניהם פתוחות. [6] למען לא יצטערו בשכבם תמיד על צד אחד. [7] למנוע את כל איש מליכנס שמה. [8] הוגמא לזה תמצא במעשה חוני המעגל, תענית כ"ג, א'. [9] עפעזוס. [10] לעובדי אלילים. [11] כאשר החיה אלהים את הבחורים האלה מתרדמת מות, כן ישיב ויחיה את כל בני האדם בתחיית המתים. [12] בהוציא השליח כסף בעיר לקנות אוכל, ויראו האנשים כי המטבע כבר ישן נושן, וידמו בנפשם כי מצא אוצר, ויביאוהו אל הקיסר טהעאדאזיוס. ויהו אחרי ספר השליח את קורותיו, וישלח הקיסר אנשים אל המערה לראות האמת אתו. ויהי בבואם שמה ויפל אלהים תרדמת מות על הבחורים ולא הקיצו עוד. ויריבו האנשים איש את אחיו, מה לעשות למתים האלה; יש אמרו, כי רק נאים במתים ולבנות עליהם בית; ויש אמרו כי ראוי לקברם בהיכל, כי קדושים המה. [13] אך לשקר הם עושם.

עצתם[1] אמרו: נקים עליהם היכל[2]! (כב) יש[3] אומרים, כי הבחורים האלה שלושה היו וכלבם היה הרביעי; ויש אומרים, כי חמשה היו וכלבם הששי. כן מריבים בסוד הזה. יש אומרים, כי שבעה היו וכלבם השמיני; אמור: אלהים יודע את מספרם, ורק מעט מכם ידעוהו! (כג) אל תריב בהם כי אם כחזון אשר נגלה לך, ואל תשית עצה עמהם על הדבר הזה. (כד) ואל תאמר בדבר: הנני עושה זאת מחר כי אם בהוסיפך על דבריך: ברצון ד׳[4]; ואם תשכח לעשות זאת, זכור את ארונך ואמור: אולי ינחני אלהי להגיע אל האמת[5]. (כה) וישבו במערה הזאת שלש מאות שנה ועוד תשעה. (כו) אמור: אלהים יודע את מספר הימים אשר גרו בה, כי לו גלוים רזי השמים והארץ! אך אליו שא את עיניך, ואך בקולו תשמע, כי אין עוזר מבלעדו, ולא ימתיק סוד עם איש בעצתו. (כז) קרא את אשר נגלה מספר ארונך; אין תמורה לדברו, ואין משגב מבלעדו. (כח) וחכה לד׳ עם קוראי שמו בוקר וערב ומבקשים את פניו, ואל תסיר את עינך מהם ברדפך אחרי חיי העולם הזה[6]! אל תשמע בקול האיש אשר מחינו את זכרוננו מקרב לבו[7]; כי אך בשרירות לבו הולך, ואך רע כל מזימתו. (כט) אמור: האמת מאת אלהיכם היא; המאמין יאמין והבוגד יבגוד; לבוגדים הכנו את אש הגיהנם, אשר שלהבתה תסבם; ואם יצעקו לעזרה, יושעו במים אשר טעמם כנחשת שרופה, ויכמרו את פניהם; מה רע המשקה הזה ומה קשה מושבם! (ל) אכן למאמינים ולעושי טוב לא נגרע את שכרם הטוב, פרי מעשיהם. (לא) להם הוכנו גנות עדן, ובתוכם נחלי מים. אצעדות זהב תענדנה אותם, ובגדי שש מרוקמים זהב וכסף ילבשו, ועל מטות שן ישכבו. מה טוב גורלם ומה נעים משכבם! (לב) שים נא אליהם למשל שני אנשים! לאחד מהם נתנו שני כרמים, ותמרים יקיפום סביב; וביניהם הצמחנו זרע דגן. כל אחד מהכרמים נתן פריו בעתו ולא

---

[1] הנוצרים המאמינים. [2] בימים ההם כל הקדושים נקברו בהיכלים. [3] מהנוצרים. [4] הנוצרים שאלו את מחמד כמה היו ימי מגורי הבחורים במערה, ויענם: לא ידעתי; אמנם בחזון הלילה יגלה לי ד׳ את זאת. אך בלילה הראשון לא נגלה אליו ד׳, ויהי בדאי בעיני הנוצרים; לכן דבר אליו גבריאל את המאמר הזה. גם ליהודים חק לאמר: אם ירצה השם. [5] לדעת את מספר השנים. [6] אל תשא פני עשיר ואל תבזה את הדל [7] זה האיש עמיא אבן חלף, אשר יעץ את מחמד לגרש את העניים מחילו.

חסר דבר. (לג) ובקרבם נחלי מים. ויהי בעשותם פרי לרב ויאמר האחד אל רעהו: גדלתי ממך בהון חרע! (לד) וילך אל גנו ויאמר בזדון לבו: לא אפחד פן יאבד הגן הזה לעולם! (לה) גם לא אפחד פן תקרב השעה האחרונה; ואם אשוב אל אדוני, אמצא תחת הגן הזה גן אחר טוב ממנו. (לו) ויענהו רעהו: המכחש אתה באשר בראך מעפר ומזרע, וישימך לאיש? (לז) ואני, הן אלהים אדוני; לא אדמה אליו אלהים אחר. (לח) הלא תאמר בבואך אל גנך: אם יחפוץ ד׳[1]? אך לאלהים עז; גם אם תראני נופל ממך בהון חרע; (לט) אולי ישית לי אלהים דבר טוב מגנך, וישלח עליו מן השמים את הארבה, אשר ישימהו לעפר יבש. (מ) או יטבע את מימיו ארצה עד כי לא תוכל דלותם. (מא) ויהי כן; ויבא הארבה וישחית את פריו. ויספק האיש את כפיו על אבדן הונו. ויהי בנפול הגפנים עם דליותיהם ארצה ויאמר: מי יתן ולא דמיתי לאלהי אלהי נכר[2]! (מב) ולא היה לו עוזר מבלעדי אל; גם רב בניו לא הועילוהו[3]. (מג) בקורות כאלה[4] אין ישועתה כי אם באלהים; הוא הטוב מכל משלמי גמול ומכל המצליחים. (מד) תביא אליהם את המשל הזה על חיי העולם הזה! הם כמים אשר הורדנו משמים ארצה, למען השקות בהם את יבולה; ובצמחו — פתאום יהיה כעלה נבל אשר הרוח ידפנו[5], כי אל אדיר על כל. (מה) הון חרע פאר חיי העולם הזה המה; אך מעשי צדקה טובים מהם, כי שכרם גדול באלהיך, ורכושם טוב מאד. (מו) ביום ההוא[6] נשים את ההרים למישור ואת הארץ לבקעה[7]; או נקבץ את כל בני האדם, ולא יפקד איש מהם. (מז) כלם יתיצבו במערכה מול אדונך אשר יאמר אליהם: הנה באתם אלי ערומים כאשר יצרתיכם; אך לא דמיתם בנפשכם כי נביאכם במשפט! (מח) אז יפתח להם ספר מעלליהם; הן תראה את חרדת הבוגדים על כל הנמצא בו, ויאמרו: אוי לנו! מה לספר הזה? לא יחסר בו מאומה מכל מעללינו מקטון ועד גדול. כל אשר עשו ימצאו בו; ואדונך לא יעשה להם עול. (מט) באמרנו אל המלאכים: השתחוו לאדם! וישתחוו; אך השטן מאן, כי היה ממספר השדים וימרה את פי אלהיו. התבקשו

---

[1] ישאר לי הגן. [2] זהב וכסף אינם חשובים בעיני יותר מר׳. [3] בשני האנשים האלה מכון את הצדיקים ואת הרשעים. [4] אם יקרה אסון את אדם. [5] בזה יכון את המות הבא פתאום. [6] בתחית המתים. [7] עיין ישעיהו מ׳ ד׳.

עזר סמנו וסהורו מבלעדי? הלא שונא גלוי הוא לכם? מה רעה תמורת הבוגדים[1]! (נ) לא העידותים[2] בבראי את השמים ואת הארץ ובבראי אותם; גם לא בקשתי עזר מהמדיחים[3]. (נא) ביום ההוא יאמר אלהים[4]: קראו את אליליכם אשר בדאתם מלבכם! או יקראו ולא יענו, כי שמנו עמק עכור ביניהם[5]. (נב) הבוגדים יראו את אש הגיהנם וידעו כי ישלכו בה, ואין מפלט למו. (נג) הן שמנו בקורן הזה משלים לרב לבני האדם; אך רבם יריבו בהם. (נד) עתה אחרי בוא אליהם קו הישר, לא ימנעם דבר מהאמין ומכפר את פני אדוניהם טרם יגיעם מוסר אבותיהם או היום הנורא. (נה) לא נשלח נביאים כי אם לבשר ולהזהיר; אך הבוגדים יתקוממו בהם בדברי שקר למען הפר את האמת וללעוג לאותותי ולדברי. (נו) ומי רע מיודע אותות אל וסר מאחריהם ושוכח את מעשה ידי[6]? מסך שמנו על לבם והאטמנו את אזנם למען לא יבינו. (נז) וגם אם תקראם אל הדרך הטובה, לא ישמעו לנצח. (נח) ואלהיך חנון ורחום; לו חפץ ליסרם, כי אז החיש את ענשם; אמנם יצפה להם עד יום מועד[7], אשר בו אין להם עזר מבלעדו. (נט) גם את הערים אשר שחתנו הזהרנו טרם בוא מועד גמולם. (ס) באמר משה אל משרתו[8]: לא אחדל עד אמצא את אשר שני הימים[9], גם אם אנוד כל ימי שנותי. (סא) ויהי בהגיעם אל האשה, וישכחו את הדגם[10], אשר הלך לו אל הים. (סב) ויהי בנסעם ממקומם ויאמר משה אל משרתו: הביא את לחמנו, כי עיפים ורעבים אנחנו מהדרך הזאת. (סג) ויען: הנה שכחתי את הדג בהיותנו על הסלע הלז. לא נשני אותו כי אם השטן, ויוליכהו אל הים. (סד) ויאמר משה: פה המקום אשר נבקשהו בו. וישובו לדרכם. (סה) ויפגעו באחד מעבדינו[11], אשר אזרנוהו רחמים וחכמה. (סו) ויאמר משה אליו: האלך אחריך, למען

---

[1] כי יבחרו בשטן מד׳. [2] את השטן ואת השדים. [3] מהבוגדים. [4] אל עובדי האלילים. [5] בין עובדי האלילים ובין אליליהם, כי גם האלילים יבאו במשפט. רבותינו ז״ל אמרו: אין לך אומה ואומה שהיא לוקה ואין אלהיה לוקין עמה, שנאמר: ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים; עיין סכה כ״ט א׳. [6] את מעשי ידי אלהים. [7] תחיה המתים. [8] יהושע בן נון. [9] ים הגדול וים סוף. הסיפור הזה אך משל הוא. להורות על הנהגת העולם; גם במדרש ילקוט יש משל כזה על מאמר הכתוב: הראני נא את כבודך; והחכם הנוצרי געללערט הביאו במשלו: דאס שיקזאל. [10] אשר לקחו אתם צדה לדרך. [11] במלאך.

תורני בחכמתך? (סז) ויען: לא תוכל ללכת אתי ולסבול[1], (סח) ואיך תשא את אשר לא תבין? (סט) ויאמר משה: הן תראה כי אסבול ברצון ד׳; לא אמרה את פיך! (ע) ויען: אם בלבך ללכת אתי, אל תשאלני דבר, עד כי אבינהו אותך. (עא) וילכו יחד עד בואם אל ספינה, ויקב בה האיש חור. ויאמר משה: הנקבת בה חור למען יספו האנשים אשר בה? הן עשית עול! (עב) ויען: הלא אמרתי אליך, כי לא תוכל לסבול אתי? (עג) ויאמר משה: אל נא תגער בי על שכחי את דברי, ואל תכביד עלי לשמוע בקולך! (עד) ויסעו משם ויפגעו בעלם אחד; וימיתהו האיש. ויאמר משה: הן שפכת דם נקי, אשר לא עשה עול; דבר רע עשית! (עה) ויען: הלא אמרתי אליך, כי לא תוכל להחריש בלכתך אתי? (עו) ויאמר משה: אם אש אלך עוד על דבר, אל תתרועע עוד אתי; שא נא חטאתי אך הפעם! (עז) וילכו לדרכם עד בואם אל עיר, ויבקשו מיושביה לחם; אך אלה מאנו לאסוף אותם הביתה. וימצאו שם חומה נוטה לפול; ויקימה האיש. ויאמר משה: לו תחפוץ, תקח שכר על זאת[2]. (עח) ויאמר האיש: עתה נפרד איש מעל אחיו, ואגיד לך את פתרון הדברים אשר לא יכלת שאת בראותך אותם. (עט) הספינה היתה לאנשים דלים עושי מלאכה בים; ואשקעה בים, יען כי הלך אחריהם מלך חמס גוזל אניות. (פ) והעלם, אבותיו מאמינים היו, ונירא פן ישחיתם בתעותו ובכחשו; (פא) לכן אותה נפשנו, כי יתן להם ד׳ תחתיו בן תם וצדיק וטוב ממנו. (פב) והחומה היתה לשני בחורים יתומים בעיר הזאת; תחת החומה מטמון; ובאשר אביהם היה איש תם וישר, חפץ ד׳ כי ימצאו את המטמון ויוציאוהו לעת גדלם ברצון אלהיך. הן לא עשיתי מלבי; הא לך פתרון הדברים, אשר לא יכלת שאת! — (פג) ישאלוך[3] על דולקרנין[4]; אמור: אספר לכם דבר עליו! (פד) הן חזקנו את ממלכתו בארץ; וניתן לו כל אשר אותה נפשו. (פה) ויהי בבואו אל ארץ מבוא השמש, ויראה בעיניו, כי השמש בא אל מעין נרפש; וימצא שם עם אחד. (פו) ונאמר: דולקרנין! או יסר את העם הזה או היטב לו! (פז) ויאמר:

---

[1] להחריש אל כל אשר אעשה. [2] מן האיש אשר לו החומה. [3] גבריאל מדבר אל מחמד. [4] המלה הזאת מורה בלשון ערביה: בעל הקרנים„ ובזה יכון את אלעקסאנדרוס מוקדן; עיין דניאל, ח׳.

את כל עושה עול ניסר; אז ישוב אל אדוניו אשר יוסיף ליסרו. (פח) וכל המאמין ועושה טוב שכרו גדול מאד, וטובות נדבר אתו. (פט) וילך לדרכו, (צ) עד בואו אל מקום צאת השמש; ויראהו בצאתו על עם אשר לא נתנו לו דבר להסתר ממנו[1]. (צא) כן הוא, כי הכילונו בחכמתנו את כל האנשים אשר אתו. (צב) וילך לדרכו, (צג) וימצא בין שני הרים עם, אשר לא ידע לשונו. (צד) ויאמרו אליו: דולקרנין! גוג ומגוג משחיתים את ארצנו; הננו לך לעבדים, אם תבנה דיק בינינו וביניהם! (צה) ויאמר: החיל אשר בו אזרני אדוני, טוב מעבודתכם; תמכו את ידי, ואבנה דיק בינכם וביניהם. (צו) הביאו אלי מטילי ברזל למען מלא את הרווח אשר בין ההרים; נפחו במפוחיכם עד יקדח הברזל כאש; אחרי כן הביאו אלי נחשת שרופה למען אציקה עליו! (צז) בואת לא יוכלו[2] לעבור את הדיק ולא דקרהו. (צח) ויאמר[3]: זה לכם רחמים מאדוני! (צט) ובבוא דבר אדוני ישים את הדיק לעפר, ודבר אלהי אמת! (ק) ביום ההוא[4] נעביר את בני האדם איש על אחיו כגלי הים[5]; אז נתקע בשופר ונאספם יחד. (קא) אז נשים את הגהינם מושב לבוגדים, (קב) אשר עצמו את עיניהם והאטימו את אזניהם משמוע את תוכחתי. (קג) הידמו הבוגדים בנפשם, כי לא איסרם על נוסם לעזרה אל עבדי[6] מבלעדי? הן הכנו את הגהינם לבוגדים. (קד) אמור: הנודיעכם את האנשים אשר יספו על מעלליהם, התועים מדרך הטובה בעולם הזה ומדמים בנפשם כי עושי טוב המה, ולא יאמינו באותות אלהיהם ולא ישובו אליו? הבל וריק פעלם, לא נחשבם ביום התקומה. (קה) הגהינם יהי גמולם על כחשם בנו ועל לעגם לאותותי ולנביאי. (קו) אך למאמינים ולעושי טוב גנות עדן למושב יהיו. (קז) לעד ישבו בהם ולא יצאו מהם. (קח) אמור: לו יהיו כל מי הים דיו לכתוב בהם את דברי אלהי, הים יורק טרם הורק דבר אדוני, גם אם נוסיף עליו ים כמוהו. (קט) אמנם גם אני בשר כמוכם; אך לי גלה, כי אלהיכם אחד. המקוה לראות את פני ד׳, יעשה טוב, ולא יעבוד אלהי נכר מבלעדי אל.

---

[1] ערום ויחף. [2] גוג ומגוג. [3] אלעקסאנדער. [4] גבריאל מדבר אל מחמד.
[5] איש על אחיו יפרצו. [6] אל כוכבים ומזלות ושאר אלילים.

חזון מרים[1]

נגלה במיכ"ה ובו שמונה ותשעים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) כ"ה"י"ע"צ[2] זה זכר רחמי אדונך אל עבדו זכריה[3], (ב) אשר קרא אל ד' בסתר לאמר: אדוני! הן יבשו עצמי, וראשי כבר מזוקן; (ג) ידעתי, אדוני, כי לא לשוא אפיל תחנתי לפניך. (ד)צר לבי בזכרי מי מקרובי יירשני; כי אשתי עקרה. הבה לי זרע ברחמיך! (ה) אשר יירש אותי ואת ברכת יעקב[4], וימצא חן בעיניך! (ו) ויאמר המלאך: אנחנו מבשרים אותך בן ויקרא שמו יוחנן; (ז) לא נקרא עוד איש בשם הזה עד הנה[5]. (ח) ויען: אדוני! איך יולד לי עוד בן, ואשתי עקרה, ואנכי שבתי ובאתי בימים? (ט) ויאמר: כה אמר אלהיך: זה נקל ממני; הלא יצרתיך מאין בימי קדם! (י) ויען: אדוני, תן לי אות! ויאמר: זה לך האות; שלשת ימים לא תוכל לדבר אל איש. (יא) ויצא זכריה מחדרו, וידבר אל עמו במראה פניו לאמר: הללו את ד' בוקר וערב! (יב) ונאמר אל יוחנן: יוחנן! חזק ואמץ בספר תורתנו! (יג) ונאזרהו חכמה בעודנו נער. (יד) וניתן בלבו לעשות טוב ולחון דלים; ויהי

---

[1] שם החזון הזה מענין מרים הנזכרת לקמן פסוק ט"ז. [2] נסתפקו מפרשי הישמעלים על הוראת האותיות האלה; ויש אומרים כי אלה דברי הסופר היהודי אשר היה לו למחמד, והוראתם: כה יעץ. [3] אבי יוחנן המטבל; עיין לעיל חזון ג' ל"ב—נ"ב. [4] אשר אמר לו ד': ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך; בראשית כ"ח י"ד. [5] פה יראה הקורא, כי מחמד לא היה בקי בספרי תנ"ך, באשר תמצא שמות אנשים הנקראים יוחנן בספר מלכים ב', כ"ה כ"ג; דברי הימים א', ג', ט"ו; עזרא ח', י"ב; ירמיה מ', ח'.

ירא אלהים ומקשיב לאבותיו, ולא רם לבבו ולא מרה את פיהם.
(טו) שלום עליו ביום הולדו ושלום ביום מותו ושלום ביום הקיצו
מעפר! (טז) הזכיר נא בספרך[1] את מרים[2] בהפרדה ממשפחתה
ותלך אל מקום מורח השמש[3]! (יז) ותסר את צעיפה; ותשלח
אליה את רוחנו[4] בדמות איש טוב מראה. (יח) ותאמר: שמתי
מבטחי באל הרחמן, אם ירא אלהים אתה[5]! (יט) ויאמר: שלוח
אני מאת אדונך לתת לך בן טהור! (כ) ותען: איך יהיה לי בן
ואיש לא נגע בי, וגם לא זנה אנכי? (כא) ויאמר: כה אמר
אדונך: זה נקל ממני. (כב) אשימו לאות לבני האדם, ורחמים
מאתי. ויהי כן. (כג) ותהר ותלך לה אל מקום בדד. (כד)
ויאחזוה חבלי לידה תחת גזע התמר; ותאמר: לו מתי ונשכחתי
מלב! (כה) ויקרא אליה קול תחתיה[6]: אל תתאבלי! הן שם אל
תחתך נחל מים[7]. (כו) אחזי בגזע התמר ויפלו עליך תמרים לרב!
(כז) אכלי ושתי ותאורנה עיניך; ואם תפגעי באיש אחד, (כח)
אמרי: נדרתי לאל הרחמן צום ולא אדבר היום אל כל איש[8].
(כט) וישתאו לה האנשים בשאתה את הילד ויאמרו: הן דבר
נפלא עשית! (ל) אחות אהרון[9]! אביך לא היה בליעל, ואמך לא
היתה זונה! (לא) והבט אל הילד[10]; ויאמרו: איך נדבר אל ילד
רך וקטון? (לב) ויאמר הילד: אני עבד ד'; הוא נתן לי כתב[11]
וישימני לנביא. (לג) ויצו אתי את ברכתו בכל אשר אהיה, ויצוני
להתפלל אליו ולחון דלים כל ימי חיי. (לד) שלום על יום הולדי
ושלום על יום מותי ושלום על יום הקיצי מעפר. (לה) זה ישו בן
מרים[12]; דברי אמת, גם אם הם[13] מריבים בו. (לו) לא לאלהים
להוליד בן; חלילה לו! אם יגזר אומר ויאמר: יהי! ויהי. (לז) ד'
הוא אדוני ואדונכם; אך אותו עבדו! זאת הדרך הישרה. (לח)
אך מפרידי הדת יריבו בה; אוי לבוגדים בבוא היום הנורא! (לט)
השמיעם את דברי[14] והראם את יום שובם אלינו, כי גדולה שגגת

[1] גבריאל מדבר אל מחמד. [2] אם ישו. [3] נשאה את פניה מזרחה למען התפלל. [4] את רוח הקדש [5] כי לא תעשה עמי דבר רע. [6] הילד אשר במעיה. [7] כלומר תורתי תמלא את פני כל הארץ כמים השוטפים על כל גדותיהם. [8] אך לד' כל מחשבותי היום. [9] בלעג אמרו זאת: צנועה את כמרים אחות משה ואהרן. וקצת מפרשי הישמעלים עלו בסכלותם כל כך לאמר, כי מרים אחות משה ואהרן ומרים אם ישו גוף אחד היו!!! [10] למען יעיד על נקיונה. [11] את העוואנגעליאום. [12] מחמד מדבר אל אנשי מכ"ה. [13] היהודים. [14] הק"ב"ה מדבר אל מחמד.

הבוגדים ביום הזה, (מ) והזהירם על יום אידם כי נכון דברי; אך הם בחשכה יתהלכו ולא יאמינו. (מא) אנחנו יורשי הארץ וכל אשר עליה; ואלינו ישובו כל הדברים. (מב) הזכיר נא בספרך את אברהם, כי צדיק ונביא היה! (מג) באמרו אל אביו: הלא אתה עובד את אשר לא ישמע ולא יראה ולא יוכל להיטיב[1]? (מד) אבי! באת אלי תורה אשר לא באה אליך; לך אחרי ואדריכך במעגל טוב! (מה) אבי! אל תעבד את השטן, כי השטן מרד באל הרחמן! (מו) אבי! יראתי פן יקרה אותך עונש מאת האל הרחמן, ותהיה מחברת השטן! (מז) ויען אביו: התמאס באלהי? אברהם! אם לא תחדל, ארגמך באבנים; צא מאתי! (מח) ויאמר אברהם: שלום עליך! אבקש רחמים עליך מאת אדוני, כי חנון הוא לי[2]. (מט) הן אעזב אתכם ואת האלילים אשר אתם עובדים מבלעדי אל. אני אקרא אל אלהי, ותפלתי לא תהיה שוא. (נ) אחרי עזבו אותם ואת אשר עבדו מבלעדי אל, וניתן לו את יצחק ואת יעקב ונשימם לנביאים. (נא) ונריק עליהם את רחמינו, וניתן להם דברים צדיקים ונשגבים. (נב) הזכיר נא גם את משה בספרך, כי איש חסיד היה, שליח ונביא! (נג) הן קראנוהו מימין ההר[3], ונקרבהו אלינו באהבה. (נד) ונשים ברחמינו את אהרן אחיו לנביא. (נה) הזכיר נא גם את ישמעאל בספרך, כי נאמן היה בדבריו, שליח ונביא! (נו) הוא צוה את ביתו להתפלל ולחון דלים ויפק רצון מד'[4] (נז) הזכיר נא גם את אדרים[5] בספרך, כי צדיק ונביא היה! (נח) ונרוממהו על במתי על[6]. (נט) אלה הנביאים מבני אדם אשר חנן אותם אלהים, ואשר חמלנו עליהם, עם נח ודורו, עם אברהם וישמעאל, וננחה אותם ונבחר בהם. בהקרא אליהם אותות אדונך הרחמן, השתחוו ארצה ויורידו דמעות. (ס) ויקם אחריהם דור אנשים אשר מאסו בתפלה וילכו בשרירות לבם, ויושלכו אל אש הגהינם; (סא) זולתי השבים מפשעם ומאמינים ועושי טוב; אלה יבואו אל גן העדן ולא יעשה להם עול. (סב)

---

[1] עיין מדרש רבא על ספר בראשית פרשה י"ז. [2] אותא במדרש רבא בראשית ל"ח על מאמר הכתוב: ואתה תבוא אל אבותיך בשלום„ בשרו שיש לאביו חלק לעולם הבא. [3] סיני. [4] איתא במדרש רבא ל"ח על מאמר: תקבר בשיבה טובה„ בשרו שישמעאל עשה תשובה. [5] זה חנוך; עיין בראשית ה' כ"ד וספר הישר שם. [6] העלינוהו חי השמימה; עיין מדרש ילקוט מ"ב על בראשית.

אלהים הכין לעבדיו את גן העדן בסתר[1], ולא יפיר את דברו.
(סג) לא ישמעו שם דברי ריק כי אם דברי שלום; שם ימצאו את
טרפם בוקר וערב. (סד) אלה הגנות אשר נוריש את עבדינו, את
התמימים. (סה) איננו יורדים ארצה כי אם ברצון אדונך[2]; לו כל
אשר בידינו וכל אשר יבוא אחרינו וכל אשר ביניהם[3]; ואדונך לא
ישכח מאומה. (סו) הוא אדון השמים והארץ וכל אשר ביניהם;
עבדוהו והתחזקו בעבודתו! האתה יודע דבר אשר יערוך לו?
(סז) בן אדם יאמר: האשוב ואחיה אחרי שכני עפר? (סח) הלא
יתבונן בן האדם, כי גם בראנוהו מאין בימי קדם? (סט) חי
אדונך! נקבץ אותם ואת השדים; אז נשיבם סביב לגיהנם והם
כורעים. (ע) ומכל דור נבדיל את האנשים אשר הוסיפו למרות
את פי ד׳ מאחיהם, (עא) כי מכירים אנחנו את האנשים אשר
החלו למרות את פי. (עב) אין איש מכם אשר לא יקרב אליו,
אמת ונכון הדבר מאת אדונך. (עג) אז נפדה את הצדיקים והבוגדים
יכרעו על ברכיהם. (עד) אם יקראו אליהם אותותינו הנגלים,
יאמרו הבוגדים אל המאמינים: גורל מי משנינו טוב ונעים? (עה)
אך כמה דורות השחתנו לפניהם, גם אם גורלם טוב ונעים היה!
(עו) אמור: לכל התועה יוסיף אלהים על שנותיו, (עז) עד תראינה
עיניו את אשר הועד בו, אם בעולם הזה או בשעה האחרונה;
אז ידעו למי חלק רע וחבלי שאול. (עח) אלהים ירומם את
המישרים לכת. (עט) שכר המעשים הטובים מאת אלהיך טוב
מכל אוצרות התבל. (פ) הראית את האיש האומר: הן יהיו לי
הון ורע לרב[4]! (פא) היודע הוא את הנסתרות, או כרת ברית
לאל הרחמן? (פב) בלעדי! הן נכתוב את דבריו בספר ונסוד לו
עונש גדול. (פג) ננחילהו את אשר אמר, אך ערום ישוב אלינו.
(פד) גם עבדו אלהי נכר זולתי אל למען יעוזרום. (פה) אמנם
מהרה יבגדו באשר עבדו ויתקוממו בהם. (פו) הלא ראית בשלחנו

[1] ממעל לארץ, ולא יראוהו בעודם חיים. [2] במאמר הזה יכון את היהודים ואת הנוצרים אשר בקשו ממחמד, כי יביא מלאכים אתו לקים את אמתת נבואתו. [3] העבר והעתיד וההוה. [4] עובד אלילים אחד ושמו אלאס אבן ויל לוה כסף ממאמין אשר שמו חבאב; ובבקש זה את נשיונו מאתו, ויאמר הלז: לא אשלם לך עד תכחש בדת מחמד! ובמאן זה לשקר בדתו באמרו כי ירא את עונש יום הדין, ויאמר הלז: אם כן, אאחר לשלמך עד הקיצך מעפר אחרי מותך; אז יהיה לי הון ועושר לרב למען שלם בו את נשיוני.

את השדים להסית את הבוגדים? (פז) לכן אל תבקש את העתם, כי שמנו להם מועד. (פח) ביום ההוא נקבץ את יראי ד' בכבוד, (פט) ואת הבוגדים נשליך אל אש הגיהנם כבהמות יער. (צ) לא יחבוש איש את מכתם; זולתי את הבורחים ברית לאלהים נרחם. (צא) הם אומרים: אלהים הוליד בנים; מה גדול זדון לבם! (צב) עוד מעט ויפתחו ארבות השמים, והארץ תבקע וההרים יפלו. (צג) יען כי ערכו לאלהים בנים, וזה לא נאה לו. (צד) לא יקרב איש אליו מכל אשר בשמים ובארץ כי אם לעבדהו; הוא יכיל בחכמתו את כלם. (צה) הוא יודע את מספרם, וביום התקומה ישובו אליו לבדם ערומים. (צו) ואת המאמינים ועושי טוב ינחיל אלהים כבוד. (צז) הן הקלנוהו[1] לך בלשונם, למען תבשר בו טוב את יראי ד', ותזהיר את הגוי הבוגד. (צח) כמה דורות שחתנו לפניהם! התמצא עוד אחד מהם, או התשמע קול מדבר אחד מהם?

[1] את הקורן, בגלותנו אותו בלשון ערבית.

חזון הט״ה[1]

נגלה במיכ״ה ובו מאה וחמשה ושלשים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) ט״ה[2] לא שלהנו אליך את הקורן למען השחיתך בו[3], (ב) כי אם להזכירהו אל יראי ד׳. (ג) בורא הארץ והשמים הנשגבים שלחהו. (ד) הרחמן יושב על כסאו הרם. (ה) לו כל אשר בשמים ובארץ וכל אשר ביניהם ואשר מתחת לארץ. (ו) לכן אל תרים את קולך בתפלתך, כי הוא יודע את כל העמוקות והנסתרות. (ז) הוא האלהים, אין אל מבלעדו; לו שמות מפוארים. (ח) הלא ידעת את קורות משה? (ט) בראותו את לבת האש[4] ויאמר אל אנשיו: שבו פה, כי ראיתי לבת אש! (י) או אביא אליכם ממנו סעיף בוער[5], או אמצא באש הזאת את הדרך הטובה[6]. (יא) ויהי בקרבו ויקרא אליו ד׳; משה! (יב) אני אדונך; של נעליך, כי בעמק הקדוש טוי אתה! (יג) הן בחרתי בך; לכן שמע את אשר אגלה לך! (יד) אני הוא האלהים; אין אל מבלעדי; עבדני והזכירני בתפלתך! (טו) הן הגיעה השעה[7]; ואני מגלה אותה. (טז) למען השיב לכל נפש את גמול פעלה. (יז) ואל יסיתוך הבוגדים וההולכים בשרירות לבם, פן תספה! (יח) מה זה ביד ימינך, משה! (יט) ויען: זה המטה אשר אני נשען

---

[1] שם החזון חזה משני האותיות, אשר בראשו. [2] נסתפקו המפרשים על ענין האותיות האלה; ויש מפרשים, כי מחמד בקראו לפני אנשי מיכ״ה את החזן הזה, ראה כי מתלחשים יחד ואינם מקשיבים לו; לכן קרא בקול גדול: טה! והמלה הזאת מורה בלשון ערבית: הס! [3] להשיבך מהדרך הטובה. [4] בתוך הסנה. [5] להראותכם כי אך דבר טבעי הוא. [6] את האמונה האמיתית. [7] לגלות את דתי לבני האדם.

בו, ואשר אני חובט בו עלים לבהמתי; ועוד לי בו תועלות אחרות.
(כ) ויאמר אלהים: משה! השליכהו ארצה! (כא) וישליכהו ארצה, ויהי לנחש מתנודד. (כב) ויאמר אלהים: אחוהו, ואל תירא, כי נשיבהו למצבו הראשון! (כג) שים את ידך תחת זרועך, ותוציאה לבנה בלי נגע; זה לך האות השני! (כד) גם נראך אותות גדולים מאלה. (כה) לך אל פרעה, כי תועה הוא מאד. (כו) ויאמר משה: אדוני! הרחב נא את לבי[1]. (כז) וישר לי את דברי. (כח) ופתח את מוסרות לשוני. (כט) למען ישמעו לקולי; (ל) ותן לי עוזר ממשפחתי. (לא) את אהרן אחי! (לב) אמץ את חלצי בו, (לג) וקשרהו עמי בדברי. (לד) למען נרבה להזכירך ולהללך. (לה) כי אתה מביט בנו! (לו) ויאמר אלהים: משה! רציתי את שאלתך! (לז) גם מקדם בחרנו בך, (לח) בהגלותנו אל אמך לאמר: (לט) שימיהו בתבה והושיביהו אל הים, והים ישטפהו אל שפתו; אז יאספהו הביתה אויבי ואויבו[2]! ואתן לך רחמים מאתי. (מ) למען תגדל נחת עיני. (מא) בבוא אחותך לאמר: האביא לכם מינקת? ונשיבך אל אמך[3], למען תבליג עינה[4], ולא תתאבל עוד עליך. ואחרי הרגך נפש, הצלנוך מצוקתך וננסה אותך. (מב) ונושיבך מספר שנים בקרב עם מדין. (מג) ועתה משה בדברי באת הנה; כי בחרתי בך למלאות את חפצי. (מד) לכן לך אתה ואחיך באותותי, וזכרי לא יסוף מלבכם! (מה) לכו אל פרעה, כי שוגה הוא מאד, (מו) ודברו אליו רכות, אולי יזכרנו ויירא אותנו. (מז) ויאמר משה ואהרן: אדוננו! יראנו, פן יחר אפו בנו ויוסיף להזיד! (מח) ויאמר אלהים: אל תיראו! אני עמכם; אני אשמעכם ואראכם! (מט) לכו אליו ואמרו: שלוחי אלהיך אנחנו; שלח אתנו את בני ישראל ואל תוסף לענותם! הן באנו אליך באותות מאת אדונך, ושלום להולך בדרך הטובה. (נ) גם גלה לנו, כי המדברים כזבים בנו והפונים אלינו ערף יוסרו. (נא) ויאמר פרעה: משה! מי אלהיכם? (נב) ויען משה; הנותן והבורא והמנחה את כל הדברים הוא אלהינו. (נג) ויאמר פרעה: ומה חשבו הדורות אשר היו

---

[1] תן לי חכמה ובינה. [2] פרעה. [3] מאמר רבותינו ז"ל על הכתוב: האלך וקראתי לך אשה מינקת מן העבריות, מאי שנא עבריות? מלמד שהחזירוהו על כל המצריות כלן ולא ינק; אמר הקב"ה: פה שעתיד לדבר עמי, יינק דבר טמא? עיין סוטה י"ב, ב'. [4] מבכות על בנה.

לפנינו[1]? (נד) ויאמר משה: אך אדוני ידע זאת; הלא כתוב בספר המקרים! ואלהי לא ישנה ולא ישכח מאומה. (נה) הוא הושיבכם בארץ, ויסל לכם דרכים בה, ויורד מים מן השמים, ויוציא לכם כל פרי למינהו. (נו) ויאמר: אכלום, והאכילו מהם את בהמתכם! זה אות למתבוננים. (נז) מעפר יצרכם ואל עפר ישיבכם ומקרבו יוציאכם ביום האחרון[2] (נח) הן הראינהו[3] את כל אותותינו, ויכחש בהם וימרה את פינו. (נט) ויאמר פרעה: משה! הבאת אלינו למען גרשנו מן הארץ בכשפיך? (ס) הן נראך קסמים כקסמיך[4]; נשים נא מועד בינינו ובינך ולא נמירוהו באחר; לא אנחנו ולא אתה! (סא) ויאמר משה: הבה נשימה למועד יום חג בהתאסף עם רב. (סב) ויסוב פרעה מאליהם, ויקרא את מכשפיו, ויבוא ליום מועד. (סג) ויאמר משה אליהם: אוי לכם! אל תדברו כזבים באלהים! (סד) פן יצמיתכם כאשר הצמית את כל המכחשים בו! (סה) וימתיקו המכשפים סוד, וידברו בלאט איש אל אחיו. (סו) ויאמרו: האנשים האלה אך מכשפים המה, ובלבם לגרשכם מארצכם בכשפיהם ולהוציא אתם את נכבדיכם בשבי. (סז) לכן התחכמו להם ובואו כאשר התנכלנו; וכל איש אשר תגבר ידו היום, יצליח. (סח) ויאמרו אל משה: האתה תחל להשליך את מטך, או נשליך אנחנו? (סט) ויען: השליכו אתם! ויהיו בעיניו מטיהם ומיתריהם כנחשים רצים הנה והנה; כן היו כשפיהם. (ע) ויירא משה מאד. (עא) ונאמר: אל תירא, משה, כי ימינך תעז! (עב) השלך את אשר ביד ימינך, למען יבלע את אשר אלה עשו, כי אך בערמה ובכשפים פעלו; והמכשפים לא יצליחו בכל אשר יהיו. (עג) ויפלו המכשפים על פניהם ויאמרו: מאמינים אנחנו באלהי משה ואהרן! (עד) ויאמר פרעה אליהם: התאמינו טרם אואיל לכם: אך גדול הוא מכם בקסם קסמים. הן אגדע את ידיכם ואת רגליכם זאת הפך זאת[5], ואתלכם בעצי תמרים למען תדעו מי נאמן ונורא ביסורו[6]! (עה) ויאמרו: לא

---

[1] כלומר אם אלהיכם אמת, למה לא שמעתי מאומה עליו טרם בואכם אלי? [2] זה דרך מחמד להשים את דבריו ואת רעיוניו בפי כל שאר הנביאים. [3] זה פרעה. [4] איתא במדרש ילקוט שמות קפ"ב: פרעה שהיה בימי משה אמגושי גדול היה. [5] עיין לעיל חזון ז', ק"ב. [6] איתא במדרש רבא שמות ה': אמר להם פרעה: מתחלה שקר אתם אומרים, כי אני הוא אדון העולם ואני בראתי את עצמי ואת נילוס שנאמר: לי יאורי ואני עשיתיו.

נשימך עליון על המופתים אשר באו אלינו, ועל בוראנו. גזור עלינו את אשר תגזר! אך לחיי העולם תגזר; ואנחנו מאמינים באדוננו למען יכפר לנו על חטאותינו ועל המרותינו את פיו בכשפינו; ואלהים טוב ונאמן ממך! (עו) כל הבא אליו מגואל בעון, הגיהנם מנת כוסו, אשר בו לא ימות ולא יחיה. (עז) ולמאמינים ולעושי טוב הבאים אליו יהיו המדרגות העליונות. (עח) גן העדן, ובתוכו נחלי מים, ולעד ישבו בו. זאת נחלת הטהורים. (עט) אז גלינו למשה: צא בלילה עם עבדי, והך את הים למען יהיה ליבשה! (פ) אל תירא ממארב ואל יצר לבך! (פא) וירדפו אחריהם פרעה וכל חילו, ויכסהו הים, וירדו במצולות. כן התעה פרעה את עמו, כי גם הוא תעה מני דרך. (פב) בני ישראל! כן הצלנוכם מיר אויביכם, ותשימכם לימין ההר, ונשלח אליכם את המן ואת השליו. (פג) ונאמר: אכלו את הטובה אשר נתנו לכם, אך לא תזידו בו, פן יחר אפי בכם; כי כל איש, אשר יחרה אפי בו, יספה. (פד) אמנם חנון אני לשב מדרכו הרעה ולמאמין ולעושה טוב ולהולך בדרך הישרה. (פה) אך מה הרחיקך מעמך[1], משה? (פו) ויאמר; הם[2] ילכו באשורי, ואני ממהר לקראתך, ד׳, למען תרצני. (פז) ויאמר אלהים: הן נסיתי את עמך אחרי לכתך מאתם, וידיחם אלסמיר[3]. (פח) וישב משה אל עמו בחרון אף וביגון. (פט) ויאמר: עמי! הלא הבטיחכם אלהים כל טוב? ההיתה בריתו עליכם לטרח? ההפרתם אותה למען הביא עליכם עונש מאת אלהיכם? המריתם את פי? (צ) ויאמרו: לא מלבנו מרינו את פיך, כי אם צווינו לפרוק את נזמי העם, ונשליכם באש, ויוציא ממנה אלסמיר עגל גועה[4] ויאמר: אלה אלהיך ישראל, כי אלהי משה שכחכם! (צא) הלא ראו כי לא יכול העגל להוציא דבר, ואין לאל ידו להיטיב או להרע להם? (צב) ויאמר אליהם אהרן לפני השתחום לעגל: עמי! העגל הזה הוא רק לנסות אתכם; הן רחום אלהיכם, לכו אחרי ושמעו בקולי! (צג) ויאמרו: לא נשוב מעבדהו[5] עד ישוב אלינו משה! (צד) ויאמר משה:

---

[1] ברוץ משה אל הר סיני לפני אהרן וחור והזקנים, אמר לו הקב"ה זאת.
[2] אהרן וחור והזקנים. [3] זה סמאל. גם תמצא בספר פרקי דברי אליעזר מ"ה: ויצא העגל חזה הזה גועה וראה אותו ישראל; רבי יהודה אומר: סמאל נכנס לתוכו והיה גועה להתעות את ישראל. [4] עיין לעיל חזון ז׳ קנ"ד. [5] את העגל.

אהרן! מה מנעך מלכת אחרי בראותך אותם בתעותם? המרית את פי? (צה) ויען אהרן! אל תאחזני בשער זקני ובראשי! יראתי פן תאמר אלי בשובי אליך: אתה הפרדת בין בני ישראל ותמרה את פי[1]! (צו) ויאמר משה אל אלסמיר: מה עשית? ויען: ראיתי את אשר הם לא ראו[2], ואקח מלא חפני עפר מתחת אשורי שליח אל[3], ואשליכהו אל האש כאות נפשי. (צז) ויאמר משה: צא מזה, וכל ימי חייך תאמר לכל אדם: אל תגע בי! אין קץ למכתך! הבט אל אלהיך אשר עשית! אנכי אשרפהו ואטחנהו לעפר ואשליכהו אל הים. (צח) ואלהיכם[4] אל יחיד; אין עוד מלבדו; הוא יכיל בחכמתו את כל הדברים. (צט) כן ספרנו לך קצת מעשי ימי קדם, וניתן לך זכרון[5], מאתנו. (ק) כל השב מאחרי ישא את עונו ביום התקומה. (קא) לעד יֵשב בו[6]; יכבד עליו משאו ביום התקומה. (קב) ביום ההוא יתקע בשופר, ונקבץ את הבוגדים ועיניהם כהות[7]. (קג) אנחנו יודעים את אשר ידברו; נגידיהם יאמרו איש אל אחיו: אך יום אחד קמתם מעפר[8]! (קד) ישאלוך על ההרים[9]; אמור: אדוני ישימם לעפר. (קה) ויפזרם וישימם למישור; לא תראה בהם גבוה או שפל. (קו) ביום ההוא ילכו בני האדם אחרי המלאך הקורא אותם; לא ימלטו ממנו; ובלאט ילכו אל אדוניהם; לא תשמע כי אם צעדי רגליהם. (קז) ביום ההוא לא יליץ איש כי אם אשר יואיל לו ד׳, וירצה את קול דברו[10]. (קח) אלהים יודע את אשר בידיהם ואת אשר יהיה תחתיהם[11] ואת אשר לא יכילו בתבונתם. (קט) הם ישפילו את עיניהם לפני חי וקים; ואוי לנושא עונו! (קי) ולכל עושה טוב ומאמין לא יעשה עול ולא יגרע גמול. (קיא) בעבור זאת שלחנו את הקורן בלשון ערבית והרבה להעיד בו, למען ייראו את ד׳ ולמען חדש את זכרונו בקרבם. (קיב) יהולל שם אלהי האמת! — אל תבהל על פיך לגלות את הקורן טרם כלותי לגלותו לך, ואמור:

---

[1] כלומר לו התרחקתי מעליהם, כי אז אמרת: לו היית אתם והזהרתם, לא מטאו. [2] ראיתי אותך מדבר אל גבריאל המלאך. [3] המלאך. [4] מדבר אל בני ישראל. [5] את הקורן. [6] בגיהנם. [7] בראותם את אש הגיהנם, עשנו יעוֵר את עיניהם. [8] כלומר על מחמרי התבל התענגו ימים רבים, ותחית המתים לא תהיה כי אם יום אחד. [9] מה יהיה להם ביום התקומה. [10] זה מחמד. [11] את העבר ואת העתיד.

ד'! הרבה נא את בינתי! (קיג) הן שמנו מקדם חק לאדם[1] וישכחהו, כי לא נכון לבו באמונתו. (קיד) ובאמרנו אל המלאכים: השתחוו לאדם! וישתחוו זולתי השטן; תאמר: אדם! הן שתא זה לך ולאשתך; לכן השמרו, פן יוציאכם מן הגן ותספו! (קטו) פה לא תרעב ולא תלך ערום; (קטז) לא תצמא ולא יכך שרב. (קיז) וילחש השטן באזני אדם לאמר: האראך את עץ החיים ואת מלכות עולמי עד[2]? (קיח) ויאכלו ממנו ותיגלה להם ערותם, ויקשרו את עלי הגן למען כסות את ערותם. (קיט) ויכעיס אדם את אלהיו ויפול ברעה. (קכ) אמנם אחרי כן פנה אליו אלהיו וירחמהו וינחהו. (קכא) ויאמר אלהים: צאו מזה כלכם! איבה תהי ביניכם. אך את הדרך הטובה אראה אתכם[3]. (קכב) וכל ההולך בדרכי לא ישגה ולא יספה. (קכג) וכל הסר מזכרוני תבואנו רעה, (קכד) ועיניו תכהינה ביום התקומה. (קכה) אז יאמר: ד'! למה כהו עיני באשר פקוחות היו מקדם? (קכו) ואלהים יענהו: יען כי שכחת את אותותינו אשר באו אליך, גם היום תישכח! (קכז) כן נשלם גמול לנרפים הבוגדים באותות אלהיהם; אך גמול העולם הבא רע וחזק עוד ממנו. (קכח) הלא ידעו[4], כמה דורות אשר הם יושבים בארצם השחתנו לפניהם? אך זה אות למתבוננים. (קכט) לולי יצא הדבר מאת אדוניהם[5], כי אז כבר נשחתו; אמנם יצפה להם עד עת מועד. (קל) לכן שא את דבריהם וספר את תהלת אדונך טרם צאת השמש וטרם בואו! שבחהו בלילה ובצהרים למען ירצך! (קלא) ואל תשא את עיניך למחמדי התבל אשר נתנו לקצתם למען נסותם בהם, כי טוב אדונך גדול וקים מכל מחמדי התבל[6]! (קלב) צו את ביתך להתפלל והתאמץ בתפלתך! לא נשאל ממך טרף; עלינו להכין את טרפך. אך טובה אחרית הצדקה! (קלג) הם אומרים: אם לא יבוא במופת מאת אדוניו, לא נאמין בו. אך הלא באו אליהם אותות בספרים הראשונים[7]? (קלד)

---

[1] לבלתי אכל מעץ הדעת. [2] המצא בספר פרקי דרבי אליעזר י"ג: היה סמאל השר הגדול שבשמים לוקח את הכת שלו וירד וראה את כל הבריות שברא הקב"ה ולא מצא חכם להרע כנחש; עלה ורכב עליו; וכל דבריו אשר דבר לא דבר ולא עשה אלא מדעתו של סמאל. [3] את התורה. [4] אנשי מכ"ה. [5] לאחר את גמולם עד היום האחרון. [6] עיין פרקי אבות ד' כ"ב. [7] בתורה ובעוואנגעליאום.

לו השמדנום בענשנו טרם בוא אליהם המדע כי אז אמרו ביום התקומה: אדונינו! לו שלחת אלינו נביא, כי אז הלכנו באותותיך טרם השיגנו חרפה וכלמה! (קלה) אמור: כל המחכה יחכה! הן תדעו באחריתכם, מי ארח לחברת הדרך העקלקלה ומי הלך בדרך הטובה!

חזון הנביאים[1]

נגלה במיכ"ה ובו מאה ושנים עשר פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) הן קרוב יום חשבון האנשים; אך הם יעפילו בשגגתם. (ב) לא ישמעו את הזכרון הבא אליהם מאת אדוניהם, כי אם להתקלס בו. (ג) אמולה לבתם; וחבוגדים מתלחשים איש אל אחיו: הלא זה[2] איש כמוכם? אך כשפים הוא מביא אליכם; הלא תראו זאת? (ד) אמור: הן יודע אדוני את כל אשר ידובר בשמים ובארץ, כי הוא שומע ויודע כל! (ה) הם אומרים: אין בו[3] כי אם חלומות, אשר בדא[4] מלבו, כי ממשל משלים הוא; יביא אלינו מופתים כנביאים הראשונים! (ו) אמור: גם הערים אשר שחתנו לפניהם לא האמינו באותותינו, והם[5] יאמינו? (ז) לא שלחנו לפניך כי אם אנשים אשר נגלינו אליהם; שאלו את אנשי הזכרון[6] אם אינכם יודעים זאת! (ח) גם לא נתנו להם גוף אשר יכול לחיות בלי מזון; גם לא חיו לעולם[7]. (ט) אמנם הקימונו להם את דברינו, ונצילם עם האנשים אשר ישרו בעינינו; אך את הבוגדים השחתנו. (י) הן שלחנו אליכם ספר למען הזהירכם; הלא תבינו? (יא) כמה ערים בוגדות שחתנו, ונשם תחתיהם גוי אחר! (יב) ובבוא עליהם מוסרנו וינוסו מעריהם. (יג) וילעגו להם המלאכים לאמור[8]: אל נא תנוסו! שובו אל מחמדיכם ואל

---

[1] שם החזון הזה מרב הנביאים הנזכרים בו. [2] מחמד. [3] בקורן. [4] מחמד. [5] אנשי מיכ"ה. [6] היהודים והנוצרים אשר בידם ספר זכרון מאלהים. [7] כלומר לא היה עוד שום נביא גוף אלהי; בזה רומז את הנוצרים. [8] ארבע המלות האלה אשר בראש המאמר הזה לא נמצאו בקורן; אך אני הוספתים למען השלים את הענין. המחבר.

משכנותיכם המתאוים לכם!" (יד) ויענו הבוגדים: אוי לנו כי הטאנו!
(טו) ולא שקטו מזעקתם עד קצרנו אותם כדגן ונצמיתם. (טז) לא
לשחוק בראנו את השמים ואת הארץ וכל אשר ביניהם[1]. (יז)
לו היה בלבנו לשחוק כי אז מצאנוהו בקרבנו[2], אם בחרנו בו.
(יח) הן בלבנו לדוף את השקר מפני האמת ולהצמיתהו; אוי להם
על כחשם! (יט) כל אשר בשמים ובארץ וכל אשר ביניהם לו
הוא; ועבדיו[3] לא ימאסו לעבדהו ולא ירום לבם. (כ) לא ייעפו
משבחהו לילה ויום. (כא) הם[4] משתחוים לאלהים, אשר בעפר
יסודם ולא יוכלו להחיות מתים. (כב) לו יש אלהים אחרים זולתי
אל, הלא ישחיתו איש את אחיו[5]? יהולל שם אדון הכסא הנורא!
חלילה לו את אשר ידמו אליו! (כג) לא ישאל איש אותו: מה
תעשה? אך הם[6] יובאו במשפט. (כד) היערכו לו אלהים אחרים?
אמור: הביאו מופת כי אלהים המה! הספר הזה אשר עמי
והספרים אשר היו לפניו זכרון הם לכם! אך רבם לא ידעו את
האמת ויפנו אליה ערף. (כה) לא שלחנו עוד נביא לפניך אשר
לא אמרנו אליו: אין אל מבלעדי, ועבדוני! (כו) הם אומרים: אלהים
הוליד בן מהמלאכים[7]; חלילה לו! המלאכים אך עבדיו ובחיריו
המה. (כז) לא יבהלו על פיהם בדברם אליו, כי אם סרים למשמעתו.
(כח) הוא יודע את אשר בידיהם ואת אשר תחתיהם[8]; לא ילישו
אליו, (כט) כי אם על הישרים בעיניו; ורעדה תאחזם מפניו.
(ל) לו ידבר אחד מהם: אני אל מבלעדי אל, ננחילהו את הגיהנם;
כן נשיב גמול לבוגדים. (לא) הלא יראו הבוגדים, כי השמים
והארץ אך בהו היו מקדם, ונפתחם, ונוציא את כל הדברים חיים
מן המים? הלא יאמינו? (לב) הן שמנו הרים גבנונים בארץ
למען תכון בהם[9], ונשים בהם גאיות, ודרכים למען הנחותם בהם.
(לג) הוא אשר ברא את הלילה ואת היום, את השמש ואת הירח;
כלם רצים בחוג. (לד) וישם את השמים לכפורת נשענת; ובכל
זאת שבים מאחרי אותותיו. (לה) לא בראנו עוד אדם לפניהם

---

[1] כי אם למען יהיו יצורים בארץ אשר יהללו את שמי. [2] ולא הוכרחנו לברא את העולם. [3] המלאכים. [4] אנשי מיכ"ה. [5] אלו היו כמה כחות מתנגדות, לא יתקיים התבל. [6] עובדי האלילים. [7] יען כי הנוצרים אומרים, כי מרים הרה מרוח הקדש. [8] את אשר עשו ואת אשר יעשו. [9] לדעת הישמעלים ההרים נבראו לעמודים לארץ, למען לא תמוט.

אשר חי לעולם; הידמו בנפשם כי הם יחיו לעולם באשר אתה
תמות? (לו) אמור: כל נפש טרף המות היא; נבחנכם בטוב
וברע למען נסותכם; ואלינו תשובו. (לז) ובראות אותך הבוגדים
לועגים לך ואומרים איש אל אחיו: הזה האיש אשר ימאס באלהיכם?
והם בוגדים בזכרון האל הרחמן. (לח) יאמרו: הן בחפזון[1] נברא
האדם! הן אראה אתכם את אותותי אשר לא יבואו בחפזון[2].
(לט) יאמרו: מתי יבוא את אשר הועד בנו, אם צדיקים אתם?
(מ) לו יבינו הבוגדים, כי יבוא היום, אשר בו לא יוכלו להציל את
פניהם ואת גויהם מאש הגיהנם, ואין עוזר למו! (מא) פתאום
יבוא עליהם יום אידם ויחרידם; לא ישיבוהו מאתם, ואין עוזר למו.
(מב) גם לעגו לנביאים אשר היו לפניך; אמנם בא אליהם את
אשר לעגו לו. (מג) אמור: מי יצילכם מיד הרחמן בלילה או ביום?
אך הם מורדים בזכרון אדניהם. (מד) היש להם אלהים אחרים
מבלעדנו אשר יצילום? הן לא יצילו את נפשם, ואיך יצילו את
עובדיהם! (מה) הן ברכנו אותם ואת אבותם בהון כל ימי חייהם
עד יום מותם; אמנם הלא יראו, כי נבוא אל ארצם ונקיצם מכל
רוח? התגבר ידם בנו? (מו) אמור: אני מודיעכם את אשר
אלהים גלה לי; אך החרשים לא ישמעו את קול המזהיר. (מז)
ואם רוח גמול אדונך נושבת בהם, יאמרו: אוי לנו כי חטאנו!
(מח) מאזני צדק יהיו לנו ביום התקומה; ואת כל מעשה, גם אם
קטון כזרע חרדל, נשקול בפלס; ורבים מחשבים יש אתנו. (מט)
הן נתנו למשה ולאהרן את הפורקן[3], מאור וזכרון למאמינים. (נ)
היוראים את אלהיהם בסתר, ולבם חרד על השעה[4]. (נא) גם
שלחנו את הספר המבורך הזה[5]; התכחשו בו? (נב) וניתן
לאברהם מקדם קו הישר, כי ידענוהו[6]. (נג) באמרו אל אביו
ואל עמו: מה הפסילים האלה אשר אתם משתחוים להם? (נד)
ויענו: גם ראינו את אבותינו משתחוים להם. (נה) ויאמר: הן
אתם כאבותיכם בשגגה גדולה! (נו) ויענו: הבאת אלינו באמת או

---

[1] כלומר איך יוכל אלהים להשגיח על מעשי כל איש ואיש, באשר עליו להביט
אל כמה וכמה עולמות. [2] כלומר גם אם עלי להשגיח על כמה עולמות, לא נסתרו
מנגד עיני מעשי כל איש. [3] את התורה. מחמד מעריך את השם הזה אל התורה
ואל הקוואנגעליאום ואל הקורן; עיין לעיל חזון ב׳ מ״ט. [4] האחרונה; זו תחית המתים.
[5] את הקורן. [6] את אברהם לאיש תמים.

התלעג לנו? (נז) ויאמר: אדון השמים והארץ ובוראם אלהיכם הוא, ואני מעיד על זאת. (נח) חי ד'! אתחכם לאליליכם אחרי שובכם מעליהם. (נט) וישברם[1] לפתים, זולתי את הגדול מהם, למען יפנו אליו[2]. (ס) ויאמרו: מי עשה זאת באלהינו? אך חוטא האיש הזה! (סא) ויענו קצתם: שמענו איש אחד לועג להם, ושמו אברהם. (סב) ויאמרו; הביאוהו אל קהל העם, למען נעיד בו! (סג) ויאמרו: האתה אברהם עשית זאת באלהינו? (סד) ויאמר: לא, כי הגדול מהם עשה זאת; שאלום נא באשר יכולים לדבר! (סה) ויפנו איש אל אחיו ויאמרו: הן חוטאים אתם[3]! (סו) אחרי כן הטו את ראשיהם[4] ויאמרו: הן ידעת, כי אינם יכולים לדבר. (סז) ויען: איך תעבדו זולתי אל את אשר לא ייטיב ולא ירע לכם לבשתכם ולבושת אליליכם אשר אתם עובדים זולתי אל? הלא תתבוננו? (סח) ויאמרו: שרפוהו ונקמו את נקמת אליליכם אם עושי טוב אתם! (סט) ונאמר: האש! התקוררי, והיטיבי לאברהם[5]! (ע) הם התנכלו בו, ואנחנו הפרנו את עצתם. (עא) ונציל אותו ואת לוט[6], ונביאם אל הארץ אשר ברכנו מכל הארצות[7]. (עב) וניתן לו את יצחק ואת יעקב למתנה; ונשימם לאנשים צדיקים. (עג) ונשימם לשביל אמונה המדריך אל דברנו, וניתן בלבם לעשות טוב ולהתפלל ולחון דלים; ויהיו לנו עבדים נאמנים. (עד) וללוט נתנו חכמה ודעת, ונצילהו מן העיר מלאה עון, כי יושביה רעים וחטאים היו. (עה) ונקריבהו אלינו ברחמינו, כי איש תם היה. (עו) ולפניו שעינו אל נח בהתחננו אלינו, ונציל אותו ואת משפחתו מצרה גדולה. (עז) ונושיעהו מיד העם הבוגד באותותינו[8], כי רעים היו; ונשקע את כלם במצולות. (עח) ואת דויד ואת שלמה נחינו בשפטם על שדה, אשר בו רעה צאן עם נכר; ונעיד במשפטם[9].

---

[1] את האלילים; עיין מדרש רבא פרשה י"ז על בראשית; שלשלת הקבלה ב'; רמ"ב"ם הלכות ע"כ"ו"ם א'. [2] יאמינו כי הוא שבר אותם. [3] הבינו את לעג אברהם וידעו את שגגתם. [4] שבו אל פשעם. [5] עיין בבא בתרא צ"א א'; פרקי דרבי אליעזר כ"ו; מורה נבוכים ג', כ"ט. [6] לדעת הישמעלים נמרוד רדף גם כן את לוט על האמינו בד'. [7] ארץ כנען. [8] עיין סנהדרין ק"ח, ומדרש תנחומא על פרשה נח. [9] בספרי הנ"ך ואגדות לא נמצא מאומה על המשפט הזה; ולדעת מפרשי הישמעלים כך היה המעשה: עדר איש מואבי הלך לרעות על שדה יהודי, וינהג היהודי את הצאן אל ביתו וישחטם ויאכלם. ויבוא המואבי והיהודי אל דויד למשפט; המואבי אמר, כי צאנו שוה יותר מהדגן אשר השחיתו בשדה; והיהודי אמר להפך. ויאמר דויד,

(עט) ונתן לשלמה בינה חכמה ודעת ונצו את ההרים ואת בעלי הכנפים לשבחנו עם דויד[1]. (פ) ונורהו עשות שריונים להלבישכם ולהצילכם במלחמותיכם; התתנו לי תודה? (פא) ונשם את הרוח עבד לשלמה[2], אשר נשאהו בדברו אל הארץ אשר ברכנו[3], כי אנחנו יודעים את כל הדברים. (פב) גם השדים היו לו לעבדים למען ישקעו בים[4] ויעשו את כל מלאכתו, ונשמר אותם[5]. (פג) גם את איוב שמענו בהתחננו לאמר: ד'! רעה באתני; הצילני נא, כי אתה הרחום מהמרחמים! (פד) וניעתר לו ונוציאהו מצוקתו, ונשיב לו את ביתו כפלים. ונתן לו רחמים מאתנו וזכרון לעבדינו. (פה) גם ישמעל, אדרים[6], דולכפל[7] היו מן המחכים. (פו) לכן הקרבנום אלינו ברחמינו, כי תמימי דרך היו. (פז) ובשוב דולנון[8] בחרון אפו מאחרינו, וידמה בנפשו כי לא נוכל לו[9], ויתחנן אלינו בצלמות[10] לאמר: אין אל מבלעדיך! יהולל שמך, ואנכי חטאתי! (פח) ונשמע את קולו ונצילהו מצוקתו; כן ניתן שכר למאמינים. (פט) ובהתחנן זכריה[11] אל אלהיו לאמר: ד'! אל נא אלך ערירי, גם אם אתה הטוב מהיורשים! (צ) ונשמע את קולו וניתן לו את יוחנן, ונצליח את אשתו, יען כי הם נפתלו יחד בעשות טובי ויתפללו אלינו ברנה וברעדה ויכנעו מפנינו. (צא) ובעלמה אשר שמרה את בתוליה[12], נפחנו את רוחנו, ונשם אותה ואת בנה אות לבני האדם. (צב) אמונתכם זאת[13] לבדה היא אמת, ואנכי אלהיכם; לכן עבדוני! (צג) אמנם הם[14] הפרידו באמונתם; אך כלם ישובו אלינו! (צד) ולכל עושה טוב ומאמין לא נעשק את

כי המואבי ישית ליהודי את הרגן בעצמו אשר אכלו הצאן, ואחרי כן ישלם היהודי את הצאן. ובאשר זה אי אפשר, הלכו שני בעלי הדין לדרכם, ויניחו את הדבר באשר היה.

[1] כל חיות השדה החרישו בשמעם את קול דויד בנגנו. [2] תמצא בתרגום שני על מגלת אסתר א' ב': ליה ישתמעון שדין ופגעין וחיין, ורוחין בישין אתמסרו בידיה. [3] כלומר הרוח נשא את שלמה אל כל אשר ירצה. [4] להעלות ממנו פנינים. [5] למען לא יזיקו את בני האדם. [6] זה חנוך; עיין לעיל חזון י"ט, נ"ה. [7] המלה הזאת מורה בלשון ערבית: המאכיל; וזה עובדיה עבד אחאב אשר החביא מאה נביאים במערה ויכלכלם לחם ומים; עיין מלכים א', י"ח, ד'. [8] המלה הזאת מורה בלשון ערבית: בן הדג„ וזה הנביא יונה. [9] בברחו תרשישה; עין יונה א' ג'. [10] במעי הדג. [11] אבי יוחנן המטבל; עיין חזון ג', ל"ב; י"ט, ב'. [12] זה מרים אם ישו. [13] הק"ב"ה מדבר אל המאמינים. [14] היהודים והנוצרים.

שכרו, כי אם נכתבהו לו[1]. (צה) חרם על הערים אשר שחתנו! לא תשובנה אלינו, (צו) עד יפתחו להם גוג ומגוג את הדרך[2], ובני האדם יצאו במרוצה מכל גבעה[3]. (צז) אז תגלה אמתת דברי ועיני הבוגדים תכהינה; אז יאמרו: אוי לנו כי לא התבוננו על היום הזה ונחטא! (צח) אתם[4] וכל אשר עבדתם מבלעדי אל תהיו עדת הגיהנם ותרדו שמה. (צט) לו היו אליליכם אלהי אמת, לא ירדו אליו. (ק) יגון מנת כוסם יהיה; לא ישמעו קול נחמה. (קא) אך האנשים אשר רב טוב צפון למו, ינצלו מהגיהנם. (קב) לא ישמעו קול דממה ממנו, ולעד ישבו במקום אשר רצתה נפשם. (קג) לא תחרידם חרדת מות, והמלאכים יבואו לקראתם לאמר: אך זה היום אשר חכיתם לו! (קד) ביום ההוא נגול את השמים כהגול גויל לספר[5]; וכאשר הוצאנו את היצורים מאין בבראנו אותם, כן נוציאם מעפר. הן העידנו זאת, וגם נקימה. (קה) הן כתבנו בספר הזמירות[6] אשר גלינו אחרי זכרוננו[7], כי עבדינו התמימים ינחלו את הארץ[8]. (קו) הספר הזה[9] מקדיש את עם עבדי, (קז) ולא שלחנוך כי אם לבשר רחמים את בני האדם. (קח) אמור: הן נגלה לי, כי אלהיכם א ד ד;הלא תשליםו אתו? (קט) ואם יפנו אליך ערף, אמור: אני מבשר אתכם רעה; אך לא ידעתי, אם קרוב או רחוק גמולכם; (קי) אך אלהים יודע את הדברים הגלוים והנסתרים. (קיא) גם לא ידעתי, אם לא הטוב, אשר הנחילכם בעולם הזה, אך מסה הוא. (קיב) ד'! שפוט נא באמת ביני וביניהם! אלהינו רחום הוא[10]; אליו אשוע על גידופיכם!

---

[1] בספר מעללית; עיין לעיל חזון י"ח, מ"ח. [2] לדעת חכמינו ז"ל תהיה מלחמת גוג ומגוג לפני בוא התחיית המתים. [3] מקבריהם. [4] אנשי מיכ"ח. [5] עיין ישעיה ל"ד, ד'. [6] תהלים. [7] תורת משה. [8] עיין תהלים ל"ז, ט'. [9] הקורן. [10] זאת ידבר מחמד אל אנשי מיכ"ה.

חזון החג׳[1]

נגלת במיכ״ה ובו שמונה ושבעים פסוקים.

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) בני אדם! יראו את אלהיכם, כי רעש השעה האחרונה דבר נורא הוא! (ב) ביום ההוא תראו כי כל אשה מינקת תשכח את יונקה, וכל אשה הרה תפיל את פרי בטנה, וכל בני האדם ינועו כשכורים ולא מיין, כי נורא יהיה מוסר ד׳. (ג) יש אדם[2] מריב באלהים בלי דעת והולך בעקבות השטן אשר מרד באלהים. (ד) הלא כתוב, כי הוא[3] מדיח את כל האנשים ההולכים אחריו, וישליכם אל עונש שאול תחתית? (ה) בני אדם! אם מריבים אתם ביום התקומה, זכרו כי אנחנו בראנוכם מעפר, אז מזרע, או מדם קפוא[4], אז מבשר שלם או אינו שלם[5], למען נורכם את אותותינו. אם טוב בעינינו, נניח את פרי הבטן ברחם עד מועד הלידה; אז נוציאכם קטנים ונגדילכם; יש מכם ימותו נערים, ויש מכם ישבעו ימים עד כי לא ידעו את אשר היה בימי ילדותם. גם תראה את הארץ יבשה, אך בהמטירנו עליה מים תחליף כח ותרבה לעשות פרי לכל מין. (ו) זה מופת כי אלהים אמת הוא וכי יחיה את המתים, וכי אדיר הוא על כל. (ז) אין ריב כי תבוא שעת הדין, וכי אלהים יוציא את בני האדם מקברידהם. (ח) יש איש המריב באלהים בלי דעת[6]; אין לו מדריך ולא ספר גלוי.

---

[1] שם החזון הזה ממנהגי עליית הרגל הנזכרים בו פסוק כ״ו—ל״ט. [2] זה האיש היה נוצר אבן אל חרת אשר כחש ביום התקומה ואמר כי הקורן מלא משלים קדמונים ודברי שקר. [3] השטן [4] עיין לקמן חזון צ״ו, ב׳. [5] אחר ז׳ או ט׳ ירחי לידה. [6] זה האיש היה אבו יהל שונא גדול למחמד, ומת במלחמה על מקום בדר.

(ט) בגאון לבב יפנה את צוארו[1] למען התעות את בני האדם מדרך אלהים. חרפה תשיגהו בעולם הזה, וביום התקומה נטעימהו את עונש השריפה. (י) אז נאמר אליו: זה גמולך אשר קדמו לך ידיך[2], ואלהים לא יעשה עול לעבדיו! (יא) יש אנשים אשר עובדים את האלהים על הגבול[3]. בהיטיב לו אלהים ידבק בו, ואם ינסהו במקרה רע, יסור מאחריו ויאבד את חלקו בעולם הזה ובעולם הבא. אך גדול האבדן הזה! (יב) הם[4] עובדים מבלעדי אל את אשר לא ייטיב ולא ירע להם; מה גדולה שגגתם! (יג) ואם עובדים את אשר רעתו קרובה מטובתו[5], אוי להם על עוזרם, אוי להם על בחירם! (יד) אלהים יביא את המאמינים ועושי טוב אל גנות ובתוכם נחלי מים; כי אלהים כל אשר חפץ עשה. (טו) כל איש אשר ידמה בנפשו, כי אלהים לא יעוזרהו[6] לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, יטה מיתר עד לשמים, ויתלה את עצמו בו; אז יגדעהו למען יראה אם ערמתו תפר את הרע בעיניו[7]. (טז) כן שלחנו אותות מובנים, ואלהים ינחה את הישר בעיניו. (יז) אלהים יבדיל ביום התקומה בין המאמינים ובין היהודים ושבא[8] ונוצרים ומגוס[9] ועובדי אלילים, כי אלהים יעיד על כל. (יח) הלא תראה כי כל אשר בשמים ובארץ משתחוים לאלהים? השמש והירח, הכוכבים ההרים והעצים, בהמות יער ורב האנשים: אך גם על אנשים רבים יבוא עונש אלהים. (יט) וכל איש אשר יבוזהו אלהים, לא ינחל כבוד, כי אלהים כל אשר חפץ עשה. (כ) שתי כתות[10] הן, מריבות על אלהיהן. לבוגדים בגדי אש הוכנו, ומים חמים יוצקו על ראשיהם. (כא) עורם וכל אשר בקרבם יכוו בהם, בשבט ברזל יוכו. (כב) ובכל עת אשר יבקשו לצאת משם ולהמלט מצוקתם נשיבם שמה לאמר: קחו את עונש השריפה! (כג) ואלהים יביא את המאמינים ועושי טוב אל גנות ובתוכם נחלי מים; שם יענדם באצעדות זהב ובפנינים, וילבישם בגדי שש; (כד) יען כי הלכו בדרך הטובה, כדבר אלהים, ויישרו את ארחותיהם. (כה) ואת הבוגדים, אשר מנעו את בני האדם מהלחם במלחמת אל ומבקר בהיכל

---

[1] יסור מאחרי הדרך הטובה. [2] אשר קנית לך במעשי ידיך. [3] כלומר פוסחים על שתי הסעפים. [4] אנשי מיכ"ה. [5] את השטן. [6] את מחמד. [7] אם יד אלהים לא תוכל להשיגהו גם אחרי מיתתו. [8] עיין לעיל חזון ב', נ"ח. [9] אלה כהני הפרסים עובדי האש, ונקראים מאגיער. [10] מאמינים ובוגדים.

החרם[1] אשר שמנו לבית תפלה לבני האדם, לאורח ולגר: ואת כל המחללים את מקדש אל, ננחיל עונש גדול. (כו) הן הושבנו את אברהם במכון הבית[2] לאמור: אל תעבדו אחר זולתי, וטהר את ביתי בעבור המקיפים אותו והעומדים בו ומשתחוים בכריעת ברך! (כז) והשמיע את בני האדם את החג, ויבואו אליך ברגליהם או על גמלים רזים, כי מדרך רחוקה יבואו. (כח) ויעידו על טובתם[3] ויזכרו את שם ד׳ בימים הידועים[4] על מאכל הבהמה אשר נתן להם; אכלו ממנה, והאכילו גם את העני והאביון! (כט) אז יהדלו מענות את נפשותיהם[5] וישלמו את נדריהם ויקיפו את הבית הישן. (ל) כה תעשו; וכל המכבד את מקדשי אל, טוב לו באדוניו. את כל הבהמה תאכלו זולתי את אשר אסרנו עליכם.[6] הרחקו מאלהי נכר, והשמרו מדבר זרות![7] (לא) היו תמימים עם אלהים, ואל תדמו לו אלהי נכר; כי כל מדמה לאלהים אלהי נכר נמשל כדבר הנופל משמים ארצה ועוף השמים יאכלוהו או הרוח תדפנו אל ארץ רחוקה.[8] (לב) כן הוא; וכל המכבד את חקי אלהים ממספר ישרי לבב הוא. (לג) עד היום המועד לקרבן תועלת הן[9] לכם; וביום הקרבן שחטון בבית הישן[10]! (לד) לכל עם נתנו חקים למען הזכירם את שם ד׳ בשחטם את הבהמות אשר נתן להם לאכלה. ואלהיכם אלהים אחד, השלימו אתו! ובשר טוב את הנכנעים לפניו, (לה) את המטים לבם לזכרון שם ד׳, והסובלים את הרעה הבאה עליהם, ומתפללים, ומפזרים מאשר נתנו להם! (לו) ואת הגמלים שמנו לתועלת לכם, ולמען שמור בהם את חקי ד׳;[11] הזכירו עליהם את שם ד׳ בערככם אותם;[12] ובהמוט ארכובותיהם[13] אכלום, ותנו מהם לעניים הנכלמים[14] ולמבקשים. הן המשלנוכם בהם,[15] למען תתנו לי תודה. (לז) לא ירצה אלהים בבשרם ובדמם כי אם בצדקכם. הן נתנם בידכם, למען תהללוהו על אשר נחכם בדרך הטובה; ובשר את תמימי דרך, (לח) כי אלהים ישמור

---

[1] עיין לעיל חזון ב׳, קל״ז. [2] בהיכל הקאאבא. [3] יודו לד׳ על הצליחו את דרכם. [4] בעשרת הימים הראשונים לחודש צולחגי; עיין לעיל חזון ב׳ קצ״א [5] בשעת עליית הרגל אסור לישמעלים לגלח את שער ראשם ולהקיף את פאת זקנם וכו׳. [6] עיין לעיל חזון ה׳, ד׳. [7] מהזכיר את שמות אלהי נכר. [8] כלומר יספה ימחה זכרו. [9] מותר להשתמש בבהמות, המועדות לקרבנות, עד יום שחיטתן. [10] בהיכל חרם. [11] לזבחם ביום חגכם. [12] לשחטם. [13] בהזותם מפרכסים. [14] לבקש מחן. [15] בגמלים, כי תוכלו לאכלם; עיין לעיל חזון ו׳ קמ״ח.

את המאמינים, וכי שונא הוא לבוגדים. (לט) אלהים הואיל למאמינים, כי ילחמו עם הבוגדים; ויש לאל ידו להושיעם. (מ) גם יושיע את המגורשים מבתיהם והם לא עשו עול כי אם על אמרם: ד' הוא אלהינו; לולי המשיל אלהים יד האדם באדם, כי אז כבר נהרסו כל בתי הכומרים וכל בתי תפלות הנוצרים והיהודים והישמאלים אשר בהם יזכר תמיד שם ד'.[1] אך אלהים יושיע את החוסים בו, נורא ועוזו הוא. (מא) הוא יציל את האנשים המתפללים וחונני דלים ובוחרים בטוב ומאסים ברע אחרי הושיבו אותם בארץ; ואחרית כל הדברים באלהים.[2] (מב) הן יענו בך[3] שקר; אמנם גם האנשים אשר היו לפניהם, דור נח, עאד, תמוד, דור אברהם, עם לוט ואנשי מדין ענו שקר בנביאיהם; גם במשה דברו כזבים. הארכתי את אפי לבוגדים; אולם אחרי כן אחזתים, ואיך היתה מהפכתם! (מג) כמה ערים שחתנו על חטאם, ותהיינה עם בתיהן למשואות נצח! כמה בארות הובשנו, וכמה ערי מבצר שמנו לשממה! (מד) הלא יעברו בארץ, למען יהיה להם לב להבין ואזנים לשמוע? עיניהם לא עורות הנה, כי אם לבם אשר בקרבם. (מה) הם מבקשים, כי תחיש להם את גמולם; אמנם לא ימיר אל את דברו, כי אלף שנותיהם כיום בעיני אלהיהם[4]. (מו) לכמה ערים הארכתי את אפי על חטאם! אחרי כן יסרתים; ואלי ישובו כל הדברים. (מז) אמור: בני אדם! אך מזהיר גלוי אנכי לכם. (מח) ולמאמינים ולעושי טוב יכופר עונם, ורב טוב צפון למו. (מט) והמבקשים להפיר את אותותינו יהיו רעי הגיהנם. (נ) לא שלחנו עוד לפניך שליח או נביא, אשר לא התעהו השטן בקראו לבני האדם את נבואתו;[5] אך אלהים יפיר את עצת השטן, ויקים את אותותיו, כי הוא יודע כל וחכם לבב הוא. (נא) הוא ממשיל את השטן להתעות את הנביאים, למען נסות את רפי וכבדי לב; ורחוקים הבוגדים מהאמת. (נב) למען ידעו חכמי לב, כי האמת מאת ארונך, ויאמינו בה וישקיטו את לבבם; ואלהים ינחה את המאמינים בדרך הטובה. (נג) ולא יחדלו הבוגדים מהריב, עד תבוא פתאום

[1] כלומר האמונה לא תוכל להכון כי אם ביד חזקה. [2] אליו ישובו כלם. [3] הקב"ה מדבר אל מחמד. [4] עיין תהלים צ' ה'. [5] מחמד בהל על פיו לגדף את אלהים בקראו את הקורן; ובמאמר הזה מכסה את פשעו באמתה, כי השטן שם בפיו את הגידוף.

השעה האחרונה, ויגיעם גמול היום הנורא. (נד) ביום ההוא תהיה לד' המלוכה, והוא ישפוט בינידהם, ויביא את המאמינים ועושי טוב אל גנות נעימים. (נה) ולבוגדים ומכחשים באותותינו יהיה עונש גדול. (נו) ולעוזבים את ארצם בעבור מלחמת אל, ונהרגים בה או ימותו, יפזר אלהים רב טוב משפע חסדו, כי הוא הטוב מכל המשפיעים. (נז) הוא יביאם אל המבוא אשר תאוה נפשם,[1] כי הוא יודע כל וחכם לב. (נח) כן יהיה; וכל המשיב נקם לבוגדים כדי רשעתם אשר גמלוהו[2] יעזרהו אלהים, כי חנון ורחום הוא. (נט) אלהים מביא את הלילה אחר היום, ואת היום אחר הלילה; הוא שומע ומביט אל כל. (ס) אלהים הוא האמת, וכל אשר בני האדם עובדים מבלעדו, הבל הוא; ואלהים עליון ונשגב על כל. (סא) האינך רואה, כי אלהים מוריד את המים מן השמים, למען הלבש את הארץ ירק? ואלהים טוב ויודע כל. (סב) לו כל אשר בשמים ובארץ; עשיר ונחמד הוא. (סג) האינך רואה כי אלהים נתן בידכם את כל אשר בארץ? גם באניה המשוטטת בלב הים המשילכם כדברו; הוא מונע את השמים למען לא יפלו על הארץ זולתי בדברו[3]; אך חנון ורחום הוא לבני האדם! (סד) הוא החיה אתכם, הוא ימיתכם, אז ישוב ויחיה אתכם; אך בוגד כל אדם[4]! (סה) לכל עם שמנו חקים אשר ישמרו; אל תריב אתם[5] על חקיך! קרא אל אלהיך, כי אתה הולך בדרך הישרה! (סו) ואם יריבו בך, אמור: " אלהים יודע את אשר אתם עושים." (סז) „אלהים ישפוט ביניכם ביום התקומה על אשר הריבותם בו." (סח) האינך יודע כי אלהים יודע את כל אשר בשמים ובארץ? הכל כתוב בספר המקרים, וזה נקל מאלהים. (סט) הם עובדים מבלעדי אל דברים אשר לא חלק להם ואין בהם תבונה; אך אין עוזר לרשעים. (ע) ואם יקראו להם אותותינו המובנים, פני הבוגדים יעידו על מאסם בהם; עוד מעט ויתנפלו על הקוראים את הכתב. אמור: האבשרכם רע מזאת? אלהים בשר את הבוגדים את אש הגיהנם; ומה קשה הדרך שמה!" (עא) בני אדם! אמשל לכם משל; שמעוהו! האלילים אשר אתם עובדים מבלעדי אל, לא יוכלו

---

[1] אל גן העדן. [2] נלחם בהם במלחמת האמונה. [3] בהשחתת העולם. [4] כי לא יתן לאלהים די תודה. [5] אל תתוכח עם היהודים והנוצרים.

לברוא גם זבוב, גם אם יתקבצו כלם; ובהסיר מהם זבוב דבר,[4] לא יוכלו מנעהו. איך קצרה יד העובד והנעבד! (עב) אינם מוקירים את אלהים כערכו; ואלהים עזוז וגבור הוא. (עג) אלהים יבחר לו את שלוחיו מהמלאכים ובני האדם, והוא שומע ויודע כל. (עד) הוא יודע את אשר בידיהם ואת אשר תחתיהם; אליו ישובו כל הדברים. (עה) אתם המאמינים! כרעו והשתחוו! עבדו את אדונכם ועשו טוב למען תצליחו! (עו) הלחמו את מלחמת אל כאשר יאתה לכם! הוא בחר בכם ויקל את עולכם באמונתכם, ויורכם בדת אברהם אביכם, ויקראכם בשם: "משלימים." (עז) הן מקדם בחר בכם וגם עתה, למען יעיד בכם השליח, ואתם תעידו בבני האדם. (עח) התפללו ותנו צדקה, דבקו באלהים, כי הוא אדונכם; הוא הנעים מכל האדונים והמושיעים.

---

[4] מחזבחים אשר אתם מקריבים להם.

חזון המאמינים[1]

נגלת במיכ"ה ובו מאה ושמונה עשר פסוקים.

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) אשרי המאמינים. (ב) הנכנעים בתפלתם. (ג) והשבים מאחרי הבלי שוא. (ד) ומפזרים מהונם. (ה) ושומרים את נפשם מזימה. (ו) ולא יקרבו כי אם אל נשיהם ואמהותיהם; (כי רכושם הנה, ואין בזה עול. (ז) וכל החומדים נשים אחרות זולתן, עושי עול המה). (ח) אשרי שומרי מוצא שפתיהם ובריתם. (ט) ומתאמצים בתפלתם! (י) הם ינחלו טוב. (יא) הפרדס[2] יהיה ירושתם, ולעד ישבו בו. (יב) הן בראנו את האדם מחומר מזוקק. (יג) אז שמנוהו לזרע במקום שאנן.[3] (יד) אז שמנו את הזרע לדם קפוא, ואת הדם הקפוא לבשר, ואת הבשר לעצמות; ונכסה את העצמות בשר, ויהי לנפש חיה אחרת.[4] יהולל שם ד' הבורא הטוב! (טו) אחרי כל אלה תמותו, (טז) וביום התקומה תקיצו מעפר.[5] (יז) ממעל לכם בראנו שבע נתיבות,[6] ועל כל אשר בראנו נשים את עינינו. (יח) ונוריד את המים מן השמים במשורה, ונשקיטם בקרב הארץ; אך יש לאל ידנו להוציאם מתוכה. (יט) בהם נוציא לכם גנות ותמרים וענבים, אשר תאכלו מפרים לרוב; (כ) גם את העץ הצומח על הר סיני,[7] מביע שמן ונחמד למאכל. (כא) גם בהמת השדה תורכם; היא תשקכם מחלב שדיה ותועילכם,

---

[1] שם החזון הזה מחמלה השניה אשר בו. [2] הנוצרים קוראים את שם גן העדן: paradisus. [3] ברחם אמו. [4] בזה מביא מופת על תחיית המתים, כי גוף האדם משתנה תמיד, ובסוף ישוב אל צורתו הראשונה. [5] בזה יכון כי תחיית המתים מוכרחה בדרך טבעי, כי הטבע לא יחדל אפילו רגע אחד מברוא. [6] שבעת חרקיעים. [7] את הזית.

(כב) ותשאכם על גיוה כאניה.[1] (כג) הן שלחנו את נח אל עמו לאמר: עמי! עבדו את ד׳! אין לכם אל זולתו; הלא תראוהו? (כד) ויאמרו ראשי עמו הבוגדים:[2] הלא זה בשר כמוכם? אין בלבו כי אם להשתרר עליכם; לו חפץ ד׳ להזהירנו, הלא שלח אלינו מלאך? לא שמענו עוד זאת מאבותינו הקדמונים![3] (כה) אך משוגע האיש הזה; לכן חכו לו עת ימים! (כו) ויאמר נח: ד׳, שמרני נא מכזביהם! (כז) ונראה אליו בחזון לאמור: עשה לך תבה לעינינו כאשר הראינוך; ובבוא דברנו ויחם התנור. (כח) הביא אתך שנים שנים מכל נפש חיה ואת משפחתך, זולתי את אשר יצא עליו הדבר,[4] ואל תשא תפלה בעד הבוגדים, כי יחד ירדו במצולות! (כט) ואחרי בואכם אל התבה אתה וכל אשר אתך, אמור: תהלה לאל אשר הצילנו מיד העם הבוגד! (ל) ד׳! הוציאני נא בשלום מן התבה, וברך את מוצאי, כי אתה הטוב מהמוציאים! (לא) אכן זה היה אות לנסות את בני האדם. (לב) אחריהם הקימונו דור אחר.[6] (לג) ונשלח אליהם שליח מקרבם[7] לאמור: אך את ד׳ עבדו! אין לכם אל זולתו; הלא תראוהו? (לד) ויאמרו ראשי עמו הבוגדים ומכחשים בעולם הבא (גם אם ברכנום בכל טוב בעולם הזה): הלא זה בשר כמוכם? הוא אוכל את אשר אתם אוכלים. (לה) ושותה את אשר אתם שותים; (לו) ואם תשמעו בקול אדם כמוכם, תספו יחד. (לז) היורכם, כי תקיצו מעפר אחרי מותכם והיותכם עפר ועצמות? (לח) חלילה לכם! רחוק מכם את אשר יעיד בכם! (לט) אין חיים כי אם בעולם הזה; נחיה ונמות ולא ניקץ עוד; (מ) אך מזבים מדבר האיש הזה באלהים; לא נאמין בו. (מא) ויאמר: אדוני, שמרני נא מכזביהם! (מב) ויען אלהים: עוד מעט וינחמו על פשעם. (מג) ותאחזם הרעש באמת, ונשימם כקצף על פני המים. זאת אחרית הבוגדים. (מד) אז הקימונו דור אחר[8] תחתיהם. (מה) לא יחיש איש את מועדו[9] ולא יאחרהו. (מו) ונשלח את נביאינו זה אחר זה; אך

---

[1] בזה מכנו את הגמל, אשר נקרא לישמעאלים: אנית המדבר. [2] עיין לעיל חזון י״א, כ״ט. [3] כי אלהים מזהיר את הארם בפי אדם, כי אם הוא בכבודו ובעצמו. [4] עיין שם מ״ח. [5] אחרי חדר המבול. [6] את אנשי עאד; עיין שם נ״ב—ס״ה. [7] את הוד. [8] את אנשי תמוד; עיין שם ס״ד—ע״א. [9] את יום גמולו.

בכל עת אשר בא שלוחנו אל עם, ענו בו שקר. לכן הכחדנו דור אחר דור, ונשימם למשל; זאת אחרית הבוגדים. (מז) אז שלחנו את משה ואת אהרון אחיו באותותינו ובמשרה גדולה. (מח) אל פרעה ואל שריו; אך אלה הזידו, כי גבהי לב היו. (מט) ויאמרו: הנאמין לבני אדם כמונו, אשר עמם לנו לעבדים? (נ) ויענו בהם שקר; לכן נכרתו מן הארץ. (נא) אז נתנו אל משה את הכתב למען הנחות בו את בני ישראל; (נב) ונשים את בן מרים ואת אמו לאותות, ונושיבם במקום שאנן[1] אשר בו מעינות מים. (נג) אתם השלוחים! אכלו את הטוב לכם ועשו את הישר בעיני, כי אני יודע את מעשיכם! (נד) אמונתכם זאת לבדה היא הטובה, ואני אדונכם; לכן יראוני! (נה) אך הם הפרידו את אמונתם לכתות; וכל אחת מהם מגילה על נחלתה. (נו) הניחום בשגגתם עד העת הידועה! (נז) הידמו בנפשם, כי ההון והזרע, אשר חננו אותם בהם, (נח) לטובתם המה? לא יבינו זאת. (נט) העובדים את ד׳ ברעדה, (ס) ומאמינים באותות אלהיהם, (סא) ולא ידמו לו אלהי נכר, (סב) והנותנים את אשר עליהם לתת, ואשר יחרד לבם על שובם אל אדונם, (סג) האנשים האלה יבחרו בטוב, ויפתלו איש עם אחיו בעשות צדקה. (סד) לא נשים על נפש יותר מדי יכלתה, ובידינו ספר מדבר אמת;[2] לא יעשה להם עול. (סה) לבם איננו באפילה על זאת; אך מעשי ידיהם לנגד כל אלה היו, (סו) עד יסרנו את נכבדיהם בעונש גדול;[3] ויצעקו לעזרה. (סז) ונאמר אליהם: אל תצעקו היום, כי אין לכם ישועתה בי! (סח) בהקרא לכם אותותינו נסוגותם אחור על עקבותיכם, (סט) וירם לבכם ותבחרו בדברי ריק. (ע) הלא ישמעו אל דברי הבא אליהם ואשר לא הגיע אל אבותיהם? (עא) הלא יכירו את שליחם, כי יבגדו בו? (עב) העוד יאמרו כי משוגע הוא? אך באמת בא אליהם, והם מתקוממים בה. (עג) לו תטה האמת אחרי תאות נפשם, כי אז נשחתו השמים והארץ וכל אשר בהם; הן הביאונו להם זכרון והם מרדו בו. (עד) התבקש מהם שכר פעולתך? רב לך שכר באלהיך, כי הוא הטוב ממשלמי גמול. (עה) אתה קורא אותם על הדרך הטובה, (עו) והמכחשים בעולם הבא יסורו ממנה.

---

[1] בגן העדן, [2] ספר המעללים. [3] בשבע שני בצורת אשר היו בימי מחמד בארץ ערב.

(עז) לו תמלנו עליהם והצלנום מצרתם, כי אז עמדו בשגגתם. (עח) וגם אם יסרנום בעונש גדול, לא נכנעו מפני אדונם ולא עבדוהו. (עט) עד פתחו עליהם את שער העונש הגדול ממנו[1], ויאבדו כל תקוה. (פ) הוא נתן לכם אזנים לשמוע, עינים לראות ולב להבין; אך מעט מכם יתנו לו תודה. (פא) הוא הושיבכם בארץ, ואליו תשובו. (פב) הוא מחיה וממית; בו יחלפו הלילות והימים; הלא תבינו? (פג) אך הם מדברים כאשר דברו אבותיהם לאמר: (פד) הנשוב ונחיה אחרי היותנו עפר ועצמות? (פה) גם בנו גם באבותינו הועדה זאת; אך משל קדמוני הוא! (פו) אמור: למי הארץ וכל אשר בה, אם יודעים אתם? (פז) יענו: לאלהים; אמור: הלא תזכרוהו? (פח) מי אדון שבעת הרקיעים והכסא הנשא? (פט) יענו; אלהים. אמור; הלא תיראוהו? (צ) ביד מי מלכות כל הדברים? מי מושיע ואינו נושע, אם יודעים אתם? (צא) יענו: אלהים; אמור: ולמה נדהמים אתם?[2] (צב) הן באנו אליהם באמת, והם עונים בה שקר. (צג) אמנם לא הוליד אל בנים; ואין עמו אלהים אחר; לו היו עוד אלהים אחרים, הלא יסיר כל אחד מהם את אשר ברא, ויבקשו להתנשא איש על אחיו? יהולל שם ד׳! חלילה לו את אשר יערכו לו. (צד) הוא יודע את הנסתרות ואת הנגלות; חלילה לו את אשר ידמו אליו. (צה) אמור: אדוני! אם תראני את אשר הועד בהם, (צו) אל נא תושיבני בין הגוי הבוגד הזה! (צז) כי יש לאל ידנו להראותך את אשר הועד בהם. (צח) השיב להם טובה תחת רעהם, כי אנחנו יודעים את נכליהם! (צט) אמור: אדוני! אליך אנוסה לעזרה מנכלי השטן. (ק) אליך אנוסה לעזרה, למען לא יוכלו לי. (קא) עד יגיע אחד מהם עד שערי מות, יאמר: ד׳! הצילני! (קב) למען אעשה טוב תחת פשעי"! בלעדי! לריק יכלה את דבריו; נחל איתן ביניהם[3] עד יום התקומה. (קג) וביום התקע בשופר לא תהיה עוד אחוה ביניהם, ולא יבקשו עזר איש מאחיו. (קד) האנשים, אשר תכבדנה מאזניהם, יאושרו; (קה) והאנשים, אשר תקלנה מאזניהם, השחיתו את נפשם, ולעד ישבו בגיהנם. (קו) אש תלהט את פניהם, וגדול יהיה כאבם. (קז) אז יאמר אלהים; הלא נקראו אליכם אותותינו, ותענו בהם שקר? (קח) יענו:

---

[1] את המלחמה על מקום בדר. [2] למה לא תבינו את האמת באשר תדעוה.
[3] בין הבוגדים.

כבדה ממנו רעתנו, ונהיה נוי חטא. (קט) אדוננו הוציאנו מזה, ואם נשוב תחטא, אז נהיה בוגדים. (קי) אז יאמר אלהים: רדו אל הגיהנם! לא תנצלו! (קיא) קצת עבדי אמרו: ד'! מאמינים אנחנו בך; כפר לנו ורחמנו, כי אתה הטוב מהמרחמים! (קיב) ותלעגו להם, עד כי הדלו מהזכיר את שמי; ותצחקו להם. (קיג) והיום הזה הנני משלם להם את שכרם על אשר סבלו; מה גדול ששונם! (קיד) כמה היו ימי מגוריכם בארץ? (קטו) יענו: יום אחד או קצתו; שאל את המחשבים[1]! (קטז) אז יאמר אלהים: אך מעט היו ימי מגוריכם, אם אתם יודעים זאת! (קיז) הדמיתם בנפשכם, כי אך לשחוק יצרתיכם וכי לא תשובו אלינו? נשגב אלהים מלך האמת! אין אל מבלעדו; הוא אדון הכסא הנורא; וכל העובד אלהי נכר זולתו ואין לו מופת[2], אלהים יחשב עמו, והבוגדים לא יצליחו. (קיח) אמור: כפר ורחם נא, כי אתה הטוב מהמרחמים!

[1] את המלאכים הממונים על מעללי בני האדם. [2] על אמתת אלהותו.

חזון האור[1]

נגלה במיכ"ה ובו שלשה וששים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) הנה שלחנו את החזון הזה, ונשים בו חקים, ונשלח בו אותות מובנים למען תזכרו. (ב) לקדש ולקדשה בקורת מאה תהיה לכל אחד מהם; אל תרפו ידיכם ממשפט אלהים, אם מאמינים אתם באלהים וביום האחרון; וקצת מאמינים יעידו על ענשם.[2] (ג) קדש לא ישא אשה אחרת כי אם קדשה או עובדת אלילים; וקדשה לא תשא איש אחר כי אם קדש או עובד אלילים. חרם זאת למאמינים[3] (ד) וכל המעיד באשה טובת מעללים כי נאפה, ולא יביא ארבעה עדים, לו תהיה בקורת שמונים, ואל תקבלו עוד את עדותו, כי רשע הוא! (ה) אך לשבים מפשעם ולעושי טוב אלהים סלח ורחום הוא. (ו) ואשר יעידו בנשיהם כי נאפו, ואין להם עד זולתם, יעיד ארבעה פעמים באלהים,[4] כי כנים דבריו. (ז) ובפעם החמשית ישא את מארת ד׳ עליו, אם שקר דבר. (ח) אמנם האשה תנקה מעונה, אם תעיד ארבע פעמים באלהים, כי שקר דבריו. (ט) ובפעם החמשית תשא את מארת ד׳ עליה, אם כנים דבריו. (י) לולי חנן אל אתכם ורחמכם, (כי חנון הוא וחכם לב) כי אז אבדה הארץ. (יא) אל תתעצבו על הולכי רכיל אשר בקרבכם! לא לרעתכם כי אם לטובתכם המה.[5]

---

[1] שם החזון הזה מענין האור, אשר מדמה אליו את הקב"ה פסוק ל"א. [2] המלקות תהיה בפני שנים עדים מאמינים. [3] להנשא לקדש או לזונה. [4] ישבע ארבעה פעמים באלהים, כי ראה אותה בשעת הטמאה; ואחרי השבעו יאמר: מארת ד׳ עלי, אם שקר נשבעתי! [5] מחמד, בצאתו למלחמה על אויביו, לקח אתו את אישא בת אבו בכר. ויהי בדרך, ותרד אישא לעת ערב מעל גמלה, ותצא מחוץ למחנה למען הסך את רגליה; ומחמד לא ידע. ותשו מן הדרך ותתע, ולא יכלה עוד להגיע

כל אחד מהם ישא עונו כדי רשעתו, והאיש אשר הסית אותם,[1] לו עונש גדול. (יב) הלא חשבו טוב בלבם המאמינים והמאמינות בשמעם זאת, ויאמרו: אך שקר גלוי זה! (יג) ההביאו[2] ארבעה עדים על אמתת דבריהם? — באשר לא הביאו עדים, אך אנשי כזב הם בעיני אלהים. (יד) לולי חנן אל אתכם ורחמכם בעולם הזה ובעולם הבא, כי אז יסרכם בעונש גדול על דבת לשונכם, בהוציא פיכם את אשר לא ידעתם מאומה בו ובמאסכם בטוב בעיני ד'[3]. (טו) מדוע לא אמרתם בשמעכם זאת: לא נכון לנו לדבר על זאת! חלילה לנו; אך דבה גדולה זאת! (טז) אלהים מזהירכם, למען לא תעשו עוד כדבר הזה, אם מאמינים אתם. (יז) אלהים יורה אתכם את אותותיו, כי הוא יודע כל וחכם לב. (יח) ולאנשים המבקשים להוציא דבה על המאמינים, עונש גדול. (יט) בעולם הזה ובעולם הבא, כי אלהים יודע את אשר אינכם יודעים. (כ) לולי חנן אל אתכם ורחמכם (כי חנון ורחום הוא) כי אז כבר בא גמולכם. (כא) אתם המאמינים! אל נא תלכו בעקבות השטן, כי כל ההולך בעקבות השטן יהגה און ויעשה את הרע בעיני ד'. לולי חנן ד' אתכם ורחמכם, לא נקה אחד מכם לעולם; אמנם הוא ינקה את אשר יחפץ, כי הוא שומע ויודע כל. (כב) אל נא ישבעו העשירים והנכבדים בכם לבלתי תת מאומה לקרובים ולדלים ולעוזבים את אחיהם בעבור מלחמת אל; לא כי אם יסלחו להם ויחנום[4]. הלא תבקשו כי אלהים יסלח לכם ויחנכם? הלא חנון ורחום הוא? (כג) העונים שקר בנשים מאמינות טובות מעללים אך לא שומרות את דרכן[5], מארה תבוא עליהם בעולם הזה ובעולם הבא; ולהם עונש גדול. (כד) ביום ההוא לשונותיהם, ידיהם ורגליהם תעדנה על מעשי ידיהם.[6] (כה) ביום

אל המחנה. ויהי אחרי רוצה אנה ואנה, ויפלו עליה חבלי שנה מיגיעתה, ותרדם. ויהי בבוקר ויעבר אצלה אחד מהמאמינים, ושמו ספאן אבן אלמואטל, ויושיבה על גמלו וישיבה אל מחמר. ועבד אללה אבן עבא, שונא למחמר, הוציא דבה במחנה, כי ספאן הסית את אישא להרחק אתו מן המחנה, למען עשות דבר רע. ועל המעשה הזה גלה מחמד את המאמרים האלה למען נחם את אשתו ולדבר על לבה.

[1] מוסב על עבר אללה. [2] עבד אללה והשמעים לקולו. [3] לדבר טוב באחיו. [4] אבו בכר אבי אישא נשבע, כי לא ינחיל מאומה את דודו מסתח אשר גם בן היה ממספר מוציאי הדבה. [5] אשר לא תצניענה לכת, גם אם לא תעשינה דבר רע. [6] מאמר חכמינו ז"ל: אף איבריו של אדם מעידים בו, שנאמר: ואתם עדי נאם ד'; עיין חגיגה ט"ז, תענית י"א.

ההוא ישיב להם ד׳ את גמולם באמת, וידעו כי אלהי אמת הוא. (כו)
הוא יקשור נשים רעות עם אנשים רעים ואנשים רעים עם נשים רעות;
נשים טובות עם אנשים טובים, ואנשים טובים עם נשים טובות ואלה
תנוקינה מדבת הולכי רכיל. אלהים יכפר בעדן ויריק עליהן את ברכתו
(כז) אתם המאמינים! אל תבואו אל בית, אשר לא לכם הוא, בלתי
דרוש לשלום יושביו! זה טוב לכם, כי תזכרוהו. (כח) ואם לא תמצאו
שם איש, אל תבואו בו, בלתי אם יושביו יואילו לכם. ואם יאמרו
אליכם: צאו! אז תצאו;[1] זאת נאוה לכם, ואלהים יודע את מעשיכם.
(כט) לא תשאו חטא בבואכם אל בית לא נושב, אשר בו
תמצאו מנוח;[2] ואלהים יודע את אשר תגלו ואת אשר תכחדו.
(ל) אמור אל המאמינים, כי יעלימו את עיניהם וישמרו מערותם;[3]
זאת נאוה להם, ואלהים מביט אל פעלם. (לא) ואמור אל
המאמינות, כי תעלמנה את עיניהן ותשמרנה מערותן, ואל תגלינה
אותה כי אם לעת הצורך; גם תכסינה את חיקן בצעיף. אל
תגלינה את ערותן כי אם בפני בעליהן או הוריהן או הורי בעליהן
או בניהן או בני בעליהן או אחיהן או בני אחיהן או בני אחיותיהן
או נערותיהן או עבדיהן או קנין כספיהן,[4] או אנשים אשר ברגליהן
ולא יחשקו לאשה,[5] או טפיהן אשר לא יביטו אל ערות אשה.
גם לא תעכסנה ברגליהן למען הראות את ערותן. אתם המאמינים!
שובו נא כלכם אל אלהיכם למען תצליחו! (לב) השיאו את
בחוריכם ואת עבדיכם ואת אמהותיכם, אם טובי מעללים הם; ואם
עניים הם, אלהים ישפיע הון עליהם ברב חסדו; כי טוב הוא
ויודע כל. (לג) והאנשים, אשר אין להם מוהר לקחת אשה, ישמרו
מזנות, עד ישפיע אלהים הון עליהם ברב חסדו; ולעבדיכם המבקשים
כתב לצאת בו חפשי,[6] תנוהו אם ידעתום תמימי דרך; והעניקו
להם מהונכם, אשר בו חנן אל אתכם. ואל תסיתו את אמהותיכם
לזנות, למען השיג מחמדי התבל, אם בלבן ללכת בדרך הטובה.[7]
ואם תוסתנה ביד חזקה, אלהים יחון אתהן וירחמן אחרי הוסתן.

---

[1] מאמר חכמינו ז״ל במסכת דרך ארץ: כל מה שיאמר לך בעל הבית, עשה, חוץ מצא. [2] כמו הבתים אשר במדברות המופקרים לכל, ונקראים; קרוואן סריי. [3] מהסתכל בה או ממשמש בה. [4] עבדיהן, כי העבדים לא נחשבו לבני אדם בעיני בני קדם. [5] הסריסים [6] שטר שחרור. [7] בזה יכון את עבד אללה הנזכר לעיל, אשר הפקיר את אמהותיו לכל האנשים למען קחת לו את אתגנן.

(לד) הן שלחנו אליכם אותות מובנים כאותות אשר היו מקדם;[1] טובה עצתי לתמימי דרך. (לה) אלהים הוא מאור השמים והארץ. אורו נמשל כשיפוע בחומה אשר בו מנורה, והמנורה בכלי זכוכית, והזכוכית תהל אור ככוכב נוגה.[2] פרי עץ מבורך, הזית, יוקד בה; איננו צומח לא במזרח ולא במערב[3]. שמנו מפיק אור, גם אם לא תגע בו האש; נרו יהל על כל הנרות, ואלהים ינחה באורו את הישר בעיניו. כן ממשל אלהים משלים לבני האדם, כי הוא יודע כל. (לו) בבתים, אשר בהם שכן אלהים את שמו, שם יהללוהו בני האדם בוקר וערב.[4] (לז) לא ממכר ולא קנין ימנעם מהזכיר את שם ד׳, מהתפלל ומתת צדקה, כי יראים את היום אשר בו ירגזו לבם ומראה עינם.[5] (לח) ואלהים ישלם להם את פעלם, ויוסיף את הונם ברחמיו, כי הוא יריק את ברכתו על הישרים בעיניו עד בלי די. (לט) ומעללי הבוגדים כאד בערבת[6]; הצמא יחשבהו למים, ובקרבו אליו לא ימצא מאומה. אך אלהים אתו, אשר ישיב לו את גמולו, כי הוא יודע לחשב. (מ) או כערפל בים; גליו יעברו על גליו, וענן כבד יכסם בצל צלמות, עד כי לא יאחז איש מאומה בידו בהוציאו אותה. האיש, אשר לא יאירהו אלהים, אין לו אור. (מא) האינך רואה, כי כל היצורים אשר בשמים ובארץ מהללים את ד׳, גם בעלי הכנפים בפרשם את אברותיהם? כל יצור יודע את תפלתו ואת שיר תודתו, ואלהים יודע את מעשיהם. (מב) לד׳ מלוכת השמים והארץ, והכל אליו ישוב. (מג) האינך רואה בהניע אלהים את העננים, אז יצברם ויעשם לאגודה אחת? אז תראה בהריקם את גשמם מקרבם, אשר יפול בחזקה מן השמים עם הברד; אלהים ייסר בו את מי יחפוץ, וישיבהו ממי יחפוץ; עוד מעט וברק הברק יעור את מראה העין. (מד) אלהים מעביר את הליל ואת היום; גם בזה אות למתבוננים. אלהים ברא את כל היקום ממים;[7] יש מהם הולכים על גחונם, יש מהם על שתי רגלים ויש מהם על ארבע. אלהים בורא את אשר חפץ, כי הוא אדיר על כל. (מה) הן

---

[1] בתורה ובאיואנגיליאום. [2] במאמר הזה יכון, כי מעשי אלהים ונפלאותיו נראים לכל, והוא איננו נראה. [3] ארץ מולדת הזית הוא סביבות מקמות החמים הנקראים: ה יי ס י צ א נ י. [4] מכאן אסור לישמאלים להתפלל תפלת קבע כי אם בבית התפלה. [5] בראותם את יסודי הרשעים בגיהנם. [6] במדבריות עולה אד מן הארץ לעת הצהרים, ובזרוח השמש עליו עובדי הדרכים מדמים בנפשם כי נחל מים הוא. [7] מטיפת זרע.

שלחנו אותות מובנים; ואלהים ינחה את הישרים בעיניו בדרך הטובה. (מו) יאמרו: מאמינים אנחנו באלהים ובשלוחו, ונשמע בקולם; אחרי בן יקשו את ערפם ולא יאמינו. (מז) ובהקראם אל אלהים ושלוחו, למען ישפוט ביניהם, קצתם יפנו עורף. (מח) לו אמת אתם, כי אז יכנעו מפניו. (מט) החלי בקרב לבם? או אינם יודעים? או היראים, פן אלהים ושלוחו יעשו להם עול? לא כן, כי חוטאים המה! (נ) אך המאמינים, בהקראם אל אלהים ושלוחו, למען ישפוט ביניהם, יאמרו: שמענו ונשמע בקולך! אז יצליחו. (נא) כל השומע בקול אלהים ושלוחו, וירא את אלהים ומכבדו, יצליח. (נב) הם נשבעים באלהים לצאת אתך בצבא בצוק אותם; אמור: אל תשבעו! שמוע טוב מהשבע, ואלהים יודע את מעשיכם! (נג) שמעו בקול אלהים ושלוחו! ואם תשובו מאחריו, עליו לעשות כאשר צווה, ועליכם לשאת את עונכם. אם תשמעו בקולו, הוא ינחכם; לא על הנביא כי אם להזהירכם. (נד) אלהים הבטיח את המאמינים ועושי טוב להנחילם את הארץ תחת הבוגדים, כאשר הנחיל את המאמינים אשר היו לפניהם, ולהקים את אמונתם אשר בחרו בה ולהושיבם בטח אחרי החרדם; אך יעבדוני ולא ידמו אלי אלהי נכר; וכל הבוגד חוטא על נפשו. (נה) התפללו ועשו צדקה ולכו אחרי השלוח, למען תרוחמו! (נו) אתם המאמינים! עבדיכם, קנין כספכם, ובחוריכם, אשר עוד לא גדלו, יבואו לדרוש את שלומכם שלש פעמים ביום[1]: לפני תפלת השחר, ובצהרים אחרי הפשיטכם את בגדיכם[2] ואחרי תפלת הערב; שלושת המועדים האלה לכם המה[3]. אך לא תשאו חטא, לא אתם ולא הם, בבואם זולתי המועדים האלה לשרתכם זה אחר זה. כן יורכם אלהים את אותותיו, כי הוא יודע כל וחכם לב. (נז) וגם אחרי הגיע טפיכם אל עת דודים ידרשו לשלומכם כאשר עשו האנשים אשר היו לפניהם. כן יורכם אלהים את אותותיו, כי הוא יודע כל וחכם לב. (נח) נשיכם הזקנות, אשר לא תלדנה עוד בנים, לא תשאנה חטא בפשטן את בגדיהן,[4] אך לא תגלינה את ערותן; ואם תצניענה לכת, טוב להן, כי אלהים שומע ויודע כל. (נט) אין חטא לעור לפסח

---

[1] זה דרך כבוד. [2] חק לבני קדם לישן את שנת הצהרים כחום היום.
[3] להתפלל, ולא יפריעוכם מתפלתכם. [4] בפני אנשים; כי לא תסיתנה עוד.

ולמנוגע וגם לכם, באכלכם אתם בבתיכם[1] או בבתי אבותיכם או בבתי אמותיכם או בבתי אחיכם או בבתי אחיותיכם או דודותיכם (הן מאביכם הן מאמכם) או בבתים, אשר מפתחותיהם הפקדו לכם, או בבתי ריעיכם. אין חטא בכם, אם תאכלו בהם לבדכם או יחד.[2] (ס) ואם תבואו אל בית, אמרו שלום איש את אחיו[3], וברכו איש את אחיו בשם ד׳! כן יורכם אלהים את אותותיו למען תשכילו. (סא) אלה הם המאמינים: המאמינים באלהים ובשלוחו, ואשר לא יצאו מאתו, עד שאלם את רצונו, בהתקבצם אליו; והשואלים אותך בבקשם לצאת מאתך, אלה מאמינים בד׳ ובשלוחו. ואם ישאלו את רצונך למען צאת אל עסקיהם, הואיל למי תחפוץ, וכפר בעדם את פני אלהיך,[4] כי חנון ורחום הוא! (סב) אל תדמו את קריאת השליח אל קריאת איש כמוכם אל אחיו! הן מכיר אלהים את הפונים את ערפם אל קריאתו, ומבקשים עזר מבלעדו. הממרים את פיו ישמרו, פן ינסם אלהים או ייסרם בעונש גדול. (סג) כל אשר בשמים ובארץ לד׳ הוא; הוא יודע את מעשיכם. ביום ההוא ישובו אליו, והוא יורם את אשר עשו, כי הוא יודע כל.

---

[1] לפני בוא מחמד חרפה היתה לימעאלים לאכל לחם עם איש, אשר מום בבשרו, על שלחן אחד. [2] עם איש אשר מום בבשרו. [3] חק לישמעאלים בפגעם באיש אחד, לאמר אליו: שלום עליכם! וזה עונה: עליכם השלום. [4] למען יסלח להם את עונם על בחרם ללכת אחרי עסקיהם משמוע בקולך.

חזון הפורקן[1]

נגלה במיכ״ה ובו שבעים ושבעה פסוקים.

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) ברוך השולח את הפורקן[2] ביד עבדו למען הזהיר את בני האדם! (ב) לו מלכות השמים והארץ; לא הוליד בן, ואין לו עוזר בממלכתו; הוא בורא כל היקום ומעריך את כלם במערכתם: (ג) ובכל זאת עובדים אלהי נכר מבלעדו, אשר לא בראו דבר כי אם נבראו, (ד) אשר לא ירעו ולא ייטיבו לנפשותם, ואין לאל ידם להמית או להחיות או להעיר מעפר! (ה) הבוגדים אומרים: אך כזבים אלה, אשר בדא מלבו, ואנשים אחרים עזרוהו![3] אך און ושקר תדברנה שפתיהם. (ו) הם אומרים: אך משלים קדמונים המה, אשר כתב, ואשר יקראו לפניו בוקר וערב![4] (ז) אמור: יודע רזי השמים והארץ שלחהו אלי, כי חנון ורחום הוא! (ח) הם אומרים; הזה שליח אלהים הוא? הלא אוכל לחם ועובר בשוק כמונו? אם לא ישלח אלהים לפניו מלאך למען הזהיר (ט) או יביא אתו אוצר[5] או יהיה לו גן למען אכול מפריו, לא נאמין בו. גם אומרים: למה תשמעו לקול המשוגע הזה? (י) הבט נא למי ידמוך! אך שוגים המה, ולא ימצאו את הדרך הטובה. (יא) ברוך הנותן לך טוב מזה[6] ואם ייטב בעיניו: גנות ובתוכם נחלי מים, והיכלים[7]! (יב) גם

---

[1] שם החזון הזה מענין הפורקן הנזכר בו פסוק א׳. [2] זה הקורן; עיין חזון ב׳, מ״ט. [3] עיין לעיל חזון ט״ז, ק״ד. [4] אויבי מחמד אמרו, כי יהודי מחבר לו את הקורן, והוא לומד בעל פה בביתו. [5] כח לעשות נפלאות. [6] מהשכר אשר נותנים לך בני האדם. [7] בגן העדן.

מכחשים בשעה האחרונה; אמנם אנחנו הכנו למכחשים בשעה האחרונה אש לוהט; (יג) ובראותם אותו מרחוק ישמעו קול יגון ואנחה. (יד) ובהושלכם אל מקום צר אחרי הקשרם יחד יתחננו אל אלהים לאמר: שימנו נא לאין! (טו) יענה: אל תתחננו היום למען אשימכם לאין פעם אחת, כי אם כמה פעמים[1]! (טז) אמור: מה טוב לכם? הזה[2], או גן חיי עד [אשר הוכן ליראי ד׳ לשכר פעולתם ולמושבם? (יז) בו ימצאו את אשר אהבה נפשם; לעד ישבו שם, כי יש להם לבקש שכר מאלהים. (יח) ביום ההוא יקבץ אלהים אותם[3] ואת אשר עבדו מבלעדי אל, ויאמר אל האלילים: האתם השגיתם את עבדי, או ההם סרו מלבם מהדרך הטובה? (יט) יענו: יהולל שמך! לא נאוה לנו לבקש עזר מבלעדיך! אך אתה ברכת אותם ואת אבותיהם בכל, עד כי שכחו את זכרונך ויבגדו. (כ) אז יאמר אלהים אל עובדי האלילים: אלה הכחישו אתכם; לא ישיבו מכם את ענשכם ולא יעזרוכם! (כא) וכל הבוגד מכם יביאנו עונש גדול. (כב) לא שלחנו נביאים לפניך אשר לא אכלו לחם ולא עברו בשוק, ונשימם מסה איש לאחיו[4]. התחכה לאלהים? הן אדונך מביט אל כל! (כג) האנשים, אשר אינם מקוים לשוב אלינו, אומרים: אם לא ישולח אלינו מלאך או נראה את ד׳ לא נאמין; כן מכבידים את לבם וחוטאים מאד לנפשותיהם. (כד) יום ראותם את המלאכים[5] לא יום בשורה יהיה לבוגדים, כי המלאכים יאמרו: לכו לדרככם[6]! (כה) אז נקדם את פני מעלליהם אשר עשו, ונשימם לעפר נדף. (כו) מה טוב יהיה מושב ריעי גן העדן ביום ההוא, ומה ערבה מנוחתם! (כז) ביום ההוא יבקעו השמים והעננים, והמלאכים ירדו מהם. (כח) ביום ההוא ימלוך הרחמן באמת, ויום פלצות יהיה לבוגדים. (כט) ביום ההוא ישוך הבוגד את ידיו לאמר: אוי לי כי לא הלכתי עם השלוח בדרך הטובה! (ל) אוי לי, כי התרועעתי אל הלז[7]! (לא) הוא התעני מזכרך ד׳, אשר היה לי, כי הוא משטה את בני האדם. — (לב) השלוח אומר: אדוני! הן עמי מחשב את הקוראן הזה לדברי ריק!

---

[1] ביום מותכם ובתחיית המתים. [2] גיהנם. [3] את עובדי האלילים. [4] יען כי רב הנביאים נמרטו מהעם אשר שולחו אליו, לכן היתה הנבואה מסה לנביאים הבאים אחריהם, אם יקבלוה עליהם [5] מלאכי המות. [6] אל גיהנם. [7] אל השטן.

(לג) לכל נביא הקמנו איב מקרב הבוגדים; אמנם באלהיך תמצא עוזר ומנחל. (לד) הבוגדים אומרים: אם לא ישולח אליו הקוראן בפעם אחת, לא נאמין בו[1]! אמנם למען חזק את לבך[2] חלקנוהו לחלקים. (לה) לא יחודו לך חידה[3], אשר לא נגיד לך את פתרונה באמת. (לו) האנשים אשר מגמת פניהם לגיהנם, קשה יהיה מושבם, יען כי סרו מהדרך הטובה. (לז) למשה נתנו את הכתב, וניתן לו את אהרון אחיו ליועץ, (לח) ונאמר אליהם: קומו לכו אל העם הבוגד באותותינו, למען נכחידהו! (לט) ובענות שקר עם נח בשלוחנו, ונשימם לאות לבני האדם, ונכן לבוגדים עונש גדול. (מ) גם את אנשי עאד, תמוד ואנשי רס[4] וגויים רבים אשר בימיהם השמדנו. (מא) לכלם משלנו משלים ואת כלם הכרתנו. (מב) הלא עברו[5] על העיר, אשר המטרנו עליה בזעמנו[6]? הלא הביטו אליה? גם יושביה לא קוו לשוב אלינו[7]. (מג) בראותם אותך לועגים לך לאמר: הזה האיש אשר הקימו אלהים לנביא? (מד) כמעט השיבנו מאחרי אלהינו, לולי התאמצנו בהם. אך ידעו באחריתם בראותם את גמול הסרים מהדרך הטובה. (מה) הראית את המדמה את תשוקת נפשו לאלהים? התהיה עוזר לו? (מו) או התדמה בנפשך כי רובם שומעים או מבינים? הם נמשלו כבהמות, גם יותר מהן סרים מהדרך הטובה. (מז) הלא תראה את אדונך בהטותו את הצללים? ברצותו ישקיטהו[8], אז ישים לו את השמש למנהל[9]. (מח) אז ישיבהו אליו לאט לאט[10]. (מט) הוא שם לכם את הלילה ללבוש, את השינה למנוחה ואת היום לשוב ולחיות. (נ) הוא שולח את הרוחות למען בשר את חסדו, ומוריד מן השמים מים זכים, (נא) למען החיות ארץ עיפה ולהשקות את כל היקום, בהמה ואדם לרוב. (נב) הן חלקנוהו בינותם[11] למען יזכרוהו; אך רוב האנשים ממאנים, ובוגדים בנו. (נג) לו חפצנו,

---

[1] אנשי מיכ"ה אמרו אל מחמד: אם אלהים גלה לך את הקוראן, גלהו לנו בפעם אחת; ואם לא תעשה זאת, נאמר כי אתה בודא את התוצאות כפי המקרה אשר יקרך. [2] למען תוכל לשמרהו יותר במחשבתך. [3] ישאלוך דבר קשה ממך. [4] שם עיר בארץ מדין. [5] אנשי מיכ"ה. [6] סדם. [7] לא האמינו בתחיית המתים. [8] את הצל בבוא השמש. [9] להראות את השעות ביום. [10] לפני בוא השמש. [11] לא נמטיר על כל הארץ יחד, כי אם פעם בארץ הזאת ופעם באחרת, למען לא יחדלו בני האדם מהתפלל אלינו.

שלחנו מזהיר אל כל עיר; לכן אל תשמע בקול הבוגדים, והלחם אתם בעז וחיל. (נד) הוא הפריד בין שני הימים[1], אשר האחד מהם בריא ומתוק והאחר מלוח ומר; וישם ביניהם נחל איתן ומחיצה[2]. (נה) הוא ברא את האדם ממים, וישימהו לאח ולקרוב לשאר בני האדם, כי אלהים אדיר על כל. (נו) ובכל זאת בני האדם עובדים אלהים אחרים מבלעדו, אשר לא ייטיבו ולא ירעו להם, ובוגדים באלהים. (נז) לא שלחנוך כי אם לבשר ולהזהיר. אמור: לא אבקש מכם שכר אחר על דברי כי אם שובכם אל ד׳! (נח) שים מבטחך בחי העולמים, אשר לא ימות לעולם! (נט) והגד את תהלתו; הוא יודע את נגע לבות עבדיו. (ס) הוא ברא את השמים ואת הארץ בששת ימים, ואת כל אשר ביניהם; וישב על כסאו. (סא) הוא הרחמן; שאל נא עליו את מכיריו! (סב) בהאמר אליהם[3]: השתחוו לאל הרחמן! יאמרו: מי הרחמן? הנשתחוה לאשר תצוה אותנו? אז יוסיפו לחטא. (סג) ברוך השם מגדלים[4] בשמים, ויושב בתוכם את מאור היום ואת הירח להאיר את הלילה! (סד) הוא מעביר את הלילה ואת היום למען הזהיר את זוכריו ואת הנותנים לו תודה. (סה) עבדי הרחמן הם: הנכנעים בארץ, והאומרים שלום לבוגדים בפגעם בהם[5], (סו) והקמים ומשתחוים בהתפללם אל אלהיהם, (סז) והאומרים: ד׳! הסר ממני את עונש הגיהנם, כי ענשו עונש עדי עד, ומושבו רע וקשה מאד! (סח) ואשר לא יפזרו יותר מדי בתתם צדקה ולא יקפצו את ידם, כי אם ילכו בדרך האמצע; (סט) ואשר לא יקראו אל אלהים אחרים מבלעדי אל, ולא יהרגו נפש נגד רצון ד׳ כי אם במשפט, ולא יעשו זימה; וכל עושה זאת ישא עונו. (ע) ענשו יכופל לו ביום התקומה, ולעד ישב בגיהנם שבע חרפה. (עא) זולתי השב מפשעו ומאמין ועושה טוב; לאלה ימיר אלהים את מעשיהם הרעים בטובים, כי חנון ורחום הוא. (עב) כל השב מפשעו. ועושה טוב יישר דרכו בעיני ד׳. (עג) האנשים אשר לא יעידו שקר, (עד) ואשר לא יאטימו את אזנם ולא יעצמו את עינם בהזכר שם ד׳, (עה) ואשר יאמרו: ד׳! שים נא את נשינו ואת בנינו

---

[1] בין מי המעינות ומי הים. [2] הרים ובקעות. [3] אל עובדי האלילים. [4] את הצאריאקוס; עיין לעיל חזן ט״ו, ט״ז. [5] ישאלו להם לשלום, ויעברו בפניהם בלי הכנס אתם בויכוח.

למחמד עינינו[1] ושימנו למופת ליראיך![2] (עו) לאלה יהיה המושב הטוב על קווּתם, שם ישיגו ששון ושלום. (עז) לעד ישבו שם; מה נעים המושב הזה! (עח) אמור: אלהים לא יתעצב, אם לא תקראוהו ותענו בו שקר; הן תדעו באחריתכם!

---

[1] נתענג במעשיהם הטובים. [2] כל תמימי דרך ילמדו ממנו לעשות טוב.

חזון המשוררים[1]

נגלה במיכ"ה ובו מאתים ושמונה ועשרים כסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) ט"ס"מ[2] אלה אותות הספר הגלוי. (ב) אולי מתעצב אתה אל לבך על אשר אינם מאמינים בך. (ג) לו חפצנו, שלחנו אליהם אות מן השמים, אשר הכניעו תחתיו את ערפיהם. (ד) אך לא בא עוד אליהם זכרון חדש מאת אדונם, אשר לא מרדו בו. (ה) הן ענו בך שקר; אמנם תגיע אליהם בשורה אשר לא ילעגו לה. (ו) הלא יביטו אל הארץ, אשר מקרבה הוצאנו כל עץ רענן למינהו? (ז) גם זה אות; אך רובם לא יאמינו. (ח) הן אדונך עזוז ורחום הוא. (ט) בקרוא אדונך אל משה לאמר: לך אל העם הבוגד! (י) אל עם פרעה, ושאלם הלא ייראוני! (יא) ויאמר משה: אדוני! ירא אנכי פן יענו בי שקר. (יב) נחר גרוני, ולשוני תדבר עלגים; שלח נא את אהרון! (יג) גם חטאתי להם[3]; לכן יראתי פן יהרגוני. (יד) ויאמר אלהים; בלעדי! לכו באותותינו, ואנחנו נהיה עמכם! (טו) ויבואו אל פרעה ויאמרו: אנחנו שלוחי אדון העולמים; (טז) שלח עמנו את בני ישראל! (יז) ויאמר פרעה: הלא גדלתיך בעודך ילד, ותשב מספר שנים בביתנו? (יח) ובכל זאת עשית עול[4] ותבגד בי! (יט) ויאמר משה: אמנם עשיתי עול ואשגה מאד, (כ) לכן נסתי מפניכם כי יראתי אתכם; ואדוני נתן לי חכמה וישימני לשלוחו. (כא) הזאת הטובה אשר גמלתני, כי העבדת את בני ישראל בפרך? (כב) ויאמר פרעה:

---

[1] שם החזון הזה מענין המשוררים הנזכרים בו פסוק ר'כ'ג'. [2] לא נודע ענין האותיות האלה. [3] בהרגי את המצרי. [4] בהרגך את המצרי.

ומי אדון העולמים! (כג) ויען משה: אדון השמים והארץ, אם בלבכם
להאמין. (כד) ויאמר פרעה אל האנשים אשר אתו: השמעתם זאת?
(כה) ויאמר משה: הוא אדונכם ואדון אבותיכם הראשונים. (כו)
ויאמר פרעה אל עמו: השליח הזה, אשר שולח אליכם, אך משוגע
הוא! (כז) ויאמר משה: הוא אדון המזרח והמערב וכל אשר
ביניהם, אם מבינים אתם. (כח) ויאמר פרעה: אם תקרא אל
אלהים אחרים מבלעדי, אשימך במשמר[1]! (כט) ויען משה: ואם
אתן לך מופת? (ל) ויאמר פרעה: הביאהו, אם צדיק אתה! (לא)
וישלך משה את מטהו, ויהי לנחש גלוי. (לב) ויוציא את ידו
מחיקו, ותהי לבנה לעין הרואים. (לג) ויאמר פרעה אל עמו: הן
זה חובר חברים מחוכם! (לד) בלבו לגרשכם מארצכם בכשפיו;
מה תחשבו על זאת! (לה) ויאמרו: שלח אותו ואת אחיו, והפקד
פקידים בכל עריך, (לו) למען יקהילו את כל חוברי חברים מחוכמים!
(לז) ויתקבצו כל המכשפים לעת מועד ביום החג[2]. (לח) ויאמר
אליהם; האתם כלכם יחד? אולי נשמע לקול המכשפים, אם תגבר
ידם[3]! (לט) ובבוא המכשפים אל פרעה ויאמרו: היהיה לנו שכר
אם תגבר ידנו? (מ) ויאמר פרעה: טוב הדבר! אתם תהיו קרובים
אל כסאי. (מא) וישליכו את מיתריהם ואת מטיהם ויאמרו: חי
פרעה! ידנו תעז. (מב) וישלך משה את מטהו ויבלע את אשר
השליכו. (מג) וישתחוו המכשפים, (מד) ויאמרו: מאמינים אנחנו
באדון העולמים, (מה) אדון משה ואהרון. (מו) ויאמר פרעה: התאמינו
בו טרם אואיל לכם? אך גדול הוא מכם; הוא למדכם לקסם
קסמים; הן תדעו באחריתכם! (מז) בגדעי את ידיכם ואת רגליכם
ואת הפך האחרת, ואתלכם יחד! (מח) ויאמרו: לא תרע לנו, כי
אנחנו שבים אל אלהינו! (מט) אנחנו מוחילים לאלהים, כי יכפר
לנו את חטאינו, על היותנו הראשונים אשר האמינו בו. (נ)
ונודיע את משה, כי יצא בלילה עם עבדי, למען לא ירדפום
אויביהם. (נא) וישלח פרעה אל כל עריו, (נב) ויאמר: העם
הזה אך מתי מעט הוא; (נג) גם אם אויבינו הם, (נד) אמנם
גדולים ועצומים אנחנו מהם. (נה) ונסיתם לעזוב את גניהם ואת
מעינותיהם, (נו) ואת אוצרותיהם ואת בתי חמדיהם, (נז) למען הורישם

---

[1] עיין לעיל חזון כ', ט'—פ"ב. [2] עיין שם ס"א. [3] אם משה ואהרון יגדלו
מכם, נאמין באלהיהם.

את בני ישראל. (נח) וירדפו אחריהם לעת צאת השמש. (נט) ויהי בראות שני החילים איש את אחיו ויאמרו ריעי משה: הן ישיגונו! (ס) ויאמר משה: לא כן, כי ד׳ עמי וינחני! (סא) ונאמר אל משה: הך במטך את הים! ויבקע הים, ויהי כל חלק ממנו כהר עצום. (סב) ונקריב את האחרים[1], (סג) ונציל את משה ואת אשר אתו, (סד) ונשקע בים את האחרים. (סה) גם זה אות; אך רבם לא יאמינו. (סו) ואדונך עזוז ורחום הוא. (סז) ספר נא להם את מעשה אברהם! (סח) באמרו אל אביו ואל עמו: מה זה אתם עובדים? (סט) ויאמרו: אנחנו עובדי פסילים ומשתחוים להם בכל עת. (ע) ויאמר: השומעים אתכם בקראכם אותם? (עא) הייטיבו או ירעו לכם? (עב) ויאמרו: גם אבותינו עשו זאת! (עג) ויאמר: ההתבוננתם על אשר אתם עובדים, (עד) אתם ואבותיכם הראשונים? (עה) אליליכם שונאי המה; אך לא אדון העולמים, (עו) בוראי ומנהלי, (עז) מאכילני ומשקני, (עח) בחלותי ירפאני; (עט) הוא ימיתני וישוב ויחיני. (פ) אליו קויתי כי יכפר לי על חטאי ביום הדין. (פא) אדוני! תן לי חכמה, והושיבני בין הישרים! (פב) תן לי לשון אמת בעמיתי! (פג) והנחילני את הגן הנעים! (פד) וכפר לאבי, כי היה ממספר התועים! (פה) אל תכלימני ביום התקומה, (פו) ביום אשר בו הון וזרע לא יועילו, (פז) כי אם לב שלם באלהיו; (פח) ביום הוגש גן העדן לצדיקים, (פט) והגיהנם יראה לרשעים (צ) אשר להם יאמר: (צא) איה אפוא האלילים אשר עבדתם מבלעדי אל? (צב) היושיעוכם או יושיעו את נפשם? (צג) אז יושלכו בו הם ואליליהם (צד) וכל עדת השטן. (צה) אז יאמרו הרשעים[2] בהריבם יחד: (צו) הי ד׳! גדולה היתה שגגתנו! (צז) בדמותנו אתכם לארון העולמים! (צח) אך הבוגדים הסיתונו, (צט) ועתה אין לנו מליץ (ק) ואין מי יגן בעדנו; (קא) לו נוכל לשוב ארצה למען נאמין באלהים! (קב) גם בזה[3] אות; אך רבם לא יאמינו. (קג) ואדונך עזוז ורחום. (קד) גם דור נח ענה שקר בשלוחו. (קה) באמור אליהם אחיהם נח: הלא תיראו אלהים? (קו) אני שליח נאמן אליכם. (קז) יראו את ד׳, ושמעו בקולי! (קח) לא אבקש מכם שכר, כי שכרי באדון העולמים. (קט) לכן יראו את ד׳ ושמעו בקולי! (קי) ויאמרו: הנאמין בך,

---

[1] את המצרים. [2] אל אליליהם. [3] בקורות אברהם.

באשר רק רקים ופוחזים הולכים אחריך? (קיא) ויאמר: לא ידעתי את פעלם; (קיב) ארוני יחשב עמהם על מחשבותיהם; לו תבינו! (קיג) לא אגרש את המאמינים[1]; (קיד) אינני כי אם מוהיר גלוי. (קטו) ויאמרו: נח! אם לא תחדל מהזהיר, נרגמך באבנים! (קטז) ויאמר: ד׳! עמי עונה בי שקר! (קיז) שפוט נא ביני ובינידם, והציל אותי ואת המאמינים אשר אתי! (קיח) תציל אותו ואת אשר אתו בתבה המלאה; (קיט) ואת האחרים טבענו בים. (קכ) גם בזה אות; אך רבם לא יאמינו. (קכא) ואדונך עזוז ורחום הוא. (קכב) גם אנשי עאד ענו שקר בשלוחם. (קכג) באמור אליהם הוד: הלא תיראו את ד׳? (קכד) שליח נאמן אנכי לכם. (קכה) יראו את ד׳ ושמעו בקולו! (קכו) לא אבקש מכם שכר, כי שכרי באדון העולמים. (קכז) התשימו אות בכל גבעה למען צחק בו[2]? (קכח) התבנו לכם מגדל למען חיות לעולם[3]? (קכט) התכבידו את לבכם לעשות עול? (קל) יראו את ד׳ ושמעו בקולו! (קלא) יראו את אשר חלק לכם כל טוב אשר אתם יודעים: (קלב) בהמות ובנים, (קלג) גנות ומעינות מים! (קלד) יראתי פן יקרכם עונש היום הנורא! (קלה) ויאמרו אליו: שוה לנו אם תיעצנו אם אין; (קלו) אינך מדבר כי אם משלים קדמונים; (קלז) לא נוסר לעולם. (קלח) ויענו בו שקר, ונשמידם. גם זה אות, אך רבם לא יאמינו. (קלט) ואדונך עזוז ורחום הוא. (קמ) גם אנשי תמוד ענו שקר בשלוחם. (קמא) באמור-אליהם אחיהם שלח: הלא תיראו אלהים? (קמב) שליח נאמן אנכי לכם! (קמג) יראו את ד׳ ושמעו בקולי! (קמד) לא אשאל מכם שכר; שכרי באדון העולמים. (קמה) התדמו בנפשכם, כי תתענגו לעולם על מחמדי התבל, (קמו) על גנות ועינות מים, (קמז) על זרע דגן ותמרים, אשר פרים מתוק לחככם? (קמח) העוד תבנו מגדלים גבוהים בהרים? (קמט) יראו את ד׳ ושמעו בקולי! (קנ) אל נא תשמעו בקול הבוגדים (קנא) המשחיתים בארץ ולא ייטיבו בה! (קנב) ויאמרו אליו; אך משגע אתה! (קנג) אינך כי אם בשר כמונו; הביא מופת, אם כנים דבריך! (קנד) ויאמר: הגמלה הזאת תהיה לכם מופת; לה תהיה משקה ולכם יהיה משקכם ליום ידוע[4]!

---

[1] מן התבה. [2] אלִילים אשר אתם מצחקים בעבדכם אתם. [3] לעשות לכם שם, למען לא יסוף זכרכם מלב דור האחרון; עיין בראשית י״א ד׳. [4] לדעת הישמעאלים שתתה הגמלה הזאת את כל מי באר המקום הזה ביום אחד; לכן אמר שלח אל אנשי תמוד, כי הם והגמלה ישתו מ, הבאר לחליפות יום אחר יום!!

(קנה) אל תרעו לה׳, פן יקרכם גמול היום הנורא! (קנו) ויעקרוה; אמנם אחרי כן נחמו על רעתם, (קנז) בבוא אליהם גמול. גם זה אות, אך רבם לא יאמינו. (קנח) ואדונך עוז ורחום הוא. (קנט) גם עם לוט ענו שקר בשלוחם. (קס) באמור אליהם אחיהם לוט: הלא תיראו את ד׳! (קסא) שליח נאמן אנכי לכם. (קסב) יראו את ד׳ ושמעו בקולי! (קסג) לא אבקש מכם שכר; שכרי באדון העולמים. (קסד) התעשו זימה בזכרים? (קסה) ותמאסו את נשיכם אשר ברא אלהים בעבורכם? אך עם בוגד אתם! (קסו) ויענו: לוט! אם לא תחדל מהזהיר, נחרימך! (קסז) ויען: בחלה נפשי במעשיכם! (קסח) ד׳! הציל אותי ואת ביתי ממעשיהם! (קסט) ונציל אותו ואת כל משפחתו, (קע) זולתי את אשתו הזקנה אשר אבדה. (קעא) אז השמדנו את האחרים. (קעב) ונמטר עליהם אבני אלגביש; וישמיד המטר את המוזהרים. (קעג) גם זה אות; אך רבם לא יאמינו. (קעד) ואדונך עוז ורחום הוא. (קעה) גם אנשי היערים[1] ענו שקר בשלוחם. (קעו) באמור אליהם שעיב: הלא תיראו את ד׳! (קעז) שלוח נאמן אנכי לכם! (קעח) יראו את ד׳ ושמעו בקולי! (קעט) לא אבקש מכם שכר; שכרי בד׳ אדון העולמים. (קפ) מדת צדק תהיה לכם, ואל תכחשו בעמיתכם! (קפא) מאזני צדק ומשפט תהיינה לכם. (קפב) אל תגזלו את הון בני האדם, ואל תשחיתו בארץ! (קפג) זכרו את אשר ברא אתכם ואת הדורות הראשונים! (קפד) ויאמרו: הן משוגע אתה! (קפה) איתך כי אם בשר כמונו, ולאיש כזב חשבנוך! (קפו) הפל נא עלינו את השמים, אם צדיק אתה! (קפז) ויאמר: אדוני יודע את אשר אנכם יודעים! (קפח) ויענו בו שקר; ויאחזם גמול יום הענן[2]. (קפט) גם בזה אות; אך רבם לא יאמינו. (קצ) ואדנך עוז ורחום הוא. (קצא) הקוראן הזה נגלה מאת אדון העולמים. (קצב) בו שלח את רוח קדשו (קצג) אל תוך לבך, למען תזהיר בו (קצד) בלשון ערבית הנודעה. (קצה) גם הכתבים הקדמונים זכרוהו. (קצו) הלא זאת אות להם, כי חכמי בני ישראל זכרוהו? (קצז) לו נתנוהו ביד איש אחר, (קצח) והוא קראהו אליהם, גם אז לא האמינו. (קצט) כן שמנו בלבות הבוגדים. (ר) לא יאמינו בו, עד כי יראו את הגמול הנורא. (רא) פתאום יבוא יום אידם בלי דעתם. (רב) אז יאמרו: הלא נושע? (רג)

---

[1] אנשי מדין; עיין לעיל חזון ט״ו, ע״ח. [2] יום הדין.

העוד יחישו את ענשנו? (רד) הלא ראית, כי הארכנו את אפנו ימים רבים? (רה) אחרי כן בא אליהם את אשר הועד בהם. (רו) כל מחמדיהם לא הועילום. (רז) לא שחתנו עוד עיר בלתי אם הזהרנוה. (רח) ונשלח אליה זכרון, ולא עשינו לה עול. (רט) לא שלחנוהו ביד השדים,[1] (רי) כי לא מחשבותם מחשבותינו, גם לא יבינוהו. (ריא) רחוקים הם משמוע את דברי. (ריב) אל תקרא אל אלהים אחרים מבלעדי אל, פן תוסר! (ריג) הזהיר את קרוביך[2]! (ריד) ודבר רכות אל המאמינים אשר ילכו אחריך! (רטו) ואם ימרו את פיך, אמור: נקי אנכי ממעשיכם! (רטז) בטח באל עזוז ורחום! (ריז) הוא רואה אותך בקומך (ריח) להשתחוות עם המשתחוים, (ריט) כי הוא שומע ויודע כל. (רכ) האגיד לכם, אל מי ישולחו השדים? (רכא) אל כל אנשי מרמה ועול; (רכב) הם מגידים את אשר שמעו[3], ורבם מדברים שקר. (רכג) והמשוררים[4] ילכו אחרי הבליהם. (רכד) האינך רואה אותם משוטטים בכל גיא[5]? (רכה) ומגידים את אשר אינם יודעים? (רכו) אך המאמינים ועושי טוב והמרבים לזכור את ד׳, (רכז) יעמדו על נפשם בקום עליהם הבוגדים, (רכח) והבוגדים ידעו את המקום אשר יודחו שמה.

---

[1] היהודים אמרו, כי הקוראן מעשה שטן הוא. [2] את משפחת הקוריישים, הנכבדת מכל אנשי מיכ"ה. [3] השדים משמיעים את בני האדם את אשר שומעים מאחורי הפרגוד; עיין חגיגה ט"ז, א׳. [4] הערביים אשר בימי מחמד אהבו מאד את המליצה ודברי שיר; ולעת האסף עם רב לעלות לרגל אל הקאאבא אשר במיכ"ה, המשוררים השמיעו שם את שיריהם לעיני כל העם; והשירים, אשר עלו על האחרים בהתרוממות וביופי, נכתבו באותיות מוזהבות על לוחות ויתקעו על דלתות הקאאבא. והנה קצת המשוררים האלה המכו את ידי מחמד ויפארוהו וירוממוהו בשיריהם, וקצתם חרפוהו וגדפוהו; ועל אלה מוסב המאמר הזה. [5] המשוררים בהגותם בלבם על שיריהם הלכו בדד בגיא, למען לא יטרדם איש.

חזון הנמלה[1]

נגלה במיכ"ה ובו תשעים וחמשה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) ט"ם[2] אלה אותות הקוראן והכתב הגלוי. (ב) קו הישר ובשורה טובה למאמינים. (ג) המתפללים ונותנים צדקה ומקוים אל העולם הבא. (ד) ואת המכחשים בעולם הבא נאכיל את פרי מעלליהם, ויתמהו על ענשם. (ה) עונש גדול להם, ויספו בעולם הבא. (ו) הן הגיע אליך הקוראן מאת חכם לב ויודע כל. (ז) באמור משה אל משפחתו: הנני רואה אש; או אבינהו אתכם[3], או אביא לכם ממנו אוד למען תחמו בו! (ח) ויהי בקרבו אל הסנה ויקרא אליו: ברוך כל אשר בסנה וכל אשר סביבו[4]! השבח לאלהים, אדון העולמים! (ט) משה! אני ד'; עזוז וחכם לב! (י) השלך את מטך! ויהי בראותו כי היה לנחש, נס מפניו וימאן לשוב. ויאמר ד': משה, אל תירא! לא לשלוחי לירא מפני! (יא) גם אם יחטא איש, בהמירו את הרע בטוב, לו סלח ורחום אני. (יב) שים את ידך בחיקך ותוציאה לבנה ובלי נגע; זת יהיה אחד מתשעת האותות אשר תראה את פרעה ואת עמו, כי עם בוגד המה. (יג) ויהי בבוא אליהם אותותינו ויאמרו: אך קסם גלוי זה! (יד) ויכחשו בהם בזדונם ובגאון לבבם; אך ראית את אחרית הבוגדים! (טו) גם נתנו חכמה לדויד ולשלמה, ויאמרו: תהלה לאל, אשר בחר בנו מרוב עבדיו המאמינים! (טז) ויירש שלמה את דויד[5] ויאמר: בני אדם!

---

[1] שם החזון הזה מענין הנמלה הנזכרת בו פסוק י"ח. [2] לא נודע ענין האותיות האלה. [3] עיין לעיל חזון ב', ו'. [4] הקב"ה והמלאכים. [5] את מלכותו ואת חכמתו.

אלהים הורני את שיח בעלי הכנפים[1] ויאזרני בכל דבר: הן זה מותר גלוי! (יז) ויהי היום ויאסף שלמה את כל חילו, שדים אנשים ובעלי כנפים, מחנה מחנה לבדו. (יח) ויהי בבואם אל גיא הנמלים[2] ותאמר נמלה אחת אל אחיותיה: אתן הנמלים! בואנה אל מושבותיכן, פן ירמסוכן שלמה וחילו בלי דעתם! (יט) ויצחק שלמה על דבריה וישמח מאד[3] ויאמר: ד׳! הט לבי להודות לך על טובתך אשר עשית לי ולאבי[4], למען אעשה את הטוב ואת הישר בעיניך, והושיבני ברחמיך בין חסידיך! (כ) ויהי בפקדו את בעלי הכנפים ויאמר: מה לי כי אינני רואה את העטלף? האיננו בקרבנו? (כא) איסרנו בעונש גדול או אמיתנו, אם לא יכפר את פני. (כב) ולא אחר העטלף להראות אל שלמה ויאמר: ראיתי ארץ, אשר עוד לא דרשת; הנה באתי אליך מארץ שבא בשמועת אמת. (כג) מצאתי שם אשה מולכת[5]; לא תחסור כל דבר, וכסאה נכון מאד. (כד) גם מצאתי, כי היא ועמה משתחוים לשמש מבלעדי אל; השטן הסיתם לעשות זאת, וישיבם מאחרי הדרך הטובה. (כה) הלא ישתחוו לאלהים, המוציא לאור את כל רזי השמים והארץ ויודע את כל הנסתרות והנגלות? (כו) הוא האלהים; אין אל מבלעדו; הוא ארון הכסא הנשגב. (כז) ויאמר שלמה: הן אראה, אם כנים דבריך או אם דברת כזבים! (כח) קום לך שמה באגרתי זאת, והשליכה בפניהם; אחרי כן הסוב מעליהם וראה דבר מה ישיבוך! (כט) ותאמר[6]: שרי עמי! אגרת יקרה באה אלי! (ל) מאת שלמה היא, וזה ענינה: בשם אלה הרחמן והרחום! (לא) אל תתקוממו בי; בואו אלי והשלימו אתי! (לב) ותוסף עוד דבר: נגידי עמי! עוצו נא לי עצה בדבר הזה; לא אגזור אומר בלתי עצתכם! (לג) ויענו: הן עצומים אנחנו ומלומדי מלחמה, אך עליך לצוות. לכן התבונני מה תעשי! (לד) ותאמר: המלכים בבואם אל עיר להלחם עליה, משחיתים אותה ומכניעים את יושביה; גם הם[7] יעשו כזאת. (לה) לכן הנני שולחה להם מנחה ואצפה, דבר מה ישיבוני שלוחי. (לו) ויהי בבוא שלוחיה

---

[1] עיין מלכים א׳, ט׳, י״ג. [2] הגיא הזה הוא לדעת קצת מפרשים מדינת טייף אשר בארץ ערב. [3] על חכמתה. [4] להבין את שיח כל החיות. [5] עיין מלכים א׳, י׳, והרגום שני על מגלת אסתר ב׳, ג׳. [6] מלכת שבא אל שריה אחרי קראה את אגרת שלמה. [7] שלמה וחילו.

אל שלמה, ויאמר; המבקשים אתם להרבות את הוני? אלהים נתן לי טוב מאשר אתם מביאים. שישו אתם במנחותיכם! (לז) בחיל כבד אבוא אליכם, אשר לא תוכלו לי; נגרשכם מעירכם ונשימכם לחרפה. (לח) אתם הנגידים! מי מכם יביא לי את כסאה, טרם בואה השלימה אתי? (לט) ויאמר אחר מהשדים! אני אביאהו אליך טרם קומך מכסאך; אמיץ ונאמן אני. (מ) ויאמר אחד מיודעי הכתב[1]: אני אביאהו אליך, טרם שימך את עינך על דבר אחד ותסירה ממנו". ויאמר שלמה[2]: זה חסד מאת אדוני, למען נסותני האודה לו או אבגד בו; כל הנותן תודה לאל, ייטיב לנפשו; וכל הבוגד בו גם בזה אלהים עשיר ואדיר הוא. (מא) ויוסף עוד דבר שלמה: נכרו לה את כסאה, למען אדע, האלהים ינחה אותה או לא ינחה! (מב) ויהי בבואה אל שלמה וישאל אותה: הכזה כסאך? ותאמר: אך זה הוא! ויאמר שלמה: אלהים נתן לנו את החכמה טרם תתו אותה לך, כי משלימים אנחנו אתו. (מג) האלילים אשר עבדה, התעו אותה מהדרך הטובה, ותהי ממספר הבוגדים. (מד) ויאמר אליה: בואי אל ההיכל! ויהי בראותה אותו, ותדמה בנפשה כי נחל מים הוא, ותפשק את רגליה; ויאמר שלמה: אך היכל זכוכית הוא! (מה) ותאמר: ד'! האשמתי את נפשי[3]; אך עתה אני מאמינה כשלמה באדון העולמים! —

(מו) גם אל אנשי תמוד שלחנו את אחיהם שלח לאמר: עבדו את ד'! ויפרדו ממנו ויריבו בו. (מז) ויאמר: עמי! למה תבחרו ברע מבטוב? הלא תכפרו את פני ד' למען תרוחמו? (מח) ויאמרו: אך רעה נגד פניך ופני האנשים אשר אתך! ויען: רעתכם לפני ד', והוא ינסה אתכם! (מט) ויהיו תשעה אנשים בעיר, אשר השחיתו בארץ ולא עשו טוב. (נ) ויאמרו איש אל אחיו: הבה נשבעה בד', כי נארב לו ולמשפחתו בלילה; אז נאמר אל גואל דמו: לא היינו שם בההרגו עם משפחתו, כי כנים אנחנו. (נא) ויתנכלו עליו; אך אנחנו התחכמנו להם. ולא ראו את עצתנו. (נב) הבט נא אל אחרית נכליהם, איך השמדנו אותם ואת כל עמם! (נג) ויהיו בתיהם לשממה על פשעיהם. גם בזה אות לעם מתבונן. (נד) ואת המאמינים ויראי ד' הצלנו. (נה) באמור לוט אל עמו:

---

[1] לדעת מפרשי הישמעאלים זה האיש היה אסף בן ברכיה, אשר הביא את הכסא בשם המפורש. [2] אחרי הביא לו אסף את הכסא. [3] בעבדי אלהי נכר.

האינכם רואים כי נבלה אתם עושים? (נו) התבואו אל אנשים זולתי אל נשים? אך עם סכל אתם! (נז) ולא השיבו אותו דבר כי אם אמרו איש אל אחיו: גרשו את משפחת לוט מעירכם, כי צדיקים הם בעיניהם! (נח) ונציל אותו ואת משפחתו; זולתי את אשתו, אשר הכחדנו עם הנשארים. (נט) ונמטר עליהם מטר, ויכבד המטר על המוזהרים. (ס) אמור: תהלה לאל ושלום על עבדיו אשר בחר בהם! מי משניהם טוב, האלהים או האלילים אשר ידמו אליו?[1] (סא) מי ברא את השמים ואת הארץ ומוריד עליכם מים מן השמים? מקרבה נוציא לכם כרמי חמד, ואתם אין לאל ידכם להעלות עץ ממנה; היש אל מבלעדי אל? ובכל זאת הם מדמים לו אלהי נכר. (סב) מי כונן את הארץ ויוציא מתוכה נהרים, וישם עליה הרים גבנונים, ויבדל בין שני הימים? היש אל מבלעדי אל? אך רבם לא יבינו. (סג) מי שומע אנקת אסיר בשפכו את שיחו, ומצילהו מצוקתו? מי שמכם למשנה בארץ? היש אל מבלעדי אל? נשגב אלהים על כל אשר ידמו אליו! (סה) מי בורא יקום ומחיהו? מי מפזר לכם כל טוב השמים והארץ? היש אל מבלעדי אל? הביאו מופת על זה, אם צדקו דבריכם! (סו) אמור: אין כל יקום בשמים ובארץ אשר ידע את הנסתרות כי אם אלהים; גם אינם יודעים, (סז) מתי יקיצו מעפר. (סח) יש להם מדע בעולם הבא, אך לא נכון לבם בו, וכעורים ממששים באפילה. (סט) הבוגדים אומרים: הנשוב ונחיה אחרי היותנו עפר אנחנו ואבותינו? (ע) הן הועדה זאת בנו ובאבותינו; אין זה כי אם משל קדמוני! (עא) אל תתעצב אל לבך ואל יצר לך על נכליהם! (עג) יאמרו: מתי יבוא האות הזה, אם צדיק אתה? (עד) אמור; אולי קרובה לכם קצת העונש אשר אתם מחישים! (עה) אך חנון אלהים לבני האדם! אמנם רבם לא יודו לו. (עו) אדונך יודע את אשר מכחדים בקרב לבם ואת אשר מגלים. (עז) אין כל רז בשמים ובארץ אשר לא כתוב בספר הנודע. (עח) הקוראן הזה מרבה להוכיח בדברים אשר מריבים בהם בני ישראל.[2] (עט) קו הישר ורחמים הוא לבני האדם. (פ) אלהים יוכיח ביניהם בחכמתו, כי עזוז הוא ויודע כל. (פא) בטח באלהיך, כי אתה על האמת הגלויה! (פב) לא תשמיע את המתים, גם לא את החרשים הפונים עורף משמוע את קול הקורא. (פג) גם לא תשיב אחור את העורים מדרך שגגתם; לא ישמעו לקולך כי אם המאמינים בנו

---

[1] אנשי מיכ"ה. [2] כמו בתחיית המתים אשר נחלקו בה הפרושים והצדוקים.

והמשלימים אתנו. (פד) בבוא אליהם דברנו[1] נוציא חיה מן הארץ[2] אשר תאמר אליהם: האנשים האלה לא האמינו באותותינו! (פה) ביום ההוא נקבץ מכל עם אנשים, אשר כחשו באותותינו, ונאחרם (פו) עד תגיע שעת דינם, ונאמר: הכחשתם באותותי, גם אם לא הבינותום? מה זאת עשיתם? (פז) אז יבוא להם דברי על חטאם, ולא יוכלו להוציא דבר. (פח) האינם רואים כי שמנו את הלילה למרגוע ואת היום להאיר? גם זה אות למאמינים. (פט) ביום התקע בשופר רעדה תאחז את כל שוכני השמים ויושבי הארץ זולתי ד׳ ואת יראיו. (צ) אז תראה את ההרים הנכונים בחלפם כעננים; מד׳ יצא הדבר הזה; הוא תכן כל בתבונה ויודע את כל מעשיכם. (צא) כל עושה טוב יקצר טוב ממנו וינקה מחרדת היום ההוא. (צב) ולכל עושה עול מגמת פניו אל אש הגיהנם; הלא יושב לכם כמעשי ידיכם? (צג) אני האמרתי[3] לעבוד את אלהי הארץ הקדושה הזאת, אדון כל היקום; גם האמרתי להשלים אתו, (צד) ולקרוא את הקוראן; כל מטיב לכת[4] ייטיב לנפשו, וכל השוגה, אמור אליו: אך מזהיר אנכי! (צה) אמור: תהלה לאל המראה אתכם את אותותיו למען תבינום! לא נסתרו מעלליהם מאדונך.

---

[1] יום הדין. [2] עיין דניאל ז׳, ו—כ״א. [3] מחמד מדבר אל אנשי מיכ״ה.
[4] גבריאל מדבר יאל מחמד.

חזון הסיפור[1]

נגלה במיכ"ה ובו שמונה ושמונים פסוקים.

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) ט"ס"מ[2] אלה אותות הספר הגלוי. (ב) נספר לך את מעשה משה ופרעה, כאשר היה באמת, בעבור העם המאמין. (ג) פרעה התנשא במלכותו ויחלק את עמו לשנים[3]; את כח האחד הכשיל בזבחו את בניהם ובהחיותו את בנותיהם, כי היה ממשחיתי הארץ. (ד) אמנם אנחנו חננו את הנדכאים בארץ, ונשימם לדרך אמונה[4] וננחילם את הארץ. (ה) ונושיבם בארץ, ונראה את פרעה ואת המן[5] כי יבוא להם את אשר יגורו ממנו[6]. (ו) ונאמר אל אם משה: היניקיהו! ואם יצר לבך עליו, שימיהו ביאור: אל תיראי ואל תתאבלי! (ז) אני אשיבהו לך ואשימהו לשלוחי. ויוציאוהו מהיאור אנשי פרעה, למען יהיה להם לשונא ולמדיב נפש, כי פרעה המן וחילו היו מן החוטאים. (ח) ותאמר אשת פרעה[7] אליו: הילד הזה מחמד עין לי ולך; לכן אל תמיתהו! אולי יועיל אותנו, או יהיה לנו לבן. אך הם לא ידעו מאומה[8]. (ט) כמעט הסגירתו[9] אמו מפחד לבה, לולי אמצנו את לבה למען תאמין בנו. (י) ותאמר אל אחותו: לכי אחריו! ותבט אליו מרחוק למען לא

---

[1] שם החזון הזה מענין סיפור קורות משה הנמצא בו. [2] לא נודע ענין האותיות האלה. [3] למצרים ובני ישראל. [4] להורות את כל עמי הארץ את אמונת אל. [5] מחמד, אשר רק לשמע אזן ידע את ספרי תַ"נ"ך ולא קראם מעולם, שמע כי פרעה והמן בקשו להשמיד את היהודים; לכן שם את המן ליועץ פרעה. [6] כי בני ישראל יעלו מן הארץ. [7] כפי מאמר חכתוב היתה בת פרעה; עיין שמות ב', ה'. [8] כי מגדלים איש אשר ירע להם. [9] לא שמה אותו ביאור, כי אם הניחתו בביתה.

ידעו[1]. (יא) ונאסר עליו לינק מהמניקות[2]; ותאמר אחותו; הלא
אביא לכם מינקת מקרב עמו, אשר תגדלהו ותשים את עיניה עליו?
(יב) ונשיבהו אל אמו למען הבליג את עינה[3] ולא תתאבל עוד,
ותדע כי דבר אלהים אמת. אך רבם לא ידעו זאת. (יג) ויהי
אחרי גדלו והיותו לאיש, וניתן לו חכמה ודעת; כן נשלם שכר
לתמימי דרך. (יד) ויהי היום ויבוא אל העיר לעת השקט יושביה[4],
וירא בה שני אנשים נצים; האחד היה מאנשי דתו והאחר מאויביו;
וישוע אליו איש דתו לעזרהו נגד אויבו; ויכהו משה באגרוף וימת.
ויאמר משה[5]: אך מעשה שטן זה, כי אויב הוא לבני האדם! (טו)
אדוני! חטאתי על נפשי; כפר נא לי! ויסלח לו ד׳, כי חנון ורחום
הוא. (טז) ויאמר משה: ד׳! באשר היטבת לי, לא אשית עוד ידי
עם הבוגדים. (יז) ותפעם רוחו ויביט אחריו ברעדה; והנה האיש,
אשר אתמול נס אליו לעזרה, מתחנן אליו. ויאמר משה אליו: אך
איש ריב ומדון אתה! (יח) ויהי בלכתו להכות את שונאם, ויאמר:
הלהרגני אתה אומר, כאשר הרגת אמש נפש אחת? אך משחית
אתה בארץ ולא עושה טוב! (יט) וימהר לבוא איש אחד מקצה
העיר לאמור: משה! שרי העם ממתיקים סוד להמיתך; צא מן
העיר! הן טובה עצתי. (כ) ויצא מהעיר הזאת בחרדה; ובהביטו
אחריו אמר: ד׳! הצילני נא מהעם הבוגד הזה! (כא) ויהי בלכתו
אל מדין ויאמר: אולי ינחני אלהים בדרך הטובה. (כב) ויהי
בבואו אל הבאר אשר במדין, וימצא שם אנשים משקים את צאנם.
(כג) וימצא זולתם שתי נערות עומדות לבדנה[6], ויאמר: מה מעשיכן?
ותענינה: לא נשקה את הצאן עד יכלו הרועים להשקות, ואבינו
זקן ובא בימים[7]. (כד) וישק משה את צאנן, ויסוב מעליהן אל הצל

---

[1] אשת פרעה ונערותיה, כי היא אחות הילד. [2] עיין חזון כ׳, מ״א.
[3] עיין שם. [4] לעת שינת הצהרים. [5] אחרי הנחמו על אשר עשה. [6] כפי
מאמר הכתוב, שמות ב׳ ט״ז, היו ליתרו שבע בנות. [7] המצא במדרש רבא שמות
א׳: ולכהן מדין שבע בנות״ והלא הקב״ה שונא ע״א ונותן מנוס למשה אצל
עכו״ם! אלא אמרו רבותינו: יתרו כומר היה לע״א וראה שאין בה ממש ובסר
עליה והרהר לעשות תשובה; עד שלא בא משה ויקרא לבני עירו ויאמר להם:
עד עכשיו הייתי משמש אתכם; מעתה זקן אני; בחרו לכם כומר אחר! והוציא כלי
השמיש ע״א ונתן להם. הכל עמדו ונדוהו שלא יזדקק לו אדם ולא יעשה לו מלאכה
ולא ירעה את צאנו, ובקש מן הרועים לרעות לו את צאנו, ולא קבלו. ויבואו הרועים
ויגרשום״ אפשר הוא כהן מדין והרועים מגרשים בנותיו? אלא ללמדך שנדוהו וגרשו
בנותיו.

לאמור: ד׳! עתה הסרתי את הטוב אשר בשרתני! (כה) ותבוא
אחת מהן[1] בלט לאמור: אבינו קורא לך למען ישלם לך שכרך על
השקותך את צאננו! ויהי בבואו אל בית יתרו, ויספר לו את כל
קורותיו ויאמר יתרו: עתה הנך שאנן מהעם הבוגד! (כו) ותאמר
אחת מבנותיו: אבי! שכרהו נא, כי נאמן ובריא הוא! (כז) ויאמר
יתרו אל משה: הנני נותן לך אחת מבנותי לאשה, אם תואיל
לעבדני שמונה שנים; ואם בלבך לעבדני עשר שנים, עשה כטוב
בעיניך. לא אפצר בך; אמנם תכירני ברצון אלהים, כי איש תמים
אני. (כח) ויאמר משה: נכון הדבר ביני ובינך; אך לא יהיה בי
חטא בעזבי אותך אחר כלות אחד מהמועדים האלה; עד ד׳ באשר
דברנו! (כט) ויהי אחרי השלים משה את מועדו, ויסע עם משפחתו,
וירא אש בצד ההר. ויאמר אל משפחתו: שבו בזה, כי אש ראיתי!
או אבינהו אתכם או אביא לכם ממנו אור למען תחמו בו. (ל)
ויהי בגשתו אל הסנה, ויקרא אליו מצד הימין לגיא מתוך העץ
לאמר: משה! אני ד׳, אדון העולמים! (לא) השלך נא את מטך!
ויהי בראותו אותו מתנועע כנחש וינס מפניו ולא אבה שוב עוד.
ויאמר ד׳ אליו: משה! בוא הנה; אל תירא כי שאנן אתה! (לב)
שים נא ידך בחיקך ותוציאה לבנה בלי נגע! השב את ידך אליך;
אל תירא! אלה יהיו לך שני האותות מאת אדונך אל פרעה ואל
עמו, כי עם בוגד המה! (לג) ויאמר משה: אדוני! הרגתי נפש אחת
מהם; לכן יראתי פן יהרגוני! (לד) הן לשון אחי אהרון תדבר צחות
יותר מלשוני; שלחהו נא עמי למען עזרני והצדיקני, כי ירא אנכי,
פן יענו בי שקר. (לה) ויאמר אלהים: הן נאמץ את זרועך באחיך,
ונאזרכם חיל ולא יוכלו לכם ולאותותינו; תגבר ידכם ויד האנשים
אשר אתכם! (לו) ויהי בבוא משה אליהם[2] באותותינו המובנים,
ויאמרו: אין זה כי אם קסם גלוי להתעות אותנו; לא שמענו זאת
מאבותינו הקדמונים! (לז) ויאמר משה: אדוני יודע, מי הבא בנתיב
היושר מאתו, ולמי יהיה מושב המעון הטוב; הוא לא יצליח את
הבוגדים. (לח) ויאמר פרעה: לא ידעתי, כי יש לכם אל מבלעדי;
ואתה המן! שרוף נא לי לבנים מחומר ובנה לי מגדל, למען אעלה
בו אל אלהי משה, כי בעיני איש כזב הוא! (לט) וישחית בארץ

[1] זו צפורה אשר חשקה נפשה בו. [2] אל פרעה ועמו.

הוא והאנשים אשר אתו, וילכו אחרי ההבל, וידמו בנפשם כי לא ישובו אלינו. (מ) ונאחזהו אותו ואת חילו ונשקעם בים; הבט נא אל אחרית הבוגדים! (מא) ונשימם לאות על הדיחם את האנשים אל אש הגיהנם; ולא יהיה להם עוזר ביום התקומה. (מב) מארתנו באה עליהם בעולם הזה, וביום התקומה נשליכם מעל פנינו. (מג) וניתן אל משה את הכתב אחרי הכחידנו את הדורות הראשונים, למען האיר בו את בני האדם, קו הישר ורחמים למען יזכרונו. (מד) אתה, מחמד, לא היית שם במערב להר סיני בשלחנו את דברנו אל משה; לא העידות בו. (מה) אמנם שמנו אחריו דורות אחרים ונאריך את ימי חייהם. לא גרת עם אנשי מדין למען קרוא אליהם את אותותינו; אך עתה שלחנוך. (מו) לא היית בצד ההר בקראנו אל משה; ועתה שלחך יאדונך ברב רחמיו למען תזהיר את עמך, אשר לא שלחנו עוד אליו נביאים לפניך למען יזכרוני. (מז) ולא יאמרו בפקדי עליהם את מעשי ידיהם: אדוננו! לו שלחת אלינו נביא, כי אז הלכנו אחרי אותותיך ונאמין בך! (מח) ועתה בבוא אליהם האמת מאתנו הם אומרים: אם לא ינתן לו את אשר ניתן למשה[1], לא נאמין בו. אמנם הלא כחשו באשר ניתן למשה, ויאמרו: שניהם[2] מכשפים המה, עוזרים איש את אחיו[3]; ובשניהם אנחנו מכחשים? (מט) אמור: הביאו כתב אחר מאת אלהים, אשר טוב מספרי שניהם; ולכו אחריו, אם כנים דבריכם! (נ) ואם לא ישיבו אותך דבר, דע כי אך בשרירות לבם הולכים; ומי שוגה יותר מהולך בשרירות לבו ולא בדרך ד׳! לא ינחה אלהים את הגוי הבוגד. (נא) הן שלחנו אליהם את דברנו למען יזכרוהו. (נב) גם האנשים, אשר נתנו להם כתב מקדם[4], מאמינים בו. (נג) ובהקרא אליהם הקוראן, אומרים: מאמינים אנחנו בו, כי אמת הוא מאת אדוננו; גם מקדם האמנו בו[5]. (נד) לאלה יושב גמול כפלים על חכותם לאלהים ועל השיבם טובה תחת רעה[6] ועל פורם מהונם אשר נתנו להם. (נה) בשמעם דברי לעג, סרים מאחריהם ואומרים: מעשינו לנו ומעשיכם לכם; שלום עליכם! לא נתרועע אל הבוערים.

---

[1] כח לעשות מופתים. [2] משה ומחמד. [3] יען כי מחמד הביא ראיה מתורת משה על אמתת נבואתו; עיין לעיל החזן ד׳, כ״ב. [4] היהודים והנוצרים, אשר עברו אל דת מחמד. [5] טרם בוא מחמד כבר ידענו מספרי קדשנו, כי עוד נביא יבוא. [6] לבוגדים הרודפים אותם.

(נו) לא תנחה את אשר בלבך להנחות[1]; אך אלהים ינחה את הישר בעיניו, הוא יודע את ההולכים בדרכיו. (נז) הם[2] אומרים: אם נלך בדרכך, נגורש מארצנו; הלא נוכל לתת להם ברחמינו תחת ארצם מקום שאנן מוציא פרי לכל מין[3]? אך רבם לא יבינו. (נח) כמה ערים שחתנו אשר יושביהן שאננים היו, ולא חסרו כל דבר ועתה יושביהן מתי מספר, ונורישן. (נט) אך לא השחית אדונך עיר טרם שלחו אל עמה שליח לקרא אליו את אותותינו; לא שחתנו עיר, אשר יושביה לא חטאו. (ס) הטוב, אשר נתנו לכם, אך טרף ופאר העולם הזה הוא: אך רב ונכון ממנו צפון לכם באלהיכם; הלא תשכילו? (סא) הישוה האיש, אשר זבדנוהו זבד טוב להיות לו למנה, אל האיש אשר ברכנוהו במחמדי התבל ויאבד ביום התקומה? (סב) ביום ההוא יקרא אליהם[4] אלהים; איה אפוא חברי, אשר בדאתם מלבכם? (סג) אז יענו האנשים המועדים לשחת לאמר: אדוננו! אלה האנשים אשר הדחנו כאשר אנחנו הודחנו. עתה נשובה אליך, כי בשרירות לבנו הלכנו. (סד) אז יאמר אל עובדי האלילים: קראו את אליליכם! אז יקראום ולא יענו. אז יראו את גמולם ויבקשו ללכת בדרך הטובה. (סה) ביום ההוא יאמר אליהם אלהים; דבר מה השיבותם את שלוחיכם? (סו) אז יקשה מהם להשיב; גם לא ידרשו איש אל אחיו. (סז) וכל השב מדרכו הרעה ומאמין ועושה טוב, אולי יצליח עוד. (סח) אדונך ברא את כל אשר חפץ ויבחר בטוב בעיניו; אך האלילים לא יוכלו לבחור בטוב. יהולל שם ד׳! חלילה לו את אשר מדמים אליו! (סט) ואלהים יודע את אשר יצפנו בקדב לבם ואת אשר יגלו. (ע) הוא האלהים; אין אל מבלעדו. לו התהלה בעולם הזה ובעולם הבא; לו המשפט ואליו תשובו. (עא) אמור: מה תחשבו בכסות אתכם אלהים בצעיף הלילה עד יום התקומה? אי זה אלהים יביא לכם את היום? הלא תבינו זאת? (עב) ואם אלהים יאיר לכם את היום עד יום התקומה, אי זה אלהים יביא לכם את הלילה למען השקיטכם? הלא תבינו זאת? (עג) הוא ברחמיו נתן לכם את

---

[1] לא כל היהודים והנוצרים ילכו אחריך. [2] הקורישים, משפחת מחמד, אמרו אליו, כי בלבם ללכת אחריו, אך יראים את חמת שאר אנשי מכ״ה ויושבי ארץ ערב. [3] את גן העדן. [4] אל עובדי האלילים.

הלילה ואת היום למרגועכם ולהרבות את חונכם ברב חסדו, למען תודו לו. (עד) ביום ההוא יקרא אליהם לאמור: איה אפוא חברי, אשר בראתם מלבכם? (עה) אז נקים עד[1] מכל עם לאמור: תנו לכם מופת[2]! או ידעו, כי אך לאלהים האמת; ויבצר מהם את אשר זממו. (עו) קארון[3] מעם משה היה, וירם לבו על תתנו לו אוצרות לרוב עד כי המון אנשים גבורי חיל לא יכלו שאת את מפתחות בית גנזיו[4]; ויאמר עמו אליו: אל תתגאה, כי לא יאהב ד' את הגאים! (עז) בקש להשיג בהונך, אשר בו חנן אותך אלהים, את מעון העולם הבא! לא עליך לשכח את חלקך בעולם הזה, אמנם היטיבה גם לאחרים, כאשר אלהים היטיב לך! אל נא תשחית בארץ, כי לא יאהב אלהים את המשחיתים! (עח) ויען קארון: אני אספתי את עשרי ברב חכמתי[5]! אמנם הלא ידע, כי כבר הכרית ד' דורות גדולים ועצומים ממנו בהונם ובחילם, ולא שאל את הבוגדים בענשו אותם? (עט) ובעברו לפני עמו ביקר תפארתו, ויאמרו הבוחרים בחיי העולם הזה: לו היה לנו הון קארון, כי עשרו עצום מאד! (פ) ויאמרו אליהם חכמי לב: אוי לכם! חסד אל אל המאמינים ועושי טוב יקר ממנו[6]; אך רק המחכים לו ישיגו את חסדו! (פא) ונבקע תחתיו ותחת היכלו את הארץ, ולא היה לו עוזר ומושיע מבלעדי אל. (פב) ויהי בבוקר ויאמרו האנשים, אשר קנאו אמש בעשרו: אלהים מפזר את טובו למי יחפוץ מעבדיו, וקופץ את ידו כרצונו. לולי חנן ד' אותנו, כי אז גם אותנו בלעה הארץ, כי הבוגדים לא יצליחו. (פג) את מושב העולם הבא הכנו לאנשים אשר לא יבקשו להתנשא בארץ, ולא ישחיתו בה; אך טובה אחרית הצדיקים! (פד) לכל עושה טוב ישולם טוב ממנו, ולכל עושה עול ישולם כפי מעלליו. (פה) האלהים המגלה לך את הקוראן ישיבך אל ארץ מולדתך[7]. אמור: אלהים יודע את ההולך בדרך הטובה ואת השוגה מאחרית. (פו) לא היה לך ליחל, כי אלהים יגלה לך את הכתב בלתי ברב רחמיו; ואל תתרועע אל

---

[1] נביא. [2] כי אליליכם אלהי אמת היו. [3] זה קורח. [4] תמצא במדרש ילקוט, קוהלת ה', י"ב: שלש מטמוניות הטמין יוסף במצרים; אחת נתגלה לקורח. עושר שמור לבעליו לרעתו" זה עשרו של קורח; משא שלש מאות פרדות לבנות היו מפתחות בית גנזיו של קורח. [5] במצאי את מטמוניות יוסף. [6] מעשרו של קורח. [7] המאמר הזה נגלה למחמד בנוסו מעיר מולדתו מכ"ה למדינ"ה.

הבוגדים! (פז) אל יתעוך הבוגדים מאחרי אותות אלהיך אשר שלח אליך, כי אם קרא את בני האדם אל אלהיך ואל תדמה לו אלהי נכר! (פח) אל תקרא אל אלהים אחרים זולתו, כי אין אל מבלעדו! כל היקום יכלה, אך הוא יקום לעולם. לו המשפט ואליו תשובו.

חזון העכביש[1]

נגלה במיכ״ה ובו תשעה וששים פסוקים.

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) הידמו בנפשם האנשים כי דים לאמר: אנחנו מאמינים״ בלתי הבחנם[2]? (ב) גם את האנשים, אשר היו לפניהם, נסה אלהים, למען הכיר את הצדיקים ואת אנשי כזב. (ג) או הידמו בנפשם עושי עול, כי ינצלו מהרעה? אך שוא יהגו! (ד) כל המקוה לראות את פני ד׳, בוא יבוא שכרו, כי אל שומע ויודע כל. (ה) וכל הנלחם[3] לשלום נפשו נלחם, כי אלהים עשיר מכל בני האדם. (ו) ולכל מאמינים ועושי טוב יכופר עונם, ונגמלם טוב מאשר עשו. (ז) גם צוינו את בני האדם להיטיב להוריהם. אך אם יפצרו בך לדמות לי אלהי נכר, אשר לא ידעתם, אל תשמע בקולם[4], כי כלכם אלי תשובו[5], ואגיד לכם את מעשיכם. (ח) ואת המאמינים ועושי טוב נושיב בין המאושרים. (ט) יש אומרים: מאמינים אנחנו באלהים; אך בהדכאם על האמינם באלהים, יחשבו, כי מסת האנשים עונש אלהים היא[6]; ובבוא תשועת ד׳, יאמרו אל המאמינים: עמכם אנחנו! הלא ידע אלהים את כל חדרי לבות בני האדם? (י) הן מכיר אלהים את המאמינים ואת

---

[1] שם החזון הזה מענין העכביש הנזכרת בו פסוק מ׳. [2] את המאמר הזה גלה מחמד אחרי מלחמת בדר, למען נחם את קרובי המתים במלחמה. [3] את מלחמת האמונה. [4] זה מאמר רבותינו ז״ל יבמות ו׳: אמר לו אביו: היטמא״ או אמר לו: אל תחזיר״. יכול ישמע לו, תלמוד לומר: איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו״ כלכם חייבים בכבודי. [5] דברי רב ודברי תלמיד דברי מי שומעין. [6] ידמו בנפשם כי אמונתם איננה הטובה, ואל העמשם על שובם מאחרי אמונתם הראשונה.

החנפים. (יא) הבוגדים אומרים אל המאמינים: לכו בדרכנו, ועלינו לשאת את עונכם! אך הם לא יוכלו לשאת את עונות נפשותיהם, יען כי דברו שקר. (יב) אמנם הם ישאו את משאם ואת משא האחרים[1], ויוכחו ביום התקומה על אשר בדאו מלבם. (יג) הן שלחנו את נח אל עמו ויגר בקרבם חמשים שנה מעט מאלף[2]; וישטפם המבול על חטאיהם. (יד) ונציל אותו ואת אשר אתו בתבה, ונשימם אות לבני האדם. (טו) ובאמור אברהם אל עמו: עבדו את ד׳ ויראוהו! זה טוב לכם, אם תבינו! (טז) אך אתם עובדים אלילים מבלעדי אל, ותדברו בו כזבים; אכן האלילים, אשר אתם עובדים מבלעדי אל, לא יכינו טרף לנפשכם. בקשו את טרפכם מד׳ ועבדוהו, ותנו לו תודה כי אליו תשובו! (יז) ואם תענו בי שקר, גם האנשים, אשר היו לפניכם, ענו שקר בנביאיהם. לא על הנביא כי אם להזהיר. (יח) הלא תראו כי אלהים בורא כל היקום ויעירם מעפר? זה נקל מאלהים. (יט) עברו בארץ וראו בברוא אל יצורים ובשומו אחרים תחתיהם[3], כי הוא אדיר על כל. (כ) הוא ייסר את מי יחפוץ וירחם את מי יחפוץ; ואליו תושבו. (כא) לא תנצלו מידו לא בשמים ולא בארץ; ואין לכם עוזר ומושיע מבלעדי אל. (כב) והמכחשים באותות אל ובתשובתם אליו לא ייחלו לרחמיו, ולהם עונש גדול. (כג) ולא ענהו עמו כי אם אמרו: הרגוהו או שרפוהו באש! ויצילהו אלהים מתוך האש; בזה אות לעם המאמין. (כד) ויוסף עוד דבר אברהם: אתם עבדתם אלהי נכר מבלעדי אל, ותכרתו להם ברית כל ימי חייכם; אך ביום התקומה תבגדו איש באחיו, ותקללו איש את אחיו. אש הגיהנם תהי מושבכם, ואין עוזר לכם. (כה) אך לוט האמין בו ויאמר: אלכה מזה ואשובה אל ד׳, כי עוזו הוא וחכם לב. (כו) וניתן לאברהם את יצחק ואת יעקב, וננחיל את זרעו את הנביאות ואת הכתב; וניתן לו את שכרו בעולם הזה, ובעולם הבא מושבו בין התמימים. (כז) באמור לוט אל עמו: התעשו נבלה, אשר לא ראיתם עוד בכל יצורי תבל? (כח) אתם עושים זימה באנשים

---

[1] אשר הודחו מהם. [2] כפי מאמר הכתוב, בראשית ז׳, י״א, נח היה בן שש מאות שנה בבוא המבול, וכל ימי חייו היו תשע מאות וחמשים שנה; עיין בראשית ט׳, כ״ט. [3] בזה מביא מופת להחיית המתים; כאשר כל הצמחים נובלים לעת החורף וישובו ויחיו לעת הקיץ; כן גם בני האדם ישובו ויחיו אחרי מותם.

ותגדעו לכם את הדרך הטובה[1]; ובבואכם איש אל אחיו לא תעשו כי אם עול. ולא השיבוהו דבר, כי אם אמרו: הביא לנו את עונש אלהים, אם צדיק אתה! (כט) ויאמר לוט: אדוני! הושיעני נא מהעם הבוגד הזה! (ל) בבוא מלאכינו אל אברהם לבשרהו ויאמרו: הננו משחיתים את אנשי העיר הזאת, כי חוטאים הם. (לא) ויאמר אברהם: אבל גם לוט בה! ויענו: אנחנו יודעים את אשר בה; אותו ואת משפחתו נציל זולתי את אשתו אשר תספה עם הנשארים בה. (לב) ויהי בבוא מלאכינו אל לוט ויצר לבו עליהם, כי קצרה ידו להושיעם. ויאמרו: אל תירא ואל תתאבל! אנחנו נציל אותך ואת משפחתך זולתי את אשתך אשר תספה. (לג) שלוחים אנחנו להוריד את הקצף מן השמים על אנשי העיר הזאת על רב פשעיהם. (לד) ונשאיר ממנה אות גלוי[2] לעם המתבונן. (לה) ואל אנשי מדין שלחנו את אחיהם שעיב לאמר: עמי! עבדו את ד' וחכו ליום האחרון, ואל תזידו להשחית בארץ! (לו) ויענו בו שקר; ותאחזם הרעש; ויהי בבוקר וימצאו בבתיהם פגרים מתים. (לז) כן עשינו גם לאנשי עאד, תמוד; הן ידעתם היטב את ארץ מגוריהם; השטן הסיתם אל מעלליהם וישיבם מאחרי הדרך הטובה, גם אם ראו זאת. (לח) גם את קארון[3] ואת פרעה ואת המן הכרתנו. הן בא משה אליהם באותות מובנים; אך התנשאו בארץ, לכן לא נושעו. (לט) את כלם אחז גמולנו; על קצתם המטרנו אבני אלגביש, את קצתם אחז הרעש, את קצתם בלעה הארץ, ואת קצתם שקענו בים. אלהים לא עשה להם עול; אמנם הם השחיתו את נפשם. (מ) המבקשים עזר מאלהים אחרים מבלעדי אל נמשלו כעכביש הבונה את ביתה; אך קורי עכביש הם הרפה מכל הבתים. לו יבינו זאת! (מא) אלהים יודע את אשר עובדים מבלעדו, כי עזוז הוא וחכם לב. (מב) משלים כאלה אנחנו ממשלים לבני האדם; אמנם רק חכמי לב יבינום. (מג) אלהים ברא את השמים ואת הארץ באמת; גם זה אות למאמינים. (מד) קרא את הספר אשר גלינו לך והתפלל אל אלהיך, כי התפלה מצלת את האדם מחרפה ומזימה! גדול זכרון

---

[1] רבותינו ז"ל אמרו על מאמר הכתוב: אם יכופר לכם העון הזה עד תמותון, ישעיה כ"ב, י"ד, זה הוצאת זרע לבטלה ומשכב זכר. [2] את ים המלח. [3] עיין לעיל חזון כ"ח, ע"ו. תמצא במדרש רבא במדבר י"ד: קורח היה קתוליקוס לביתו של פרעה.

אלהים, כי הוא יודע את מעשיכם. (מה) דברו רכות אל אנשי הכתב בהריבכם אתם, זולתי אל הבוגדים מקרבם, ואמרו: מאמינים אנחנו באשר שולח אליכם; אלהיכם ואלהינו אחד הם; משלימים אנחנו! (מו) כן שלחנו אליך את הכתב; גם האנשים, אשר שלחנו אליהם כתב, מאמינים בו; גם קצת האנשים האלה[1] מאמינים בו; רק הבוגדים מכחשים באותותינו. (מז) לא ידעת מקדם קרוא בספר או כתוב ביד ימינך: לולי כן, כי אז אמת דברו שונאיך[2]. (מח) באמת הקוראן הוא אות מובן בלב הנבונים, ולא יכחשו באותותינו כי אם הבוגדים. (מט) הם אומרים: אם לא ישולח אליו מופת מאת אדוניו, לא נאמין בו; אמור: המופתים לאלהים, ואני—אינני כי אם מזהיר גלוי! (נ) הלא ישפוק להם, כי שלחנו אליך את הכתב למען קראו אליהם? רחמים וזכרון הוא לעם המאמין. (נא) אמור! עד ד׳ ביני וביניכם! (נב) הוא יודע את כל אשר בשמים ובארץ; וכל המאמינים בשקר ומכחשים באלהים יספו יחד. (נג) הם מבקשים, כי תחיש להם את ענשם. לולי שם לו אלהים מועד, כי אז כבר הגיעם; פתאום יבוא עליהם בלי דעתם. (נד) הם מבקשים כי תחיש להם את ענשם; לכן תקיפם אש הגיהנם, את הבוגדים האלה! (נה) ביום ההוא יבוא עליהם ענשם ממעל להם ומתחת רגליהם; אז יאמר אלהים: הא לכם גמול מעלליכם! (נו) אתם עבדי המאמינים! הן ארצי רחבת ידים[3]; לכן עבדוני! (נז) כל נפש תטעם את המות; אז תשובו אלינו. (נח) ואת המאמינים ועושי טוב נושיב אל מרומי גן העדן, אשר בקרבו נחלי מים; לעד ישבו בו. (נט) מה נעים שכר עושי טוב ומחכים לד׳ ושמים מבטחם באדוניהם! (ס) כמה חיות יש, אשר אין לאל ידיהן להכין טרף לנפשותיהן, ואלהים מכלכל אתהן ואתכם! הוא שומע ויודע כל. (סא) ואם תשאלם: מי ברא את השמים ואת הארץ וישם לכם את השמש ואת הירח לעבדים? יענו: אלהים. ואיך עונים בו שקר? (סב) אלהים פותח את ידו ומפזר לעבדיו הישרים בעיניו, וקופצה ממי יחפוץ; הוא יודע כל. (סג) ואם תשאלם: מי מוריד מים מן השמים להחיות את הארץ אחרי מותה? יענו: אלהים".

---

[1] אנשי מיכ"ה. [2] כי אתה בדאת מלבך את הקוראן. מחמד מביא גם מזה מופת לאמתת נבואתו, יען כי לא ידע מקדם קרוא וכתוב, ועתה הוא קורא אל אנשי מיכ"ה את הקוראן. [3] אם הבוגדים ירדפוכם, לכו אל ארץ אחרת.

אמור: תהלה לאל! אך רבם לא יבינו. (סד) חיי העולם הזה אך שחוק וריק המה; חיי העולם הבא הם החיים[1]; לו יבינו זאת! (סה) בבואם אל ספינה, מתחננים אל אלהים ומבטיחים אותו להאמין בו; ואחרי צאתם אל היבשה מדמים לו אלהי נכר, (סו) ומכחשים באשר שלחנו אליהם, ומתענגים על חיי העולם הזה; אמנם ידעו באחריתם! (סז) הלא יראו כי שמנו להם מקום קדוש ובטוח[2], מדי גורשו האנשים אשר סביבותיהם[3] מבתיהם? העוד יאמינו בשוא ויכחשו בחסדי אל? (סח) ומי רע ממדבר כזבים באלהים, ומכחש באמת אחרי בואה? הלא יהיה הגיהנם מושב הבוגדים? (סט) אך את הנלחמים לנו ננחה בדרך הטובה, כי אלהים הולך עם תמימי דרך.

---

[1] עיין פרקי אבות ד׳, כ״א. [2] זה מיכ״ה; המאמר הזה נגלה אחרי גבור יד מחמד באויביו ואחרי לכח את העיר מיכ״ה. [3] אויבי מחמד.

חזון הרומיים[1]

נגלה במיכ"ה ובו ששים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) הן ניגפו הרומיים[2] (ב) בארץ הקרובה[3]; אמנם אחרי הנגפם תעז ידם (ג) בעוד מעט שנים, כי לאלהים הראשונות והעתידות; וביום ההוא[4] ישישו המאמינים (ד) על עזרת ד׳,[5] כי הוא יושיע את כל הישרים בעיניו; עזו ורחום הוא. (ה) אלהים בשר זאת, והוא לא ימיר את דברו; אך רב האנשים לא ידעו זאת. (ו) הם מכירים אך את צוהר העולם הזה; ועל העולם הבא לא ישיתו את לבם. (ז) הלא יתבוננו בקרב לבם כי אלהים ברא את השמים ואת הארץ ואת כל אשר ביניהם באמת, וישם להם חק? אך רב בני האדם יכחשו, כי יראו את פני אלהים. (ח) הלא יעברו בארץ ויראו את אחרית האנשים אשר היו לפניהם? עצומים היו מהם ויעבדו את הארץ וישבו בה ימים רבים; ויבואו אליהם שלוחינו באותות מובנים. אלהים לא עשה להם עול אך הם השחיתו את נפשם. (ט) רעה היתה אחרית עושי עול על כחשם באותות אל וילעגו להם. (י) אלהים בורא כל היקום וישוב ויחיה אותם; אז תשובו אליו. (יא) וביום בוא שעת הדין הבוגדים יאבדו כל תקוה. (יב) אליליהם לא יליצו עליהם; לכן יבגדו באליליהם. (יג) ביום בוא שעת הדין יפרדו הבוגדים מעל המאמינים. (יד)

---

[1] שם החזון הזה מהחמיים הנזכרים בו פסוק א׳. [2] היראקליוס קיסר יון עשה מלחמה את קוסרויס מלך פרס בשנה הששית לנבואת מחמד, ותגבר יד הפרסיים. [3] בארץ פרס. [4] ביום הנגף הפרסיים. [5] טעם שנאת מחמד על הפרסיים הוא, יען כי שלח אגרת אל מלכם למען יחבק את דת מחמד, והמלך קרע את האגרת בפני המלאכים.

המאמינים ועושי טוב יתענגו בנאות דשא. (טו) ואת הבוגדים ומכחשים באותותינו ובתשובתם אלינו נסגיר אל ענשם. (טז) שבחו את ד׳ בשכבכם ובקומכם! (יז) השמים והארץ מספרים את כבודו לעת ערב ובעת שנת הצהרים. (יח) הוא מוציא את החיים מן המות ואת המות מהחיים; הוא מחיה את הארץ אחרי מותה; כן תשובו אליו[1]. (יט) זה לכם אחד מאותותיו: הוא יצרכם מעפר וישימכם לבני אדם כובשי הארץ. (כ) גם זה אות: הוא יצר לכם נשים מעצמכם למען בוא אליהן, ויכריתכם להן ברית אהבה ורעות; גם זה אות לעם מתבונן. (כא) גם זה אות: הוא ברא את השמים ואת הארץ, ויפריד את לשונותיכם ואת מראי פניכם; גם זה אות למתבוננים. (כב) גם זה אות: שנתכם בלילה וביום[2] ותשוקתכם להתענג על טובו; גם זה אות לעם המקשיב. (כג) גם זה אות: הוא מראה אתכם את הברק לפחדכם ולתקותכם, ומוריד את המים מן השמים להחיות בהם את הארץ אחרי מותה; גם זה אות לעם המתבונן. (כד) גם זה אות: השמים והארץ נכונים בדברו; וביום קראו אתכם תצאו מן האדמה. (כה) לו כל אשר בשמים ובארץ; והכל סר למשמעתו. (כו) הוא בורא כל היקום וישוב ויחיהו; זה נקל ממנו. לו המשלים הנשגבים[3] מכל אשר בשמים ובארץ; עזוז הוא וחכם לב. (כז) הוא ממשל לכם משל מקרבכם; היש לקנין כספכם[4] חלק בהונכם אשר פורנו לכם? הישוו לכם? היראים אתם אותם כיראתכם איש את אחיו? כן נודיע את אותותינו לעם המתבונן[5]. (כח) הבוגדים אך בשרירות לבם הולכים, ואין בהם תבונה. מי ינחה את האיש אשר התעהו אל? אין להם עוזר. (כט) שים את פניך אל אמונת האמת! היא חק אל, אשר שם לבני האדם והוא לא ימיר את דברו; זאת אמונת אמת, אך רב האנשים לא יבינוה. (ל) שעו אליו ויראוהו והתחננו אליו, ואל תערכו לו אלהי נכר! (לא) אל תתרועעו אל מפרידי הדת ומחרחרי ריב וששים על שגגתם! (לב) בבוא שואה אל בני האדם קוראים אל אלהים ושבים אליו; ואחרי תתו להם את רחמיו, קצתם ידמו לו אלהי נכר. (לג) הם מכחשים באשר נתנו להם; התענגו על

---

[1] זה מופת לתחיית המתים [2] שנת הצהרים. [3] לא נוכל לערוך לאלהים כי אם הכוחות הנשגבות מכל כוחות הטבע. [4] לעבדיכם. [5] במשל הזה מכון את חק"ב"ה ואת האלילים.

חיי העולם הזה! הן תדעו באחריתכם. (לד) ההמשלנו אותם לדמות לנו אלהי נכר? (לה) בתתנו רחמים לבני האדם ששים בהם ובבוא אליהם רעה על מעשי ידיהם יאבדו כל תקוה. (לו) הלא יראו כי אלהים פותח את ידו ומפזר למי יחפוץ, וקופצה ממי יחפוץ! גם זה אות לעם המאמין. (לז) תנו לקרוביכם לדלים ולעובדי דרך; זה טוב למבקשים את פני ד׳, אלה יצליחו. (לח) כל אשר תלוו בנשך למען הרבות את הון האנשים[1], לא תבוא ברכת ד׳ עליו; וכל הצדקה אשר תתנו למען בקש את פני ד׳ תשולם לכם כפלים. (לט) אלהים ברא אתכם ויתן לכם כל טוב; הוא ימיתכם וישוב ויחיה אתכם. מי מאליליכם יכול לעשות זאת? יהולל שמו! חלילה לו את אשר ידמו אליו. (מ) צוקה באה אליהם ביבשה ובים על מעשי ידיהם למען יטעמו קצת ענשם ולמען ישובו אל ד׳. (מא) אמור: עברו בארץ וראו את אחרית האנשים אשר עבדו לפניכם אלהי נכר! (מב) שים את פניך אל אמונת אמת טרם בוא יום ד׳, אשר איש לא יאחרהו ואשר בו יפרדו הבוגדים מהמאמינים! (מג) כל הבוגד לנפשו בוגד; וכל עושה טוב, היטיב לערוך את מטתו[2]. (מד) הן שלחנו נביאים אל עמיהם, ויבואו אליהם באותות מובנים; ונשב נקם לבוגדים, כי עלינו להושיע את המאמינים. (מה) אלהים ישלם את פעלי המאמינים ועושי טוב ברב חסדו, ואת הבוגדים לא ירחם. (מו) גם זה אות: הוא משלח את הרוחות לבשרכם טוב ולהטעימכם את חסדו, להוליך את האניות בדברו ולהשביעכם מטובו, למען תתנו לו תודה. (מז) אלהים שולח את הרוחות ומעלה את הנשיאים וימתחם בשמים כרצונו; ובבקשו אותם תראה את הגשם היורד מתוכם; ומרוה את עבדיו הישרים בעיניו למען ישישו. (מח) טרם רדתו אליהם התאבלו. (מט) הבט נא אל עקבות רחמי אל בהחיותו את הארץ אחרי מותה! כן יחיה את המתים, כי הוא אדיר על כל. (נ) ובשלחנו רוח זלעפות המצהיבה את זרע הגנם, ישובו מאחרים אלהים ויבגדו בו. (נא) הן לא תשמיע את המתים ואת החרשים בקראך אותם, כי יפנו אליך עורף. (נב) גם לא תנחה את העורים למען השיבם משגגתם; אל תשמיע כי אם את המאמינים באותותינו והמשלימים אתנו. (נג) אלהים בראכם בהיותכם קצרי יד, ויחזקכם אחרי היותכם רפי ידים; ואחרי

---

[1] את הונכם. [2] היטיב לנפשו.

חזקו אתכם יכשיל את כחכם[1] ויחן לכם שיבה; הוא בורא את כל אשר יחפוץ; הוא יודע כל ואמיץ כח. (נד) ביום בוא שעת הדין ישבעו הבוגדים, (נה) כי לא גרו כי אם שעה אחת בארץ[2], כי למודים הם לדבר כזב. (נו) והאנשים אשר היה להם המדע והאמונה יאמרו אליהם: אתם אחרתם[3] עד יום התקומה ככתוב בספר ד׳[4]; הנה זה יום התקומה, אך אינכם יודעים זאת! (נז) ביום ההוא לא יועיל את הבוגדים בכסותם את פשעיהם, ואלהים לא ירצם. (נח) משלנו משלים לרב לבני האדם בקוראן הזה; אך אם תבוא אליהם באותותינו, יאמרו הבוגדים: אך הבל וריק דבריכם! (נט) כן חתם אלהים את לבות הבוערים. (ס) חכה לאלהים, כי דברו אמת; ואל יכשילוך נמהרי לב.

---

[1] לעת זקנתכם. [2] יראו, כי חיי החלד אך צל עובר המה. [3] לשוב מדרככם הרעה. [4] בספר המקרים.

חזון לקמאן[1]

נגלה במיכ״ה ובו ארבעה ושלושים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) א״ל״ם״ אלה אותות הספר החכם. (ב) קו הישר ורחמים הוא לתמימי דרך. (ג) המתפללים ונותנים צדקה ומחכים לעולם הבא. (ד) האנשים האלה הם על קו הישר הניתן להם מאדוניהם ואלה יצליחו. (ה) יש איש קונה דברי שחוק ומשלים חדשים למען התעות את הפתאים מדרך ד׳ וללעוג לה[2]; לאלה עונש גדול וחרפה תשיגם. (ו) ובהקרא אליו אותותינו ירום לבו וישוב מאחריהם בלי שמוע אותם, ויאטם את אזנו; לכן בשרהו עונש גדול! (ז) ולמאמינים ולעושי טוב גנות נעימים יהיו. (ח) לעד ישבו בהם, כי דבר אלהים אמת; עזוז הוא וחכם לב. (ט) הוא ברא את השמים בלי עמודים נראים, וישם בארץ הרים גבנונים למען תמכה, ויפזר בה חיות לכל מין. גם נוריד מים מן השמים להוציא פרי נחמד לכל מין. (י) את כל אלה ברא אלהים; הראוני את אשר נברא מהאלילים אשר אתם עובדים מבלעדי אל! אך גדולה שגגת החוטאים. (יא) הן נתנו חכמה ללקמאן[3] למען יודה לד׳; וכל המודה לד׳, לשלום נפשו מודה, וכל הבוגד בו — לאלהים עושר ותפארת גם זולתו. (יב) ויאמר לקמאן אל בנו בהורותו אותו: אל נא תדמה לאלהים

---

[1] שם החזון הזה מהחכם לקמאן הנזכר בו פסוק י״א. [2] זה האיש היה נוצר אבן אלחרת, אשר גר ימים רבים בארץ פרס, ויביא משם שירים נשגבים ומליצות נעימות, וישורם בפני אנשי מיכ״ה; ובהרימו את קולו כל העם עזבו את מחמד וילכו אחריו. לכן שנאהו מחמד. [3] זה האיש היה ממשל משלים, (ארבעים מהם עודם נשמרים עד היום הזה) ויש אומרים כי זה איזאפ, יען כי משלי לקמאן ואיזאפ דומים לרוב זה לזה.

אלהי נכר, כי עון גדול זה! (יג) את כל איש צוינו לכבד את הוריו, כי אמו ילדתו בעצב ותניקהו שתי שנים שלמות[1]; לכן תן תודה לי ולהוריך, כי אלי תשוב[2]! (יד) אך אם יפצרו בך הוריך לדמות לי אלהי נכר, אשר לא ידעתם, אל תשמע בקולם[3]! היה להם חבר נאמן כל ימי חייהם, ולך בדרך אביך אשר הלך אחרי; כי אלי תשובו כלכם, ואגיד לכם את כל מעשיכם! (טו) בני! גם דבר קטון כמשקל זרע החרדל, גם אם טמון בנקרת הצור, אם בשמים אם בארץ — אלהים יוציא לאור, כי הוא צופה ומביט אל כל. (טז) בני! התפלל אל אלהיך! צו את הישר בעיניו ומאוס ברע, ושא את הרעה אשר נטל עליך, כי כן נגזר בספר המקרים! (יז) אל תפן את ערפך אל בני האדם ואל תתגאה בארץ, כי לא אוהב אל את הגאים ואת גבהי לבב! (יח) הצניע לכת ודבר רכות, כי קול החמור הוא הנמאס מכל הקולות[4]! (יט) הלא תראו, כי אלהים נתן בידיכם כל אשר בשמים ובארץ, ויתן לכם חנו מבית ומחוץ[5]? ובכל זאת יש אנשים המריבים באל מבלי דעת, ואין להם קו הישר ולא ספר גלוי. (כ) ובהאמר אליהם: לכו בדרך אשר שלח אליכם אלהים! יאמרו: לא נלך בדרך אשר לא מצאנו בה את אבותינו! הלא קורא אותם השטן אל עונש הגיהנם? (כא) וכל הדבק בד׳ ועושה טוב, נכונה משענתו; כי באלהים אחרית כל הדברים. (כב) אל תתעצב אל לבך על מרי הבוגדים! הן ישובו אלינו ונגיד להם את אשר עשו, כי אלהים יודע את כל חדרי הלב. (כג) אך מעט יתענגו; אז נורידם אל ענשם הנורא. (כד) ואם תשאלם: מי ברא את השמים ואת הארץ? יענו: אלהים. אמור: תהלה לאל! אך רבם לא יבינו. (כה) לד׳ כל אשר בשמים ובארץ; גדול עשרו ותפארתו. (כו) לו היו כל עצי הארץ קני כתיבה, והים יעלה על כל גדותיו שבעה ימים כמוהו מלאי דיו, לא יוכלו להגיד את כל דברי ד׳, כי עזוז הוא וחכם לב. (כז) בריאת כלכם ותחייתכם מעפר לא תכבדנה בעיניו מבריאת נפש אחת; הוא שומע ויודע כל. (כח) האינך רואה כי אלהים מביא את הלילה אחר היום ואת

---

[1] מאמר רבותינו ז״ל כתובות ס׳ א׳: אשה מניקה את בנה שתי שנים; מכאן ואילך כיונק שקץ. [2] במאמרים האלה י״ג—י״ח מחמד מדבר אל עלם אחד ושמו צאד אבן אבי וקץ, אשר אביו חבק את דת מחמד, והוא מאן ללכת אחריו. [3] עיין לעיל חזון כ״ט, ז׳. [4] פה מדמה את גבהי לבב לחמורים גועים. [5] כחות הנפש וכחות הגוף.

היום אחר הלילה? בו יקיפו השמש והירח; הכל שב במרוצתו אשר חקק להם, והוא יודע את כל מעשיכם. (כט) עתה תדע כי אלהים הוא האמת, וכל האלילים, אשר הם עובדים מבלעדו, הבל המה. נשגב ואדיר הוא. (ל) האינך רואה את האניות המשוטטות בלב הים בדב רחמי אל, למען הראותכם את אותותיו? גם בזה אות לכל המחכה ומודה לאל. (לא) בכסות אותם גלי הים כצל צלמות, הם מתחננים אל אלהים ונודרים לדבוק באמונתו; ובהוציאנו אותם בטח אל היבשה, קצתם פוסחים על שתי הסעיפים. אמנם רק בוגדים ובני בליעל מכחשים באותותינו. (לב) בני אדם! כבדו את אלהיכם ויראו את היום, אשר בו לא יליץ אב על בנו ולא בן על אביו! (לג) דבר אלהים יבוא באמת; אל יסיתוכם חיי התבל, והמדיח אל ינשה אתכם את אלהיכם! (לד) אלהים יודע את השעה האחרונה; הוא מוריד את הגשם ויודע את אשר ברחם. אין איש יודע את אשר יקרהו ביום מחר, ובאי זה ארץ ימות; אך אלהים יודע ומבין כל.

חזון ההשתחויה[1]

נגלה במיכ"ה ובו שלושים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) א"ל"ם הספר הזה, אשר אין ריב בו, שולח מאת אדון העולמים. (ב) העוד יאמרו: הוא[2] בדאהו? לא כי באמת הוא מאת אדונך, למען הזהיר בו עם[3] אשר עוד לא היה לו מוזהיר, ולמען ילכו בדרך הטובה. (ג) אלהים ברא את השמים ואת הארץ בששת ימים, אז ישב על כסאו; אין לכם עוזר ומושיע מבלעדו; הלא תבינו זאת? (ד) הוא השליט בכל הדברים מהשמים עד לארץ; אז ישובו אליו ביום הגדול כאלף שנים למספרכם. (ה) כן הוא,

---

[1] שם החזון הזה מענין ההשתחויה הנזכרת בו פסוק י"ד. [2] מחמד. [3] את הערביים.

כי הוא יודע את הנסתרות והנגלות; עזוז ורחום הוא. (ו) הוא ברא את כל הדברים מכלל יופי, וייצר את האדם מחומר. (ז) ואת זרעו מזרע וממים רעים[1]. (ח) וייצרהו ויפח בו מרוחו, ויתן לכם אזנים לשמוע ועינים לראות ולב להבין. אך מעט מכם יתנו לו תודה! (ט) הם אומרים: איך נשוב ונחיה אחרי שכננו עפר? (י) כן מכחשים בתשובתם אל אלהים. (יא) אמור: מלאך המות, אשר הושם עליכם, ימיתכם; אז תשובו אל אדונכם! (יב) לו חפצנו, כי אז נתנו לכל איש קו הישר; אך יצא הדבר: אמלא את הגיהנם משדים ובני אדם יחד! (יג) לו תראה בנקוד הבוגדים את ראשיהם לפני אדונם[2] לאמר: אדוננו! ראינו ושמענו; העלנו נא ארצה למען נעשה טוב ונדבק בך! (יד) אז נאמר אליהם: הא לכם ענשכם על שכחכם את תשובתכם אלינו! היום הזה נשכחכם; קחו את גמולכם עדי עד על פעלכם! (טו) אך אלה הם המאמינים באותותינו: המשתחוים בהקרא אליהם דברינו, ומגידים את תהלת אלהיהם, ולא ירימו את לבם, (טז) ומתפללים אל אדוניהם ברעדה ובגילה בקומם ממטתם בבוקר, ומפזרים מאשר נתנו להם. (יז) לא ידעה נפש את מחמד עיניהם ואת ששונם על שכר פעלם. (יח) הישוו המאמינים אל הבוגדים? לא ישוו. (יט) המאמינים ועושי טוב ישבו לעד בגן העדן; זה גמולם על פעלם. (כ) ומושב הבוגדים אש הגיהנם יהיה; ובבקשם לצאת ממנה יודחו בה; אז יאמר אליהם: קחו את עונש אש הגיהנם אשר כחשתם בו! (כא) אמנם נטעימם מלבד העונש הגדול[3] גם עונש קל ממנו[4]; אולי ישובו מדרכם הרעה. (כב) ומי רע מהשב מאחרי זכרון אל אחרי שמעו אותו? הן נשיב נקם לבוגדים! (כג) למשה נתנו את הכתב — אל תריב בו, כי הוא מאתנו! — ונשימהו קו הישר לבני ישראל. (כד) וניתן להם מנהלים מקרבם, אשר ינחו אותם בדברנו; גם הם[5] סבלו וידבקו באותותינו. (כה) הן יוכיח אדונך ביניהם ביום התקומה על אשר הריבו עליו. (כו) האינם יודעים כמה דורות השחתנו לפניהם, אשר עתה עוברים על מושבותיהם? (כז) גם בזה אות, הלא יבינוהו? הלא יראו, כי אנחנו מורידים מים על ארץ עיפה להוציא מקרבה זרע למאכלם ולמאכל בהמתם? הלא יבינו זאת? (כח) יאמרו: מתי יבוא יום

---

[1] מטיפה סרוחה; עיין פירקי אבות ג׳, א׳. [2] בתחיית המתים. [3] בעולם הבא.
[4] בעולם הזה. [5] הנביאים.

החוכחה, אם כנים דבריך? (כט) אמור: ביום הדין; אז לא תועיל האמונה את הבוגדים; לא יושעו. (ל) הפרד מעליהם, וחכה כאשר הם מחכים!

חזון הקושרים[1]

נגלה במדינ"ה ובו שלושה ושבעים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום

(א) אתה הנביא! ירא את אלהים ואל תלך בדרך הבוגדים והחנפים, כי אלהים יודע כל וחכם לב הוא! (ב) לך אחרי אשר גלה לך אדונך, כי אלהים יודע את כל מעשיכם! (ג) ובטח בד', כי אך לד' הישועה! (ד) לא נתן אלהים שני לבבות בגוף האדם[2] ולא שם את נשיכם, אשר אתם נפרדים מהן, כאמותיכם[3]; גם לא שם את אמוניכם לבניכם. אתם מדברים זאת בפיכם; אך לאלהים דבר האמת, והוא מנחה בדרך הטובה. (ה) קראו את אמוניכם בשם אבותיהם; כה ייטב בעיני ד'. ואם לא תדעו את אבותיהם[4], אחיכם וקרוביכם הם בדתכם[5]. שגגותיכם לא תחשבנה לכם עון, כי אם זדונות לבכם, כי אל סלח ורחום הוא. (ו) הנביא קרוב למאמינים יותר מהם לנפשותיהם[6], ונשיו אמותיהם הנה[7]. האחים

---

[1] שם החזון הזה מענין הקושרים הנזכרים בו פסוק כ'. [2] קודם בוא מחמד הבנים האמונים נחשבו לערביים כבנים עצמיים לענין נחלה ועריות; ומחמד מפר פה את הדת הזאת באמרו: לא נתן אלהים שני לבבות בגוף האדם כלומר: אי אפשר לאהוב את בנו האמון כמו את בנו הטבעי. וטעם הפרת הדת הזאת מאת מחמד הוא: למחמד היה עבד חפשי ושמו זייד, ויקחהו לו לבן; ולו אשה יפה; ותחשק נפש מחמד בה, ויפתה את זייד לגרשה, למען קחתה לו לאשה. וילונו עליו המאמינים; לכן גלה את המאמר הזה. [3] מנהג הערביים היה בגרשם אשה, אשר בכל זאת חפצו לשמור בבתיהם לאמור אליה: היי לי כגיו אמי! כלומר: אסור עלי לגעת בך כבאמי; ובזאת נאסרה האשה הגרושה עליו ועל כל קרוביו כאמותיהם. [4] אם אסופים הם או נשבו במלחמה. [5] היטיבו להם. [6] הוא אבי כל המאמינים. [7] אסור לבוא אליהן הן בחייו הן אחרי מותו, כאשר תראה לקמן פסוק נ"ג.

קרובים זה אל זה מהמאמינים והנלחמים למלחמת אל[1], ככתוב בספר אלהים[2]. עשו צדק ומשפט איש אל אחיו ככתוב בספר הנודע. (ז) בכרתנו ברית לנביאים: לך, לנח, לאברהם, למשה ולישו בן מרים, ונכרת לכם ברית אהבה, (ח) למען ישאל אלהים את הצדיקים על צדקם, ולמען הכין לבוגדים עונש גדול. (ט) אתם המאמינים! זכרו את הטובה אשר גמלכם ד׳ בקום עליכם חיל אויביכם ונשלח עליהם רוח סערה וחיל מלאכים אשר לא ראיתם[3] — כי אלהים ראה את מעשיכם[4]. — (י) בבוא עליכם אויביכם ממעל וממטה לכם[5] ויחשכו מראיכם, ולבותיכם עלו עד גרוניכם[6], ותלינו על ד׳. (יא) זאת היתה מסה למאמינים; חיל ורעדה אחזתם. (יב) החנפים ורכי הלבב אמרו: אלהים ושלוחו אך שוא בשרו אותנו! (יג) יש מהם אמרו: אנשי יתרב[7]! לא זאת מנוחתכם; סורו מפה! וקצתם בקשו מהנביא לאמר: הוציאנו נא מזה! לבותינו אינם בטוחים; אמנם בטוחים היו, אך בלבם היה לנוס. (יד) לו בא האויב אל העיר מכל פנה, ושאל מהם ללכת אחריו, כי אז הואילו לו; אך לא ישבו בה כי אם מעט ימים[8]. (טו) הם נשבעו מקדם באלהים, כי לא ישובו מאחריו; ואין להפיר את שבועת ד׳. (טז) אמור: מנוסתכם לא תועילכם; גם אם תמלטו מהמות[9] או מהחרב[10], לא תתענגו כי אם מעט ימים. (יז) מי יעצר בד׳ אם בלבו להרע או להיטיב לכם? לא ימצאו עוזר ומושיע מבלעדי אל. (יח) הן יכיר אלהים את המדיחים בקרבכם ואת האומרים אל אחיהם: בואו אלינו, למען ימעטו הנלחמים לו[11]! (יט) אויבים הם לכם; אך בבוא עליהם פחד תראה בשאתם את עיניהם אליך ובקרצם את עיניהם מאימת מות; ובסור מעליהם הפחד יחרצו לך את לשונם החדה מתאות שלל[12]; בוגדים המה, ואלהים יפר את מעלליהם; זה נקל מאלהים. (כ) הם מדמים בנפשם כי הקושרים[13] לא יבואו, ובבוא

---

[1] לענין נחלה וגילוי עריות. [2] בקורן. [3] אחרי נוס מחמד ממכ"ה למדינ"ה אויביו צרו על העיר הזאת בחיל כבד. ויהי בלילה והעלה רוח סערה ותהפוך את אהליהם ותולך חול דק אל פניהם וינוסו; ולדעת מחמד זה היה מעשה נס. [4] כי אתם מקוים אליו. [5] קצת האויבים ערכו את מערכתם על הגבעה ממזרח לעיר, וקצתם בשפלה ממערב לעיר. [6] צעקתם צעקה גדולה ומרה בראותכם את המון האויבים. [7] העיר מדינ"ה נקראה מקדם בשם יתרב. [8] כי אלהים הענישם על בגדם בו. [9] הטבעי. [10] ממות במלחמה. [11] למחמד. [12] כלומר החנפים בראותם כי גברה יד מחמד ילכו עמו למען חלק אתו שלל. [13] אויבי מחמד.

הקושרים יבקשו לשוב אל המדבר אל אחיהם הערביים[1], ושם ישאלו לכם[2]. אמנם גם אם היו אתכם, אך מעט מהם עוזרכם במלחמתכם. (כא) אכן יש להם בשליח אל משל איש מקוה אל ד׳ ואל יום האחרון ומרבה להזכיר את ד׳. (כב) בראות המאמינים את הקושרים אמרו: אלהים ושלוחו העידו זאת בנו[3]; כנים דברי אלהים ושלוחו! ובזאת ירבו להאמין ולדבוק בד׳. (כג) יש מהמאמינים שומרים את אשר העידו בו אלהים[4]; יש מהם כבר שלמו את נדריהם; יש מהם מחכים עוד לשלמם ולא יפרו את דברם. (כד) לצדיקים ישלם ד׳ כצדקם, ואת החנפים או ייסר או ישוב וירחמם כרצונו, כי סלח ורחום הוא. (כה) אלהים סכל את עצת הבוגדים, ואין בצע להם; ויגן בעד המאמינים בהלחמם, כי אדיר ועזוז הוא. (כו) גם שלח אלהים לעזרתם[5] קצת אנשי הכתב[6] אשר יצאו ממבצרותיהם; אחרי כן שלח מורך בלבבם. את קצתם הרגתם ואת קצתם שביתם. (כז) וינחילכם אלהים את ארצם ואת מושבותיהם ואת הונם, ויתן לכם ארץ אשר לא עברתם בה מקדם, כי הוא אדיר על כל. (כח) אתה הנביא! אמור אל נשיך: אם אתן בוחרות בחיי העולם הזה ובתפארתו, קחינה את אשר חפצתן בו, ואשלחכן בכבוד. (כט) ואם בלבכן ללכת אחרי אלהים ונביאו ולהשיג את מעון העולם הבא, אלהים הכין לעושות טוב מקרבכן שכר גדול[7]. (ל) נשי הנביא! אל נא תהיינה כנשים אחרות! אם אתן יראות אלהים, אל תדברנה עזות, למען לא תחשק בכן נפש חולת אהבה[8]; והצניענה בדברכן! (לא) נשי הנביא! אשה מכן כי תעשה זימה גלויה, תיענש כפלים[9]; נקל זה מאלהים. (לב) ואשה מכן כי תלך בדרך אלהים ושלוחו ותעשה טוב, ניתן לה שכר כפלים ונזבדה זבד טוב. (לג) שבנה בבתיכן, ואל תענדנה בפאר עת הפתיות[10]! התפללנה ותנינה צדקה ושמענה בקול אלהים ושלוחו, כי חפץ ד׳ להסיר כל תועבה מבית

---

[1] ימאנו לצאת בצבא מפחד מות. [2] יעמדו מרחוק ויראו יד מי תגבר. [3] כי אלהים ינסה אותנו הנדבק בו. [4] כי ידבקו בו. [5] לעזרת הבוגדים. [6] גם היהודים שתו את ידיהם עם אנשי מיכ״ה לצור על מדינ״ה. [7] אחרי הכות מחמד את אויביו, בקשו נשיו ממנו, כי יתן להן נזמים ושמלות מהשלל; ויאמר אליהן: אם טוב לכם כאשר היה עד הנה, שבנה אתי; ואם לא, לכנה בשלום! והאמר אשתו אישא: לא אעזבך כל ימי חיי! וגם שאר נשיו הלכו בדרכה. [8] ערבי אחד, ושמו תפיל נשא את עיניו אל אישא אשת מחמד. [9] על חטאה ועל החטיאה את שאר המאמינות. [10] אל תפרוצנה כאשר עשיתן קודם מתן הקוראן.

הנביא ולטהרכן! (לד) זכורנה את אותות אל ואת חכמתו[1] הנקראים בבתיכן, כי הוא צופה ומביט אל כל! (לה) למשלימים ולמשלימות, למאמינים ולמאמינות, לתמימים ולתמימות, לצדיקים ולצדיקות, למחכים ולמחכות, לסובלים ולסובלות, לענוים ולענוות, למפזרים ולמפזורות, למתענים ולמתענות, לצנועים ולצנועות, לזוכרי אלהים ולזוכרות, אלהים הכין כפרת עונותיהם ושכר גדול. (לו) לא נאוה למאמין ולמאמינה בגזור אלהים ושלוחו אומר, לבחור בטוב ממנו[2]; כי כל הממרה את פי ד׳ ושלוחו, גדולה שגגתו. (לז) באמרך אל האיש, אשר חנן אלהים אותו[3], וגם אתה חנות אותו: הא לך אשתך ויראו את אלהים! ותכחד בלבך את אשר חפץ ד׳ לגלות, ותירא את בני האדם באשר עליך לירא את אלהים. אחר כלות זייד את אשר זמם[4] נתנוה לך לאשה, למען הראות את המאמינים, כי אין חטא בקחתם את נשי אמוניהם לנשים, אחרי הואילם לעשות זאת[5]; כי דבר אלהים יקום[6]. (לח) אין חטא בנביא בעשותו את אשר התיר אלהים לנביאים אשר היו לפניו, כי דבר אלהים אמת ונכון. (לט) גם הם הביאו אותות מאת אלהים, ולא יראו כי אם אותו, כי הוא יודע לחשב. (מ) מחמד איננו אבי איש אחד מכם[7], כי אם שליח אל וחותם הנביאים[8]; ואלהים יודע כל. (מא) אתם המאמינים! הרבו לזכור את ד׳ והללוהו בוקר וערב! (מב) כי הוא מגן בעדכם, ומלאכיו מוציאים אתכם מאפילה לאור; חנון הוא למאמינים. (מג) שלום יענה אותם ביום ראותם את פניו, ושכר גדול הכין להם. (מד) אתה הנביא! אנחנו שלחנוך להעיד, לבשר טוב ולהזהיר. (מה) למען תקרא את האנשים אל אלהים כרצונו, ותאיר להם את דרכם. (מו) בשר את המאמינים רחמים גדולים מאת אלהים! (מז) אל תשמע בקול הבוגדים וההנפים, אמנם חדל מהרע-להם. בטח בד׳, כי אין לך משגב מבלעדו. (מח) אתם המאמינים! אם תקחו נשים מאמינות, ובלבכם להפרד מעליהן טרם בואכם אליהן, אין לכם עת מועד[9] לשמרן בבתיכם; אמנם העניקו

[1] את הקורן. [2] בזה מכון את זיינב אשת זייד, אשר מאנה לעזב את אישה ולקחת את מחמד; עיין הערה ב׳ על החזון הזה. [3] זה זייד, אשר היה אחד מהמאמינים הראשונים במחמד. [4] לגרש את אשתו. [5] כלומר אחרי הואל האמונים לגרש את נשיהם. [6] כלומר אלהים צוהו לקחת את אשת זייד. [7] איננו קרובכם; לכן יש לאל יה לקחת את נשיכם. [8] כלומר האחרון והגדול מכל הנביאים. [9] עיין לעיל חזון ב׳, ר״כ״ד.

להן ושלחון בכבוד לנפשותיהן! (מט) אתה הנביא! אנחנו הואלנו לך לשמור את נשיך אשר קנית לך במוהר, ואת שפחותיך אשר שבית במלחמה ואשר בהן חנן אלהים אותך, את בנות דודיך, את בנות דודותיך הן מאביך הן מאמך, אשר עזבו אתך את ארצן, ואת כל אשה מאמנת אשר הסגירה את נפשה אל הנביא והוא חפץ בה. המותר הזה יהיה לך על שאר המאמינים[1]. (נ) הן ידענו את אשר צוינו אותם על נשיהם ועל שפחותיהם; אמנם אין בך חטא בעברך עליו, כי סלח ורחום אלהים. (נא) שמור אתהן[2] או גרשן כטוב בעיניך; גם תוכל לשוב לקחת את אשר גרשת מקדם, ולא יהיה בך חטא[3]. הן יקל ממך לרוות את עיניהן[4] למען לא תתעצבנה, ותתענגנה על אשר תתן להן. אלהים יודע את כל אשר בלבבכם, כי הוא יודע כל וטוב לכל. (נב) אך לא תקח לך פילגשים עליהן, ואל תמיר את נשיך באחרות המוצאות חן בעיניך, זולתי את שפחותיך; ואלהים מביט אל כל. (נג) אתם המאמינים! אל תבואו אל בתי הנביא לולי אם ייטב בעיניו או יקרא לכם לאכול לחם אתו; אך אם יקרא אתכם, בואו אליו. ואחרי אכלכם אתו לחם הרחקו מאתו ואל תתמהמהו בדברי ריק, כי זה ילאה את הנביא, והוא יבוש מהגידו לכם[5]; אך אלהים לא יבוש מהגיד לכם את האמת. ואם לכם לבקש דבר מנשי הנביא, דברו אליהן אחרי התכסותן בצעיף. זה טוב לנקיון לבכם ולנקיון לבותיהן. לא נאוה לכם להכעים את שליח ד׳ ולשאת את נשיו אחרי מותו, כי ירע הדבר הזה בעיני ד׳. (נד) אם תגלו דבר או תכחדוהו, אלהים יודע כל. (נה) אך אין חטא בהן[6] בדברן[7] אל אבותיהן או אל בניהן או אל אחיהן או אל בני אחיהן או אל בני אחיותיהן או אל נערותיהן או אל עבדיהן. אך תיראנה את ד׳, כי הוא יעיד על כל. (נו) אלהים ומלאכיו מליצים על הנביא[8]; לכן אתם המאמינים! הליצו עליו ודרשו את שלומו[9]. (נז) ואת מקללי אלהים ושלוחו אלהים יארר בעולם הזה ובעולם הבא, ועונש גדול הכין להם.

---

[1] כי שאר המאמינים לא ירבו להם מארבע נשים; עיין חזון ד׳, ג׳. [2] את נשיך. [3] בקחתך אתהן מבעליהן. [4] למלאות את חפציהן, בתתך להן את שארן, כסותן ועונתן. [5] מאמר רבותינו ז״ל במסכת דרך ארץ: כל מה שאומר לך בעל הבית, עשה, חוץ מצא. [6] בנשי מחמד. [7] בלי תת צעיף על פניהן. [8] כלומר מגנים בעדו. [9] מכאן חק לישמעאלים לאמור בהזכירם את שם נביאם מחמד: צלי אללה עליה וסלם כלומר: אלהים יגן בעדו וישם לו שלום.

(נח) וכל מקללי המאמינים והמאמינות חנם ישאו את עון הולכי רכיל ואנשי חמס. (נט) אתה הנביא! אמור אל נשיך ואל בנותיך ואל נשי המאמינים, כי תלבשנה מעיל בצאתן חוץ לבתיהן[1]; זה טוב להן, למען תוכרנה[2] ולא ימאסו אתהן האנשים. ואלהים סלח ורחום הוא. (ס) ואם לא יחדלו החנפים, ורכי הלבב והמדיחים אשר בעיר מדינ"ה מהלחם בך, נסיתך בהם, ואך מעט ימים ילאוך עוד. (סא) ארורים המה; אחזום והרגום באשר תמצאום! (סב) כה יעץ ד' עליהם ועל הבוגדים אשר היו לפניהם; ואלהים לא יפר את עצתו. (סג) ישאלוך על השעה האחרונה; אמור: אך אלהים יודע אותה! לא יגלה אותה לך; אולי קרובה לבוא. (סד) אלהים ארר את הבוגדים ויכן להם את אש הגיהנם. (סה) לעד ישבו בו, ואין להם עוזר ומושיע. (סו) ביום, אשר פניהם יכמרו באש הגיהנם, יאמרו: לו הקשבנו בקול אלהים ושלוחו! (סז) אדונינו! שמענו בקול שרינו ונגידינו; הם התעונו מהדרך הטובה. (סח) יסרם נא כפלים, וקללם קללה נמרצת! (סט) אתם המאמינים! אל תהיו כאנשים אשר הכעיסו את משה בדבותיהם[3]; אך אלהים נקהו מדבותיהם, כי עבד נאמן היה. (ע) אתם המאמינים! יראו את ד' והתבוננו על אמרי פיכם! (עא) אז יצליח את דרכיכם ויסלח על עונותיכם; מה רב טוב צפון להולכים בדרך אלהים ונביאו! (עב) לו נתנו את דתנו לשמים ולארץ או להרים, כי אז מאנו לשאתה, ורעדה אחזתם; אך האנשים קבלוה, ובכל זאת חטאו ויהבלו[4]. (עג) אלהים ייסר את החנפים ואת החנפות, את עובדי האלילים ואת עובדות האלילים; אך למאמינים ייטיב, כי סלח ורחום הוא.

[1] נשי קדם בצאתן חוץ לבתיהן לובשות מעיל לבן המכסה את כל בשרן מכף רגליהן עד ממעל לראשיהן. [2] כי צנועות הן. [3] כמו אהרון ומרים, עיין במדבר י"ב, א'; או קורח ועדתו שחשדו את משה באשת איש, כאשר תמצא בסנהדרין ק"י, א': וישמע משה ויפול על פניו"מה שמועה שמע? מלמד שחשדוהו באשת איש; כל אחד קנא לאשתו ממשה. גם תמצא במדרש תנחומא על מאמר הכתוב: ויראו כל העדה כי גוע אהרון, במדבר כ', כ"ט, כיון שירדו משה ואלעזר מן ההר, נתקבצו כל הקהל עליהם; אמרו להם: היאך מלאך המות יכול לפגוע באדם שעמד במלאך המות ועצרו, דכתיב: ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה? אם אתם מביאים אותו, מוטב; ואם לאו, נסקל אתכם! באותה שעה עמד משה בתפלה ואמר: ר"ב"ש"ע הוציאני מן החשד! מיד פתח הק"ב"ה את המערה והראהו להם, שנאמר: ויראו כל העדה כי גוע אהרן. [4] ענין המאמר הזה הוא, כי טוב שלא לקבל את התורה מקבלה ולא הקימה.

חזון שבא[1]

נגלה במיכ"ה וכו חמשים וארבעה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) תהלה לאל! לו כל אשר בשמים ובארץ; לו התפארת בעולם הבא, כי הגא חכם לב ויודע כל. (ב) הוא יודע את כל הבא בקרב הארץ ואת כל היוצא מקרבה; את כל היורד מהשמים[2] ואת כל העולה אליהם[3]; סלח ורחום הוא. (ג) הבוגדים אומרים: לא תגיענו השעה האחרונה! אמור: אמנם, חי אדוני, תגיעכם. הוא יודע את כל הרזים; לא נסתר ממנו גם דבר כמשקל הנמלה, לא בשמים ולא בארץ; אין גדול ואין קטון אשר לא כתוב בספר הנודע. (ד) הוא ישלם את פעלי המאמינים ועושי טוב; להם כפרת עון ושפע ברכה. (ה) ואת המכחשים באותותינו ייסר בקצפו הגדול. (ו) האנשים, אשר היה אליהם המדע[4], רואים, כי האמת שולחה אליך מאת אדונך, והיא תנחה בדרך הטובה והישרה. (ז) הבוגדים אומרים[5]: הנראה אתכם איש אשר יורכם, כי תשובו ותחיו אחרי היותכם לעפר דק? (ח) אך כזבים הוא מדבר באלהים, או רוח רעה מבעתתו! אמנם המכחשים בעולם הבא יוסרו, וגדולה שגגתם. (ט) הלא יראו את אשר לפניהם ואת אשר תחתיהם בשמים ובארץ? אם נחפוץ, נבקע את הארץ תחתיהם, או נוריד עליהם קצת השמים[6]. אכן בזה אות לכל עבד ד' השב אליו. (י) הן ברכנו את דויד בחסדנו ונאמר: אתם ההרים ובעלי הכנפים, ענו לו[7]! (יא) ונורהו לחרוש ברזל ונאמר: עשה לך שריון וטבעות לשרשרות[8]! ואתם אנשי דויד, עשו טוב, כי אני מביט אל כל מעלליכם! (יב) ואת שלמה המשלנו ברוח[9], הנושב לחליפות חדשים ממזרח וממערב[10];

---

[1] שם החזון הזה מענין שבא הנזכר בו פסוק י"ד. [2] כמו גשם, קולות וברקים ומלאכים וכו'. [3] כמו האיד, העשן, תפלות ומעללי בני האדם. [4] היהודים והנוצרים. [5] איש אל אחיו. [6] נפתח עליכם את ארובות השמים והמבול ישטפכם. [7] עיין לעיל חזון כ"א, ע"ח. [8] שם ע"ט. [9] שם פ'. [10] הרוח הזה נושב בארצות הנגב ונקרא בשם: mousson.

גם הזלנו לו מבוע נחושת שרופה; גם השדים עשו לו מלאכה בפניו ברצון אלהיו; ואחד מהם כי המרה את פינו ענשנוהו באש הגיהנם. הם עשו לו ככל חפצו היכלים, פסילים, קערות רחבות כאגמי מים, ודודים גבנונים; ונאמר: אנשי דויד! עשו טוב ותנו לי תודה, כי מעט מספר עברי המודים לי! (יג) ויהי בגזרנו עליו למות, לא גלה להם איש את מותו כי אם תולעת הארץ, אשר אכל את מטהו; ובראות אותו השדים נופל מת ארצה ויאמרו: לו ידענו את הרז הזה, לא נשארנו בענשנו ובחרפתנו[1]! (יד) גם לאנשי שבא היה אות במקום מגוריהם: שני גנות, אחד מימין ואחד משמאל. ונאמר אליהם: אכלו מטוב אלהיכם ותנו לו תודה, כי הארץ טובה ואדונכם חנון! (טו) אך הם סרו מאחרינו, ונוריד עליהם מבול מהארובה[2], ונהפוך את גנותיהם לגנות מפיקים פירות מרים ואלונים ומעט עצי לט. (טז) זה גמולם על כחשם בנו; היאה גמול אחר לבוגדים? (יז) ונשם ביניהם ובין הערים אשר ברכנו ערים אחרות ידועות, ונקל מעליהם את הדרך לאמור: עברו בארץ שאננים בלילה וביום! (יח) ויאמרו: אדוננו! הרחב נא לנו את דרכנו[3]! ובזאת החטיאו את נפשותיהם. ונשימם למשל בהפיצנו אותם[4]. גם בזה אות לכל מחכה ומודה לאלהים. (יט) ותקם בהם עצת השטן, כי רבם הלכו אחריו; אך מעט מהם האמינו. (כ) אנחנו המשלנוהו בהם, למען הכיר את המאמינים בעולם הבא ואת המכחשים בו; ואלהים מביט אל כל. (כא) אמור[5]: הראו את האלילים אשר בדאתם מבלעדי אל! לא יוכלו להועילכם גם בדבר קטון כנמלה, לא בשמים ולא בארץ; אין להם חלק בבריאת העולם, ולא יעזרו את אלהים. (כב) לא יליץ אל ד׳ כי אם הישר בעיניו, ובסור הפחד מקרב לבם[6] יאמרו: מה זה דבר אלהיכם? יענו[7]: את האמת, כי נשגב ואדיר הוא. (כג) אמור: מי משפיע עליכם את טוב השמים והארץ, הלא אלהים? אני או אתם בדרך הישרה, או שנינו בשגגה גדולה[8]. (כד) לא יביאכם אלהים במשפט על אשר עוינו, ולא יביאנו במשפט על

---

[1] עיין גטין ס״ח, סנהדרין כ׳, וזה מאמר רבותינו שם: בתחלה מלך שלמה על העליונים שנאמר: וישב שלמה על כסא ד׳, ולבסוף לא מלך אלא על מקלו שנאמר: מה יתרון לאדם בכל עמלו, וכתיב: זה היה חלקי מכל עמלי. [2] מארובות השמים; עיין בראשית ז׳, י״א. [3] בקשו לכבוש את כל הארץ. [4] משל היה בארץ ערב: נשמח כעם שבא. [5] אל עובדי האלילים. [6] בהשיבך את ידך מיסרם. [7] המאמינים. [8] או אלהי אמת, ואליליכם חבל; או אם אלהי הבל, אליליכם כל שכן הבל המה.

מעלליכם. (כה) אלהים יקבץ את כלנו, וישפוט בינינו בצדק, כי רב פליליה הוא. (כו) הראוני נא את האלהים אשר הוספתם אליו! אמנם אך הוא עזוז וחכם לב. (כז) לא שלחנוך אל האנשים כי אם לבשר טוב ולהזהיר; אך רוב האנשים לא ידעו זאת. (כח) יאמרו: מתי יבוא השילום, אם כנים דבריך? (כט) אמור: יום אחד הועד לכם, אשר לא תאחרוהו ולא תחישוהו שעה אחת! (ל) הבוגדים אומרים: לא נאמין בקוראן הזה ולא בספרים אשר היו לפניו! לו תראה את החוטאים בבואם למשפט אל אלהיהם! אז יוכחו יחדיו, ורכי הלבב יאמרו אל הגאים: לולי אתם הייתם, כי אז האמנו! (לא) אז יענו הגאים את רכי הלבב: האנחנו השבנוכם אחור מהדרך הטובה אחרי בואה אליכם? אתם סרתם מאחריה! (לב) ורכי הלבב יענו את הבוגדים: בנכליכם, אשר התנכלתם לילה ויום, הדחתונו לבגוד באלהים ולדמות אליו אלהי נכר! כן יכסו את פשעיהם בראותם את ענשם. אז נשים שרשרות ברזל על צוארי הבוגדים; הלא ישולם להם כפי מעלליהם? (לג) לא שלחנו עוד נביא אל עיר, אשר לא אמרו אליו נכבדיה: לא נאמין בשליחותך! (לד) הם אומרים: עצומים אנחנו בהון וזרע; לא יגיענו עונש אל. (לה) אמור: אדוני משפיע את חסדו על מי יחפוץ וקופץ את ידו ממי יחפוץ; אך רוב האנשים לא יבינו זאת. (לו) לא הונכם ולא זרעכם יקרבוכם אלינו; אך למאמינים ולעושי טוב ישולם גמול כפלים על פעלם, ושאננים ישבו בגן העדן. (לז) והמכחשים באותותינו ולועגים להם יוסרו בעונש גדול. (לח) אמור: אדוני פותח את ידו למי יחפוץ מעבדיו וקופצה ממי יחפוץ; כל אשר תפזרו ישולם לכם כפלים, כי אלהים הוא הטוב מהמשפיעים! (לט) ביום ההוא יקבץ אלהים את כל בני האדם ויאמר אל המלאכים[1]: העבדו אתכם האנשים האלה[2]? (מ) יענו: יהולל שמך! אתה מושיענו ולא אלה; האנשים האלה עבדו את השדים, ורבם האמינו בהם. (מא) ביום ההוא לא תוכלו להיטיב או להרע איש אל אחיו, ונאמר אל החוטאים: הא לכם עונש אש הגיהנם, אשר כחשתם בו! (מב) בהקרא אליהם אותותינו המובנים, אומרים: האיש הזה מבקש להשיבכם מאשר עבדו אבותיכם; ועל הקוראן אומרים: אין בו כי אם דברי כזב אשר בדא מלבו! ועל האמת הבאה אליהם אומרים הבוגדים: אין זה כי

[1] אל הנביאים. [2] השמעו בקולכם.

אם קסם גלוי! (מג) לא שלחנו אליהם מאז ספר להגות בו, ולא שלחנו לפניך מזהיר אליהם. (מד) גם האנשים, אשר היו לפניהם, ענו שקר בשלוחיהם, ואין להם[1] עשירית הון האנשים הלזו[2], ובכל זאת עונים שקר בשלוחי! אך גדולה היתה נקמתי. (מה) אמור: איעצכם כי תגשו אל אלהים שנים שנים או אחד אחד, ותשאלוהו, היש רוח רעה בריעכם[3] או אם הוא מוהיר שלוח אליכם להזהירכם את העונש הנורא. (מו) לא אבקש שכר מכם; שכרי בד׳, והוא יעיד על כל. (מז) אדוני שלחני באמת, והוא יודע כל הנסתרות. (מח) הן באה האמת, והשוא הלך לו ולא ישוב עוד. (מט) אם שגיתי, אתי תלין משוגתי; ואם אנכי בדרך הטובה, אדוני הורני אותה, כי הוא שומע כל וקרוב אל קוראיו. (נ) לו תראה את הרעדה אשר תאחזם; ואין מנוס להם בהלקחם מהמקום הקרוב[4]! (נא) אז יאמרו: מאמינים אנחנו בו! אך מה תועילם אמונתם במקום הרחוק הלז[5]? (נב) הלא כחשו בה מקדם ויגדפו את סודותינו בהרחקם ממנו? (נג) נחל איתן יהיה ביניהם ובין מחמד נפשם[6]. (נד) כן היה גם לאנשים אשר היו לפניהם ויעשו כמוהם, כי כחשו באלהים ויריבו בו.

חזון המלאכים[7]

נגלה במיכ״ה ובו חמשה וארבעים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) יהולל שם ד׳ בורא השמים והארץ! הוא שם את המלאכים לשלוחיו, ויאזרם בשתים או שלש או ארבע כנפים; הוא שת לברואיו את אשר חפץ, והוא אדיר על כל. (ב) לא יעצר איש בעד רחמי

---

[1] לאנשי מיכ״ה הבוטחים על הונם וזרעם. [2] אשר היו לפניהם. [3] מחמד.
[4] מהקבר, כי אך בפשע בין האדם ובין המות [5] בעולם הבא. [6] הונם וזרעם.
[7] שם החזון הזה מהמלאכים הנזכרים בו פסוק א׳.

ד׳, אשר בהם חנן את בני האדם; ובעצור אלהים בעד רחמיו, לא יפוזם איש מבלעדו; עזוז הוא וחכם לב. (ג) בני אדם! זכרו את הטובה אשר גמלכם ד׳! היש מבלעדי אל בורא, אשר ישפיע עליכם מטוב השמים והארץ? אין אל מבלעדו, ואתם סרים מאחריו? (ד) אם יענו בך שקר, הלא גם בנביאים אשר היו לפניך ענו שקר! — אך אל אלהים ישובו כל הדברים. (ה) בני אדם! עדות ד׳ אמת; אל יסיתוכם חיי העולם הזה ואל ישיאכם המדיח[1]! (ו) כי השטן אויב לכם, לכן חשבוהו כאויב לכם! הוא קורא את ההולכים אחריו אל אש הגיהנם. (ז) לבוגדים הוכן עונש גדול. (ח) ולמאמינים ועושי טוב יכופר עונם, וגדול יהיה שכרם. (ט) הישוה האיש העושה רע, ומדמה בנפשו כי טוב הוא, אל עושה טוב? אלהים יתעה את מי יחפוץ וינחה את מי יחפוץ; אל תתעצב אל לבך על כחשם בך! אלהים יודע את מעלליהם. (י) אלהים שולח את הרוחות ומעלה את הנשיאים להשקות בהם ארץ עיפה ולהחיות את הארץ אחרי מותה; כן יהיה יום התקומה. (יא) כל הרודף אחרי הכבוד, כל הכבוד באלהים[2], כי כל הדברים ישובו אליו; כל דבר טוב עולה אליו, והוא מרומם את כל המעללים הטובים. ולכל חורשי רע הוכן עונש גדול, ומועצותיהם תופרנה. (יב) אלהים יצרכם מעפר, אז מזרע, ויפרידכם לשני מינים. לא תהר ולא תלד אשה בלי דעתו; לא יוסיף איש על שנות חייו ולא יגרע מהם אשר לא כתוב בספר המקרים; זה נקל מאלהים. (יג) שני הימים[3] לא ישוו זה לזה; האחד נעים, מתוק ונחמד לשותיו, והאחר מלוח ומר לשותיו; משניהם אתם אוכלים בשר לח ותוציאו חליותיכם להלבישכם בהן; גם תראה את האניות משוטטות עליהם להשביעכם מחסד אלהים, למען תתנו לו תודה. (יד) הוא מביא את הלילה אחר היום ואת היום אחר הלילה; השמש והירח סרים למשמעתכם, לא יסבו בלכתם במרוצתם. מאת ד׳ היא זאת, כי לו המשרה. ואלהיכם, אשר אתם עובדים מבלעדו, לא ימשלו גם בחרצן התמר. (טו) בקראכם אותם אינם שומעים את קולכם; וגם אם שומעים הם, לא יענוכם. ביום התקומה יכחשו כי עבדתם אותם. ואלהיך יגלה לך את כל הרזים, כי הוא יודעם. (טז) בני אדם! עניים אתם נוכח

---

[1] השטן. [2] כלומר כל המבקש להתנשא בארץ יתנשא ביראת אלהים, כי היא ראשית כל החכמות. [3] מי מעין ומי הים; עיין לעיל חזון כ״ה, נ״ה.

פני ד׳, כי לו כל העושר והתפארת. (יז) ברצותו יכחידכם וישים
דור אחר תחתכם; (יח) לא תכבד זאת מאלהים. (יט) לא תשא
נפש כבדת עון את עון נפש אחרת; ואם תתחנן נפש כבדת עון
אל אחרת למען הקל מעליה, לא תקל מעליה גם אם אחים הם.
ואתה הזהר את היוראים את אלהים בסתר ואת נותני צדקה, כי
כל עושה טוב מיטיב לנפשו, וכי תשובו כלכם אל אלהים. (כ) לא
ישוה העור לפקח, לא חושך לאור ולא הצל המקיר אל רוח זלעפות,
(כא) לא החיים למתים[1]. אלהים יפקח את אתי מי יחפוץ, ואתה
לא תשמיע את הבוגדים; אינך כי אם מזהיר. (כב) אנחנו שלחנוך
באמת לבשר ולהזהיר; אין עם אשר לא שלחנו אליו מזהיר. (כג)
אם יענו בך שקר, גם האנשים, אשר היו לפניהם, ענו שקר בנביאיהם,
גם אם אלה באו באותות מובנים ובכתב אל ובספר מאיר. (כד)
אחרי כן אחזתי את הבוגדים; ואיך היתה נקמתי! (כה) האינך
רואה כי אלהים מוריד את המים מן השמים למען הוציא בהם כל
פרי למינהו? גם בהרים שמנו גידים לבנים, אדומים ושחורים, שוני
המראה[2]. גם בני אדם והחיות הרעות והטובות נפרדים למראיהם.
לכן ייראו את ד׳ כל עבדיו וכל חכמי לב, כי עזוז ורחום הוא.
(כו) כל הקוראים את ספר אלהים ומתפללים ומפזרים מאשר נתנו
להם בסתר ובגלוי, מקוים לרכוש אשר לא יחלוף[3]. (כז) אלהים
יוסיף על שכרם ויברכם ברב חסדו, כי חנון ומיטיב הוא. (כח) כל
אשר גלינו לך בספר הזה, אמת ונכון הוא, ומקים את הספרים אשר
לפניו; ואלהים צופה ומביט אל עבדיו. (כט) וננחיל את ספרינו
את עבדינו היקרים בעינינו. יש אנשים חוטאים לנפשותיהם; יש
הולכים בדרך האמצע; ויש רודפים אחרי הטוב בעיני ד׳. אלה
יפיקו רצון מד׳. (ל) הם ינחלו את גן העדן; שמה יבואו ויענדו
בצמידי זהב ופנינים וילבשו בגדי שש, (לא) ויאמרו: תהלה לאל
המסיר ממנו את יגוננו, כי חנון ומיטיב הוא! (לב) הוא הובילנו
ברב חסדו אל המעון הנכון עדי עד, אשר בו לא ניעף ולא ניגע.
(לג) ולבוגדים הוכנה אש הגיהנם; לא נקל מעליהם את ענשם,
והמות לא יגאלם; כן נשלם גמול לבוגדים. (לד) שם יצעקו:
אדוננו! העלנו נא מזה! ניטיבה את דרכנו ולא נעשה כמעשינו

---

[1] בדברים המתנגדים האלה מכון את הבוגדים ואת המאמינים. [2] את המתכות.
[3] חיי העולם הבא.

הראשונים! ואלהים יאמר: הלא הוספתי על שנותיכם למען תשובו אלי? הלא שלחתי אליכם מזהיר? (לה) הא לכם גמולכם! ואין עוזר לרשעים. (לו) לאלהים גלויים כל רזי השמים והארץ, כי הוא יודע את כל חדרי לב. (לז) הוא שמכם בארץ תחת הדורות אשר היו לפניכם. כל החוטא לנפשו חוטא; לא יועיל המרי את הבוגדים, כי אם יוסיף להכעים את אלהים וירבה את ענשם. (לח) אמור: הראיתם את אליליכם, אשר אתם עובדים מבלעדי אל? הראוני נא את אשר בראו בארץ! היש להם חלק בבריאת השמים? היש להם כתב על אמתם? אכן הבוגדים מתעים איש את אחיו בדברי ריק. (לט) אלהים עוצר בשמים ובארץ למען לא ימוטו; ואם ימוטו, לא יתמכם אחר מבלעדו, כי טוב וחנון הוא. (מ) הם[1] נשבעו באלהים, כי ילכו בדרך ד' מכל העמים בבוא אליהם מזהיר; ועתה מקשים את ערפם, (מא) ומתנשאים בארץ ומתמכרים לרע; אכן נכליהם אליהם ישובו, ומה להם ליחל בלתי אם גמול האנשים אשר היו לפניהם? לא תמצא, כי ימיר אל את דברו. (מב) גם לא יחליף את דברו. (מג) הלא יעברו בארץ למען ראות את אחרית האנשים אשר היו לפניהם? גדולים ועצומים היו מהם. כל דבר לא יפיר את עצת אל, לא בשמים ולא בארץ, כי הוא יודע כל ואדיר על כל. (מד) לו יחפוץ ד' ליסר את בני האדם כפי פעלם, לא תשאר כל נפש חיה בארץ; לכן יאחר ליסרם עד יום מועד. (מה) ובבוא המועד הזה אלהים יכיר את עבדיו.

חזון י"ס[2]

נגלה במיכ"ה ובו שלושה ושמונים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) י"ס בקוראן החכם נשבעתי, (ב) כי שלוח אתה, (ג) להנחות בדרך הטובה, (ד) הגלויה מאת העזוז והרחום, (ה) למען תזהיר עם,

[1] הערביים. [2] שם החזון הזה משני אותיותיו הראשונים אשר לא נודע ענינם.

אשר אבותיהם לא הוזהרו, וילכו באפלה. (ו) הן יצא הדבר על רבם; לכן לא יאמינו. (ז) על צואריהם שמנו שרשרות ברזל מגיעות עד לחייהם, למען ירימו את ראשם. (ח) לפניהם ולאחריהם שמנו בריחים, ונכסם בצלמות למען לא יראו[1]. (ט) שוה להם אם תזהירם אם אין; לא יאמינו. (י) אך את המקשיבים לזכרוננו ואת יראי ד׳ השמיע את קולך, ובשר אותם כפרת עון ושכר גדול! (יא) אנחנו נחיה את המתים ונכתוב בספר את מעלליהם אשר קדמו להם ואשר השאירו בארץ; הכל רשום היטיב. (יב) שים נא אליהם למשל את אנשי העיר[2], אשר שלחנו אליה שלוחים! (יג) בשלחנו אליהם שני שלוחים, ויענו בהם שקר; ונשלח עוד שלישי לאמר: שלוחים אנחנו אליכם! (יד) ויענו: אינכם כי אם בשר כמונו; לא שלח אליכם אלהים דבר; אך אנשי כזב אתם! (טו) ויאמרו השלוחים: אדוננו יודע, כי שלוחים אנחנו אליכם; (טז) לא, עלינו כי אם להזהירכם. (יז) ויענו אנשי העיר: לא נאמין בכם; ואם לא תחדלו מהזהיר, נרגמכם באבנים, וגדול יהיה ענשכם מאתנו! (יח) ויאמרו השלוחים: אם תרעו, לנפשכם תרעו; התאבו שמוע בקולנו? אך עם מרי אתם! (יט) ויבא איש מקצה העיר[3] ויאמר: עמי! שמעו נא בקול השלוחים! (כ) לכו נא אחרי השלוחים אשר לא יבקשו שכר מכם, כי הם בדרך הטובה! (כא) ולמה לא אעבד את בוראי, אשר אליו כלכם תשובו? (כב) האעבד אלהים אחרים מבלעדו, אשר לא יליצו עלי ולא יושיעוני בחרות אפו בי? (כג) מה גדולה שגגתי בעבדי אותם! (כד) אני מאמין באדונכם; לכן שמעוני! (כה) ויאמר ד׳ אליו[4]: בוא אל גן העדן! ויען: לו עמי ידע זאת! (כו) בחנון אלהים אותי, ובהושיבו אותי בין המאושרים. (כז) ולא שלחנו אל עמו חיל מן השמים כאשר שלחנו מקדם, (כח) כי אם פצינו את פינו ויכחדו מן הארץ[5]. (כט) צר לבי על עבדי! לא בא אחד מהם אליהם[6], אשר לא לעגו לו. (ל) הלא יראו כמה דורות שחתנו לפניהם? (לא) הנביאים לא יבואו עוד אליהם, (לב) אך הם ישובו כלם אלינו.

(לג) גם הארץ, אשר אנחנו מחיים אחרי מותה, למען הוציא

---

[1] שני הפסוקים האלה הם משל לקשיות עורף הבוגדים. [2] איפיזוס; עיין ספר קורות שלוחי ישו פרשה י"ט. [3] האיש הזה נקרא בשם: חביב וקבורתו בעיר אנטיאכיא עד היום הזה. [4] אחרי מותו; כי עובדי האלילים רגמוהו באבנים. [5] לדעת מפרשי הישמאלים הרעש אחז את אנשי העיר הזאת. [6] אל עובדי האלילים.

מקרבה זרע לאכלה לכם, אות לכם תהיה[1]. (לד) גם שמנו בה גנות תמרים וענבים, ונביע מקרבה מעינות מים, (לה) למען יאכלו מפריה ומיגיע כפיהם; הלא יודו לי? (לו) ברוך הבורא כל למינהו וכל צמח הארץ, גם אותם[2] ואת אשר לא ידעו. (לז) גם הלילה יהיה לכם לאות; אנחנו, מסירים ממנו את אורו, והנם מתהלכים בחשיכה. (לח) גם השמש רץ אל מנוחתו כחוק אשר נתן לו העזוז ויודע כל. (לט) ולירח שמנו משכנות[3] עד שובו כהבול ענף התומר[4]. (מ) לא נאה לשמש לעבט את ארחותיו ולדרוך במסלת הירח, ולא ללילה להחשיך את היום; כלם שבים במרוצתם. (מא) גם זה להם אות, כי הושבנו את דורם בטח בתבה, (מב) ונעשה להם אניות כמוה, למען ילכו בהן. (מג) אם נחפוץ, נשקעם במצולות, ואין להם עוזר ומושיע, (מד) בלתי רחמינו, אשר עליהם מתענגים עד עת ידועה. (מה) ואם יאמר אליהם: יראו את אשר לפניכם ואת אשר אחריכם[5] למען תרוחמו! (מו) וגם אם תביא להם אותות מאת אדונך, בכל זאת ישובו מאחריך. (מז) ואם יאמר אליהם: פזרו מאשר חנן בו אלהים אתכם! יאמרו הבוגדים אל המאמינים: הנכלכל את אשר אלהים יכול לכלכל אם יחפוץ? אך שוגים אתם! (מח) יאמרו: מתי יבוא דברך, אם צדיק אתה? (מט) הן יראו ביום התקע בשופר; רעדה תאחזם על לעגם לו. (נ) לא יצוו אז לבתיהם, ולא ישובו אל משפחתם. (נא) בהשמע קול השופר יעלו מקבריהם אל אדונם, (נב) ויאמרו: אוי לנו! מי העירנו ממקום מנוחתנו? אך זאת הועדה בנו מאת הרחמן, ונביאנו צדיקים היו. (נג) אחרי השמע קול אחד בשופר, כלם יתקבצו אלינו. (נד) ביום ההוא לא יעשה עול לכל נפש, ולא יושב לכם כי אם כפי מעלליכם. (נה) אך רעי גן העדן ששון ושמחה ישיגו. (נו) הם ונשיהם יתעדנו על מטות שן בצללי נאות דשא. (נז) פירות נחמדים וכל השק נפשם יהיו להם למנה, (נח) והרחמן יקרא אליהם: שלום! (נט) ואתם הבוגדים, הפרדו מעל הצדיקים! (ס) הלא העידותי בכם לאמור: בני אדם! אל נא תעבדו את השטן, כי אויב גלוי הוא לכם? (סא) אך אותי עבדו! זאת הדרך הישרה. (סב)

---

[1] על תחיית המתים. [2] את בני האדם. [3] לדעת מחמד יש לירח שמונה ועשרים כוכבים משרתים (טראבאנטין) ובכל לילה עובר באחד מהם. [4] פה מדמה את חידוש הירח אל ענף חתומר המצהיב את מראהו לעת הבולו. [5] את ענשכם בעולם הזה ובעולם הבא.

אך עתה הדיח המון רב מקרבכם; האינכם מבינים זאת? (סג) הא לכם הגיהנם, אשר הועד בכם! (סד) בו תצלו היום על כחשכם בי. (סה) ביום ההוא נחתום את פיהם; אך ידיהם ורגליהם ידברו ויעידו על מעלליהם. (סו) לו חפצנו, נקרנו את עיניהם, למען לא יראו את דרכם הרעה אשר הלכו בה. (סז) לו חפצנו, העתקנום ממקומם, ואין להם ידים לנוס פנים או אחור. (סח) לכל איש, אשר הוספנו על שנות חייו, נכף את ראשו; הלא יבינו זאת? (סט) לא הורינוהו[1] לשיר בשירים; גם לא נאה לו, כי הקורן הנגלה אך זכרון הוא. (ע) להזהיר את החיים ולהרוץ את משפטינו בבוגדים. (עא) הלא יראו, כי בראנו בעבורם את חיות השדה ואת כל היצורים; ונמשילם בהם, (עב) להתענג עליהם, לרכוב עליהם ולאכלם; (עג) עוד להם תועלת בהם, כמו לשתות את חלבם; הלא יודו לי? (עד) ובכל זאת קוראים אל אלהים אחרים מבלעדי אל, למען יעזרום! (עה) אך לא יושיעום, גם אם יעברו עליהם בסך בהמון חוגג. (עו) אל תתאבל על דבריהם! אני יודע את אשר מגלים ואת אשר מכחדים. (עז) הלא יתבונן האדם, כי אנחנו בראנוהו מזרע? ובכל זאת בוגד בנו. (עח) הוא מדמה לנו אלהי נכר ושוכח את בריאתו באמרו: מי יחיה את העצמות אחרי היותם רימה? (עט) אמור: האלהים אשר החיה אותם מקדם ישוב ויחים, כי הוא יודע את כל בריאתו. (פ) הוא מוציא לכם אש מעצי השדה[2] אשר אתם מבערים בהם אש. (פא) התקצר יד בורא השמים והארץ לברוא עוד אחרים כמוהם? הוא הבורא החכם. (פב) לא יאמר בחשוק נפשו לדבר אחד כי אם: יהי! ויהי. (פג) לכן שבחוהו; כי הוא השליט בכל הדברים, ואליו תשובו!

---

[1] את מחמד, אשר אויביו אמרו, כי אין בספרו כי אם משלים ומליצות. [2] יושבי המדבריות מולידים אש בסכסכם שני עצים איש אל אחיו עד יחמו ויבערו.

חזון המתיצבים במערכה[1]

נגלה במיכ"ה ובו שנים ושמונים ומאה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) במתיצבים במערכה[2], (ב) ובמשיבים מעליהם בעז וחיל[3], (ג) וקוראים את זכרוננו[4], (ד) נשבעתי, כי אלהיכם אחד. (ה) הוא אדון השמים והארץ וכל אשר ביניהם, ואדון מזרח השמש. (ו) אנחנו עטרנו את הרקיע התחתון[5] בפאר הכוכבים, (ז) ונשים בו משמר נגד כל שטן מורד, (ח) למען לא ישמעו את דברי נגידי מעל[6], כי אם יושלכו אחור מכל פנה. (ט) ובגשתם יוסרו בעונש גדול. (י) וכל החוטף דבר תלהטנו שלהבת יה. (יא) שאל אותם[7], ההם אשר יצרנו מחומר חזקים מהמלאכים אשר בראנו? (יב) אתה משתאה על מרים, והם לועגים לך. (יג) בהזכירך אותם לא יזכרוך[8]. (יד) ובראותם אות ילעגו לו, (טו) ויאמרו: אך קסם גלוי זה! (טז) הנשוב ונחיה אחרי היותנו עפר ועצמות (יז) אנחנו ואבותינו הראשונים? (יח) אמור: כן הוא; ואתם תהיו לחרפה! (יט) בהשמע קול שופר אחד יפקחו את עיניהם, (כ) ויאמרו: אוי לנו, כי זה יום הדין! (כא) ואלהים יאמר: זה יום תוכחתכם, אשר כחשתם בו! (כב) הקהילו את הבוגדים ואת רעיהם ואת אשר עבדו מבלעדי אל, (כג) והביאום אל דרך הגיהנם, (כד) כי נביאם במשפט; (כה) מה לכם כי לא תצילו את נפשכם? (כו) ביום ההוא יכנעו מפני אלהים, (כז) ויקרבו איש אל אחיו ויוכחו יחד, (כח) באמרם[9]: אתם הושטתם לנו את יד ימינכם! (כט) יענו: לא כי אתם לא האמנתם! לא היתה לנו המשרה עליכם, כי אם אתם התמכרתם לתעות! (ל) צדיק ד' בכל משפטיו עלינו, ועלינו לקבלם! (לא) ואם השגינוכם, גם אנחנו שגינו. (לב) ביום ההוא יוסרו יחדיו; (לג) כה נעשה לבוגדים,

---

[1] שם החזון הזה משתי מלותיו הראשונות. [2] אלה המלאכים העומדים על כסא אל. [3] את השטן ואת השדים. [4] לדעת מחמד גם המלאכים קוראים את הקוראן. [5] עיין לעיל חזון י"ג, מ"ג. [6] עיין חזון ט"ו, י"ח. [7] את אנשי מיכ"ה. [8] לא ישמעו לקולך. [9] אל מדיחיהם.

(לד) יען כי הרימו את לבם בהאמר אליהם: אין אלהים כי אם אחד, (לה) ויאמרו: הנעזוב את אלילינו בעבור הנביא המשגע הזה? (לו) אמנם הוא בא באמת למען הצדיק את הנביאים אשר היו לפניו. (לז) הן תטעמו את העונש הגדול, (לח) ולא יושב לכם כי אם כפי מעלליכם. (לט) אמנם עבדי ד׳ ינחלו ארץ. (מ) להם שובע שמחות. (מא) כבוד ינחלו ופירות נחמדים, (מב) בגנות נעימים. (מג) על מטות שן ישכנו איש ממול אחיו; (מד) גביע נמלא ממעין קר יושט אליהם; (מה) נחמד יהיה המשקה לשותיו; (מו) לא יהיה בו שכר, אשר בו תבוך רוחם; (מז) ואצליהן תשכבנה בתולות טהורות, ועיניהן כביצי היענים; (מח) אז יפנו איש אל אחיו וישאלו איש את אחיו; (מט) זה יאמר: לי היה מודע, (נ) אשר אמר אלי: התחשוב, כי אמת היא, (נא) כי נשוב ונחיה ונקום לדין אחרי היותנו עפר ועצמות? — (נב) ועתה הביטו ממטה לכם[1]! (נג) אז יביטו למטה, ויראוהו[2] באש הגיהנם. (נד אז יקרא אליו[3]: חי ד׳! כמעט הדחתני אתך! (נה) לולי גברו עלי חסדי ד׳, כי אז אבדתי! (נו) הנשוב ונמות אחרי מותנו הראשון, (נז) או נוסר בעונש גדול[4]? (נח) מה גדול הששון במקום הזה! (נט) לא לשוא כלינו את יגיעתנו. (ס) הטוב המושב הזה או מושב עץ הזקום[5]? (סא) את העץ הזה נתנו למען נסות את הבוגדים. (סב) העץ הזה עולה מיסוד הגיהנם. (סג) טעם פירותיו כראש השטן. (סד) ממנו יאכלו הבוגדים וימלא את בטנם. (סה) אחרי אכלם נשקה אותם מים חמים; (סו) אז ישובו ויודחו אל הגיהנם, (סז) יען כי ראו את שגגת אבותם, (סח) וימהרו ללכת בעקבות רגליהם. (סט) רוב האנשים, אשר לפניהם, תעו, (ע) גם אם שלחנו אליהם מזהירים. (עא) הבט נא אל אחרית המזהרים! (עב) אך עבדי ד׳ ינצלו. — (עג) גם נח קרא אלינו, ונחון אותו; (עד) ונציל אותו ואת משפחתו מצרה גדולה, (עה) ונחיה את זרעו, וינצלו משחת. (עו) ונשימהו ברכה לדור נולד. (עז) שלום על נח עד עולמי עד! (עח) כן נשלם שכר לתמימי דרך. (עט) יען כי היה מעבדינו המאמינים בנו. (פ) ואת האחרים הורדנו במצולות. (פא) גם אברהם הלך בדרכיו, (פב) וידבק באלהיו בלבב שלם, (פג) ויאמר אל אביו ואל

---

[1] אל הגיהנם. [2] את המודע. [3] הצדיק אל מודעו. [4] אלה דברי הצדיק הלז אל שאר הצדיקים. [5] עיין לעיל חזון י״ג, ס״ג.

עמו: מה זה אתם עובדים? (פד) התחברו באלהים אחרים מאלהי אמת? (פה) מה תחשבו באדון העולמים? (פו) ויבט אל הכוכבים, (פז) ויאמר: הן חליתי[1]! (פח) ויפנו וישובו מאחריו[2]. (פט) ויבוא אל אליליהם ויאמר: מדוע אינכם אוכלים, (צ) ומדוע אינכם מדברים? (צא) ויקם עליהם וישברם ביד ימינו. (צב) ויבוא אליו עמו במרוצה; (צג) ויאמר אליהם: האתם עובדים את אשר אתם פסלתם? (צד) אלהים ברא אתכם ואת מעשי ידיכם. (צה) ויענו: הקימו גל והשליכוהו אל האש! (צו) ויתנכלו בו; אמנם אנחנו הפרנו את עצתם. (צז) ויאמר אברהם: אנוסה לעזרה אל אדוני, כי הוא ינחני; (צח) אדוני! תן לי בן משכיל! (צט) ונבשרהו עלם נעים. (ק) ויהי בהגיע זה אל עת הבינה, (קא) ויאמר אברהם אליו: בני! ראיתי בחלומי והנני מקריבך לעולה; מה תחשוב על זאת? (קב) ויען: אבי! עשה כאשר צווית, ותראה ברצון אלהים כי אני מן הסובלים! (קג) ויהי אחרי הואילם שניהם, ויערכהו על פניו, (קד) ונקרא אליו: אברהם! (קה) הן נצדק חזונך; כן ניתן שכר לישרי דרך. (קו) אך מסה היתה זאת. (קז) ונשית לו קרבן אחר[3], (קח) ונשימהו ברכה לדור נולד. (קט) שלום על אברהם! (קי) כן נשלם גמול לישרי דרך. (קיא) יען כי היה מעבדינו המאמינים בנו. (קיב) ונבשרהו את יצחק[4], נביא תמים. (קיג) ונשים אותו ואת יצחק לברכה; יש מזרעם היטיבו את דרכם, ויש חטאו על נפשותיהם. (קיד) גם את משה ואת אהרון חננו, (קטו) ונציל אותם ואת עמם מצוקה גדולה! (קטז) ונושיע אותם ותגבר ידם. (קיז) וניתן להם ספר מובן, (קיח) וננחם בדרך הטובה, (קיט) ונשימם ברכה לדור נולד. (קכ) שלום על משה ועל אהרון! (קכא) כן ניתן שכר לתמימי דרך. (קכב) יען כי היו מעבדינו המאמינים. (קכג) גם אליהו שלוחנו היה. (קכד) ויאמר אל עמו: הלא תיראו את אלהים? (קכה) האתם עובדים את בעל, ותשכחו את בוראכם הטוב? (קכו) ד׳ הוא אלהיכם ואלהי אבותיכם הראשונים. (קכז) ויענו בו שקר; לכן יסרנום, (קכח) זולתי את עבדינו אשר הצלנו. (קכט) ונשימהו ברכה לדור נולד. (קל) שלום על אליהו! (קלא) כן נשלם שכר לתמימי דרך. (קלב) יען כי היה מעבדינו המאמינים. (קלג) גם לוט

---

[1] אברהם בקש תואנה לבלתי עבוד את הכוכבים עם עמו יחד. [2] דמו בנפשם כי מנוגע הוא. [3] את האיל. [4] לדעת מחמד ישמאל נעקד ולא יצחק.

שלוחנו היה. (קלד) ונציל אותו ואת משפחתו, (קלה) זולתי את אשתו אשר נשארה. (קלו) ונצמית את האחרים. (קלז) האינכם עוברים על משכנותיהם ביום ובלילה; (קלח) ובכל זאת לא תשכילו? (קלט) גם יונה שלוחנו היה. (קמ) בבואו אל הספינה המלאה, (קמא) ויטילו המלחים גורל וישלך מקרבה, (קמב) ויבלעהו דג על חטאו; (קמג) ולולי התחנן אל אלהיו, (קמד) כי אז נשאר במעי הדג עד יום התקומה. (קמה) ונשליכהו אל שפת הים ויחלה, (קמו) ונצמיח עליו קיקיון, (קמז) ונשלחהו אל מאה אלפים איש ועוד רב מהם; (קמח) ויען כי האמינו, החיינום עד עת ידועה. (קמט) שאל־נא אותם: הלאלהים הבנות ולכם הבנים[1]? (קנ) האם בראנו את המלאכים נקבות? היוכלו להעיד על זאת? (קנא) הלא בדאו זאת מלבם באמרם: (קנב) אלהים הוליד בנים? האינם דוברי כזב? (קנג) הבחר אלהים בבנות מבנים? (קנד) אל נא תשפטו כזאת! (קנה) הלא תתבוננו, (קנו) או היש לכם מופת על דבריכם? (קנז) הביאו נא את ספרכם, אם כנים דבריכם! (קנח) גם שמו את השדים לאחים לאלהים; אך השדים יודעים כי יספו. (קנט) חלילה לאלהים את אשר ידמו אליו! (קס) אך עבדי אלהים ינצלו. (קסא) אתם והאלילים אשר אתם עובדים, (קסב) לא תדיחו איש, (קסג) כי אם את אשר הושת עליהם להצלות בגיהנם. (קסד) אין איש מאתנו, אשר אין לו מקום[2]. (קסה) אנחנו מתיצבים במערכה, (קסו) ומהללים את ד׳. (קסז) הבוגדים אומרים: (קסח) לו היה אתנו זכרון מאת אבותינו, (קסט) כי אז עבדנו את ד׳. (קע) הם בוגדים באלהים; אך ידעו באחריתם! (קעא) הן בא דברנו אל עבדינו השלוחים; (קעב) ונתמוך את ידיהם; (קעג) ולצבאותינו ניתן את הישועה. (קעד) הפרד מעליהם[3] עד העת הידועה! (קעה) הבט אליהם! גם הם יביטו[4]. (קעו) היחישו את מוסרנו? (קעז) בבואו אל חצרותיהם יחשך השחר למוזהרים. (קעח) לכן הפרד מעליהם עד העת הידועה! (קעט) הבט עליהם! גם הם יביטו. (קפ) יהולל שם אדונך! עליון הוא על כל אשר יערכו אליו. (קפא) שלום על השלוחים! (קפב) ותהלה לאל אדון העולמים!

---

[1] עיין חזון ט״ז, נ״ח. [2] אלה דברי המלאך גבריאל אל מחמד, ובזה יכון כי לכל מלאך יש מקומו ושליחותו. [3] מהבוגדים. [4] את ענשם.

חזון הצ׳ [1]

נגלה במיכ"ה ובו שמונה ושמונים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) צ׳ בקוראן, אשר בו זכרוננו, נשבעתי, כי הבוגדים אך לרהב ולריב מתמכרים. (ב) כמה דורות שחתנו לפניהם, ויקראו אלינו אחרי כלות עתם? (ג) הם משתאים, כי בא אליהם מזהיר מקרבם; והבוגדים אומרים: אך קוסם קסמים זה ומדבר כזב! (ד) בלבו לעשות מאלהים רבים אלהים אחד; אך דבר נפלא זה! (ה) נגידיהם פונים אליך עורף באמרם: חזקו ואמצו באלהיכם, כי האיש הזה מחשב להשיבכם מאחריהם! (ו) באמונתנו האחרונה לא שמענו עליו מאומה; אין זה כי אם דברי כזב! (ז) הבא אליו זכרון מבלעדנו? כן מריבים בזכרוננו; אך עוד לא טעמו את מוסרי. (ח) העמהם אוצרות רחמי אדונך העזוז והרחום? (ט) הלהם מלכות השמים והארץ וכל אשר ביניהם? יעלו נא בסולם השמימה! (י) אך פה בארץ ננים את חיל הקושרים[2]. (יא) גם האנשים, אשר היו לפניהם, ענו שקר בנביאיהם; עם נח, עאד, ופרעה אדון הקנים[3]; (יב) אנשי תמוד, עם לוט ויושבי היערים[4]; כל אלה קשרו על נביאיהם, (יג) וידברו בהם כזבים; לכן הגיעתם נקמתי. (יד) גם הם[5] לא יצפו כי אם לקול שופר אחד[6]; לא ימלטו את נפשם. (טו) הם אומרים: ארוננו! החישה נא את גמולנו טרם בוא יום החשבון! (טז) ואתה שא את דבריהם, וזכור את עבדנו דויד אשר אזרנוהו חיל על תום לבו. (יז) את ההרים צוינו לשבחנו אתו ערב ובוקר. (יח) גם בעלי הכנפים התקבצו אליו ויענו לו. (יט) ונקים את מלכותו וניתן לו חכמה ולשון לימודים. (כ) הלא נודע לך מעשה שני בעלי דברים אשר עלו על החומה אל חדר דויד[7]?

---

[1] שם החזון הזה מהאות הראשון אשר בו, אשר לא נודע ענינו. [2] אויבי מחמד. [3] יען כי ביאור נילוס צומחים קנים לרוב, מכנה את פרעה בשם: אדון הקנים. [4] עיין לעיל חזון ט"ו, ע"ז. [5] אנשי מיכ"ה. [6] ביום תחיית המתים. [7] פה מהפך את משל נתן הנביא אל דויד, שמואל ב׳, י"ב, א׳—ו׳ למעשה אמת.

(כא) בבואם אל חדר דויד ויירא מפניהם; ויאמרו אליו: אל תירא! שני בעלי דברים אנחנו, מריבים איש את אחיו; שפוט נא באמת בינינו! אל תשט ממנה, והדריכנו בדרך הישרה! (כב) זה אחי, ולו תשעה ותשעים שיות, ולי אך אחד. ויאמר אלי: הפקידהו נא בידי! ויגבר עלי בהריבו אתי. (כג) ויאמר דויד: הן עשה לך עול, בבקשו את שיך אל שיותיו; אך רוב האנשים מרמים איש את אחיו, זולתי המאמינים ועושי טוב; אבל מעט מספר האנשים האלה! ויבן דויד, כי נסינוהו במעשה הזה[1], ויכפר את פני אדוניו ויפול על פניו וישתחו וינחם על פשעו. (כד) ונסלח לעונו ונקריבהו אלינו, ונושיבהו במושב הטוב. (כה) ונאמר: דויד! הן שמנוך למשנה בארץ; שפוט בצדק בין האנשים ואל תלך בשרירות לבך למען סור מאחרי דרך ד׳! כי התועים מאחרי דרך ד׳ להם עונש גדול על שכחם את יום החשבון. (כו) לא לתוהו בראנו את השמים ואת הארץ ואת כל אשר ביניהם; הבוגדים יודעים זאת; אוי להם בהושלכם אל אש הגיהנם! — (כז) הישוו המאמינים ועושי טוב אל המשחיתים בארץ? הלאחד יחשבו הצדיקים והבוגדים? (כח) הן שלחנו אליך ספר מבורך, למען יתבוננו האנשים על אותותינו וישכילו כל חכמי לב. (כט) לדויד נתנו את שלמה, עבד נאמן ודבק באלהים. (ל) בהוגש לפניו סוסיו הקלים לעת ערב, (לא) ויאמר: הן בחרתי בחיי התבל מזכרון ד׳ עד עת ערב[2]! (לב) ויאמר: הגישו אלי את סוסי! ויגדע את שוקיהם ואת צואריהם[3]. (לג) גם נסינו את שלמה, ונשם על כסאו גוף דומה לו, עד כי שב מפשעו[4]. (לד) ויאמר: אדוני! כפר לי ותן לי מלכות אשר לא תהיה כמוה לאיש הבא אחרי, כי אתה חונן ונותן! (לה) ונמשילהו ברוח, אשר נשבה אל כל אשר יחפוץ שלמה. (לו) גם השדים בנו לו בתים וידלו לו פנינים. (לז) ואת האחרים[5] הקרבנו לו אסורים בזיקים. (לח) ונאמר:

---

[1] על חטאו בבת שבע. [2] כלומר תחת הגות בתורת אל כל היום הרביתי לי סוסים. [3] רבותינו ז״ל אמרו סנהדרין כ׳ א׳ מפני מה לא נתגלו טעמי תורה? שהרי שני מקראות נתגלה טעמן ונכשל בהן גדול שבעולם, שנאמר: לא ירבה לו סוסים; אמר שלמה: ארבה ולא אשיב; וכתיב: ותעל מרכבה ממצרים כשש מאות. [4] תמצא בסנהדרין כ׳, א׳, גם במדרש ילקוט מלכים א׳, ק״פ״ב, כי האשמודאי גנב לשלמה את השם המפורש וישליך את שלמה אל ארץ בני עמון, אשר שם היה טבח למלך; וזה נתן לו את בתו נעמה אם רחבעם לאשה. עיין שם כי קצרתי. [5] את השדים אשר לא שמעו בקולו.

אלה לך מנחה מאתנו; שמרם או הניחם כטוב בעיניך! לא נחשב עמך. (לט) ונקריבהו אלינו תושיבהו במושב הטוב. (מ) זכור את עבדנו איוב בהתחננו אל אלהיו לאמר: אדוני! הן פקדני השטן בצרה גדולה. (מא) ותאמר אליו: טפוף ברגלך על הארץ, ויצא מנה מבוע מים לרחוץ את בשרך ולהשקותך! (מב) ונשיב לו את משפחתו כפלים; זאת היתה רחמים מאתי וזכרון למתבתנים. (מג) תוסף עוד דבר אליו: קח בידך חבילי זמורות והך בהם את אשתך, למען לא תפר את שבועתך[1]! (מד) ונראהו מחכה לנו, כי עבד נאמן היה ודבק בנו. (מה) זכור את עבדינו אברהם יצחק ויעקב, כי גדלו בחיל ובחכמה! (מו) אנחנו טהרנום, למען ישיגו חיי עדי עד, (מז) יען כי התהלכו בדרך הטובה. (מח) זכור את ישמעאל את אלישע ואת דולכפל[2]! גם אלה תמימי דרך היו. (מט) זה לך זכרון. לצדיקים ניתן את המושב הטוב, (נ) את גנות עדן, אשר שעריהם יפתחו להם. (נא) שם ישבו, ויוכלו לבקש כל פרי וכל משקה טוב. (נב) אצליהם תהיינה בתולות טהורות ושוות במספר ימיהן. (נג) זה חלקכם ביום התקומה, (נד) ולא אעביר את חסדי מעליכם. (נה) ולבוגדים ניתן את המושב הרע, (נו) את הגיהנם, אשר בו יוקדו; ומה רע המושב הלז! (נז) אז נטעימם מים חמים ובאושים; (נח) ועוד רבות כאלה נטעימם. (נט) אז יאמר אל הבוגדים: כל חילכם יושלך אתכם אל הגיהנם! (ס) לא ידרוש איש לשלומם, כי כלם מאכולת אש יהיו. אז יאמרו המודחים אל מדיחיהם: לא ידרוש איש לשלומכם, כי אתם הבאתם עלינו את הרעה הזאת! (סא) אדוננו! הנחל נא את מדיחינו כפלים מאש הגיהנם! (סב) מדוע איננו רואים את האנשים, אשר חשבנו לבוגדים[3], (סג) ואשר לעגנו להם? הלא נוסיף לראותם עוד? (סד) כן יריבו באמת עדת הגיהנם איש באחיו. (סה) אמור: אך מזהיר אנכי; אין אל מבלעדי אל; יחיד ואדיר הוא! (סו) הוא אדון השמים והארץ וכל אשר ביניהם; עזוז ורחום הוא. (סז) אמור: בשורתי אמת, (סח) גם אם אתם שבים מאחריה! (סט) לא היתה לי חכמת גדודי מעל[4], (ע) אמנם הקוראן נגלה לי, למען

---

[1] לדעת מפרשי הישמעאלים נשבע איוב בד׳, כי ייסר את אשתו בחיותו מחליו על הסיתה אותו לבגוד בד׳. [2] עיין לעיל חזון כ״א, פ״ד. [3] את הנביאים. [4] כלומר אינני מלאך ולא בן אלהים.

הוהירכם. (עא) באמור אדונך אל המלאכים: הנני בורא אדם מחומר, (עב) ואחרי בראי אותו ונפחי בו רוח חיים, השתחוו לו ארצה! (עג) וישתחוו לאדם כל המלאכים; (עד) אמנם השטן הרים את לבו ויהי ממספר הבוגדים. (עה) ויאמר ד׳: אתה השטן! מה לך כי לא תשתחוה למעשי ידי? (עו) הלבשת גאוה וירם לבך? (עז) ויען השטן: אני טוב ממנו, כי אותי בראת מאש ואותו מחומר. (עח) ויאמר אלהים: צא מזה, ובאבנים תרגם! (עט) מארתי תרבץ בך עד יום הדין. (פ) ויאמר השטן: אדוני! חכה נא לי עד יום התקומה! (פא) ויאמר אלהים: הן אחכה לך. (פב) עד היום הגדול והנורא. (פג) ויען השטן: בך נשבעתי, כי אדיח את כלם, (פד) זולתי את עבדיך, כי הם ינצלו. (פה) ויאמר אלהים: באמת אמלא את דברי אשר נשבעתי: אמלא את הגיהנם ממך ומכל ההולכים אחריך! (פו) אמור: לא אבקש מכם שכר, כי לא נאוה לי! (פז) ספרי איננו כי אם זכרון לבני האדם. (פח) ויום אחד תדעו, כי אמת הוא.

חזון הצבאות[1]

נגלה במיכ״ה ובו חמשה ושבעים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) הספר הזה שולח מאת אלהים עוזו וחכם לב. (ב) שלחנו אליך את הספר באמת; לכן עבוד את ד׳ ודבוק באמונתו! (ג) הלא לאלהים האמונה הטובה? (ד) ואת המבקשים עזר מאחרים מבלעדו באמרם: איננו עובדים אותם רק למען יקריבונו אל אלהים[2]! ישפוט אלהים ויוכיח ביניהם על אשר הריבו עליו. (ה) אלהים לא ינחה את אנשי כזב ואת הבוגדים בו. (ו) לו חפץ אלהים בן, הלא

---

[1] שם החזון הזה מענין הצבאות הנזכרים בו פסוק ע״א, ע״ג. [2] פה מכון את הנוצרים האומרים, כי אינם עובדים את קדושיהם, כי אם מתחננים אליהם למען יליצו בעדם אל אלהים.

יבחר את אשר יחפוץ מיצוריו? חלילה לו! יחיד ואדיר הוא. (ז) הוא ברא את השמים ואת הארץ באמת; הוא מביא את הלילה אחר היום, ואת היום אחר הלילה; בדברו השמש והירח שבים במרוצתם; האיננו עזוז ורחום? (ח) הוא בראכם מנפש אחת, וממנה הוציא את האשה; וישלח לכם שמונה מהבהמה[1] איש ואשתו; הוא יצרכם בבטן אמכם יצור מיצור, ויוציאכם משלוש חשיכות[2]. כן הוא; ד׳ הוא אדונכם; לו המלוכה; אין אל מבלעדו; ובכל זאת אתם שבים מאחריו? (ט) אם תבגדו באלהים, גם יהיה עשיר מבלעדכם; אך לא ישא את מרי עבדיו; ואם תודו לו, ירצכם. נפש כבדת עון לא תוכל שאת את עון נפש אחרת; אל אדונכם תשובו, והוא יגיד לכם את אשר עשיתם, (י) כי הוא יודע את חדרי הלב. (יא) בבוא שואה על אדם יקרא אל אלהיו וישוב אליו; ואם ייטיב לו ד׳, ישכח כי קרא אליו מקדם וידמה לו אלהי נכר למען התעות מדרכו. אמור: התענג על מריך! עוד מעט ותארח לחברת הגיהנם! (יב) הישוה העובד את ד׳ בשכבו בלילה ובקומו בבוקר והמאמין בעולם הבא ומקוה אל רחמי אדוניו אל הבוגד? הישוו הנבונים אל הבוערים? אך חכמי לב יבינו זאת. (יג) אמור: עבדי המאמינים! יראו את ד״! כל מטיבי לכת בארץ ינחלו טוב; הנה ארץ ד׳ רחבת ידים! הוא יתן שכר עד בלי די למחכים לו. (יד) אני האמרתי לעבוד את ד׳ ולדבוק באמונתו, והבטחתיו להיות הראשון מהמשלימים. (טו) יראתי פן יגיעני עונש היום הגדול בהכעיסי את אדוני. (טז) אני אעבוד את ד׳ באמונת אמת. (יז) ואתם עבדו את אשר תחפצו מבלעדו! (יח) הלא זה אבדן גדול בהשחיתם את נפשם ואת נפש משפחתם על כחשם ביום התקומה? גג אש יהיה ממעל לראשיהם, ויריעת אש מתחת רגליהם; בזה יפחיד אלהים את עבדיו; לכן עבדי יראוני! (יט) ולסרים מאחרי התעות מעבדהו ושבים אל ד׳ תן בשורה טובה! ובשר טוב את עבדי השומעים בקולי וההולכים בדרך הטובה. את אלה ינחה אלהים, כי חכמי לב המה. (כ) התוכל להציל מאש הגיהנם את אשר נחרץ עליו הדבר ליסרו? (כא) ליראי ד׳ תהיינה עליות על עליות נחמדות ותחתיהן נחלי מים; כה יעץ ד׳, והוא לא יפר את דברו. (כב) האינך רואה כי אלהים מוריד מים מן השמים למען

---

[1] עיין לעיל חזון ו׳, ק״מ״ז—ק״מ״ח. [2] מאבר החשמיש, מבטן ומרחם אמכם.

השקות את הארץ ולהוציא זרעים אשר מראיהם שתים? אז יבלו הזרעים ויצהיבו את מראיהם ויהיו לעפר דק. אכן בזה אות לעם המתבונן: (כג) הישוה האיש, אשר לו נתן אלהים רוחב לב להבין את האיסלאם, וההולך בדרך אדוניו אל הבוגד והבער? אוי למקשים את לבם לבלתי הבין את זכרון ד'! בשגגה גדולה המה. (כד) אלהים שלח בשורה טובה, ספר כספר אשר גלה מקדם; יצפד עור יראי ד' בשמעם אותו[1]; אז ירחבו עורותיהם ולבותיהם בזכרון ד'. זה נתיב ד', בו ינחה את מי יחפוץ; וכל איש, אשר יתעהו אל, אין לו מנהל. (כה) מי יציל את פניו מעונש יום התקומה? אז יאמר לחוטאים: הא לכם גמול מעשיכם! (כו) גם האנשים, אשר היו לפניהם, ענו שקר בשלוחיהם, ויבוא אליהם ענשם בלי דעתם. (כז) ואלהים השביעם חרפה בעולם הזה; אך עונש העולם הבא גדול ממנה. לו יבינו זאת! (כח) הן משלנו משלים בקוראן הזה לבני האדם, למען יתבוננו. (כט) הקוראן הזה נכתב בלשון ערבית; אין בו עקש; למען יראו את אלהים. (ל) אלהים ממשל לכם את המשל הזה: שני אנשים, אשר לאחד יש עוזרים הרבה מריבים איש את אחיו; והאחר בוטח אך באיש אחד[2]; הישוו זה לזה? יהולל שם ד'! אך רבם לא יבינו. (לא) אתה תמות וגם הם ימותו; (לב) וביום התקומה תוכחו נוכח פני אדונכם. (לג) ומי רע ממדבר כזבים באלהים ומכחש באמת הבאה? הלא הוכן הגיהנם לבוגדים? (לד) אך הבא באמת ומאמין בה[3], ירא אלהים הוא. (לה) אלהים ימלא את כל משאלותיהם; כן ישלם גמול לישרי דרך. (לו) אלהים יכפר להם את הרע אשר עשו, ויתן להם שכר טוב על פעלם. (לז) הלא מגן אלהים לעבדיו? הם[4] יפחידוך באלילים אשר הם עובדים מבלעדי אל; אכן כל איש אשר יתעהו אל, אין לו מנהל. (לח) וכל איש, אשר ינהלהו אל, אין לו מתעה; הלא עוז ונוקם אלהים? (לט) ואם תשאלם: מי ברא את השמים ואת הארץ? יענו: אלהים. אמור: העוד ראיתם בפקדני אלהים בצרה, כי אליליכם, אשר אתם עובדים מבלעדו, הצילוני? או בהיטיבו לי ברב רחמיו, היוכלו להשיב מאתי את רחמיו? בד' שמתי מבטחי, ולו יחכו כל המחכים. (מ) עמי! עשו כטוב בעיניכם ואני אעשה כטוב

---

[1] כלומר חיל ורעדה יאחזם. [2] במשל הזה מכון את הק"ב"ה ואת האלילים.
[3] בזה מכון מחמד את עצמו. [4] עובדי האלילים.

בעיני; הן תדעו באחריתכם, (מא) על מי מאתנו חרפה ומארה תבואנה! (מב) אנחנו שלחנו אליך את הספר הזה באמת, למען הזהיר בו את בני האדם. כל ההולך אחריו מיטיב לנפשו, וכל השוגה לבדו ישא; לא נתנוך צופה להם. (מג) אלהים משיב אליו את נפשות בני האדם אחרי מותם, וגם בעודם חיים הוא מחזיר אתהן אליו בעת שנתם. הוא שומר אצלו את נפשות המועדים למות, ומשיבן עד העת הידועה אל הכתובים לחיים; גם בזה אות למתבוננים. (מד) העוד יבקשו עזר מאחר זולתי אל? אמור: האלילים אך קצרי יד המה, ואין בהם תבונה. (מה) לד׳ הישועה; לו מלכות השמים והארץ, ואליו תשובו. (מו) בהזכר שם אלהים האחד יפוג לב המכחשים בעולם הבא; ובהזכר שם האלילים מבלעדי אל ישישו. (מז) אמור: ד׳! בורא השמים והארץ! יודע הנסתרות והנגלות! הוכיח נא בין עבדיך על אשר הם מריבים עליו! (מח) גם אם יהיה לבוגדים כל אשר בארץ ועוד כמוהו, לא יוכלו לפדות את נפשם מעונש יום התקומה; ואלהים יראם את אשר לא דמו בנפשם. (מט) הוא יראם את גמול פעלם, ויקים להם את אשר לעגו לו. (נ) האדם בצר לו יקראנו, ואחרי הטיבנו לו ברחמינו יאמר: זה פרי חכמתי! הן זאת מסה; אך רוב האנשים לא יבינוה. (נא) גם האנשים, אשר היו לפניהם, אמרו זאת; אך לא היטיבו להם מעלליהם, (נב) כי אם נשאו את עונם; גם הבוגדים האלה יקצרו את פרי מעלליהם, ולא ישיבו מאתם את גמול אלהים. (נג) הלא ידעו, כי אלהים מפזר את טובו למי יחפוץ, וקופץ את ידו ממי יחפוץ? גם בזה אות למאמינים. (נד) אמור: אתם עבדי! גם אם חטאתם על נפשותיכם, אל תאבדו את תקותכם אל רחמי ד׳! אלהים יכפר לכם את עונותיכם, כי חנון ורחום הוא! (נה) שובו אל אדונכם והשלימו אתו, טרם בוא גמולכם אשר אין תרופה לו! (נו) שמרו את החקים הטובים השלוחים אליכם מאת אדונכם, טרם בוא גמולכם פתאום בלי דעתכם! (נז) אז תאמר כל נפש מכם: אוי לי כי עברתי על חקי ד׳, ואלעג להם! (נח) או תאמר: לו נחני אלהים, כי אז הייתי ממספר היראים. (נט) ובראותה את גמולה תאמר: לו אשוב ארצה, למען איטיב את דרכי! (ס) ואלהים יעננה: הן באו אליך אותותינו, ותעני בהם שקר, ותתנשאי ותבגדי בי! (סא) ביום התקומה תראה בלבוש קדרות פני המכחשים באלהים; הלא יהיה הגיהנם מושב גבהי לבב? (סב) ואת יראי

אלהים יציל ד׳ במושבותיהם הטובים; ופחד ושואה לא יבואו אלידהם. (סג) אלהים בורא כל, ושם את עיניו על כל; בידו מפתחות השמים והארץ, וכל הבוגדים באותותיו יספו יחד. (סד) אמור: אתם הבוערים! התצווני לעבוד אלהים מבלעדי אל? (סה) הן גולה לך ולנביאים אשר היו לפניך, כי שוא תהיה פעולתך בעבדך אלהים אחרים, ותספה. (סו) אך את אלהים תעבוד, ולו תן תודה! (סז) האנשים אינם מכירים את אלהים; הוא יאסף ביום התקומה את כל הארץ כמלא חפנים, ויגל את השמים ביד ימינו[1]. יהולל שמו! חלילה לו את אשר מדמים. אליו! (סח) ביום התקע בשופר כל היקום אשר בשמים ובארץ יפלו מתים ארצה זולתי את אשר יציל אלהים[2]; אז ישוב ויתקע בשופר, וכלם יתעוררו ויפקחו את עיניהם. (סט) הארץ תאור באור אדונה, וספר המעללים יפתח; אז יבואו הנביאים והעדים[3] למען העיד; ואלהים ישפוט בצדק ולא יעשה עול לכל איש. (ע) לכל נפש יושב פרי מעלליה, כי הוא יודע את כל פועל. (עא) הבוגדים יושלכו לצבאות אל הגיהנם; בבואם שמה שעריו יפתחו, ושומריו יאמרו אליהם: הלא באו אליכם שלוחים מקרבכם, אשר קראו אליכם את אותות אדונכם, ויזהירוכם על בוא היום הזה? יענו: כן הוא! אז יקים אלהים את דברו ביסרו את הבוגדים, (עב) ויאמר: בואן אל שערי הגיהנם, ולעד תשבו בהם! מה רע יהיה מושב גבהי לבב! (עג) ויראי ד׳ יובלו לצבאות אל גן העדן; בבואם שמה שעריו יפתחו, ושומריו יאמרו: שלום עליכם! היטבתם את דרכיכם; לכן בואו הנה ושבו פה עדי עד! (עד) והצדיקים יענו: תהלה לאל המקים את דברו וינחילנו את הארץ הטובה את גן העדן, אשר בו נשב כאות נפשנו! מה נעים שכר עושי טוב! (עה) אז תראה את המלאכים בהקיפם את כסא הכבוד ובהשמיעם את תהלת ארונם; הוא ישפוט בצדק ביניהם והם יענו: תהלה לאל אדון העולמים!

---

[1] עיין לעיל חזון כ״א, ק״ג. [2] המלאכים. [3] אשר מסרו את נפשם על קדושת השם; גם בלשון יונית נקראו: μαρτύρες.

חזון המאמין[1]

נגלה במיכ"ה ובו חמשה ושמונים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) ח׳ מ׳[2] הספר הזה גולה מאת האלהים העזוז ויודע כל. (ב) הוא עובר על פשע ומקבל שבים; אך נורא הוא ביסרו. (ג) ארך אפים הוא; אין אל מבלעדו, ואליו תשובו כלכם. (ד) אך הבוגדים מריבים באותות אל; ואל יתעה אותך שלומם בארץ! (ה) גם האנשים, אשר היו לפניהם, כמו דור נח וכל הקושרים אשר אחריהם ענו שקר בשלוחיהם; כל עם הערים סוד על שלוחיו למען הכחידם ולעות את האמת בדברי ריק; לכן אחזתים, ואיך היתה אחריתם! (ו) ויקם דבר אלהיך על הבוגדים, כי יהיו רעי הגיהנם. (ז) נושאי כסא ד׳ ומקיפיו מגידים את תהלת אדונם ומאמינים בו, ומפילים את תחנתם בעד המאמינים לאמר: אדוננו! אתה מכיל את כל הדברים ברחמיך ובחכמתך; סלח נא לשבים אליך ולהולכים בדרכיך, והסר מעליהם את עונש הגיהנם! (ח) אדוננו! הובילם נא אל גנות עדן, אשר הבינות להם ולאבותיהם ולנשיהם ולזרעם המטיבים לכת, כי עזוז אתה וחכם לב! (ט) הצילם נא מכל רע, ואת אשר תציל ביום ההוא מרעה, חנות אותו. מה גדול הששון הזה! (י) ואל הבוגדים יאמר: שנאת ד׳ אליכם גדולה משנאתכם איש את אחיו, יען כי בגדתם גם בהקראכם אל האמונה. (יא) יענו: אדוננו! הן המתה והחיית אותנו פעמיים[3], ועתה הננו מודים את פשעינו; האין לנו מפלט לצאת מזה? (יב) אז יאמר אליהם: זאת באתכם על בגדכם באלהים האחד אחרי הקראכם אליו; אך בהזכר שם אלהים אחרים האמנתם; אמנם המשפט לאלהים העליון והנשגב. (יג) הוא מראה אתכם את אותותיו, ומשפיע עליכם את ברכתו מן השמים; אך השבים אליו יבינו זאת. (יד) לכן קראו

---

[1] שם החזון הזה מענין המאמין הנזכר בו פסוק כ"ט—מ"ח. [2] לא נודע ענין האותיות האלה. [3] בזה יכון את המות הטבעי ואת המות הנצחי בגיהנם; את חיי התבל ואת חיי עד.

אל ד׳ ודבקו באמונתו גם בהתקומם הבוגדים! (טו) הוא עליון על כל המדרגות ואדון הכסא הנורא; הוא שופך את רוחו על עבריו היקרים בעיניו למען הזהיר על יום התקומה, (טז) יום אשר בו יתעוררו מעפר ולא יכחדו מאלהים דבר. למי הממלכה ביום ההוא? לאלהים היחיד והאדיר. (יז) ביום ההוא יושב לכל נפש גמול מעלליה; לא יעשה עול לכל איש, כי אלהים יודע לחשב. (יח) לכן הזהירם על היום הממהר לבוא, אשר בו הלב יעלה עד הגרון ויציקהו. (יט) לא יהיה לבוגדים עוזר ומושיע או מליץ עליהם. (כ) הוא יודע את העין המשקרת ואת כל חדרי הלב. (כא) הוא ישפוט בצדק; והאלילים, אשר הם עובדים מבלעדו, לא ישלטו בכל; אך אלהים שומע ויודע כל. (כב) הלא יעברו בארץ ויראו את אחרית האנשים אשר היו לפניהם? גדולים היו מהם ויפרצו מאד בארץ; ובכל זאת אחזם אלהים על פשעם, ולא הצילם איש מידו. (כג) יען כי באו אליהם שלוחינו באותות מובנים, ויכחשו בהם; לכן אחזם אלהים, והוא נורא ביסרו. (כד) הן שלחנו את משה באותותינו ובממשלה גדולה, (כה) אל פרעה ואל המן ואל קורח[1]; ויאמרו: אך קוסם קסמים אתה ומדבר כזב! (כו) ובבואו אליהם באמת מאתנו ויאמר: הרגו את בני המאמינים בו, ואך את בנותיהם החיו! אמנם אנחנו הפרנו את עצתם. (כז) ויאמר פרעה: הניחו לי ואהרג את משה! אז יקרא אל אלהיו. יראתי, פן ימיר את דתכם או ישחית בארץ. (כח) ויאמר משה: אנוסה לעזרה אל אדוני ואדונכם מכל גבה לבב המכחש ביום החשבון. (כט) ויאמר איש מאמין מעם פרעה[2], אך מעלים את אמונתו, לאמר: התהרגו איש על אמרו: ד׳ הוא אלהי? הלא בא אליכם באותות מאת אדוניו? אם איש כזב הוא, הוא ישא את כזביו; ואם בא באמת, קצת העונש אשר הזהירכם עליו, תבואכם. אלהים לא ינחה את הבוגדים ואנשי כזב! (ל) עמי! היום אתם שליטים ונגידים בארץ; אך מי יושיענו בבוא עלינו שואה מאת ד׳? ויאמר פרעה: לא אראה אתכם כי אם את הישר בעיני, ולא אנחכם כי אם בדרך הישרה. (לא) ויאמר המאמין הלז: עמי! יראתי, פן יבואכם גמול היום הנורא, (לב) כאשר בא אל עם נח, עאד, תמוד, (לג) ואל האנשים אשר

---

[1] עיין לעיל חזון כ״ח, ל״ח. [2] המצא במדרש רבא שמות א׳, כי אחד מחרטומי פרעה דבר אליו לטובת היהודים באמרו: אלולי יוסף, לא היינו חיים.

היו אחריהם, כי אלהים לא יעות את עבדיו בריבם! (לד) עמי! יראתי פן יקרבם יום התוכחה, (לה) יום אשר בו תושלכו מאחורכם אל הגיהנם, ואין לכם מציל מיד אלהים; כי כל איש אשר ישגהו אלהים, אין לו מנהל. (לו) הן בא אליכם יוסף מקדם באותות מובנים, ואתם לא חדלתם מהריב באשר הביא אליכם, עד כי אמרתם בשעת מותו: לא ישלח עוד אלהים אחריו שליח אלינו! כן מתעה אלהים את עושי עול ואת המריבים בו. (לז) המריבים באותות אל בלי תבונה, תועבת ד' והמאמינים המה; כה יחתום אלהים בעד כל גבה לב וקשה עורף. (לח) ויאמר פרעה: המן! בנה לי מגדל, למען אעלה השמימה. (לט) ואפתח את שעריו למען ראות את אלהי משה; כי לאיש כזב חשבתיו. (מ) כן הכנו לפרעה את רוע מעלליו, ונסירהו מאחרי הדרך הטובה; וכל נכליו אך לרעתו היו. (מא) ויוסף עוד דבר המאמין: עמי לכו אחרי ואדריככם במעגל הטוב! (מב) עמי! מחמדי התבל אך הבל המה; העולם הבא הוא מושב קים לעד. (מג) לכל עושה רע יושב כפי מעלליו; ולכל עושה טוב, אם איש או אשה, והוא מאמין, מושב גן העדן יהיה; שם ינחל ברכה עד בלי די. (מד) עמי! אני קורא אתכם אל שלום נפשכם, ואתם קוראים אותי אל אש הגיהנם. (מה) אתם מסיתים אותי לבגוד באלהים ולעבוד אלהי נכר מבלעדו, אשר לא ידעתים; ואני קורא אתכם אל האלהים העזוז והרחום. (מו) אין ריב, כי אין שלטון לאלילים אשר אתם קוראים אותי אליהם, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, וכי יום אחד נשוב אל אלהים, וכי הבוגדים עדת הגיהנם המה. (מז) אז תתבוננו על דברי; ואני הנני גולל אל ד' את ריבי, כי הוא משגיח על עבדיו. (מח) ויצילהו אלהים מנכליהם, ויקם את דברו הרע אשר דבר אל עם פרעה. (מט) בבוקר ובערב יוסגרו אל אש הגיהנם; וביום התקומה יאמר אליהם: בואו אל ענשכם הנורא, עם פרעה! (נ) באש הגיהנם יריבו איש את אחיו, ורכי הלבב יאמרו אל הגאים: באשר שמענו לקולכם, הקלו מעלינו מעט מאש הגיהנם! (נא) אז יענו הגאים: הן גורל אחד לכלנו, כי אלהים שפט בין עבדיו. (נב) והאנשים אשר בגיהנם יאמרו אל שומריו: העתירו בעדנו אל אדונכם למען יקל מעלינו את ענשנו אך יום אחד! (נג) יענו: הלא באו אליכם שלוחיכם באותות מובנים? יאמרו: כן הדבר. והשומרים יענו: קראו אתם! אך שוא תהיה תפלתם. (נד) אך את שלוחינו ואת המאמינים נושיע

בעולם הזה וביום העד הערים, (נה) יום, אשר בו הבוגדים לא יצילו את נפשם; מארת ד׳ תרבץ עליהם, ורע יהיה מושבם. (נו) למשה נתנו את קו הישר, וננחיל את בני ישראל את הספר, שביל אמונה וזכרון למתבוננים. (נז) לכן חכה לד׳, כי הוא יקים את דברו; כפר את פניו על עונך, והשמיע את תהלתו ערב ובוקר! (נח) המריבים באותות אלהים בלי תבונה, אין בלבם כי אם זדון ולא ישיגו את הפצם. לכן שים את כסלך בד׳, כי הוא שומע ויודע כל. (נט) בריאת השמים והארץ גדולה מבריאת האדם; אך רב האנשים לא יבינו זאת: (ס) לא ישוו העורים אל הפקחים, ולא המאמינים ועושי טוב אל הבוגדים. אך מעט יבינו זאת. (סא) אין ריב כי תגיע השעה האחרונה; אך רב האנשים לא יבינו. (סב) אדונכם אומר: קראוני ואשוב אליכם! והמקשים את לבם מעבדני ינחלו את הגיהנם וישבעו בחרפה! (סג) אלהים נתן לכם את הלילה למרגוע ואת היום להאיר לכם, כי חנון הוא לבני האדם. אך רבם לא יתנו לי תודה. (סד) כן הוא; ד׳ הוא אדונכם; הוא בורא כל היקום; אין אל מבלעדו, ואתם סרים מאחריו? (סה) אך המכחשים באותותינו ממרים את פיו. (סו) אלהים שם לכם את הארץ לרקיע ואת השמים לגג; הוא יצרכם במכלל יופי וישפיע עליכם כל טוב. (סז) הוא חי לעולם; אין אל מבלעדו; לכן עבדוהו ודבקו באמונתו! תהלה לאל אדון העולמים! (סח) אמור: אחרי היות לי המדע מאת אדוני, החרמתי לבלתי עבוד את אלהי הנכר אשר אתם עובדים מבלעדו, והאמרתי להשלים את אדון העולמים. (סט) הוא בראכם מעפר, אז מזרע, אז מדם קפוא; ויוציאכם מרחם בעודכם טף, ויגדילכם ויזקינכם. יש מכם ימותו אנשים. ויש מכם יאריכו ימים עד העת הידועה, למען תתבוננו. (ע) הוא מחיה וממית; ואם יגזור אומר, יאמר: יהי! ויהי. (עא) האינך רואה את המריבים באלהים ושבים מאחריו? (עב) המכחשים בספרנו ובשלוחים אשר שלחנו אליהם, ידעו באחריתם. (עג) בשימנו שרשרות ברזל על צואריהם ונשליכם בזיקים אל הגיהנם למען צלות באש. (עד) אז יאמר אליהם: איה אפוא אלהי הנכר אשר עבדתם מבלעדי אל? יענו: סרו ממנו; אך אל הבל קראנו מקדם! כן יתעה אלהים את הבוגדים. (עה) זה גמולכם, יען כי ששתם בשקר מדי היותכם בארץ ותתענגו על ריק. (עו) אז תבואו אל שערי הגיהנם, ולעד תשבו בו; מה רע יהי מושב הזדים! (עז) ואתה חכה לד׳, כי דברו

אמת! אם נראה אותך את קצת ענשם או נמיתך, אין לך לדעת; דיך! אלינו ישובו! (עח) הן שלחנו לפניך נביאים; על קצתם הגדנו לך ועל קצתם לא הגדנו; לא לנביא לעשות מופתים כי אם ברצון אדוניו. ובבוא דבר אלהים, הוכיח באמת, וכל המכחשים באלהים ספו. (עט) אלהים נתן לכם את החיות למרכבכם ולמאכלכם. (פ) עוד לכם תועלת בהן להשיג בהן את אות נפשכם: הן נושאות אתכם כאניות על גיון. (פא) כן מראה אתכם אלהים את אותותיו; ובאי זה מהם תכחשו? (פב) הלא יעברו בארץ למען ראות את אחרית האנשים אשר היו לפניהם? עצומים היו מהם ויפרצו בארץ; ובכל זאת לא הועילום מעשיהם. (פג) בבוא אליהם שלוחינו באותותינו, התענגו על שרירות לבם, ויקם להם אלהים את אשר לעגו לו. (פד) אך בראותם את גמולנו, אמרו: מאמינים אנחנו באלהים האחד, ומכחשים אנחנו באשר דמינו אליו. (פה) אך בבוא אליהם שואה לא הועילתם עוד אמונתם. כבר הקים אל את דבריו לעבדיו, בהצמיתו את הבוגדים.

חזון המבוארים[1]

נגלה במיכ"ה ובו ארבעה וחמשים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) ח' מ'[2] נגלה לך מאת הרחמן והרחום. (ב) ספר, אשר אותותיו מבוארים, והוא הקוראן בלשון ערבית להורות את חכמי לב, (ג) לבשר טוב ולהזהיר; אך רב האנשים ישובו מאחריו ולא ישמעוהו. (ד) הם אומרים: השמן לבנו ואזננו כבדה משמוע את קריאתך; מסך בינינו ובינך; עשה כטוב בעיניך ואנחנו כטוב בעינינו!

---

[1] שם החזון הזה ממלת: מבוארים הנזכרת בו פסוק ב'. [2] אולי האותיות האלה ראשי תיבות: חכאם מחמד כלומר: משפט מחמד.

(ה) אמור: אינני כי אם בשר כמוכם; אכן גולה לי, כי אלהיכם אחד; לכן הכונו לקראתו וכפרו את פניו! אוי לעובדי אלילים, (ו) אשר לא יתנו צדקה ויכחשו בעולם הבא! (ז) ולמאמינים ולעושה טוב יש שכר אין קצה לו. (ח) אמור: התכחשו באלהים, אשר ברא את הארץ ביומים[1]? התדמו אליו אלהי נכר? אך הוא אדון העולמים! (ט) הוא שם בארץ הרים גבנונים ממעל לה, ויברך אותה, וישם בקרבה מאכל לכל חי בארבעה ימים, להמציא טרף לכל מבקשיו. (י) ויפן אז אל השמים בעודם קיטור[2], ויאמר אליהם ואל הארץ: בואו מלבכם או לנגדכם[3]! ויענו: נבוא מלבנו. (יא) וימתחם ביומים לשבעה רקיעים ויתן חק לכל שמים; ונענד את הרקיע התחתון בנרות, ונשים להם משמרות; כה יעץ העזז והחכם. (יב) ואם ישובו מאחריך, אמור: אני מזהירכם את גמול אנשי עאד, תמוד. (יג) בבוא אליהם שלוחינו מכל פנה לאמר: אל נא תעבדו אחר מבלעדי אל! ענו: לו חפץ ד׳ לשלוח שלוחים, כי אז שלח מלאכים; איננו מאמינים בשליחותכם! (יד) גם אנשי עאד התנשאו בארץ בלא משפט ויאמרו: מי אדון לנו בעז וחיל״? הלא ראו, כי האלהים, אשר בראם, חזק מהם? כן בגדו באותותינו. (טו) ונשלח עליהם ביום אידם רוח קשה, למען הטעימם את ענשם עוד מדי חיותם בתבל; אך גמול העולם הבא גדול ממנו, ואין עוזר למו. (טז) גם דמינו להנחות את אנשי תמוד, אך הם בחרו בסנורים מהדרך הטובה, וישבעו בחרפה וברעה על פעלם. (יז) אך את המאמינים ואת יראי אלהים הצלנו: (יח) ביום ההוא נקבץ את אויבי אלהים ונשליכם אל אש הגיהנם. (יט) בבואם שמה משמע אזנם ומראה עינם וכל בשרם[4] יעידו על מעלליהם. (כ) אז יאמרו אל בשרם: מדוע העידותם בנו? יענו: האלהים הנותן שפה לכל היקום מישיח אותנו; הוא בראכם מאז, ועתה הושבתם אליו. (כא) לא היה לאל ידכם להעלים את מעלליכם, עד כי משמע אזנכם ומראה עיניכם ובשרכם לא יוכלו להעיד בכם; הדמיתם בנפשכם, כי לא ידע אלהים את רב מעלליכם? (כב) דמיון לבכם, אשר בדאתם באלהים, השיאכם, ויורידכם אל גדודי שחת. (כג) הן יחכו! אש הגיהנם מדורם תהיה, ואם יקראו לו יענו. (כד) הן

[1] בשני הימים הראשונים לבריאת העולם. [2] כלומר חושך. [3] ברצונכם או על כרחכם. [4] כל איבריהם. עיין לעיל חזון כ״ה, כ״ד.

נתנו להם לריעים את השדים אשר השיאום על אשר בידיהם ועל אשר תחתיהם[1] ויקם להם דברנו אשר דברנו אל האנשים אשר היו לפניהם ואל השדים, כי יספו יחד. (כה) הבוגדים אומרים: אל תשמעו בהקרא הקוראן, כי אם צעקו בקול גדול למען תעז ידכם[2]! (כו) הן נטעים את הבוגדים עונש גדול, (כז) ונשיב להם את גמול מעשיהם הרעים. (כח) זה גורל אויבי אל; מושבם יהיה באש הגיהנם; לעד ישבו שם, עקב אשר מאסו באותותינו. (כט) אז יאמרו הבוגדים: אדוננו „הראנו נא את השנים מהאנשים ומהשדים אשר הסיתו אותנו, למען נשימם תחת רגלינו ונרמסם! (ל) ואל האומרים: ד' הוא אדוננו" ומטיבי צעד ירדו המלאכים[3] ויאמרו: אל תיראו ואל תתאבלו! שישו על גן העדן אשר הוכן לכם! (לא) אנחנו מושיעיכם בעולם הזה ובעולם הבא; שם תנחלו את שאהבה נפשכם ואת כל חפציכם. (לב) הבשורה הזאת לכם מאל חנון ורחום. (לג) ומי מיטיב לדבר מהאיש הקורא את בני האדם אל אלהים ועושה טוב ואומר: אני מהמשלימים? (לד) הטוב והרע לא ישוו איש אל אחיו; לכן המיר את הרע בטוב, ואויבך יהיה לך נאמן[4]. (לה) אולם אך הסובלים וטובי לבב ישיגו זאת. (לו) ואם יסיתך השטן, נוס לעזרה אל ד', כי הוא שומע ויודע כל. (לז) הלילה והיום, השמש והירח אותות גבורתו המה; אך אל תשתחוו לשמש או לירח, כי אם השתחוו לאלהים אשר בראם, אם בלבכם לעבדהו! (לח) ואם יגאה לבם מעבדהו, המלאכים העומדים סביביו יפארוהו לילה ויום בלי הפוגות. (לט) גם זה אות: האדמה, אשר אתה רואה שממה, תגל ותפרח בהורידנו עליה מטר. המחיה אותה יחיה גם את המתים, כי הוא אדיר על כל. (מ) המוציאים דבה על אותותינו לא נסתרו מנגד עינינו. מי משניהם טוב, האיש אשר ישלך במו אש או השאנן והשלו ביום התקומה? עשו כטוב בעיניכם! הוא רואה את כל מעלליכם. (מא) גם מכיר הוא את הבוגדים בזכרוננו הבא אליהם, בספרנו הנשגב. (מב) לא יגיע ההבל אל ספרנו לא מפניו ולא מאחוריו, כי חכם לב ואדיר שלחהו. (מג) לא יאמרו אליך כי אם את אשר אמרו אל הנביאים אשר היו לפניך; הן חנון ורחום אלהיך, אך נורא הוא ביסרו. (מד) לו גלינו

---

[1] כי יעשו רע ולא ייראו את יום הדין. [2] כלומר למען יכרח מחמד להחריש.
[3] בשעת מיתה. [4] עיין משלי שלמה ט"ז, ז'.

את הקוראן בלשון זרה, כי אז אמרו: אם לא יבאר לנו את אותותיו בלשוננו, לא נאמין בו; הערבי ידבר בלשון זרה? אמור: קו הישר והצלה הוא למאמינים. אמנם כבדה אוזן הבוגדים, ועינם טוחה מראות; הם נמשלו כאיש הנקרא ממקום רחוק[1]. (מה) למשה נתנו את הכתב ויריבו בו; לולי יצא הדבר מאת אדונך, כי אז כבר הוכח ביניהם; לכן עוד מריבים איש את אחיו. (מו) כל עושה טוב אשרי נפשו, וכל עושה עול לבדו ישא; לא יעשה אלהים עול לעבדיו. (מז) הוא יודע את השעה האחרונה; לא יצא פרי מציצו, לא תהר ולא תלד אשה בלי דעתו; וביום שאלו אותם: איה אפוא אלהיכם, אשר דמיתם אלי? יענו: לא נוכל להעיד בזאת. (מח) האלילים, אשר אליהם התחננו מקדם, נטשום; אז יבינו, כי אין מפלט למו. (מט) לא יחדל בן האדם מהתאוות תאוה; אך בבוא עליו שואה יאבד כל תקוה. (נ) וברחמנו אותו אחרי הצרה אשר באתו, יאמר: זאת נאוה לי; לא אירא את השעה האחרונה; ובשובי אל אדוני, אמצא טוב מזה! הן נגיד לבוגדים את אשר עשו, ונטעימם את העונש הנורא. (נא) בהטיבנו לאיש יסור מאחרינו ויפנה אלינו עורף; ובבוא עליו צוקה ישוע אלינו. (נב) אמור: מה תחשבו? אם הקוראן מאלהים הוא, ואתם כחשתם בו, מי רע מסר מאחרי האמת? (נג) הן נראם את אותותינו בכל קצוי הארץ[2] ובנפשותיהם[3], עד יודע להם כי אמת הוא[4]; האינם יודעים, כי אלהים יעיד על כל? (נד) האינם מריבים, כי יום אחד יראו את פני אדוניהם? הלא יכיל את כל הדברים?

[1] אשר לא ישמע את קול הקורא. [2] מופתי הטבע. [3] ביסרנו אותם. [4] הקוראן.

חזון המועצה[1]

נגלה במיכ"ה ובו שלושה וחמשים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) ח"מ"ע"ס"ק[2] כן נקרה אליך ואל הנביאים אשר היו לפניך אלהים עזוז וחכם לב. (ב) לו כל אשר בשמים ובארץ; עליון ועצום הוא. (ג) עוד מעט ויבקעו השמים מעליהם; והמלאכים יהללו את גבורת אלהיהם, ויליצו אליו על יושבי הארץ; הלא חנון ורחום הוא? (ד) אלהים משקיף על העובדים אלהים אחרים מבלעדו; לא נתנוך צופה להם. (ה) הן גלינו לך את הקוראן בלשון ערבית, למען תזהיר את אם הערים[3] ואת כל סביבותיה על יום האספם[4] אשר אין ריב בו; קצתם יבואו אל גן העדן וקצתם אל שאול תחתית. (ו) לו חפץ ד', כי אז עשם גוי אחד; אמנם הוא מנחה ברחמיו את מי יחפוץ; ולרשעים אין עוזר ומושיע. (ז) היבקשו עוזר אחר מבלעדו? אך אלהים הוא העוזר; הוא מחיה וממית, והוא אדיר על כל. (ח) את כל דבר אשר תריבו עליו, אלהים יוכיח; ד' הוא אלהי, בו בטחתי ואליו אשוב. (ט) הוא בורא השמים והארץ; הוא נתן לכם נשים מקרבכם, וגם מכל הבהמות ברא נקבות למען הפרותם. לא יערך לו דבר; הוא שומע ויודע כל. (י) לו מפתחות השמים והארץ; הוא פושט את ידו למי יחפוץ וקופצה ממי יחפוץ, והוא יודע כל. (יא) הוא נותן לכם את הדת אשר גלה אל נח ואשר גלינו אליך, אל אברהם, אל משה ואל ישו; שמרו את האמונה הזאת ואל תפרידו בה! אך נפש הבוגדים תגעל בה. (יב) עליך לקראם אל אלהים; והוא יבחר בטוב בעיניו וינחה את השבים אליו. (יג) לא הריבו האנשים כי אם אחרי היות לחם המדע; לולי יצא הדבר מפי ד' להניחם עד העת הידועה, כי אז כבר הוכח בינידם. אך האנשים, אשר היה להם הכתב אחריהם[5], הריבו והפרידו בו.

[1] שם החזון הזה מענין המועצה הנזכרת בו פסוק ל"ה. [2] לא נודע ענין האותיות האלה. [3] זו מיכ"ה הנכבדת מכל ערי ארץ ערב. [4] תחיית המתים. [5] הנוצרים.

(יד) לכן קראם אל אמונתך, ודבוק בה כאשר צווית, ואל תשמע בקולם כי אם אמור: אני מאמין בספרים אשר גלה אלהים, והוא צוני לשפוט בצדק ביניכם. אלהיכם אדוננו ואדונכם; מעשינו לנו ומעשיכם לכם; לכן אל תהי מריבה בינינו וביניכם, כי אלהים יקבצנו ואליו נשוב. (טו) והאנשים אשר יריבו באלהים אחרי היות לו[1] המדע, תופר עצתם מאת אדונם; קצף יבוא עליהם ועונש גדול. (טז) אלהים שלח באמת את הספר ואת מאזני המשפט; אך לא הורך אם קרובה לבוא השעה האחרונה. (יז) המכחשים בה יחישוה; אך המאמינים בה ייראוה, כי יודעים את אמתה. הלא גדולה שגגת המריבים בשעה האחרונה? (יח) אלהים חנון לעבדיו; הוא מכלכל את מי יחפוץ; עזוז ואדיר הוא. (יט) לכל הזורע לעולם הבא נוסיף את זרעו; ולכל הזורע לחיי התבל, ניתן לו ממנה, ואין לו חלק לעולם הבא. (כ) היוכלו אליליהם לתת להם דת מבלעדי אל? לולי יצא הדבר מאת אלהים, כי אז כבר הוכח ביניהם; אך לבוגדים הוכן עונש גדול. (כא) אז תראה בבוא פחד בלב הבוגדים על מעלליהם, כי יכבדו עליהם; ואת המאמינים ועושי טוב נרביץ בנאות דשא בגן העדן; אלהים ימלא את כל משאלותיהם; מה גדולה תפארתם! (כב) אלהים בשר זאת את עבדיו המאמינים ועושי טוב. אמור: לא אשאל מכם שכר אחר כי אם לאהבה את קרוביכם[2]! לכל עושה טוב נוסיף על שכר פעלו, כי אלהים חונן ונותן. (כג) העוד יאמרו: הוא[3] בדא כזבים מלבו? אם יחפוץ אלהים יחתום את לבך[4] ויפר את ההבל ויקים את דברו, כי הוא יודע את כל חדרי הלב. (כד) הוא מקבל את תשובת עבדיו ועובר על פשע; הוא יודע את מעלליכם. (כה) הוא יענה את המאמינים ועושי טוב, ויריק עליהם את חסדו; אך לבוגדים עונש גדול. (כו) לו ישפיע אלהים את ברכתו על עבדיו[5], כי אז יתנשאו בארץ; לכן הוא נותן להם אך במשורה כרצונו, כי הוא צופה ומביט אל עבדיו. (כז) הוא מוריד את הגשם אחרי אבוד האנשים כל תקוה, ומפזר את רחמיו; עליון ונשגב הוא. (כח) גם זה מאותותיו: בריאת השמים והארץ וכל החי בהם; ולו הממשלה על כלם כרצונו.

---

[1] למחמד. [2] בזה מכון מחמד את עצמו, כי משפחת הקוריישים קרוביו היו, ובכל זאת ראשי אויביו היו. [3] מחמד. [4] למען לא תשמע את גידופיהם. [5] בעולם הזה.

(כט) כל הרעה הבאה עליכם, גמול מעשי ידיכם היא; ובכל זאת ישה לכם אלהים הרבה מעונותיכם. (ל) לא תרפו את יד אלהים ביסרו אתכם בארץ, ואין לכם עוזר ומושיע מבלעדי אל. (לא) גם זה מאותותיו: האניות העוברות בלב הים כהרים גבוהים; ברצותו ישקיט את הרוח, ותנוחנה על גיו הים; גם בזה אות לכל מחכה ומודה לאל. (לב) או ישברן על מעשי ידיהם[1]; ובכל זאת ישה להם הרבה מעונותיהם. (לג) המריבים באותותינו ידעו, כי אין להם מציל מידנו. (לד) כל רכושכם אך טרף לחיי התבל הוא; אך טוב ממנו צפון לכם באלהיכם, והוכן למאמינים ובוטחים באדוניהם, (לה) למואסים בעון ופשע ולעוברים על פשע הנעשה להם, (לו) לשומעים בקול אלהים ומתפללים ונועצים יחד[2] ומפזרים מאשר נתנו להם, (לז) ולנוקמים את נקמת הרעה הנעשה להם[3]. (לח) אך גמול הרע יהיה כדי הרעה. אמנם לכל עובר על פשע ומשלם טוב לאויבו שכרו בד׳, כי איננו אוהב את עושי עול. (לט) כל הנוקם את נקמתו אחרי העשות לו עול אין דרך עליו[4]. (מ) אך הדרך על המעותים את בני האדם ומתנשאים בארץ ועל אנשי חמס; ולהם עונש גדול. (מא) וכל סובל ומוחל עושה כמשפט. (מב) כל איש, אשר יתעהו אל, אין לו עוזר מבלעדו. (מג) הן תראה את הבוגדים בראותם את ענשם! אז יאמרו: האין דרך לשוב ארצה? (מד) אז תראה בהכנעם באש הגיהנם ובהביטם ארצה; והמאמינים יאמרו: כל המשחיתים את נפשם ואת נפש משפחותיהם יספו ביום התקומה. (מה) הלא יענשו החוטאים עד עולמי עד? אין להם עוזר ומושיע מבלעדי אל; וכל איש, אשר יתעהו אל, אין לו דרך. (מו) שמעו בקול אלהיכם טרם בוא היום אשר לא יאחרהו אל; אין לכם מנוס ביום ההוא ולא תכסו את פשעיכם! (מז) ואם ישובו מאחריך, לא נתנוך צופה להם; לא עליך כי אם להזהירם. בהריקנו את רחמינו על בן אדם, ישיש עליהם; ובבוא עליו שואה על מעשי ידיו, יבגוד בנו. (מח) לד׳ המלוכה על כל אשר בשמים ובארץ; הוא בורא את אשר יחפוץ; הוא נותן בנות כטוב בעיניו ובנים לטוב בעיניו; (מט) או יתן שניהם, בנים ובנות; גם ישים

---

[1] של הולכי האניות. [2] כלומר יש ביניהם אחוה ורעות. [3] מאויבי אמונתם. בזה יכון, כי במלחמת האמונה מצוה לנקום ולטור באויבים; אבל המאמינים יעברו איש על פשעי אחיו. [4] כלומר אין להענישו, כי השילום מותר; עיין לעיל חזון ב׳, ק״ע״א.

עירירי את מי יחפוץ, כי הוא יודע כל ואדיר על כל. (נ) לא היה עוד אדם, אשר דבר אליו אלהים, כי אם במראה או במסות, (נא) או שולח מלאך להראותו ברצונו את הטוב בעיניו, כי נשגב הוא ויודע כל. (נב) כן שלחנו גם אליך רוח[1] לגלות לך את דברנו. לא ידעת מקדם ספר[2] או אמונה. אמנם שמנוהו[3] למאור למען הנחות בו את עבדינו היקרים בעינינו; ועליך להנחותם בדרך הישרה, (נג) בדרך ד׳, אשר לו כל אשר בשמים ובארץ. הלא ישובו כל הדברים אל אלהים?

חזון פאר הזהב[4]

נגלה במיכ״ה ובו תשעה ושמונים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) ח׳ מ׳[5] בספר המובן, (ב) אשר גלינו בלשון ערבית למען תבינוהו, (ג) נשבענו, כי הוא אם כל הספרים[6] וכי נשגב וחכם הוא[7]. (ד) הנסיר מכם את זכרוננו ונחדל מהזהירכם על היותכם עם בוגד? (ה) כמה נביאים שלחנו אל הדורות הראשונים! (ו) ולא בא אליהם נביא, אשר לא לעגו לו. (ז) הן שחתנו דורות חזקים ועצומים מהם[8], ונשימם להם למשל. (ח) אם תשאלם: מי ברא את השמים ואת הארץ? יענו: העזוז ויודע כל בראם. (ט) אמור: האלהים, אשר נטה לכם את הארץ כמטה, וישם לכם בה נתיבות להדריככם בהן, (י) ואשר מוריד לכם מים במשורה מן השמים להשקות ארץ עיפה, — הוא יוציאכם מעפר. (יא) הוא ברא את כל היקום למינהו, ויתן לכם אניות ובהמות אשר תרכבו עליהן, (יב) ותשענו על גויתן; ובשבתכם עליהן, אתם זוכרים את

---

[1] את המלאך גבריאל. [2] עיין לעיל חזון כ״ט, מ״ז. [3] את הקוראן. [4] שם החזון הזה מענין פאר הזהב הנזכר בו פסוק ל״ד. [5] עיין ראש חזון הקודם. [6] כלומר הקוראן הוא המשובח מכל הספרים; ולדעת הישמעאלים הקוראן נברא קודם בריאת העולם. [7] מעיקרא דדינא פירכא!! [8] מאנשי מיכ״ה.

חסדי ד׳ לאמר: תהלה לאל הממשילנו בכל אלה, אשר לא בכח ידינו כבשנו! (יג) לכו ונשובה אליו! (יד) ובכל זאת אומרים, כי עבדיו יוצאי חלציו המה[1]! (טו) הבחר אלהים בבנות מכל יצוריו, ולכם נתן את הבנים? (טז) בבשר איש את אחד מהם את אשר יערכו לאלהים, יזעפו פניהם ויתאבלו. (יז) היערכו לאלהים אוהבות חליות והולכות אחרי ההבל? (יח) הם שמים את המלאכים, עבדי הרחמן, לנקבות; העדים היו בהבראם? עדותם זאת תכתב בספר, ונביאם עליה למשפט. (יט) הם אומרים: לו חפץ הרחמן, לא עבדנום! אך אין בהם תבונה, ואנשי כזב המה. (כ) הנתנו להם כתב על זאת מקדם, אשר ישענו עליו? (כא) הם אומרים: מצאנו את אבותינו באמונה הזאת, ואנחנו הולכים באשוריהם. (כב) לא שלחנו עוד לפניך מזהיר אל עיר, אשר נגידיה לא אמרו אליו כזאת: מצאנו את אבותינו באמונה הזאת, ואנחנו הולכים באשוריהם. (כג) ובאמור הנביא: ואם אביא אליכם טוב מאשר מצאתי באבותיכם? ענוהו; אנחנו מכחשים באשר שולחתם בו. (כד) ונשיב להם נקם; הבט נא אל אחרית העונים בנו שקר! (כה) אברהם אמר אל אביו ואל עמו: נקי אנכי מעבודתכם! (כו) אינני עובד כי אם את בוראי ומנהלני. (כז) ונשים את דברו הזה לחק לזרעו, למען ישובו אלי. (כח) הן ברכתי אותם[2] ואת אבותיהם עד בוא אליהם האמת והשליח הנודע. (כט) ובבוא אליהם האמת, אמרו: אך קסם זה, ואנחנו מכחשים בו! (ל) הם אומרים: אם לא ישולח הקוראן הזה ביד איש נכבד משני הערים[3], לא נאמין בו. (לא) היחלקו את רחמי אדונך[4]? אנחנו חלקנו ביניהם את מחמדי התבל, ונרם קצתם על קצתם למדרגות, ונמשיל קצתם בקצתם; אך טובים רחמי אלהיך מהאוצרות אשר הם צוברים. (לב) לולי היו האנשים דור אחד, כי אז נתנו לבוגדים באל הרחמן גגות כסף[5], וגם המעלות אשר יעלו בהן אל בתיהם כסף, (לג) וכמו כן את שערי בתיהם ואת המטות

---

[1] עיין לעיל חזון ט״ו, נ״ח—ס׳. [2] את אנשי מיכ״ה. [3] מיכ״ה או טייף.

[4] כלומר כי יוכל לשלח נביאים אך ממשפחה או מהעיר הזאת ולא מאחרת. [5] המאמר הזה קשה מאד, ואולי זה ענינו: לו היו הבוגדים לבדם והמאמינים לבדם, כי אז נתנו לבוגדים את כל חלקם בעולם הזה, למען הנחילם את ענשם בעולם הבא בלי גרעון; אמנם באשר הבוגדים והמאמינים מעורבים יחד בארץ, לא ננחיל את כל הבוגדים את תענוגי העולם הזה, למען לא יקנאו בהם המאמינים בראותם את שלום הרשעים ויבקשו לעשות כמוהם.

אשר שוכבים עליהן, (לד) וגם נתנו להם פאר הזהב, כי גם הוא למחמדי החבל יחשב; אכן תענוגי העולם הבא צפונים לצדיקים אצל אלהיך. (לה) השב מאחרי זכרון אלהיך הרחום מחברת השטן הוא, ולעד ידבק בו. (לו) הוא יתעהו מאחרי הדרך הטובה; והוא ידמה בנפשו, כי בדרך הטובה הוא. (לז) והיה בבואו אלינו[1] יאמר אל השטן: לו היה בינינו מרחק כרחוק מורח ממערב! מה רעה חברתך! (לח) אך זאת לא תועילכם ביום ההוא, ובשוה תחלקו את ענשכם[2]. (לט) התשמיע את החרשים, או תנחה את העורים ואת ההולכים בחושך? (מ) גם אם נסירך מעליהם[3], נשיב להם נקם. (מא) אמנם נראך את אשר העידונו בהם, כי שליטים אנחנו בהם. (מב) לכן דבוק באשר נגלה לך, כי אתה בדרך הטובה! (מג) הספר הזה זכרון לך ולעמך, ובאחריתכם נביאכם עליו במשפט. (מד) שאל נא את הנביאים אשר שלחנו לפניך; הצוינום לעבוד אלהים אחר מבלעדי הרחום? (מה) הן שלחנו את משה באותותינו אל פרעה ואל עמו לאמור: שלוח אני מאת אדון העולמים! (מו) אך מדי הראותו את אותותיו לעגו לו, (מז) גם אם הראינום אותות גדולים איש מאחיו, וניסרם בעונש גדול למען ישובו אלינו. (מח) ויאמרו אל משה: אתה הקוסם! קרא אל אלהיך כברית אשר כרת לך; אז נלך בדרכיו! (מט) אך בהשיבנו מאחריהם את ענשם, מרו בנו. (נ) ויעביר פרעה קול בתוך עמו לאמר: עמי! הלא לי המלוכה על ארץ מצרים ועל היאורים הנוזלים תחתי? האינכם רואים זאת? (נא) האינני טוב מהאיש הנבזה הזה, (נב) אשר איננו יודע דבר צחות? (נג) ההושם רביד הזהב על צוארו[4], או ההולכים מלאכים לרגלו? (נד) כן התעה את עמו, אשר שמע בקולו, כי עם בוגד היו. (נה) ויהי בהקציפם אותנו, ונשיב להם נקם ונשקע את כלם. (נו) ונשימם למשל ולשנינה לדור נולד. (נז) בשימנו את בן מרים למשל, ויגל לבב עמך[5], (נח) ויאמרו: האלהינו טובים או הוא? אך למען הריב בך שאלוך זאת, כי אנשי מדון המה. (נט) ישו לא היה כי אם עבד אשר היטבנו לו, ונשימהו למשל לבני ישראל. (ס) לו חפצנו, נקים מקרבכם מלאכים לנחותכם

---

[1] בתחיית המתים. [2] אתם והשטן. [3] כלומר כי תמות טרם יסרנו אותם. [4] כלומר האדם גדול הוא? עיין בראשית מ"א, מ"ב. [5] בהוכיח מחמד את אנשי מיכ"ה על עבדם את הפסילים, ויענוהו, כי גם הנוצרים משתחוים לפסילי קדשיהם.

בארץ. (סא) הוא[1] יודיעכם את השעה האחרונה; לכן אל תכחשו בה. לכו אחרי! אז תהיו במעגל הטוב. (סב) ואל ישיאכם השטן, כי אויב גלוי הוא לכם. (סג) בבוא ישו באותות מובנים, ויאמר: הן באתי אליכם בחכמה למען הורותכם קצת מאשר אתם מריבים עליו; יראו את ד׳ ושמעו בקולי! (סד) ד׳ הוא אדוני ואדונכם; לכן עבדוהו! זאת הדרך הישרה. (סה) אמנם המפרידים[2] אשר ביניהם הריבו בו; אוי לבוגדים בעונש היום הנורא! (סו) מה לכם ליחל כי אם את השעה האחרונה אשר תבוא עליהם פתאום והם לא ישערוה בנפשם? (סז) אתם עבדי! לא תיראו ולא תתאבלו ביום ההוא. (סח) ביום ההוא האוהבים יהפכו לאויבים איש אל אחיו[3]; לא כן הצדיקים. (סט) אתם המאמינים באותותינו והמשלימים אתנו! (ע) בואו אל גן העדן אתם ונשיכם, ושישו בו! (עא) שם יחלקו ביניכם קערות זהב וגביעי זהב; שם תמצאו את שאהבה נפשכם ואת כל מחמד עיניכם; ולעד תשבו שם. (עב) זה גן העדן, אשר ננחילכם על מעשי ידיכם. (עג) שם יהיה לכם כל פרי נחמד לרוב, אשר תאכלו ממנו. (עד) אמנם הבוגדים ישאו לעד את עונם בגיהנם. (עה) לא יקל איש את משאם, ותקותם תאבד. (עו) לא עשינו להם עול, כי אם הם השחיתו את נפשם. (עז) אז יאמרו: מאלך[4]! יעש נא אדונך עמנו כלה[5]! יענה: לא כי לעד תשבו פה! (עח) הן באנו אליכם באמת; אך רבכם ימרו את פיה. (עט) הם מתנכלים בנו, אך אנחנו נתחכם להם. (פ) הידמו בנפשם, כי לא נשמע את סודותיהם ואת נכליהם? לא כי מלאכינו יכתבום בספר. (פא) אמור: לו היה בן לאל הרחמן, כי אז אני הראשון אשר יעבדהו. (פב) חלילה לאדון השמים והארץ והכסא הנורא, את אשר יערכו לו! (פג) הניחם ויריבו וילעגו לך! הן יפגעו ביום המועד להם. (פד) אלהי השמים גם אלהי הארץ הוא; חכם לבב הוא ויודע כל. (פה) יהולל שמו! לו מלכות השמים והארץ וכל אשר ביניהם; הוא יודע את השעה האחרונה ואליו תשובו. (פו) לא יליצו עליהם האלילים אשר הם עובדים מבלעדו, כי אם מגידי האמת ויודעיה[6]. (פז) ואם תשאלם, מי בוראם, יענו: אלהים.

---

[1] מחמד. [2] בזה ממן את הפרושים, אויבי ישו. [3] הרשעים יגולו את עונותיהם איש על אחיו. [4] זה מולך, והוא לדעת מחמד ראש שומרי הגיהנם. [5] כלומר ימיתנו לנצח, למען לא נרגיש עוד את מכאובינו. [6] הנביאים.

אמור: ומדוע שבתם מאחריו? (פח) הנביא אומר: אדוני! אך עם בוגד זה! (פט) ואלהים יענהו: הפרד מעליהם ואמור: שלום[1]! הן ידעו באחריתם.

חזון הקיטור[2]

נגלה במיכ"ה ובו תשעה וחמשים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) ח' מ' בספר המֻבן! (ב) אנחנו שלחנוהו בלילה המבורך[3] למען תזהיר בו. (ג) כל דבר חכמה מְבואר בו. (ד) הוא חק מאתנו, ואנחנו שלחנוהו, (ה) למען בשר רחמים מאת אדונך, כי הוא שומע ויודע כל. (ו) הוא אדון השמים והארץ וכל אשר בינהם; לו תבינו זאת! (ז) אין אל מבלעדו; הוא ממית ומחיה; הוא אלהיכם ואלהי אבותיכם הראשונים. (ח) אך הם יריבו בו וילעגו לו. (ט) אמנם תראם ביום עלות השמים בקיטור גלוי[4], (י) אשר יכסה את בני האדם! מה גדול יהיה ענשם! (יא) אז יאמרו: אדוננו! הסר מעלינו את ענשנו! מאמינים אנחנו בך. (יב) איך יועילם הזכרון באשר בא אליהם מזהיר גלוי, (יג) והם סרו מאחריו ויאמרו: אך למד זאת או משוגע הוא[5]! (יד) גם בהשיבנו את ענשכם מעליכם[6] תשובו ותבגדו. (טו) ביום הודיענו את גבורתנו נשיב להם נקם. (טז) גם לפניהם נסינו את עם פרעה בשלחנו אליהם שליח נחמד. (יז) ויאמר אליהם: שלחו אתי את עבדי ד'[7], כי שליח נאמן אנכי לכם! (יח) אל נא תתנשאו על ד', כי הוא המשילני בכם! (יט) אנוסה לעזרה אל אדוני ואדונכם, אם תרגמוני באבנים. (כ) ואם אינכם מאמינים בי, סורו מאחרי! (כא) ויקרא משה אל אדוניו לאמר: אך גוי חוטא זה! (כב) ויען ד': צא אתה

---

[1] כלומר עבור לפניהם ואל תתרועע להם. [2] שם החזון הזה מהקיטור הנזכר בו פסוק ט'. [3] הלילה ההוא נקרא אלקדר כלומר: המפואר, כאשר תראה לקמן חזן צ"ז, ונופל על יום כ"ד לחודש רמצאן; והישמעאלים מתפללים וקוראים את הקורן כל אותו הלילה. [4] ביום תחיית המתים. [5] עיין לעיל חזון ט"ז, ק"ד. [6] בגיהנם. [7] את בני ישראל.

עם עבדי בלילה, כי המצרים ירדפו אחריכם; (כג) והשקט את הים, כי אצמית את חיל הבוגדים! (כד) כמה גנות ועינות מים, (כה) ושדות ובתי חמד, (כו) ומחמדי לבם עזבו[1]! (כז) וננחילם גוי אחר. (כח) לא השמים ולא הארץ בכו על שברם, ולא נשאנו להם. (כט) אך את בני ישראל הצלנו מלחצם ומחרפתם, (ל) מיד פרעה, אשר הרים את לבו ויכחש באלהים. (לא) ונבחר בהם בחכמתנו מכל בני אדם, (לב) ונראם את אותותינו למען נסותם. (לג) אך האנשים האלה[2] אומרים: (לד) אין מות בלתי המות הראשון; לא נקיץ עוד. (לה) הביאו לנו את אבותינו[3], אם כנים דבריכם! (לו) הטובים הם מגוי תבע[4]? (לז) גם את האנשים, אשר היו לפניהם, הצמתנו על פשעם. (לח) לא לשחוק בראנו את השמים ואת הארץ ואת אשר בינידהם. (לט) לא בראנום כי אם באמת; אך רבם לא ישכילו. (מ) אכן יום הפרידה[5] הועד לכלם. (מא) ביום ההוא לא יליץ איש בעד אחיו, ואין להם עוזר, (מב) זולתי את אשר ירחמהו אלהים, כי עוז ורחום הוא. (מג) פרי עץ הזקום[6] (מד) יהיה מאכל לבוגדים; (מה) כשמרי השמן יבער בבטנם, (מו) כמים חמים. (מז) ואל שומרי הגיהנם יאמר אלהים[7]: תפשוהו והשליכוהו באמצע הגיהנם, (מח) וצקו על ראשו את המים החמים! (מט) ואל הרשע יאמר: טעום נא זאת, האיש האדיר והנכבד! (נ) הא לך את אשר לעגת לו! (נא) אך הצדיקים יבואו אל מקום נאמן; (נב) בו גנות ומעינות מים, (נג) שם ילבשו שש ומשי, וישבו איש ממול אחיו. (נד) זה גורלם; גם תהיינה להם נשים ועיניהן שחורות; (נה) שם ימצאו כל פרי נחמד כאות נפשם, (נו) ולא יטעמו מות אחר בלתי את המות הראשון; ואלהים יצילם מעונש הגיהנם. (נז) זה חסד מאת אלהיך; ומה גדול הששון הזה! (נח) הן גלינוהו[8] בלשונך למען יתבוננו. (נט) ואתה חכה! גם הם יחכו לאחריתם.

---

[1] המצרים, למען רדוף אחרי בני ישראל. [2] אנשי מיכ"ה. [3] כלומר העית מעפר את אבותינו המתים. [4] הגוי הזה ישב מקדם בארץ ערב ויכחד מן הארץ. [5] יום הדין, אשר בו יפרדו הצדיקים מהרשעים. [6] עיין לעיל חזון ל"ז, נ"ח. [7] הדברים האלה לא נמצאו בקורן, אך אני הוספתים למען השלם את הענין. המחבר. [8] את הקורן.

חזון הבריעה[1]

נגלה במיכ"ה ובו ששה ושלושים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) ח' מ' הספר הזה שולח מאת האלהים העוז וחכם לב. (ב) הן די אותות בשמים ובארץ למאמינים. (ג) גם בבריאתכם ובבריאת החיות הנפוצות על פני כל הארץ אות לדבקים באלהים: (ד) גם תקופת הלילה והיום, והמים אשר מוריד אלהים משמים ארצה להחיות את הארץ אחרי מותה, ותקופת הרוחות, אותות הם למשכילים. (ה) אלה אותות אדנך אשר אנחנו קוראים אליך באמת; ובאי זה מופת מבלעדי אותות אל יאמינו? (ו) אוי לכל איש כזב ועושה עול, (ז) השומע את אותות ד' בהקראם אליו ומחזיק במריו כאלו לא שמעם! בשרהו ענש גדול! (ח) אוי לידעי אותותינו ולועגים להם! לאלה עונש גדול. (ט) לפניהם הגיהנם; הונם ואליליהם אשר עבדו מבלעדי אל לא יועילום; גדול יהיה ענשם. (י) זה[2] קו הישר; ורבים המכאובים למכחשים באותות אדנם. (יא) אלהים שם לכם לעבד את הים, למען תעבורנה בו אניותיכם; הוא משפיע את חסדו עליכם למען תודו לו. (יב) הוא המשילכם בכל אשר בשמים ובארץ, כי הכל ממנו; גם בזה אות למתבוננים. (יג) אמור אל המאמינים, כי יסלחו למכחשים בתשובתם אל אלהים וביום שלמו להם את פעלם. (יד) כל עושה טוב מטיב לנפשו, וכל עושה רע לבדו ישא; אז תשובו אל אדונכם. (טו) הן נתנו לבני ישראל את הספר ואת החכמה ואת הנביאות, ונשביעם בכל טוב ונבחר בהם מכל יושבי תבל. (טז) וניתן להם בינה בדברינו; ולא הריבו עליהם עד היות להם המדע, ויקנאו איש באחיו; אך אדונך ישפוט ביניהם ביום התקומה על אשר הריבו עליו. (יז) אז שמנוך להוכיח על דברינו; לך אחריהם ואל תשמע בקול הבוערים! (יח) לא יצילוך סיד אל; הבוגדים אך איש את אחיו יעזרו, והאלהים מעוז לתמימים. (יט) הקוראן הזה מורה את האנשים; קו הישר ורחמים

---

[1] שם החזון הזה מענין כריעת ברך הנזכרת בו פסוק כ"ז. [2] הקורן.

הוא לדבקים באלהים. (כ) הידמו בנפשם עושי עול, כי אחריתם תהיה כאחרית המאמינים ועושי טוב בחייהם ואחרי מותם? אך שוא כל מזימתם. (כא) אלהים ברא את השמים ואת הארץ באמת; לכל נפש יושב כפי מעלליה, ולא יעשה עול לכל איש. (כב) מה תחשוב? האיש השם את שרירות לבו לאלהים, ואלהים השגהו ויחתום את אזנו ואת לבו וישם מסוה על פניו, היש לו מדריך מבלעדי אל? הלא תזכרו זאת? (כג) הם אומרים: אין חיים ומות כי אם בעולם הזה; אך העת תשחיתנו! אמנם אין בהם תבונה, ושוא כל מזימתם. (כד) בהקרא להם אותותינו המובנים לא יענו כי אם: הביאו לנו את אבותינו, אם כנים דבריכם[1]! (כה) אמור: אלהים החיה אתכם וימיתכם; אז יקבצכם ביום התקומה אשר אין ריב בו! אך רוב האנשים לא יבינו זאת. (כו) לד׳ מלכות השמים והארץ; וביום בוא השעה האחרונה יאבדו המפירים את דברם. (כז) אז תראה כל גוי כורע על ברכיו; ואלהים יקראם אל ספרו לאמור: ביום הזה יושב לכם גמול מעשיכם! (כח) הספר הזה עונה אמת בכם, כי כתבנו בו את כל מעלליכם. (כט) ואת המאמינים ועושי טוב יוביל אלהים ברחמיו; ומה גדול הששון הזה! (ל) ואל הבוגדים יאמר: הלא נקראו לכם אותותינו? אך כחשתם בהם, ותהיו עם בוגד! (לא) ובהאמר אליכם: עדות ד׳ נאמנה, ואין ריב בשעה האחרונה, אמרתם: לא ידענו את השעה הזאת; אך בדות היא; לא נאמין בה! (לב) אז תשוב רעתם, אשר עשו, על ראשם; ואשר לעגו לו, יבוא להם. (לג) אז יאמר אליהם: היום הזה נשכחכם כאשר שכחתם את יום שובכם אלינו; אש הגיהנם מושבכם, ואין לכם עוזר! (לד) זה גמולכם על לעגכם לאותות אל; חיי התבל הסיתוכם! — לא יצאו עוד משם, ולא ישובו עוד. (לה) תהלה לאל, אדון השמים והארץ וכל העולמים! (לו) לו התפארת בשמים ובארץ; עזוז הוא וחכם לב.

---

[1] עיין חזון הקודם ל״ה.

חֹזון האחקאף[1]

נגלה במכ"ה ובו חמשה ושלושים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) ח׳ מ׳ הספר הזה שולח מאת האלהים העזוז וחכם לב. (ב) לא בראנו את השמים ואת הארץ ואת כל אשר ביניהם כי אם באמת ועד עת ידועה; אך הבוגדים סרים מאחרי הזהרתך. (ג) אמור: מה תחשבו? הראוני נא את אשר בראו בארץ האלילים אשר אתם עובדים מבלעדי אל? היש להם חלק בשמים? הביאו אלי ספר אשר גולה לפני זה, או נתיב יושר, אם צדיקים אתם! (ד) ומי שוגה מקורא אל אלהים אחרים מבלעדי אל, אשר לא יענוהו ביום התקומה ולא ישמעו לקולו? (ה) ביום הקבץ האנשים, יהפכו להם לאויבים ויכחשו בעבודתם. (ו) בהקרא אליהם אותותינו המובנים, הבוגדים אומרים על האמת הבאה אליהם: אך קסם גלוי זה! (ז) ואם יאמרו: הוא בראהו! אמור: אם בדאתיו, אל תליצו עלי אל אלהים! הוא יודע את דבותיכם; עד הוא ביני וביניכם; חנון ורחום הוא. (ח) לא נביא חדש אנכי[2]; אינני יודע מה יעשה אלהים לי או לכם; אינני הולך כי אם באשר גולה אלי, ואך מזהיר גלוי אנכי. (ט) מה תחשבו, אם הספר הזה מאלהים אשר בגדתם בו, ועד יבוא מאת בני ישראל ויעיד עליו ויאמין בו[3]? העוד ירום לבבכם? הן לא ינחה אלהים את הבוגדים. (י) הבוגדים אומרים אל המאמינים: לו דתכם אמת, לא קדמונו האנשים האלה[4]? ובאשר מאנו לדרוך בנתיב היושר, אומרים: אך כזבים קדמונים בו! (יא) גם לפניו נתנו למשה כתב, דרך אמונה ורחמים; והספר הזה מצדיקו בלשון ערבית למען הזהיר את הבוגדים ולבשר טוב את הצדיקים. (יב) האומרים: ד׳ הוא אלהינו" ועושי טוב, לא ייראו ולא יתאבלו.

---

[1] שם החזון הזה מהעמק אחקאף, אשר היה בארץ עאד, הנזכר לקמן פסוק כ׳. [2] כלומר לא באתי להפר כי אם להקים את דברי הנביאים הקודמים לי. [3] בזה מכון את עבד אללה אבן סלאם, אחד מחכמי היהודים, אשר חבק את דת מחמד. [4] יען כי מתחלה לא הלכו אחרי מחמד כי אם אנשים ריקים ופוחזים.

(יג) האנשים האלה רעי גן העדן המה; לעד ישבו בו; זה גמול פעלם. (יד) הן צוינו את בן האדם להיטיב להוריו; אמו הרתו וילדתו בעצב, ומעת הרונה עד עת הגמלו ימלאו שלושים חדשים; ובהגיעו לכח בשנת הארבעים, יאמר: אדוני! תמכני נא למען אודה לך על טובך אשר גמלת עלי ועל הורי, ואעשה את הטוב והישר בעיניך! הצליחני נא גם בזרעי, כי אליך אשובה ואהיה ממספר המשלימים. (טו) את מעשי האנשים כאלה נרצה, ונעבור על פשעיהם; הם מחברת גן העדן, ונקים להם את אשר העידונו בהם. (טז) ובעד האיש האומר אל הוריו: חרפה זאת לכם! איך תפתוני כי אשוב ואחיה, באשר כמה דורות מתו לפני ולא שבו עוד? יעתירו הוריו לאמר: אוי לך! האמן נא כי דבר אלהים אמת! אך הוא יענם: אין זה כי אם משלים קדמונים! (יז) באנשים כאלה יקים אלהים את דברו אשר דבר לגויים אשר היו לפניהם, כי יספו. (יח) לכל איש תהיה מדרגתו כפי פעלו; אלהים ישיב להם את גמול מעלליהם, ולא יעשה להם עול. (יט) ביום ההוא יוקרבו הבוגדים אל אש הגיהנם, ואלהים יאמר אלידם: הן השיבותי לכם את גמול מעשיכם הטובים בעודכם חיים בארץ, ותתענגו עליו; והיום הזה תוסרו ותשיגו כלימה על התנשאכם בארץ לבלי חק ועל עשותכם עול! (כ) זכור נא את אחי עאד[1] בהזהירו את עמו בעמק אחקאף (גם לפניו ולאחריו היו נביאים) לאמר: אך את ד׳ לבדו עבדו! יראתי פן יקרכם גמול היום הגדול! (כא) ויענו: הבאת אלינו למען השיבנו מאחרי אלהינו? הביאה נא עלינו את אשר העידות בנו, אם כנים דבריך! (כב) ויאמר: אך לד׳ המדע, ועלי להגיד לכם את אשר שולחתי בו; אך אני רואה, כי עם סכל אתם! (כג) בראותם ענן פרוש על עמקם אמרו: הענן הזה יביא לנו מטר. ויאמר הוד: לא כי הוא מביא לכם את אשר החישותם לכם, את רוח מוסרכם הנורא. (כד) הוא ישחית את הכל בדבר אלהיו! ויהי בבוקר, ולא נראה מהם מאומה בלתי מושבותיהם. (כה) כן נשיב גמול לזדים. לא נופלים היו מכם; גם להם נתנו משמע אוזן, מראה עין ולבב להבין; אך אזנם, עינם ולבם לא הועילום מאומה, יען כי מאסו באותות אל; ויביא להם את אשר לעגו לו. (כו) גם את הערים אשר סביבותיכם שחתנו, אחרי גלותנו להם את אותותינו

---

[1] את הוד; עיין חזון י״א, נ״ב—ס״ג.

למען ישובו אלינו. (כז) לא הושיעום אליליהם אשר עבדו מבלעדי אל ויזבחו להם, כי אם התעום; זה גמולם על שגגתם ועל דמיון לבם. (כח) גם לך נתנו חיל רוחות שומעות את הקוראן[1]; בשמעם אותו אמרו איש אל אחיו: הקשיבו! ובכלותך לקראו וילכו אל עמם למען הזהירו. (כט) ויאמרו: עמנו! שמענו ספר נגלה אחרי משה לקים את אשר נגלה לו; הספר הזה מדריך אל האמת ואל נתיב היושר. (ל) עמנו! הקשיבו לקול ד׳ והאמינו בו! הוא יסלח לכם את חטאותיכם ויצילכם מהעונש הנורא. (לא) וכל הממרה את פי ד׳, לא יפר את עצת אל בארץ ולא ימצא עוזר מבלעדו; גדולה שגגתו. (לב) הלא יראו, כי האלהים אשר ברא את השמים ואת הארץ ולא יעף בבראו, גם יוכל להחיות את המתים? הלא אדיר הוא על כל? (לג) ביום ההוא יוקרבו הבוגדים אל אש הגיהנם, ואלהים יאמר אליהם: הלא אמת זאת? יענו: אכן, חי אדוננו! ואלהים יאמר אליהם: הא לכם ענשכם על מריכם! (לד) ואתה מחמד! חכה כאשר חכו כל הנביאים הדבקים באלהים, ואל תחיש את יום אידם! (לה) ביום אשר בו יראו את אשר הועד בהם, ידמו בנפשם, כי לא חיו כי אם שעה אחת ליום. זאת הזהרתם; ומי יספה בלתי החוטאים?

חזון מחמד[2] אלהים יגן בעדו וישם לו שלום

נגלה במדינ״ה ובו ארבעים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) שוא פעולת הבוגדים והמשיבים מאחרי דרך אלהים! (ב) אך למאמינים ועושי טוב ומאמינים באשר שולח להם ביד מחמד (כי אמת היא מאת אדונם) תכופר חטאתם, והם יצליחו. (ג) הבוגדים אך אחרי ההבל הולכים; אולם המאמינים מבקשים

---

[1] לדעת הישמעאלים מחמד קרא את הקוראן גם לפני השדים, ורבים מהם שמעו לקולו ויגיירו גם את אחיהם. [2] שם החזון הזה ממחמד הנזכר בו פסוק ב׳.

את האמת. כן ממשל אלהים משלים לבני האדם. (ד) אם תפגעו בבוגדים[1], קצצו את ראשיהם ופרצו בהם פרץ גדול; ואת הנשארים אסרו בזיקים[2]! (ה) ואחר כלות המלחמה שלחום חנם או בפדיון נפשם! כן הוא; לו חפץ ד׳, השיב להם נקם בלעדיכם; אמנם בלבו לנסותכם איש באחיו[3]; והמומתים בדרך אלהים[4] לא לשוא עמלו. (ו) הוא ינחם, וימלא את משאלותיהם. (ז) הוא יובילם אל הגנות אשר הוכנו להם. (ח) אתם המאמינים! אם תעורו את אלהים[5], גם הוא יעזרכם ויחזק את רגליכם. (ט) והבוגדים יספו, ושוא פעולתם, (י) יען כי געלה נפשם באשר שלח אלהים, לכן גם הוא יפר את מעלליהם. (יא) הלא יעברו בארץ ויראו את אחרית האנשים אשר היו לפניהם? אלהים הצמיתם, וכמו כן יהיה גורלם. (יב) אלהים מגן למאמינים, ולבוגדים אין עוזר. (יג) אלהים יוליך את המאמינים ועושי טוב אל גנות ובתוכם נחלי מים; ולבוגדים המתענגים ואוכלים כבהמות הכין את אש הגיהנם. (יד) כמה ערים, גדולות ובצורות מעירך אשר גרשתך, שחתנו, ולא היה להם עוזר! (טו) הישוה האיש ההולך בדרך אדוניו אל האיש העושה עול והולך בשרירות לבו? (טז) זה משפט גן העדן, אשר הוכן לצדיקים: נהרים, אשר לא יכזבו מימיהם; נחלי חלב, אשר טעמו יעמוד בו; נחלי יין, נחמד לשותיו; (יז) ונחלי דבש שרוף. שם ימצאו כל פרי נחמד לכפרת עון. הישוו אלה לאנשים, אשר מושבם באש הגיהנם וישתו מים חמים עד כי תבקענה מעיהם? (יח) יש מהם ישמעוך, ובצאתם מעמך יאמרו אל חכמי לב: מה זה חדש דבר אליכם? אלהים חתם את לבם; לכן אך בשרירות לבם ילכו. (יט) ואת ההולכים אחריו ינחה, וישלם להם את צדקתם. (כ) מה להם[6] ליחל בלתי השעה האחרונה אשר תבוא עליהם פתאום? כבר באו אותותיה[7], ומה יועילם הזכרון[8] בבואה? (כא) דע איפוא, כי אין אל מבלעדו, והעתירה אל ד׳ למען יכפר לך את עונותיך וגם למאמינים ולמאמינות, כי אלהים יודע את מוצאכם ואת מבואכם[9]! (כב) המאמינים אומרים: מדוע לא נגלה לנו עוד חזון על מלחמת האמונה? אמנם גם בהגלות חזון מֻבן כזה, אשר בו תזכר מלחמת האמונה, תראה

---

[1] כלומר תגבר ידכם בהם במלחמה. [2] את נשיהם ואת טפיהם אשר לא נלחמו בכם. [3] לראות התלחמו לאמונתו ותדבקו בו. [4] במלחמת האמונה; עיין לעיל חזון ב׳, ק״מ״ז. [5] תלחמו לאמונתו. [6] לבוגדים. [7] רעב וחרב וחמיהם. [8] הנחמם על פשעם. [9] את כל מעלליכם.

את רכי הלבב בהביטם אליך כאיש אשר אימת מות בעתתו. שמוע ודבר רכות נאוה להם מהתלונן עליך. (כג) באשר נכון הדבר מאת אלהים[1], עליהם לבטוח בו. (כד) הלא נכונים אתם בשובכם מאחרי אלהיכם להשחית בארץ ולנתק את מוסרות אהבתכם? (כה) אלהים קלל את האנשים האלה ויכבד את אזניהם ויעור את עיניהם. (כו) הלא יתבוננו על הקוראן? או הנסגרו לבותם? (כז) השטן משגה את האנשים הפונים עורף אל אמרי בינתנו; הוא מנהלם וממלא את לבם. (כח) הם[2] אומרים אל הממרים את פינו: בקצת דברי אלהים נשמע לקולכם! אך אלהים יודע את מצפוניהם. (כט) איך יהיה להם בהמית אותם המלאכים ובהפצע פניהם וגויהם[3]? (ל) זה גמולם על בחרם באשר יכעיס את אלהים ועל התקוממם בטוב בעיניו. שוא תהיה פעולתם. (לא) הידמו בנפשם רכי הלבב, כי אלהים לא יוציא לאור את רעתם? (לב) לו נחפוץ, נראך אותם ונודיעם אליך במראה פניהם; אמנם תכירם באמרי פיהם. (לג) הן יודע אל את מעלליכם! אמנם ננסה אתכם, למען נדע את המתאמצים להלחם ואת המחכים בקרבכם; גם ננסה את התרועעכם. (לד) הבוגדים והמתעים מאחרי דרך אלהים, והממרים את פי שלוחו אחרי היות להם קו הישר, לא ירעו לאלהים דבר; הוא יסכל את עצתם. (לה) אתם המאמינים! שמעו בקול אל ושלוחו, פן ישים לאפס את מעלליכם! (לו) הבוגדים ומתעים מאחרי דרך אלהים ומתים במרים, לא יאבה ד׳ סלוח להם. (לז) אל תרפו את ידיכם מאויביכם ואל תקראו להם לשלום, באשר אתם חזקים מהם; כי אלהים הולך עמכם ולא יגרע את שכרכם! (לח) חיי התבל אך הבל וריק המה; ואם תאמינו באלהים ותיראוהו, לא יגרע מכם את שכרכם. איננו מבקש מכם את רכושכם. (לט) לו יבקשהו מכם ויפצר בכם, כי אז תמאנו ותשנאוני. (מ) הן קרואים אתם לפזר מהונכם על מלחמת אל; אך יש מכם כילים המה. אמנם הכילי לנפשו כילי[4]. אלהים עשיר ואתם עניים; ואם תסורו מאחריו, ישים תחתכם דור אחר אשר לא יהיה כמוכם.

---

[1] כי תלחמו לאמונתו. [2] רכי הלבב והחנפים. [3] לדעת הישמעאלים המלאך אסרפיל בא ביום השלישי אחרי מיתת בני האדם אל קבריהם ושואלם על מעלליהם ומיסרם. גם לדעת היהודים יש חיבוט הקבר על ידי המלאך דומה. [4] מאבד את חלקו לעולם הבא.

חזון התשועה[1]

נגלה במדינ"ה ובו תשעה ועשרים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) הן נתנו לך תשועה גדולה[2]. (ב) אלהים יסלח לך את אשר עוית ואת אשר תעוה ויפליא לך את חסדו וינחך בדרך הטובה. (ג) הוא יעורך ברחמיו הגדולים. (ד) הוא משרה את שכינתו בתוך לב המאמינים למען הרבות את אמונתם; כי לו כל צבאי השמים והארץ; חכם לב ויודע כל הוא. (ה) הוא יוביל את המאמינים ואת המאמינות אל גנות ובתוכם נחלי מים, ולעד ישבו בהם. הוא יכפר את חטאתיהם. מה גדול הששון הזה! (ו) אך את החנפים ואת החנפות, את עובדי ואת עובדות האלילים ייסר, יען כי ענו שקר באלהים. שבר על שבר יבוא עליהם; קצף וקללת אלהים יחולו על ראשיהם; הגיהנם הוכן להם, ומה קשה הדרך שמה! (ז) לאלהים גדודי השמים והארץ; עזוז הוא וחכם לב. (ח) הן שלחנוך להעיד, לבשר טוב ולהזהיר. (ט) האמינו באלהים ובשלוחו! עזרוהו וכבדוהו והללוהו בוקר וערב! (י) הנשבעים לך[3] נשבעים לאלהים; יד אל על ידיהם היא; כל המפר בריתו לבדו ישא, ולכל מחזיק בברית אל ניתן שכר גדול. (יא) הערביים המפגרים[4] יאמרו אליך: רכושנו ומשפחותינו מנעונו מצאת אתך בצבא; לכן העתירה בעדנו! אמנם הם מדברים בלשונותיהם, ולבם בל עמם. אמור: מי יעצור ביד אל ברצותו להיטיב או להרע לכם? האיננו יודע את כל מעשיכם? (יב) דמיתם בנפשכם, כי הנביא והמאמינים בו לא ישובו לעולם אל בתיהם; זאת בראתם מלבכם; רק רע כל מזימותיכם, ובני בליעל אתם! (יג) למכחשים באלהים ובשלוחו הכנו את אש הגיהנם. (יד) לד' המלוכה על כל אשר בשמים ובארץ; הוא יסלח למי יחפץ וייסר את מי יחפץ; חנון ורחום הוא. (טו) המפגרים

---

[1] שם החזון הזה מענין התשועה הנזכרת בו פסוק א'. [2] החזון הזה נגלה למחמד אחרי לכדו את העיר מיכ"ה בשנה הששית אחרי נוסו משם. [3] לדבוק בך.
[4] יושבי המדבר, אשר מאנו לצאת בצבא עם מחמד.

יאמרו אליכם בצאתכם לחלק שלל: נלכה נא אחריכם! בלבם להמיר את דבר אלהים[1]; אמור: אל תלכו אחרי; כה צוה אלהים מקדם! יענו: כה דברת לבלתי תת לנו את חלקנו בשלל. אך מעט תבונה בהם. (טז) אמור אל הערביים המפגרים: הן נקראכם נגד עם חזק ועצום[2]; הריבו בהם, או יחבקו את האיסלאם! אם תשמעו בקולי, יוסיף אלהים על שכרכם; ואם תשובו מאחרי, כאשר שבתם מקדם, ייסרכם מוסר גדול. (יז) אין חטא בעור, בפסח או בחולה בשבתם בבתיהם; ואת כל השומעים בקול אל ושלוחו יביא אלהים אל גנות ובתוכם נחלי מים; ואת כל השב מאחריו ייסר בעונש גדול. (יח) הן רצה אלהים את המאמינים בהשבעם לך תחת העץ הלז[3], כי ידע את אשר בלבם; וישרה את שכינתו עליהם, ויתן להם תשועה, (וט) וינחילם שלל רב, כי עוז הוא וחכם לב. (כ) אלהים הכין לכם שלל רב אשר חלקתם בחפזון, וישיב מאחריכם את ידי האנשים[4]. זה אות למאמינים; הוא ינחכם בדרך הטובה. (כא) אך עוד לכם לקחת שלל אשר איננו בידכם; אך אלהים הכינו לכם, כי הוא אדיר על כל. (כב) לו נלחמו בך הבוגדים[5], כי אז פנו אליך עורף, ולא היה להם עוזר ומושיע. (כג) כה יעץ אלהים מקדם, ואלהים לא יפר את דברו. (כד) הוא השיב את ידיהם מכם ואת ידיכם מהם בעמק מיכ"ה[6] אחרי המשילכם בהם, כי הוא ראה את מעליליכם. (כה) הם בגדו באלהים וימנעוכם מהתפלל בחרם ומהביא את הקרבן אל מכונו[7]. לולי היו בכם מאמינים ומאמינות (אשר מאסתם בפתיותכם ותשאו עליכם חטא) כי אז לא עזרנוכם. אלהים מנהל ברחמיו את מי יחפץ. לו נפרדו[8] איש מעל אחיו, כי אז יסרום הבוגדים בעונש גדול. (כו) אלהים הקשה את לב הבוגדים ויאמצם בפתיותם; ועל שלוחו ועל המאמינים השרה את שכינתו ויחזקם בדבר אמת כי נאה להם. ואלהים יודע כל. (כז)

---

[1] כי המפגרים לא יקחו חלק בשלל; עיין חזון ח', ע"ב. [2] בזה מכון את הפרסיים או את הרומיים. [3] מחמד שלח מלאך אל אנשי מיכ"ה טרם בואו עליה למצור לקרוא להם לשלום; אמנם הם הרגו את המלאך. כשמוע מחמד ואנשיו את הדבר הזה, מלאו חימה וישבעו תחת עץ אחד כי לא יחדלו עד ישיבו נקם לאנשי מיכ"ה. [4] בהלחם מחמד ביושבי מדינת חייבר אשר בארץ ערב, אויביו שמו לו מארב, אך הוא התחכם להם. [5] יושבי חייבר יהודים היו. [6] מחמד, בצורו על מיכ"ה תפש שמונים איש מיושבי מיכ"ה וישלחם חפשים; ואחרי זאת השלימו אתו יושבי העיר. [7] זה החצר אשר לפני החרם. [8] המאמינים.

אלהים הקים לשלוחו את חזונו[1] לאמר: בואו אל מקדש החרם שקטים ושאננים ברצון אלהים! גלחו את שער ראשכם והקיפו את פאת זקנכם[2] ואל תיראו! הוא יודע את אשר אינכם יודעים, וקרובה ישועתו לבוא. (כח) הוא שלח את שלוחו בקו הישר ובאמונת אמת, למען ירים את קרנה על כל האמונות; ואלהים יעיד עליו. (כט) מחמד שליח אלהים הוא, ואנשי בריתו יכבידו את ידיהם על הבוגדים; אך איש את אחיו ירחמו. הנך רואה בכרעם על ברכם ומשתחוים לאלהים למען הפיק ממנו רצון ורחמים. הכרת פניהם תענה בהכנעתם. בתורה ובאיוואנגיליאום תמצא עליהם את המשל הזה: הם נמשלו כורע המוציא את הקנה ומחזקהו ומגדלהו לשבולת המרימה את ראשה על גזעה להרוות את נפש הזורע[3]. והבוגדים ילבשו כלימה, ולמאמינים ולעושי טוב העיד אלהים כפרת עון ושכר גדול.

חזון חדרי חדרים[4]

נגלה במדינ״ה ובו שמונה עשר פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) אתם המאמינים! אל תבהלו על אלהים ועל שלוחו[5]! יראו את ד׳, כי הוא שומע ויודע כל. (ב) אתם המאמינים! אל תשמיעו את קולכם על קול הנביא; אל תדברו אליו כדבר איש אל אחיו, פן יהיו לריק מעלליכם בלי דעתכם! (ג) ולמשפילים את קולם לפני הנביא[6] אלהים הטה את לבם לאמונת אמת; להם כפרת עון ושכר גדול. (ד) והאנשים הקוראים אליך בחדרי חדריך[7]

---

[1] מחמד, בעלותו לצור על מיכ״ה חלם חלום בלילה, כי יבוא אל העיר מיכ״ה וראשו גלוח ופאת זקנו גחעה. [2] עיין חזון ב׳, ק״צ. [3] עיין ירמיה י״ז, ז׳—ח; איוואנגיליאים מאטהעי י״ג, ח׳; מארצי ד׳, ח׳. [4] שם החזון הזה מחדרי חדרים הנזכרים בו פסוק ד׳. [5] מחמד, בצורו על העיר מיכ״ה (עיין חזון הקודם, א׳) בשר את אנשיו כי ילכדה עוד בשנה ההיא; ואחרי כלות השנה ומיכ״ה לא נלכדה עוד, וילינו עליו אנשיו ויהי כמשקר בעיניהם; ועל זאת גלה את החזון הזה. [6] למדברים אליו באימה וברעדה. [7] מאמין אחד ושמו עיין אבן הוסיין קרא אל מחמד בקול גדול, והוא שוכב את משכב הצהרים בחדר אישא אשתו.

אין בהם תבונה. (ה) לו חכו עד צאתך אליהם, כי אז טוב להם; אך חנון ורחום אלהים! (ו) אתם המאמינים! בבשר לכם בן בליעל שמועה, חקרוה היטיב פן תרעו לעם אחד בלי דעתכם ותנחמו אחרי כן על מעלליכם[1]! (ז) דעו כי נביא אלהים בקרבכם! לו ישמע בקולכם בדברים רבים, ישא עליכם חטא[2]. אך אלהים הוקיר את אמונתכם בעיניכם ויפארה בתוך לבותיכם וילמדכם למאוס בכחש במרמה ובמרי; כל עושי זאת הולכים בדרך הטובה. (ח) חן וחסד זאת לכם מאלהיכם, כי יודע כל וחכם לבב הוא. (ט) אם שתי כתות מהמאמינים מריבות אשה באחותה, עשו שלום ביניהן. אך בצדק תשפטו, כי אלהים אוהב את אנשי האמת! (י) המאמינים אחים זה לזה; לכן השלימו בין אחיכם ויראו את ד׳ למען תרוחמו. (יא) אתם המאמינים! אל ילעג איש מכם לאחיו! אולי הנלעג טוב מהלועג; גם לא אשה לרעותה, אולי הנלעגת טובה מהלועגת[3]. אל תחרפו ואל תגדפו איש את אחיו. אחרי חבק אדם את אמונת אמת, הדבר: רשעה אך גידוף הוא[4]. ואשר לא ישובו מדרכם הרעה, בוגדים המה. (יב) אתם המאמינים! השמרו מאד מהגיון רע, כי גם ההגיון אשם הוא. אל תדרשו לאשמות אחיכם, ואל תדברו דופי איש באחיו. היבקש איש מכם לאכול את בשר אחיו המת[5]? לכן תועבה זאת לכם. יראו את ד׳, כי טוב ורחום הוא! (יג) בני אדם! אנחנו בראנוכם מאיש אחד ומאשה אחת, ונפרידכם לגויים ולשבטים למען תאהבו איש את אחיו; והירא את ד׳ הוא הטוב מכם, כי אלהים שומע כל ומביט אל כל. (יד) הערביים[6] אומרים: מאמינים אנחנו; אמור: אינכם מאמינים! הן אומרים אתם: משלימים אנחנו, אך האמונה לא באה אל קרב לבכם. אם תשמעו

---

[1] המאמר הזה מוסב על המעשה הזה: מחמד שלח איש אחד ושמו אלוליד לבקש את המס מאנשי מזתלק אשר נשבעו לו להיות לו לעבדים; ואלוליד משנאתו אל האנשים האלה לא בא אליהם, וישיב את מחמד דבר, כי ממאנים לעבדו. ויחר אף מחמד ויצא לקראתם בחיל כבד; אמנם לפני התגרו בהם מלחמה, שלח עוד מלאך לקרוא אליהם לשלום. וישיבהו זה, כי דברי אלוליד אך כזבים היו. [2] לבלתי הלחם באויביכם. [3] מחמד שבה במלחמה נערה יהודיה, ואחרי חבקה את דתו לקחה לו לאשה. ויהי היום והתקוטטנה נשיו בה, ותחרפנה אותה יען כי יהודיה היא. ויאמר אליה מחמד: עני אתהן: אהרון היה אבי, ומשה דודי, ומחמד הוא בעלי. [4] כלומר אחרי חבק איש את האסלאם כל פשעיו לא יזכרו עוד. [5] בזה יכון, כי המדבר דופי באחיו שלא בפניו הוא כאוכל בשר המת, אשר לא יוכל להציל את נפשו. [6] יושבי המדבר.

בקול אלהים ושלוחו, לא יגרע לכם דבר משכר מעלליכם, כי חנון ורחום אלהים. (טו) המאמינים באלהים ובשלוחו לא יריבו בו, והמשליכים את הונם ואת נפשם מנגד למען הלחם לאמונתו, אלה הם הצדיקים. (טז) אמור: התורו את אלהים על אמונתכם? אלהים יודע את כל אשר בשמים ובארץ, ואלהים יודע כל! (יז) הם יפתוך כי משלימים הם; אמור אליהם: אל תפתוני באמונתכם! אלהים יגיד לכם[1], כי נחכם, לו צדיקים הייתם! (יח) אלהים יודע את רזי השמים והארץ, והוא מבין אל מעשיכם.

חזון הק׳[2]

נגלה במיכ״ה ובו חמשה וארבעים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) ק׳ בקוראן הנשגב! (ב) הם תומהים, כי בא אליהם מזהיר מקרבם, והבוגדים אומרים: אך דבר נפלא זה (ג) כי אחרי מותנו והיותנו לעפר נשוב ונחיה! איך רחוקה התשובה הזאת! (ד) הן ידענו, כמה אנשים מקרבם הארץ אכלה, כי ספר גלוי אתנו[3]. (ה) הם עונים שקר באמת הבאה אליהם, וגדולה שגגתם. (ו) הלא יראו את השמים אשר ממעל להם, איך בנינום ועטרנום ואין פרץ בהם? (ז) ואת הארץ פרשנו, ונשים בה הרים גבנונים, ונצמיח מקרבה כל פרי נחמד. (ח) זה הגיון וזכרון לכל עבדינו השבים אלינו. (ט) ונוריד מן השמים מי ברכה, ובהם נוציא גנות ודגן, (י) ותמרים גבוהים כבדי הענף (יא) לאכלה לעבדי, ונחיה בהם את הארץ אחרי מותה; כן תהיה גם תחיית המתים. (יב) גם האנשים, אשר היו לפניהם, ענו שקר בנביאיהם, כמו דור נח, אנשי רס[4] ותמוד, (יג) עאד, פרעה, דור לוט ויושבי היערים[5] ועם תבע[6]; ונקים בהם את דברנו. (יד) העיפים אנחנו מהבריאה

---

[1] ביום הדין. [2] שם החזון הזה מהאות הראשון אשר לא נודע ענינו. [3] ספר המעללים. [4] עיין לעיל חזון כ״ה, מ׳. [5] אנשי מדין; עיין לעיל חזון כ״ו, ק״ע״ה. [6] עיין לעיל חזון מ״ד, ל״ו.

הראשונה[1]? ובכל זאת מריבים על הבריאה השנית. (טו) הן בראנו את האדם ואנחנו יודעים את אשר תלחש נפשו באזניו[2]; אנחנו קרובים לו מגידי צוארו[3]. (טז) בפגוע שני המלאכים[4] בבן אדם, אחד מימינו ואחד משמאלו, (יז) לא יוכל איש לפצות את פיו, והצופה[5] יכתוב, (יח) ויאמר אליו: המות, אשר נסת מפניו, יגיעך באמת! (יט) אז יתקע בשופר; זה יום המועד. (כ) כל נפש תבוא בו למשפט, ואתה נוגש ועד[6], (כא) ויאמרו אליו: לא דאגת ליום הזה! הן הסירונו את המסוה מעל פניך ועיניך רואות היום הזה. (כב) וחברו יאמר: אני עד! (כג) ואלהים יאמר: השליכו אל הגיהנם את כל בוגד וקשה עורף! (כד) את כל מונע טוב וחוטא ומריב, (כה) ואת המעריך לאלהים אלהים אחרים; השליכום אל העונש הנורא! (כו) ואוהבו[7] יאמר: אדוני! לא השגיתיו; אך שוגה הוא מאוד. (כז) ואלהים יאמר: אל נא תריבו בפני, באשר הזהרתיכם מקדם! (כח) לא אמיר את דברי, ולא אעשה עול לעבדי! (כט) ביום ההוא נאמר אל הגיהנם: האינך עוד מלא? יענה: היש לך עוד[8]? (ל) ולצדיקים נקריב את גן העדן, ולא נאחר, (לא) ונאמר: זה אשר הכנו לכל עבדינו השומרים את מצוותינו, (לב) ליוראים את האל הרחמן בסתר, ושבים אליו בכל לבבם. (לג) בואו בשלום! היום הזה יהיה לנצח! (לד) שם ימצאו את שאהבה נפשם, ונוסיף על שכרם. (לה) כמה דורות שחתנו לפניהם[9]! עצומים היו מהם. עברו בארץ וראו היש מנוס מפנינו! (לו) בזה זכרון ללב מבין, לאוזן שומעת ולעין רואה. (לז) הן בראנו את השמים ואת הארץ בששת ימים, ולא יגענו. (לח) שא את דבריהם וספר את תהלת אדונך לפני צאת השמש ולפני בואו! (לט) וגם בלילה[10]! שבחהו גם בשתי הקצוות[11]! (מ) חכה ליום קרוא הקורא ממקום קרוב[12],

---

[1] הלא נוכל לעשות בריאה חדשה בתחיית המתים? [2] את הגיון לבו. [3] אנחנו יודעים את מחשבותיו טרם דעתו אותם. [4] לדעת מחמד שני מלאכים עומדים על יד האדם בשעת מותו; האחד כותב את מעלליו הטובים והאחר את הרעים. [5] המלאך הממונה על מעלליו. [6] נוגש על מעלליה הרעים ועד על הטובים. [7] של הרשע, וזה השטן. [8] כלומר עוד יש מקום אתי. גם תמצא בספר אותיות דרבי עקיבא ח', א': מניין ששרה של גיהנם אומר בכל יום ויום: תן לי מאכל כדי סיפוק? שנאמר: לכן הרחיבה שאול נפשה ופערה פיה לבלי חק וכו'. [9] לפני אנשי מיכ"ה. [10] בצאת הכוכבים. [11] בצהרים ובחצות הלילה. [12] זה הר הבית העומד באמצעו של עולם; עיין ספר אותיות דרבי עקיבא ט', ב'.

(מא) ליום השמע קול השופר באמת, ובו יאמר: זה יום התקומה! (מב) אנחנו נמית ונחיה, ואלינו תשובו. (מג) ביום ההוא תבקע הארץ תחתיהם; לא תכבד זאת ממנו. (מד) אנחנו יודעים את דבריהם; לא עליך לפצור בהם. (מה) אמנם הזהר בקוראן את החרדים על דברי.

חזון המפיצות[1]

נגלה במיכ"ה ובו ששים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) במפיצות עפר[2], (ב) בעננים הכבדים, (ג) במחישות את דרכם[3], (ד) ובמגידים את דבר ד'[4], (ה) נשבעתי כי עדותי אמת[5], (ו) וכי יבוא יום הדין! (ז) בשמים ובמסלותיו! (ח) הן נפרדים אתם בדבריכם[6]; (ט) אכן רק המושב אחור ישוב אחור[7]. (י) ארורים הבוגדים, (יא) אשר לא ידרשו לשלום נפשם כל ימי חייהם! (יב) ישאלו: מתי יבוא יום הדין! (יג) ביום ההוא יוקדו באש הגיהנם, (יד) ויאמר אליהם: קחו את ענשכם, אשר החישותם אותו! (טו) אך הצדיקים ישבו בגנות ומעינות מים, (טז) ויקחו את אשר נתן להם אדונם על מעלליהם הטובים. (יז) אך קצת הלילה ישנו[8], (יח) ובבוקר התחננו אל אלהים, (יט) ויפזרו מהונם לעני המבקש ולדך הנכלם. (כ) די אותות בארץ לישרי לב, (כא) גם בכם[9]; הלא תתבוננו? (כב) בשמים תמצאו את שכרכם ואת אשר הועד בכם. (כג) באדון השמים והארץ נשבעתי, כי כנים דברי; ושבועתי כשבועתכם[10]. (כד) הלא עוד הגיעה עדיך שמועת אורחי אברהם הנכבדים? (כה) בבואם אליו ויאמרו: שלום! ויען: שלום! ויאמר בלבו: אך עם נכר זה! (כו) וילך אל ביתו ויביא אליהם עגל מרבק,

---

[1] שם החזון הזה מהמלה הראשונה אשר בו. [2] אלה הרוחות המרימות את העפר ומפיצות אותו על פני הארץ. [3] אלה האניות הממהרות ללכת בלב הים. [4] אלה המלאכים. [5] מחמד מדבר אל אנשי מיכ"ה. [6] לא כלכם דבקים בד'. [7] כלומר רק האיש, אשר כתוב עליו בספר המקרים כי יהיה רשע, זה יבגוד. [8] ובקצתו האחרת התפללו ויהגו בתורת אל. [9] בבריאתכם [10] כלומר אמת היא.

(כז) ויגישהו אליהם לאמר: הלא תאכלו? (כח) ויירא מפניהם ויאמרו אליו: אל תירא! ויבשרוהו בן משכיל. (כט) ותקרב אליו בצעקה, ותספוק את כפיה על פניה ותאמר: הן זקנתי ואנכי עקרה! (ל) ויענו: כה אמר אדונך, כי הוא חכם לב ויודע כל. (לא) ויאמר אברהם: אתם השלוחים, מה מעשיכם? (לב) ויענו: שולחנו אל עם בוגד. (לג) למען נשליך עליהם אבני גיר מנופצות, (לד) מועדות מאת אדונך לבוגדים[1]. (לה) ונוציא מקרבה[2] את המאמינים, (לו) ולא מצאנו בה כי אם בית מאמין אחד. (לז) ונשים בה אות ליראים את העונש הגדול. (לח) גם את משה אזרנו חיל בשלחנו אותו אל פרעה; (לט) אך זה פנה אליו עורף לאמר: אך קוסם קסמים או משוגע אתה! (מ) ונאחז אותו ואת חילו ונשקעם בים על מרים. (מא) ועל אנשי עאד שלחנו רוח זלעפות, (מב) המשחית את כל אשר עובר עליו וטוחנו לעפר. (מג) בהאמר אל אנשי תמוד: עוד מעט ימים תתענגו! (מד) וימרו את פי אדונם ותאחזם הרעש בהעיף עיניהם, (מה) עד כי לא יכלו עמוד על רגליהם והציל את נפשם. (מו) גם את דור נח, אשר היה לפניהם, הכרתנו, כי עם בוגד היו. (מז) הן בראנו את השמים בחיל, ונמתחם. (מח) ואת הארץ פרשנו ונשוה פניה. (מט) ומכל דבר בראנו שני מינים למען תשכילו. (נ) שובו אל ד׳, כי מזהיר גלוי אנכי לכם מאתו! (נא) אל תערכו לאלהים אלהים אחרים! מזהיר גלוי אנכי לכם. (נב) לא בא עוד שליח אל האנשים אשר היו לפניהם, אשר לא חשבוהו לקוסם קסמים או למשוגע. (נג) הירשו את מעלליהם[3]? אך עם תועה המה! (נד) לכן שוב מאחריהם; לא יחשב לך עון. (נה) הזכירם[4], כי הזכרון טוב למאמינים! (נו) לא בראתי את השדים ואת האנשים כי אם למען יעבדוני. (נז) לא אבקש מהם שכר, ולא אשאל מהם כי יכלכלוני. (נח) אלהים הוא המכלכל; לו העוז והממשלה. (נט) ועונש הבוגדים יהיה כעונש ריעיהם[5], ואז לא יחישוהו. (ס) אוי לבוגדים ביום מועדם!

---

[1] עיין לעיל חזון י״א, פ״ד. [2] מהעיר סדום. [3] כלומר הירשו הבוגדים את מעללי הרשעים אשר היו לפניהם. [4] את המאמינים. [5] הבוגדים אשר היו לפניהם.

חזון ההר[1]

נגלה במיכ"ה ובו תשעה וארבעים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) בהר[2], (ב) בספר הגלוי (ג) הכתוב על גויל[3], (ד) בבית המפואר[4], (ה) בגג הרקיע, (ו) ובים ההומה, (ז) נשבעתי, כי יבוא נמול ארונך[5]. (ח) איש לא יאחרהו; (ט) ביום ההוא יתחלחלו השמים, (י) וההרים ימוטו. (יא) אוי ביום ההוא לאנשי כזב, (יב) למתענגים על הריבם באלהים! (יג) ביום ההוא ידחו אל אש הגיהנם, (יד) ואלהים יאמר: הא לכם האש אשר כחשתם בה! (טו) הקסם זאת היא? הלא תראוה? (טז) בערו בה! שוה לכם, אם תסבלוה או אין! פרי מעלליכם יושב לכם! (יז) אך מושב התמימים בגנות נעימים; (יח) יתענגו על מתת ד', ואלהים יצילם מאש הגיהנם. (יט) ואלהים יאמר אליהם: אכלו ושתו והתענגו על פרי מעלליכם! (כ) שם ישבו סרוחים על מטות שן, ובתולות שחורות עינים תהיינה להם למנה. (כא) ואת המאמינים ומדריכים את זרעם באמונתם, נקבץ עם זרעם בגן העדן, ולא נגרע להם מאומה משכר פעולתם. כל איש עירבון למעשיו הוא. (כב) שם ניתן להם כל פרי נחמד ובשר נעים כאות נפשם. (כג) שם יושיטו איש אל אחיו כוס, אשר אין ריק ואין אשם בו[6]. (כד) בחורים אדומי עצם מפנינים יסובבום. (כה) אז יקרבו איש אל אחיו, וידרשו לשלומם. (כו) יאמרו: הן דאגנו מקדם למשפחותינו[7], (כז) ועתה היטיב אלהים לנו ויצילנו מאש הגיהנם, (כח) יען כי לא עבדנו אחר מבלעדו; אך טוב ורחום הוא! (כט) ואתה[8] הזהירם, כי ברחמי אלהיך לא קוסם קסמים ולא משוגע אתה! (ל) ואם יאמרו: אך ממשל משלים הוא! נחכה לעת[9]! (לא) אמור: חכו! גם אנכי מן המחכים. (לב) המדברים בחלום, או בוגדים המה? (לג) היאמרו:

---

[1] שם החזון הזה מהמלה הראשונה אשר בו. [2] זה ההר סיני. [3] תורת משה. [4] הקאאבא אשר במיכ"ה. [5] גבריאל מדבר אל מחמד. [6] יהיה בו משקה אשר לא ישכיר. [7] מה יעשו אחרי מותנו. [8] מחמד. [9] היבוא דברו אם אין.

הוא בראהו? אמנם לא יאמינו. (לד) יביאו ספר כמוהו, אם צדיקים המה! (לה) המאין נבראו, או ההם בראו את נפשם? (לו) הבראו את השמים ואת הארץ? אך לא ייטיבו את דרכם. (לז) היש להם אוצרות אדוניהם, או השליטים הם בארץ? (לח) היש להם סולם, אשר ישמעו בו את רזי השמים? יביאו מופת! (לט) הלאלהים הבנים ולכם הבנות[1]? (מ) המבקש אתה שכר מהם? אך נשייהם יכבדו עליהם[2]. (מא) היודעים הם את הרזים למען כתבם? (מב) הם מתנכלים בך; אך אנחנו נתחכם להם. (מג) היש להם אל מבלעדי אל? חלילה לו את אשר ידמו אליו! (מד) גם בראותם את השמים נופלים עליהם יאמרו: אך ענן כבד זה! (מה) הניחם עד בוא יומם, אשר יספו בו! (מו) ביום ההוא לא תועילם ערמתם ולא ישעו. (מז) לבוגדים הוכן עונש מבלעדי ענשם; אך רבם לא יבינו זאת. (מח) חכה למשפט אדונך; הן נשים את עינינו עליך. ספר את תהלת אדונך בקומך, (מט) בלילה ובאסוף הכוכבים את נגהם!

חזון הכוכב[3]

נגלה במיכ"ה ובו שנים וששים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) בכוכב הבא! (ב) ריעכם[4] איננו שוגה ואיננו בער; (ג) גם איננו בודא מלבו, (ד) כי אם מגלה לכם את אשר גולה לו, (ה) ואת אשר הורהו העזוז והגבור, (ו) אשר לו החיל והעצמה. (ז) נגלה אליו בגבהי שחקים, (ח) ויגש אליו לאט לאט, (ט) כשני מטחוי קשת או קרוב מהם, (י) ויגלה לעבדו את דברו. (יא) סרעפיו לא התעוהו בראותו[5]. (יב) התריבו עמו על חזונו? (יג) הן ראהו[6] בעת אחרת[7], (יד) אצל העץ הלוט הקדוש[8], (טו) העומד על הגן

---

[1] עיין לעיל חזון ט"ז, נ"ח. [2] הערביים, אשר בימי מחמד, עניים היו, והחיו את נפשם מגזל וממרעה צאן. [3] שם החזון הזה מהמלה הראשונה אשר בו. [4] מחמד. [5] החזון הזה נגלה אחר המסע בלילה; עיין חזון י"ז, א'. [6] מחמד את החזון. [7] בלילה. [8] העץ הזה עומד לדעת הישמעאלים ברקיע העליון לימין כסא הכבוד.

לעד; (טז) ובכסות המכסים[1] את העץ, (יז) לא העלים מחמד את עיניו ממנו ולא נבוך, (יח) כי ראה אותות גדולים מאת אדוניו. (יט) מה תחשבו על אללאת, אלעזי, (כ) ומנאת, האליל השלישי? (כא) הלכם הזכרים ולו הנקבות[3]? (כב) אך עול החלוקה הזאת! (כג) אך שמות רקים הנה[4], אשר שמעתם אתם ואבותיכם; לא חלק לכם אלהים אותם. אך אתם הולכים בשרירות לבכם ובמשאלות נפשכם, גם אם בא אליכם קו הישר מאת אדונכם. (כד) התהיה לכל איש אות נפשו? (כה) אלהים הוא הראשון והאחרון. (כו) ומכל המלאכים אשר בשמים לא יליץ איש עליכם, (כז) לולי ברצון אדונכם, כי את אשר יחפוץ ירצה. (כח) המכחשים בעולם הבא מכנים את המלאכים בשמות נקבות. (כט) אמנם אין בהם תבונה, ורק אחרי הגיון לבם הולכים; אכן אין אמת בהגיון לבם. (ל) סור מאחרי הפונים את ערפם לזכרוננו, ואך בחיי התבל חפצם. (לא) כל מזימתם לחיי התבל היא; ואלהים מכיר את התועה מדרכו ואת ההולך בה. (לב) לאלהים כל אשר בשמים ובארץ; הוא ישיב למרעים את גמול פעלם, ולטובים ישלם שכר טוב. (לג) לסרים מעונות גדולים[5] ואך שוגים בפשעים קטנים יסלח אלהים ויחנם; הוא ידעכם בהוציאו אתכם מהאדמה, ובהיותכם עוד עצמים בבטן אמותיכם; לכן אל תצטדקו, כי הוא מכיר את יראיו! (לד) מה תחשב על הסר מאחרי האמת, (לה) ומפזר אך מעט מהונו בכילותו? (לו) היודע ורואה הוא את הנסתרות? (לז) הלא יוסיף לקחת מספרי משה? (לח) האיננו יודע את אברהם האיש התמים? (לט) לא תשא נפש כבדת עון את עון האחרת. (מ) לא יושב לאיש כי אם זדון נפשו. (מא) ואת כל מעשיו נוציא לאור, (מב) ונשלם לו את גמולו, (מג) כי אחרית כל הדברים באלהים. (מד) אדונך מצחיק ומַבְכה; (מה) הוא ממית ומחיה; (מו) הוא ברא שני מינים, זכר ונקבה, (מז) מטיפות זרע נוטפות. (מח) יש לאל ידו לברא שנית. (מט) הוא מעשיר ומנחיל. (נ) הוא אדון הכסיל[6]; (נא) הוא השמיד את אנשי עאד הקדמונים (נב) ואת אנשי תמוד, ולא חמל; (נג)

---

[1] מלאכים עומדים על העץ הזה, ולא יתנו איש לעלות עליו. [2] שמות שלוש אלילים נקבות, אשר פסיליהן נעבדו בהיכל הקאאבא לעת בוא מחמד. [3] עיין חזון הקודם ל"ט; ט"ז, נ"ח. [4] האלילים האלה. [5] ואלה הם הגדולים מכלם: שפיכות דמים, זנות וגניבה. [6] הוא הכוכב הנקרא: סיריוס, והישמעאלים עבדוהו; עיין איוב ט', ט'.

גם את דור נח אשר היה לפניהם, כי רעים וחטאים היו. (נד) גם שחת את הערים ההפוכות, (נה) ויכסם בכסותיהם[1]. (נו) העוד תריב באותות אדונך? (נז) האיש הזה מחמד אך מזהיר הוא כנביאים הקדמונים. (נח) קרוב יום הדין; אך לא יגלהו איש מבלעדי ד׳. (נט) התתמהו על השמועה הזאת? (ס) המצחקים אתם ולא תבכו? (סא) הלועגים אתם לה? (סב) השתחוו לד׳ ועבדוהו!

חזון הירח[2]

נגלה במיכ"ה ובו חמשה וחמשים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) אכן קרובה השעה והירח יבקע[3]. (ב) אמנם גם בראותם אות ימרו את פינו ויאמרו: אך קסם זה! (ג) הם עונים בך שקר והולכים בשרירות לבם; אך לכל תכלה יש קץ. (ד) הן באה אליהם שמועה למען השיבם ממרים. (ה) היא חכמה מובנת; אך הזהרתך לא תועילם. (ו) לכן סור מאחריהם! ביום קרוא הקורא[4] אל הדבר הכבד[5], (ז) ישפילו את עיניהם ויצאו מקבריהם כחגבים הפורשים את כנפיהם. (ח) אז ימהרו הבוגדים לקראת הקורא לאמר: אך יום נורא זה! (ט) גם עם נח, אשר לפניהם, ענה שקר בשלוחנו ויאמרו: אך משוגע הוא! ויקללוהו. (י) ויקרא אל אדוניו לאמר: הן חזקו ממני! נקום נא את נקמתי! (יא) ונפתח את ארובות השמים ונוריד את המבול, (יב) ונבקע את מעינות הארץ, ויפגשו שני המים למען הקים את עצת ד׳. (יג) ואותו נשאנו בתבה מחוזקה בקרשים ויתדות. (יד) ותלך לפנינו[6] למען שלם שכר לאיש הנדכה[7]. (טו) ונשאיר את התבה לאות[8]; אמנם היתבוננו עליו? (טז) ואיך

---

[1] בגפרית ומלח. [2] שם החזון הזה מענין הירח הנזכר בו פסוק א׳. [3] לדעת הישמעאלים זה אחד מהאותות הקודמים את יום תחיית המתים. [4] המלאך אסרפי"ל אשר יתקע בשופר. [5] אל בוא בני האדם למשפט. [6] שמנו את עיננו עליה. [7] לנח. [8] לדעת הנוצרים וגם לדעת הישמעאלים קרש אחד מהתבה נשאר על הר אררט; והכומרים הנוצרים שומרים אותו בהיכלם אשר להם על ראש ההר הזה.

היתה נקמתי והזהרתי! (יז) גם הקלנו את הקוראן למען הזכיר בו; אך מי יזכרהו? (יח) גם אנשי עאד כחשו בנו; ואיך היתה נקמתי והזהרתי! (יט) ונשלח עליהם ביום אידם רוח זלעפות, (כ) אשר נשא את האנשים למרום כגזעי תמרים המגודעים. (כא) ואיך היתה נקמתי והזהרתי! (כב) גם הקלנו את הקוראן למען הזכיר בו; אך מי יזכרהו? (כג) גם אנשי תמוד כחשו בנביאיהם, (כד) ויאמרו: הנשמע בקול אדם כמונו? אך אולת ושגגה זאת! (כה) הטוב הוא ממנו, כי יזהיר אותנו? (כו) אך איש כזב הוא! ונאמר אל שלח: הן יבינו מחר, מי המדבר כזב! (כז) נשלח אליהם גמלה למען נסותם; ואתה הבין אליהם, ושא את גידופיהם! (כח) ובשרם, כי המים יחלקו להם[1], וישתו לחליפות! (כט) ויקראו איש מקרבם, ויקח חרב וימיתה[2]. (ל) ואיך היתה נקמתי והזהרתי! (לא) ונשמיע את קולנו, ויהיו כקנים רצוצים. (לב) גם הקלנו את הקוראן למען הזכיר בו; אך מעט יזכרוהו! (לג) גם אנשי לוט כחשו באותותינו; (לד) ונמטר עליהם אבני אלגביש; אך את משפחת לוט הצלנו בבוקר. (לה) זאת היתה חסד מאתנו; ככה נשלם גמול למודים לנו. (לו) הן הזהירם לוט על ענשנו; אך הם הריבו בו. (לז) ויבקשו ממנו את אורחיו; לכן נקרנו את עיניהם[3] ונאמר: קחו את ענשי ואת הזהרתי! (לח) ויהי בבוקר ויבוא להם גמולם הנורא. (לט) ונאמר: הא לכם מוסרכם והזהרתכם! (מ) הן הקלנו את הקוראן למען הזכיר בו; אך מי יזכרהו? (מא) גם אל פרעה בא מזהיר; (מב) ויענו שקר באותותינו, ונפקדם במוסר גדול ונורא. (מג) הבוגדיכם[4] טובים מהבוגדים ההם? היש לכם נקיון בספרי הקודש[5]? (מד) היאמרו: עצומים אנחנו ונוכל לו[6]? (מה) באמת! ההמון הזה ינוס ויפנה אליך עורף. (מו) השעה האחרונה הועדה להם, והשעה הזאת תימר ותצר להם. (מז) אכן הבוגדים שוגים ויצלו באש. (מח) ביום ההוא יושלכו על פניהם באש הגיהנם ונאמר אליהם: הא לכם אשכם! (מט) את כל הדברים בראנו בעוז וחיל. (נ) לא דברנו כי אם הדבר האחד: יהי! ויהי. (נא) גם לפניהם שחתנו עמים; אמנם היתבוננו על זאת? (נב) כל מעלליהם כתובים

---

[1] עיין לעיל חזון כ"ו, ק"נ"ד. [2] את הגמלה. [3] עיין בראשית י"ט, י"א.
[4] אנשי מכ"ה. [5] הכתוב בספרי הקודש כי אלהים יסלח לכם את עונותיכם?
[6] למחמד.

בספר; מקטון ועד גדול הכל כתוב. (נג) אך יראי ד׳ יבואו (נד) אל מקום גנות ונהרים, (נה) אל מעון הצדיקים אצל המלך האדיר.

חזון הרחמן[1]

נגלה במיכ״ה ובו שמונה ושבעים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) הרחמן הורה את הקוראן; (ב) הוא ברא את האדם, (ג) ויורהו בינה. (ד) השמש והירח סרים למשמעתו. (ה) הכוכבים וכל עצי היער משתחוים לו. (ו) הוא הרים את השמים ויתארם במאזנים[2], (ז) למען גם אתם לא תעברו חק במאזנים, (ח) ותשקלו משקל צדק ולא תמעיטו את מאזניכם. (ט) ואת הארץ נתן ליצוריו, (י) ויכן בה כל פרי: תמרים רבי הפרחים, (יא) מלאים זרע, זג ועלים. (יב) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו?[3] (יג) הוא ברא את האדם מחומר ככלי חרס, (יד) ואת השדים מאש זכה[4]. (טו) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (טז) הוא אדון המזרח (יז) ואדון המערב; (יח) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (יט) הוא שלח חפשי את שני הימים למען יפגעו איש באחיו[5], (כ) וישים בריח ביניהם למען מימיהם לא יתערבו[6]. (כא) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (כב) הוא מוציא מקרבם פנינים גדולים וקטנים; (כג) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (כד) לו האניות המשוטטות בים כהרים; (כה) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (כו) כל אשר בארץ, יכלה, (כז) אך פני אדונך הנוצצים והמפוארים יקומו לעולם. (כח) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (כט) כל אשר בשמים ובארץ מתחננים אליו; לא ייעף כל היום. (ל) ובאי זה

---

[1] שם החזון הזה מהמלה הראשונה אשר בו. [2] עיין ישעיה מ׳, י״ב. [3] המאמר הזה חוזר ל״א פעמים בחזון הזה. [4] עיין לעיל חזן ז׳, י׳. [5] אד הימים עולה למרום ויהיה לענן המוריד את הגשם, והאדמה הפצה את פיה ותבלע את הגשם, ובזה יבקעו מים הנוזלים אל הים. [6] ההרים והגבעות עוצרים בים, למען לא יכסה את פני הארץ.

אות מאת אדונכם תכחשו? (לא) אתם שני המשאים[1]! הן נביאכם במשפט. (לב) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (לג) חיל השדים והאנשים! אם יש לאל ידכם, צאו מגבולי השמים והארץ! לא תצאו כי אם ברצון אלהים. (לד) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (לה) הוא ישלח עליכם לבת אש וקיטור, ואין לכם מציל. (לו) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (לז) איך יהיה להם בהבקע השמים ויאדימו עצם כשושנה וימסו? (לח) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (לט) ביום ההוא לא ישאלו עוד האנשים והשדים על חטאם[2]. (מ) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (מא) הוא יכיר את הבוגדים במראה פניהם, ויאחזם בשער ראשם ורגליהם. (מב) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (מג) זה הגיהנם, אשר כחשו בו החוטאים; (מד) יצופו בינו ובין מים חמים. (מה) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (מו) אך ליראי ד׳ הועדו שני גנות[3]; (מז) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (מח) בהם עצים גדולי הענפים. (מט) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (נ) בהם נוזלות שתי עינות מים. (נא) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (נב) בהם שני מינים לכל פרי. (נג) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (נד) שם ישבו על מטות שן מרוקמים זהב ומשי, ופרי הגן יקרב אליהם. (נה) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (נו) שם בתולות משקרות עינים אשר עוד לא נגע בהן איש או שד. (נז) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (נח) מראיהן כספיר וכפנינים. (נט) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (ס) הלא ישולם שכר טוב תחת מעשים טובים? (סא) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (סב) זולתי הגנות האלה יש עוד שתי גנות[4]; (סג) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (סד) שמה כל עץ פרי; תמרים ורימונים. (סה) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (סו) נעים יהיה צִלָּם. (סז) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (סח) בהם שתי עינות מפיקות מים; (סט) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (א) גם בתולות טובות המראה; (עא) ובאי זה אות מאת

---

[1] בזה יכון את האנשים ואת השדים, אשר בהכעיסם את הקב"ה לו לטורח המה. [2] יען כי כבר כתוב בספר המעללים. [3] לדעת בעלי הקבלה יש שני גנות עדן; אחד למטה בארץ והאחר בשמים ממעל. עיין סדר גן עדן בספר ארחות חיים לרבי אליעזר הגדול, והחכם Jellinek הביאו בחדר שלישי לבית המדרש שלו ק"ל"א—ק"מ. [4] לדעת מחמד יש ארבע מחלקות בגן העדן כפי זכיות הצדיקים.

אדונכם תכחשו? (עב) עיניהן שחורות, ובאהלים תועדנה לכם. (עג) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (עד) לא נגע בהן איש או שד. (עה) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (עו) שם ירבצו על מטות ירקות ועל יריעות מרוקמות. (עז) ובאי זה אות מאת אדונכם תכחשו? (עח) יהולל שם אדונך! לו התהלה והתפארת.

חזון הממהר לבוא[1]

נגלה במיכ"ה ובו ששה ותשעים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) בבוא הממהר לבוא[2] (ב) לא יכחש איש בו; (ג) הוא ישפיל וירומם. (ד) ברגוז הארץ, (ה) ובהתמוגג ההרים, (ו) ובהטחנם לעפר דק, (ז) אז תחלקו לשלושה: (ח) לחברת הימינית[3], אשריהם! (ט) לחברת השמאלית[4], אוי להם! (י) ולמדריכים בדרך הטובה[5]. (יא) אלה הקרובים לאלהים, (יב) וישבו בגנות נעימים. (יג) רבם[6] מימי קדם, (יד) ואך מעט מהדור הנולד. (טו) הם ישבו על ערשות מרוקמים זהב ופנינים, (טז) וינוחו עליהם איש ממול אחיו. (יז) בהורים טובי התואר יעמדו עליהם לשרתם, (יח) ויושיטו להם גביעים, קערות וכוסות יין, (יט) אשר לא יכאיב ולא ישכיר; (כ) וכל פרי אשר אהבה נפשם, (כא) ובשר עופות מתוק לחכם, (כב) ובתולות שחורות עינים, ועיניהן כפנינים בחרצניהם; (כג) זה גמול פעלם. (כד) לא ישמעו שם דברי ריק או תוכחה, (כה) אך: שלום, שלום יענו. (כו) אשרי עדת הימינים! (כז) הם ישבו תחת עצי לוט בלי חוח, (כח) ותחת עצי צרי טובי המערכה. (כט) מה טוב צִלָּם! (ל) ואצלם מים נאמנים, (לא) ועל פלגיהם כל פרי לרוב. (לב) לא יגרע ולא ימנע מהם דבר. (לג) על ערשות מרבדים

---

[1] שם החזון הזה מהיום הממהר לבוא הנזכר בו פסוק א'. [2] זה יום הדין. [3] הצדיקים, אשר אלהים יעמיד לימינו ביום הדין. [4] הרשעים. [5] אלה הנביאים. [6] רוב הנביאים.

ישכנו, (לד) אצל בתולות אשר בראנו לבדנה[1], (לה) ונשימן לבתולות נצח[2]; (לו) ערבות ושוות הימים לבעליהן; (לז) זה אשר הכנו לעדת הימנית, (לח) אשר קצתה מימי קדם, (לט) וקצתה מהדור הנולד. (מ) אוי לעדת השמאלית! (מא) רוח זלעפות ומים חמים יהיו להם למנה. (מב) הם ישבו תחת צל הקיטור, (מג) אשר איננו קר ואיננו נעים; (מד) יען כי התעדנו על חיי התבל, (מה) ויקשו את ערפם, (מו) וימרו ויאמרו: (מז) הנשוב ונחיה (מח) אחרי היותנו עפר ועצמות? (מט) הישובו ויחיו גם אבותינו? (נ) אמור אליהם: אכן! גם אבותיכם גם הדור הנולד, (נא) ישובו ויחיו ליום מועד בבוא העת! (נב) אתם התועים, והמכחשים ביום הדין, (נג) תאכלו מהעץ הזקום; (נד) ותמלאו ממנו את בטנכם, (נה) ותשתו אחרי כן מים חמים, (נו) כאשר ישתה הגמל הצמא למים. (נז) זה חלקכם ביום הדין! (נח) הן בראנוכם, ובכל זאת לא תשובו אלינו? (נט) מה תחשבו על זרעכם? (ס) האתם בראתם אותו או אנחנו הבוראים? (סא) אנחנו הכנו לכם את המות; לא יעצר איש בנו, (סב) אם נתפוץ לחשים דור אחר תחתכם ולהוציאכם מחדש באשר לא תדעו. (סג) הן ידעתם את הבריאה הראשונה, ולא תזכרו את השניה? (סד) מה תחשבו על זרעכם אשר אתם זורעים בארץ? (סה) האתם זורעים אותו או אנחנו הזורעים? (סו) לו נחפוץ נוביש אותו; אז תתמהו איש אל אחיו לאמר: (סז) יגענו ולא קצרנו! (סח) מה תחשבו על המים אשר אתם שותים? (סט) האתם הורדתום מהעבים או אנחנו המורידים? (ע) לו נחפוץ נמלחם; הלא תודו לנו? (עא) מה תחשבו על האש אשר אתם מולידים? (עב) האתם הצמחתם את עצו, או אנחנו המצמיחים? (עג) את העץ הזה שמנו לזכרון ולתועלת עוברי המדבר. (עד) הלל את שם אדונך הנורא! (עה) נשבעתי בבוא הכוכבים, (עו) (והשבועה הזאת נוראה, אם יודעים אתם). (עז) כי הקוראן הזה נשגב, (עח) וכתוב בספר הנשמר[3]. (עט) לא יגעו בו כי אם טהורי לב; (פ) שלוח הוא מאת אדון העולמים. (פא) התבוזו את השמועה החרשה הזאת[4]? (פב) האתם מכינים לכם את טרפכם, כי יש לאל ידכם לבגוד בנו? (פג) בהגיע נפש איש אל הגרון[5],

---

[1] כלומר טבען איננו כטבע שאר הבתולות; לא תהרינה, לא תלדנה בנים ולא תזקננה. [2] תעמודנה תמיד ביפין. [3] בספר המקרים. [4] את הקוראן. [5] בשעת מותו.

(פד) ואתם רואים אותו בצוקת מותו, (פה) (ואנחנו הקרובים אליו מכם, גם אם אינכם יודעים זאת). (פו) הלא תאבדו כל תקוה, (פז) ותבקשו לשוב אלינו, אם צדיקים אתם?[1] (פח) אך אם המת קרוב לנו היה[2], (פט) רוחה וכל טוב וגנות נעימים יהיו לו למנה. (צ) ואם יהיה מחברת הימנית, (צא) אלה יקראו אליו: שלום! (צב) אך אם היה מחברת המכחשים, (צג) והתועים מני דרך, (צד) נשקהו מים חמים, ונשליכהו אל הגיהנם. (צה) נכון ואמת הדבר הזה; (צו) לכן הלל את שם אדונך הנורא!

חזון הברזל[3]

נגלה במרינ"ה ולדעת קצת במיכ"ה ובו תשעה ועשרים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) כל אשר בשמים ובארץ מהלל את ד', כי עזוז הוא וחכם לב. (ב) לו מלכות השמים והארץ; הוא מחיה וממית, והוא אדיר על כל. (ג) הוא הראשון והאחרון; הוא גלוי[4] ונסתר, והוא יודע כל. (ד) הוא ברא את השמים ואת הארץ בששת ימים, ובשביעי ישב על כסאו; הוא יודע את הבא בקרב הארץ ואת היוצא מקרבה, את היורד מן השמים ואת העולה אליהם; הוא עמכם בכל אשר אתם, ורואה את מעלליכם. (ה) לו המלוכה על השמים ועל הארץ ואליו ישובו כל הדברים. (ו) הוא מביא את הלילה אחר היום ואת היום אחר הלילה, ויודע את כל חדרי הלב. (ז) האמינו באלהים ובשלוחו, ופזרו מהרכוש אשר הנחילכם; כי למאמינים ולמפזרים הוכן שכר גדול! (ח) ומדוע לא תאמינו באלהים, בקרוא אתכם שלוחו כי תאמינו בו, ויעבירכם בברית כי תהיו מאמינים? (ט) אלהים שלח אותות מובנים ביד שלוחו למען הוציאכם מחשיכה

---

[1] בזה יכון, כי חרדה האנשים ותשוקתם לשוב אל הדרך הטובה בראותם איש בצוקת מותו, אותות הנה להשארת הנפש. [2] היה צדיק. [3] שם החזון הזה מענין הברזל הנזכר בו פסוק כ"ה. [4] מעשיו ניכרים והוא איננו ניכר.

לאור, כי חנון ורחום הוא אליכם. (י) ומדוע לא תפורו מהונכם על מלחמת אל? הלא לו נחלת השמים והארץ? — לא ישוו האנשים מכם, אשר פורו מהונם על מלחמת אל לפני יום התשועה[1] אל המפזרים אחרי כן; להם מדרגות עליונות מלאלה. אך לכלכם בשר אלהים טוב, והוא יודע את מעלליכם. (יא) מי מכם יתן לאלהים משאת בנשך? אלהים ישלם לו כפלים ויזבדהו זבד טוב. (יב) ביום ההוא תראה בלכת אור המאמינים והמאמינות לפניהם, ואחד ינתן בידיהם[2]; ואלהים יאמר אליהם: אנחנו מבשרים אתכם טוב היום: גנות ובתוכם נחלי מים, ולעד תשבו בהם! מה גדול הששון הזה! (יג) ביום ההוא יאמרו החנפים והחנפות אל המאמינים: צפו לנו, למען יהל לנו אורכם! יענו: שובו ארצה והביאו לכם אור! אז תוקם חומה ביניהם[3], ובה שער, אשר על פניו רחמים ומאחוריו עונש ד׳. אז יקראו החנפים אל הצדיקים: הלא היינו עמכם? יענו: כן הוא; אמנם הדחתם את נפשותיכם, ותחכו ליום אידנו, ותריבו על האמת; שרירות לבכם השיאתכם עד בוא דבר ד׳, והמדיח הסיתכם מאחרי אלהים. (יד) ביום ההוא לא ילקח מכם כופר ולא מהבוגדים; אש הגיהנם תהי מושבכם ורכושכם, ומה קשה הדרך שמה! (טו) הלא באה העת, אשר בה יכנע לב המאמינים מפני זכרון ד׳ ומהאמת אשר נגלתה? אל נא תהיו כאנשים אשר גולה להם הכתב מקדם ואשר הקשו את לבם בהאריך אלהים את אפו בהם; ורבם בגדו באלהים! (טז) דעו, כי אלהים מחיה את הארץ אחרי מותה; כן מראה לכם את אותותיו למען תשכילו. (יז) העושים והעושות צדקה ומלוים לאלהים כסף בנשך, להם ישלם גמול כפלים, ושכר גדול להם. (יח) והמאמינים באלהים ובשלוחו אלה הם הצדיקים, אשר יעידו בפני אדונם; להם שכר טוב ואור גדול. והמכחשים ובוגדים באותותינו, אלה מחברת הגיהנם. (יט) דעו, כי חיי התבל הבל וריק המה. התפארת והכבוד ותאות ההון והבנים נמשלו כנטיעים מגודלים מהגשם, אשר ישיש בהם לב בעליהם, ובאחריתם יבלו ויהיו לקש יבש. לבוגדים הוכן עונש גדול בגיהנם. (כ) אך למואסים בחיי התבל יכופר עונם ואלהים ירחמם; חיי התבל

---

[1] לפני הלבד עיר מיכ"ה; עיין לעיל חזון מ"ח, א׳. [2] אור האמונה ילך לפניהם, ואור מעשיהם הטובים בידיהם. [3] תמצא במדרש רבא קוהלת ז׳, י"ד: כמה ריוח ביניהם? רבי יוחנן אומר: כותל; רב אחא אמר: טפח; ורבנן אמרי: שתיהן שוות, כדי שיהיו מציצות מזו לזו.

אך חבל וריק המה. (כא) בקשו להשיג כפרת עון מאת אדונכם, ואת גן העדן, אשר רחבו כרוחב השמים והארץ[1] והוכן למאמינים באלהים ובשלוחו. זה חסד מאת אלהים; יתנהו לְמי יחפוץ בו, כי גדולים רחמיו. (כב) לא יקרה כל פגע בארץ או בכם אשר לא כתוב מקדם בספר טֶרם בואו; זה נקל מאלהים. (כג) אל תתעצבו על אבדן הונכם ואל תשישו על רכושכם, כי לא יאהב אלהים את הגאים וגבהי לבב, (כד) את הכילים ואת מדיחי אחיהם לכילות! ואם ישוב איש מאחרי אלהים[2], זה עודנו עשיר ומהולל. (כה) הן שלחנו את נביאינו באותות מובנים, ונשלח בידם ספר ומאזני צדק, למען בצדק ישפטו בני האדם. גם שלחנו אליהם את הברזל[3] לעשות ממנו כלי קרב ולהועיל את בני האדם. אלהים יכיר את היראים אותו ואת שלוחיו בסתר, כי עוזז וגבור הוא. (כו) את נח ואת אברהם שלחנו, וניתן לזרעם את הנביאות ואת הכתב; קצתם הלכו בדרך הטובה, אך רבם בגדו. (כז) ונדריך בעקבותיהם נביאים אחרים, ונשלח אחריהם את ישו בן מרים, וניתן לו את האיוואנגעליאום, ונשים בלב ההולכים אחריו צדקה ורחמים; אך את הכומרות[4] הם בדאו מלבם — לא צוינום דבר עליה — למען הפיק רצון מד׳[5], ואינם שומרים אותה כאשר להם לשמרה. למאמינים מקרבם אנחנו נתנו את שכרם; אך רבם בוגדים המה. (כח) אתם המאמינים! יראו את ד׳ והאמינו בשלוחו, וישלם לכם כפלים כרב רחמיו, ויתן לכם אור ללכת בו ויכפר לכם, כי חנון ורחום הוא. (כט) הן ידעו אנשי הכתב כי לא יעצרו ברחמי אל; הרחמים לאלהים; הוא יתנם לטוב בעיניו, כי גדולים חסדיו.

---

[1] רבותינו ז״ל אמרו: עולם אחד מששים בגן; גן אחד מששים בעדן; עיין תענית י׳, פסחים צ״ד. [2] כי ימאן לפזר מהונו על מלחמת אל. [3] פה מדמה את האמונה אל הברזל; כברזל המועיל ומזיק את בני האדם, כן גם האמונה מאירה את לב האדם ומדריכו אל נתיב האמת, אמנם גם נותנת חרב בידו להרוג איש את אחיו. [4] Mönchsstand אמנם גם אם מחמד שנא את הכומרות, בכל זאת יש לישמעאלים סוגי כומרים לרוב, כמו דירויש, פקיר, ודומיהם. [5] הם מדמים בנפשם, כי ייטב בעיני ד׳ באסור האדם על נפשו את אשר הותר לו.

חזון המריבה[1]

נגלה במדינ"ה ובו שנים ועשרים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) הן שמע אל את דברי האשה המריבה אליך על בעלה[2]; היא הביאה את ריבה לפני האלהים[3], ואלהים שמע את דברי ריבותיכם, כי הוא שומע ויודע כל. (ב) האנשים מקרבכם, אשר ישלחו את נשיהם, לא לאמותיהם אלה תחשבנה[4]; אך הורותיכם אמותיכם הנה, ואמרי פיהם[5] עול ושוא המה. (ג) אך חנון ורחום אלהים[6]. (ד) המשלחים את נשיהם ומבקשים להפר את דברם[7], יפדו שבוי טרם יגעו בהן; זאת עצת אלהיכם, כי הוא יודע את כל מעלליכם. (ה) ואם לא ימצא שבוי, יצום שני חדשים רצופים טרם נגעו בה; ואם אין לאל ידו לצום, יזון ששים אביונים. אתם צוויתם זאת, למען תאמינו באלהים ובשלוחו; זאת חקת אלהיכם, ולבוגדים עונש גדול יהיה. (ו) הממרים את פי ד' ושלוחו, יכנעו כהכנע האנשים אשר היו לפניהם. הן שלחנו אותות מובנים, ולבוגדים הכנו עונש גדול. (ז) ביום ההוא יעירם אלהים ויגיד להם את מעלליהם; גם אם הם שכחום, אלהים חקק אותם, והוא יעיד על כל. (ח) האינך רואה, כי אלהים יודע את אשר בשמים ובארץ? לא ידברו שלושת אנשים איש אל אחיו, בלתי הוא הרביעי[8]; ולא חמשה בלתי הוא הששי; גם אם הם רבים או מעטים מהמספר הזה, הוא עמהם בכל אשר יהיו; וביום התקומה יגיד להם את מעלליהם, כי הוא יודע כל. (ט) האינך רואה, כי המוזהרים לבלתי דבר דופי[9] שבים אל אשר הוזהרו עליו, וחורשים און ואיבה ומרי

---

[1] שם החזון הזה מענין המריבה הנזכרת בו פסוק א'. [2] אשה אחת ושמה חולה אבנת תאלב גורשה מבעלה באמרו אליה: היי לי כגיו אמי! עיין לעיל חזן ל"ג, ד'; ותשאל את מחמד אם לא יוכל בעלה לשוב לקחתה; ועל זאת נגלה החזון הזה. [3] לפני שלוחו. [4] כלומר יוכלו לשוב לקחתן. [5] היי לי כגיו אמי. [6] הוא יסלח להם בדברם זאת. [7] לשוב לקחתן. [8] הוא שומע את דבריהם. [9] היהודים,

על השלוח? בבואם אליך דורשים את שלומך כאשר לא ידרוש אלהים את שלומך[1], ואומרים בלבם: לא ייסרנו אלהים על דברנו זה! הגיהנם מושבם יהיה, שם יצלו; ומה קשה המורד שמה! (י) אתם המאמינים! בדברכם איש אל אחיו, אל נא תדברו עול ואיבה ומרי בשלוח! אך בצדק וביושר דברו, ויראו את אלהים אשר אליו תשובו! (יא) דברי דופי אך מעשה השטן המה; בהם יכעים את המאמינים, אך לא יוכל להם לולי ברצון ד׳. לכן יבטחו המאמינים בד׳. (יב) אתם המאמינים! בהאמר אליכם: שימו ריוח בין קהלכם[2]! תשימו ריוח; וגם אלהים ישים לכם ריוח בגן העדן. ובהאמר אליכם: קומו! תקומו; ואלהים ינשא למעלה עד המדרגות העליונות את המאמינים וחכמי לב; הוא יודע את מעשיכם. (יג) אתם המאמינים! בבקשכם לדבר אל הנביא, תנו צדקה טרם דברכם אליו; זה טוב לכם למען תטהרו; ואם אין לאל ידכם, אלהים חנון ורחום הוא. (יד) ואם תחדלו לתת צדקה טרם דברכם אליו, מיראה פן תורשו, אלהים יסלח לכם. התפללו ועשו צדקה ושמעו בקול אל׳ ונביאו, כי אלהים יודע את מעשיכם! (טו) האינך רואה את האנשים המתרועעים אל העם המכעים את ד׳[3]? לא לכם ולא להם המה, ואך לשקר נשבעים[4] בזדון. (טז) אלהים העיד להם עונש גדול על מעלליהם הרעים. (יז) הם שמים את שבועותיהם למעטה פשעיהם, למען הסב את אחיהם מדרך אלהים, ולהם עונש גדול. (יח) הונם הרעם לא יועילום ולא יצילום מיד אלהים; מעדת הגיהנם המה, ולעד ישבו בו. (יט) ביום ההוא יעיר אלהים את כלם מעפר, וישבעו לו כאשר נשבעו לכם, וידמו בנפשם כי זאת תועילם. הלא אנשי כזב המה? (כ) השטן אדון להם, וינשם את זכרון אדונם; עדת השטן המה; הלא תספה עדת השטן? (כא) הממרים את פי ד׳ ושלוחו בני בליעל המה, ואלהים חקק בספרו: תגבר ידי ויד שלוחי! כי עזוז ואדיר הוא. (כב) לא תמצא כי עם מאמין באלהים ובשלוחו וביום האחרון יתרועע אל עם ממרה את פי ד׳ ושלוחו, גם אם אבותיהם או בניהם או אחיהם או קרוביהם המה. לאנשים האלה כתב אלהים את אמונתו בקרב לבם ויאזרם ברוחו ויביאם

---

[1] היהודים בברכם את מחמד אמרו אליו תחת: סלאם עליכם „סם עליכם; כלומר תחת: שלום עליכם" סם המות עליכם. [2] בבוא מחמד או אחד משרו צבאו.
[3] אל היהודים. [4] כי מאמינים הם.

אל גנות ובתוכם נחלי מים, ולעד ישבו בהם; הוא רצם והם ירצוהו; עדת אל המה; הלא תצליח עדת אל?

חזון הגולה[1]

נגלה במדינ"ה ובו ארבעה ועשרים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) כל אשר בשמים ובארץ, מהלל את שם ד', כי עזוז הוא ותכם לב. (ב) הוא גרש את אנשי הכתב הבוגדים[2] ממעונותיהם בגולתם הראשונה; לא דמיתם בנפשכם כי יגורשו; גם הם דמו בנפשם, כי מבצרותיהם יצילום מיד אל. ויבוא עליהם ד' פתאום, וישלח מורך בלבבם, עד כי הרסו את טירותיהם בידיהם ובידי המאמינים. התבוננו כל חכמי לב! (ג) גם לולי גרשם אלהים ממעונותיהם, כי אז יסרם בעולם הזה; ובעולם הבא יירשו את אש הגיהנם. (ד) עקב אשר מרו את פי אל ושלוחו; ואלהים נורא ביסרו את הממרים את פיו. (ה) כל התמרים אשר גדעתם או הנחתם על שרשיהם, ברצון אל נהיה; הוא שלם שכר למאמינים. (ו) ואת השלל, אשר נתן אלהים לשלוחו, לא הבאתם על סוס או על גמל[3]; אלהים ממשיל את שלוחו בכל אשר יחפוץ, כי הוא אדיר על כל. (ז) שלל הערים, אשר בהן המשיל אלהים את שלוחו, לאלהים, לשלוחו ולקרוביו, ליתומים, לדלים ולעוברי דרך הוא, למען לא ישאר העושר בעדת העשירים[4]. כל אשר נתן לכם השליח, קחו; וכל אשר ימנע מכם, חדלו ממנו! יראו את ד', כי נורא הוא

[1] שם החזון הזה מענין הגולה הנזכרת בו פסוק ב'. [2] אלה היהודים, אשר גרש מחמד מהעיר מדינ"ה אחרי מלחמה אהוד על השיהם את ידיהם את אויביו. [3] היהודים, בראותם כי גבורה יד מחמד, פחדו פן ייסרם על עזרם את אויביו, וימלטו אל עיר מבצר קרובה למדינ"ה; ויבוא עליה מחמד במצור וילכדה ביום הששי, וישם את העיר חרם; ועל לכדו אותה בחיל קטון ולא יגעו בה אנשיו, לא נתן להם מאומה מהשלל. [4] יען כי אנשי מחמד בזזו שלל לרוב במלחמות בדר ואהוד, לא נתן להם חלק בשלל הזה.

ביסרו! (ח) לעניים, אשר עזבו את בתיהם וגורשו ממעונותיהם ומרכושם ובקשו להפיק רצון מאלהים ועזרו את אלהים ואת שלוחו, גם להם חלק יהיה. (ט) היושבים בטח בבתיהם ומאמינים מקדם[1] יאהבו את הגולים אליהם[2] ולא יחמדו בלבם את הניתן להם[3], כי אם יעזבוהו להם בכל לבם, גם אם מחסור להם. אשרי השומרים את נפשותיהם מתאוה! (י) והבאים אחריהם[4] יאמרו: אדוננו! כפר לנו ולאחינו אשר קדמו לנו באמונתך, ואל נא תשית איבה בינינו ובין המאמינים לפנינו, כי חנון ורחום אתה! (יא) האינך רואה את החנפים האומרים אל אחיהם הבוגדים מאנשי הכתב: אם תגורשו, נגלה עמכם; לא נשמע בקול איש מסיתנו בכם; ובהלחמכם נעזרכם! אך אלהים עד בכם, כי אנשי כזב המה. (יב) בהגרשם לא יגלו עמם, ובהלחמם לא יעזרום; וגם אם יעזרום, יפנו עורף ולא יושעו. (יג) אתם[5] חזקים מהם, כי אלהים החריד את לבם על אולתם. (יד) לא יחד ילחמו בכם, כי אם בערים בצורות וחומות נשגבות. הן גדול עז נפשם; תדמה בנפשך כי עצומים הם; אך לבותם נפרדים, כי אין בהם תבונה. (טו) הם נמשלו כאנשים אשר היו לפניהם מקרוב[6], ויכלה אלהים עליהם את דברו, ויטעמו את הגמול הנורא. (טז) הם נמשלו כשטן האומר אל בן האדם: בגוד בד'! ואחרי בגדו יאמר: נקי אנכי ממך, כי את אדון העולמים אנכי ירא! (יז) ואחרית שניהם אש הגיהנם תהיה; לעד ישבו בה; כן נשלם גמול לבוגדים. (יח) אתם המאמינים! יראו את ד', וכל נפש מכם תתבונן על אשר תקדים לשחר הבא[7]! יראו את ד', כי הוא יודע את מעלליכם! (יט) אל תהיו כאנשים השוכחים את אלהים, ואלהים שכחם; כי אלה בוגדים המה! (כ) לא תשוה עדת אש הגיהנם אל עדת גן העדן; עדת גן העדן תנחל שובע שמחות. (כא) לו שלחנו את הקוראן הזה על הר[8], כי אז ראית אותו בהכנעו ובהבקעו מפחד אלהים; אנחנו ממשלים משלים כאלה אל בני האדם למען יתבוננו. (כב) ד' הוא האלהים; אין אל מבלעדו; הוא יודע את הנסתרות והנגלות; רחמן ורחום הוא. (כג) הוא האלהים; אין עוד

---

[1] אלה אנשי מדינ"ה המאמינים הראשונים. [2] את אנשי מיב"ה אשר גורשו מיושבי עירם על האמינם במחמד. [3] את השלל. [4] אלה המאמינים במחמד אחרי מלחמת בדר ואהוד. [5] מדבר אל המאמינים. [6] אלה היהודים יושבי העיר קינוקוע, אשר גורשו קודם לכן. [7] על המעללים, אשר תכין לה לעולם הבא. [8] סיני; בזה יכון, כי כל היצורים נוחים מבני האדם לירא את אלהים.

מבלעדו; הוא מלך קדוש, עושה שלום, נאמן, צופה אל כל, עזוז,
גבור ונשגב. חלילה לו את אשר ידמו אליו! (כד) הוא האלהים,
הבורא, המשלים והיוצר; לו שמות מפוארים. כל אשר בשמים
ובארץ, מהללים את שמו; עזוז הוא וחכם לב.

חזון הנבחנת[1]

נגלה במדינ"ה ובו שלוש עשרה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) אתם המאמינים! אל תתרועעו אל אויבי ואל אויביכם[2],
ואל תדברו אליהם טובות, יען כי בגדו באמת הבאה אליכם ויגרשו
אתכם ואת הנביא על אמונתכם בד׳ אלהיכם. בצאתכם למלחמת
אמונתי, למען הפיק רצון מאתי, ובכל זאת תעברו עמהם בברית,
אני יודע את אשר תכחדו ואת אשר תגלו. איש מכם כי יעשה
זאת, תעה מני דרך. (ב) לו ימשלו בכם, כי אז יראוכם את שנאתם,
וישלחו בכם את ידיהם ואת לשונותיהם לרע לכם; כי חפצם, למען
תבגדו באלהים. (ג) לא קרוביכם ולא בניכם יועילוכם ביום התקומה;
הוא יפרידכם, כי הוא מביט אל מעלליכם. (ד) קחו לכם למשל
טוב את אברהם ואת האנשים אשר אתו. אלה אמרו אל עמם:
נקיים אנחנו מכם ומאשר אתם עובדים מבלעדי אל; אנחנו בוגדים
בכם; איבה ומריבה תהי בינינו, עד כי תאמינו באלהים האחד!
ואל אביו אמר אברהם: הן אעתירה בעדך, אמנם לא אשיג דבר
בעדך מאלהים. אדוננו! בך בטחנו; אליך ננוס לעזרה ואליך נשובה!
(ה) אדוננו! אל נא תנסנו ביד הבוגדים, וכפר לנו, כי עזוז אתה
וחכם לב! (ו) בהם לקח טוב לכם, למקוים אל ד׳ ואל היום
האחרון; וגם אם תשובו מאחרי ד׳, אלהים עשיר ומהולל מאד.
(ז) אולי יכרת אלהים ברית אהבה ביניכם ובין אוהביכם; כי אדיר

---

[1] שם החזון הזה מענין בחינת הנשים הנזכרת בו פסוק י׳. [2] אל היהודים ואל הנוצרים.

אלהים, חנון ורחום הוא. (ח) לא ימנעכם אלהים מכרות ברית אהבה לאנשים אשר לא נלחמו בכם על אמונתכם ולא גרשוכם ממושבותיכם, כי אלהים אוהב את אוהבי שלום. (ט) אמנם ימנעכם מכרות ברית אהבה לנלחמים בכם על אמונתכם ולמגרשיכם ממעונותיכם ולעוזרים את אויביכם; וכל מתרועע אליהם מחברת הבוגדים הוא. (י) אתם המאמינים! בבוא אליכם מאמינות[1], בחנו אתהן! אלהים יודע את אמונתן. ואם תמצאו, כי מאמינות בכל לבבן, אל נא תחזירון אל הבוגדים! לא עוד ינשאו להן, ולא הן תנשאנה להם; אך השיבו להם את המוהר[2], ואז לא יהיה בכם חטא בקחתכם אתהן לנשים אחרי תתכם להן את מהרן. (יא) אל תמנעו מנשיכם לנוס אל הבוגדים[3], אך תוכלו לבקש את מהרכם, כאשר הם יוכלו לבקש את מהרם[4]. זה משפט ד׳, אשר שם לכם, כי הוא יודע כל וחכם לב. ואם תנוסינה נשיכם אל הבוגדים, ותקחו מהם שלל, החזירו ממנו למאמינים, אשר נשיהם נסו אל הבוגדים, את מהרם; יראו את ד׳, אשר אתם מאמינים בו! (יב) אתה הנביא! בבוא אליך מאמינות, ותבטחנה אותך, כי לא תערכנה לאלהים אלהי נכר, ולא תגנבנה, ולא תנאפנה, ולא תמיתנה את בניהן, ולא תלכנה רכילות, ולא תחרושנה רע בידיהן או ברגליהן[5] ולא תמרינה את פיך; שמע בקולן, והעתירה בעדן אל אלהיך, כי חנון ורחום הוא! (יג) אתם המאמינים! אל תתרועעו לעם המכעים את ד׳, כי הם מכחשים בעולם הבא, כאשר הבוגדים האחרים מכחשים בתקומת יורדי בור.

---

[1] נשים יהודיות או נוצריות אשר בלבן לחבק את הדבב. [2] אשר נתנו להן. [3] כלומר אם שביתם במלחמה יהודיות או נוצריות ולקחתם אתהן לכם לנשים. [4] בנוס נשיהם אליכם. [5] אל תאבדנה את הונכם ולא תלכנה אל בתי אחרים.

חזון המערכה[1]

נגלה במדינ"ה ובו ארבעה עשר פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) כל אשר בשמים ובארץ מהללים את שם ד׳, כי עזוז הוא וחכם לב. (ב) אתם המאמינים! אל תדברו את אשר לא תעשו! (ג) תועבת ד׳ היא בדברכם את אשר לא תעשו. (ד) אלהים אוהב את הנלחמים לאמונתו במערכה ודבוקים כבנין. (ה) באמור משה אל עמו: עמי! איך תכעיסוני באשר אתם יודעים, כי אלהים שלחני אליכם? ובסורם מאחרי אלהים, השגה את לבותם; ואלהים לא ינחה את העם הבוגד. (ו) גם ישו בן מרים אמר: בני ישראל! אלהים שלחני אליכם לקים את התורה אשר גולתה לפני, ולבשר טוב על השליח הבא אחרי, ושמו אחמד[2]; אך בבואו אליהם באותותיו, אמרו: אך קסם גלוי זה! (ז) ומי רע ממדבר כזבים באלהים בהקראו אל האיסלאם? אכן אלהים לא ינחה את העם הבוגד. (ח) בלבם להפיח את נר אלהים בפיהם, ואלהים יעלה את נרו גם בהתקוממם הבוגדים. (ט) הוא שלח את שלוחו בקו הישר ובאמונת אמת, וירים את קרנה על כל האמונות גם בהתקוממם עובדי האלילים. (י) אתם המאמינים! האראה אתכם מרכולת המצילה אתכם מהעונש הנורא? (יא) האמינו באלהים ובשלוחו והלחמו לאלהים בהונכם ובנפשכם! זה טוב לכם, אם יודעים אתם. (יב) אז יסלח לכם אלהים את עונותיכם, ויובילכם אל גנות ובתוכם נחלי מים, אל המושב הנעים ושמו: גן העדן. מה גדול הששון הזה! (יג) כל אות נפשכם לכם תהיה: ישועת ד׳ ותשועה קרובה. בשר טוב את המאמינים! (יד) אתם המאמינים! עזרו את ד׳[3]

---

[1] שם החזון הזה בענין המערכה הנזכרת בו פסוק ד׳. [2] ענין מלת אחמד הוא כענין מלת מחמד, והוא: המפואר. לא מצאתי בכל האיואנגיליאום את המאמר הזה; אמנם מצאתי באיואנגיליאום של יוחנן י"ד, ט"ז את מאמר ישו אל תלמידיו: אתחנן אל אבי שבשמים, למען ישלח לכם מנחם אחר תחתי. במנחם הזה כון ישו את הרוח הקודש, והישמעאלים אומרים, כי כון בו את מחמד. [3] הלחמו לאמונתו ופתו את האנשים אל דתו.

כישו בן מרים, אשר אמר אל תלמידיו: מי יתיצב לי להלחם לד'? ויענו: אנחנו נעזור את ד'! קצת בני ישראל האמינו, וקצתם בגדו בו; ונאזר חיל את המאמינים להלחם באויביהם, ותגבר ידם בהם.

חזון הקהל[1]

נגלה במדינ"ה ובו אחד עשר פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) כל אשר בשמים ובארץ יהלל את שם ד', כי הוא המלך הקדוש, עזוז וחכם לב. (ב) הוא הקים מקרב הבוערים[2] נביא, למען יקרא להם את אותותיו ויורם כתב וחכמה, באשר היו מקדם בשגגה גלויה. (ג) קצתם לא השיגום[3] עוד; אך עזוז וחכם לב אלהים. (ד) זה חסד מאת אלהים, יתנהו למי יחפוץ בו, וגדולים חסדי ד'. (ה) העמוסים בתורת אל ואינם שומרים אותה נמשלו כחמור נושא ספרים[4]; מה רע משל העם המכחש באותות אל! אלהים לא ינחה את העם הבוגד. (ו) אמור: אתם היהודים! אם תדמו בנפשכם, כי אתם קרובים לאלהים מכל בני האדם, בחרו במות[5], אם כנים אתם! (ז) אמנם לא יבחרו בו לנצח על מעשי ידיהם; ואלהים יודע את הבוגדים. (ח) אמור: המות, אשר אתם נסים מפניו, יפגע בכם; אז תובאו לפני יודע הנסתרות והנגלות, והוא יגיד לכם את מעלליכם! (ט) אתם המאמינים! בהקראכם להתפלל ביום הקהל[6], חושו להזכיר את שם ד' ועזבו את עסקיכם! זה טוב לכם, אם

---

[1] שם החזון הזה מיום הקהל הנזכר בו פסוק ט'. [2] אלה הישמעאלים, אשר לדמיון מחמד בוערים היו לפני בואו; עיין לעיל חזון ה', נ"ה. [3] לא חבקו עוד את דת מחמד. [4] המשל הזה נמצא בהרבה מקומות בגמרא. [5] עיין לעיל חזון ב', פ"ו. [6] זה היום הששי לשבוע, הנקרא לישמעאלים טרם בוא מחמד: אלערובה כלומר: ערב שבת; ומחמד בשומו את היום הזה ליום השבת, עיין לעיל חזון ט"ז, ק"כ"ד, שנה את שמו ויקראהו: יום אלגומעה כלומר יום הקהל; ובכל זאת הישמעאלים קוראים את יום שבת היהודים: סבת עד היום הזה; עיין פירוש הר"א"ב"ע שמות ט"ז, א'.

אתם יודעים! (י) ואחרי כלות התפלה תוכלו לעבור בארץ ולבקש את מתת אלהים[1]. הרבו לזכור את ד׳ למען תצליחו! (יא) אמנם בראותם מרכולת או שחוק ינהרו אליו ויעזבוך לעת קומך למען הזהירם[2]. אמור: רב טוב צפון אצל אלהים מסרכולת ושחוק, כי הוא הטוב מהמפורים.

חזון החנפים[3]

נגלה במדינ״ה ובו אחד עשר פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום:

(א) בבוא אליך החנפים, אומרים: מעידים אנחנו, כי שליח אלהים אתה; ואלהים יודע, כי אתה שלוחו! אך אלהים עד, כי החנפים אנשי כזב המה. (ב) הם שמים את שבועותיהם לכסות פשעיהם, למען התעות בהן את אחיהם מדרך ד׳; אך רעים כל מעלליהם! (ג) היום מאמינים הם, ומחר יבגדו; אלהים חתם את לבם; לא ישובו לבצרון. (ד) בראותך אותם, ייטבו מראיהם בעיניך; ובשמעך את דבריהם, ימצאו חן בעיניך; הם כקורה הסומכת את הקיר הנטוי[4], לכן לא ירימו את קולם[5]; אויביך הם, לכן השמר מפניהם! אלהים יצמיתם על סורם מהדרך הטובה. (ה) ובהאמר אליהם: שובו אל ד׳, ושליח ד׳ יכפר בעדכם! יניעו את ראשם; ותראה בשובם מאחריך בזדון לבם. (ו) שוה להם אם תעתיר בעדם אם אין; לא יאבה ד׳ סלוח להם, כי הוא לא ינחה את העם הבוגד. (ז) הם אומרים: אל תתמכו מהונכם את ידי ההולכים אחרי שליח ד׳, למען ישובו מאחריו! אך לאלהים כל אוצרות השמים והארץ, והחנפים לא יבינו זאת. (ח) הם אומרים: לא נשוב אל מדינ״ה, כי אז הגבורים יגרשו את החלשים[6]! אך העוז לאלהים

---

[1] לעשות סחורה. [2] מחמד קרא יום אחד את הקוראן לפני המאמינים בהיכל הקאאבא ביום אלגומעה, ותעבור ארחת סוחרים לפני ההיכל בכלי שיר ובתפים, ויעזבוהו שומעיו בדד, ויצאו לראות את האורחה; ועל זאת נגלה המאמר הזה. [3] שם החזון הזה מענין החנפים הנזכרים בו פסוק א׳. [4] בחלקלקות לשונם מכסים את לבם המשחת. [5] יודעים, כי אין אמת אתם. [6] ידוע, כי יושבי מדינ״ה היו המאמינים

ולשלוחו ולמאמינים, והחנפים אינם יודעים זאת. (ט) אתם המאמינים! אל נא ישיבוכם הונכם וזרעכם מאחרי זכרון אלהים; וכל עושה זאת יספה. (י) פזרו מהונכם, אשר נתנו לכם, בטרם יגיע המות את אחד מכם; אז יאמר: ד׳! אחר נא את יום מותי מעט ימים, למען אעשה טוב ואהיה ממספר התמימים! (יא) אמנם לא יאחר אלהים לכל נפש בבוא עתה, ואלהים יודע את מעלליכם.

חזון המרמה[1]

נגלה במיכ״ה ובו שמונה עשר פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) כל אשר בשמים ובארץ, מהללים את ד׳; לו המלוכה והתפארת, והוא אדיר על כל. (ב) הוא בראכם. קצתכם בוגדים בו וקצתכם מאמינים בו; הוא יודע את מעלליכם. (ג) הוא ברא את השמים ואת הארץ באמת וייצר אתכם במכלל יופי; ואליו תשובו. (ד) הוא יודע את כל אשר בשמים ובארץ, את אשר תגלו ואת אשר תכחדו; הוא יודע את כל חדרי הלב. (ה) הלא הגיעה עדיכם שמועת הבוגדים אשר היו לפניכם? הן הטעמנום את מעלליהם, וניתן להם עונש גדול. (ו) יען כי נביאיהם באו אליהם באותות מובנים, והם ענו: הבן אדם ינחנו? ויבגדו ויפנו עורף, ויזנחם אלהים. לו העושר והתהלה! (ז) הבוגדים מדמים בנפשם, כי לא יקיצו מעפר; אמור: חי אדוני כי תקיצו! אז יוגד לכם כל אשר עשיתם, וזה נקל מאלהים. (ח) האמינו באלהים ובשלוחו ובאור[2] אשר שלחנו אליכם! הן יודע אלהים את מעלליכם. (ט) הוא יקבצכם ביום הקהל, ביום המרמה[3]. לכל מאמין באלהים ועושה טוב חטאתו תכופר, ואלהים יובילהו אל גנות ובתוכם מעינות מים; לעד ישב

הראשונים במחמד; ואחרי מלחמת אהוד, אשר בה ניגפו אנשי מחמד, רבים מהם מאנו לשוב אתו אל מדינ״ה באמרם, כי יושביה יגרשום משם. [1] שם החזון הזה מהמרמה הנזכרת בו פסוק ט׳. [2] בקוראן. [3] זה יום תחיית המתים, אשר בו תוחלת הבוגדים תכזבם.

בהם. מה גדול הששון הזה! (י) והבוגדים ומכחשים באותותינו עדת אש הגיהנם המה; לעד ישבו בו; מה קשה המורד שמה! (יא) לא יקרה כל פגע בלתי ברצון אלהים; וכל המאמין באלהים, אלהים ינחה את לבו, כי הוא יודע כל. (יב) שמעו בקול אל ושלוחו! ואם תסורו מאחריו, נביאנו אך מזהיר גלוי הוא[1]. (יג) ד׳ הוא האלהים; אין אל מבלעדו, ובו יבטחו כל המאמינים. (יד) אתם המאמינים! נשיכם וטפכם שונאיכם[2] המה; השמרו מהם! אך אם תרפו להם, ותסלחו ותמחלו להם[3] אלהיכם חנון ורחום הוא. (טו) אכן הונכם וזרעכם מסה הם לכם[4], ושכר גדול צפון לכם אצל אלהיכם. (טז) יראו את ד׳ ככל יכלתכם! הקשיבו ושמעו בקולו, ופזרו מהונכם על שלום נפשכם! אשרי המונע את נפשו מכילות! (יז) אם תלוו את אלהים, ישלם לכם כפלים ויסלח לכם, כי חנון הוא ויודע לשלם שכר. (יח) הוא יודע את הנסתרות והנגלות; עזוז הוא וחכם לב.

חזון שילוח הנשים[5]

נגלה במדינ״ה ובו שנים עשר פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) אתה הנביא! בשלחכם את נשיכם שלחון לעת מועד[6]! חשבו את העת ויראו את ד׳ אלהיכם! אל תגרשון ממעונותיהן, אשר אין להן לעזוב עד העת המועד בלתי בעשותן זמה גלויה. אלה חקי ד׳, וכל מפריעם חוטא על נפשו. אינך יודע, אם אלהים לא יברא דבר חדש עד העת הזאת[7]. (ב) בכלות מועדן שמרון בבתיכם או שלחון כמשפט, וקחו שנים עדים תמימי דרך מקרבכם, והעידו גם את ד׳! כה יעצנו למאמין באלהים וביום האחרון. וכל

---

[1] לא ישא את חטאתכם. [2] במנעם אתכם מהלחם את מלחמת האמונה ולקנות בה את חיי העולם הבא. [3] יען כי מאהבתכם מונעים אתכם מהלחם. [4] אם תבחרו בהם מחיי העולם הבא. [5] שם החזון הזה מענין שילוח הנשים הנזכר בו. [6] אחרי התבוננכם עליו ארבעה חדשים; עיין לעיל חזון ב׳, ר״כ״ד. [7] אם לא יטה את לב הבעל לשמור את אשתו.

הירא את דבר ד׳, אלהים יצילהו מכל צוקה וישפיע עליו ברכה בלי מחשבתו. (ג) כל הבוטח בד׳, משענתו נאמנה; כי אלהים יקים את דברו, באשר שם קץ לכל דבר. (ד) ולנשיכם אשר כבר אבדו כל תקוה להיות להן אורח כנשים, תנו מועד שלושה חדשים[1]; כמו כן תעשו לנשיכם, אשר עוד אין להן אורח כנשים; ולהרות תחכו עד הריקן את הרונן. וליראי ד׳ אלהים יקל את דברו[2]. (ה) זאת חקת אלהים, אשר שלח אליכם; ולכל ירא ד׳ יכופר עונו, ואלהים יוסיף על שכרו. (ו) הושיבון במושבותיכם[3] כפי יכלתכם; אל תענו אתהן ואל תכעיסון. אם הרות הן, תנו להן די מחסורן עד הריקן את הרונם; אם מיניקות את בניכם, תנו להן את שכרן ועשו ביניכם כמשפט. ואם יקשה מהן להניק את בניהן, ותקחו מינקת אחרת, (ז) אז יתן העשיר כפי עשרו[4] והדל כאשר תשיג ידו, וכאשר חנן אותו אלהים. לא יתן אלהים על כל איש עול כבד מדי יכלתו; הוא יקל מעליכם את הכבד מכם. (ח) כמה ערים סרו מאחרי דבר אלהים ושלוחו! ונביאם במשפט כבד וניסרם בעונש גדול, (ט) ונטעימם את גמול פעלם, ורעה היתה אחריתם. (י) אלהים הכין להם עונש גדול; לכן יראו את ד׳ כל חכמי לב! (יא) אתם המאמינים! אלהים שלח אליכם זכרון ושליח הקורא לכם את אותותיו הגלויים והמוציא את המאמינים ועושי טוב מאפילה לאור. כל המאמין באלהים ועושה טוב יובא אל גנות ובתוכם מעינות מים; לעד ישב בהם. מה שפרה נחלתו! (יב) אלהים ברא שבעה שחקים וארצות כמספרם[5]; ובכלם ירוץ דברו, למען תדעו, כי אלהים אדיר על כל, וכי הוא יכיל בחכמתו את כל הדברים.

---

[1] אשר כבר זקנו, ואין חשש שמא הרות הן. [2] כלומר יפזר להם די מחסורם לפרנס את נשיהם. [3] את נשיכם, אשר בלבבכם לגרשן, בתוך ארבעת החדשים. [4] את שכר המינקת. [5] אולי מכון בזה את שבעת הגיהנם; עיין לעיל חזון ט״ו, מ״ג.

חזון האיסור[1]

נגלה במדינ"ה ובו שנים עשר פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) אתה הנביא! מדוע תאסר את אשר התיר לך אדונך, למען הפיק רצון מנשיך[2]? הן חנון ורחום אלהים. (ב) הן התיר לכם אלהים להפר את שבועותיכם[3]; אלהים משגבכם; הוא יודע כל וחכם לב. (ג) בהמתיק הנביא סוד עם אחת מנשיו[4] והיא גלתה אותו, ואלהים גלה את אזנו, ויוכיחה מחמד על קצת רעתה, ועל קצתה החריש. ויהי בהוכיחו אותה ותאמר: מי הגיד לך זאת? ויען: היודע ומביט אל כל הגידו לי. (ד) אם שניכן תשובנה אל ד׳, אחרי סור לבותיכן מאחריו, טוב לכן; ואם תמרינה את פי, אלהים וגבריאל והמאמינים ועושי טוב והמלאכים יהיו לי לעזר. (ה) בשלחי אתכן, אולי יתן לי אדוני נשים טובות מכן, משלימות, מאמינות, ענוות, שבות אל ד׳, צדיקות וצנועות, אשר כבר ידען איש או בתולות. (ו) אתם המאמינים! הצילו את נפשכם ואת נפש משפחותיכם מהאש המכלה אנשים ואבנים, אשר עליה הושמו מלאכים נוראים ואדירים, אינם ממרים את פי ד׳, כי אם סרים למשמעתו. (ז) אז יאמר לבוגדים: אתם הבוגדים! לא תכסו את פשעכם ביום הזה; כפי מעלליכם ישב לכם. (ח) אתם המאמינים! שובו אל ד׳ בכל לבבכם! אולי יכפר לכם אדונכם את חטאיכם ויביאכם אל גנות ובתוכם מעינות מים. ביום ההוא לא יכלים אלהים את הנביא ואת המאמינים; אורם יהלך לפניהם, וביד ימינם יהיה אור ויאמרו: ד׳! הגיה נא את אורנו, וכפר לנו כי אתה אדיר על כל! (ט) אתה הנביא!

---

[1] שם החזון הזה מענין האיסור הנזכר בו פסוק א׳. [2] מחמד, בהכותו את אויביו, ראה בשביה נערה יפת תואר ויקחה לו. ויהי בבואו אליה ותבוא אשתו חפזא החדרה, ותוכיחהו בדברים קשים על הרבותו לו נשים. ויבטיחה מחמד, כי ישלח את הנערה הזאת, אם תחריש ולא תגיד לאשתו האחרת את אשר ראתה. אמנם חפזא לא שמרה מחסום לפיה, ותספר אל אישא אשת מחמד האחרת את המעשה הזה. ויהי בהריב שניהן עמו, וישבע לבלתי בוא אליהן חודש שלם; ולמען הכעיסן שמר את הנערה הזאת בביתו. [3] עיין לעיל חזון ה׳ צ׳. [4] חפזא.

הלהב בבוגדים ובחנפים והצר אותם! מושבם אש הגיהנם תהיה, ומה קשה המורד הזה! (י) אלהים שם לבוגדים למשל את אשת נח ואת אשת לוט, אשר היו בין שני עבדינו עושי טוב; אך אלה התעו אתהן[1] ולא הועילון מאומה באלהים. ביום ההוא יאמר אליהן: בואו אל אש הגיהנם עם כל הבאים שמה! (יא) ולמאמינים שם אלהים למשל את אשת פרעה[2] אשר אמרה: ד׳! בנה נא לי בית אצלך בגן העדן, והצילני מיד פרעה וממעלליו ומהעם הבוגד! (יב) גם את מרים בת עמרם, אשר שמרה את בתוליה, וניפח בה את רוחנו על דבקה בתורת ד׳ ובספרו ותצניע לכת.

חזון המלוכה[3]

נגלה במיכ״ה ובו שלושים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) ברוך ד׳ אשר בידו המלוכה, והוא אדיר על כל! (ב) הוא ברא את המות ואת החיים, למען נסותכם, מי מכם ייטיב את דרכו; עזוז וחנון הוא. (ג) הוא ברא את שבעת השחקים זה ממעל לזה; כל אשר אתה רואה בבריאת הרחמן, לא תמצא בו שמץ; שא עיניך וראה אם תמצא בו דופי! (ד) וגם בשאתך אתהן שנית, תשיבן אליך עייפות ויגעות. (ה) את הרקיע התחתון עטרנו בנרות, למען רגום בהם את השדים[4], אשר להם הכנו את עונש אש הגיהנם. (ו) ולבוגדים באלהים הועד עונש הגיהנם; מה קשה הדרך שמה! (ז) בהושלכם בו ישמעו שם צוחה כקול חמור נוער. (ח) הגיהנם קודח בחרון אפו, ובכל עת אשר יושלך בו צרור בוגדים, שומריו ישאלום: הלא בא אליכם מזהיר? (ט) יענו: אכן בא אלינו מזהיר, אמנם ענינו בו שקר לאמר: לא שלח אלהים דבר בידכם, ובשגגה

---

[1] כלומר הנשים האלה דמו בנפשותיהן, כי צדקת בעליהן תצילן מהרעה. לדעת מחמד גם אשת נח לא האמינה באלהים, ויעברו עליה מי המבול; וזה נגד מאמר הכתוב בראשית ח׳, ט״ז. [2] עיין לעיל חזון כ״ח, ח׳. [3] שם החזון הזה מענין המלוכה הנזכרה בו פסוק א׳. [4] עיין חזון ט״ו, י״ז.

גדולה אתם! (י) ועתה יאמרו: לו שמענו והתבוננו, לא היינו עתה מעדת הגיהנם! (יא) או יתודו על עונם; אך רחוקה ישועה מעדת הגיהנם. (יב) אך ליראים את ד׳ בסתר יכופר עונם, וגדול יהיה שכרם. (יג) אם יכחדו את דבריהם או יגלום, אלהים יודע את חדרי הלב. (יד) איך לא ידע כל, באשר הוא בורא כל? הוא צופה ומביט אל כל. (טו) הוא שם לכם את הארץ למישור; עברו בארחותיה ואכלו מטובה; אמנם דעו, כי אליו תשובו! (טז) התדמו בנפשכם, כי אלהי השמים לא יוכל לבקע את הארץ תחתכם? הוא מביט אליה ותרעד. (יז) או הבטוחים אתם, כי היושב בשמים לא יוכל לשלח בכם רוח זלעפות? אז תדעו, כי מזהיר אנכי. (יח) גם האנשים, אשר היו לפניהם, ענו שקר בנביאיהם; ואיך היתה אחריתם! (יט) הלא יביטו אל בעלי הכנפים, אשר ממעל להם, בפרשם ובהשיבם את אברותיהם? לא יעצור בהם כי אם הרחמן, כי הוא מביט אל כל. (כ) ומי יושיעכם מבלעדי אל, אשר יגן בעדכם כחיל עצום? אך גדולה שגגת הבוגדים! (כא) מי יכלכל אתכם במנעו מכם את טובו? ובכל זאת מקשים את ערפם ומכחשים בו. (כב) הישוה השם מגמת פניו ארצה אל הנושא את עיניו אל הדרך הישרה? (כג) אמור: הוא יצרכם ויתן לכם אזנים לשמוע ועינים לראות ולב להבין; אך מעט תודה תתנו לו! (כד) הוא זרעכם בארץ, ואליו תשובו. (כה) יאמרו: מתי יבוא דברך, אם צדיקים אתם! (כו) אמור: אך לאלהים המדע; ואני — אינני כי אם מזהיר גלוי! (כז) אך בראותם את אש הגיהנם ילבשו פני הבוגדים קדרות ויאמר אליהם: הא לכם אות נפשכם! (כח) אמור: אם יכחיד אלהים אותי ואת האנשים אשר אתי או ירחמנו, מי יציל את הבוגדים מהעונש הנורא? (כט) הוא האל הרחמן; בו בטחנו; הן תדעו, מי מאתנו שוגה. (ל) מה תחשבו בבלוע הארץ את מי מעינותיכם בבוקר? מי יוציא לכם מי מעינות?

חזון קנה הכתיבה[1]

נגלה במיכ"ה ובו שנים וחמשים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) נ'[2] בקנה הכתיבה ובאשר נכתב בו! (ב) ברחמי אדונך לא משוגע אתה! (ג) שכר גדול צפון לך, (ד) כי עליון ונשגב אתה על כל האנשים. (ה) הן תראה וגם הם יראו, (ו) מי מכם משוגע הוא. (ז) הן יודע אדונך את התועה מדרכו ואת ההולכים בה; (ח) לכן אל תשמע בקול המכחשים בנו. (ט) הם מבקשים, כי תרפה להם וירפו לך. (י) אל תשמע בקול נבל נשבע לשקר, (יא) מגדף והולך רכיל, (יב) מונע את הטוב, מעול וחומץ, (יג) אכזרי ובן זנונים[3], (יד) מתגאה על עשרו ורוב בניו! (טו) בהקרא אליו אותותינו, יאמר: אך משלים קדמונים המה! (טז) ועל דברו זה נודיעהו בחוטמו[4]. (יז) הן בחנו אותם[5], כאשר בחנו את עדת הגן בהשבעם ללקוט את פרטו בבוקר[6], (יח) ולא יראו אלהים. (יט) ותבוא עליהם מארה מאת אדונך בעת שנתם, (כ) ויהי בבוקר והנה הגן רק. (כא) הם קראו איש אל אחיו: (כב) לכו אל נירכם, אם בלבכם ללקט! (כג) ויהי בלכתם ויתלחשו יחד: (כד) היום לא יבוא עני אל הגן. (כה) וילכו לאור הבוקר אל הגן; (כו) ויהי בראותם כי רק הוא, ויאמרו: איך גדולה שגגתנו! (כז) פרי הגן החרם לנו. (כח) ויאמר הנכבד בהם: הלא אמרתי אליכם: הללו את ד'! (כט) ויענו: יהולל שם ד'! אכן אשמים אנחנו! (ל) ויריבו איש באחיו, (לא) ויאמרו: אוי לנו כי תעינו! (לב) אולי יתן לנו

---

[1] שם החזון הזה מענין שני מלותיו הראשונות. [2] לא נודע ענין האות הזה. [3] בזה מכון מחמד את אויבו וליד אבן מעירה. [4] לאיש הזה קרע מחמד את חוטמו בחרבו במלחמת בדר. [5] את אנשי מיכ"ה בשבע שנות בצורת כמבואר בהרבה מקומות. [6] בעיר סנה בארץ ערב היה איש נדיב לב, אשר קרא תמיד לעניי עירו בקצרו את קציר גן תמריו, עד כי העניים באו מעליהם אל גנו לעת הקציר. ויהי אחרי מותו, ויועצו בניו, אשר כילים היו, ללקט את פרי הגן בבוקר השכם, למען לא ימצאו שם העניים מאומה. ויהי בלילה ותשיל רוח סערה את כל פרות הגן, ותוליכם רחוק משם.

ד׳ גן טוב ממנו, אם נכנע מפניו! (לג) כן עונש הבוגדים; אך ענשם בעולם הבא גדול ממנו; לו יבינו זאת! (לד) אך ליראי ד׳ גנות נעימים הוכנו אצל אלהיהם. (לה) הנשוה את המשלימים אל החוטאים? (לו) איך תשפטו כזאת? (לז) היש לכם ספר, אשר בו תדרשו זאת, (לח) והמבטיחכם את אות נפשכם? (לט) הכרתם לנו ברית על יום התקומה, כי תשפטו כזאת? (מ) שאל נא אותם, מי יערבם זאת! (מא) האליליהם יערבום? יביאו נא את אליליהם, אם כנים הם! (מב) ביום ההוא נגלה את שוקיהם[1], ובהקראם להשתחוות אלינו לא יוכלו. (מג) אז ישפילו את עיניהם וילבשו בושת על הקראם לריק בעת שלומם להשתחוות אלינו. (מד) הניחו לי ולמכחש בחזיוני[2]! הן נצמית את הבוגדים פתאום. (מה) גם אם אמלא את שנותיהם, לא תופר עצתי. (מו) התשאל מהם שכר באשר כבד נשיונם? (מז) הנגלו להם הנסתרות? הכותבים הם בספר המקרים? (מח) חכה למשפט אדונך, ואל תהיה כיושב מעי הדג, אשר לא קרא אל אלהים כי אם בעת צרתו! (מט) לולי רחמהו אדוניו, כי אז הושלך אל היבשה בכלימה. (נ) אך אלהים בחר בו, וישיבהו בין הצדיקים. (נא) עוד מעט והבוגדים ינקרוך בעיניהם בשמעם את זכרונך, ויאמרו: אך משוגע הוא! (נב) אמנם הקוראן זכרון לבני האדם.

חזון הנאמן[3]

נגלה במיכ״ה ובו שנים וחמשים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) הנאמן[4]! (ב) ומה הוא הנאמן? (ג) ומי יורך את הנאמן? (ד) אנשי עאד, תמוד כחשו ביום הנורא; (ה) ונצמית את אנשי תמוד ברוח סערה, (ו) ואת אנשי עאד שחתנו ברוח ולעפות

---

[1] הבוגדים ישלכו יחפים אל אש הגיהנם. [2] מחמד מדבר אל המאמינים.
[3] שם החזון הזה מהמלה הראשונה אשר בו. [4] זה יום הדין הנאמן לבוא.

ונוראה, (ז) אשר נשבה בהם שבעה לילות ושמונה ימים רצופים. (ח) לו ראית שם את בני האדם שוכבים מתים כשרשי תמרים המשורשים! (ט) לא מצאת שם אחד הנשאר מהם. (י) גם את פרעה ואת האנשים אשר היו לפניו ואת הערים ההפוכות באה הרעה על הטאם. (יא) יען כי מרו את פי שלוחי אל, אלהים הרבה ליסרם. (יב) בבוא מי המבול נשאנוכם בתיבה, (יג) ונשימה לכם לזכרון, למען תבין אוזן שומעת. (יד) ביום התקע קול אחד בשופר, (טו) הארץ וההרים ימוטו, ויבקעו בבקיעה אחת. (טז) ביום ההוא תבוא השעה הנאמנה; (יז) השמים יבקעו ויפלו ארצה, (יח) ועל ידיהם יעמדו שמונת המלאכים הנושאים את כסא אדונך. (יט) ביום ההוא תובאו במשפט, ולא יכתרו מעלליכם. (כ) האיש, אשר כפרו ביד ימינו[1], יאמר: הא לכם ספרי, קראו בו! (כא) דמיתי בנפשי, כי אובא במשפט. (כב) לו יהיו היים נעימים, (כג) בגן נשגב, (כד) אשר פריו יקרב אליו. (כה) ואלהים יאמר: אכלו ושתו חלף מעשיכם הטובים בימים אשר כבר עברו! (כו) והאיש, אשר ספרו בידו השמאלית, יאמר: לולי ניתן בידי הספר הזה (כז) ולא ידעתי את השבתי! (כח) לו יבוא קץ עצבוני! (כט) עשרי לא יועילני עוד (ל) וכוהי סר ממני! (לא) ואלהים יאמר אל שומרי הגיהנם: אחזוהו ואסרוהו (לב) והשליכוהו אל הגיהנם! (לג) אסרוהו בנחושתים, אשר ארכן שבעים אמה, וצלוהו! (לד) יען כי לא האמין באל הגדול, (לה) ומפתו לא נתן לאביון; (לו) לכן לא יהיה לו גואל היום הזה, (לז) ונאכילהו את מאכל הבוגדים. (לח) נשבעתי באשר אתם רואים, (לט) ובאשר אינכם רואים, (מ) כי אלה דברי נביא נשגב, (מא) ולא דברי משורר. אך מעט מכם מאמינים! (מב) גם לא דברי משתגע המה; אך מעט מכם יתבוננו. (מג) שלוח הוא מאת אדון העולמים. (מד) לו בדא[2] קצת הספר הזה מלבו, (מה) כי אז אחזנוהו ביד ימינו, (מו) ונגדע את גידיו, (מז) ולא עצרנו בכם מיסרהו; (מח) אמנם הספר הזה זכרון לצדיקים; (מט) ידענו, כי יש מכם יענו בו שקר. (נ) הוא יהיה לפוקה לבוגדים. (נא) אמת ונכון הוא. (נב) הלל את שם אדונך הנשגב!

[1] לצדיקים יותן ספר מעלליהם בידם הימנית ולרשעים בידם השמאלית; עיין לעיל חזון מ״ה, כ״ז. [2] מחמד.

חזון המעלות[1]

נגלה במיכ"ה ובו ארבעה וארבעים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) שאול שאל לך איש על עונש הבוגדים. (ב) לא יעצר איש באלהים מענשם. (ג) כי הוא אדון המעלות[2], (ד) אשר בהן יעלו המלאכים והרוח הקדוש ביום ההוא, אשר ארכו חמשים אלף שנה[3]. (ה) לכן שא את גידופיהם, (ו) כי בעיניהם היום הזה רחוק הוא, (ז) ואנחנו רואים אותו מקרוב. (ח) ביום ההוא יהיו השמים כנחושת שרופה, (ט) וההרים כצמר; (י) לא ישאל איש לאחיו, (יא) גם אם רואים איש את אחיו. ביום ההוא יבקשו הבוגדים לפדות את נפשם בנפש בניהם, (יב) באשת חיקו ובאחיו, (יג) בגואלו הקרוב אליו, (יד) ובכל אשר בארץ, רק למען צאת מגיהנם. (טו) אך לא כן יהיה! הגיהנם יאחזם (טז) בשער ראשם, ויקרא אליו את הפונים עורף לאמת וסרים מאחריה, (יז) ורודפים אחרי ההון. (יח) אך כילי כל אדם! (יט) בבוא אליו שואה, מתאבל, (כ) ובטוב לו קופץ את ידו; (כא) זולתי המתפללים, (כב) ושופכים את שיחם בכל לבם, (כג) והמפזרים מהונם במשפט (כד) לעני המבקש ולדך הנכלם, (כה) והמאמינים ביום הדין, (כו) והיוראים את גמול אדונם, (כז) אשר איש לא ימלט ממנו, (כח) והשומרים את נפשותיהם מזימה, (כט) לולי בנשיהם או בקנין כספיהם (כי זה לא נאסר, (ל) אך המתאוים לנשים אחרות, בוגדים המה), (לא) והשומרים את פקדוניהם ואת בריתם, (לב) והמקימים את אשר העידו, (לג) והשומרים את עת התפלה; (לד) אלה ינחלו כבוד בגנות נעימים. (לה) מה לבוגדים, כי יתגודדו עליך, (לו) ורצים אליך מימין ומשמאל? (לז) המבקש איש מהם לבוא אל הגן הנעים? (לח) הן יודעים, כי אנחנו בראנום. (לט) נשבעתי באדון המזרח והמערב, כי יש

---

[1] שם החזון הזה מענין המעלות הנזכרות בו פסוק ג׳. [2] מעלות כסא הכבוד.

[3] לעיל חזון ל"ב, ד׳ אמר, כי אורך היום הזה אלף שנים; אמנם דברים סותרים אינם נפלאים בספר הקוראן.

לאל ידנו, (מ) לשום דור אחר תחתיהם, טוב מהם; ואיש לא יעצר בידנו. (מא) הניחם! יריבו וילעגו עד בוא יום אידם, (מב) יום, אשר בו ימהרו לצאת מקבריהם, כצאתם עתה אל דגליהם. (מג) אז ישפילו את עיניהם, וכלימה תשיגם. זה היום אשר הועד בהם

חזון נח[1]

נגלה במיכ"ה ובו תשעה ועשרים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) הן שלחנו את נח אל עמו, ונאמר: הזהיר את עמך טרם בואם העונש הנורא! (ב) ויאמר: עמי! מזהיר גלוי אנכי לכם! (ג) עבדו את ד', יראוהו ושמעו בקולי! (ד) אז יסלח לכם את חטאתיכם ויחכה לכם עד העת הידועה; כי בבוא העת הזאת לא יאחרה איש. לו תבינו זאת! (ה) ויוסף עוד דבר: ד'! הן קראתי אל עמי לילה ויום; אמנם דברי אך הרבו את מרים! (ו) ומדי קראי אליהם למען תכפר להם, שמים את אצבעותיהם באזניהם ומתכסים בשלמותיהם ומחזקים את לבם ולובשים זדון. (ז) קראתי אליהם בגלוי (ח) ודברתי אליהם כגלוי, והזהרתים בסתר (ט) ואומר: כפרו את פני אדונכם, כי חנון הוא! (י) הוא יצו לכם את ברכתו מן השמים, (יא) ויברככם בהון וזרע, ויתן לכם גנות ונחלי מים. (יב) מה לכם, כי לא תחכו לטובת אלהים (יג) אשר הפליא לברא אתכם? (יד) הלא תראו, כי אלהים ברא שבעה שחקים זה ממעל לזה (טו) וישם בהם את הירח לאור ואת השמש ללפיד? (טז) אלהים הוציאכם מהארץ (יז) וישיבכם אליה ויוציאכם מקרבה. (יח) הוא שם לכם את הארץ כיריעה (יט) למען תסחרוה שאננים. (כ) ד'! הן ממרים את פי, וילכו אחרי המרבה להם הון וזרע לרעתם! (כא) ויתנכל בו עמו, (כב) ויאמרו איש אל אחיו: אל נא תעזבו את אלהיכם: את וד ואת סואע, (כג) את יעוש, את

[1] שם החזון הזה מנח, אשר עליו מחבר בכל החזון.

יעוק ואת נסר[1]! (כד) האלילים האלה כבר התעו אנשים רבים; ובדבריך אך תוסיף על מרים. (כה) ועל חטאתיהם טבענום[2] במצולות ונשליכם אל אש הגיהנם. (כו) אין להם עוזר מבלעדי אל. (כז) ויאמר נח. ד'! אל נא תשאיר איש מהבוגדים בארץ! (כח) כי בהשאירך אותם ישגו את עבדיך, ויולידו דור בוגד וממרה. (כט) ד'! כפר נא לי ולהורי ולכל הבאים אל ביתי, למאמינים ולמאמינות; והצמית כליל את הבוגדים!

חזון השדים[3]

נגלה במיכ"ה ובו שמונה ועשרים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) אמור: הוגד לי, כי צבא שדים הקשיב לקולי[4] ויאמרו: הן שמענו את הקוראן הנשגב! (ב) הוא ידריכנו אל מעגל יושר; מאמינים אנחנו בו, ולא נדמה לאלהינו אלהי נכר! (ג) אדונינו, ברוך שם כבודו, לא נשא אשה ולא הוליד בנים; (ד) אך הכסילים, אשר בקרבנו, עונים שקר באלהים. (ה) ידענו, כי לא בן אדם ולא שד יוכל לדבר כזבים באלהים (ו) אכן יש אנשים, אשר שמו מבטחם בשדים; איך הסכילו עשות! (ז) הם מדמים כאשר אתם[5] מדמים בנפשכם, כי לא יחיה אלהים את אחד מהם אחרי מותם. בקשנו לעלות השמימה[6], ונמצאהו מלא מלאכים ובידיהם חרבות נוצצות. (ט) ונעמוד על מקומנו למען הקשיב; ואיש ממנו כי ימלאנו לבו עתה להקשיב, ימצא שלהבת במארב. (י) לא ידענו, אם רעה כלתה אל יושבי הארץ, או אם אלהים ידריכם בדרך הטובה. (יא) יש ממנו עושי טוב המה, ויש ממנו לנגדם; נפרדים אנחנו. (יב) אמנם ידענו, כי אין לאל ידנו להפר את עצת ד' בארץ, וכי לא

---

[1] שמות אלילים הנעבדים לישמעאלים בימי מחמד. כבר יחע, כי מחמד שם את דבריו בפי הנביאים הקודמים לו. [2] את דור המבול. [3] שם החזון הזה מענין השדים, אשר עליהם מחבר בו. [4] עיין לעיל חזון מ"ו, כ"ח. [5] אנשי מיכ"ה.
[6] עיין לעיל חזן ט"ו, י"ז—י"ח.

נמלט ממנו; (יג) לכן האמנו בו אחרי שמענו את הקו הישר; וכל המאמין באדוניו לא יגרע לו שכרו ולא יעשה לו עול. (יד) יש ממנו משלימים הם, ויש סרים מהדרך הטובה; אמנם כל המשלים בדרך הטובה הוא. (טו) וכל הסרים מאחרי ד׳ יהיו מאכולת אש הגיהנם. (טז) אם ילכו[1] בדרך הטובה, נמטיר עליהם גשם לרוב; (יז) למען נסותם בו; ואת כל הסר מאחרי זכרון אדניו נשליך אל העונש הנורא. (יח) בתי התפלה לאלהים המה; לכן אל תקראו אל אלהים אחרים מבלעדו[2]! (יט) בקרוא עבד ד׳[3] אל ד׳, כמעט רמסוהו השדים[4]. (כ) אמור: אך אל אלהי אתחנן, ולא אדמה לו אלהי נכר! (כא) אין לאל ידי להרע לכם או להורותכם מבלעדי אל. (כב) לא יצילני איש מיד אלהי, (כג) ולא אמצא מפלט מבלעדו. (כד) אין לאל ידי כי אם להזהיר ולהגיד את אשר שולחנו בו; וכל הממרה את פי ד׳ ושלוחו, יהיה מאכולת אש הגיהנם, ולעד ישב בו. (כה) עד יראו את ענשם אשר הועד בהם, אז ידעו, למי עוזריו קצרי יד ומתי מספר היו[5]. (כו) אמור: לא ידעתי, אם קרוב יום אידכם או אם יאחרהו אלהי; אך הוא יודע את הנסתרות, ולא יגלה אתהן לאיש, (כז) כי אם לשלוחו הטוב בעיניו, אשר לפניו ולאחריו ישלח מלאכים, (כח) למען הודיע, כי אך הם עושי רצונו המה. הוא יכיל בחכמתו את כלם, כי הוא יודע לחשב.

חזון המתעטף[6]

נגלה במיכ״ה ובו עשרים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) אתה המתעטף[7]! (ב) קום כחצות הלילה, (ג) (תוכל להוסיף עליו או לגרע ממנו מעט), (ד) וקרא את הקוראן! (ה) הן שאלנו

---

[1] אנשי מיכ״ה. [2] לעת בוא מחמד היו פסילים רבים בהיכל הקאאבא; עיין לעיל חזון ה׳, ק״א. [3] מחמד. [4] בהתרגשם לקרב אליו ולשמוע את דבריו. [5] אם לבוגדים או למאמינים. [6] שם החזון הזה מענין המתעטף הנזכר בו פסוק א׳. [7] מחמד, בהגלות לו המלאך גבריאל בפעם הראשונה פחד מפניו, ויתעטף בשמלתו.

ממך דבר קשה; (ו) אכן קומך בלילה טוב להחזיקך בתומתך ולהורותך את דבר אלהים, (ז) כי ביום יקראוך עסקי התבל. (ח) זכור את שם אדונך והפרד מִמַחֲמַדי התבל בעבורו! (ט) הוא אדון המזרח והמערב; מבלעדו אין אלהים; לכן שים את מבטחך בו! (י) שא את דברי האנשים, והצנע להרחק מאתם! (יא) הניחה לי ולמכחשים באותותי! עוד מעט יתענגו. (יב) עבותות ברזל ואש הגיהנם, (יג) לחם מר ועונש גדול הוכנו להם מאתנו. (יד) ביום ההוא הארץ וההרים יתמוגגו, וההרים יהיו כצרור חול רק. (טו) הן שלחנו אליכם נביא להעיד בכם, כאשר שלחנו שליח אל פרעה. (טז) וימרה פרעה את פי השלוחים, וניסרהו בעונש גדול. (יז) אתם הבוגדים! איך תנצלו מהיום, אשר יסמר את שערת ראש בניכם? (יח) השמים יבקעו בו; ואלהים יקים את דברו. (יט) הספר הזה זכרון הוא; וכל הנזכר בו ילך בדרך אדוניו. (כ) אדונך יודע, כי אתה וקצת המאמינים אשר אתך עומדים בתפלה שתי שלישיות או חצי או שלישית הלילה; כי אלהים מודד את הלילות ואת הימים, ויודע כי אינכם מחשבים את תפלתכם[1]; לכן יפן אליכם ברחמים. קראו בקוראן כפי יכלתכם! אלהים יודע, כי יש מכם חולים, ויש מכם עוברי דרך ומבקשים את חסדי אל[2], ויש נלחמים למלחמת האמונה. לכן קראו בו בכל עת אשר תשיג ידכם, התפללו ועשו צדקה, והלוו את אלהים כסף בנשך[3]! את כל הטוב, אשר תקדמו לנפשותיכם תמצאו אצל אלהיכם, כי טוב הוא ויוסיף על שכרכם. כפרו את פני ד׳, כי חנון ורחום הוא!

[1] כלומר אינכם מצמצמים על משך זמן תפלתכם. [2] עושים סחירה. [3] פוזח מהונכם על מלחמת האמונה.

חזון המתכסה[1]

נגלה במיכ"ה ובו חמשה וחמשים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) אתה המתכסה[2]! (ב) קום והזהיר! (ג) הלל את אדונך! (ד) טהר את שמלותיך, (ה) וסור מכל רע! (ו) אל תפזר מהונך למען התעשר[3]! (ז) חכה לאלהיך! (ח) יום התקע בשופר (ט) יום נורא הוא, (י) ולא ייטב בעיני הבוגדים. (יא) הניחה לי ולאשר בראתיו יחיד[4]! (יב) ואשר נתתי לו כסף לרוב, (יג) ובנים לעזרהו, (יד) ואברך את חילו; (טו) ובכל זאת מבקש כי אוסיף לו עוד! (טז) לא כן! יען כי מכחש באותותינו, (יז) ארדפנו על הרים מוצקים[5], (יח) על דברו כזבים והרותו עמל. (יט) יספה במעלליו, (כ) ויאבד על תרמיתו. (כא) הוא נושא את עיניו (כב) וקורץ בהן, ומתנשא, (כג) ופונה אלינו עורף בזדון לבבו, (כד) ואומר: הקוראן הזה אך קסם ומרמה (כה) אך דברי בן אדם! (כו) אמנם אצלה אותו בגיהנם. (כז) ומי יורך, מה הגיהנם? (כח) לא ישאיר מתום ולא ימלט איש ממנו; (כט) הוא קודח את בשר בני האדם; (ל) תשעה עשר שומרים שמנו עליו, (לא) ואך מלאכים שמנו עליו לשמרהו, ונודיע את מספרם למען נסות את הבוגדים[6] ולהורות את אנשי הכתב[7] ולהחזיק את אמונת המאמינים, (לב) למען לא יריבו עוד אנשי הכתב והמאמינים, (לג) ולא יאמרו עוד האנשים, אשר חלי בקרב לבם, והבוגדים: מה לאל ולמשל הזה? (לד) כן יתעה אלהים את מי יחפץ, וינחה את מי יחפץ. לא ידע איש את גדודי אדונך מבלעדו; זה זכרון לבני האדם. (לה) בירח, (לו) ובלילה הסר, (לז) ובשחר הבא נשבעתי, (לח) כי הגיהנם הוא אחד מהדברים

---

[1] שם החזון הזה מענין המתכסה הנזכר בו פסוק א'. [2] עיין חזון הקודם, פסוק א'. [3] למען קבל עליו שכר בעולם הזה, כי אם בעולם הבא. [4] בזה מכון את וליד אבן אל מעירה הנזכר לעיל חזון ס"ח, י"ג. [5] כלומר אשלח בו צרות רבות. [6] תיאמרו, כי שקר הוא. [7] את היהודים, אשר שאלו את מחמד, כמה שומרים יש לגיהנם.

הנוראים, (לט) למען הזהיר את בני האדם, (מ) המבקשים להחישהו או לאחרהו. (מא) כל נפש תערב למעליה; (מב) עדת הימנית[1] תשב בגנות ותשאל את הבוגדים: (מג) מה השליככם אל הגיהנם? (מד) יענו: לא היינו ממספר המתפללים; (מה) לא פרסנו לאביון את לחמנו, (מו) ונתרועע אל מדברי ריק, (מז) ונכחש ביום הדין (מח) עד בוא אלינו הנאמן לבוא[2]. (מט) כל מליץ לא יועילם ביום ההוא. (נ) מה להם כי יפנו עורף למזהיריהם, (נא) כחמורים הנסים בשמעם את שאגת הארי? (נב) כל איש מהם מבקש, כי יבוא אליו כתב גלוי[3]; (נג) זאת לא תהיה, יען כי לא יראו את היום האחרון. (נד) הקוראן הזה זכרון הוא, וכל החפץ יזכרהו. (נה) אך לא יזכרוהו כי אם ברצון אל. בו בטחו, כי הוא מרבה לסלוח!

חזון התקומה[4]

נגלה במיכ"ה ובו ארבעים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) נשבעתי ביום התקומה, (ב) ובנפש המתודה על פשעיה: (ג) גם אם בן האדם ידמה בנפשו, כי לא נקבץ את עצמותיו, (ד) אמנם לאל ידנו לקבץ גם את עצמות אצבעותיו! (ה) בן האדם מכחש גם באשר לפניו, (ו) ואומר: מתי יבוא יום התקומה? (ז) אך ביום כהות עיניו, (ח) והתקדר הירח, (ט) ופגוע השמש בירח, (י) יאמר: אנה אנוסה לעזרה ביום הזה? אך לא יהיה מנוס לו. (יא) אל אדונך יובא במשפט ביום ההוא, (יב) ויוגד לו כל אשר קדם וכל אשר אחר. (יג) בן האדם יעיד בנפשו; (יד) וגם אם יכסה פשעיו, (טו) דבריו לא ישמעו. (טז) אל תחרוץ את לשונך להחישהו[5]! (יז) עלינו לקבצו ולקראהו לך. (יח) ואחרי קראנו אותו, שמע בקולנו.

---

[1] הצדיקים; עיין לעיל חזון ס"ט, י"ט. [2] יום הדין. [3] לוחות כתובים באצבע אלהים. [4] שם החזון הזה מענין התקומה הנזכרת בו פסוק א'. [5] את הקוראן; אנשי מיכ"ה בקשו ממחמד, כי יגלה להם את הקוראן בפעם אחת.

(יט) עלינו לבארהו לך. (כ) אתם אוהבים את חיי החלד, (כא) ומשליכים אחרי גיוכם את העולם הבא. (כב) פני הצדיקים יזהירו ביום ההוא, (כג) ויראו את פני אדונם; (כד) פני הרשעים ילבשו קדרות (כה) בראותם את יום אידם. (כו) ביום עלות נפש האדם אל הגרון[1] (כז) והסובבים אותו אומרים: מי יסעדהו? (כח) והוא יראה, כי הולך לו, (כט) יקריב שוק אל שוק[2]. (ל) אז יוקרב אל אדונך; (לא) ויען כי לא האמין בד׳ ולא התפלל אליו, (לב) ויכחש בו ויסר מאחריו, (לג) וילבש זדון עם משפחתו, (לד) יאמר אליו אלהים: אוי ואבוי לך! (לה) ועוד אוי ואבוי לך! (לו) הידמה בן אדם בנפשו כי יוכל להשיג את כל אות נפשו? (לז) הלא בא מטיפה סרוחה ובאושה? (לח) אז היה לדם קפוא, ואלהים בראהו ויצרהו (לט) לשני מינים: זכר ונקבה; (מ) אלהים, עושה זאת, לא יוכל להחיות את המתים?

חזון האדם[3]

נגלה במיכ״ה ובו שלושים ואחד פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) הלא כלו ימים רבים[4] על בן האדם, אשר בהם לא נזכר שמו? (ב) הן בראנו את האדם מטיפות מתערבות, ונסהו, וניתן לו אוזן שומעת ועין רואה, (ג) ונדריכהו בנתיב היושר; המודה יודה והבוגד יבגוד. (ד) לבוגדים הכנו עבותות וענקי ברזל ואש הגיהנם. (ה) והצדיקים ישתו כוס יין מהול במי מעין הכאפור[5]. (ו) אך עבדי ד׳ ישתו מהמעין הזה, ויוכלו לעשות ממנו תעלות אל כל אשר יחפצו; (ז) יען כי שלמו את נדריהם וייראו את היום המפיק רעה[6], (ח) ויפרסו את לחמם לאביון מאהבת ד׳, ליתומים ולשבויים, (ט) ויאמרו אליהם: אנחנו מכלכלים אתכם מאהבת ד׳; לא נבקש

---

[1] בשעת מיתתו. [2] כאשר עושים בני האדם בשעת מותתם. [3] שם החזון הזה מענין האדם הנזכר בו פסוק א׳. [4] בהשעה ירחי לידה. [5] בגן העדן. [6] לבוגדים; וזה תחיית המתים.

מכם שכר או תודה! (י) אנחנו יוראים מאת אדוננו את היום הנורא והעצום. (יא) לכן יסיר אלהים מהם את פחד היום הזה, וילביש את פניהם צהלה ורנה. (יב) וינחילם על חכותם לו גנות ובגדי משי. (יג) שם ישכנו על מטות שן, ולא יכם שרב ושמש. (יד) העצים יטו אליהם את צלליהם, ופרים יקרב אל פיהם; (טו) ומשרתיהם יושיטו להם גביעי כסף, גדולים כאות נפשם, (טז) וצנצנות כסף לבן כזכוכית. (יז) בהם ישתו כוסות יין מהול במי זנגביל[1], (יח) שאובים במעין ושמו סלסביל. (יט) בחורים, עומדים לעד ביפים, ישרתום; בראותך אותם תדמה בנפשך, כי פנינים הם. (כ) ובכל אשר תראה שם, תביט אל נעימים ותפארת גדולה. (כא) בגדיהם משי ירק ובוץ, מרוקמים זהב וכסף, ואלהים ישקם משקים זכים, (כב) ויאמר אליהם: זה גמולכם ופרי מעשיכם הטובים! (כג) הן שלחנו אליך את הקוראן חזון אחר חזון. (כד) חכה למשפט אדונך, ואל תשמע בקול חוטא ובוגד! (כה) וזכור את שם אדונך בוקר וערב, (כו) וגם בלילה; השתחוה לו ופארהו בקצת הלילה! (כז) האנשים האלה בוחרים בחיי החלד, ולא ידאגו ליום הכבד והנורא. (כח) אנחנו בראנום ונחזק את זרועותיהם; לו נחפוץ, נשים דור אחר תחתיהם. (כט) הספר הזה זכרון הוא; וכל החפץ בו, הולך בדרך ארוניו. (ל) אך לא תחפצו בו בלתי ברצון ד׳, כי הוא יודע כל וחכם לב. (לא) הוא יוליך אל רחמיו את הישר בעיניו, ולבוגדים הכין את העונש הנורא.

חזון השלוחים[2]

נגלה במיכ״ה ובו חמשים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) במלאכים השלוחים זה אחר זה, (ב) הקלים במרוצתם, (ג) ומפיצים את מצוות ארונם, (ד) ומבדילים בין טוב לרע,

---

[1] Ingwer, zingiber; המשקה הזה ערב מאד לישמעאלים. [2] שם החזון הזה מענין השלוחים הנזכרים בו פסוק א׳.

(ה) ומביאים את זכרון אלהים אל בני האדם, (ו) לבשר טוב או להזהיר; (ז) נשבעתי, כי יקום דבר אל אשר הועד בכם! (ח) ביום אסוף הכוכבים את נגהם, (ט) בהבקע השמים, (י) בהטחן ההרים, (יא) ובהעיד הנביאים; (יב) מי היום המועד לזאת? (יג) יום הפרידה[1]. (יד) ומי יודיעך את יום הפרידה? (טו) אוי ביום ההוא למכחשים באותותינו[2]! (טז) הלא הצמתנו את הבוגדים הקדמונים? (יז) גם את הבוגדים, אשר אחריהם, נוליך בעקבותיהם. (יח) כן נעשה לחוטאים. (יט) אוי ביום ההוא למכחשים באותותינו! (כ) הלא בראנוכם מטיפה סרוחה, (כא) ונשימה אל מקום שאנן[3], (כב) עד עת ידועה? (כג) יש לאל ידנו לעשות זאת. (כד) אוי ביום ההוא למכחשים באותותינו! (כה) הלא שמנו את הארץ למעון, (כו) לחיים ולמתים, (כז) ונשם בה הרים גבנונים וחזקים, ונשקכם מהם מים קרים? (כח) אוי ביום ההוא למכחשים באותותינו? (כט) אלהים יאמר אליהם: לכו אל הגיהנם, אשר כחשתם בו! (ל) לכו אל צל העשן העולה בשלושה עמודים! (לא) לא יועילכם הצל הזה, ולא יצילכם מלבת הגיהנם! (לב) הלהבה הזאת תשליך מקרבה ניצוצים גדולים כמגדלים, (לג) כגמלים צהובים. (לד) אוי ביום ההוא למכחשים באותותינו! (לה) לא יהיה להם פתחון פה, (לו) ולא יכסו את פשעיהם. (לז) אוי ביום ההוא למכחשים באותותינו! (לח) זה יום הפרידה, אשר בו נקבץ אתכם ואת הדורות הקדמונים. (לט) אם תוכלו להתחכם בנו, התחכמו! (מ) אוי ביום ההוא למכחשים באותותינו! (מא) אך יראי ד׳ ישבו בצללים על מעינות מים; (מב) שם ישיגו את אות נפשם; (מג) ואלהים יאמר אליהם: אכלו ושתו כאות נפשכם! זה פרי מעלליכם. (מד) כן ניתן שכר למישרי לכת. (מה) אוי ביום ההוא למכחשים באותותינו! (מו) אתם הבוגדים! אכלו והתענגו עוד מעט! (מז) אוי ביום ההוא למכחשים באותותינו! (מח) בהאמר אליהם: כרעו! אינם כורעים. (מט) אוי ביום ההוא למכחשים באותותינו! (נ) באי זה זכרון אחר הקורן הזה תאמינו?

---

[1] אשר בו יפרדו הצדיקים מהרשעים. [2] המאמר הזה חוזר עשר פעמים בחזון הזה. [3] אל רחם אמכם.

חזון הבשורה[1]

נגלה במיכ"ה ובו אחד וארבעים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) על מה נוסדו יחד הבוגדים? (ב) על הבשורה הגדולה[2], (ג) אשר עליה מריבים יחד. (ד) אמנם ידעוה, (ה) ויבינו את אמתה. (ו) הלא שמנו את הארץ כיריעה, (ז) ואת ההרים למצוקיה? (ח) הלא בראנוכם שני מינים, (ט) וניתן לכם את התרדמה למנוחה, (י) את הלילה לכסותכם, (יא) ואת היום למזונכם? (יב) הלא בראנו ממעל לכם שבעה רקיעים, (יג) ונשם בהם מאורות להאיר לכם? (יד) הלא ממטירים אנחנו מהעבים מים לרוב, (טו) להוציא בהם דגן וירק, (טז) וגנות נטועים? (יז) הן הועד בכם יום הפרידה, (יח) יום, אשר בו יתקע בשופר, ותבואו גדודים גדודים; (יט) בו יפתחו השמים וימלאו שערים, (כ) וההרים ימוטו ויהיו לקיטור. (כא) הגיהנם יהיה מושב (כב) ומעון לבוגדים; (כג) בו ישבו נצח; (כד) לא יברה אותם משקה או מאכל, (כה) כי אם מים חמים ונרפשים. (כו) זה גמולם הנאה להם, (כז) יען כי כחשו בתשובתם אל ד', (כח) ויענו שקר באותותינו. (כט) את כל המעללים מנינו וכתבנו. (ל) קחו את ענשכם אשר נרבה לכם! (לא) לצדיקים הוכנה נות שלום; (לב) שם כל עצי פרי וענבים, (לג) ובתולות אשר שדיהן נכונות, (לד) וגביעים מלאים. (לה) לא ישמעו שם דברי ריק או כזב. (לו) הגמול הזה הוא מנחה יקרה מאת אדונך, (לז) אדון השמים והארץ וכל אשר ביניהם; הוא הרחמן. לא יליצו אליו הצדיקים, (לח) ביום הערך לפניו במערכה הרוח[3] והמלאכים, כי אם האיש אשר בחר בו אלהים; והוא ידבר כמשפט. (לט) זה היום הנאמן; כל החפץ ישוב אל אדוניו. (מ) הן הזהרתיכם את גמולכם הקרוב. (מא) ביום ההוא ימצא בן האדם את אשר קדמו לו ידיו[4], והבוגד יאמר: אוי לי! לו אשוב אל העפר!

---

[1] שם החזון הזה מענין הבשורה הנזכרת בו פסוק ב'. [2] בשורת יום הדין.
[3] המלאך גבריאל. [4] את מעשי ידיו.

חזון הלוקחים בחוזקה[1]

נגלה במיכ"ה ובו ששה וארבעים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) נשבעתי בלוקחים בחוזקה[2], (ב) ומשיבים בחבלי אהבה[3], (ג) ודואים באברותיהם, (ד) ומובילים אל גן העדן, (ה) ומקימים את דבר אל; (ו) כי ביום ההוא יחריד קול השופר, (ז) ואחריו יבוא עוד קול שופר[4]. (ח) אז יחרד לב כל בני האדם, (ט) וישפילו את עיניהם, (י) לאמר: הנשוב ונחיה (יא) אחרי היותנו עפר ועצמות? (יב) אך לרעתנו תהיה זאת! (יג) אמנם אחרי השמע קול שופר אחד, (יד) יצאו מקבריהם. (טו) הלא נודעו לך קורות משה? (טז) בקרא אליו אדוניו בעמק הקדוש טוי[5]: (יז) לך אל פרעה, כי שוגה הוא! (יח) ואמור אליו: אם בלבך לזכות את נפשך, (יט) אדריכך אל אדוני למען תיראהו. (כ) ויראהו אותות גדולים; (כא) אמנם פרעה כחש בהם, ויוסף לחטא; (כב) ויפנה אליו עורף, (כג) וישלח ויקרא אל חרטומיו, (כד) ויאמר אליהם: אני אדונכם העליון! (כה) לכן יסרהו אלהים בעולם הבא ובעולם הזה. (כו) בזה אות לכל ירא אלהים. (כז) הכבדה ממנו בריאתכם מבריאת השמים? (כח) הוא הגביהם וימתחם. (כט) הוא הלביש את הלילה קדרות, ויוציא אחריה אור, (ל) ויפרוש את הארץ, (לא) ויוציא מקרבה מים וזרעים, (לב) ויכן את ההרים. (לג) לתועלתכם ולתועלת בהמתכם. (לד) ובבוא היום הגדול והנורא, (לה) יום, אשר בו יזכור האדם את מעלליו, (לו) והגיהנם נראה לכל המביט אליו; (לז) לכל הסר מהדרך הטובה, (לח) ובוחר בחיי החלד, (לט) הגיהנם למושב יהיה. (מ) ולכל הירא את פני אדוניו ושומר את נפשו מתאוה, (מא) גן העדן למושב יהיה. (מב) ישאלוך על השעה האחרונה

---

[1] שם החזון הזה מענין הלוקחים בחזקה הנזכרים בו פסוק א'. [2] אלה המלאכים הלוקחים בחזקה את נפש הרשע בשעת מותו. [3] את נפש הצדיק בשעת מותו. [4] לקול השופר הראשון יקומו כל בני אדם מקבריהם ויתקבצו אל אלהים; ולקול השני כל איש יבא אל מקום מושבו המוכן לו כפי מעלליו. [5] עיין לעיל חזון כ', י"ב.

ועל יום בואה; (מג) התוכל להורותם על זאת? (מד) אך לאלהים נודעה. (מה) ואתה אינך כי אם מזהיר וירא אלהים. (מו) ביום ראות אותה הבוגדים, ידמו בנפשם, כי לא גרו בארץ כי אם ערב או בוקר אחד.

חזון עקם את מצחו[1]

נגלה במיכ"ה ובו שנים וארבעים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) הנביא עקם את מצחו והלך לו, (ב) בבוא אליו העור[2]; (ג) ומי הודיעך, אם אין בלבו להיטהר[3]? (ד) או לשמוע את זכרונך לטוב לו? (ה) אל העשיר (ו) אתה מדבר בפנים יפות, (ז) ואינך מתבונן, אם נקי הוא מעון; (ח) ולעני המצפה לישועתך, (ט) וירא את אלהים, (י) אתה פונה את ערפך? (יא) הסכלת עשות! (יב) הקוראן הזה זכרון הוא; מי יחפוץ, יזכרהו. (יג) נכתב על גליון יקר הערך, (יד) נקי וטהור, (טו) מידי סופרים נכבדים, וצדיקים. (טז) חרב הועדה לבני האדם המכחשים בו. (יז) ממה ברא אלהים את האדם? (יח) מטיפת זרע; (יט) הוא בראו ויצרו, (כ) ויישר את דרכו; (כא) אז ימיתהו ויורידהו אל הקבר, (כב) וברצונו ישוב ויחיהו. (כג) ובכל זאת האדם ממאן להקים את דבר אל! (כד) הלא יתבונן בן האדם על מאכלו? (כה) אנחנו מורידים את הגשם, (כו) ומבקעים את הארץ, (כז) ומוציאים מקרבה דגן, (כח) ענבים ועשב, (כט) זיתים ותמרים, (ל) גנות צומחי עצים, (לא) כל פרי וכל עשב, (לב) לאכלכם ולמאכל בהמתכם. (לג) ביום התקע בשופר, (לד) ינוס כל איש מאחיו, (לה) מאמו ומאביו, (לו) מאשת חיקו ומבניו; (לז) כי כל איש ידאג לנפשו ביום ההוא. (לח) יש

---

[1] שם החזון הזה מענין עקימת מצח הנזכרת בו פסוק א'. [2] מחמד דבר בשוק אל איש נכבד מאנשי מיכ"ה; ויתפשהו בבגדו עני עור, אשר בקש לחבק את דת מחמד לאמר: הנביא! הורני נא, את אשר הורך אחנך! וירע בעיני מחמד, ויעקם את מצחו וילך לו בלי השיב דבר את האביון הלז. וגבריאל מוכיחו על זאת בחזון הזה. [3] לקבל את דתך.

אנשים אשר יצהלו פניהם ביום ההוא, (לט) וילבשו ששון וגיל; (מ) ויש אשר פניהם ילבשו קדרות, (מא) עפר וצלמות; (מב) אלה הבוגדים והחוטאים.

חזון הגלילה[1]

נגלה במיכ"ה ובו תשעה ועשרים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) בהתגולל השמש, (ב) בנפול ארצה הכוכבים, (ג) בהמוט ההרים, (ד) בלדת הגמלים בחודש העשירי[2], (ה) בהתאסף כל חיתו שדי, (ו) בהיות הימים מאכולת אש, (ז) בשוב כל נפש אל גופה, (ח) ובשאול העלמה הנקברת[3]: (ט) מה היה עונה כי הומתה; (י) בהפתח הספרים[4], (יא) ובהגול השמים; (יב) בהיחם הגיהנם (יג) ובהקרב גן העדן; (יד) אז תדע כל נפש את מעלליה. (טו) נשבעתי בכוכבים, (טז) ההולכים פנים ואחור[5], (יז) בלילה הבא, (יח) ובשחר העולה, (יט) כי הקוראן יצא מפי שליח נכבד, (כ) מידיד האלהים היושב על כסא רם. (כא) המלאכים מקשיבים לדברו האמת. (כב) ריעכם איננו משוגע! (כג) הוא ראה את המלאך[6] בשחק המאיר, (כד) ואיננו מכחד מכם את חזונו, (כה) בלתי אם גלהו שטן נסקל[7]. (כו) מה תחשבו עליו[8]? (כז) אך זכרון הוא לבני האדם, (כח) המבקשים להיטיב את דרכם. (כט) אך לא יבקשו זאת בלתי אם יואיל אדון העולמים.

---

[1] שם החזון הזה מענין הגלילה הנזכרת בו פסוק א'. [2] וזה כנגד דרך הטבע, כי לגמלים תשעה ירחי לידה. [3] קודם בוא מחמד היה חק לישמאלים, כי כל אב היה רשאי לקבר את בתו הממאנת לקחת איש הישר בעיניו, בעודה חיה. [4] ספרי המעללים. [5] כוכבי לכת. [6] גבריאל; עיין לעיל חזון נ"ג, ז'. [7] עיין לעיל חזון ט"ו, י"ז. [8] על הקוראן.

חזון הבקיעה[1]

נגלה במיכ"ה ובו תשעה עשר פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) בהבקע השמים, (ב) בהתפוצץ הכוכבים, (ג) בהתערב הימים, (ד) ובההפך הקברים; (ה) תדע כל נפש את אשר קדמה לה ואת אשר אחרה. (ו) בן אדם! מי הסיתך באלהיך הנכבד, (ז) בוראך יוצרך ומדריכך? (ח) הוא יצרך כטוב בעיניו, (ט) ובכל זאת בני האדם מכחשים ביום הדין! (י) אמנם צופים נכבדים הושמו לכם, (יא) הכותבים את מעלליכם; (יב) הם יודעים את מעשיכם. (יג) תמימי דרך יובלו אל גנות נעימים, (יד) והבוגדים אל אש הגיהנם. (טו) ביום הדין יצלו בו, (טז) לא יצאו מתוכו. (יז) מי הודיעך את יום הדין? (יח) ומי יורך את אשר יקרה בו? (יט) הוא יום, אשר בו לא תליץ נפש על נפש, כי המשפט לאלהים יהיה.

חזון השוקלים במאזני מרמה[2]

נגלה במיכ"ה ובו ששה ושלושים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) אוי לשוקלים במאזני מרמה, (ב) המבקשים איפת צדק מאחרים, (ג) ומקטינים איפה בשקלם או במדדם לאחרים! (ד) הלא יתבוננו, כי יקומו מעפר (ה) ביום הנורא, (ו) אשר בו יובאו בני האדם במשפט אל אדון העולמים? (ז) אמנם ספר מעללי הבוגדים

---

[1] שם החזון הזה מבקיעת השמים הנזכרת בו. [2] שם החזון הזה מענין השוקלים במאזני מרמה הנזכרים בו פסוק א'.

הוא במקום הסגין[1]; (ח) ומי יורך, מה הסגין? (ט) הוא ספר נודע. (י) אוי ביום ההוא למכחשים באותותינו, (יא) ולועגים ליום הדין! (יב) אך לא יכחשו בהם כי אם אנשי עול. (יג) בהקרא אליהם אותותינו יאמרו: אך משלים קדמונים הם! (יד) מעלליהם הרעים גברו על לבם. (טו) ביום ההוא ירחקו מאת אדוניהם, (טז) ויצלו באש הגיהנם, (יז) ואלהים יאמר אליהם: הא לכם את אשר כחשתם בו! (יח) וספר מעללי הצדיקים יהיה בעליין. (יט) ומי יורך, מה העליין? (כ) הוא ספר נודע, (כא) אשר בו יעידו הקרובים לאל[2]. (כב) הצדיקים יובלו אל גנות נעימים; (כג) על מטות שן ישבו וישאו את עיניהם; (כד) צהלה ורנה תראה על פניהם. (כה) יין זך וחתום[3] ישתו. (כו) חותמו יהיה מסך[4], תאות נפש המאושרים. (כז) מהול יהיה במי התסנים, (כח) (מעין אשר ממנו ישתו הקרובים לאל). (כט) הבוגדים לועגים למאמינים; (ל) בפגעם בהם ידרשו להם לשלום; (לא) ובשובם אל בתיהם מתקלסים בהם. (לב) בראותם אותם, אומרים: אך תועים האנשים האלה! (לג) אמנם לא נתנום[5] צופים להם[6]. (לד) אכן ביום ההוא ילעגו המאמינים לבוגדים, (לה) בהביטם אליהם מערשותם. (לו) הלא ישולם לבוגדים כפי מעלליהם?

חזון הקריעה[7]

נגלה במיכ"ה ובו חמשה ועשרים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) בהקרע השמים, (ב) לקול אדוניהם; (ג) בהרחב הארץ (ד) למען הריק את אשר בה (ה) ברצון אדונה, (ו) אז תיגע, בן

---

[1] המלה הזאת מורה בלשון ערבית: בית האסורים; ולדעת מחמד הוא חדר בגיהנם, אשר בו ספר מעללי הרשעים. [2] המלאכים. [3] על כל צלוחית נחתם שם הצדיק, אשר לו הוכנה. [4] זה: Moschus הערביים קדם בוא מחמד נתנו את תבושם הזה בתוך היין למען היטיב את ריחו. [5] את המאמינים. [6] לבוגדים. [7] שם החזון הזה מענין קריעת השמים הנזכרת בו פסוק א'.

האדם, לקרב ולשוב אל אדונך! (ז) לכל איש, אשר יושם ספרו ביד ימינו, (ח) יקל משפטו וחשבונו, (ט) וישוב בלב שמח אל משפחתו; (י) וכל איש אשר יושם ספרו אחרי גיוו[1], (יא) יבקש להיות לאפס; (יב) אמנם יצלה באש הגיהנם (יג) על הרימו את לבו בקרב משפחתו, (יד) ועל דמותו בנפשו כי לא ישוב אל אלהים; (טו) אמנם אדתיו הביט אל מעלליו. (טז) נשבעתי בנוגה הערב, (יז) בלילה ובאשר יאסף[2], (יח) בירח בהמלאו, (יט) כי תצאו מחיל אל חיל[3]. (כ) מה להם כי לא יאמינו? (כא) הלא ישתחוו בהקרא אלהים הקוראן? (כב) הבוגדים מכחשים בו, (כג) אך אלהים יודע את חדרי לבם. (כד) בשר אותם עונש גדול! (כה) אך למאמינים ולעושי טוב לא יגרע שכרם.

חזון המגדלים[4]

נגלה במיכ״ה ובו שנים ועשרים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) בשמים ובמגדליו[5], (ב) ביום המועד[6], (ג) במעידים ובמועדים[7], (ד) נשבעתי כי תספה עדת הגיהנם. (ה) אשו תקדחם; (ו) בו ישבו, ועיניהם תראינה (ז) את שכר הצדיקים המאמינים באלהים, (ח) אשר נרדפו מהם על האמינם באלהים העוז והנכבד, (ט) אשר לו המלוכה בשמים ובארץ; ואלהים יעיד על כל. (י) באמת, הרודפים את המאמינים ואת המאמינות לא ישובו מדרכם הרעה; להם עונש הגיהנם אשר בו יצלו. (יא) ולמאמינים ועושי טוב יהיו גנות ובתוכם מעינות מים; מה גדול הששון הזה! (יב) אכן נוראה נקמת אדונך. (יג) הוא הבורא, והוא ישוב ויחיה; (יד) חנון ורחום הוא. (טו) הוא אדון הכסא הרם; (טז) כל אשר

---

[1] בידו השמאליה הקשורה לו אחרי גיוו; עיין לעיל חזון נ״ו, כ׳. [2] בני האדם והחיות הנאספים למעונותיהם לעת הלילה. [3] מהתבל אל הקבר, ומהקבר אל העולם הבא. [4] שם החזון הזה מענין המגדלים הנזכרים בו פסוק א׳. [5] זה הצאדיאקוס; עיין לעיל חזון ט״ו, ט״ז. [6] יום הדין. [7] הנביאים ושאר בני האדם.

חפץ, יעשה. (יז) הלא הגיעה אליך (יח) שמועת חיל פרעה ותמוד? (יט) אך הבוגדים לא יחדלו מכחש באלהים; (כ) לכן יאחזם בערפיהם. (כא) באמת, הקוראן הזה נשגב הוא, (כב) חרות על לוח הנשמר בשמים.

חזון כוכב הליל[1]

נגלה במיכ"ה ובו שבעה עשר פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) נשבעתי בשמים ובכוכב הליל, (ב) (ומי יורך, מה כוכב הליל? (ג) הוא כוכב מפיק אור גדול[2].) (ד) כי לכל נפש יש צופה. (ה) לכן יתבונן כל אדם, מאין נברא: (ו) ממים שפוכים, (ז) היוצאים מהחלצים ומעצם השדים. (ח) אכן יש עז לאלהים להשיבכם אליו, (ט) ביום הגלות הנסתרות; (י) ואין לכם עוזר ומושיע מבלעדו. (יא) בשמים השבים במרוצתם, (יב) ובארץ הפוצה את פיה, (יג) נשבעתי, כי הוא[3] דבר מבחין[4], (יד) ואין בו דברי ריק. (טו) הם מתנכלים בו, (טז) אך אני אתחכם להם; (יז) לכן שא את דברי הבוגדים; עוד מעט יתענגו!

חזון העליון[5]

נגלה במיכ"ה ובו תשעה עשר פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) הלל את שם אדונך העליון! (ב) הוא הבורא והיוצר; (ג) הוא שם לכם חק ומדריככם; (ד) הוא מוציא את הרשא (ה)

---

[1] שם החזון הזה מענין כוכב הליל הנזכר בו פסוק א'. [2] לדעת קצת זה הנוגה, Venus; ולדעת קצת זה העש, Orion. [3] הקוראן. [4] בין טוב לרע. [5] שם החזון הזה מענין העליון הנזכר בו פסוק א'.

ועושהו חציר. (ו) הן נורך לקרא בספרנו למען לא תשכחהו, (ז) זולתי את אשר יחפוץ ד׳ כי תשכחהו; כי הוא יודע את הנגלות ואת הנסתרות. (ח) נוליכך בדרך הטובה, (ט) והזכר את בני האדם, כי הזכרון מועיל מאד! (י) כל ירא אלהים ישמע לזכרונך; (יא) אך הבוגד יסור מאחריו, (יב) ויצלה באש הגיהנם. (יג) שם לא ימות ולא יחיה. (יד) אשרי נקי כפים, (טו) המזכיר את שם אדוניו ומתפלל אליו! (טז) אך אתם בוחרים בחיי התבל; (יז) אמנם חיי העולם הבא טובים ונכונים מהם. (יח) כן כתוב בספרים הקדמונים, (יט) בספרי אברהם[1] ומשה.

חזון המכסה[2]

נגלה במיכ״ה ובו תשעה ועשרים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) הלא הגיעתך שמועת המכסה[3]? (ב) יש אנשים, אשר מראיהם ישחרו ביום ההוא; (ג) ייעפו וייגעו[4], (ד) ויצלו באש הגיהנם. (ה) יושקו ממעין חם, (ו) וקוצים יהיו להם למזון, (ז) אשר לא ישמינום ולא ירוו את נפשם. (ח) ויש אנשים אשר פניהם ילבשו צהלה, (ט) ויגילו על צדקתם. (י) בגנות העליונים; (יא) לא ישמעו שם דברי ריק; (יב) שם ימצאו מעין נובע, (יג) ומטות נחמדות, (יד) וגביעים מלאים, (טו) וערשות מרווחים, (טז) ויריעות פרושות. (יז) הלא יביטו בני האדם אל העבים המלאים גשם, (יח) ואל השמים הנשגבים, (יט) ואל ההרים הנכונים, (כ) ואל הארץ השטוחה? (כא) הזהירם, כי מזהיר אתה; (כב) אך אין לך שלטון בהם[5]! (כג) וכל הפונה אליך עורף ובוגד בך (כד) ייסרהו אלהים בעונש גדול. (כה) אלינו ישובו, (כו) ועלינו לחשב אתם.

---

[1] זה ספר היצירה, אשר לדעת בעלי הקבלה אברהם אבינו ע״ה חיברו. [2] שם החזון הזה מהמכסה הנזכר בו פסוק א׳. [3] זה יום הדין המכסה את פני הבוגדים כלימה. [4] משאת את ענשם. [5] להטות את לבם לשמוע אליך.

חזון השחר[1]

נגלה במיכ"ה ובו שלשים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) נשבעתי בשחר ובעשרה הלילות[2], (ב) בכפול וביחיד[3], (ג) ובלילה הבא! (ד) הלא מובנת השבועה הזאת? (ה) האינך רואה את אשר עשה אלהיך לאנשי עאד, (ו) לאנשי ארם[4], אשר שם העמודים[5], (ז) (אין כמוהם בכל הארץ) (ח) לאנשי תמוד, אשר חצבו להם סלעים בגיא, (ט) ולפרעה, אשר הקשה את לבו? (י) כל אלה סרו מהדרך הטובה, (יא) וירבו להשחית בארץ; (יב) ויניף עליהם אלהים את שוט חמתו, (יג) כי אדונך יושב על המצפה[6]. (יד) האדם, בנסות אותו אלהים ברחמיו וברב חסדיו, (טו) אומר: אדוני כבדני. (טז) ובנסות אלהים אותו בצוקה ויסיר ממנו את רחמיו, (יז) יאמר: אלהים בזה אותי. (יח) לא כן; כי אם אתם אינכם נושאים את פני היתומים, (יט) ותחדלו מתת מזון לדל, (כ) ותאכלו את הון הקטנים, (כא) ותאהבו את הבצע! (כב) אמנם בהידוק הארץ, (כג) ובבוא אדונך עם צבא המלאכים, (כד) ובהקרב הגיהנם; אז יתבונן האדם על מעלליו, אך מה יועילהו זכרונם? (כה) אז יאמר: אוי לי על אשר קדמתי לנפשי בחיי התבל! ביום ההוא לא ייסר איש, (כו) ולא יאסר איש בעבותות מבלעדי אל. (כז) אַתְּ הנפש השוקטת[7]! (כח) שובי אל אדונך ונוחי בו! (כט) לכי אל עבדי! (ל) שובי אל גני!

---

[1] שם החזון הזה מהשחר הנזכר בו פסוק א'. [2] אלה עשרה הלילות אשר בחודש צולחג'; והישמעאלים מקדשים אותם, על תעות בהם הגר עם בנה ישמעאל במדבר. [3] בזה יכון את כל היצורים הנבראים לשני מינים, ואת הק"ב"ה. [4] אנשי דור הפלגה. [5] החכם יוסיפוס פלאוויאוס כתב בספר הקדמוניות שלו א', ב', כי בני שת הציבו עמודים בארץ ארם, אשר עליהם חקקו את כל הקורות מיום הברא הארץ עד ימיהם. [6] מביט אל מעללי בני האדם. [7] כה ידבר אלהים אל נפש הצדיק.

חזון המדינה[1]

נגלה במיכ"ה ובו עשרים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) נשבעתי במדינה הזאת, (ב) אשר אתה יושב בקרבה; (ג) במוליד ובנולדים[2]; (ד) כי האדם אך לעמל יולד[3]. (ה) הידמה בנפשו[4], כי לא יוכל לו איש? (ו) הוא אומר: הן פזרתי הון רב[5]! (ז) הלא נתנו לו עינים, (ח) לשון ושפתים, (ט) ותורהו את שתי הדרכים[6]? (י) אך לא ישוב לבצרון. (יא) ומי יורך, מה הוא הבצרון? (יב) הבצרון הוא: פדות שבוי, (יג) או לזון יום אחד (יד) יתומה קרובה, (טו) או דל עטוף על הארץ. (טז) אז יהיה מספר המאמינים המורים איש את אחיו לחכות לד׳ ולרחם אביון. (יז) אלה עדת הימנית המה; (יח) והבוגדים באותותינו (יט) עדת השמאלית המה; (כ) עליהם נפרוש את אש הגיהנם.

חזון השמש[7]

נגלה במיכ"ה ובו ששה עשר פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) נשבעתי בשמש ובנגהו, (ב) בירח ההולך לרגלו, (ג) ביום בהופיעו, (ד) בלילה הלוט, (ה) בשמים ובנוטם, (ו) בארץ ובפורשה, (ז) בנפש וביוצרה, (ח) הממשיל אותה להיטיב ולהרע; (ט) כי

---

[1] שם החזון הזה מענין המדינה הנזכרת בו פסוק א׳. [2] הק"ב"ה והיצורים. [3] החזון הזה נגלה למחמד בנוסו מפני אויביו, למען דבר על לבו. [4] האיש הזה היה אבו יהל שונא גדול למחמד. [5] למען הלחם במחמד. [6] את הטוב ואת הרע, למען יבחר במי יחפוץ. [7] שם החזון הזה מענין השמש הנזכר בו פסוק א׳.

אשרי טהורי נפש, (י) ואוי למגאלים אותה. (יא) גם אנשי תמוד כחשו בנו בזדון לבם; (יב) בבוא הנבל הלז[1], (יג) ובדבר אליהם שליח ד׳: זאת גמלת אלהים, וזה משקה! (יד) ויענו בו שקר וימיתוהו. (טו) ויצמיתם אלהים על עונם, (טז) ולא ירא את גמולם[2].

חזון הלילה[3]

נגלה במיכ״ה ובו אחד ועשרים פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) בלילה בכסותו, (ב) ביום בהאירו, (ג) בבורא את הזכר ואת הנקבה, (ד) נשבעתי, כי דעותיכם נפרדות. (ה) לכל השומע לקול אלהים ויירא אותו, (ו) והולך בדרך הטובה, (ז) נישר את דרכו; (ח) ולכל הכילי ורודף אחרי ההון, (ט) ומכחש באמונה הטובה, (י) נכין את צעדו לרעתו, (יא) ולא יועילנו עשרו בהושלכו אל אש הגיהנם. (יב) עלינו להנחות את בני האדם; (יג) לנו העולם הזה והעולם הבא; (יד) לכן הזהרתיכם על האש הקודחת, (טו) אשר בה הבוגדים יצלו, (טז) המכחשים בנו וסרים מאחרינו. (יז) אך הצדיק ינצל ממנה, (יח) המפזר מהונו למען נקות את נפשו, (יט) ולא יבקש שכר בעד הטובה אשר גמל, (כ) כי אם נכספה נפשו לראות את פני אדונך העליון; (כא) ובאחריתו אלהים ירצהו.

---

[1] אשר המית את הגמלה; עיין לעיל חזון נ״ד, ק״ט. [2] כי ינקמו ממנו. [3] שם החזון הזה מהמלה הראשונה אשר בו.

חזון הצהרים[1]

נגלה במיכ"ה ובו אחד עשר פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) בצהרים, (ב) ובחשכת הליל, (ג) נשבעתי, כי לא נטשך אדונך ולא שנאך! (ד) חיי העולם הבא ייטיבו לך מחיי העולם הזה. (ה) אלהים ישלם את פעלך וירצך. (ו) הלא רחמך בעודך יתום קטון[2]? (ז) הלא נחך מהתעות אל דרך האמת? (ח) הלא מצאך עני, ויעשירך? (ט) לכן אל תדכא את היתום, (י) ואל תשיב מאתך את האביון, (יא) כי אם ספר את תהלת אדונך!

חזון הלא פתחנו[3]

נגלה במיכ"ה ובו שמונה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) הלא פתחנו לך את לבך[4], (ב) ונקל ממך את משאך[5], (ג) אשר הכביד את גיוך? (ד) הלא גדלנו את שמך? (ה) באמת; אחרי הכבד תמצא את הקל[6]. (ו) כן הוא; אחרי הכבד יבוא הקל. (ז) אחרי התפללך עבוד את אדונך[7], (ח) והכנע מפני אדונך!

---

[1] שם החזון הזה מהמלה הראשונה אשר בו. [2] למחמד מתו הוריו בעודנו נער קטון, ואביו הזקן עבד אל מותלב היה לו לאומן. [3] שם החזון הזה משתי מלותיו הראשונות. [4] לאמונה האמתית. [5] את התעות. [6] אחרי התוגה תשיג את הששון. [7] הזהיר את בני האדם.

חזון התאנה[1]

נגלה במיכ"ה ובו שמונה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) בתאנה ובזית, (ב) בהר סיני, (ג) ובמקום השאנן הזה[2], (ד) נשבענו, כי בראנו את האדם במכלל יופי. (ה) אז דכאנוהו תשפילהו[3]. (ו) אך למאמינים ועושי טוב לא יגרע שכרם. (ז) מה לך לכחש ביום הדין? (ח) הלא אלהים הטוב מכל השופטים?

חזון הדם הקפוא[4]

נגלה במיכ"ה ובו תשעה עשר פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) קרא בשם אדונך, אשר ברא כל! (ב) הוא ברא את האדם מדם קפוא. (ג) קרא בשם אדונך הנשגב, (ד) המלמד לאדם לכתוב בקנה הכתיבה, (ה) ומורה את האדם את אשר לא ידע מקדם[5]. (ו) אך כל איש שוגה, (ז) בראותו כי רב הונו. (ח) אכן אל אדונך תשובו כלכם. (ט) הראית את האיש[6] המונע (י) את עבדנו מהתפלל אלינו? (יא) חדמית בנפשך, כי הוא בדרך הטובה? (יב) המדבר טוב הוא? (יג) הלא ראית אותו בכחשו

---

[1] שם החזון הזה מהמלה הראשונה אשר בו. [2] היכל הקאאבא. [3] על חטאיו.
[4] שם החזון הזה מהדם הקפוא הנזכר בו פסוק ב', והוא הראשון מכל חזיונות הקוראן, ונגלה למחמד במערה אשר אצל עמק מינ"ה; עיין חזן ב', ק"צ"ז. [5] המלאך גבריאל, בהיראותו אל מחמד בפעם הראשונה, הראהו את הקורן ויצוהו לקרא בו; ויען מחמד: לא ידעתי ספר. ויאחזהו גבריאל בשערת ראשו וישליכהו שלוש פעמים ארצה, ומיד ידע מחמד קרוא בספר!!! [6] זה המצא דוד מחמד.

בנו ובסודו מאחרינו? (יד) האיננו יודע, כי אלהים צופה אל כל? (טו) אמנם אם לא יחדל הרע, נאחזהו בשערות ראשו, (טז) בשערותיו הכוזבים והחוטאים! (יז) או יקרא אל אוהביו, (יח) ואנחנו נקרא אל שומרי הגיהנם. (יט) אל תשמע לקולו, כי אם השתחוה לאדונך וקרוב אליו!

חזון אלקדר[1]

נגלה במיכ״ה ובו חמשה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) אנחנו שלחנוהו[2] בליל אלקדר. (ב) ומי יורך, מה הלילה אלקדר? (ג) הלילה אלקדר טוב מאלף חדשים. (ד) בלילה ההוא נשלחו המלאכים עם הרוח[3] ברצון אדונם, למען הורותך את כל הדברים. (ה) הלילה הזה מפיק שלום עד עלות השחר.

חזון המופת[4]

נגלה במיכ״ה ובו שמונה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) חבוגדים מאנשי הכתב ומעובדי האלילים לא הריבו עד בוא אליהם המופת[5]. (ב) שליח אלהים קורא לפניהם את הספר המזוקק והטהור, אשר בו דברים צדיקים. (ג) לא הפרידו אנשי הכתב עד בוא אליהם המופת. (ד) אכן לא צוינום כי אם לעבוד

---

[1] המלה הזאת מורה בלשון ערבית: המפואר, והישמעאלים קוראים כן את שם הלילה, אשר בו נגלה הקוראן למחמד, והוא ביום כ״ד לחורש רמצאן, כאשר בארתי לעיל חזון מ״ד, ב׳. [2] את הקוראן. [3] גבריאל. [4] שם החזון הזה מענין המופת הנזכר בו פסוק א׳. [5] הקוראן.

את ד׳, לדבוק באמונתו הטובה, להתפלל ולעשות צדקה; זאת אמונת אמת. (ה) אך הבוגדים מקרב אנשי הכתב ועובדי האלילים יבואו אל אש הגיהנם; לעד ישבו בו, כי הם הרעים מכל היצורים. (ו) והמאמינים ועושי טוב הם הטובים מכל היצורים. (ז) שכרם יהיה מאת אדוניהם: גנות עדן, ובתוכם נחלי מים; לעד ישבו בהם. (ח) אלהים יחפוץ בהם, והם יחפצו בו; זה חלק יראי ד׳.

חזון הרעש[1]

נגלה במיכ״ה או במדינ״ה ובו שמונה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) בהתמוגג הארץ וברעשה, (ב) ובורותה מקרבה את משאה[2], (ג) יאמר האדם: מה להּ? (ד) ביום ההוא תודיע הארץ את שמועתה[3], (ה) אשר אדונך משמיע אותה. (ו) ביום ההוא יקרבו בני האדם לצבאות למען ראות את מעלליהם. (ז) כל העושה דבר טוב, גם אם הוא כמשקל הנמלה, יראהו. (ח) וכל העושה דבר רע, גם אם כמשקל הנמלה, יראהו.

חזון הסוסים הקלים[4]

נגלה במיכ״ה או במדינ״ה ובו אחד עשר פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) בסוסים הקלים, (ב) המפיקים ניצוצי אש בדהרותיהם; (ג) במעירים איש את אחיו בבוקר, (ד) ומעפרים בעפר, (ה) ודולקים

---

[1] שם החזון הזה מענין הרעש הנזכר בו פסוק א׳. [2] את המתים. [3] את שמועת יום הדין הקרוב לבוא. [4] שם החזון הזה מענין הסוסים הקלים אשר בו מתחיל.

בחיל אל מחנה האויבים, (ו) נשבעתי, כי בן האדם בגד באדוניו, (ז) וביום ההוא יעיד בנפשו. (ח) הוא שם את לבו אל מחמדי התבל; (ט) האיננו יודע, כי יום אחד יקום מקברו, (י) וכל אשר בלבו ייגלה? (יא) אלהים ישקיף ביום ההוא על בני האדם.

חזון הדופק[1]

נגלה במיכ"ה ובו שמונה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) הדופק[2]! (ב) ומי יורך, מה הדופק? (ג) הוא היום, אשר בו בני האדם יהיו כעש נבלה, (ד) וההרים כצמר שרוק. (ה) האנשים, אשר תכבדנה מאזניהם[3], מה טוב חלקם! (ו) ולאנשים, אשר תקלנה מאזניהם, שאול תחתית לאם[4] תהיה. (ז) ומי יורך, מה שאול תחתית? (ח) היא אש קודחת.

חזון תאות ההון[5]

נגלה במיכ"ה ובו שמונה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) תאות ההון מושלת בכם, (ב) עד רדתכם שאולה. (ג) הן תדעו באחריתכם! (ד) לו תתבוננו על אולתכם! (ה) הן תראו

---

[1] שם החזון הזה מהמלה הראשונה אשר בו. [2] זה יום הדין הדופק על קברי בני האדם למען העירם משנתם. [3] פלס מעשיהם הטובים. [4] כלומר תשאהו בחיקה.
[5] שם החזון הזה משתי מלותיו הראשונות.

את אש הגיהנם, (ו) ומקרוב תראינה אותו עיניכם. (ז) ביום ההוא תובאו במשפט על מחמד לבכם.

חזון אחר הצהרים[1]

נגלה במיכ"ה ובו שלושה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) נשבעתי בעת אחר הצהרים, (ב) כי בן האדם משחית את נפשו. (ג) זולתי המאמינים ועושי טוב והמעירים איש את אחיו ללכת בדרך האמת ולחכות לאלהים.

חזון הולך רכיל[2]

נגלה במיכ"ה ובו תשעה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) אוי לכל הולך רכיל ומגדף, (ב) הצובר לו הון ושומרו! (ג) הוא מדמה בנפשו, כי הונו יחיהו לנצח. (ד) לא כן, כי אם ישלך באלחטמא[3]. (ה) ומי יורך, מה אלחטמא? (ו) אש אלהים בוערת, (ז) השמה על הבוגדים, (ח) ותכבד עליהם כעמוד גבוה.

---

[1] שם החזון הזה מענין אחר הצהרים הנזכר בו פסוק א'. [2] שם החזון הזה מענין הולך רכיל הנזכר בו פסוק א'. [3] המלה הזאת מורה בלשון ערבית: הנחטם" כלומר בארץ; וזה הגיהנם.

חזון השנהב[1]

נגלה במיכ"ה ובו חמשה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) הלא ראית את אשר עשה אדונך למנהיגי השנהבים[2]? (ב) הלא התעה אותם בתרמיתם, (ג) וישלח עליהם עדת צפרים, (ד) אשר השליכו עליהם אבני גיר מנופצות, (ה) וישימום כעלה נבל?

חזון הקוריישים[3]

נגלה במיכ"ה ובו ארבעה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) לעדת הקוריישים[4], (ב) המקהילים ארחותיהם בקיץ ובחורף; (ג) יעבדו את אדוני הבית הזה[5] המאכילם ברעב, (ד) ויושיבם בטח מכל פחד.

---

[1] שם החזון הזה מענין השנהבים הנזכרים בו פסוק א'. [2] ענין החזון הזה מוסב על מעשה שהיה בשנת לידת מחמד, והוא: אברהם אבן אלצבא, המולך במדינת ימן, מאמונת הנוצרים, בנה היכל חדש מכלל יפי בעיר ממלכתו, למען הסב את הערביים מלכת להתפלל אל הקאאבא אשר במיכ"ה. בראות הקוריישים, שומרי הקאאבא, כי מספר רואי פני הקאאבא הולך ודל כל היום, שלחו איש יהיר אחד ושמו נפייל, אל ההיכל החדש תלז, למען גאלו בטיט לעת הלילה. ויהי כאשר זמם, כן עשה. כשמוע המלך את הדבר הזה, ויחר אפו, ויעל על מיכ"ה בחיל גדול ושלושה עשר שנהבים; אך בקרבו אל-העיר, מאן שנהבו ללכת; ועדת צפרים נגלתה מחוף הים, אשר השליכו אבנים בבהות על חילו, והים שטף על כל גדותיו, וימת עם רב מצבא המלך. [3] שם החזון הזה מענין הקוריישים הנזכרים בו פסוק א'. [4] אלה משפחת מחמד, הנכבדת מכל אנשי מיכ"ה. [5] היכל החרם.

חזון המשגב[1]

נגלה במיכ"ה או במדינ"ה ובו שבעה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) הראית את האיש[2] המכחש ביום הדין? (ב) יתום לא ירחם, (ג) ודל לא יחון להברותו לחם. (ד) אוי להם למתפללים, (ה) ולבם בל עמם בתפלתם! (ו) רק למען הראות; (ז) וימנעו משגב מדל.

חזון הכושר[3]

נגלה במיכ"ה ובו שלושה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) הן נתנו לך את הכושר[4]; (ב) לכן התפלל אל אלהיך וזבח לו! (ג) כל שונאך ילך ערירי.

חזון הבוגדים[5]

נגלה במיכ"ה ובו ששה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) אמור: הה אתם הבוגדים! (ב) לא אעבוד את אשר תעבדו, (ג) ולא אתם עובדים את אשר אני אעבוד, (ד) ואני

---

[1] שם החזון הזה מענין המשגב הנזכר בו פסוק ז'. [2] זה אבו יהל אויב מחמד, הנזכר כבר בהרבה מקומות. [3] שם החזון הזה מענין הכושר הנזכר בו פסוק א'. [4] שם נהר בגן עדן. [5] שם החזון הזה מענין הבוגדים הנזכרים בו פסוק א'.

אינני עובד את אשר עבדתם, (ה) ולא אתם עובדים את אשר אעבוד, (ו) לכם אמונתכם, ולי אמונתי.

חזון הישועה[1]

נגלה במיכ"ה או במדינ"ה ובו שלושה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) בבוא עזרת ד' וישועתו, (ב) ותראה את בני האדם רצים לצבאות אל אמונת אל[2], (ג) ספר את תהלת אדונך וכפר את פניו כי חנון הוא!

חזון תספינה[3]

נגלה במיכ"ה ובו חמשה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) תספינה ידי אבו להב[4] וגם הוא יספה! (ב) כל הונו וכל רכושו לא יועילהו. (ג) אש הגיהנם תקדחנו; (ד) ואשתו תביא עצים אל מוקדתו, (ה) ובצוארה עבותות גידי תמרים.

---

[1] שם החזון הזה מענין הישועה הנזכרת בו פסוק א'. [2] אחרי לכוד מחמד את עיר מולדתו מיכ"ה, אנשי ערב באו אליו מכל פנה והאמינו בו. [3] שם החזון הזה ממלתו הראשונה. [4] זה דוד מחמד, אשר קללו וישלך אבן אחריו, באמור מחמד כי נביא אלהים הוא.

חזון הייחוד[1]

נגלה במיכ"ה או במדינ"ה ובו ארבעה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) אמור: הוא אלהים אחד, (ב) אלהי עולם, (ג) לא הוליד ולא נולד, (ד) ולא ידמה לו כל יצור.

חזון השחר[2]

נגלה במיכ"ה או במדינ"ה ובו חמשה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) אמור: אנוסה לעזרה אל אלהי השחר, (ב) כי יצילני מכל הרע אשר ברא, (ג) מרעת הירח בהתקדרו[3], (ד) מרעת הקושרים קשרי קסמים[4], (ה) ומרעת המקנא בקנאו בי[5]!

---

[1] שם החזון הזה מייחוד הקב"ה אנזכר בו. [2] שם החזון הזה מענין השחר הנזכר בו פסוק א'. [3] הערביים דמו בנפשם, כי הירח בהתחדשו מזיק את בריאת הגוף. [4] יהודי אחד קוסם קסמים היה בארץ ערב, ושמו לביד, וזה אסר בכשפיו את מחמד על מקום אחד, עד כי הצילו גבריאל. [5] זה השטן.

חזון בני האדם[1]

נגלה במיכ"ה או במדינ"ה ובו ששה פסוקים

בשם אלה הרחמן והרחום.

(א) אמור: אנוסה לעזרה אל ארון בני האדם, (ב) מלך בני האדם, (ג) אלהי בני האדם; (ד) למען יצילני מרעת המלחש והנס[2], (ה) המלחש בלבות בני האדם; (ו) וגם מהשדים ומבני האדם.

---

[1] שם החזון הזה מענין בני האדם הנזכרים בו פסוק א', ז'. [2] זה השטן המלחש בלבות בני האדם למען יחטאו; ואחרי שמעם בקולו יעזבם וינוס מהם.

תם.

סכום חזיונות הקוראן מאה וארבעה עשר; ובנית עליו ד"י"ק סימן. סכום פסוקיו ששת אלפים מאתים ותשעה וחמשים; נקם ו"נ"ט"ר סימן. וסדריו שלושים; כ"י אם יהיה לבער סימן. וחצי הספר: לו נתנוהו ביד איש אחר; חזון כ"ו, ק"צ"ח.

Druck von C. W. Vollrath in Leipzig.

<36633459790017